בס״ד

יקוו המים

רעיונות, חגים ומועדים, וימי הודאה

בראשית פרק א׳ פסוק ט׳:

״ויאמר אלקים *יקוו המים* מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן״

ע״פ חז״ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז״ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם. אולי הפסוק הנ״ל (יום שלישי לבריאה) רומז על מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי (וזאת הברכה):
״...מלמד שהחזיר הקב״ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה״
״ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד״—׳אין מים אלא תורה׳.
הקב״ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד—**״אל מקום אחד״**, לעם ישראל, ״ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ״.
ותראה היבשה״, לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.
״ויהי כן״, כך נשאר סדר עולם, 70 אומות ללא תורה, **״כן״** עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל שעם התורה.

חז״ל אומרים: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים-- תאמין, יש תורה בגויים-- אל תאמין.

על הכותרת

הובא לידיעתי, על ידי הרב פרפ׳ יחזקאל בבקוף, כי הרב שמואל אבן תבון (תלמידו ומתרגם ספריו של הרמב״ם) כתב לפני כ- 800 שנה ספר בשם ״מאמר יקוו המים״. ברצוני להבהיר כי שם החוברת שלפניכם- ״יקוו המים״ מבוסס על דבר התורה שלמעלה ובלא כל קשר למאמר של הרב שמואל אבן תבון.

לעילוי נשמת נכדי:
סגן (סיירת מטכ"ל) **נוה אלעזר לקס הכהן ז"ל**
שנפל בקרב עם מחבלים בקיבוץ בארי בשבת קודש, שמיני עצרת, תשפ"ד
תנצב"ה
ה' יקום דמו

קינה

על מלחמת חרבות ברזל
ולעילוי נשמת סגן **נוה אלעזר לקס** הי"ד

עיניי עיניי מורידות מים על בנינו שאי**נו** **ה**יום בחיים.
גיבורי כוח שעמדו בפר**צ**ה **ו**נפלו ארצה.

שונא**ינו** **ה**רגישו הפילוג והקיטוב בתוכנו.
ובערפל שעטף אותנו פרצו לארצנו.

עיוור עיוור היינו ביום שמחתנו.
עצרת ל**נ**הפך **ו**בנינו **ה**לכו בשבי.

ישראל בצרה על רפיון כלל גדול בתורה.
"לא תשנא את אחיך בלבבך", ואהבת לרעיך"

חטאינו נקמו בנו, אויבי**נו** **ה**שיגנו, חמס, חיזבאללה, חותים תקפו את ארצנו.
מקטרגים התומכים באויב**נו** **ה**רימו קולם **נ**גדנו **ו**צועקים **ה**שמד לכלותינו.

"מאין יבא עזרי? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"

שערי תפלה נעולים, **נ**תעורר **ו**נבכה **ה**לא שערי דמעה פתוחים.
בבכי **נ**שוב **ו**נבקש **ה**צלה מאלקנו שבשמים.

נשמות **ו**ולדנו **ה**יו לקרבן, הצל **נ**א **ו**תיק **ה**רחמן.
נא סתום פיות מקטרג**נו**, **ה**פר מחשבות ומעשי שונאינו נגדנו.
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

וגם לעילוי נשמות:

אבי מורי: **ר' חיים אלעזר בן ישראל הכהן** (לקס) ז"ל
איש בעל לב טוב

אמי מורתי: **מרת רחל בת זלמן** ז"ל
אשה חשובה ובעלת צדקה

סבתי: **מרת הנדה בת מרדכי יצחק הלוי** (הרשקוביץ) ז"ל
לבית קלוש (סבתא מצד האם)

מורי חמי: **ר' יוסף שמואל בן יחזקאל הכהן** (קריגר) ז"ל

חמתי: **מרת חנה גיטל בת שלמה זלמן** ז"ל

אחותי: **אלטע חנה בת חיים אלעזר הכהן** ז"ל

ולעילוי נשמות סבתי ומשפחת אבי שנרצחו על ידי המרצחים במלחמת העולם השניה.

תודה לה' יתברך, שהצליח דרכי להוציא לאור חוברת זאת לעילוי נשמת הורי זצ"ל.

חז"ל אמרו: אין דבר שלא נרמז בתורה.
<u>פרקי אבות פרק ה' משנה כ"ו</u>: "בן בג אומר: הפך בה והפך בה **דכלא בה**..."

בתקופתנו, אנו עדים למחקרים בפענוח צופני התורה. עידן המחשבים פתח לפנינו אפשרויות חדשות לחקור את החכמה והסוד שבתורה. כידוע פרשו חז"ל את פסוקי התורה בשיטת ה'**פרדס**' (**פ**שט, **ר**מז, **ד**רש, **ס**וד). דרישתם בדרך זו הראתה לנו שיטות שונות ביניהן הגימטרייה, דרישת הרשומים, נוטריקונים ועוד.

החוברת שלפניכם כוללת דברי תורה, גימטריות, וגם רמזים מהאותיות מפרשיות השבוע, רעיונות, ונאומים מאירועים משפחתיים.

לעיתים הגימטרייה של פסוק (או חלקו) שווה בקירוב או במדויק לגימטרייה של הפירוש אותו נתנו חז"ל לפסוק זה.

כתוב:
<u>אבות (פרק ד' משנה כ')</u>:
"**רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו..**."

בקשה לקורא ספר זה:
"**אל תסתכל בקנקן**" - נא לא להסתכל בחיצוניות של הספר
(קרי בטעויות כתיבה , באיות, ובדקדוק)
"**אלא במה שיש בו**" – בתוכן העניינים והרעיונות.

יחיאל לקס
רחובות, ישראל
מרחשון התשפ"ה

כל דברי התורה (של כל ספרי יקוו המים) נמצאים באתר:
yekavu-hamayim.com

רב תודה לאשתי, אלן, שעזרה בתיקון שגיאות כתיב.

תודה לבתי לאה נחמני, שתרמה מזמנה ועזרה בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לבני דני , שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם.

תודה לבני, נועם, שעזר בעיצב החוברת.

תודה לנכדי, עמיחי צבי, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לרב נריה קורש שעזר בהגהת דברי התורה ושהביא לתשומת לבי את אשר כתוב:
ברכות (נ"ח, א'), נדרים (ח',ב'), ילקוט ירמיהו (רמז ש"ו), זוהר רע"ם פנחס רל"ה:
"אמר רבי יוחנן משום רשב"י:
כשם שאי אפשר לבר (תבואה) בלא תבן (קש) כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים"
ועל אותו משקל נאמר:
שכשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי טעויות.
וביחוד שמדובר בספר זה, שכל מילה צריכה בו להיות שקולה בשקל הקודש.

ולכן נשמח מאוד לקבל הארות והערות הקשורות לתוכן הספר,
בכתובת: חוה לוצקי 13, רחובות, 7625176
טלפון: 08-9476223

בברכת התורה,

יחיאל לקס

תוכן עניינים

מועדים 9
שבת 15
פסח 21
שבועות 139
בין המצרים 147
אב אלול וימים נוראים 149
סוכות 235
חנוכה 247
פורים 263
תורה, ארץ ישראל 291
רעיונות מוסר 357
שונות 511

מועדים

"בראשית"

בראשית פרק א' פסוק א':
"**בראשית ברא אלקים...**"

בפרשת אמור נמנו הימים שהם מועדים והם: שבת, פסח, שבועות, ראש השנה, יום הכפורים, סוכות, שמיני עצרת.

יש עוד יום שהתנ"ך מגדיר 'מועד', וזה תשעה באב.
איכה פרק א' פסוק ט"ו:
"....**קרא עלי מועד לשבור בחורי**"

המועדים האלו מופעים בתורה, ובגמרא, ובכתבי חז"ל בכמה שמות.
לדוגמה, א' תשרי - בתורה כתוב 'שבתון זכרון תרועה', 'יום תרועה', ובמדרש כתוב 'ראש השנה', ובכתבי חז"ל 'יום הדין'.

ובגלל שהמילה 'מועד' מציינת זמן קבוע מראש, אולי יש רמז מהמילה "**בראשית**" לכל המועדים (שהימים האלו נקבעו כמועדים מראש הבריאה).
"**בראשית**", אותיות: **ב', ר', א', ש',י', ת'**
ב' – **ב**כורים (חג הבכורים - חג השבועות)
ר' - **ר**אש השנה
א' – **א**ביב (חג האביב - פסח, חג המצות), **א**סיף (חג האסיף - חג הסוכות)
ש' – **ש**מיני עצרת, **ש**בת*
י' – **י**ומא, עשירי (יום הכפורים)
ת' – **ת**שעה, (תשעה באב) , **ת**ענית

*הרמב"ן כותב (פרשת אמור כ"ג, ב') "מלבד שבתות ה' שאין שבתות בכלל מועדי ה' ". לפי הרמב"ן 'שבת' לא מועד.
אבל פרשנים אחרים כן מתיחסים לשבת כמועד במובן ששבת מועד שנקבע מבראשית על ידי ה'.
ראה ספורנו הכותב (פרשת אמור כ"ג, ד') "אחר שדבר בשבת שמועדה כבר נקבע כאמרם (פסחים פרק ע"פ) שבת היא דקבעה אנפשה".
וראה גם אור החיים (פרשת אמור כ"ג, ב') "אלה הם מועדי ששת ימים...", פי' אלה שהם שבתות הם מועדי מועדים שקבע הבורא ואינם בגדר השתנו' ".
וגם אם לא נכלל שבת במועדים, האות ש' רומזת על שמיני עצרת.

* * * * * * * * *

מקרא קדש יהיה לכם

תאור החגים נמצא בפרשת אמור ובפרשת פנחס. בכל הימים הטובים כתוב הביטוי "**מקרא קדש יהיה לכם**".
אם נשווה בין פרשת אמר לבין פרשת פנחס נגלה הבדלים בהופעת הביטוי " **יהיה לכם**".
בפרשת אמור כתוב " יהיה לכם " אצל יום הראשון של חג המצות, אבל לא כתוב אצל יום השביעי. לעומת זאת, בפרשת פנחס כתוב " יהיה לכם" אצל יום השביעי של חג המצות אבל לא אצל יום הראשון.
בפרשת אמר לא כתוב " יהיה לכם " ביום הראשון של חג הסוכות, אבל כן כתוב בשמיני עצרת. לעומת זאת בפרשת פנחס כתוב " יהיה לכם " ביום הראשון של חג הסוכות אבל לא כתוב בשמיני עצרת.
בשאר החגים (שבועות, ראש השנה, ויום הכפורים) כתוב " יהיה לכם " גם בפרשת אמר וגם בפרשת פנחס.
לסיכום, היכן שלא כתוב " יהיה לכם " בפרשת אמר - כתוב בפרשת פנחס והיכן שחסר בפרשת פנחס - כתוב בפרשת אמר. מכאן שלכל החגים כתוב הביטוי הזה לפחות פעם אחת ועבור חלק מהחגים הביטוי כתוב פעמים.

משמעות "**מקרא קדש**" , זה זמן קדוש (ראה יונתן בן עוזיאל).
רש"י (על המילים "מקרא קדש", פרק כ"ג פסוק ל"ה):
"[ביוה"כ] קדשהו בכסות נקיה ובתפלה ובשאר ימים טובים במאכל, ובמשתה וכסות נקיה ובתפלה"
כלומר שהדרך לקדש הזמן הזה הנו בכסות נקיה, תפילה, ואם אפשר במאכל ומשתה.

העובדה שהביטוי " יהיה לכם " מופיע פעמיים אצל חג השבועות, ראש השנה, ויום הכיפורים, מרמז על רעיון מוסרי.
דווקא בחגים האלו אנו צריכים תוספת ערנות לנושא "מקרא קדש". כפילות הביטוי "יהיה לכם" בחגים אלו מבליט את הדבר הזה ומדגיש לנו לא לשכוח ש**יהיה לכם** מקרא קדש.

אסביר:
בפסח, אנו במצב רוח של חירות, זמן חירותנו, ובליל הסדר יש שולחן עורך, ויותר קל לזכור לקדש החג במאכל ומשתה.
בחג הסוכות אנו במצב שמחה, זמן שמחתנו, ומצווה עלינו לאכול ולשתות ולשמוח בסוכה, וקל מאוד לזכור לקדש החג במאכל ומשתה.

אולם ביתר ימים הטובים אנו צריכים לחיזוק בנושא "מקרא קדש".
בחג השבועות אנו עסוקים בלימוד התורה (כל הלילה) וקל מאוד להתרשל במצות שמחת יום טוב.
בראש השנה, תחילת ימים הנוראים, אנו במצב תלויים ועומדים, ומאימת הדין באופן טבעי אנו נוטים למעט במשתה ומאכל.

ביום הכיפורים אנו עסוקים בנושאי הנפש, בתשובה ובתפלה, וקל מאוד לשכוח שגם יום הכיפורים הוא יום טוב וצריך לקדשו לפי היכולת, קרי בכסות נקיה.
הכפילות בבטוי בימים אלו מפנה את תשומת ליבנו ומזכירה לנו שבימים האלו אנו צריכים חיזוק יתר בשמירת מצות קידוש יום טוב.

* * * * * * * * *

השמחה והזמן

בכל חג יש מצווה להיות שמח, ולפי, (דברים ט״ז, י״ד) ״ושמחת בחגך״.
לפי חז״ל השמחה עולה במדרגה מחג לחג, מחג הפסח לחג השבועות לחג הסוכות.
כי בחג הפסח לא כתוב ׳שמחה׳, ובחג השבועות רק כתוב פעם אחד, אבל בסוכות כתוב שלוש פעמים, (ויקרא כ״ג מ׳) ״ושמחתם שבעת ימים״, (דברים ט״ז, י״ד) ״ושמחת בחגך״, (דברים ט״ז, ט״ו) ״והיית אך שמח״.
במישור הגשמי מסבירים השמחה ביחס לעונות החקלאיות.
בפסח יש קצת שמחה, כי השעורה כבר הבשילה, אבל זה בעיקר מאכל בהמות.
בשבועות עולה מדרגת השמחה עוד קצת כי החיטה גם הבשילה (מביאים שתי הלחם מהחיטה) וגם פרות האילן.
בסוכות (ושמיני עצרת) יש שמחה משולשת כי כל הגדולים כבר נאספו לתוך הבית, והעונה החקלאית הגיעה לסיומה, ונוסף לזה, בסוכות יש גם שמחה רוחנית, על שעברנו את יום הדין בהצלחה.

ונראה לי להוסיף:
יש שמחה הקשורה בציר הזמן, שמחה על העבר, שמחה על הווה, ושמחה על העתיד.

בחג הפסח יש שמחה, אבל היא רק על העבר.
פסח, **׳זמן חרותנו׳**.
כל מצוות וסמלי החג ׳זכר ליציאת מצרים׳.

בחג השבועות יש תוספת שמחה גם על העבר וגם על ההווה.
שבועות **׳זמן מתן תורתנו׳**.
כל מצוות וסמלי החג על מעמד הר סיני (על העבר). אבל יש גם שמחה על ההווה, כי צריך לראות את עצמנו כאילו מקבלים את התורה עכשיו.
מצוות התורה חובה עלינו בכל רגע ורגע (״והגת בו יומם ולילה״).

בחג הסוכות יש שמחה לא רק על העבר ועל ההווה אלא גם על העתיד.
סוכות **׳זמן שמחתנו׳**.
על העבר, יושבים בסוכה שהוא זכר לעננ הכבוד שהגנו על בני ישראל במדבר.
על ההווה, נטילת ארבעת המינים (מצווה עכשווי).
על העתיד, (הפטרת החג) על הנבואה שה׳ יעשה משפט עם אויבינו, ויבואו כל האומות להשתחוות לה׳ בירושלים (הצד האונברסלי של החג).

בכל החגים אנו מייחסים את החג לציר הזמן, ׳זמן חרותנו׳ (על העבר) , ׳זמן מתן תורתנו׳ (על העבר, ועל ההווה) , ׳זמן שמחתנו׳ (על העבר, ועל ההווה, ועל העתיד)

לפיכך רק בסוכות שזה **זמן** שמחתנו, על העבר, על הווה, ועל העתיד, אפשר להגיד ״והיית אך שמח״ (שמח בכל הזמנים).

* * * * * * * *

"ביום הקהל"

מובא בחוברת "לקט דינים ומנהגים לחג השבועות" מאת הרב אברהם פרינס זצ"ל
שלמרות שלא נזכר בתורה מועד מתן תורה יש רמז:
" שלוש פעמים צוין בתורה יום מתן תורה כ 'יום הקהל' "
(בדברים ד', י', ובדברים ט', י', ובדברים י', ד').

המילה "הקהל" רומז על מתן תורה, ולפי:
דברים פרק ד' פסוק י': "**יום אשר עמדת לפני ה' א-לקיך בחרב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי**..."

"**הקהל לי**" באתשב"ש: **צדצך כם** עולה **264**
התורה באתב"ש: **צאפגץ** עולה **264**
'יום הקהל', יום מתן התורה.

"**את דברי**" עולה **617** למנין '**הדברות**'.

ועוד:
"**ביום הקהל**" באתב"ש: **שמפי צדצך** עולה **634**
ביו"ד דברות עולה **634**
י' הדברות עולה 627 ועוד 7 אותיות עולה **634**

ועוד:
רמז להקהל (למתן תורה) ביום החמשים של ספירת העומר.
ויקרא פרק כ"ג פסוק ט"ז: "...תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה' "

1) "**באמר ה' אלי הקהל**" עולה 450 ועוד 4 מילים עולה **454**
"**חמשים יום**" עולה **454**

2) "**תספרו חמשים יום**" עולה 1200 ועוד 3 מילים עולה **1203**
'**זמן מתן התורה**' עולה **1203**

יום החמשים של ספירת העומר, חג השבועות. 'יום הקהל', יום מתן תורה.
ורמז מכאן, 'הקהל', וזמן מתן התורה, ביום החמשים. מתן תורה בחג השבועות.

* * * * * * * *

'ושמחת בחגך'

מצוות השמחה בחג השבועות ובחג הסכות ברור לנו. כי בתקופות האלו כתוב בפרוש עניין השמחה.
בחג השבועות כתוב מצוות השמחה פעם אחת.
בחג הסכות כתוב מצוות השמחה שלש פעמים.

ביתר התקופות, פסח, ראש השנה, ויום הכפורים לא ברור מצוות השמחה כי לא כתוב בהם בפרוש מצות שמחה.
אבל חז"ל אמרו שמצוות 'ושמחת בחגך' נוהגת בכל יום טוב.
בחמש פעמים (זמנים) בשנה יש לנו יום טוב ונוהגת מצוות 'ושמחת בחגך', והם בתקופת פסח, שבועות, ראש השנה, יום כיפור, וסכות.

(ולמרות שבראש השנה נראה לנו לא מתאם להבליט נושא השמחה כי זה יום הדין, יש מצווה לשמוח וזה מתבטא באכילת בשר ודברי מתיקה ובלבוש נקייה. ולמרות שביום הכפורים גם נראה לנו לא מתאם להבליט נושא השמחה כי זה יום עינוי הנפש ,יש מצוות 'ושמחת בחגך', וזה מתבטא בלבוש נקייה. וגם בפסח שנראה לנו לא מתאים להבליט נושא השמחה כי מתו המצריים, קשה לא לשמוח כי יצאנו מעבדות לחירות)

ונראה להגיד:
מתוך תפילת יעלה ויבוא שאנו אומרים בשלושת הרגלים (שברגלים בולט יותר המצווה להיות 'שמחו') נראה שיש קצת רמז להיות שמח ב 'חמש' זמנים בשנה. כיצד?
בפסח אנו אומרים, "**זמן חירותנו**"
בשבועות אנו אומרים, "**זמן מתן תורתנו**"
בסכות אנו אומרים, "**זמן שמחתנו**"
זמן "**חירותנו**", "**מתן** תורתנו", "**שמחתנו**" ראש תיבות, אותיות: **ח', מ', ש'**, אותיות המילה '**חמש**', וגם אותיות המילה '**שמח**'.

צריך להיות שמח לא רק ברגלים, בתקופה שנראה לנו להיות שמח (מטעמים של חירות וחקלאות), אלא גם בכל יום טוב צריך להיות '**שמח**', '**חמש**' זמנים בשנה.

* * * * * * * *

שבת

זכר למעשה בראשית

כידוע, הזמן שלפיה אנו חיים, מחולק ליחידות של שנים, חדשים, שבועות, ימים, שעות, חלקים (דקות, ועוד). חלוקת הזמן בהתאם לשנים, חדשים, וימים מבוסס על מסלול גופים ביקום ביחס למרכז המערכת שלהם ותנועתם סביב צירם.
לדוגמה:
1) תנועת כדור הארץ סביב מרכז המערכת (בהתייחסות לזווית ההשפלה של ציר כדור הארץ) גורמת לשנוי העונות המוכרים לנו כאביב, קיץ, סתיו, וחורף. השינויים האלו מגדירים לנו את השנה.
2) תנועת הירח סביב כדור הארץ ביחס למרכז המערכת גורמת להארת שטחי הירח הנראים ממעטים וגדלים וממעטים. מחזור הידוע לנו כחודש.
3) סיבוב כדור הארץ סביב הציר שלו גורמת להארה ולחשכה של שטחי פני כדור הארץ המוכרים לנו כיום ולילה.
4) יחידת הזמן של שבוע (כ7 ימים) לא מוגדר לנו בטבע כתוצאה של תנועת מערכת כוכבי הלכת. מאיפה לקחו האנושות יחידה של 7 ימים כשבוע? בגלל אי קשר בן היחידה הזאת למערכת היקום, ניתן היה לקבוע יחידת זמן פחות מחודש ויותר מיום, כ 10 יום או 15 יום. העובדה שבכל העולם משתמשים במושג שבוע המוגדר כ7 ימים אומר דרשני.

הבסיס למושג שבוע ידוע לנו מהתורה.
<u>בראשית ב'</u>:
"ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות"

השבת, גמר מחזור של 7 ימים, לא צוין בטבע על בסיס תנועת גופים ביקום. אולי אחת הסבות לזה היא שהשבת היא ההפך מעשיה ופעולה. השבת לא אקטיבית אלה פסיבית. שבת מסמלת בין היתר, העדר העבודה, ייצור, ופעולת הבריאה. שובו ונוחו ביום השבת.

אם בני ישראל לא היו שומרים את השבת, יתכן שיחידת הזמן (7 ימים) הידוע לנו כשבוע היתה נעלמת. כשאין בסיס במערכת היקום ליחידה, האנושות יכולה לקבוע מה שהיא רוצה.

אפשר לציין משהו על ידי אירוע בטבע או על ידי שמירתו (מבחינת אות) על ידי בני אדם. בלי שמירת השבת על ידי בני ישראל, המזכיר לעולם שיש שבת ושהוא מבוסס על יחידה של 7 ימים, **זכר למעשה בראשית**, לא היה אירוע כלשהו בטבע לציין עבור האנושות את קיומו. בהעדר השמירה של בני ישראל כביכול השבת לא קיימת.

בזה אנו מבינים יותר המשמעות של הפסוקים שאנו אומרים בשבת.
שמות ל"א:
"ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. ביני ובין בני ישראל אות היא לעלם, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש"

* * * * * * * *

זכר למעשה בראשית

בתפילת העמידה במוסף בשבת כתוב:
"**זכר למעשה בראשית**"
ראשי תיבות: **ז', ל', ב'** עולה למנין **39**.
מדובר כאן בשבת שהיא "**זכר למעשה בראשית**".
הוזהרנו בשבת על 39 אב מלאכות שכל אחד מהם כולל 39 תולדות.
אולי בתוך הביטוי הזה ("זכר למעשה בראשית") זה רמז לעצם תוכן שמירת השבת, שמירת 39 אב מלאכות ו39 תולדותיהם.

* * * * * * * * *

שבת- יום ללמוד תורה

כתוב:
<u>שמות פרק ג' פסוק ח':</u>
"**ארץ זבת חלב ודבש**"

<u>שיר השירים פרק ד' פסוק י"א:</u>
"**דבש וחלב תחת לשונך**"
תחת לשונך - הרמז כאן לדברי תורה.

"**זבת חלב ודבש**", סוף תיבות אותיות: **שבת**.
וגם:
" **דבש וחלב תחת לשונך**", סוף תיבות, אותיות: **ש', ב', ת', ד',** אותיות המילה **'שבתך'**

אולי רמז ששבת יום מצוין ללמוד תורה.
'בשבתך' יהיה דבש וחלב תחת לשונך - יהיה תורה.

* * * * * * * * *

עונג שבת

בתפילת העמידה של מוסף בשבת אומרים "**ענג קרא לשבת**".
"**ענג**", אותיות: **ע', נ', ג'**, אולי רמז לשלושה דברים שהם חלק מעונג שבת:

ע' - עונה (תלמדי חכמים משמשים מטותיהם בליל שבת)
נ' - נשמה (נשמה יתרה)
ג' - שלוש (שלוש סעודות)

* * * * * * * * *

שבת – לא תוקעים בשופר

<u>תהילים פרק פ"א פסוק ד':</u>
"תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו"
"**ת**קעו **ב**חודש **ש**ופר", ראשי תיבות אותיות: **ת', ב', ש'**.

אולי יש רמז כאן - האותיות הם המילה **שבת**, אבל בסדר הפוך. כלומר כאשר ראש השנה חל ביום חול תוקעים בשופר אבל כאשר ראש השנה חל בשבת לא תוקעים. זאת אומרת בשבת זה הפוך ולא תוקעים.

* * * * * * * * *

הסרת הערלה דוחה שבת

פעולת היצירה והבריאה של העולם נמשכה ששה ימים וביום השביעי היתה מנוחה, אבל עדיין העולם לא היה מושלם. היה עדיין מום באדם, הערלה. ה' צווה לאברהם אבינו לעשות ברית מילה (להסר הערלה) ולהשלים העולם.

בראשית פרק י"ז פסוק א':
"**התהלך לפני וה-י-ה תמים**"

ויקרא פרק י"ב פסוק ג':
"**וביום השמיני ימול בשר ערלתו**"

השלמת העולם ביום ה**שמיני** ללידת התינוק היא גם המצווה השמינית שניתנה בעולם (אחרי שבע מצוות בני נח) .
בהשלמת מעשה בראשית כתוב:
בראשית פרק ב' פסוק ג':
"**כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות**"

אולי יש בפסוק הזה גם רמז למצוות המילה שזה השלמת העולם על ידי האדם
"**בו**": עולה **8** (יום השמיני ללידה)
"**שבת**": זה ה**שבת**
"**מכל**" :צירוף אותיות, **מכ' מל** (מדור ה20- התחילו למול)

אולי הרמז הוא: מדור כ' מבריאת העולם (דור אברהם אבינו, ראה משנה אבות פרק ה' משניות ב'-ג') מלים ביום השמיני גם אם חל בשבת.

* * * * * * * * *

שבת

"**ויהי ערב ויהי בקר יום אחד**" עולה **705**
שבת עולה 702 ועוד 3 אותיות עולה **705**
שבת זכר לבריאת העולם.

וגם:
"**יום השביעי**" באתב"ש: **מפי צבשמזם**
עולה 609 ועוד 2 מילים עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
וגם:
"**אש דת**" עולה **705**
שבת עולה 702 ועוד 3 אותיות עולה **705**

לרמוז:
שבת זכר לבריאת העולם. והעולם נברא על פי התורה, ולפי:
<u>זוהר (ח"ג קע"ח, א')</u>: "קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא"
"יום השביעי", שבת, היום הכי טוב בשבוע ללמוד תורה ("אש דת"), ולגילוי רזי תורה.

* * * * * * * *

פסח

חודש ניסן

על חודש ניסן כתוב:
<u>שמות פרק י"ב פסוק ב':</u>
"**החדש הזה לכם ראש חדשים**".
רק לעם ישראל יש ציווי שחודש ניסן הוא ראשון למנין החודשים.

במישור הרעיוני:
"החדש הזה":
"**לכם**"– **ל**בער **כ**ל **מ**חמצת.
וגם:
"**לכם ראש**" באתב"ש: **כלי גתב** עולה **465**
בעור חמץ באתב"ש: **שזפג סיה** עולה **465**
כלומר:
"**ראש**"– אותיות המילה '**שאר**'.
"**חדשים**" עולה **362** למנין המילים '**חדש הגאולה**'.
החודש שטמון בו היכולת גם להיגאל מהשפעת 'שאר' (שבעיסה), מיצר הרע.
ולפי זה "החודש הזה":
"**ראש חדשים**" עולה **863**
חודש שמצווים בה על 'ביעור חמץ', על:
ביעור יצר הרע עולה **863**
שיהיה גם 'חדש הגאולה' משעבוד יצר הרע.

וזה קורה לקראת:
חג הפסח באתב"ש: **סר צוחס** עולה **424**
שכתוב בו מצוות:
"**תשביתו**" באתב"ש: **אבשמאף** עולה **424**
"תשביתו שאר מבתיכם".

ואיך עושים את זה?
לפי הרמוז במילים:
"**החדש הזה**" עולה **502** למנין '**בתי לימוד**'.
קח את עצמך לבית הלימוד, לבית המדרש.
כי שם:
יצר טוב באתב"ש: **מהג נפש** עולה **478**
מתחזק כדי:
לבער יצר הרע באתב"ש: **כשזג מהג צגז** עולה **478**

* * * * * * * * *

"בחדש האביב"

כתוב:
<u>שמות פרק י"ג פסוק ג':</u>
"ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה ולא יאכל חמץ"

אנחנו מצווים לזכור יציאת מצרים בכל יום (רש"י).

בכל הרגלים שלנו יש צד זכירה לאירוע שקרה בעבר, וגם צד חקלאי.
בפסח– 'זכר ליציאת מצרים', צד חקלאי הבאת העומר (מהשעורים החדשים)
בשבועות– 'יום מתן תורתנו', צד חקלאי הבאת בכורים ושתי הלחם (מהחיטה החדשה)
בסוכות– 'זכר לעננ הכבוד' וזכר לסוכות שהושיב ה' את בני ישראל כאשר יצאו ממצרים,
צד חקלאי 'חג האסיף' (הכנסת כל התבואה למחסנים בסוף העונה).

לכל חג יש התאריך שלו, פסח ט"ו בניסן, שבועות ו' בסיון, סוכות ט"ו בתשרי.
לכל חג יש גם העונה שלו. פסח באביב, שבועות סוף האביב, סוכות בסתיו.

הענין הזה שיש גם צד חקלאי לרגלים לא היה קורה מעצמו. ורק קורה בגלל שאנחנו, העם היהודי, היחידים בעולם שמעברים את השנה.

כדור הארץ מסתובב סביב השמש (וקובע שנה). הירח מסתובב סביב כדור הארץ (וקובע חודש), וכדור הארץ מסתובב על צירו (וקובע יום).
שנת חמה היא 365 יום. לוקח לכדור הארץ 365 יום להסתובב סביב השמש בכול שנה. כתוצאה מהשנוי הזה יש לנו את העונות, קיץ, סתיו, חורף ואביב.
שנת לבנה היא 354 יום. לוקח הירח קצת יותר מ29 יום להסתובב סביב כדור הארץ וזה ימי החודש.
בכל שנה יש הפרש של כ11 יום בין שנת חמה לשנת לבנה.
ואם לא עושים שום תיקון בלוח השנה העברי אזי תאריכי החדשים יפלו בעונות שונות של השנה.
(תראו לדוגמה את חג הרמדאן של המוסלמים שזז כל הזמן.

כי 12 חדשי השנה נגמרים לפני ששנת חמה נגמרת. ובגלל זה כל שנה יזוזו החגים הנקבעים לפי תאריך החודש ביחס לשנת חמה הקובע את העונות. ופסח יצא לפעמים באביב ולפעמים בסתיו, ולפעמים בחורף, ולפעמים בקיץ. וזה לא יתכן מבחינת פרקטית. תארו לעצמכם שסוכות יפול בחורף. קר מדי ולא ישבו בסוכות. אלא סוכות נופל בסתיו לפני בוא הגשמים הזמן שרוב בני אדם חוזרים לבתיהם מהסוכות שעשו בקיץ בשדות, אבל בעונה הזאת אנחנו דווקא יוצאים מהבית הקבוע שלנו לבית עראי לסוכה לקיים את המצוה.

וכדי שהחגים יפלו בעונה הנכונה להם כתוב (ברגל הראשון בפסח):
<u>שמות פרק י"ג פסוק ג':</u>
"היום אתם יצאים בחדש האביב"
<u>ספורנו:</u> "בזאת השנה קרה שיהיה חדש הלבנה כיציאתכם בחודש האביב. לפיכך שמור את היום הזה ועשו עבורי השנה באופן שיהיה לעולם זה החודש באביב שבו תעשו זה החג"

אנחנו מצווים לאלץ את חג הפסח שיפול תמיד באביב בכל שנה (כמו שהיה בשנה שיצאנו ממצרים). וזה ענין העיבור של השנה שמוסיפים חודש אדר ב׳ בערך כל שלוש שנים (לקזז 33 יום של 3 כפול 11 ימים בין שנת חמה לשנת לבנה). ואז פסח נשאר תמיד בעונת האביב.

ובמישור הרעיוני:
כתוצאה של העיבור לכל רגל יש הצד החקלאי שלו. ונראה לי שהדבר הזה הוא רעיון עצום.
ידוע מה שאומרים אנשי המוסר. יצר הרע משלם במזומן, ויצר הטוב בצ׳ק דחוי.
כלומר, יצר הרע מאלץ אנשים לעשות דברים שנותנים להם סיפוק מידי, אבל השכר שמגיע כתוצאה של עשיית מעשה טוב זה בעתיד.

יצר הרע פועל על הרגשות של האדם, נותן לו הרגשה טובה ומפיל אותו לפח.
בכל הרגלים יש מצוה ״ושמחת בחגך״. ואיך אדם ישמח ברגל?
הוא לא יקום בבוקר החג ויגיד אני שמח. אדם לא יכול לשמוח סתם.
הוא צריך להרגיש שמחה. וזה רק קורה כאשר יש בסיס לשמחה.
והנה בכל רגל יש בסיס חקלאי שנותן לאדם הרגשה של שמחה.
בפסח קצרו את השעורים, ובשבועות אספו את פירות האילן וקצרו את החיטה.
ובסוכות אספו את התבואה לתוך האסמים. מי לא ישמח כאשר יש סיפוק בעבודה שלו.
כמו שכתוב תהלים: ״הזורעים בדמעה ברינה יקצורו״
ונראה שזה חלק מהציווי שפסח תמיד יפול ״בחדש האביב״.
״**האביב**״ עולה **20** למנין המילה ׳**אוהבו**׳.
וגם:
׳**אביב**׳ עולה **15** למנין המילה ׳**באהבה**׳.
לרמוז:
קביעת פסח ׳באביב׳ עושה את האדם שמח בכל החגים.
ומביא אותו לאהוב את בוראו.
(כמו שאומרים על אברהם אבינו ׳אברהם אוהבו׳)

* * * * * * * * *

"מצוה לספר ביציאת מצרים"

(דבר תורה לפסח תשע"ד)

כתוב:
<u>גמרא מסכת תענית כ"ט, א'</u>: "משנכנס אדר מרבין בשמחה".
ונשאלת השאלה: האם מרבים גם בחודש ניסן? ואם כן במה?

אמרו חז"ל (הגדה של פסח):
"כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח"

מזה רואים שיש להרבות בסיפור היציאה ממצרים – בסיפור 'הגאולה' בליל הסדר, בליל 15 בניסן – חודש הגאולה.
וכמו שאמרו חז"ל:
"בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל"

ונראה שאפשר להבין הביטוי "מצוה לספר ביציאת מצרים" גם באופן קצת שונה. אם היה כתוב לספר ביציאה 'ממצרים', או לספר ביציאת 'בני ישראל' ממצרים, היה נראה יותר מדויק.
(ולא סתם "ביציאת מצרים" – שניתן להבין מזה צד הפוך, כאילו מצרים יצא ממשהו).

אלא, כאשר כתוב סתם "יציאת מצרים" זה כולל גם את מאמר חז"ל:
"יותר קל להוציא את היהודי מהגלות מלהוציא את הגלות מהיהודי"
ורמז לדבר:
'ישראל' עולה 541, **'ארץ מצרים'** עולה 671, **'מצרים'** עולה 380.
להוציא **'ישראל'** מ **'ארץ מצרים'**, 671-541=130, זה **'קל'** ('קל' עולה 130).
אבל להוציא **'מצרים'** מ **'ישראל'**, 541-380=161, זה **'לא קל'** ('לא קל' עולה 161).

קרי, לא רק מצווה לספר על כל הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה עמנו בהוציאנו ממצרים, אלא גם חשוב להכיר בצד של הוצאת 'מצרים' (תרבות מצרים, הטומאה, והגשמיות של מצרים) מבני ישראל.
ואולי רמז לדבר:
"לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח"
באתב"ש:
כחוג שמהמתא יהגמי צגם עץ יבפשס
ראשי וסופי תיבות, אותיות: **כ'+ג', ש'+א', י'+י', צ'+ם', ע'+ץ', י'+ס'**, עולה **704**
טומאה מבני ישראל עולה **704**

כי כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, הצטרפו אליהם ערב רב - המון של גרים (רש"י, ולפי חז"ל יותר מ 2 מליון איש). וביחד עם בני ישראל (ששקעו עד למ"ט שערי טומאה במצרים) הם היו עדיין מושפעים מתרבות מצרים וממנהגיה.

ניתן להבחין שכל מה שעבר על בני ישראל (מבחינת אותות, מופתים, ניסים , נפלאות, וניסיונות) בתהליך יציאתם מארץ מצרים תרם גם להוצאת 'מצרים' מבני ישראל.
חג הפסח הוא 'חג החירות'. במשך גאולתם ממצרים עד הגעתן להר סיני, שלב אחרי שלב, בני ישראל שוחררו מעבדות ותרבות מצרים ויצאו לחירות (אין חרות אלא תורה).

דרך אחת להוציא את תרבות מצרים מבני ישראל זה דרך 'הרגש'. אדם עושה מעשה (או עושים מעשה לאדם) שמחתים במוחו ובלבו ובגופו רושם כוח ה' מצד אחד, ואפסות כוח מצרים מצד שני. זה מביא את האדם להרגיש כוח הקדושה במקום כוח הטומאה.
ועכשיו נבאר צד צד הוצאת 'מצרים' מבני ישראל (ובמיוחד מהערב רב).

השחרור מכישוף

ידוע שארץ מצרים הקדומה הייתה המרכז של הכישוף בעולם. כישוף - לא במונחים של קסמים של היום (שהיום זה רק אחיזת עיניים), אלא חכמי מצרים וחרטומיה השתמשו בכוחות הקרואים 'כוחות הטומאה' להפעיל כישוף בטבע.
וכל מי שהיה תחת שלטונם היה מודע ליכולתם בתחום הזה ומבחינת רוחנית הפך להיות עבד (מפחד היכולת) של המכשפים.

מיד בחזרתו מארץ מדין, לפני שהתחילו עשר המכות, משה רבנו ואהרן הכהן אספו את זקני ישראל ואת בני ישראל, ועשו לפניהם 3 אותות: אות המטה, אות המצורע, ואות הדם.
אות המטה – מטה האלקים הפך לנחש וחזר למטה
אות המצורע – ידו של משה הפכה מצורעת כשלג ושבה כבשרו
אות הדם – מים הפך לדם ביבשה
מצד אחד, האותות האלו מטרתם לגרום לבני ישראל להאמין שהגיע הקץ ושה' שלח את משה ואהרן להוציא את בני ישראל מארץ מצרים.
ומצד שני, האותות האלו שחררו את בני ישראל מהרגשה שיש למצרים בילעדיות על הכישוף. הנה משה רבנו בא ועשה אותות לפניהם, שגרם גם לאדם עם רמת הביטחון הנמוכה ביותר, שעד עכשיו האמין בכישוף, להבין שכוח האותות האלו יותר חזק מהכישוף של מצרים.
וזה הצד הראשון בהוצאת בני ישראל לחירות - שחרור מכישוף מצרים, קרי הוצאת השפעת הכישוף של מצרים על בני ישראל.

השחרור מהטומאה

במשך כמעת שנה הקב"ה הביא עשר מכות על מצרים "ובאלוהיהם עשה שפטים", להראות לכולם שאין ממש באמונת מצרים. למרות שבני ישראל ראו את המכות וראו איך ה' הפריד אותם מהמצריים (שהמכות לא פעלו על בני ישראל), הם לא שתפו כל פעולה מעשית במכות עד לקראת המכה האחרונה. לפני המכה האחרונה –מכת בכורות כתוב: שמות פרק י"ב פסוק ג':
"בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית"
ה' צווה לבני ישראל לקחת שה, בעל חיים שהיה קדוש בעיני המצריים. ולבדוק ולשמור אותו עד 14 לחודש ניסן ואז להקריבו לקרבן פסח. המצריים שאלו אותם על מה זה, ובני ישראל אמרו להם, והם לא עשו להם כלום.

לפני שבני ישראל יוכלו לאכל מקרבן הפסח הם היו צריכים למול.
כי בציווי לקיחת קרבן הפסח נאמר להם "וכל ערל לא יאכל בו"
עצם מעשה ברית המילה הפריד אותם בגופם מהמצריים (שהיו ערלים) והעלה אותם לרמת קדושה יותר גבוהה (פרוש 'קדוש' - מובדל ומופרד, רש"י) והכניס בהם ברית אות קודש שהם עבדי ה' ולא עבדי פרעה.
ובשחיטת השה (הקדוש למצרים) הופרדה התנהגותם מהתנהגות מצרים.

"בדמיך חיי בדמייך חיי" - דם מילה ודם פסח.
באמצעות שני הדמים הם שוחררו בגופם ובהתנהגותם ממצרים,
קרי הוציאו טומאת ערלות מצרים וטומאת התנהגות מצרים מבני ישראל.

השחרור משלטון מצרים

כאשר פרעה שלח את בני ישראל (והערב רב) ממצרים, ב15 לניסן אחרי מכת בכורות, עדיין הם לא נותקו לגמרי משלטון מצרים.
כי אחרי 3 ימים פרעה רדף אחריהם והשיגם ביום השביעי ליציאתם חונים על ים סוף.
בני ישראל פתחו בתפלה להצלתם ממצרים. ונאמר למשה רבנו:
"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו"
כולנו יודעים מה קרה. בנס ה' קרע להם את הים ובני ישראל עברו בתוך 12 שבלים ביבשה בתוך הים, והמים עמד להם כמו חומה "מימינם ומשמאלם. וכאשר מצרים נסו לקראתם ה' הציף עליהם את מי ים סוף, על פרעה, על רכבו, על פרשיו, ועל חילו.
בני ישראל פתחו בשירה:
"ויראו ישראל את מצרים מת על שפת הים. ויראו ישראל את היד הגדלה אשר עשה ה' במצרים. וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו"
" אז ישיר משה ובני ישראל שירה הזאת לה' "
כאשר ראו את הגופות של המצרים מת על שפת הים גם הערב רב ("והעם") האמינו בה' ובמשה עבדו". כי סוף סוף הסתיים שלטון מצרים עליהם.
באמצעות טביעת המצריים בים סוף שוחררו בני ישראל ממצרים באופן סופי,
קרי שלטון מצרים הוסר מעל בני ישראל.

השחרור מפחד צמא ורעב

משה רבנו הסיע (בכוח) את בני ישראל מים סוף לכיוון הר סיני. כי לפי חז"ל בני ישראל היו עסוקים בביזת הים (שהייתה יותר גדולה מביזת מצרים). מים סוף הם נכנסו למדבר איתם והלכו שלושה ימים במדבר ולא מצאו מים לשתות. והגיעו למרה.
במרה, המים היו מרים, ולא יכלו לשתות אותם. בנס ה' המתיק להם המים (משה רבנו זרק עץ לתוך המים והמתיקו). ושעברה מהם הדאגה לשתייה (ולו רק לזמן מועט), הם קבלו קצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם בנושאים של שבת, פרה אדומה, ודינין (רש"י, על סמך גמרא סנהדרין מ').

משם הם נסעו לאילים וחנו באילים עם 12 מעיינות מים ושבעים תמרים. שמה היה להם מים ואוכל, וקצת נחת, ויוכלו ללמוד התורה שעכשיו קבלו.
ומשם נסעו לדפקה, ומדפקה לאלוש, ומאלוש לרפידים, ומשם להר סיני.

בהגעתם לאלוש כלתה החררה (הבצק) שהוציאו ממצרים (שמות ט"ז, א'- אחרי 61 סעודות לפי רש"י, או 62 סעודות לפי שפתי חכמים) ולא היה להם לחם לאכול. ואז הוריד ה' להם את המן (ט"ז באייר), לחם מהשמים. וגם נתן להם בשר עוף, שליו לאכול.
וכתוצאה מזה הם שוחררו מפחד הרעב במשך 40 שנה במדבר, קרי הוציאו מבני ישראל דאגות גשמיות לאוכל, ולצרכים של הגוף (המן היה כולו נספג בתוך הגוף בלי להשאיר פסולת).

קרוב להר סיני הם הגיעו לרפדים ועוד הפעם לא היה מים לשתות. ובא עליהם עמלק להלחם אתם. ואמרו חז"ל שבאו דווקא 'ברפידים' כי רפו ידיהם מהאמונה ובטחון.
משה רבנו הכה בצור ויצאו מים, ושתה העם. יש אומרים (רמב"ן) ששם הצטרף עליהם

באר מים חיים שלווה אותם במשך 40 שנה במדבר –בזכות מרים (שחיכתה שעה קלה על יד המים בים סוף לראות מה יהיה עם אחיה משה בתיבה).
וכתוצאה מזה בני ישראל שוחררו מפחד הצמא במשך 40 שנה במדבר
קרי הוציאו מבני ישראל דאגות גשמיות לשתיה.

<u>השחרור מפורעניות של הגוף</u>

במשך 49 יום בני ישראל והערב רב נסעו ממצרים לקבלת התורה. ביום ה50 קבלו התורה בחורב. כל יום מה49 ימים הם עלו בקדושה וטהרה לקראת קבלת התורה ביום ה50. 49 יום כנגד 49 שערי טומאה שאליו הם ירדו במצרים.

המילה "העם" – זה כינוי לערב רב (הקבוצה השקועה ביותר בטומאת מצרים).
לקח 49 יום להוציא '**הטומאה**' העולה 66, מ '**העם**' העולה 115, (115-66=49).

במשך הימים האלו גם הוציאו את 'מצרים' מ 'בני ישראל' והם עלו בקדושה וטהרה לקראת קבלת התורה.
כי אחרי 49 יום שהוציאו את '**מצרים**' העולה 380, מ '**בני ישראל**' העולה 603, הגיעו ל '**רגל**'. 603-380=233, '**רגל**' עולה 233. הגיעו לחג השבועות - לזמן מתן תורה.
(ולא בסתם בתקופה בין פסח לשבועות אנו סופרים ספירת העומר, 49 ימים, ועולים בקדושה כל יום).

כי רק אחרי שאין דאגות גשמיות לאדם אז הוא יכול להפנות את כל כוחו לנושאים רוחניים.
וזה יכול לקרות רק אחרי הוצאת הטומאה מהערב רב, והוצאת 'מצרים' מבני ישראל, קרי כישוף מצרים, טומאת מצרים, התנהגות מצרים, ותרבות מצרים.
ורק אחרי הסרת 'מצרים' מגופם של בני ישראל, קרי דאגות של הגוף לאוכל ולשתיה.

כאשר הוציאו '**מצרים**' העולה 380, מ '**עם בני ישראל**' העולה 713, הם גם הגיעו לרמה של טהרה ולנקיון מעבירות. 713-380=333, '**שלג**' עולה 333. וכמו שכתוב:
<u>ישעיהו א', י"ח</u>: "לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר ה': אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים - **כַּשֶּׁלֶג** יַלְבִּינוּ, אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע - כַּצֶּמֶר יִהְיוּ"
('עם בני ישראל', כינוי לבני האבות ביחד עם "העם", עם הערב רב. 'שלג', צבע לבן, המסמל טהרה ונקיון מעוונות)

ואז הם היו מוכנים לעלות לרמה רוחנית גבוהה - מוכנים לקבלת התורה. ויוכלו להגיד ביחד בלב אחד "נעשה ונשמע".
רמת הרוחניות שאליה הגיעו בני ישראל לקראת קבלת התורה הייתה כל כך גבוהה שכאשר בני ישראל עמדו בהר סיני הם קבלו עדים (תכשיטים). מן כלי זין - נשק שנתן להם לישראל ושם המפורש היה חקוק עליו, והיה מגן על ישראל מפני אויביהם.
ויש אומרים שהעדים היו כתרים. ויש אומרים שהם היו תפילין (זוהר הקדוש).
ויש אומרים שהם היו בגדים חמודים ונאים שלבשו במתן תורה (מבעלי התוספות).
ויש עוד דעות בחז"ל.
<u>פרקי דר' אליעזר</u>: "כשלבשום היו טובים לפני ה' כמלאכי השרת"
<u>מדרש רבה</u>: "וכל הימים שהיה בידם לא היה דבר רע נוגע בהם, ולא המלאך המות ולא דבר אחר"
עדים נתן להם שחרור מפורעניות ודאגות של העולם הזה - שחרור מאויביהם, שחרור ממלאך המות, ושחרור מכל דבר רע.
ובאותו ענין כתוב במדרש (פרשת מצורע):

ויקרא רבה (י״ח, ג׳):
״דא״ר יוחנן בשם ר׳ אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בשעה שעמדו ישראל על הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה׳ נעשה והשמע באותה שעה קרא הקב״ה למלאך המות ואמר לו אע״פ שעשיתי אותך קוזמוקטור על הבריות אין לך עסק באומה זו למה שהן בני ה״ד (דברים י״ז) בנים אתם לה׳ אלקכם...(שמות ל״ב) ׳והלוחות מעשה אלקים המה וגו׳ ׳, אל תקרי חרות אלה חירות. ר׳ יהודה ורב נחמן ורבנן, ר׳ יהודה אמר חירות ממלאך המות, ר׳ נחמן אמר חירות מן המלכיות, ורבנן אמרי חירות מן היסורין, ביום נחלה ביום שהנחלתי לכם את התורה״

התורה נמשלה למים - כי כמו שאין אדם יכול לחיות בלי מים כך הוא לא יכול לחיות בלי התורה, בלי סם החיים.
ומעניין הדבר, משאמרו בני ישראל ״נעשה ונשמע״, והיו מוכנים לקבל התורה שמשולה למים, הם קבלו חירות מדברים הרמוזים באותיות של המילה **׳מים׳**, והם:
מ׳ – מלאך המות
י׳ – יסורין
ם׳ – מלכיות

<u>בלי מצרים</u>

׳הטומאה׳ (העולה 66), ו **׳מצרים׳** (העולה 380), שביחד עולים 446, עשו לבני ישראל כמין **מות** רוחני (מות העולה 466), ובאו במקום **׳האמת׳** (העולה 446), והסתירו את האמת מבני ישראל.
עכשיו בהעדר ׳הטומאה׳ ו ׳מצרים׳ בני ישראל חזרו לחיים רוחניים מלאים ויוכלו להפנות כל כוחם וריכוזם לאמת, לקבלת התורה והמצוות (מטרת יציאתם ממצרים). ליום של ששון ושמחה –
יום של ״נחלה בלי מצרים״, ללא גבולות מבחינה רוחניות.
כי לפי החסידות מדת ׳האמת׳ היא ׳נחלה בלי מצרים׳ ואין לה שיעור למעלה עד רום המעלות.

והתורה היא ׳האמת האמיתית׳.
כמו שאנו אומרים בשיר הכבוד של אנעים זמירות ״ראש דברך אמת קורא מראש״.

וכמו שאומר הנביא:
<u>נחמיה ט׳, י״ג</u>: ״וְעַל הַר סִינַי יָרַדְתָּ וְדַבֵּר עִמָּהֶם מִשָּׁמַיִם וַתִּתֵּן לָהֶם מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים״

גם יעקב אבינו מכונה ׳איש האמת׳:
כמו שכתוב ״תתן אמת ליעקב״. יעקב אבינו היה ׳איש יושב אהלים׳, איש האמת - יושב ולומד באוהלה של תורה. ובני ישראל בניו.

גם משה רבנו נקרא ׳אמת׳:
כמו שהעידו בני קורח באמרם ״משה אמת ותורתו אמת״.

גם בני ישראל נקראים ׳זרע אמת׳:
<u>ירמיהו ב׳, כ״א</u>: ״וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שֹׂרֵק כֻּל�ּה זֶרַע אֱמֶת...״

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני:

על הכתוב ביציאת מצרים:
<u>שמות י"ג, י"ח</u>: "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים"
כאשר הם עלו "מארץ מצרים" - מהארציות של מצרים,
הם עלו "חמשים" – 'בחמישה' הקרואים 'אמת'.
והם: הקב"ה (השכינה), התורה, משה רבנו, בני ישראל, (וזכות) האבות.

וסיכום הדברים:
הקב"ה ששמו אמת, נתן כלי חמדה שלו, התורה שכולה אמת, ביד משה רבנו נביאו האמת, לעמו, זרע אמת (של האבות), הקרואים בני ישראל על שם יעקב אביהם איש האמת.

וככה זה נשאר לעולם:
נכנסה אמת (התורה) של אמת (הקב"ה) על ידי אמת (משה רבנו) לתוך זרע אמת (בני ישראל) בנים של איש האמת (יעקב אבינו).

* * * * * * * * *

השעבוד והגאולה

(דבר תורה לליל הסדר פסח תשע"ו)

בכל שנה ושנה בסדר ליל הפסח, בליל ט"ו בניסן, אנו קוראים את ההגדה ומזכירים את השעבוד והגאולה של אבותינו ממצרים. השעבוד והגאולה התקדמו בשלבים. ככל שהשעבוד התקדם בזמן, הוא היה יותר ויותר קשה. וככל שהגאולה התקדמה בזמן היא התחזקה. ובאיזה שלב השעבוד התחיל להתמעט כתוצאה של התחזקות הגאולה, ובסופו של דבר בט"ו בניסן בני ישראל יצאו ממצרים.
רצוני להזכיר אבני הדרך בשעבוד ובגאולה כדי שנבין יותר טוב את התמונה הגדולה של חסדי הבורא כלפי בני ישראל.
כתוב:
<u>בראשית פרק ט"ו פסוקים ז'-ח'</u>
"ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה. ויאמר ה' אלקים במה אדע כי אירשנה"
ה' אמר לו לקחת עגלה ועז ותור וגוזל ואיל. ואז ה' כרת ברית עם אברהם אבינו (בהיות אברהם אבינו בן 70 או 75) הידועה כברית בין הבתרים. והתגלה לאברהם אבינו סוד קיומו של עם ישראל לדורות - העיסוק בתורה ובבית המקדש. וכמו שכתוב במדרש על הפסוק בברית בין הבתרים:
<u>בראשית פרק ט"ו פסוק י"ז</u>:
"ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה"

שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן אמר: ארבעה דברים הראה לו, גיהנם, ומלכויות, ומתן תורה, ובית המקדש. אמר לו: כל זמן שבניך עסוקים בשתים הם ניצולים משתים. פירשו משתים, הם נידונין בשתים. אמר לו: במה אתה רוצה שירדו בניך בגיהנם או במלכויות?
ר' חנינא בר פפא אמר: אברהם ברר לו את המלכויות.
רבי יודן ור' אידי ור' חמא בר חנינא אמרו: אברהם ברר גיהנם והקב"ה ברר לו את המלכויות.
(לפי המהר"ל, אנו רואים שמלכויות או גיהנם אינם עונש, אלא תוצאה. שאינך עוסק בעיקר אז באופן טבעי אתה תיפול בידי הדברים הבטלים)

ה' נתן לאברהם אבינו לבחור איזה סוג ייסורים יקבלו בניו אם יכשלו. וזה חסד שעשה ה' בנושא השעבוד והגאולה כלפי אברהם וזרעו.
ונבחר שעבוד מלכויות.

ולפי זה נאמר לו בברית בין הבתרים:
<u>בראשית פרק ט"ו פסוקים י"ב - ט"ז</u>:
"...ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו. ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול....ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה"
<u>רש"י (פסוק י"ב)</u>: "רמז לצרות וחשך של גלויות"
ולפי חז"ל: "אימה" – זה בבל, "חשיכה" – זו מדי, "גדלה"– זו יון, "נפלת עליו " – זו אדם.

בברית בין הבתרים לא נזכר 'מצרים' בפירוש, אלה "**בארץ לא להם**".
ודרך רמז: "**לא להם**" עולה **106**, **פרעה** באתב"ש: **וגזץ** עולה **106**.
רמז שעיקר השעבוד הקרובה יהיה תחת ידי **פרעה** במצרים.

אבל זה עוד חסד שעשה הקב"ה עם אברהם ועם זרעו.
כי כתוב "ועבדו וענו אתם ארבע מאות שנה", ואם היה כתוב 'במצרים' בפרוש, ולא "בארץ לא להם", בני ישראל היו צריכים להיות משועבדים לפרעה במשך 400 שנה.
אלא, חסדי ה' ברמז כאן, שבהיותם "בארץ לא להם" (וזה כולל ארץ כנען, וארץ פלשתים, ועוד מקומות שהיה אברהם אבינו, ויצחק אבינו, ויעקב אבינו) יכול לעלות להם לשלם חוב הגזירה.
ובאמת לפי מדרשי חז"ל בני ישראל רק היו במצרים 210 שנים.
ולמרות שכתוב ביציאת מצרים:
<u>שמות פרק י"ב פסוק מ"א</u>:
"ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"
חז"ל כבר חשבו את החשבון מברית בין הבתרים,שהיה בערך 430 שנה לפני יציאת בני ישראל ממצרים.

(בגלל השיחות ומילים שהוציא אברהם אבינו מפיו בני ישראל זכו לדברים, כמו ציצית, רצועה של תפילין, המן ועוד. הדיבור של אברהם אבינו עשה רושם לדורות. ובגלל זה יש אומרים שהגזירה של גלות מצרים נגזר בגלל מה שאמר אברהם אבינו "במה אדע" כי כתוב בברית בין הבתרים "ידע תדע". ויש אומרים שה' גילה לו הגלות לצער אותו בגלל ששאל, ולא שזה הסיבה לגלות מצרים)

הגזירה של השעבוד היתה ידועה לזרעו של אברהם אבינו, ליצחק אבינו, וגם לבניו של יצחק אבינו, יעקב ועשו. עשו מכר את בכורתו ואיבד את ברכתו ליעקב אחיו והוא הלך לו לארץ שעיר, והתרחק מבית אביו, כדי שהגזירה לא יתקיים בו ובניו. יעקב אבינו גם ברח מביתו מפחד עשו והלך לו לארם נהריים לבית לבן הארמי אחי אמו.

ובחסד גדול ה' הציל אותו מחמת עשו אחיו ומאליפז בכור עשו ששלח עשו אחריו כדי להרגו. ובגלל שיעקב אבינו לימד את אליפז תורה אליפז לא היה מסוגל לפגוע בדודו ורק לקח את כל אשר היה ליעקב (ולפי מה שאמר יעקב אבינו "במקלי עברתי את הירדן הזה" - לא נשאר בידי אלא מקל. והעני נחשב כמת)

אצל לבן יעקב היה בעצמו כעבד ללבן. הוא עבד 7 שנים בלאה, ו7 שנים ברחל ועוד 6 שנים לעשות מקנה לעצמו. יעקב אבינו היה צריך לברוח מבית לבן טרם מאבד את הכול כדי להגיע בחזרה לארץ כנען. לבן רדף אחריו ורצה לעקור את הכול . רק חסדי ה', שבא אל ללבן בחלום הלילה והזהיר אותו "מדבר עם יעקב מטוב עד רע", רק זה הציל את יעקב אבינו מכעסו של לבן.

וגם בחסד גדול הציל ה' את יעקב אבינו משרו של עשו. כי בדרך בחזרתו מבית לבן, במעבר יבוק, שרו של עשו לחם אתו ולא יכול לו. וגם הציל אותו מעשו עצמו. כי עשו בא לקראת יעקב אבינו , בחזרתו מבית לבן, בארבע מאות איש. ובאו מלאכים אל עשו בלילה ונתנו לו מכות והיזהרו אותו מלפגוע ביעקב אבינו (וכמו שאמר עשו ליעקב אבינו "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי", ומביא רש"י מדרשו "כיתות של מלאכים פגע שהיו דוחפים אותו ואת אנשיו").

בניגוד לעשו, יעקב אבינו ציפה לשעבוד כדי לשלם החוב באופן המהיר שאפשר וכדי לקרב את הגאולה השלימה. ולפי זה אחרי שיוסף מספר את חלומותיו "והשמש והירח משתחווים לי", יעקב אבינו הבין שהשעבוד שנאמר לאברהם סבו "בארץ לא להם" קרוב להתחיל. ולפי זה הוא שולח את יוסף שהיה אז בן 17 שנה לחברון לראות את שלום אחיו ואת שלום הצאן, כי אחיו היו רועים צאנם באזור חברון (עוד רמז שכל השליחות הייתה לקיים הנאמר לאברהם הקרוי ישני חברון, וגם חבר נאה). שליחות זו נגד כל הגיון. כי האחים שנאו את יוסף. ולשלוח דווקא את יוסף לאחיו (במקום לשלוח אחד מעבדיו) סכנה ממשית. אלא כל זה לקרב השעבוד והגאולה.

בחברון יוסף לא מוצא את אחיו (כי הם היו בדותן על יד חברון) ופוגש אותו איש (המלאך גבריאל) ושואל אותו מה תבקש? והמלאך מבשר לו שהוא שמע מאחרי הפרגוד (ווילון, מחיצה, למעלה) שהתחיל שעבוד מצרים.

הספור ידוע:

יוסף בא לאחיו, הם מפשיטים אותו וזורקים אותו לבור במדבר ובסופו של דבר מוכרים אותו לעבד למצרים. רק בחסדי ה' האחים לא הורגים את יוסף, אלא מוכרים אותו לעבד, לקדם ולקיים את הברית והשעבוד שנאמר לאברהם אבינו.

יוסף עצמו השתעבד במצרים 13 שנה עד שעלה לגדולה בגיל 30 אחרי שפתר את חלום פרעה. ואז באו 7 שנות השובע והתחיל 7 שנות הרעב. ובגלל הרעב יעקב אביו ירד עם כל ביתו למצרים. וכך בגיל 39 ליוסף ובגיל 130 ליעקב אביו התחיל הגלות לכל בני ישראל במצרים. ומהיום הזה התחיל השעון של 210 שנים של גלות בני ישראל במצרים לתקתק.

<u>לוח הזמנים של השעבוד במצרים</u>

יעקב אבינו מת במצרים בגיל 147 כאשר יוסף היה בן 56 ונשאר עוד 193 שנים לגאולה.
יוסף מת בגיל 110 ונשאר עוד 139 שנים לגאולה.

לפי חז"ל השעבוד החריף עם הזמן. אחרי מות יעקב אבינו החריף. אחרי מות יוסף החריף עוד. אחרי מות לוי החריף עוד והפך לשעבוד קבוע. ואחרי מות כל אנשי הדור שירדו למצרים עם יעקב אבינו החריף עוד והפך לשעבוד קבוע וקשה מאוד.

"ועבדום אתם" התחיל אחרי שמתו כל האחים. האח האחרון שמת היה לוי, שחי 137 שנה (ראה רש"י שמות ו', ט"ז). לוי נולד 5 שנים לפני יוסף.

לפי המדרש, ילקוט שמעוני פרשת שמות, כל האחים נולדו במשך 7 שנים כאשר יעקב אבינו היה אצל לבן (חוץ מבנימין). לוי בט"ז ניסן בשנת ב' קצ"ד, ויוסף כ"ז תמוז בשנת ב' קצ"ט.

יוצא מזה שכאשר יוסף הורד למצרים בגיל 17, לוי היה בן 22. וכאשר יעקב אבינו ירד למצרים (ויוסף היה בן 39) לוי בן 44. ואם נוריד 44 מ137 (השנים שחי לוי) נקבל 93 שנים שלא ענו אותם קשה (כי לוי האח שמת אחרון היה עדיין בחיים בתוך מצרים 93 שנים).

ואם נוריד 93 שנים (השנים שלא ענו אתם קשה) מ210 שנים (סה"כ השנים שהיו במצרים) נקבל: 117 שנים שבהם החריף השעבוד.

וכתבו חז"ל שהשעבוד הקשה ביותר רק **86** שנים - מלידת מרים.

השעבוד עבר ממצב של עינוי בפרך (המצרים הכניסו את בני ישראל לעבודה ולשעבוד בפה רך לא תחת לחץ אלא בדבורים נאים), לעינוי בעבודות הקשות בבית ובשדה. ועבר לבניה קשה-הכריחו אותם לבנות ערי מסכנות לפרעה (ערי אוצר). ואחרי שבני ישראל המשיכו להתרבות עברו לרציחת הזכרים. בגלל הגזירה נגד הזכרים עמרם אביה של מרים גירש

את אשתו יוכבד בת לוי. ואמרה לו מרים, פרעה גזר רק על הזכרים ואתה גוזר על הזכרים וגם על הנקבות. עמרם לקח בחזרה את יוכבד שהייתה אז בת 130 (גמרא בבא בתרא ק"כ, א'- "ר' יהודה בר' זבינא מלמד שנולדו בה סימני נערות") ונולד משה רבנו.
(מרים בת 2 כאשר נולד אהרן, ובת 5 כאשר נולד משה רבנו. משה רבנו חזר למצרים בגיל 80 לגאול את בני ישראל, ועוד שנה של מכות, יוצא שמשה רבנו בן 81 ביציאת מצרים, ואהרן בן 84, ומרים בת 86)

וה' בחסדו הגדול הציל את משה רבנו, הגואל, כמה פעמים.
ניצול בחסדי ה' מהגזירה של פרעה נגד הזכרים ("כל הבן הילוד היארה תשליכהו"). ונלקח על ידי בת פרעה לבית פרעה וגדל בבית המלוכה במצרים.
ועוד חסדי ה' עם משה רבנו הגואל, שהציל אותו מפרעה ויועציו (מובא במדרש ילקוט שמעוני). כילד קטן, אולי בן שנתיים, משה הוריד את כתרו של פרעה מעל ראשו. יועציו אמרו לפרעה שזה סימן רע ובעתיד התינוק הזה יגדל ויתפוש השלטון במצרים מפרעה. והמליצו לפרעה להרוג אותו עכשיו. ומלאך בדמות יועץ אמר שהתינוק הזה לא בר דעת. וניתן לבדוק את זה. הביאו לפניו קערה עם זהב, וקערה עם גחלים חמים. ומשה רבינו פשט את ידו לכיוון הזהב כמו שכל תינוק היה עושה , אבל בא המלאך גבריאל והסיט את ידו לפחמים וכתוצאה מזה נכווה משה רבנו בפה כאשר נגע בפיו ("וכמו שכתוב "וכבד פה וכבד לשון אנכי"), אבל ניצול.

ובהיות משה רבנו בן 18 או 20 יצא מבית פרעה החוצה והרג את המצרי שראה מכה איש עברי מאחיו. ובחסד של ה' ניצול מחרב פרעה שרצה להרוג אותו על מעשה זה. ומשה רבנו הצליח לברוח למדין ואחר 40 שנה הגיע לבית יתרו.

וניצול בחסדי ה' בדרך בחזרה למצרים מבית יתרו, כאשר השטן בדמות נחש רצה לבלוע אותו. ואשתו צפורה מל את בנם, אליעזר, והנחש עזב אותו.

ומאז שחזר משה רבנו למצרים, ועמד מול פרעה ואמר לו דברי ה' "שלח את עמי ויעדוני" השעבוד החריף עוד. פרעה הפסיק לתת לבני ישראל תבן לעשות הלבנים. ובני ישראל היו צריכים לחפש תבן בכל ארץ מצרים ובו זמנית הם היו צריכים להספיק לעשות את אותו המתכונת של לבנים שהיו עושים כאשר ניתן להם התבן.

<u>לוח הזמנים של גאולת במצרים</u>

במשך שנה המשיכו עשר המכות במצרים. זמנה של מכה שבוע, והפסקה של 3 שבועות בין מכה לכה (חוץ ממכות חושך, ובכורות).
חלק מהמכות נעשו רק עם שיתוף משה רבנו (ברד, ארבה, חשך) . חלק רק עם שיתוף אהרן (דם,צפרדע, כינים). וחלק עם שתוף משה רבנו וגם אהרן (שחין, שניהם לקחו פיח כבשן, אבל רק משה רבנו זרק את הפיח השמימה), וחלק בלי שיתוף של משה רבנו או של אהרן הכהן, רק מה' (ערב, דבר, בכורות) .
המכות הכו בארץ מצרים, בעבדי פרעה, באנשיה, ובאלוהיהם.
עד המכה החמישית היה לפרעה בחירה חופשית לשלוח את בני ישראל (אבל הוא סירב והחזיק והקשה בעצמו את לבו). אבל במכת השישית והלאה ה' חיזק את לבו (והקשה עליו בגלל התנהגותו) כדי שיוכל לעמוד במכות, וכדי להראות לו ולמצרים את כוח ה' (כמו שנאמר לפרעה לפני מכת ברד "כי אין כמוני בכל הארץ"..."בעבור הראתך את כחי ולמען שפר שמי בכל הארץ").
ככול שפרעה סירב לשלוח את בני ישראל ממצרים החריפו המכות. ורואים את זה מתגובת פרעה ועבדיו. בתחילה אמר פרעה למשה רבנו "מי ה' אשר אשמע בקולו". במכה השנייה, מכת צפרדע פרעה ביקש ממשה רבנו להסיר אותם (החרטומים לא יוכלו). במכה השלישית, מכת כינים החרטומים אפילו לא יוכלו להוציא אותם. ואמרו

החרטומים לפרעה "אצבע אלקים הוא" , קרי ה' עושה את המכות האלו והם לא כישוף של משה רבנו.
במכה השישית, במכת שחין גם לקו החרטומים.
במת השביעית, מכת ברד, כבר היה מתקרב האביב ("והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל"). גם כאן פרעה התחנן ואמר "חטאתי הפעם...התירו אל ה' ורב מהית קלת אלקים וברד".
במכת השמינית, מכת ארבה, פרעה מתחנן למשה רבנו "ויסר מעלי רק את המות הזה".
אחרי המכה התשיעי, מכת חושך, נאמר לבני ישראל בראש חודש ניסן (רש"י) לקחת ב10 לניסן שיצא אז בשבת (שבת הגדול) שה לקרבן הפסח. וזה ארבע ימים לפני שחיטתו (שיהיה ביום רביעי, 14 לניסן).
הגאולה כבר באוויר. ובנס המצרים מצידם לא יוכלו להגיד להם שום דבר (שבני ישראל הולכים לשחוט את השה הקדוש למצרים), ועוד המצרים כבר פחדו מבני ישראל ומשה רבנו אחרי 9 מכות.
ומעניין משה רבנו התחיל לדבר עם פרעה במידה כנגד מידה. וכאילו בפה רך, כמו שפרעה התחיל לשעבד את בני ישראל. משה רבנו אמר לפרעה שהם רק רוצים ללכת שלושת ימים במדבר לזבוח לה', והוא לא אמר לפרעה שהם מתכונים לעזוב לצמיתות.
וככול שפרעה לא הסכים לדרישת ה' המכות החריפו. עד שהגיעו מכת בכורות, בליל 15 בניסן (אולי נגד הריגת הזכרים שעשה פרעה).
ואחרי זה גרשו את בני ישראל ממצרים. ויצאו (ביום חמישי בשבוע) ברכוש גדול (ביזת מצרים) לפי הנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים ("ואחרי כן יצאו ברכש גדול").
היציאה התחילה בחצות הלילה של 15 בניסן שבני ישראל מכל מצרים התכנסו לארץ גושן כדי לצאת ביחד לאור יום 15 בניסן.
ובעיצומו של יום 15 בניסן (ביום חמישי), 210 שנים אחרי שירדו למצרים, יצאו כל צבאות ה' ממצרים לקראת קבלת התורה בסיני.

<u>הגאולה מפרעה ומעבדיו</u>

הגאולה הגופנית של בני ישראל מארץ מצרים נגמרה אבל הגאולה של בני ישראל מאיום פרעה ועבדיו ומתרבות מצרים עדיין לא נגמרה. וגם החשבון עם פרעה ועבדיו לא נגמר (כמו שנאמר בברית בין הבתרים- "וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי").

בני ישראל יצאו ממצרים והלכו לכיוון סוכות. ונאמר להם לחזור אחורנית ולחנות לפני פי החירות בין מגדול לבין הים (וזה גם היה מול עבודה זרה של מצרים שעדיין לא נפגע במכות). ואחרי שהלכו בערך ימיים או שלושה חזרו אחורה לים סוף.

ואז הוגד לפרעה (או מרגלים ששלח אתם, או מבני ביתו) שהם בורחים ולא מתכוונים לחזור למצרים.
ולמרות שרק עברו כמה ימים ממכת בכורות ה' החזיק את לב פרעה ועבדיו כדי שירדפו אחרי בני ישראל ויפלו למותם.
פרעה מצידו ראה שהם תקועים על ים סוף, והים וגם המדבר סוגר עליהם, וכאלו הם לא יודעים לאן ללכת (וכמו שכתוב "נבוכים הם בארץ").
והוא החליט לרדוף אחריהם להחזיר את הממון שלקחו איתם ביציאתם ממצרים (רש"י). וגם להחזיר את הערב רב ובני ישראל לעבודה במצרים
(וכמו שכתוב -"מה זאת עשינו כי שלחנו את בני ישראל מעבדנו").
הוא חשב שכאשר יתקרב לבני ישראל, הערב רב ששלח איתם, יצטרפו לצידו ויעזרו לו להילחם בבני ישראל ("ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם", ואין 'עם' אלא הערב רב), והוא בטח בעבודה זרה שלו שיעזור לו במערכה.

אחרי הרבה ניסים שקראו על יד ים סוף - ה' קרע את הים לבני ישראל וטיבע את פרעה ועבדיו בתוך הים. ובני ישראל התעשרו עוד יותר, מביזת הים (זהב, ואבנים טובות), שהייתה יותר גדולה מביזת מצרים.
הושלמה גאולת בני ישראל מפרעה ומשלטון מצרים, ובאופן סופי.

* * * * * * * * *

"והגדת לבנך"

שמות פרק י"ג פסוק ח':
"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים"
רש"י (על המילים "בעבור זה"): "בעבור שאקיים מצותיו כגון פסח מצה ומרור הללו"

"**בעבור זה**" – בעבור שמירת התורה והמצוות, ולפי:
"**ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה**" עולה **1013**
"**שאקיים מצותיו**" עולה **1013**

רש"י (על המילים "עשה ה' לי"): "רמז תשובה לבן הרשע לומר עשה ה' לי ולא לך שאלו היית שם לא היית כדאי ליגאל (מכילתא)"
"**עשה ה' לי**" – "לי ולא לך", זה התשובה לבן הרשע, ולפי:
"**עשה ה' לי בצאתי**"
באתב"ש:
זבץ מ--ץ כם שהתאם
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+ץ', מ'+ץ', כ'+ם', ש'+ם'** עולה **627**
בן הרשע עולה **627**

ועוד (על "בעבור זה"):

1) "**לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ל'+ך', ב'+ם', ה'+א', ל'+ר', ב'+ר', ז'+ה' עולה **542**
מצוות עולה **542**

2) "**לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים**"
סוף תיבות, אותיות:
ך', ם', א', ר', ר', ה', ה', י', י', ם' עולה **536**
מצות עולה **536**

3) "**זה**" עולה **12**
באתב"ש: **עץ** עולה **160**
ביחד עולה 172 (12+160) ועוד 2 המילים עולה **174**
תורה באתב"ש: **אפגץ** עולה **174**

4) "**לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה**"
באתב"ש:
כשטל שמפי צצפת כתיג שזשפג עץ
סוף תיבות, אותיות: **ל', י', ת', ג', ג', ץ'** עולה **536**
מצות עולה **536**

5) "**ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי**"
באתב"ש:
צצפת כתיג שזשפג עץ זבץ מ-ץ כם
ראש תיבות, אותיות: **צ', כ', ש', ע', ז', מ', כ'** עולה **547**
המצוות עולה **547**

בזמן בית המקדש היו 4 מצות עיקריות מהתורה בליל הסדר:
- אכילת קרבן הפסח
- אכיל מצה
- אכילת מרור
- סיפור יציאת מצרים

היום שאין לנו בית המקדש נשאר לנו רק 2 מצות מהתורה:
- אכילת מצוה
- סיפור יציאת מצרים

ידוע שההגדה מסודרת לפי שאלות ('מה נשתנה') ותשובות ("עבדים היינו לפרעה במצרים').
הבן שואל את אביו ואביו עונה לו ומקיים מצוות "והגדת לבנך".

ומתבקשת השאלה:
מה אם אין בן (רווק, נשוי ללא ילדים, נשוי ויש לו רק בנות)?
במקרא כזה שאי אפשר לקיים "והגדת לבנך" (אולי בבנות כן) האם עדיין חייבים במצוות סיפור יציאת מצרים?
ונפסקה ההלכה:
<u>משנה ברורה תע"ג, ז':</u>
"...אם אין לו בן אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל את עצמו ואפילו תלמידי חכמים שואלים זה לזה מה נשתנה וכו..."

בכל מקרא חייב לספר ביציאת מצרים.
לפי רמב"ם לומדים זה מפסוק נוסף (ולא רק מפסוק "והגדת לבנך"):
<u>דברים ט"ז, ג':</u>
"למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך"
חייבים לזכור באמירת דברים סיפור יציאת מצרים בלל ט"ו בניסן ("והגדת לבנך ביום ההוא"). וכך נפסקה ההלכה:
<u>משנה ברורה תפ"א, ב':</u>
"חייב אדם לעסק בהלכות הפסח וביציאת מצרים ולספר בנסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו עד שתחטפנו שינה"

התורה כתבה "**והגדת לבנך**" ולא 'ואמרת לבנך' או 'וסיפרת לבנך'.
ונראה להגיד שהשימוש במילה "והגדת" מראה על גילוי דבר על ידי המגיד שלא היה ידוע.
ויש הרבה מקומות שכך הדבר, לדוגמה:
אליעזר עבד אברהם אבינו שאל את רבקה:
<u>בראשית כ"ד, כ"ג:</u>

"הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין"

<u>בראשית ל"א, כ"ב:</u>
"ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב"

יוסף הצדיק שואל את המלאך גבריאל על אחיו:
<u>בראשית ל"ז, ט"ז</u>
"ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה אחי רעים"
הוא לא יודע איפה הם והמלאך גילה לו ואמר לו "כי שמעתי אמרים נלכה דתינה".

<u>שמות י"ד, ה':</u>
"ויגד למלך מצרים כי ברח העם"

בכל הדוגמאות שהבינו יש גילו דבר על ידי המגיד (ולפי זה נראה שלא כתוב 'ויאמר', 'ויספר', 'וידבר').

הבן שואל בתמיהה על מה שהוא רואה ולא מבין "מה נשתנה". ולפי המנהג השואל הוא הצעיר בשנים בין המסובין. כי יותר נראה שהצעיר לא יודע כל זה ובשבילו התשובה תהיה ממש גלוי ולפי "והגדת לבנך".

אנחנו כולנו 'בנים' של אבותינו ובכל שנה ושנה בליל הסדר מתגלה לנו עוד פרטים בסיפור יציאת מצרים, ומקיימים "והגדת לבנך".

* * * * * * * *

תנוק טפש

שמות פרק י"ג פסוק י"ד:
"והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים"
רש"י: "זה תנוק טפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל מה זאת..."

"מה זאת" זה השאלה ששואל הבן, תנוק טפש, שאינו יודע לשאול.

ורמזים:

1) "**ואמרת אליו בחזק**" עולה 811 ועוד 13 אותיות עולה **824**
שאינו יודע לשאול עולה **824**
(זה התשובה לבן שאינו יודע לשאול)

2) "**בנך מחר לאמר מה**"
באתב"ש:
שטל יסג כתיג יץ עולה **945**
"תנוק טפש" עולה **945**

3) "**בנך מחר לאמר מה**"
באתב"ש:
שטל יסג כתיג יץ עולה 945 ועוד 12 אותיות עולה **957**
"זה תנוק טפש" עולה **957**

4) "**בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד**"
באתב"ש:
שטל יסג כתיג יץ עתא פתיגא תכמף שסעד מק
סוף תיבות, אותיות: **ל', ג', ג', ץ', א', א', ף', ד', ק'** עולה **312**
"זה תנוק טפש" באתב"ש: **עץ אטפד נוב** עולה **312**

* * * * * * * *

פרפראות לפסח

פסח אותיות: **פה סמך חת**
פה סמך חת עולה **613**

למחרת הפסח יצאו בני ישראל ממצרים. **פסח** סיום גלות מצרים ומועד גאולתם ושחרורם ממצרים לקבל **613** מצוות בהר סיני.

ועוד:
פסח אותיות: **פ', ס''ח**
סח עולה **68**
מצרים באתב''ש: **יהגמי** עולה **68**

ועוד:
האות **פ'** של המילה פסח רומז על השעבוד ועל הגעת משה רבנו לגאול את בני ישראל.
השעבוד הקשה במצרים בערך **86** שנים משנולדה **מרים** עד אשר משה רבנו הגיע למצרים בגיל **80** לגאול את ישראל, ולפי:
פ' עולה **80**
פ' באתב''ש: **ו'** עולה **6**
ביחד עולה **86** (6+80)
אותיות **סח** עולים **68** למנין המילה **מצרים** באתב''ש.

ועוד?:
פסח עולה **148**
פסח באתב''ש: **וחס** עולה **74**
ביחד עולה **222** (74+148)
בכר עולה **222**
לרמוז מכת בכורות בליל פסח.

וגם:
לפי האר''י ז''ל משמעות המילה **פסח** זה '**פה סח**'.
כי גם **דיבור** היתה בגלות במשך גלות מצרים ונגאל.
בליל הסדר הפה סח להזכיר גם גאולת הדיבור.
והרמז:
דיבור עולה **222**
(פסח 148, ובאתב''ש וחס 74, ביחד עולה 222)

ועוד:
פסח עולה 148 ועוד 3 אותיות עולה **151**
חצות באתב''ש: **סהפא** עולה 146 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **151**

אכילת קרבן פסח עד חצות.

ועוד:
"**עבדים היינו לפרעה**" אתב"ש: **זשקמי צממטף כוזץ**
עולה 842 ועוד 15 אותיות עולה **857**
"**וימררו את חייהם**" באתב"ש: **פמגגף תא סממצי** עולה **857**

ועוד:
פסח עולה **148**
קמח עולה **148**

לרמוז שכל הענין של פסח לשמור הקמח שלא יחמיץ.

ועוד:
אמרו חז"ל:
"**וכל המרבה לספר בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח**"
ורמז:
סיפור עולה **356**
משובח עולה **356**

ועוד:
חג המצות באתב"ש: **סר ציהפא** עולה **446**
בחצות באתב"ש: **שסהפא** עולה **446**

ליל ט"ו בניסן עד חצות הלילה פסח, ומחצות הלילה עד כ"א בניסן חג המצות.
חג המצות מתחיל מחצות ליל ט"ו בניסן.

ועוד:
"**עבדים היינו לפרעה**"
באתב"ש: **זשקמי צממטף כוגזץ** עולה 842 ועוד 15 אותיות עולה **857**
"**וימררו את חייהם**"
באתב"ש: **פמיגגף תא סממצי** עולה **857**

"**עבדים היינו**" באתב"ש: **זבקמי צממטף** ראש תיבות, אותיות: **ז', צ'** עולה **97**
מרור באתב"ש: **יגפג** עולה 96 ועוד המילה עולה **97**

"**בעבדה קשה**" עולה 488 ועוד 8 אותיות עולה **496**
מרורים עולה **496**
("ויתנו עלינו עבדה קשה")

הרבה עבדים היו לפרעה במצרים (מימי יוסף שקנה את רכושם וגופתם של אנשי מצרים לפרעה, כמעט כולם במצרים היו עבדים לפרעה), אבל כלפי בני ישראל "וימררו את חייהם".
ולזכר הדבר אנו אוכלים מרור ("על מצות ומרורים יאכלוהו").

* * * * * * * *

"בחצי הלילה"

שמות פרק י"ב פסוק כ"ג:
"ועבר ה' לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף..."

בגלל שמצרים 400 פרסות חצות הלילה משתנה קצת ממקום למקום בתוך מצרים. ופרש הגאון מהרי"ל דיסקין זצ"ל על הכתוב (שמות י"ב, י"ב) "ועברתי בלילה ההוא" שכביכול עבר ה' בתוך מצרים ממקום למקום להכות בכול מקום בדיוק בחצות של המקום.
ורמז:
"**ועבר ה' לנגף את מצרים**"
באתב"ש:
פזשג מ-ץ כטרו תא יהגמי
ראש וסוף תיבות, אותיות:
פ'+ג', מ'+צ', כ'+ו', ת'+א', י'+י' עולה **660**
לדייק בחצות עולה **660**

כדי שמכת בכורות יהיה בכול מקום במצרים בדיוק בחצות צריך היה לעבור ממקום למקום כדי לדייק בחצות, כי במזרח מצרים חצות הלילה מגיע קצת קודם חצות במערב מצרים.

ויכול שזה עוד סיבה למה אמר משה רבנו "כחצות הלילה" ולא אמר "בחצות הלילה". כי למרות שיש הבדל קטן מאוד בזמני חצות בין המקומות במצרים יכול המדייקים של פרעה לטעות ולהגיד שהמכה לא היתה בחצות בכול מצרים, קרי שנראה להם שהמכה נפרשה בציר הזמן כי לא כל המקומות הוכו בו זמנית (ואז יאשימו את משה רבנו כבדאי). אבל באמת המכה היתה בדיוק בחצות בכול מקום במצרים.

ועוד:
שמות פרק י"ב פסוק כ"ט:
"ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים..."

"**בחצי הלילה**" עולה **190** למנין המילה '**קץ**'.

כתוב שהקב"ה חישב את הקץ, קרי הוריד מ400 שנה (הנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים) 190 שנה. ובני ישראל יצאו ממצרים אחרי 210 שנה.
מכת בכורות היתה **בחצי הלילה** והיא המכה האחרונה במצרים ואחריו הושלם **קץ** לגלות בני ישראל במצרים.

* * * * * * * *

דבר תורה ליל הסדר

(פסח התשע״ז)

בס״ד

-ברצוני להתרכז בנושא של 'מצה'.

- אחלק את הדיון לכמה חלקים- חלק הלכתי, חלק סיפורי, וחלק רעיוני.
נתחיל בלילה, ואי״ה נמשיך מחר.

- ואם אגיד דברים שכבר אמרתי או שכבר שמעתם או ידעתם, אין בכך כלום. כי גם על ההגדה אנו חוזרים בכל שנה וקוראים אותו הדבר. העיקר לספר ביציאת מצרים.

חלק ההלכתי

-יש כמה סוגי מצה, מצה שמורה, מצה רגילה, מצה ח״י רגעים, ומצה עשירה.

'מצה שמורה' מה היא?

מצה שמורה זו מצה, העשויה מעיסה של קמח מחמשת מיני דגן (שהם חיטה-Wheat, שעורה-Barley, כוסמין-Spelt, שיבולת שועל- Oats, שיפון-Rye) ומים בלבד, ששומרים אותה שלא תגיע לחמוץ. לפי חז״ל מרגע ששמים המים בתוך הקמח צריך להתעסק עם העיסה תמיד, ולא להשאיר את העיסה בלי עסק במשך זמן הליכת מיל (2000 אמה, זמן הליכת קילומטר) בערך 18 (או 20 דקות).
כי עיסה ששהתה, בלי עסק, 18 דקות או יותר, מתחמצת.

ויש דרגות בשמירה. יש שמירה משעת הקצירה, משעת הטחינה, ומשעת הלישה.

מצה ששמורה משעת קצירה- קוצרים את החיטה כאשר היא עדיין קצת לחה ושמים את החיטה בתוך מחסן לשמור שלא ירד עליה גשם או מים עד זמן הטחינה. כי כל זמן שהחיטה מחוברת לקרקע ועדיין לחה קצת אין חשש שתתבקע ושתתחמץ. וזה מה שאנו קוראים היום מצה שמורה.

מצה שמורה מזמן הטחינה - טוחנים את החיטה ועושים ממנה קמח, במקום קריר ויבש.

'מצה רגילה מה היא'

מצה שמורה מזמן לישה קורים אותה 'מצה רגילה'- כי כדי לקיים ״ושמרתם את המצות״ לפחות מוכרחים לשמור את המצה מחמוץ בשעת הלישה, בשעה שמערבים הקמח עם המים. וכדי לשמור שהעיסה לא תחמיץ משתמשים 'במים שלנו' (לא מים ששייכים לנו) אלא במים 'שנחו' במקום קריר במשך הלילה כדי שתקררו יותר. כי בתקופת ניסן מתחיל האביב, והמים סופגים קצת חום מהסביבה. ומים פושרים או מים חמים ממהרים את העיסה להחמיץ. וגם צריכים לחכות מלהשתמש בקמח מיד אחרי שטוחנים אותו כי הקמח חם מהטחינה. לפיכך מחכים מעת לעת (12 או 24 שעות) גם במים וגם בקמח. ואחר כך מערבים אותם ביחד,בצל, במקום שמור מחום, ומתעסקים בגלגול העיסה הכי מהר שאפשר ולא משאירים העיסה בלי התעסקות 18 דקות. מרדדים את העיסה לצורת של מצה ואופים אותה. בדרך כלל היום כל התהליך מזמן ששמים המים עם הקמח עד אחרי האפייה נעשה תוך 18 דקות. וזאת למנוע כל

אפשרות של חמוץ.

'מצה ח"י רגעים'

הפס הראשון של מצות היוצאות מהמכונה נקראות מצות 'חי רגעים'. מצות אלו יכולות להיות מפס של מצה רגילה או מפס של מצה שמורה. כל מצות הן מצות חי רגעים (במובן שאפו אותן תוך 18 דקות) אבל המצות האלו הם הראשונות שנאפו כאשר המכונה נקייה. המכונה שמעבירה את המצות לתוך התנור והתנור עובדים באופן רצוף. ויש שחששו שאולי יישארו שאריות של בצק שלא נאפו במכונה. ולפיכך משתמשים במצה שיצאה ראשונה (תוך 18 הדקות הראשונות של הפעלת המכונה). אבל להלכה אין אנחנו חוששים לזה.

יש מקומות שכל 18 דקות מנקים את המכונה משאריות הבצק מחשש שאולי נדבקו או שנשארו בתנור בצק, וכדי למנוע שימוש בהם אחרי 18 דקות. ורק המצות שיצאו מהמכונה ראשונה הם מצות 'חי רגעים'.

(זה נשמע קצת דומה לחששות למצה שרויה ('גברוכט'), למצה אפויה שבאה במגע עם מים. שאולי יש בתוך המצה כיס של קמח והקמח לא נאפה יפה ויבוא במגע עם מים ויחמיץ. אמנם לפי ההלכה מותר לעשות מצה עד עובי טפח שזה בערך 8 סנטימטרים. והיום אנו עושים מצות דקות במיוחד, רקיקים. ולפי שרקיק המצה עובר בתוך תנור בחום גבוה, ומהר, והבצק לא מקופל, אין לחשוש לזה)

'מצה עשירה' מה היא?

<u>משנה ברורה תס"ב: דין מי פרות אם מחמיצין</u>

א. מי פירות בלא מים אין מחמיצין כלל, ומותר לאכול בפסח מצה שנלושה במי פירות, אפילו שהתה כל היום. אבל אין יוצא בה ידי חובתו מפני היא מצה עשירה וקרא כתיב לחם עוני

ב. מי פירות עם מים ממהרים להחמיץ יותר משאר עיסה הלכך אין ללוש בהם ואם לש יאפה מיד

מצה עשירה זו מצה שנלושה מקמח עם מיץ פרות (וזה כולל יין, בצים, דבש, וחלב). לפי חז"ל: מיץ פרות לא מחמיץ כלל.

אבל מיץ פרות עם טיפת מים מחמיץ יותר מהר ממים עם קמח לבד, ובמצב כזה אי אפשר להשתמש בכלל שאמרו חז"ל 18 דקות.

(והתירו יין שיש בו מים כאשר המים הגיעו לתמיסה לפני תהליך התססה. כי אז נהפך המים מכוח התססה ליין. אבל אם נפלו מים ליין אחרי התססה היין יוצא מגדר מי פירות, והופך למי פירות עם מים שאסור לכתחילה ללוש בהם כי ממהרים להחמיץ)

יש הבדלים בין אשכנזים לבין ספרדים בשימוש במצה עשירה (לימי הפסח חוץ מלצאת ידי חובה אכילת כזית מצה ליל הסדר).

הספרדים מתירים לכתחילה שימוש במצה עשירה בימי הפסח.

האשכנזים מתירים בדיעבד השימוש במצה עשירה, אבל רק לחולה או זקן.

ולא יוצאים במצה עשירה בליל הסדר למצת מצווה כי כתוב 'לחם עוני'.

ורק מצה העשויה מעיסה של קמח ומים בלבד נקראת 'לחם עוני', והרמז:

מים וקמח באתב"ש: **ימי פדיס** עולה **214**

לחם עוני עולה **214**

חלק הסיפורי

כתוב על החיפזון ביציאת מצרים:
שמות פרק י״ב פסוקים ל״ג-ל״ד:
״ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כלנו מתים״
״וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צררת בשמלתם על שכמם״

ופירוש המילים:
״בצקו״ – העיסה שעשויה מקמח ומים
״משארתם״–
רשב״ם: ״כלי שנותנין בו את העיסה״
רש״י: ״שיירי מצה ומרור (מכילתא)״

מספר לנו הכתוב שיציאת מצרים הייתה בחיפזון - מהר. ולא הספיקו לאפות הבצק כי יצאו בחיפזון ממצרים. ושמו את הבצק בכלי שלו, ושמו את הכלי על שכמם.
או שלקחו איתם גם שיירי המצות והמרור שנשארו להם מליל 14.
(הלא היו צריכים לעשות מצות ב14 בניסן בכל מקרה, וכדי לאכול מצות בלילה, בליל 15. כי גזירת הכתוב שיאכלו מצות ומרור עם קרבן הפסח שאכלו בליל 15 בניסן.
וכמו שכתוב: ״על מצות ומרורים יאכלוהו״, וכמו שעשה הלל ״היה כורך פסח מצה ומרור ואוכל ביחד. לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יכלוהו״
וכמו שאנו מזכירים בהגדה ״פסח מצה ומרור ולפי ״רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הם: פסח, מצה, ומרור״)

וכדי לסבר את האוזן נשאל:
הלא בני ישראל יצאו ממצרים בעיצומו של יום 15 בניסן. והיה ידוע להם כבר ב14 לחודש שנגאלים למחרת, אז למה לא הכינו לעצמם לחם כבר ביום 14 בניסן לקחת איתם ביציאתם?

ולפני שנתרץ את השאלה נמשיך עוד בנושא המצות.
כתוב על המצות:
שמות פרק י״ב פסוק ל״ט:
״ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם״

״עגת״–
רשב״ם: ״כי אין לחם אלא האפוי בתנור״
לחם שלא נאפה בתנור קרוי 'עוגה'
״עגת מצות״–
רש״י: ״חררה של מצה, בצק שלא החמיץ קרוי מצה״
(חררה- לחם האפוי על גחלים)

בגלל החיפזון גם לא הכינו צדה לדרך.
״**צדה**״ באתב״ש: **הקץ**
בגלל שבא עליהם '**הקץ**' פתאום בחפזון לא יוכלו להכין '**צדה**'.

אבל מכאן אנו רואים שאחרי שיצאו ממצרים כן נאפה הבצק.
ויש שחשבו בטעות שהסיבה שעשו מצות, ולא לחם, זה בגלל שזה לוקח פחות זמן לאפות מצה. ובגלל שהיו בחיפזון, אפו מצות. אבל זו לא דעת חז"ל, ולפי:
אור החיים: " פירוש הטעם שאפוהו מצות כי לא הותר להם לאכול חמץ לזה מהרו לאפותו מצה והנה ששהה מעת לישה עד אפיה זמן מה אולי כי היו מתעמלים בו ולפי זה אמר הכתוב 'משארתם צררת בשמלתם על שכמם' וכי לא היה להם מקום לשאת אותם שהוצרכו לתתם על שכמה אלא כדי שיתעמלו בהם וכל זמן שמתעמלים בעיסה אינה מחמצת, נוסף על שלא נתנו בו שאור לחמץ ונתן הכתוב טעם 'כי לא חמץ כי גורשו ממצרים' "
רמב"ן: "וטעם ואפו את הבצק שאפו אותו מצות מפני המצוה שנצטוו 'שאור לא ימצא בביתכם כי כל אוכל מחמצת ונכרתה", ואמר 'כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה' לאפות אותו בעיר ולשאת אותו אפוי מצות. ועל כן נשאו אותו בצק ומשארתם צררת בשמלתם על שכמם ומהרו ואפו אותו טרם יחמץ בדרך או בסוכות שבאו שם לשעה קלה כדברי רבותינו"

הסיבה שלא הכינו לחם חמץ ב14 בניסן למחרת זה בגלל גזירת הכתוב - שאסור שיהיה להם חמץ בבית בזמן שחיטת או הקרבת קרבן הפסח , או בזמן אכילתו בליל 15 בניסן, ולפי (שמות ל"ד, כ"ה) "לא תשחט על חמץ דם זבחי" (וגם "לא תזבח על חמץ דם זבחי") לפי זה לא הייתה להם אפשרות להכין לחם חמץ ליציאה. וכל הלילה של 15 בניסן היו בתוך הבתים והיה אסור להם לצאת החוצה בגלל מכת בכורות שהיה בחצות הלילה (ומפני המשחיתים שהיו שם בחוץ). ואז לא יוכלו להשתמש בתנורים שלהם (שכנראה היו בחוץ) להכנת לחם. ובא פרעה בלילה וגרש אותם. ולקראת בוקר התחילו כל בני ישראל מכל מצרים להיכנס לארץ גושן (רעמסס) כדי לצאת ביחד בעיצומו של יום 15 בניסן, בריש גלי. ובגלל שהיו עסוקים בשאלת זהב וכסף ושמלות מהמצריים, כדי לקיים הנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (בראשית ט"ו, י"ד) "ואחרי כן יצאו ברכש גדול", לא היה להם זמן להתעסק בדברים אחרים.

ושואל:
אבן עזרא: "הנה הבצק שהוציאו ממצרים היה בו שאור, ולא אפוהו עד שחנו בסוכות" ויש לתמוה על זה. האם הם היו עושים חמץ בפסח? הלא גם בפסח מצרים שמרו יום אחד- יום ט"ו בניסן.
(נשים לב שלפי האבן עזרא הבצק שהוציאו ממצרים היה עם שאור, חמץ, ולא לפי פירוש אור החיים שכתב " נוסף על שלא נתנו בו שאור לחמץ")

מוסכם על כולם שבפסח מצרים היה אסור להם לאכול חמץ כל יום ט"ו בניסן. אבל יש מחלוקת בחז"ל האם היה להם מותר ליהנות מחמץ ביום ט"ו בניסן.
הרמב"ן כותב שהיה אסור להם ליהנות מחמץ בט"ו בניסן. ואז היה אסור להם שיהיה שאור בבתיהם.
האבן עזרא והר"ן בדעה שהיה מותר להם ליהנות מחמץ ביום ט"ו בניסן, ולא הוזהרו על 'בל יראה' ביום ט"ו בניסן. והם אכן שמו שאור בעיסה כדי להכין לחם למחר ליום ט"ז בניסן (פרוש המובא בחומש תורת חיים דף קמ"ו, הוצאת מוסד הרב קוק).

ונראה לי להגיד שאולי המחלוקת באם היה מותר, או לא מותר להם ליהנות מחמץ בט״ו בניסן, נובע מפרוש (שמות י״ב, ט״ו) ״אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם״, או (שמות י״ב, י״ט) ״שאר לא ימצא בבתיכם״ . האם זה כולל גם פסח מצרים או נאמר רק לגבי פסח דורות.

ועוד:
כאשר נסעו מרעמסס, נסעו לסוכות. ומה המרחק בין רעמסס לסוכות?
ילקוט שמעוני: ״ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה מהלך 40 פרסה״
40 פרסה, זה 160 מיל (בערך 160 קילומטר).
ונשים לב שלפי ההלכה, עיסה שאין בה שאור להחמיץ אותה ,ושלא מתעסקים בה כל הזמן, מתחמצת מאליה בזמן השווה להליכה של מיל, וזה 18 דקות.
ולפי הרמב״ן שהיה אסור להם ליהנות מחמץ ביום ט״ו בניסן מה עם המרחק לסוכות? כי גם אם לא היה שאור בבצק איך לא החמיץ בדרך לסוכות?

ונראה להגיד, שגם אם היה שאור בבצק, וגם אם אפו את הבצק רק כאשר הגיעו לסוכות, הבצק לא החמיץ.
ונסביר:
ילקוט שמעוני: ״נסעו בני ישראל מרעמסס לסוכות לקיים מה שנאמר ׳ואשא אתכם על כנפי נשרים׳ ״
רש״י: ״מאה ועשרים מיל היו ובאו שם לפי שעה. הוא שנאמר ׳ואשא אתכם על כנפי נשרים׳ (להלן ט״ו, י״ד)״
(נשים לב להבדל בין פרוש רש״י לבין פרוש מדרש ילקוט שמעוני לגבי המרחק בין רעמסס לסוכות. לפי המדרש 40 פרסה, ולפי רש״י רק 30 פרסה. אבל לפי שניהם המרחק יותר ממיל והבצק היה מחמיץ בדרך. ואולי קשור לדעת הרמב״ם שאדם בנוני הולך 30 פרסה ביום, ולדעת תרומת הדשן שאדם בנוני הולך 40 פרסה ביום).
בני ישראל הגיעו בנס לסוכות (בחפזון) בזמן מועט (לפי שעה) ולפי הכתוב ״ואשא אתכם על כנפי נשרים״. ונראה להגיד שלפי שעה זה פחות מהליכת מיל ולא היה שום אפשרות לבצק להחמיץ (ולפי הכתוב ״ויאפו את הבצק עגת מצות כי לא חמץ״).
ורמז לדבר:
״**על כנפי נשרים**״, סוף תיבות, אותיות: **ל׳, י׳, ם׳**, המילה **׳מיל׳** (בכיוון הפוך).
וגם אם נגיד שפרוש ״לפי שעה״ זה ממש שעה (60 דקות), נוסיף לזה דעת הרמב״ן שהם אפו את הבצק בדרך לסוכות (כנראה בתוך 18 דקות) ואז הבצק לא הגיע לחמוץ.

ונסכם:
מצה מזכירה לנו ניסים ונפלאות של יציאת מצרים:
המצה זכר ׳למצה מצווה׳ שאכלו בליל 15 בניסן כאשר היו בבתיהם (גזירת הכתוב לאכול מצה ומרור עם קרבן הפסח).
המצה זכר ׳לחיפזון׳ שבו יצאו ממצרים (מובא בהגדת מלבי״ם).
המצה זכר לנס שנעשה להם בבצק שהוציאו ממצרים שלא החמיץ.

כי למרות שאולי היה בבצק שהוציאו ממצרים שאור להחמיץ (כי אולי רצו להכין לכם חמץ ליום ט״ו בניסן), ולמרות שהמרחק לסוכות בערך 160 (וגם בלי שאור) הבצק היה מתחמץ (בגלל הזמן), הבצק לא החמיץ, ונאפה ״**עגת מצות כי לא חמץ**״.

ונוסיף לזה פירוש התרגום:
יונתן בן עוזיאל: "והוו קטעין מן לישא דאפיקו ממצרים וסדרין על רישיהון ומתאפי להון מחומתא דשימשא חרין פטירן ארום לא הסיע ארום אתליריכו ממצרים ולא יכילו למישהי. וספיקא להון למיכל עד חמיסר יומין לירחא דאייר מטול דזוורין לא עבדו להון"

שבנס הבצק שהוציאו ממצרים נאפה עגת מצות על כתפיהם מהחמה בדרך לסוכות.
ובנס משירי המצות האלו הם אכלו (כחודש ימים) עד שירד להם המן באלוש במדבר בט"ו באייר.
ורמז:

1) "**עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו**"
ראש תיבות, אותיות: **ע', מ', כ', ל', ח', כ', ג'** עולה **191**
נאפה בחמה עולה **191**

2) "**לא חמץ**"
באתב"ש: **כת סיה**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **כ'+ת', ס'+ה'**, עולה **485**
הבצק נאפה מחום החמה עולה **485**

חלק הרעיוני

מצה מצוה עושים מקמח ומים בלבד. ומצווים לשמור את העיסה שלא תגיע לידי חמוץ ("ושמרתם את המצות").
ויש כאן רעיון במישור המוסרי:
המים רמז לתורה (כי התורה נמשלה למים). הקמח רמז לפרנסה ועשיית המלאכה.
אי אפשר לחיות בלי תורה ואי אפשר לחיות בלי פרנסה.
החיים הרוחניים דורשים תורה ומצוות, והחיים הגשמיים דורשים אוכל ופנסה.
ולפי מאמר של רבי אלעזר בן עזריה:
אבות פרק ג' משנה כ"א: "אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח"
מהמשנה רואים שצריכים שניהם (תורה ופרנסה) כדי שהעולם יתקיים כתיקונו.
מצד אחד, אם אין בפרנסה ("אם אין קמח"), העולם בצרה, קשה מאוד לקיים חיים רוחניים ("אין תורה").
מצד שני, אם לא לומדים תורה ועושים מצוות ("אם אין תורה") , אם אין חיים רוחניים, אין כל תועלת בחיים חומריים, ואין ברכה בפרנסה ("אין קמח"), אין קיום לעולם (מצוות הפרשת חלה סגולה לברכה בפרנסה).

ואולי זה המסר הרעיוני במצה של מצווה.
'מצה' (העשויה מקמח ומים) רומזת על השילוב הטוב בחיים, השילוב של תורה עם פרנסה.
כי בעשיית המצה אנו מצווים לא לתת לעיסה להחמיץ, שלא נשאיר את העיסה בלי שמירה. כי בלי שמירה תגיע העיסה לחמוץ.

כך ניתן להבין שגם בחיינו, אנו מוזהרים שכאשר מערבבים פרנסה אם תורה צריכים להיזהר מאוד שהמרוץ אחרי הפרנסה לא יגרום לנו להזנחת לימוד וקיום התורה והמצוות.
שלא נגיע לידי חמוץ במובן:
מכילתא פרשת בא, ט': "מצווה הבאה לידך אל תחמיצנו"

צריך לשמור על האיזון הזה כי הפרנסה מושכת את האדם אחריה, וכמו שאמרו חז"ל:
קהלת רבה פרשה א', י"ג:
"אמר ר' יודן בשם ר' איבו אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאותו בידו" – ופירושו לעולם אין מתמלאת תאוותו של האדם
"אלא אן אית ליה מאה בעי למעבד יתהון תרתין מאוון" –אם יש לו מאה, רוצה לעשות אותם מאתיים.
"ואן אית ליה תרתי מאוון בעי למעבד יתהון ארבעה מאה" –ואם יש לו מאתיים, רוצה לעשות אותם ארבע מאות.
ואומר (ומזהיר) רבי מאיר:
אבות פרק ד' משנה י"ב: "הוי ממעט בעסק ועסק בתורה"

"**ושמרתם את המצות**" - ובדומה '**ושמרתם את המצוות**',וכמו בעשיית מצות מצווה (קמח עם המים) צריך שמירה, גם בשילוב החיים הגשמיים עם החיים הרוחניים (הפרנסה עם התורה) צריכים שמירה יתירה.

(אחרי שכתבתי הרעיון הזה מצאתי חלק מהרעיון הזה מובא בספר "דבר בעתו" מאת ששון בן מרדכי ז"ל, 1862, דף 469, פרק 'החדש חמץ ומצה')

* * * * * * * * *

פסח ב'תמ"ח

(דבר תורה לליל הסדר התשע"ח)

בשנת 2448 מבריאת העולם (שנת בתמ"ח) ביום חמישי ט"ו בניסן, יצאו בני ישראל ממצרים. ואחרי חמשים יום, ביום שבת ז' סיוון (של אותה שנה) קבלו בני ישראל את התורה בהר סיני. (היום אנחנו בשנת התשע"ח, עברו 3330 שנים מיציאת מצרים)

מהיום שנולד אברהם אבינו בשנת 1948 (מבריאת העולם) עבר בדיוק 500 שנה עד ליציאת מצרים. וכתוב בתורה:
שמות פרק י"ב פסוק מ"א: "ויהי מקץ ושלשים שנה וארבע מאות שנה בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"
ולפי חז"ל החישוב של 430 שנה הינו מברית בין הבתרים, כאשר אברהם אבינו היה בן 70, שאז אמר ה' לאברהם אבינו:
בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי, ואחר כן יצאו ברכש גדול".

החישוב של 400 שנים (הנאמר בברית בין הבתרים) מלידת יצחק אבינו. כי נאמר לאברהם אבינו "כי גר יהיה זרעך", ורק יצחק נקרא זרע של אברהם ולא ישמעאל. כי רק יצחק אבינו המשיך בדרכו של אביו.
(אמרו חז"ל שבני ישראל היו במצרים רק 210 שנים, יש אומרים שהשעבוד במצרים היה כל כך קשה שהיה שווה ל400 שנה. ויש עוד דעות בנושא, וראה דעת הרמב"ן שמביא חישוב אחר ל400 השנה ולזמן שהיית בני ישראל במצרים)

פסח ב'תמ"ח, פסח מצרים, היה שונה מפסח דורות. ופסח בזמנינו (מה שאנו עושים היום) שונה ממה שעשו בני ישראל במדבר לפני שנכנסו לארץ ישראל, וממה שעשו בזמן שבית המקדש היה קיים.
(יש אומרים שבכל ה40 שנה במדבר לא אכלו מצות כי לא היה להם לחם רק מן. וגם רק עשו קרבן פסח ביציאתם ממצרים ובשנה השנייה שהיו במדבר וזה היה פסח דורות הראשונה. והסיבה כי פסח דורות מיועד לעשות בארץ, ורק לפי ציווי מיוחד עשו פסח בשנה השנייה במדבר וכדי שיקבלו מצוות פסח שני. כי אנשים שהיו טמאי מת בפסח באו ושאלו מה לעשות, כי אי אפשר לאכל את הקרבן בטומאה. ואז נאמר להם דיני פסח שני. ועד שנכנסו לארץ, במשך 38 שנה, לא עשו עוד קרבן פסח. וכאשר נכנסו לארץ בשנת הארבעים, עברו את הירדן ב10 לניסן, וב14 לניסן עשו פסח בארץ)

פסח מצרים היה אירוע חד פעמי עם חוקים ומשפטים השייכים רק לו.
הרב פרינס זצ"ל (בחוברת פסח שכתב) מונה הבדלים בכמה דברים עיקריים בין פסח מצרים לפסח דורות (מובא במסכת פסחים פרק ט' משנה ה').
פסח מצרים: מקחו בעשור (10 לחודש ניסן, לוקחים שה לקרבן), הזאה על המשקוף ועל שתי המזוזות (ב14 בניסן אחר שחיטתו מן הדם של השה), נאכל בחיפזון (כזית בשר עם מצה ומרור), איסור חמץ יום אחד (ויש אומרים רק איסור אכילה, אבל הנאה ביום ט"ו מותר).
בפסח דורות: איסור חמץ כל שבעת ימי החג.
(ויש עוד עניינים הנוהג בפסח ראשון, כמו: מביאים אתו קרבן חגיגה, הלל בעשייתו, הלל באכילתו, איסור שבירת עצם, איסור מלאכה, נותר, דחיית שבת, ועוד)

אמר רבן גמליאל , "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים" (או להראות את עצמו). בליל הסדר צריכים להרגיש כאילו היינו שם.
הייתה תכנית טלוויזיה בארצות הברית 'YOU ARE THERE' (תרגום: אתה נמצא שם) תכנית שהייתה משחזר אירועי היסטוריה- וכאילו אתה נמצא שם באותו הזמן.
בוא נשים את עצמינו במצרים ערב פסח ב'תמ"ח וננסה להרגיש את החוויה של אותו יום.

ב14 לניסן, יום רביעי בשבוע, משה רבנו אומר לנו:
שמות פרק י"ב פסוק כ"א: "משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח. ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר"

כבר מיום שבת, עשירי לניסן (המכונה עכשיו 'שבת הגדול') לקחנו שה וקשרנו אותו לקרעי המיתה להיות מוכן לקרבן הפסח (כי הקרבן צריך בדיקת מומים 4 ימים לפני השחטה).
המצריים באו ושאלו אותנו מה זה? ואמרנו להם שעוד מעט אנחנו ששוחטים אותו.
ולמרות שזה היה אליל שלהם הם לא יכלו לעשות שום דבר.

משה רבנו כבר הזהיר את פרעה על עוד נגף שיביא הקב"ה עליו ועל מצרים, ואמר לו:
שמות פרק י"א פסוק ד': "כה אמר ה' כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה"
משה רבנו אמר "כחצת הלילה, ולא 'בחצות הלילה'. כי שום בן אדם אינו יכול לכוון לחצות הלילה בדיוק. וחשש משה רבינו שפרעה וחכמיו יטעו בחשבון. ולמרות שהקב"ה יכוון השעה במדויק, הם יחשבו שזה לא חצות, ויגידו שמשה רבנו טועה.
(ובאותו נושא של חישוב השעה במדויק כתוב על השבת: "ויכל א-לקים ביום השביעי את מלאכתו...וישבות ביום השביעי" . גמר מלאכתו ביום השביעי או נח ביום השביעי? הלא גמר מלאכו ביום השישי. אלא שסיים מלאכתו בדיוק בסוף יום השישי. כיוון למעבר שבין יום השישי ליום השביעי כחוט השערה, ואז נח ביום השביעי. ורק הקב"ה יכול לכוון למעבר המדויק בין יום השישי ליום השביעי)
והאזהרה הזאת, להרוג את בכורי מצרים, הייתה לקראת הסיום של 10 המכות שהביא הקב"ה על פרעה ועל מצרים ושהתחילו עם אותה אזהרה, כפי שנאמר למשה רבנו בסנה להגיד לפרעה בפעם הראשון שילך אליו:
שמות פרק ד', פסוקים כ"ב-כ"ג: "ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל. ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכרך"
(ובגלל שפרעה אז אמר "מי ה' אשר אשמע בקולו", הוסיף לו עוד מכות. וגם לתת לפרעה אפשרות לחזור בתשובה ולא לקבל מכת בכורות)

הכשרנו את עצמנו להיות ראויים לאכילת הקרבן. כולנו מלנו את ערלת בשרנו לפני 14 לחודש. כי "כל ערל לא יאכל בו", ועל זה אומרים (יחזקאל ט"ז, ו') "בדמיך חיי בדמיך חיי"- דם מילה ודם קרבן הפסח.
מהבוקר התחלנו להתארגן לאפית מצות והכנו מרור לאכול עם הקרבן ולקחנו אגודת אזוב, וכלי (סף) לקבלת הדם. כי כתוב: "על מצות ומרורים יאכלוהו". היינו עסוקים מחצות היום (אחרי 12:00) בהכנת הקרבן ובאפית המצות.
שחטנו את השה, וקבלנו את הדם בתוך הכלי וטבלנו את אגודת האזוב בדם שבכלי והזינו את הדם על המזוזות ועל המשקוף של הבית.

שמנו עץ (רימון) תוך פיו של השה השחוט עד שיצא מצד השני והתחלנו לצלות אותו על אש גלויה. כי הפסח צריך לצלות באש ממש ולא ממתכת המחוממת על ידי האש.
ונזהרנו שלא יגע שום מים בקרבן בזמן הצלייה שיהיה צלי ולא מבושל. ואם נגע קצת מים בקרבן חתכנו את הבשר שנגע במים.

הצטרפה עוד משפחה אלינו, בתוך ביתנו, להיות מנויים איתנו על אותה השה. כי בשה היה יותר מידי בשר בשביל משפחתנו לבד. אז עשינו ביחד 'חבורה' לאכילת הקרבן. כי רק מי שמנוי על הקרבן בזמן השחיטה יכול לאכול ממנו לצאת מצוות אכילה הפסח.
(כי כתוב "בבית אחד יאכל"- היינו בחבורה אחת, ילקוט שמעוני י"ב, רי"ב "הפסח נאכל בשני מקומות ואין הפסח נאכל בשני חבורות". ומשמעות של "בבית אחד" לא שהפסח רק נאכל רק בבית אחד אלא שבהרבה בתים עושים שה לקרבן הפסח, אבל על כל קרבן עושים חבורה השייכת לקרבן, ורק מי שמנוי על הקרבן, רק מי שהוא חלק מהחבורה, אוכל מהפסח ששחטו החבורה).

לא אכלנו הרבה מחצות היום כדי שתהיה תאווה לאכול המצות ובשר הפסח.
חכינו ללילה, לצאת הכוכבים (שמות י"ב, י"ח- "בערב תאכלו מצות"), כדי לקים המצווה לאכול לפחות כזית בשר מהקרבן עם כזית מצות ומרור תוך הזמן שלוקח לאכול אכילת פרס (הזמן לאכול חצי כיכר לחם, כ2 דקות).
ואז כאשר מותנינו חגורים, וגם נעליים ברגלינו, ומקלינו בידינו, אכלנו בחיפזון כזית מהקרבן עם מצות ומרור.

בדיוק בחצות הלילה שמענו צעקות ושריקות בחוץ. הייתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים כי "אין בית אשר אין שם מת". כי עבר הקב"ה בעצמו ובכבודו בתוך מצרים (השכינה ירד לתוך טומאת מצרים כדי לנקום במצרים וכדי לגאול את עמו) ועמו 9000 ריבוא (90,000,000) מלאכי חבלה לנגוף את מצרים (יונתן בן עוזיאל שמות י"ב, י"ב) ולעשות שפטים באלוהיהם. "ומת כל בכור בארץ מצרים". ואם לא היה בכור בבית, מת ראש הבית. גם הבנות הבכורות מתו.
והיו מעבדי פרעה שיראו מאוד כאשר שמעו שימותו הבכורות. ומהם היו שלקחו את בכוריהם ונתנו אותם בתוך בית של ישראל כדי להינצל ובקשו מאיתנו לשמור עליהם. וזה לא עזר להם. גם אם הם ישנו באותה מיטה יחד איתנו, המצרי מת, והישראלי חי. וגם בכורות מעמים אחרים שהיו באותו לילה במצרים, גם הם מתו. מבכורות המצריים רק נצלו פרעה עצמו (למרות שגם הוא היה בכור), ובתיה ביתו, והיא בזכות משה רבנו (שהצילה אותו מהים ולקחה אותו לבן).
ויש אומרים שפרעה לא רק ניצול ממכת בכורות אלא גם ניצול מטביעה בים סוף, ולפי הכתוב על טביעת המצרים בים סוף:
<u>שמות פרק י"ד פסוק כ"ח</u>: "לא נשאר בהם עד אחד"
יש אומרים שפרעה לא טבע (ראה דברי רבי נחמיה, ילקוט שמעוני סימן רל"ח) , "עד אחד", אבל אחד כן נשאר, וזה היה פרעה בעצמו. והוא נשאר כדי לספר את סיפור נס קריאת ים סוף בעצמו (ולפי הכתוב שמות ט', ט"ז- "ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ"). והוא הגיע לנינוה, שם הוא הפך להיות המלך המקומי. היה זה אותו מלך נינוה אליו הגיע יונה כדי להתרות אותו לחזור בתשובה. וקרע פרעה את בגדיו והשיב את כל אנשי העיר בתשובה (מובא במדרש ילקוט שמעוני).

וגם נעשו 4 סוגי שפטים באלוהיהם (ולפי, "ובכל אלוהי מצרים אעשה שפטים").
אלו שהיו עשויים ממתכת התרככו, אלו שהיו עשויים מחרס נבקעו, אלו העשויים מעץ נשרפו, ואלו העשויים מאבן נותצו (ראה יונתן בן עוזיאל שמות י"ב, י"ב).

בלילה, שמענו פרעה ועבדיו מסתובבים בחוץ וצועקים "אפוא משה ואהרן, אפוא משה אהרן". מאוד משונה ובושה, מלך מצרים מסתובב בלילה וצועק ברחוב. וזה היה קיום

דברי משה רבנו שאמר לפרעה (אחרי מכת חושך) כאשר פרעה איים עליו ואמר לו "לך מעלי השמר לך אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות", השיב לו משה רבנו:
"וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא"
וכאשר פרעה מצא אותם אמר להם:
<u>שמות פרק י"ב פסוקים ל"א-ל"ב</u>: "קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את ה' כדברכם. גם צאנכם גם בקרכם קחו כאשר דברתם ולכו וברכתם גם אתי"

אבל לא יכולנו לצאת באותה שעה, כי נאסר עלינו לצאת מהבית בלילה ההוא, "לא יצא איש מפתח ביתו" (כי מלאכי חבלה מסתובבים בארץ מצרים ומכים בכל אשר בה לידם, ולפי "שמות רבה י"ז, ד'- "והמשחית יצא וחבל כל מה שמצא").

בבוקר, לקראת אור ראשון, לפי הציווי, שרפנו באש מה שנותר מהקרבן (מה שלא אכלנו עד חצות לילה. בפסח דורות שורפים הנותר ביום ט"ז ניסן, כי לא שורפים קדשים בט"ו בניסן ביום טוב). והלכנו לבתים של המצריים ובקשנו מהם שיתנו לנו מלבושים (סמלות) וכלי כסף וכלי זהב. ולתדהמתנו הם נתנו לנו כל מה שביקשנו ובזריזות, לקיים הבטחתו לאברהם אבינו "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

התחלנו להיכנס מכל ארץ מצרים לארץ גושן, לאזור רעמסס. אבל לא יצאנו עד שהגיע "עצם היום הזה" עד שהיה יום ברור לכול. יום חמישי 15 בניסן בשעה 12:00 בצהריים, יצאנו ממצרים דרך פי החירות והלכנו לכיוון סוכות. כי הקב"ה אמר שנצא בריש גלי, באור היום, לעיני כולם, ולא כגנבים בלילה. ונראה מה המצריים יכולים לעשות כדי לעצור אותנו. היינו מחנה גדולה של כ600,000 רגלי לבד מטף ונשים וגם ערב רב עלה אתנו (תערובת של גוים שהתחברו אילנו לברוח ממצרים). יש אומרים שהיינו מחנה של יותר מ2,000,000 איש. ומשה רבנו בראש מוביל אותנו.

וככה יהיה בעתיד, בתחיית המתים, בגאולה השלמה שתבוא עלינו במהרה בימינו, משה רבנו הנטמן, בעבר הירדן בערבות מואב, יוביל את מתי מדבר לארץ.

* * * * * * * * *

"ליל שמרים"

(דבר תורה לפסח התשע"ח)

ליל ט"ו בניסן, ליל פסח, ידוע כליל שמורים, ולפי הכתוב:
שמות פרק י"ב פסוק מ"ב:
"**ליל שמרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדרתם**"
הלילה שמור לה', והלילה שמור לבני ישראל, כיצד?.
שמור לה'- להציל את עמו
שמור לישראל - אמרו חז"ל שהוא שמור מהמזיקים (גמרא). לפי זה, לפני השינה, רק קוראים פרשה ראשונה של קריאת שמע על המיטה וברכת המפיל (ולא אומרים עוד פסוקים להגן נגד המזיקים).

ברור מהכתוב שהלילה הזה הוא לילה מיוחד.
כי בחצות הלילה הזה (בשנת ב'תמ"ח) יצא הקב"ה בכבודו ובעצמו בתוך מצרים והכה כל בכורי מצרים ואת עמו הציל.
והלילה הזה היה שמור אצל הקב"ה מזמן, ללילה של נקמה, הצלה, וגאולה.

לפי המדרש הלילה שמור כבר ממלחמת אברהם אבינו נגד ארבעת המלכים.
כי הלילה של מלחמת אברהם עם המלכים היה בט"ו בניסן.
והמלכים הם אמרפל מלך שנער וחבריו שהכו את מלך סדום וחבריו בקרב בעמק השדים ושלקחו את לוט ועוד אנשים איתם כבני ערובה. אברהם אבינו רדף אחריהם עם 318 חניכיו.
(ויש אומרים, ריש לקיש בשם בר קפרא מדרש רבה בראשית מ"ג, ב', רק עם אליעזר עבדו לבדו כי שמו עולה 318).
וככה כתוב:
<u>בראשית פרק י"ד פסוקים י"ד-ט"ז:</u>
"וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן. ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם עד חובה אשר משמאל לדמשק. וישב את הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגם את האנשים ואת העם"

ומובא במדרש "ויחלק עליהם לילה" שאברהם אבינו לחם אתם רק חצי הלילה. או חצי הראשון של הלילה (מצאת הכוכבים עד חצות הלילה) או חצי השני של הלילה (מחצית הלילה על עמוד השחר), או שיצא קרוב מאוד לחצות הלילה להלחם עם המלאכים. ויציאתו של אברהם אבינו להלחם נגד ארבעת המלאכים וחילם היה ניסיון גדול באמונה ובטחון בה'. ואברהם אבינו לא היסס ויצא למלחמה נגדם.
(לך לך רבה מ"ג, ב': "רבי יהודה ור' נחמיה. ר' יהודה אומר הן הריקו פנים כנגד אברהם אמרו ה' מלכים לא יכלו לעמוד בהם ואנו יכולים לעמוד בהם? רבי נחמיה אמר אברהם הוריק פנים כנגדן אמר אצא ואפול על קדוש שמו של מקום").
וכמו הכתוב:
<u>לך לך רבה מ"ג, ג':</u>
"רבי בנימין בר יפת בשם ר' יונתן הלילה נחלק מאליו. ורבנן אמרי יוצרו חלקו. אמר הקב"ה אביהם פעל עמי בחצי הלילה אף אני פועל עם בניו בחצי הלילה ואימתי במצרים שנאמר (שמות י"ג) 'ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור מצרים'...אמר הקב"ה אביהם יצא בחצי הלילה אף אני אצא עם בניו בחצי הלילה שנאמר 'כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא'"

וגם:
שמות רבה י"ח, א':
"אמר הקב"ה לו, דייך עד חצי הלילה, בוא נחלוק הלילה אני ואתה. שנאמר (בראשית י"ד) 'ויהי בחצי הלילה'. כיון שהגיע השעה, שלמה העצה, הוי בחצי הלילה, לכך כתיב 'ועצת מלאכיו ישלם' "

ומשמעות הדברים:
פירוש יפה תואר על לך לך רבה מ"ג, ג': "שעד חצי הלילה הספיק בידו לרדוף אויביו. ונשאר חצי לילה השני סימן לבניו שכמו שהוא נצח בחצי הא' כן יהיו הם נוצחים בחצי השני. ורבנן אמרי שאברהם היה חפץ לרדפם כל הלילה אך הקב"ה חלקו כדי שיישאר חצי הב' לבניו"

והכתוב "ויחלק עליהם לילה", מתכוון, שהלילה ממש נחלק לשני חלקים שווים. ושום בן אדם יכול לכוון הזמן של חצי הלילה במדויק, אלא רק הקב"ה. ולפי זה אברהם אבינו גמר מלחמתו בנס בדיוק בחצי הלילה, או הקב"ה עצר אותו מלהמשיך במלחמה בדיוק בחצי הלילה, וכדי לתת את החצי השני לישועת בניו.

והלילה הזה היה כבר מוכן לזה משמת ימי בראשית:
פירוש מהו"ז על בראשית רבה מ"ג, ג':
"שכן הוטבע משמת ימי בראשית שיהיה חלוק בעת פלוני וכשהגיע העת עשתה הלילה פקודתה שמבראשית ונחלקה"

כל דבר שאמר אברהם אבינו או שעשה, השאיר רושם בעולם (ויש הרבה דוגמאות לזה), וזה עוד דוגמה לזה. אברהם אבינו לחם עם המלאכים בליל ט"ו בניסן. וכמו שהוא יצא והציל את אחיו, הקב"ה יצא באותו לילה במצרים והציל את זרעו.
כי הצלת לוט זה לא רק הצלה של אחיו, אלא הצלה של זרע הגואל, משיח בן דוד, שיצא מלוט דרך רות ודוד המלך. מעשה של אברהם אבינו בעצם הציל את משיח בן דוד, הציל את הגאולה השלמה שתבוא בעתיד. ובמידה כנגד מידה, באותו לילה, הציל הקב"ה את זרעו ממכת בכורות וגאל אותם מגלות במצרים.

לא רק "ליל שמרים" לה' במצרים, אלא "**שמרים לכל בני ישראל לדרתם**", "לדרתם"- גם לפני כן, וגם אחרי כן, ט"ו בניסן לילה ויום של הצלה וגאולה לצדיקים.

ליל ט"ו בניסן:
ליל שמרים, לילה של שמחה לדורות, לילה שאומרים הלל, לילה שאוצרות טללים נפתחים.

ויום ט"ו בניסן:
יום של גאולה וישועה לבני ישראל.

וכתוב בלשון רבים, "שמרים" (ולא לילה שמור), לרמוז על הרבה אירועים שהיו באותו לילה. והנה רשימת אירועים באותו לילה ובאותו יום.

סיכום של האירועים בט״ו בניסן ובימי הפסח

- בט״ו בניסן, כשהיה אברהם אבינו בן 70 (או 75), התקיימה ברית בין הבתרים בין הקב״ה לאברהם אבינו
(הלא יצאו ממצרים אחרי 430 שנה בדיוק. והם יצאו בט״ו בניסן, אז ברית בין הבתרים גם בט״ו בניסן).

- בט״ו בניסן נלקחה שרה אמנו על ידי פרעה מלך מצרים והקב״ה הביא על פרעה נגעים גדולים להודיע שעתיד להכות את מצרים בנגעים גדולים.
(מובא בפרוש מהרז״ו על שמות רבה י״ח, א׳)

- בט״ו בניסן, נלחם אברהם אבינו עם ארבעת המלכים, ניצח אותם והציל את לוט בן אחיו (לך לך רבה מ״ג, ג׳, שמות רבה י״ח, א׳)

- בט״ו בניסן, באו המלאכים לבשר לאברהם אבינו על לידת יצחק, והוא נולד ביום זה בשנה שלאחר מכן בשנת ב׳ אלפים מ״ח. 400 שנות של השעבוד התחיל מלידת יצחק עד יציאת מצרים בשנת ב׳ אלפים תמ״ח (פירוש מהרז״ו על שמות רבה י״ח, י״א) .

- בט״ו בניסן, גמר דינם של אנשי סדום. המלאכים (גבריאל ומיכאל) עזבו את אברהם אבינו ב15 בניסן בשש שעות על היום (וירא רבה נ׳, א׳) ופנו לסדום. ורק הגיעו ונכנסו לסדום בערב (וירא רבה נ׳, א׳), כי מלאכי רחמים היו (וירא רבה נ׳, א׳) והמתינו מחוץ לסדום, אולי יעשו תשובה. וחיכו עד סוף יום 15 בניסן עד שאברהם אבינו גמר את התערבותו בנושא סדום, ואז נכנסו לסדום להציל את לוט. וביום ט״ז בניסן, בבוקר, סדום נהפכה (וירא רבה נ׳, י״ב).

-בפסח הקב״ה דן את אבימלך מלך גרר (הגדה של פסח, פיוט ״ויהי בחצי הלילה״).
הקב״ה בא אל אבימלך מלך גרר בחלום הלילה והזהיר אותו על שרה אמינו.
(אם הכתובים לפי סדרם אולי זה היה בליל י״ז בניסן. כי אחרי הפיכת סדום בט״ז בניסן, אברהם אבינו הלך לגרר. אבל אם נגיד שאין מוקדם או מאוחר בתורה זה יכול להיות בליל שמרים, בט״ו בניסן, ולפי הפיוט)

- בט״ו בניסן, קיבל יעקב אבינו את הברכות מיצחק אביו
(פרקי דרבי אליעזר פרק ל״ב, זוהר, רמב״ן ׳האמונה ובטחון׳ פרק ט״ו).

- בפסח רדף לבן אחר יעקב אבינו והקב״ה בא ללבן בחלום הלילה והזהירו שלא ירע ליעקב אבינו. ונראה שזה היה בליל שמרים, בט״ו בניסן.
מחזור לשלוש רגלים חלק שני להראב״ן ז״ל, רבי אליעזר בן נתן נקרא גם רבי אליעזר הזקן או רבי אליעזר ממיינץ, 1090-1170, מרבני תקופת הראשונים, ומבעלי התוספות הראשונים במגנצה מיינץ שבגרמניה, שנת תקע״ו , ׳מעריב על ליל שני של פסח׳, פיוט ׳ליל שמרים׳.
וראיתי שכתבו שלמדו את זה בגז״ש מאבימלך שכתוב בו ״בחלום לילה״ וכתוב בלבן ״בחלם הלילה״.
אבל נראה שהלימוד הזה צריך עיון, כי למרות שהחלום של אבימלך מלך פלשתים היה בפסח כנראה לא בט״ו בניסן. כי לפי הפשט של סדר הכתובים אברהם אבינו רק הגיע אל אבימלך אחרי שסדום נחרב. וסדום נחרב בט״ז בניסן. אבל אם נגיד שהלימוד לאו דווקא מגז״ש אלא מסיבה אחרת, או אם נגיד שאין מוקדם או מאוחר בתורה, גם כאן יכול להיות בליל שמרים, בט״ו בניסן, ולפי הפיוט)

- בט״ו בניסן יוסף הצדיק יצא מבית האסורים
(שמות רבה י״ח, י״א. ויש עוד דעה במסכת ראש השנה שיוסף יצא מבית האסורים בראש השנה. וכנראה שגם החלומות של שר המשקים ושר האופים, וגם חלום פרעה היו באותו הלילה. כי בדיוק שנתיים אחרי שחלמו שר המשקים ושר האופים חלם פרעה, בראשית מ״א, א׳- ״ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם״, ואז למחרת הוציא את יוסף מבית האסורים)

- בט״ו בניסן, התחלת נבואתו של משה רבנו בסנה וציווה אותו הקב״ה לגאול את בני ישראל ממצרים (ספר ׳ביאור על התורה׳ של רבנו בחיי, פרק ׳בא אל פרעה׳, דף פ״ג)

- בט״ו בניסן, באותו יום שירדו למצרים (אחרי 210 שנים) יצאו בני ישראל ממצרים (שמות רבה י״ח, י״א), וזה לאחר מכת בכורות שאירעה באותו לילה.

- בט״ו בניסן, בימי יהושע, 4 ימים אחרי שנכנסו לארץ, חגגו בני ישראל את הפסח בארץ ישראל (יהושע א׳).

-בט״ו בניסן, דיבר ה׳ עם גדעון.

- בפסח אירעה מלחמת סיסרא שר צבא יבין מלך חצור
(ונראה שזה היה בט״ו בניסן. מחזור לשלוש רגלים חלק שני להראב״ן ז״ל, רבי אליעזר בן נתן נקרא גם רבי אליעזר הזקן או רבי אליעזר ממיינץ, 1090-1170, מרבני תקופת הראשונים, ומבעלי התוספות הראשונים במגנצה מיינץ שבגרמניה, שנת תקע״ו, ׳מעריב על ליל שני של פסח׳, פיוט ׳ליל שמרים׳).

- בט״ו בניסן, בזמן חזקיהו המלך שלח הקב״ה את המלאך מיכאל להכות את מחנה אשור והרג בהם 185 אלף ראשי גייסות (שמות רבה י״ח, י״א).

-בט״ו בניסן קטל את בלשצר (ששתה מכלי הקודש ונהרג) .

- בט״ו בניסן, בימי המלך דריווש, נושע דניאל מגוב האריות (שמות רבה י״ח, י״א).

- בט״ו בניסן, הציל לחנניה וחבריו (שמות רבה י״ח, י״א).

- בט״ו בניסן ״בלילה ההוא נדדה שנת המלך״ (אחשורוש), והמן צרח בפסח
(פיוט ״ויהי בחצי הלילה״, הגדה של פסח).

- בט״ו בניסן, נפלה מצדה ובכך הסתיים המרד הגדול של יהודי ארץ ישראל כנגד השלטון הרומאי ששרף את בית המקדש השני (יוסף בן מתתיהו, ׳מלחמת היהודים׳ ז׳, ט, א׳).

<u>אמרו אנשי המוסר שאם מאמינים ובוטחים בהקב״ה</u> (גם אם לא שומרים כל מצוותיו)<u>, נענים בקשתנו וניצולים. עד כדי כך שכאשר</u> אברהם אבינו לא הסכים לדעות הכוזבות של דורו (יש אומרים שהוא היה אז רק בן 3) נמרוד זרק אותו לתוך כבשן האש.

ועל זה כתוב:
<u>שמות רבה י״ח, ד׳:</u>
״ כשבקש לרד להציל את אברהם מכבשן האש אמרו מיכאל וגבריאל לפניו אנו יורדין להציל אותו, אמר להם, אלו ירד לשם אחד מכם לכבשן אתם הייתם מצילין אותו, אלא לשמי ירד ואני יורד להצילו שנאמר (בראשית ט״ו) ׳אני ה׳ אשר הוצאתיך מאור כשדים׳ ״

בגלל שאברהם אבינו בטח בה' ומסר את נפשו על קידוש ה', הקב"ה בעצמו ירד והצילו ("הבוטח בה' חסד יסובבנהו"). וגם על מצרים כתוב, "ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך והכיתי כל בכור אני ולא שרף ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ולא השליח אני ה' אני הוא ולא אחר". שהקב"ה בכבודו ובעצמו ירד להצילם. ועל ים סוף מלאכי עליון לא מבינים למה להציל אותם, הלא "אלו עובדי עבודה זרה ואלו עובדי עבודה זרה- גם המצריים וגם בני ישראל. בני ישראל ירדו עד למ"ט שערי טומאה במצרים. אבל הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו, ושמע נאקתם, וזעקתם, ותפילתם, ובא ולקח לו 'גוי מקרב גוי באותות ובמופתים'.

<u>וככה יהיה בעתיד:</u>
<u>שמות רבה י"ח, י"ב</u>: "כך ישראל מצפין, משעמדה אדום אמר הקב"ה הסימן הזה יהיה בידכם, ביום שעשיתי לכם תשועה ובאותו לילה היו יודעים שאני גואלכם, ואם לאו אל תאמינו שלא קרבה העת שנאמר (ישעיה ס') ' אני ה' בעתה אחישנה' . וכשם שהפכתי את מצרים כך אני הופך העובדי כוכבים שנאמר (ישעיה ס') ' והגוים חרוב יחרבו"

והבטיח לנו הקב"ה שגם בעתיד יעשה לנו נפלאות כמו שעשה לאבותינו בהוציאם ממצרים, ולפי:
<u>מיכה פרק ז' פסוק ט"ו</u>: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"

וכשם שגאל אותנו ממצרים בליל שמורים כך עתיד לגאול אותנו מהגלות הנוכחית בליל שמורים. כן יהי רצון במהרה בימנו.

* * * * * * * * *

דבר תורה לשביעי של פסח

(פסח תשפ"א)

בני ישראל יצאו ממצרים בשנת בתמ"ח, 2448 לבריאת העולם (לפני 3333 שנה), ב15 לחודש ניסן, ביום ששי בשבוע (גמרא שבת פ"ז, ב', סדר עולם פרק ה').
וזה אחרי מכת בכורות בחצות ליל 15 בניסן, שאז בפרעה גירש אותם מארצו.
כאשר בני ישראל יצאו ממצרים הם לא יצאו ריקם אלה בקשו מהמצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות לקיים מה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים.
בראשית פרק ט"ו פסוק י"ד:
"**ואחרי כן יצאו ברכש גדול**"
(ומעשה אבות סימן לבנים- כי גם אברהם אבינו יצא ממצרים "כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב")
וזה נקרא ביזת מצרים. וגם הכסף שיוסף הצדיק אסף לפרעה במשך 7 שנות הרעב הגיע לידי בני ישראל, ולפי:
<u>גמרא פסחים קי"ט, א':</u>
אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנאמר (בראשית מ"ז, י"ד) 'וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא' אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנין תלמוד לומר (בראשית מ"א, נ"ז) 'וכל הארץ באו מצרימה' וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר (שמות י"ב, ל"ו) 'וינצלו את מצרים' "

יצאו ממצרים "שש מאות אלף רגלי "חוץ מהנשים והטף, סה"כ בערך 2 מליון אנשים.
והצטרף עליהם עוד כ2 מליון ערב רב (רש"י-תערובת של גויים). מחנה גדול מאוד, כ4 מליון איש.

ביציאתם ממצרים הם נסעו לסוכות והצטרף אליהם עמוד ענן ועמוד אש. עמוד הענן ביום, ועמוד האש בלילה. כאשר בא הערב, עמוד הענן שקע ועלה עמוד האש, ובבוקר עמוד האש שקע ועלה עמוד הענן, וכדי להוביל אותם יומם ולילה במדבר, ולפי
שמות פרק י"ג פסוקים כ"א-כ"ב:
"**וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה. לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם**"

בני ישראל התרחקו ממצרים יום אחד ואז הענן הוביל אותם בחזרה קצת ובסוף חנו על ים סוף. לפי חז"ל בני ישראל לא היו צריכים לעבור את ים סוף כדי להגיע ליעדם בהר סיני לקבל את התורה. אלא כל זה היה כדי למשוך את פרעה אחריהם. שיחשוב שהם לא יודעים איך להתקדם. וכמו שאמר פרעה:
<u>שמות פרק י"ד פסוק ד':</u> "**נבכים הם בארץ סגר עלהם המדבר**"
פרעה שלח איתם 'איקטורין', פקידי המלך (רש"י, וראה ילקוט שמעוני בשלח רכ"ט), לדעת מה הם עושים. ואחרי שעברו 3 ימים והם לא עשו כמו שאמר משה רבנו לפרעה:
שמות פרק ח' פסוק י"ג:
"**דרך שלושת ימים נלך במדבר וזבחנו לה' א-ל-ה-י-נ-ו כאשר יאמר אלינו**"
ביום הרביעי האיקטורין חזרו לפרעה ואמרו לו שהם לא זובחים, הם בורחים.
ולמרות המכות, פרעה ועבדיו החליטו לרדוף אחריהם:
שמות פרק י"ד פסוק ה':
"**ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו**"
מצרים איבדו כוח אדם עצום.

פרעה בטוח בעצמו אבל חייליו היססו מלרדוף אחרי בני ישראל בזוכרם את המכות.
ואז פרעה הציע לחילו שלל. שייקחו בחזרה כל ביזת מצרים והוא יחלק אותם בשווה.
וגם אמר להם שהוא יוביל בחזית ולא ייסע מאחור:
פרק ט"ו פסוק ט':
"אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי"
בתחילת הפסוק תלוי איפה שמים פסיק, "אמר אויב, ארדף" או "אמר, אויב ארדף"
"**אמר אויב**"– האויב הוא פרעה (שפרעה האויב אמר)
או
"**אויב ארדף**"– האויב בני ישראל (שירדוף אחרי האויב שלו בני שיראל)

הוא אסף את מיטב חילו, רכב, פרשים, וחיל רגלים, ולפי:
פרק י"ד פסוק ז':
"**ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על כלו**"
"**רכב בחור**"– "רכב חשוב ומובחר" (רשב"ם)
"**ושלשם על כלו**"– 'שלישי' זה שר בכיר, והוא שם אותם על הרכבים להנהיג אותם במלחמה. ויש אומרים שבמקום סוס או שניים שמשכו את הרכבים, הוא שם שלושה סוסים ("ושלישים על כלו") על כל רכב, כדי לרדוף אחריהם מהר מאוד.
הרכבים והסוסים היו מקושטים עם זהב ומרגליות טובות (אבנים יקרות).

ביום השביעי לצאתם ממצרים, ב21 לחודש ניסן, ביום חמישי בשבוע, פרעה התקרב אל מחנה ישראל שחנה על חוף ים סוף.
בני ישראל מצידם נכנסו ללחץ עצום. מלפניהם הים, מצידיהם מדבר עם אריות ודובים, ומאחוריהם מצרים רודף אחריהם (בשלח רבה כ"א, ה'). הם פתחו בתפילה ובקשו לשנות את דעת פרעה שיפסיק לרדוף אחריהם (רמב"ם)., ולפי:
שמות פרק י"ד פסוק י':
"**ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'**"
וכאשר ראו שפרעה ממשיך לרדוף ומתקרב עליהם, הם אמרו למשה רבנו:
שמות פרק י"ד פסוק י"א:
"ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים"
הם רצו לחזור למצרים, כשלון באמונה ובטחון.
למרות שבני ישראל ירדו למ"ט שערי טומאה במצרים, ורק 20% יצאו משם , ולפי:
שמות פרק י"ג פסוק י"ט:
"**וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים**"
"**וחמשים**"– קרי אחד מחמשה, והיתר מתו במכת חושך (שלא יראו המצרים),
הקב"ה אמר למשה רבנו שבזכות אמונתם וביטחונם בו שיצאו אחרי למדבר די להציל אותם, ולקרוע להם את הים (רש"י י"ד, ט"ו).
אבל עכשיו שהיה להם כשל באמונה ובטחון ורצו לשוב למצרים, משה רבנו פתח בתפילה עבורם. וגם התפלל שה' יגיד לו איך להתקדם ומה לעשות.
באותו זמן היו כיתות בבני ישראל לגבי מה לעשות. התחילו השבטים להתווכח אחד עם השני. האם להתקדם לתוך הים או לא. ובזמן הזה קפץ שבט בנימין או נחשון בן עמינדב נשיא שבט יהודה לתוך הים. מעשה של גבורה וביטחון ואמונה בה'.
ובעקבות זה כאשר הגיע מים עד נפש ("ידידי טובעים בים"), ה' אמר למשה רבנו:
שמות פרק י"ד פסוקים ט"ו-ט"ז:

"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו"
"ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו..."
"הרם"–הסר, השלך את המטה מידך. כי טעו וחשבו שהמטה עושה את המופתים והאותות.
וכל זה מובא בגמרא:
סוטה ל"ו, ב', ל"ב, א':
"ר"מ אומר כשעמדו ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר אני יורד תחילה לים וזה אומר אני יורד תחילה לים. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה, שנאמר (תהלים ס"ח, כ"ח) 'שם בנימין צעיר רודם' אל תקרי רודם אלא רד ים. והיו שרי יהודה רוגמים אותם, שנאמר (תהלים ס"ח, כ"ח) 'שרי יהודה רגמתם' לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה, שנאמר (דברים ל"ג, י"ב) 'ובין כתפיו שכן' אמר לו רבי יהודה, לא כך היה מעשה אלא זה אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים. קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה, שנאמר (הושע י"ב, א') 'בבוני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד רד עם אל ועליו מפרש בקבלה (תהלים ס"ט, ב') 'הושיעני א-ל-ה-י-ם כי באו מים עד נפש טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וגו' (תהלים ס"ט, ט"ז) 'אל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה וגו' באותה שעה היה משה מאריך בתפלה אמר לו הקב"ה ידידיי טובעים בים ואתה מאריך בתפלה לפני אמר לפניו רבונו של עולם ומה בידי לעשות אמר לו (שמות י"ד, ט"ו) 'דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטך ונטה את ידך וגו'"

ורמזים:

1) "**ה' אל משה**" עולה 402 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה **414**
נחשון עולה **414**

2) "**אל בני ישראל ויסעו**"
באתב"ש:
תך שטם מבגתך פמחזף
סוף תיבות, אותיות: **ך', ם', ך', ף'** עולה **160**
נחשון באתב"ש: **טסבפט** עולה **160**

3) "**משה מה תצעק**"
באתב"ש:
יבץ יץ אהזד עולה 219 ועוד 9 אותיות עולה **228**
בן עמינדב עולה **228**

4) "**ויסעו**" עולה **152**
בנימן עולה **152**

באותו שעה בני ישראל היו בסכנה.
ירושלמי פרק ב' הלכה ו': "שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה"
ובא סמאל (השטן) לקטרג עליהם (למנוע הצלתם מהמצרים):
בשלח רבה כ"א, ז':
" א"ר חמה ב"ר חנינא בשעה שבני ישראל יצאו ממצרים עמד סמאל המלאך לקטרג אותן.

...אמר לפני הקב"ה, רבש"ע עד עכשיו היו אלו עובדים עבודת כוכבים ואתה קורע להם את הים? מה עשה הקב"ה מסר לו איוב שהיה מיועצי פרעה ..אמר לו הנו בידך. אמר הקב"ה עד שהוא מתעסק עם איוב ישראל עולים לים ויורדים ואח"כ אציל את איוב"
(וידוע שמלאך רק יכול לעשות שליחות אחת בבת אחת, ואז לא יכול לקטרג כי הוא עסוק עם איוב)

והמדרש מביא משל ונמשל.
המשל: היה רועה שראה זאב בא על צאנו. ולקח תיש ונתן לו והציל את צאנו. תיש חיה חזקה ויכולה לעמוד נגד הזאב.
הנמשל: הקב"ה נתן את איוב לשטן לתת לאיוב ייסורים ובזמן הזה יציל את בני ישראל. ואיוב, שהיה צדיק ("איש תם וישר"), יכול לעמוד מול השטן ואחר כך הקב"ה יציל את איוב.

כי כאשר בני ישראל היו במצרים והתחילו לפרות ולרבות, פרעה ביקש עצה מה לעשות איתם ("הבה נתחכמה לו פן ירבה"), ובלעם יעץ לזרוק את הזכרים לים (להרוג אותם), ולפי:

<u>שמות רבה א', ט':</u>
"א"ר חייא א"ר סימון ג' יועצים היו באותה עצה, בלעם, ואיוב, ויתרו. בלעם שיעץ, נהרג. איוב ששתק נידון ביסורים. יתרו שברח זכו בניו וישבו בלשכת הגזית"
ועכשיו שבני ישראל בסכנה על הים איוב קיבל ייסורים.
ורמז (מובא בחידושי חרד"ל):
"**אל בני ישראל ויסעו**" ראש תיבות, אותיות: **א', ב', י', ו'** אותיות המילה '**איוב**'.
(תגיד לבני ישראל שיסעו, שייכנסו לים, כי השטן עסוק באיוב ,ואציל אותם)

משה רבנו נגש אל הים לבקוע אותו, ("ונטה את ידך על הים ובקעהו") והים סירב לשמוע אליו.
<u>בשלח רבה כ"א, ו':</u>
"וכיון שהלך לקרוע את הים לא קבל עליו להיקרע. אמר לו הים אני נקרע, אני גדול ממך. שאני נבראתי בשלישי ואת נבראת בשישי. כיון ששמע משה כך הלך ואמר להקב"ה אין הים רוצה להיקרע. מה עשה הקב"ה נתן ימינו על ימינו של משה ...מיד ראה להקב"ה וברח (תהלים קי"ד) 'הים ראה וינס"

ויש אומרים שהים ראה את ארונו של יוסף, ואז נקרע. ואמרו חז"ל שבראות הים את ארונו של יוסף הבין שלמרות שיוסף היה צעיר בין האחים הוא היה המלך. ולפי זה מספר השנים לא קובע.

ואולי עוד ניתן להגיד שיוסף השביע את בני ישראל.
בראשית פרק נ' פסוק:
"**פקד יפקד ה' אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם**"
יוסף קבע לבני ישראל תנאי כאשר הם יוצאים ממצרים, שייקחו את עצמותיו איתם ויקברו אותו בשכם המקום שממנו נמכר (נגנב). ואולי כאשר ראה הים את ארונו של יוסף, שמשה רבנו השקול כנגד כל בני ישראל התעסק בו ולא הפר את התנאי שקבע להם יוסף, לקח קל וחומר לעצמו לקיים התנאי שנקבע איתו בבריאה:
בראשית פרק א' פסוק ט':
"**יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה**"
כי משה רבנו קיים תנאי שקבע בן אדם, וקל וחומר שצריך לקיים תנאי שקבע בורא עולם. אז הים נבקע להרמת ידו של משה רבנו כאשר ראה ארונו של יוסף.

וגם אם הים לא רצה להיקרע בגלל שדאג שיישאר במצב פרוד אחרי הבקיעה, אין מה לדאוג מהבקיעה. הלא יוסף הצדיק נלקח משכם ועכשיו הוא בדרך חזרה לשכם. המצב של יוסף חוזר לקדמתו. ובאותו מידה כאשר הים יבקע עכשיו, הוא יחזור "לאיתנו" אחרי שבני ישראל יעברו. כי לפי חז"ל הקב"ה התנה עם הים בבריאה שיהיה מוכן להיקרע לבני ישראל מתי שהם צריכים לזה. וכדי להיות מוכן תמיד, הים מוכרח לחזור למצבו הלא קרוע ("וישב הים לאתנו", לתנאי שקבע איתו).

פרק י"ד פסוק כ"א:

"ויט משה את ידו על הים וילך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים"

ים סוף היה גדוש (חזקוני), קרי מלא מים, שלה על גדותיו. הגודש היה שליש מהמים בים.

וכאשר הים נקרע, החלק שהיה בגודש עמד והפך לחומה (מים קפוא) ויתר המים שבים קפאו, יבשו (הפכו להיות כמו יבשה). רוח הקדים ייבש את הים. וכאשר משה רבנו הרים את ידו על הים, הים נקרע. הקב"ה קרע את הים לבני ישראל. ויש מחלוקת בחז"ל אם על ידי הרוח קרע את הים או על ידי הרמת ידו של משה קרע את הים.

(לפי הסדר הכתוב בפסוק כ"א נראה שהרוח קרע את הים "וישם את הים לחרבה ויבקעו המים". אבל יש אומרים שתחילה הים נקרע ואחר כך נתייבש מהרוח וראה פירוש מהרז"ו על מדרש בשלח רבה כ"א, ו')

ואולי נגיד שעל ידי הרוח העזה המים התקררו עד שכמעט קפאו, ובהרמת ידו של משה רבנו הים נקרע ואחר כך הרוח הקפיאה את הים ("וישם את הים לחרבה").

והמים עמד להם כחומה מימנם ומשמאלם (יש אומרים שהיו שם 12 שבילים בין חומות המים, אחד לכל שבט , ולפי זה עזר להם לעבור במקביל ויותר מהר, וראה אבן עזרא י"ד, כ"ט), ולפי:

פרק י"ד פסוק כ"ט:

"ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשאלם"

"**חמה**"– כתוב חמה, וקרי חומה. שהמים רגז עליהם ורצה לפגוע בבני ישראל, להטביע אותם. כי לפי מידת הדין לא היו ניצולים.

(תהלים ק"ו, ז'- "וימרו על ים בים סוף ויושיעם למען שמו")

ורק מידת הרחמים הציל אותם. ובא המלאך גבריאל והזהיר את הים, ולפי:

<u>דעת זקנים מבעלי התוספות (בשלח י"ד, כ"ט)</u>:

"חמה חסר כתיב לפי שבתחלה נתמלא הים חמה עליהם עד שבא גבריאל ושמם כחומה בתוך הים, והיה מכריז על הים ואומר למים שבימינם הזהרו בישראל שעתידין לקבל התורה שנתנה בימינו של הקב"ה שנא' מימינו אש דת למו, חזר ואמר למים שבשמאלם הזהרו בישראל שעתידין להניח תפילין בשמאל, חזר ואמר למים שלאחריהם הזהרו בישראל שעתידים להתעטף בציצית מאחוריהם, והמים שומעין דבריו ועומדין חומות ונחלק להם הים לשנים עשר קרעים כדי שיהא לכל שבט ושבט שביל לבדו ובחומות הים שבין כל אחד ואחד היו חלונות ומספרים זה עם זה כדי לישב דעתם הה"ד והמים להם חומה. ולפי המדרש הזה נראה שהמתעטף בציצית צריך להשליך הציצית לאחוריו ולי נראה דאין צריך דהא דאמרינן במדרש שעתידין להתעטף בציצית מאחוריהם היינו בשעת העטיפה דבאותה שעה כל הטלית וכל הציצית מאחוריה"

שני שליש מהים קפא, וכל זה כדי שבני ישראל לא יצטרכו לרדת עד לתחתית הים כדי לעבור, ושלא יצטרכו לעלות מתחתית הים כדי לצאת, אלא עברו משפת הים על המים שקפאו (חזקוני).

כאשר חיל פרעה התקרב למחנה ישראל, בא מלאך ומשך את עמוד הענן שהיה נוסע לפני מחנה ישראל לאחוריהם, בין מחנה ישראל לבין מחנה מצרים. והענן לא שקע בערב, אלא, עשה חושך למצרים וגם הרטיב את האדמה ועשה אותה טיט (בוץ) לקיים מה שאמר הקב"ה למשה רבנו:
פרק י"ד פסוק י"ז:
"**ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו**"

וזה קרה באשמורת הבוקר, בשליש האחרון של הלילה (רש"י), ולפי:
פרק י"ד פסוקים כ"ד-כ"ה:
"**ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש ויהם את מחנה מצרים. ויסר את אפן מרכבותיו וינהגהו בכבדות ויאמר מצרים אנוסה מפני בני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים** "
"**וישקף**"– לרעה (כמו בראשית י"ט, כ"ח-"וישקף על פני סדם")
"**ויהם**"– רש"י- "לשון מהומה", אמר רבי אליעזר "הרעמת קול",
הביא עליהם קולות חזקים שהפחידו את מצרים.
והרכבים שקעו בטיט והקשו לנסוע.
ובא מלאך ומשך גם את עמוד האש לאחורי מחנה בני ישראל
עמוד האש חימם את גלגלי הרכבים ושרף אותם ("ויסר את אפן מרכבותיו", "אפן" זה גלגל).
החיילים שנסעו בתוך הרכבים ניסו להטות הרכבים לאחור, לברוח בחזרה למצרים כי אמרו, "אנוסה מפני בני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים"
ובגלל המהירות הגבוהה ובגלל שנסעו מאחוריהם עוד רכבים (שמנעו מהם להסתובב), הם לא הצליחו לסובב את הרכבים, וחלק מהרכבים התפרקו בטיט ונוסעיהם עפו באוויר, ולפי:
<u>רש"י</u>: "המרכבות נגררות והיושבים בהם נעים ואיבריהן מתפרקין"

והמצרים ששרדו נכנסו לים בעל כורחם כי לא יוכלו לעצור הרכבים וגם לא ראו את הים בגלל החושך. "רבי יודין אומר כאשר עלה האחרון של ישראל מן הים עלה אחרון של מצרים בים" (מדרש סוחר טוב).
לא כל המצרים הספיקו להיכנס לתוך הים, אבל האחרון שהיה צריך להיכנס, נכנס.

ואז אמר הקב"ה למשה רבנו:
פרק י"ד פסוק כ"ו:
"**ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו**"
הים חזר על המצרים והטביע אותם.
בדרך כלל סוס יודע איך לשחות, אבל הים היה סוער והפרשים עלו למעלה וירדו למטה וטבעו בים. אלו שעדיין לא הספיקו להיכנס לים, שהיו על חוף הים, בא גל צונאמי, ושטף גם אותם עד שלא נשאר אחד מהם חי ("וישב המים על מצררים על פרשיו ועל חילו").

בני ישראל ראו את המצרים מתים על שפת הים והתחילו לבוז את הזהב והמרגליות הטובות מהסוסים ומהרכבים. ואמרו חז"ל (מכילתא) 'ביזת הים היה יותר גדולה מביזת מצרים'
וחזר להם האמונה וביטחון "ויירא העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו"
ואמרו שירה ("אז ישיר משה ובני שיראל את השירה הזאת לה'").

משה רבנו היה צריך להסיע את בני ישראל בכוח מים סוף בגלל העסק עם הביזה, ולפי:
פרק ט"ו פסוק כ"ב:
"**ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור**"

"**ויסע**"– "הסיען בעל קרחם" (רש"י)
"**מדבר שור**"– מדבר איתם (ראה אבו עזרא ט"ו, כ"ב. ובמדרש שמות רבה כ"ד, ד' כתוב שזה מדבר 'כוב')
חזרו למדבר איתם שממנו באו. לפי התוספות (ערכין ט"ו, א') עשו חצי פרסה בים, וחזרו לאותו צד שממנו נכנסו לים. כי לא היו צריכים לעבור את ים סוף כדי להגיע לארץ ישראל. רק נכנסו לים למשוך את המצרים אחריהם כדי להטביעם, וחזרו לאותו צד שממנו נכנסו.

* * * * * * * *

גלות מצרים

בתחילת ההגדה מסופר שיעקב אבינו ניצל מלבן הארמי שרצה לעקור את הכול ואחר כך ירד לגור במצרים (בגיל 130).

החלטת יעקב לרדת למצריים עם כל ביתו

ירידת יעקב אבינו למצרים אומרת דרשני.
בדרך כלל יעקב אבינו לא יצא לאיזה מקום בחוץ לארץ או שב בלי שיקבל צווי. הוא יצא מביתו לבית לבן בחרן בגיל 77 בציווי אמו "**ועתה בני שמע בקלי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה**" ובצווי אביו "**קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך**". הוא יצא מבית לבן בגיל 97 בציווי ה' "**ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך**". אולי בגלל היותו "**איש תם יושב אוהלים**" הוא לא יזם מהלכים כאלו. ראה את נח שגם היה תם ולא יזם שום פעולה מצידו רק בצווי ה' ("**עשה לך תבת עצי גפר**", "**בא אתה וכל ביתך אל התיבה**", "**צא מן התיבה אתה ואשתך ובנך ונשי בנך אתך**").
וכאן כשבניו חזרו ממצרים ואמרו לו: "**עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים**", יעקב אומר: "**עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות**"
הוא מחליט בעצמו לרדת למצרים (בגיל 130).
נכון בנו יוסף מלך, ויש רעב בכל האזור, ויש אוכל במצרים, ויוסף שלח לא עגלות על פי פרעה להביא אותו ואת בניו למצרים, אבל בכל זאת יעקב היה יכול לשלוח שליח ליוסף ולהגיד לו שהוא נשאר בארץ כנען ושיוסף יבוא לבקר אותו ושישלח להם אוכל מדי פעם לפי הצורך עד שיעבור הרעב. או שיעקב וכמה מבניו יצאו לראות את יוסף ויחזרו אחרי זמן קצר. בניגוד לזה, יעקב אבינו מחליט לרדת למצרים עם כל בניו וכל ביתו ועוקר נוכחותו מארץ כנען וגם לא חוזר ממצרים אחרי שנגמר הרעב, עד שקברו אותו בניו לאחר 17 שנה.

באמת יעקב לא יצא לחוץ לארץ בלי הסכמתו של ה'. בדרך למצרים יעקב עוצר בבאר שבע ומקריב קרבן. ושמה ה' נראה אליו:
"**ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני. ויאמר אנכי האל אלקי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם**"
ואומר האור החיים הקדוש שהיה ידוע לאבות תוכן ברית בין הבתרים: "**כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה**". ובגלל זה יעקב אבינו חשש מלרדת למצרים כי אולי יתחיל הגלות ממנו ובניו יסבלו. ואולי למנוע ממנו לחזור לארץ אחרי שנת הרעב אמר לו ה' "**כי לגוי גדול אשימך שם**", דווקא שם.

גם בירידת יוסף למצרים לפני 22 שנה (יעקב בגיל 108) אנו נתקלים בעוד החלטה של יעקב אבינו שדורשת הסבר.

שליחות יוסף

יעקב אבינו שולח את יוסף לראות את שלום אחיו "**הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר הנני. ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשיבני דבר**". השליחות הזה תמוהה ביותר. יעקב יודע שהאחים שונאים את יוסף, ואיך שלח אותו אליהם? אם המטרה לראות שלום האחים והצאן הוא היה יכול לשלוח אחד מעבדיו (ראה הספרנו) ולא להכניס את יוסף לסכנה. ונוסף יוסף הולך בתמימות לסכנה אמיתית ולא מסרב.
מסביר הכלי יקר שיעקב אבינו שולח את יוסף לראות שלום אחיו בשכם בתור שליח מצווה והוא מבקש ממנו "**והשיבני דבר**" שגם בדרך חזרה הוא יהיה שליח מצווה. ושליח מצווה לא ניזוק.
ויוסף יוצא לשכם בחיפוש אחרי אחיו ולא מוצא אותם בשכם:
"**וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש**"
ומי האיש? אומר בעל הטורים והכלי יקר, זה המלאך גבריאל.
וגבריאל אומר ליוסף (לפי יונתן בן עוזיאל) שמעתי מאחורי הפרגוד שהיום התחיל שעבוד מצרים . ועכשיו יוסף משנה משליחותו שאמר לו אביו (ובעצם מבטל אותו ואת הגנתו עליו) וממשיך לדותן לחפש אחיו. ויוסף יודע שמה שיעבור עליו זה במטרה לקיים מה שנאמר לאברהם אבינו שבסוף הגלות יצאו ברכוש גדול.
וכך כתוב:
"**וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה**".
רש"י מסביר: "והלא חברון בהר שנאמר ויעלו בנגב ויגיעו עד חברון אלא מעצה העמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך".
על איזה עצה עמוקה של אברהם אבינו מדובר כאן?
ומסביר הכלי יקר:
"והקרוב אלי לומר בזה לפי שאמרו רז"ל אמר ה' לאברהם במה תרצה וידונו בניך בגיהנם או במלכויות ואברהם בורר לו המלכויות זאת העצה היעוצה אשר יעץ אברהם לברר המלכויות במקום גיהנם הנקרא שאול עמוקה כי בזה מתורץ בשישראל חוטאים למה אין ה' דן אותם על ארצם ולמה יגלם לארצות העמים אלא לפי שהמלכויות במקום גיהנם העמוק... כי ארץ ישראל גבוה מכל הארצות ובערכו כל הארצות עמוקים..."

סיכום

ובסיכום, בני ישראל ירדו לגלות במצרים ולא לגלות בחרן אצל לבן הארמי שרצה לעקור את הכול. וההתרחשות של הדברים נראים לפעמים תמוהים אבל טבעיים ונובעים מהתנהגות נורמאלית של בני אדם. אבל באמת אנו רואים השגחה שמכוונת את המתרחש להגשים מה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים: "**כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה..ואחרי כן יצאו ברכוש גדול**".

ואמר ר' אחא כתיב כאן "**ואחרי**" ולא כתב, אחר, רמז לו עשר מכות שעתיד להביא על המצריים במצרים"

* * * * * * * * *

ההגדה של פסח

למרות שהקב״ה שלח 3 נביאים לבני ישראל במצרים משה רבנו, אהרן הכהן, ומרים הנביאה, אין שום פסוק בהגדה של פסח, ולו מילה אחת, שמזכיר אותם. ונשאלת השאלה למה?

ונראה לי לומר שהתשובה קשורה לאופי של הלילה הזה שבוא אנו **מודים**, בין נושא לנושא, להקב״ה על מה שעשה לנו.
וכדי לראות את זה יותר בבירור (ורק לפי פשטות של הדברים) נעבור בקיצור על סדר הדברים המובאים בהגדה של פסח.

ההגדה מתחילה עם קדש, רחץ, וכרפס. קידוש היום משותף לכל החגים ולא צריך להסביר את זה. רחץ וכרפס באים לעורר את צומת לבם של הילדים שישאלו על שהשינויים שהם רואים בלילה הזה.

אחרי שהילדים שואלים את 4 השאלות המוכנים בשבילם, ״מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות״, מיד נותנים להם תשובה כללית ומרוכזת, ״עבדים הינו לפרעה במצרים״. זה התחלת ספור יציאת מצרים (ואולי עונים מיד ובקצר כדי שישמעו הקטנים ביותר לפני שהם נרדמים).

ומודיעים לכל מסובים את החשיבות של המצווה של הערב - ״כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח״. ונותנים דוגמה איך חכמינו שידעו את כל התורה כולה, גם התעסקו במצווה זאת בלילה הזה בהיותם מסובים בליל הסדר בבני ברק. ומגבים את הידיעה במאמר של רבי אלעזר בן עזריה שממנו אנו לומדים שיש מצווה לזכור יציאת מצרים לא רק ביום, אלא גם בכל לילה. ודרך השאלה ״יכול מראש חודש?״, מראים שיש מצווה מיוחדת לקיים את מצוות ספור יציאת ממצרים דווקא בלילה הזה, בליל ט״ו בניסן.

ומודים להקב״ה שנתן לנו התורה.

ליל הסדר זה ליל של חינוך שבו אנו מעבירים הסיפור של יציאת מצרים לדור הבא. ולמטרה הזאת בעל ההגדה הפסיק את ספור יציאת מצרים והמשיך לדון בתיאור של קהל היעד של הספור של יציאת מצרים, סוגי הבנים שהתורה דברה בהם, ושאנו צריכים לחנך בספור יציאת מצרים. והם ארבעה הבנים : חכם, רשע, תם, ושאינו יודע לשאול.

ועכשיו חוזרים לספר יותר פרטים על היציאה של בני ישראל ממצרים.
מתחילים בגנות, ״מתחילה עובדי עבדה זרה היו אבותינו״ ומסיימים בשבח ״ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו״
ומודים בשבח להקב״ה, שקיים את ההבטחה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, ״ברוך שמר את הבטחתו לישראל״.

במרכז ההגדה, לבה של הספור של יציאת מצרים, יש 4 פסוקים הלקוחים מספר דברים (פרשת כי תבא) בנושא הבאת הבכורים למקדש שכוללים סיפור יציאת ממצרים.

והם (דברים פרק כ"ו, פסוקים ה' – ח'):
"ועניתּ ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב"
"וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה"
"ונצעק אל ה' אלקי אבתינו וישמע ה' את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו"
"ויצאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים"
ועל כל מילה ומילה בפסוקים האלו הביא בעל ההגדה פרושים של חז"ל.

כשמגיע מביא הבכורים לכהן הוא מתחיל לומר (דברים כ"ו, ג'):
"**ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם. ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו**"

ונשים לב שבמשפט הזה יש המילה "**הגדתי**" הדומה למילה '**הגדה**'.
ומסבירים המפרשים את פרוש המילה "**הגדתי**":
אבן עזרא: "כדי שישמעו הילדים או כדמות הודיה שה' השלים שבועתו והעד הפרי"
חזקוני: "מודה"
ספורנו: "הודעתי לכל מתוך מעשי אלה"
רמב"ן: "או יהיה פירושו הגדתי לך הכהן ולכל העומדים האלה, וההגדה הזו היא לה' אלקיך, כלומר לשמו – כי באתי אל הארץ אשר נשבע לאבותינו – כי הוא הביאני אליו לעבדו בארץ"
רס"ג: "הנני מודה היום"

האיש שמביא הבכורים מודה לה' על כל הטוב שעשה לו.

ליל הסדר הוא לילה של **הודיה** (ושבח) - שבו אנו מזכירים **ומודים** לה' על כל הטובה שעשה לנו, "כמה מעלות טובות למקום עלינו" ("דיינו"), "לפיכך", ואמירת ההלל.

ובדומה למביא הבכורים, גם אנו במתכונת 'הגדתי היום', ובאמצעות 'ההגדה' שקבעו חז"ל, אנו מודים לה' על שהוציאנו ממצרים (ונתן לנו את התורה). ומשתמשים באותם פסוקים בפרשת בכורים המתארים את הנעשה לפני הירידה למצרים, ואת הירידה לגלות מצרים, ואת השעבוד במצרים, ואת הגאולה ממצרים.

בהודיה הזאת בלילה הזה אנו מודים ישיר, אך ורק, להקב"ה. ולא מזכירים אף את השליחים ששלח לבני ישראל במצרים, עבדיו הנאמנים העושים את דבריו והזכורים בתורה, משה, אהרון, ומרים.

כי הלילה הזה, ט"ו בניסן, דומה במתכונתו ללילה ההוא בפסח מצרים. " ליל שמרים הוא לה' ", שהקב"ה בעצמו ירד לתוך מצרים בחצות הלילה והכה כל בכורי מצרים, "אני ולא מלאך... אני ולא שרף... אני ולא השליח... אני הוא ולא אחר".
וכל אחד ואחד מאיתנו מודה לו כאילו הוא הוציא אותנו מארץ מצרים.

ומסיימים בהזכרת העתיד "בשנה הבאה בירושלים", קרי כמו ששמר את הבטחתו לאבותינו כך אנו בטוחים שישמור הבטחתו לנו ויבוא ויגאלו ("בניסן נגעלו ובניסן עתידים להיגאל"). ותקוותינו שיהיה במהרה בימנו אמן.

* * * * * * * * *

"עגת מצות כי לא חמץ"

שמות פרק י"ב פסוק ל"ט:
"ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם"

אבן עזרא: "הנה הבצק שהוציאו ממצרים היה בו שאור, ולא אפוהו עד שחנו בסוכות" ויש לתמוה על זה. האם הם היו עושים חמץ בפסח? הלא גם בפסח מצרים שמרו יום אחד- יום ט"ו בניסן.
אלא שמוסכם על כולם שבפסח מצרים היה אסור להם לאכול חמץ כל יום ט"ו בניסן.
אבל יש מחלוקת בחז"ל האם היה להם מותר ליהנות מחמץ ביום ט"ו בניסן.
הרמב"ן כותב שהיה אסור להם ליהנות מחמץ בט"ו בניסן. ואז היה אסור להם שיהיה שאור בבתיהם.
האבן עזרא והר"ן בדעה שהיה מותר להם ליהנות מחמץ ביום ט"ו בניסן, ולא הוזהרו על 'בל יראה' ביום ט"ו בניסן. והם שמו שאור בעיסה כדי להכין לחם למחר ליום ט"ז בניסן (פרוש המובא בחומש תורת חיים דף קמ"ו, הוצאת מוסד הרב קוק).
ונראה לי להגיד שהמחלוקת באם היה מותר או לא מותר להם ליהנות מחמץ בט"ו בניסן נובע מפרוש (שמות י"ב, ט"ו) "אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם", או (שמות י"ב, י"ט) "שאור לא ימצא בבתיכם". האם זה כולל גם פסח מצרים או נאמר רק לגבי פסח דורות.
ועוד:
כאשר נסעו מרעמסס, נסעו לסוכות. ומה המרחק בין רעמסס לסוכות?
ילקוט שמעוני: "ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה מהלך 40 פרסה"
40 פרסה, זה 160 מיל (בערך 160 קילומטר). עיסה מתחמצת בזמן השווה להליכה של מיל, וזה 18 דקות.
לפי הרמב"ן שהיה אסור להם ליהנות מחמץ ביום ט"ו בניסן מה עם המרחק לסוכות? כי גם אם לא היה שאור בבצק איך לא החמיץ בדרך לסוכות?

ונראה להגיד, שגם אם היה שאור בבצק וגם אם אפו את הבצק רק כאשר הגיעו לסוכות, הבצק לא החמיץ.
ונסביר:
ילקוט שמעוני: "נסעו בני ישראל מרעמסס לסוכות לקיים מה שנאמר 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' "
רש"י: "מאה ועשרים מיל היו ובאו שם לפי שעה. הוא שנאמר 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' (להלן ט"ו, י"ד)"
(נשים לב להבדל בין פרוש רש"י לבין פרוש מדרש ילקוט שמעוני לגבי המרחק בין רעמסס לסוכות. לפי המדרש 40 פרסה, ולפי רש"י רק 30 פרסה. אבל לפי שניהם המרחק יותר ממיל והבצק היה מחמיץ בדרך. ואולי קשור לדעת הרמב"ם שאדם בנוני הולך 30 פרסה ביום, ולדעת תרומת הדשן שאדם בנוני הולך 40 פרסה ביום).
בני ישראל הגיעו בנס לסוכות (בחפזון) בזמן מועט (לפי שעה) ולפי "ואשא אתכם על כנפי נשרים". ונראה להגיד שלפי שעה זה פחות מהליכת מיל ולא היה שום אפשרות לבצק להחמיץ (ולפי הכתוב "ויאפו את הבצק עגת מצות כי לא חמץ").

ורמז לדבר:
"**על כנפי נשרים**", סוף תיבות, אותיות: **ל', י', ם'**, המילה '**מיל**' (בכיוון הפוך).
וגם עם נגיד שפרוש "לפי שעה" זה ממש שעה (60 דקות), נוסיף לזה דעת הרמב"ן שהם אפו את הבצק בדרך לסוכות (כנראה בתוך 18 דקות) ואז הבצק לא הגיע לחמוץ.

* * * * * * * * *

"פסח, מצה, ומרור"

הגדה של פסח:

"רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה הדברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח מצה ומרור"

רבן גמליאל כותב **'פסח'** ראשון, **'מצה'** שני, ו**'מרור'** שלישי. וזה הסדר של שלושת הדברים האלו בכל מקום שהם כתובים בתורה ובהגדה. (לדוגמה: "הלל היה כורך פסח מצה ומרור ואוכל ביחד". פסח..על שום מה?, מצה זו...על שום מה?, מרור זה...על שום מה?)

חז"ל למדו מהכתוב (שמות י"ב, ח') "ומצות על מררים יאכלהו", שבזמן שיש בשר (קרי קרבן הפסח) יש מרור (חיוב אכילת מרור מן התורה) ובזמן שאין קרבן הפסח אין מרור (אין חיוב לאכול מרור מן התורה אלא רק מדברי חכמים).
אבל לגבי מצה חיובו מן התורה גם כאשר אין קרבן פסח. כי לגבי מצה יש עוד פסוק שממנו לומדים את זה – (שמות י"ב, י"ח): "בראשן בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצת", וגם (שמות י"ב, ט"ו) "שבעת ימים מצות תאכלו"

ונשאלת השאלה:
האם יש חשיבות בסדר המילים קרי, פסח, ואחריו מצה, ואחריו מרור?
ונראה להגיד:
שבזמן שבית המקדש היה קיים, ואכלו קרבן הפסח עם מצה ועם מרור, ואכילת כולם מצווה מדאורייתא, לא נראה שיש חשיבות לסדר המילים. אמנם ניתן להראות שיש סדר בדבר, ונחזור לזה בסוף.

אבל בזמן הזה ניתן להקשות על סדר זה:
היום שאין לנו קרבן פסח, ואכילת המרור רק מצווה מדרבנן, למה מסדר ההגדה השאיר אכילת מרור אחרי אכילת מצה?
מצד אחד, הסדר הזה נראה הגיוני. כי בזמן הזה מצה חיובה מדאורייתא ומרור מדרבן. ונקיים מצווה מהתורה לפני שנקיים מצווה מדרבנן.
מצד שני, מכניסים את עצמינו לאפשרות של ספק ברכות - האם ברכת המוציא על המצה גם פוטר המרור (שלא בא מטעם הסעודה) או לא?
מסדר ההגדה השאיר אכילת מרור אחרי אכילת המצה (ולא שם אכילתו לפניו) והצריך אותנו לכוון בברכת בורא פרי האדמה שאנו אומרים על הכרפס גם להוציא את המרור.

ועוד:
המרור מסמל השעבוד "ועבדום וענו אתם", ולפי "וימררו את חייהם בעבודה קשה" והשעבוד התרחש במשך הרבה שנים שהיו אבותינו במצרים ולפני שאבותינו אכלו קרבן הפסח (שהיה בליל יום יציאתם ממצרים) ולפני שהם אכלו מצה (בליל וביום יציאתם ממצרים). ולפי התרחשות הדברים הסדר היה צריך להיות מרור, פסח, מצה.

ועוד:
היום שאין קרבן פסח אנו עושים זכר לפסח באכילת האפיקומן. וזה בסוף הסעודה.
יוצא שהסדר היום זה מצה, מרור, ופסח.

ואם (היום) כבר שינו את סדר הדברים (פסח אחרי מצה) למה לא שינו אותו לגמרי, קרי מרור, מצה, פסח (בדיוק הפוך ממה שהיה). ונקל על עצמינו גם בברכת אדמה על המרור?

ונראה לי להגיד:
שהיום יש לנו דרגות בחיוב אכילת הדברים האלו. אכילת המצה מדאורייתא, אכילת המרור מדרבנן, ואכילת האפיקומן מנהג.

לפי זה, כמנהג בעלמא ניתן לאכול האפיקומן כזכר לפסח בסוף הסעודה כמו שאכלו את הפסח על השובע. כי המנהג צריך להדמות ככל האפשר לדבר שהוא בא להזכיר.
וזה לאכול את הפסח בסוף הסעודה אחרי שכבר אכלנו שבענו.

ולא רק זה. הלא אנו אוכלים מצה לאפיקומן ולא בשר כזכר לקרבן הפסח. ואיזה קשר יש למצה הזה לקרבן? אלא בזמנם הקרבן נאכל עם מצה ובגלל שאין היום קרבן עדיין אוכלים את המצה שהיינו אוכלים איתו, ובזה נזכרים בו. אבל לכתחילה אין אנו מתכוונים לצאת מצוות אכילת מצה על אכילת האפיקומן. רק בדיעבד, במקרה שאין לנו מספיק מצה אז אוכלים הכזית מצה שיש לנו לשם אכילת מצה ואכילת אפיקומן ביחד, ובסוף הסעודה.

אבל כן יש חשיבות להשאיר הסדר של מצה לפני מרור. כי המצה נקרא לחם עוני.
וכאשר אנו אוכלים את המצה אנו נזכרים שאבותינו היו בגדר עניים במצרים ובין רגע, בנס, ובחפזון גדול, הפכו לעשירים, וכמו שכתוב (שמות י״ב, ל״ה): ״וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת..וינצלו את מצרים״. ונזכרים בחסד של הקב״ה, שלמרות שאבותינו ירדו עד למ״ט שערי טומאה במצרים, הוא שמר את הבטחתו לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (בראשית ט״ו, י״ד) ״ואחרי כן יצאו ברכוש גדול״. וזה קרה בטרם שיצאו ממצרים.
וכאשר אנו אוכלים את המרור אנו נזכרים שאבותינו היו עבדים במצרים ובין רגע, בנס, ובחפזון גדול, הפכו לבני חורין ויצאו ממצרים. ונזכרים שהקב״ה שמר מה שאמר למשה רבנו בסנה (שמות ג׳, י״ז): ״אעלה אתכם מעני מצרים״ ובארבע לשונות של גאולה (שמות ו׳, ו׳-ז׳): ״הוצאתי״, ״והצלתי״, ״וגאלתי״, ״ולקחתי״.
היציאה מהעוני לפני היציאה מהעבדות - המצה לפני המרור. והפסח (המצה לאפיקומן) היום למנהג בעלמא.

ונראה להוסיף, שבזמנם שכן אכלו קרבן הפסח, סדר של המילים, פסח, מצה, ומרור גם התאים לסדר התרחשות של הדברים.
ונסביר:
פסח – עשייתו ואכילתו הבדיל את בני ישראל מתרבות מצרים. כי בני ישראל ירדו עד מ״ט שערי טומאה במצרים ולא היה להם זכות לצאת משם.
ובאכילת הפסח אנו זוכרים החסד שעשה הקב״ה לאבותינו שזיכה אותם במצרים במצוות קרבן הפסח ובמצוות ברית המילה כדי שיוכל לאכול את הפסח (לפי הכתוב שמות י״ב, מ״ח: ״וכל ערל לא יאכל בו״). ובזכות 2 המצוות האלו אבותינו נגאלו באופן

רוחני בליל ט״ו בניסן בין רגע (בחצות הלילה) , בנס, ובחפזון גדול, וכמו שכתוב ״בדמיך חיי בדמיך חיי״, בדם קרבן הפסח ובדם ברית המילה.

בסיכום:
לפי הסדר **פסח**, **מצה**, **ומרור**, אנו נזכרים את סדר האירועים שעשה הקב״ה לאבותינו במצרים בין רגע, ובנס, ובחפזון גדול. וזה:
פסח – גאולה רוחנית (תחילת העליה ממ״ט שערי טומאה מי׳ בניסן עד ליל ט״ו בניסן)
מצה – גאולה מעוני (קרוב ליציאתם ממצרים)
מרור – גאולה גשמית (יציאה ממש מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה בעצומו של יום ט״ו בניסן)

* * * * * * * * *

"על שום מה"

הגדה של פסח: "מצה זו שאנו אכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. שנאמר 'ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם' "

נצתרך להבין את הסיבה שנתנו חז"ל למה אוכלים מצה.
הלא בני ישראל במצרים אכלו מצות עם אכילת קרבן הפסח בליל ט"ו בניסן לפני שהם יצאו ממצרים, וכמו שכתוב:
שמות י"ב, ח': "ויאכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו".

מהפסוקים למדו חז"ל שמצוות אכילת מצה מן התורה רק בליל ט"ו בניסן מצאת הכוכבים עד חצות הלילה. ויתר החג אכילת מצה מצווה מדרבנן.
המרור מצווה מדאורייתא רק כאשר יש קרבן פסח, וכאשר אין קרבן פסח מצווה מדרבנן.
(ולפי הפסוק הכתוב למעלה. "על מררים יאכלהו", למדו חז"ל - מתי שיש בשר חיוב אכילת מרור מדאורייתא, ומתי שאין בשר חיוב אכילת מרור מדרבנן. ומעוד פסוק בנושא אכילת מצה למדו שאכילת מצה כל הדורות מדאורייתא).

ונשאלת השאלה:
למה קבעו חז"ל סיבת אכילת מצה על האי אפשרות של הבצק להחמיץ ביציאתם ממצרים ולא על אכילת מצה בליל ט"ו?
(ומעניין הדבר, גם התשובות שנתן בעל מסדר ההגדה לשאלות "פסח על שום מה", ו "מרור על שום מה", גם לא קשורים לאכילת קרבן הפסח או לאכילת המרור בליל ט"ו) .

ונראה לי להגיד:
אכילת פסח, מצה, ומרור בליל ט"ו בניסן מצוות מדאורייתא ולא צריך לתת טעמים לזה, כי זה גזרת הכתוב. אבל נראה לנו שבעל מסדר ההגדה כן נתן לזה טעמים.
אלא אם נתבונן היטב במה שכתוב בהגדה נבין שהטעם שנתן בעל ההגדה זה לא למה אוכלים הדברים האלו אלא "**על שום מה**" - מה מסמלים הדברים האלו, ומה מזכירים הדברים האלו.

וכדי להבין את זה נסכם לוח הזמנים של הגאולה.

בראש חודש ניסן נצטוו בני ישראל לקחת בי' לחודש ניסן שה לשם קרבן פסח:
(שמות י"ב, ג': "ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית").

בי"ד בניסן אחרי חצות היום שחטו השה של קרבן הפסח:
(שמות י"ב, ו': "ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים")

שמו מדמו על שתי המזוזות ועל המשקוף של פתח הבית:
(שמות י"ב, ז': " ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזת ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם")

צלו את הפסח. ואחר צאת הכוכבים בליל ט״ו עד לחצות הלילה אכלו את פסחיהם עם מצה ומרור:
(שמות י״ב, ח׳: ״ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלוהו״)

בחצות הלילה מכת בכורות:
(שמות י״ב, כ״ט: ״ ויהי בחצי הלילה וה׳ הכה כל בכור בארץ מצרים״)

פרעה ועבדיו קמו בלילה לחפש את משה רבנו ואת אהרן הכהן לגרש אותם ובני ישראל ממצרים:
(שמות י״ב, ל״״: ״ ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו״
שמות י״ב, ל״א: ״ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל״)

כל הלילה בני ישראל נשארו בתוך בתיהם:
(שמות י״ב, כ״ב: ״ לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר״)

בעלות השחר (אבן עזרא) התקבצו בני ישראל מכל מקומות במצרים לאזור של רמעסס.
ובעיצומו של יום ט״ו בניסן (לאור היום ולא כגנבים בלילה, ולהראות שהמצריים לא יכלו לעקב אותם) יצאו בני ישראל ממצרים לכיוון סוכות:
(שמות י״ב, מ״א: ״ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה׳ מארץ מצרים״)

ממכת בכורות עד ליציאת בני ישראל ממצרים הכול התרחש ׳במהירות רבה׳.
מכת בכורות – מתו בכורי מצרים בחצות הלילה (במהירות) ולא מתו מבני ישראל אף אחד. מלאכי חבלה שבאו עם המכה פגעו במצריים ולא נתן להם הקב״ה להיכנס לבתי בני ישראל.

בכל שלושת הדברים פסח, מצה, ומרור יש המימד של **׳חפזון׳** (ראה מלבים, ותניה).

1) **״בחפזון״** - באתב״ש: **שסעפט** עולה **525**
במהירות - באתב״ש: **שיצמגפא** עולה **524**

2) <u>שמות י״ב, מ״ב:</u>
״**מצרים הוא הלילה הזה לה׳ שמרים לכל בני ישראל לדרתם**״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
מ׳+ם׳, ה׳+א׳, ה׳+ה׳, ה׳+ה׳, ל׳+ה׳, ש׳+ם׳, ל׳+ל׳, ב׳+י׳, י׳+ל׳, ל׳+ם׳,
עולה **663**
במהירות עולה **663**

3) ״**שמרים הוא לה׳ להוציאם מארץ מצרים**״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ש׳+ם׳, ה׳+א׳, ל׳+ה׳, ל׳+ם׳, מ׳+צ׳, מ׳+ם׳, עולה **661**
מהירות עולה **661**

4) ״**שמרים הוא לה׳**״ עולה 658 ועוד 3 מילים עולה **661**
מהירות עולה **661**

5) "**הלילה הזה לה'**" עולה **153**
"**בחפזון**" עולה **153**

6) "**אשר פסח על בתי**", ראש תיבות, אותיות: **א', פ', ע', ב'**, עולה **153**
"**בחפזון**" עולה **153**

7) "**פסח**" עולה 148 ועוד 3 אותיות עולה **151**
חפזון עולה **151**

לכל עניני הפסח שייך מימד של חפזון.

ובעל ההגדה נתן לשלושת הדברים האלו טעמים שמזכירים לנו את הנס של יציאת מצרים– מהירותו, גדלו, וחמלתו של ה' שהוא הציל את בני ישראל במכת בכורות כאשר הוא פסח על בתי בני ישראל, ושהוא הוציא אותם מהשעבוד של כור הברזל במצרים.
ונסביר:
פסח – אכילת קרבן הפסח 'בחפזון'.
כמו שכתוב:
שמות י"ב, י"א: "וככה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה'..."

ועוד:
רש"י (על המילה "ופסח"): "וחמל"
שמות פרק י"ב פסוק מ"א: "ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"
רמז (שחמל על בתי בני ישראל):

1) "**היום הזה**" עולה **78**
חמל עולה **78**

2) שמות י"ב, מ"ב: "**ליל שמרים הוא**"
"**ליל**"
באתב"ש:
כמך עולה 80 ועוד 3 אותיות עולה **83**
חמלה עולה **83**
בליל ט"ו בניסן ("ליל שמרים הוא", "היום הזה", יום שיצאו ממצרים) 'חמל' על בתי בני ישראל.

מצה – הוצאת הבצק ממצרים 'בחפזון'.
כמו שכתוב:
שמות י"ב, ל"ט: "ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים"

רמז:
"**לה' להוציאם מארץ**"
סוף תיבות, אותיות: **ה', ם', צ',** עולה **135**
מצה עולה **135**
כאשר ה' יוציאם ממצרים, בגלל החיפזון יהיה רק מצה ("כי לא יכלו להתמהמה").

מרור – השעבוד 'בחפזון'.
שהעבידו את בני ישראל בפרך והם היו צריכים לעבוד בחפזון כדי לגמור מכסת הלבנים של כל יום ביומו.
כמו שכתוב:
<u>שמות ה', ח'</u>: "ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו"
<u>שמות ה', י"א</u>: "אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר"

ורמז שגם השעבוד בחפזון:
תרגום יונתן בן עוזיאל למילה "בחפזון" זה "בבהילו", קרי 'בהלה'.
ובברית בן הבתרים נאמר:
"**ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה**"
"**אתם ארבע מאות**" ראש תיבות, אותיות: **א', א', מ',** עולה **42**
בהלה עולה **42**

וגם סיום השעבוד, היציאה ממצרים, הקץ 'בחפזון'
<u>שמות י"ב, מ"א</u>:
"**צבאות ה' מארץ**"
באתב"ש:
השתפא מץ' יתגה
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ה'+א', מ'+צ', י'+ה'** עולה **151**
חפזון עולה **151**

וגם חפזון אכילת קרבן פסח לילה לפני היציאה רמוז בברית בין הבתרים.
בקרבן פסח כתוב:
"**ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה'**"

1) "**ארבע מאות**" עולה **720**
"**אתו בחפזון פסח הוא**" עולה **720**

2) "**ועבדום וענו אתם**"
באתב"ש:
פזשקפי פזטף תאי
ראש תיבות, אותיות: **פ', פ', ת',** עולה **560**
"**אתו בחפזון**" עולה **560**

וכמו שכתוב:
<u>שמות י"ב, מ"א</u>: "ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"
"**יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים**",
ראש תיבות, אותיות: **י', כ', צ', י', מ', מ'**, עולה **210**
שכל צבאות ה', בני ישראל , יצאו בחפזון ממצרים ביום אחד, בט"ו בניסן, ובדיוק אחרי 210 שנים.

* * * * * * * * *

כרפס

בחג המצות בליל הסדר אנו אוכלים כרפס אחרי שנוטלים ידים (בלי ברכה).
ונשאל השאלות:
1) למה אוכלים כרפס?
2) למה דווקא ירק?
3) למה דווקא ירק שקוראים כרפס?

אפשר להסביר את טעם אכילת הכרפס בכמה מישורים.
במישור הפשט:
חז"ל אומרים שהכרפס בא כשינוי המושך תשומת לב התינוקות ונותן ביטוי לשוני בלילה הזה (מכין רקע למה נשתנה, שאילת הטיבול). וגורמת לתינוקות וילדים לשאול מה זה שאנו עושים עכשיו? בדרך כלל לא טועמים רק קצת ירק טבול במי מלח או בחרוסת לפני הסעודה.

איזה תשובה נותנים לילדים כאשר הם שואלים?
והתשובה לילדים היא:
אנו אוכלים הכרפס כדי שאתם לא תישנו ותשימו לב לשינוים בלילה זה.
הכרפס צריך להיות ירק בדומה למרור שהוא בא מהאדמה שעוד מעט נאכל (מכין רקע למה נשתנה, שאילת אכילת מרור). ומחזקים את הרמז למרור ומודיעים לכולם שאנו מכוונים בברכה בורא פרי האדמה שמברכים על הכרפס להוציא גם המרור שנאכל אחר כך.

ומעבר לזה הכרפס, הירק, בא מן האדמה ומזכיר לנו טעם של הארץ (הצד הגשמי של החיים) ונרגיש בזה השפלות שאליו הגיעו בני ישראל במצרים (עד מ"ט שערי טומאה).

במישור הרמז:
כותב הרב שטינזלץ בהגדה שלו שהירק נקרא **כרפס** כרמז ל**ס' פרך** (האותיות בסדר הפוך), ששים ריבוא בני ישראל עבדו עבודת פרך במצרים.

וגם יש שניסו להגיד שכרפס מסמל התחלת השעבוד. ואמרו המילה **כרפס** נוטריקון ל**כ**תונת ה**פס**ים שנתן יעקב אבינו ליוסף. זה היה הגורם לשנאת אחיו כלפיו ובסוף למכירתו של יוסף למצרים. (אבל במילה כרפס יש אות ריש שלא בא לביטוי בנוטריקון.)

ואולי אפשר להאריך הרעיון הזה ולשים לב שהמלה **כרפס** עולה למנין **360**. **שכם** עולה למנין **360**. יעקב אבינו שלח את יוסף לשכם ("**הלוא אחיך רועים בשכם...לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן**"). ובדותן באזור שכם, יוסף מצא אחיו והם התנפלו עליו וזרקו אותו לבור, ובסופו של דבר נמכר לעבד למצרים. ובאותו רגע התחיל גלות מצרים (ראה המדרש על "**וימצאהו איש**". שמצאו המלאך ואמר לו, "כי שמעתי אומרים", ששמע מאחרי הפרגוד שהתחילה שיעבוד מצרים).

ואולי יש עוד רמז מאותיות המילה **כרפס** לאירועים שקדמו ושגרמו לגלות מצרים. יעקב עבד בבית לבן **כ'** שנים (ולבן רוצה לעקור את הכול, ארמי אובד עמי) ובסוף **כ'** שנים יעקב ברח לארץ **כ**נען. שם יעקב עשה **כ**תונת פסים ליוסף ושלח יוסף לראות שלום האחים במילים האלה,"**ר**אה את שלום אחיך". השליחות הזאת הביאה את יוסף במגע עם אחיו שרצו להרוג אותו. יהודה מציל אותו מידם ויוסף נמכר ב**כ'** שקלים (שהם ערך של כמות צמר **ר**חלים) לישמעאלים שהורידוהו למצרים ובסוף נמכר ל**פ**וטיפר **ס**ריס פרעה.

* * * * * * * * *

כרפס

אכילת כרפס הטבול במי מלח או חומץ או חרוסת עם יין בליל הסדר של פסח היא מצווה מדרבנן.
ידוע טעם המצווה:
לגרות את הילדים לשאול "מה נשתנה הלילה הזה". גם בזמנם לא היו מטבילים ירק לפני הסעודה.
ועוד, מברכים עליו בורא פרי האדמה ומכוונים להוציא המרור, וזה מוציא אותנו מספק ברכה ראשונה על המרור. כי המרור נאכל אחרי ברכת המוציא לחם מן הארץ על המצה. ויש ספק: אולי המרור לא צריך ברכה ונפטר בברכת המוציא. או אולי המרור לא בא ללפת הפת ולכן לא נפטר בברכת המוציא.
ועוד, אוכלים פחות מכזית כרפס כדי שלא נצטרך לברך עליו ברכה אחרונה אחרי אכילתו. כי אם נברך עליו ברכה אחרונה, הברכה הראשונה שברכנו עליו לא יחול על המרור כי סגרנו אכילת פרי האדמה עם ברכה אחרונה. ואם נוכל כזית ולא נברך ברכה אחרונה נכנס לספק האם ברכת המזון בסוף האכילה פוטרת גם את הכרפס (שאכלנו לפני התחלת הסעודה).

חז"ל (כתב הרב שטינזלץ בהגדה שלו) נתנו הסבר למה אוכלים ירק בשם "**כרפס**".
"**כרפס**", אותיות: **כ', ר', פ', ס'**. בסדר הפוך, אותיות, **ס' פרך**. רמז ל ס' ריבוא (600,000) בני ישראל שעבדו עבודת פרך.
אני בטוח שישנם עוד פרושים שאני לא יודע או לא זוכר.

ברצוני להציג עוד רעיונות שחשבתי עליהם בקשר לסמליות של אכילת ירק בשם "**כרפס**" וטבילתו במי מלח בליל הסדר. הרעיון מתפרס על כל תקופת הגלות והגאולה ממצרים, ומחולקת לשלושה שלבים: הירידה והעלייה מארץ מצרים, ההצלה מפרעה ועבדיו, וקבלת התורה.

<u>הירידה והעלייה ממצרים</u>

אולי המילה "**כרפס**"רומז לנו על התחלת וסוף השעבוד במצרים, קרי, הירידה והעלייה מארץ מצרים. הירידה למצרים היתה מרה ("אנוס על פי הדיבור"), השעבוד במצרים היה מר, וגם העליה המידית ממצרים עדיין היתה בה קצת מרירות כי בני ישראל עדין לא התנתקו מהמצרים באופן מוחלט כיון שהמצרים רדפו אחריהם להחזיר אותם לעבדות.

יוסף ויעקב אבינו וביתו ירדו למצרים מארץ "**כנען**".
נקודת היציאה של בני ישראל מארץ מצרים היתה "**רעמסס**" ומשם נסעו לכיוון "**סוכות**". ומשם נסעו וחנו באיתם בקצה המדבר, וכך כתוב:

<u>פרשת בשלח פרק י"ב פסוק ל"ז:</u>
"**ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף**"
קבלו צו לשוב אחורנית ל"**פי החירת**", כמו שכתוב:
<u>פרשת בשלח פרק י"ד פסוק ב':</u>
"**דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בן מגדול ובין הים...**"
ואחר כך נכנסו לים סוף.
"**כרפס**", אותיות: **כ', ר', פ', ס'**.

כ׳ – כנען
ר׳ – רעמסס
פ׳ – פי החירת
ס׳ – סכת
וטובלים ״**כרפס**״, המסמל את כל הנסיעות האלו, במי מלח להזכיר לנו המרירות שבדבר.

ההצלה מפרעה ועבדיו

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, פרעה ועבדיו רדפו אחריהם להחזירם לעבדות.
וכך כתוב:
פרשת בשלח פרק י״ד פסוק ט׳:
״וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו...״
״**כל סוס רכב פרעה**״, ראש תיבות, אותיות: **כ׳, ס׳, ר׳, פ׳,** אותיות המילה ,״**כרפס**״.
ובהמשך:
פרשת בשלח פרק י״ד פסוק כ״ג:
״וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים״
״**כל סוס פרעה רכבו**״, ראש תיבות, אותיות: **כ׳, ס׳, פ׳, ר׳, ,** אותיות המילה ,״**כרפס**״.

ואולי יש רמז כאן מהמילה ״**כרפס**״.
״**כרפס**״, אותיות: **כ׳, ר׳, פ׳, ס׳**.
כ׳ – כל
ר׳ – רכבו
פ׳ – פרעה, פרשיו
ס׳ – סוס

ובסופו של דבר ה׳ הציל את עמו והטביע את המצרים בים סוף.
זאת אומרת, אנחנו טובלים ״**כרפס**״ המסמל את ״**כל סוס רכב פרעה**״ בתוך מי מלח המסמל את ים סוף, לסמל שה׳ הטביע את המצרים בים סוף ושחרר את בני ישראל ממצרים באופן ״סופי״.

קבלת התורה

״**כרפס**״, אותיות: **כ׳, ר׳, פ׳, ס׳**.
בסדר הפוך המילה ״**ספרד**״
ידוע שמטרת היציאה ממצרים היתה להגיע להר סיני ולקבל את ספר התורה.
וגם ידוע מאמר חז״ל בפרקי אבות (פרק ו׳ משנה ד׳):
״**כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה**...״
ואולי אנחנו טובלים ״**כרפס**״ המסמל התורה (״ספרד״) במי מלח להראות רצוננו להדבק בדרכי התורה שהיא תכלית יציאת מצרים.

* * * * * * * * *

כנגד ארבע בנים דברה תורה

מטרת ליל הסדר לספר בנפלאות יציאת מצרים. חז"ל סדרו ההגדה להדריך אותנו במגמה זו. מבנה ההגדה מבוסס על קושיות ותשובות. הבן (או מישהו אחר) שואל קושיות בנושא ליל הסדר והאב (או מסדר הסדר) נותן תשובות שכוללים סיפור יציאת מצרים. בצורה זאת מקיימים וסיפרת לבנך ודברת בם.
ההגדה פותחת בתיאור, שנראה על פניו פסיכולוגי, של סוגי בנים ששואלים שאלות: רשע, שאינו יודע לשאול, תם, וחכם.
בתורה נזכרת בכמה מקומות תשובות לבנים. באף מקום התורה לא מסווגת את הבן ששואל לסוג של בן (חכם, תם ...). והנה המקורות:

המקורות

שמות פרק י"ב פסוק כ"ו:
"וה-י-ה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם. ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו."

שמות פרק י"ג פסוק ח':
"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים."

שמות פרק י"ג פסוק י"ד:
"וה-י-ה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים. ויהי כי הקשה פרעה לשלחינו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח לה' כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה."

דברים פרק ו' פסוק כ':
"כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדת והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם. ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויציאנו ה' ממצרים ביד חזקה. ויתן ה' אותת ומפתים גדלים ורעים במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו. ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבתינו. ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' אלקינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הזה. וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו."

בהגדה

חז"ל שייכו את הבנים לשאלות התורה לפי שמתואר בהגדה:

חכם

דברים פרק ו' פסוק כ':
חכם מה הוא אומר: "מה העדת והחקים והמשפטים אשר צוה ה אלקינו אתכם".
ואף אתה אמר לו כהלכות הפסח, אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע

שמות פרק י״ב פסוק כ״ו:

רשע מה הוא אומר: **״מה העבודה הזאת לכם״,** לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו **״בעבור זה עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים״**. לי ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל.

תם

שמות פרק י״ג פסוק י״ד:

תם מה הוא אומר: **״מה הזאת״.** ואמרת אליו ״בחוזק יד הוציאנו ה׳ ממצרים מבית עבדים״.

שאינו יודע לשאול

את פתח לו, שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, ״בעבור זה עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים״.

ונשאלת השאלות:

1) לכאורה שאלת הרשע לא שונה הרבה משאלת החכם. הרשע אומר מה העבודה והחכם שואל **מה העדת**. החכם אומר **אלכם** והרשע אומר **לכם**.
אם כן, מה ההבדל בין הרשע והחכם?
2) לכאורה התשובה לשאינו יודע לשאול זהה לתשובה שנותנים לרשע **״בעבור זה עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים״.**
3) למה לא עונים לרשע כפי שכתוב בחומש?
4) התשובה לחכם לא מופיע בפסוקים בתורה.
5) אם יש רשע למה אין צדיק ואם יש חכם למה אין טיפש?
6) למה המקור לרשע בתורה מדברת ברבים (״וה-י-ה כי יאמרו אליכם בניכם״)?
7) למה רק התם מקבל תשובה לשאלתו בהתאם לפסוקים שבתורה.
8) למה בחלק מהפסוקים כתוב ״כי ישאלך בנך מחר״ ובחלק מהפסוקים לא כתוב מחר?

<u>בן הרשע</u>

רשע מה הוא אומר: ״מה העבודה הזאת לכם״. וזה מבוסס על הפסוק בתורה: ״וה-י-ה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם״. **יאמרו אליכם בניכם**,לשון רבים:

מכילתא: ״וה-י-ה כי יאמרו, בשורה רעה נתבשרה ישראל באותה שעה, שעתיד תורה שתשתכח מישראל, ויש אומרים בשורה טובה נתבשרה שעתידים לראות בנים ובני בנים״

דור של בנים מורדים שקמים נגד אבותיהם.

ירושלמי פסחים פ״ט ה״ו: ״מה העבודה הזאת, תנא ר׳ חייא, כנגד ארבע בנים דברה תורה, בן רשע מהו אומר, מה העבודה הזאת לכם, מה הטורח שאתם מטריחים עלינו בכל

שנה ושנה,מכאן שהוציא את עצמו מן הכלל, אף אתה אמור לו בעבור זה עשה ה' לי, לי עשה לאותו האיש לא עשה, אלו היה שם לא היה ראוי להגאל לעולם"
הבנים האלו אומרים בחוצפה למה אתם עושים את הדבר הזה או במילים אחרות למה צרכים את העבודה הזאת. כאילו הם אומרים אנחנו לא עושים את עבודה הזאת ולמה אתם עושים את זה, גם אתם צריכים לעזוב את זה וכאן ההדגש על המלה **לכם**.
וזה מתאים בדיוק לתפיסת הרשע כפי שמתואר במשנה:
<u>אבות פרק ה' משנה ט"ז</u>: "ארבע מדות בנותני צדקה: הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים, יתנו אחרים והוא לא יתן, עינו רעה בשלו, יתן ויתנו אחרים צדיק, לא יתן ולא יתנו אחרים רשע".

תכונת הרשע - שהוא לא עושה וגם לא רוצה שאחרים יעשו. הוא פועל באופן אקטיבי לשכנע אחרים לדרכו.

הוא לא שואל שאלה אלה מתערב ואומר (**יאמרו אליכם**). מטיל ביקורת. הוא גם בטוח בדרכו. ולכן חז"ל אמרו שתקהה את שניו. לזעזע אותו, לדבר אתו קשות, ולהגיד שבגלל העבודה הזאת (קרבן הפסח) אנחנו יצאנו ממצרים ואילו אתה, אם היית שם לא היית עושה את העבודה הזאת ולא היית נגאל אלה הייתה מת בשלושת ימי האפלה.

הכלי יקר לומד שבהתחלה מדברים עם הרשע בשפה קלה ומנסים לשכנע אותו ועונים לו התשובה שכתובה בתורה . "ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו". הוא לומד את זה מהמילה **ואמרתם**, זה שפה קלה. ואם הרשע לא משתכנע אז מגידים לו מה שכתוב בהגדה ליל הסדר,"**ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים".** המילה **אף** מרמזת על תוספת דיבור. כאילו חסר חלק בהגדה. ובפסוק שבתורה כתוב: **"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים."** המילה **והגדת** זה שפה קשה. ובזה מקהים את שניו ואומרים לו שאילו היה שם לא היה נגאל.

לפי התורה תמימה לא עונים לא כלל לתשובתו (כמו שמופיע בהגדה) בגלל התשובה בתורה הוא לא יקבל, וזה לשונו:
"דכיון שרשע הוא והוציא את עצמו מן הכלל מה תספיק לו התשובה הזאת , כי הלא הוא רואה זבח פסח הוא ויודע ענינו ובכ"ז שואל לכוונה רשעית, ולכן מפרש שבאמת אין משיבין לו לשאלתו מאומה, וכמש"כ "אל תען כסיל כאולתו", רק אומרים לו שאילו היה שם לא היה נגאל"

ועוד אמרו במישור הרמז, אם מורידים **שניו** (366) מ **רשע** (570) נשארים עם 204 העולה **צדיק**. ובזה רמז שכמקהים את שניו הופכים את הרשע לצדיק.

<u>בן תם</u>

הבן התם לפי רש"י הוא ילד טיפש. ילד ששכלו לא מספיק לו להבין עומק הדברים ואולי גם לא את הפשט בדברים. לו אנחנו עונים בשפה רכה ומסבירים לו, "בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים". שהוא יבין שכל מה שאנחנו עושים זה בגלל שה' הוציאנו ממצרים. וברמה שלו זה מספיק.

<u>בן שאינו יודע לשאול</u>

הבן שאינו יודע לשאול מקבל אותה תשובה שנתנו לבן הרשע "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים".
בתורה מופיעה התשובה שנותנים לבן שאינו יודע לשאול מנותקת משאלה כל שהיא. וזה בדיוק מתאים למי שלא שואל. יש, כפי שהסברנו (עבור הבן הרשע), מתייחס הפסוק הזה לסוף הדיבור אל הבן הרשע. והשאלה שנובעת מזה היא, איזה סוג בן זה?

- האם הוא לא יודע לשאול כי הוא בישן?
- האם הוא לא יודע לשאול בגלל שלא למד?
- האם הוא סתם בן שלא אכפת לו כלל?
- האם הוא באמת טיפוס על סף רשע שלא יכול להביא את עצמו לשאול (כי העבודה הזאת מאוסה אצלו)?

מתשובת חז"ל בהגדה אנו למדים שהבן הזה הוא לא סתם בישן. אלא הוא לא יודע לשאול בגלל שהוא, או לא למד (בכוונה, רשלנות, ליצניי הדור), או בגלל שהדברים האלו כל כך נמאסים אצלו שהוא לא יכול להביא את עצמו לשאול עליהם, או שלא אכפת לו בכלל.
אילו אנו מדברים, בשפה קשה, תתעורר. שגם אתה אילו היית שם לא היית עושה את העבודה הזאת ולא היית נגאל.

<u>בן החכם</u>

הבן החכם שואל על עדות ,חוקים, ומשפטים. ברור לנו שה "**מה**" שלו לא בא לשאול מה הסיבה שעושים את הדברים האלה כי סיבת החוקים אינה ידוע לנו. אלא הוא שואל כדי לדעת איך לעשות המצוות ביותר כוונה ושלימות וגם איך להרגיש שהוא עצמו יצא ממצרים.
הוא גם כלל את עצמו עם הצבור והבדיל את עצמו מהרשע באמרו "**אשר צוה ה' אלקינו אתכם**". ומסברים חז"ל ש **אתכם** שלו לא דומה ל **לכם** של הרשע. החכם אומר **אתכם,** שאתם קבלתם הציווי, אני לא היתי שם (הוא לא יכול לכלול את עצמו בתוך הציווי המקורי).

התשובה של בעל ההגדה לחכם נראה על פניו שונה לגמרי מהתשובה שכתוב בתורה. התשובה בתורה מתחלקת לפי סדר שאלתו של החכם עדות, חוקים ומשפטים:

עדות - "ויתן ה' אותת ומפתים גדלים ורעים במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו"
חוקים - "ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' אלקינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הזה"
משפטים - "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו."

ואולי גם התשובה בהגדה, "**ואף אתה אמר לו כהלכות הפסח, אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן**", מתחלקת לפי סדר שאלתו של החכם:

1) שחיטת קרבן הפסח **'חוק'**.
שמות פרק י"ב פסוק כ"ד: "ושמרתם את העבודה הזה לחק לך ולבנך עד עולם". ולפי האבן עזרא העבודה הזה שב על ושחתו הפסח שכתוב בפסוק כ"א: "ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח", (ולא על הדם על המשקוף שכתוב בפסוקים כ"ב וכ"ג).
2) יש כאן סוג של **'משפט'** במובן הבא: יש דעה בחז"ל (הרמב"ן) שמשפטים הם עונשים המוטלים על העוברים על המצוות. (כגון סקילה על עבודה בשבת). **כהלכות הפסח**, שמי שלא עשה פסח במזיד והוא לא בדרך רחוקה חייב כרת**.** זה אחת משתי מצוות עשה שחייבים על אי עשייתם כרת (המצוה הנוספת זו ברית מילה)**.** ועוד מוזהרים "**אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן**". מצווה שמי שעובר עליה נענש.
3) קרבן הפסח גם **'עדות'** שמזכיר לנו שה' פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל כמו שכתוב בתורה כתשובה לבן הרשע:
שמות פרק י"ב פסוק כ"ז: "**ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו**".

תשובת חז"ל לבן החכם באה להגיד לו:
מי שלא מעביר טעם המצווה מעצמו (לא אוכל אחרי קרבן הפסח, או היום לא אוכל אחרי אכילת מצה של אפיקומן שבא כזכר לקרבן הפסח) הוא ירגיש חוויה האישית שלו ויגיע להרגיש טעם המצוות.

* * * * * * * * *

אכילת ביצה בליל הסדר

יש מנהג לאכול ביצה בליל הסדר. קראתי שהסיבה למנהג נובע מן העובדה שביצה סימן אבלות ותשעה באב הבא חל באותו לילה בשבוע שחל ליל הסדר באותה שנה. יתכן שיש עוד בסיס למנהג (אמנם לא ראיתי מי שאומר דבר זה).

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים כתוב
שמות פרק י"ג פסוק י"ח:
"...וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים"

חז"ל מסבירים שרק אחד מחמשה, 1/5, (או 1/50) יצאו. לפי זה, 80% לא יצאו ומתו במכת החושך. ואולי מנהג האבלות בליל הסדר זה כמין סימן אבלות על האנשים שלא יצאו.

* * * * * * * * *

"בפרך"

המצרים עבדו את בני ישראל בעבודות פרך כמו שכתוב:
שמות פרק א' פסוק י"ג: "**ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך**"

ואסור להעביד בני ישראל בפרך כמו שכתוב:
ויקרא פרק כ"ה פסוק מ"ו: "**ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך**"

כאשר בני ישראל היו עומדים על ים סוף (והמצרים באים אחריהם), לא רק המצרים היו בדין אלא גם בני ישראל. וכתוב במדרש:
שמות רבה (כ"א, ז'): "...בשעה שיצאו ישראל ממצרים עמד סמאל המלאך לקטרג אותן אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם עד עכשיו היו אלו עובדים עבודת כוכבים ואתה קורע להם את הים מה עשה הקדוש ברוך הוא מסר לו איוב שהיה מיועצי פרעה דכתיב בו (איוב א', א') 'איש תם וישר' אמר לו הנו בידך אמר הקדוש ברוך הוא עד שהוא מתעסק עם איוב ישראל עולים לים ויורדים ואחר כך אציל את איוב..."

ונאמר למשה רבנו:
שמות פרק י"ד פסוק ט"ו: "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" – לתוך הים.
הקב"ה הציל את בני ישראל מידי המצריים- נתן לשטן להתעסק עם איוב. ומצא להם כפר נפשם. לא רק נצלו מהקטרוג על ידי העסוק באיוב, אלא גם המצרים נהרגו ובני ישראל יצאו בחיים מהים (ואולי זה אחד הסיבות לנס קריעת ים סוף, להראות אהבתו של הקב"ה לבני ישראל).

ואולי יש כאן מידה כנגד מידה:
פרך עולה **300**
כפר עולה **300**
המצרים שהעבידו את בני ישראל בעבודות '**פרך**', הפכו למין '**כפר**' עבור בני ישראל.

* * * * * * * * *

רמזים הקשורים לפסח

פסח זה חג החירות, ולפי:
פסח עולה **148**
חרות באתב"ש: סגפא עולה 144 ועוד 4 אותיות עולה **148**

ועוד:
הסבה בליל הסדר סימן של חירות, ובא להראות שאנו בני חורין ולא עוד בני **עבדות** (למצרים), ואין עוד **שעבוד** במצרים. ולפי:

1) **עבדות** באתב"ש: **זשקפא** עולה **488**
עבדות עולה 482 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **488**
הסבה באתב"ש: **צחשץ** עולה **488**

2) **שעבוד** באתב"ש: **בזשפק** עולה **489**
הסבה באתב"ש: **צחשץ** עולה 488 ועוד המילה עולה **489**

ועוד:
גאולה באתב"ש: **רתפקץ** עולה 790 ועוד 5 אותיות עולה **795**
"**ליל שמורים הוא**" באתב"ש: **כמך ביפגמי צפת** עולה **795**
רמז שהלילה של י"ד בניסן "ליל שמורים הוא", לילה של **גאולה** לבני ישראל ממצרים.

ועוד:
חיפזון עולה **161**
י' מכות באתב"ש: **ס' ילף** עולה **161**
לרמוז: **י' מכות** באו גם לזרז ולקרב הגאולה, ויהיה **חיפזון** ביציאה ממצרים אחרי המכה ה10.

השעבוד בארץ מצרים כלל עבודה קשה בבית ובשדה, ולפי:
1) **עבודה קשה** עולה 492 ועוד 2 מילים עולה **494**
שעבוד באתב"ש: עולה **בזשפק** עולה 489 ועוד 5 אותיות עולה **494**

2) **ארץ מצרים** עולה 671 ועוד 2 מילים עולה **673**
עבודה קשה באתב"ש: **זשפקץ דבץ** עולה **673**

ועוד:
בליל הסדר בפסח צריכים לשתות ארבע כוסות של יין.
ואמרו חז"ל דווקא יין ובהסבה כי זה מראה על חרות.
ורמז:
"**חרות**", אותיות: **ח', ר', ו', ת'**
ח' –חמרה
ר' –רביעית
ו'+ת' –ותסב, ותשתה

ומקיימים מצוות חרות בשתיית הכוס כאשר שותים:
ח' –חמרה
ר' –רביעית
ו' –תוך 6 שעות הראשונות של הלילה (עד חצות הלילה)
ת' –תסב

ועוד:
"**באתת**" באתב"ש: **שתאא** עולה **702**
"**שבת**" עולה **702**
(ב' אותות, זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים)

ועוד:
"**ובמפתים**" באתב"ש: **פשיואמי** עולה **447**
"**סבלות מצרים**" באתב"ש: **חשכפא יהגמי** עולה **447**
(שמות ו', ו'- "והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים")

ועוד:
"**ובמפתים**" עולה **578**
"**מבית עבדים**" עולה **578**

ועוד:
"**גוי מקרב גוי**" עולה **380**
"**מצרים**" עולה **380**

'**לקחת גוי מקרב גוי**' באתב"ש: **כדסא רפם ידגש רפם** עולה **1042**
"**ויהי בעצם היום הזה**" באתב"ש: **פמצם שזהי צמפי צעץ** עולה **1042**

"**יציאת מצרים**" באתב"ש: **מהמתא יהגמי** עולה **554**
"**ומת כל בכור**" באתב"ש: **פיא לך שלפג** עולה **554**
(היציאה ממצרים כאשר מתו כל בכור)

ועוד:

"ויהי בחצי הלילה וה' הכה" עולה **283**

הגיע הקץ עולה **283**

* * * * * * * * *

פסח

כתוב בברית בין הבתרים:
בראשית פרק ט"ו פסוקים י"ג – י"ד:
"ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול"

לפי חז"ל (ראה רש"י בראשית ט"ו, י"ג) 400 השנה הכתוב כאן התחילו בלידת יצחק אבינו. כי רק הוא נקרא "זרעך" (זרע של אברהם הממשיך את דרכו של אברהם בעולם). גם כתבו חז"ל שבני ישראל היו בגלות במצרים רק 210 שנה מתוך ה 400 (210 כמניין המילה 'רדו' שאמר יעקב אבינו לאחים, בראשית מ"ב, ב' - "רדו שמה ושברו לנו משם").
ורמזים לזה:

1) "**לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ע', ע', י', ר', ה', ך', ץ', א', ם', ם', ו',** עולה **592**
רד"ו במצרים עולה **592**

2) "**ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו** אתם"
סוף תיבות, אותיות: **ע', ע', י', ר', ה', ך', ץ', א', ם', ם', ו', ם',** עולה **592**
רד"ו במצרים עולה **592**

3) "**תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע**"
סוף תיבות, אותיות: **ע', י', ר', ה', ך', ץ', א', ם', ם', ו', ם', ע',** עולה **592**
רד"ו במצרים עולה **592**

4) "**זרעך בארץ**" עולה 590 ועוד 2 מילים עולה **592**
רד"ו במצרים עולה **592**

5) "**ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם**"
באתב"ש:
מקז אקז לם רג מצמץ עגזל שתגה כת כצי
סוף תיבות, אותיות: **ז', ז', ם', ג', ץ', ל', ה', ת', י',** עולה **592**
רד"ו במצרים עולה **592**

ועוד רמזים מהפסוקים האלו:
1) "**בארץ לא להם**" עולה **399**
רמז שיהיו "בארץ לא להם" (בארץ כנען ובארץ מצרים) 400 שנה.

2) "**ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה**"
ראשי תיבות, אותיות: **ו', ו', א', א', מ',ש'**, עולה **354**.
יש 354 ימים בשנה רגילה (6 חדשים מלאים של 30 יום, 6ו חדשים חסרים של 29 יום).
ואולי זה הרמז כאן - המצריים הגזימו ורצו להעביד אותם במשך כל ימות השנה (יום ולילה), במשך **354** ימים של השנה.

3) "**וענו אתם**" עולה 573 ועוד 7 אותיות עולה **580**
בכנען ובמצרים עולה **580**
בארץ כנען יהיו בעינוי רוחני. ובארץ מצרים עינוי רוחני וגשמי.

4) "**כי ביצחק יקרא לך זרע**"
"**ביצחק**" עולה **210**
רמז ש "גר יהיה זרעך בארץ לא להם" - ה400 שנה יתחיל מלידת יצחק אבינו הנקרא זרע לאברהם אבינו.
"ועבדום וענו אתם"- בארץ כנען ובמצרים. אבל רק **210** שנים (כמנין המילה 'ביצחק') "יהיה זרעך" גם בעינוי גשמי במצרים.

5) בפסוקים שנאמרו בברית בין הבתרים השייכים לגלות (בראשית פרק ט"ו, רק פסוקים י"ג, י"ד, וט"ז) יש **139** אותיות רמז לגאולה.
פסח עולה 138 ועוד המילה **139**.

* * * * * * * * *

שעבוד וגלות מצרים

'גלות' מצרים (של 210 שנים) התחיל כאשר יעקב אבינו ירד למצרים (בגיל 130) עם כל **ביתו** (ראה רש"י ורד"ק בראשית ט"ז, י"ג).
'שעבוד' מצרים כבר התחיל במידה מסוימת כאשר יוסף הורד למצרים בגיל 17 (ראה יונתן בן עוזיאל בראשית ל"ז, ט"ו-י"ז).
לפי זה ניתן להבחין ב2 צירי זמנים בקשר לשהיית בני ישראל במצרים.
ציר הזמן של 'השעבוד' במצרים - מהורדת יוסף למצרים.
ציר הזמן של 'הגלות' במצרים - מירידת יעקב אבינו וביתו למצרים.

לוח הזמנים של השעבוד והגלות במצרים:

אירוע	**גיל יעקב אבינו**	**גיל יוסף**	**גיל לוי**	**זמן השעבוד**	**זמן הנשאר לשעבוד**	**זמן הגלות**	**זמן הנשאר לגלות**
הורדת יוסף	108	17	22	1	232	-	-
ירידת יעקב וביתו	130	39	44	22	210	1	210
מת יעקב אבינו	147	56	61	39	193	17	193
מת יוסף	-	110	115	93	139	71	139
מת לוי	-	-	137	**115**	**117**	**93**	**117**
יציאת מצרים	-	-	-	232	0	210	0

לפי חז"ל השעבוד החריף עם הזמן. אחרי מות יעקב אבינו החריף. אחרי מות יוסף החריף עוד. אחרי מות לוי החריף עוד והפך לשעבוד קבוע. ואחרי מות כל אנשי הדור שירדו למצרים עם יעקב אבינו החריף עוד והפך לשעבוד קבוע וקשה מאוד.
"ועבדום וענו אתם" התחיל אחרי שמתו כל האחים. האח האחרון שמת היתה לוי, שחי 137 שנה (ראה רש"י שמות ו', ט"ז). לוי נולד 5 שנים לפני יוסף.
(לפי המדרש, ילקוט שמעוני פרשת שמות, כל האחים נולדו במשך 7 שנים. לוי בט"ז ניסן בשנת ב' קצ"ד, ויוסף כ"ז תמוז בשנת ב' קצ"ט).

יוצא מזה שכאשר יוסף הורד למצרים בגיל 17, לוי היה בן 22. וכאשר יעקב אבינו ירד למצרים יוסף היה בן 39 ולוי בן 44. ואם נוריד 44 מ137 נקבל 93 שנים שלא ענו אותם קשה.
ואם נוריד 93 שנים שלא ענו אתם קשה מ210 השנים (סה"כ השנים שהיו במצרים) נקבל: **117** שנים שענו אותם קשה.
וזה התחיל משנת **115** לשעבוד מצרים, ומשנת **93** לגלות מצרים (ראה שורה 6 בטבלה).

(גם אם עושים החישוב הזה מהורדת יוסף למצרים נקבל 117 שנים של "ועבדום וענו אתם". כיצד? נוריד 22 שנה של לוי מ137 שהוא חי ונקבל 115 שלא ענו אתם. ונוריד 115 מ232 ונקבל 117 שנה שכן ענו אתם. כאן הוספנו ל210 שנים מירידת יעקב אבינו למצרים עד יציאת מצרים 22 שנה שיוסף היה במצרים לפני שירד לשם יעקב אבינו. אבל רק 93 מה117 שנה הם בתוך ה210 שנים.
ונשים לב, כתבו חז"ל שהשיעבוד הקשה רק 86 שנים, מלידת מרים.)
ורמזים לזמנים האלו:

1) "**תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם**"
ראש תיבות, אותיות: **ת', כ', ג', י', ז', ב', ל', ל', ו', ו', א',** עולה **515**
קט"ו שנים עולה **515**

2) "**כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם**"
ראש תיבות, אותיות: **כ', ג', י', ז', ב', ל', ל', ו', ו', א',** עולה **115**

3) "**יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו**" עולה 986 ועוד 7 מילים עולה **993**
מאה שבע עשרה עולה **993**

4) "**לאברם ידע תדע**"
באתב"ש:
כתשגי מקז אקז עולה 988 ועוד 11 אותיות עולה **999**
מאה ושבע עשרה עולה **999**

5) "**יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע**"
ראש תיבות, אותיות: **י', ז', ב', ל', ל', ו', ו', א', א',** עולה **93**

6) "**כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום**"
באתב"ש:
לם רג מצמץ עגזל שתגה כת כצי פזשקפי
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ל'+ם', ר'+ג', מ'+צ', ע'+ל', ש'+ה', כ'+ת', כ'+י', פ'+י', עולה **1348**
מאה שבע עשרה שנה עולה **1348**

7) "**להם ועבדום וענו אתם ארבע**"
באתב"ש:
כצי פזשקפי פזטף תאי תגשז
סוף תיבות אותיות: **י', י', ף', י', ז',** עולה **117**

8) "**בארץ לא להם ועבדום וענו אתם**"
באתב"ש:
שתגה כת כצי פזשקפי פזטף תאי
סוף תיבות, אותיות: **ה', ת', י', י', ף', י',** עולה **515**
קט"ו שנים עולה **515**

* * * * * * * * *

פסח

<u>רמזים מהפסוקים:</u>

1) "**זרעך בארץ לא להם**"
סוף תיבות, אותיות: **ד', ץ', א', ם'** עולה **151**
חפזון עולה **151**
כבר בהבטחת ברית בין הבתרים רמוז החיפזון של הגלות והגאולה.

2) <u>שמות פרק י"ב פסוק ל"א</u>: "**קומו צאו מתוך עמי**"
"**קומו צאו**" ראש תיבות, אותיות: **ק', צ'**, המילה '**קץ**'
פרעה מגרש אותם בדיוק כאשר הגיע יום 'קץ' גלותם (יום סוף גלותם).

3) <u>שמות י"ב, מ"ב</u>: " **ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדרתם** "

א) "**ליל שמרים**"
באתב"ש:
כמך ביגמי עולה 145 ועוד 8 אותיות עולה **153**
"**בחפזון**" עולה **153**

ב) "**ליל שמרים**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ל'+ל', ש'+ם'**, עולה **400**
יצאו אחרי 400 שנה מלידת יצחק.

ג) "**ליל שמרים הוא**"
באתב"ש:
כמך ביגמי צפת עולה 715 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה **729**
פסח מצה מרור עולה **729**

ד) "**ליל שמרים הוא**"
באתב"ש:
כמך ביגמי צפת
סוף תיבות, אותיות: **ד', י', ת'**, עולה **430**
430 שנה מברית בין הבתרים.

ה) "**ליל שמרים הוא**" עולה **672**
"**יצאו ברכש גדול**" עולה **672**

ו) "**ליל שמרים הוא לה'**" עולה 728 ועוד 4 מילים ועוד 16 אותיות עולה **748**
"**פסח, מצה, ומרור**" עולה 735 ועוד 13 מילים ועוד 10 אותיות עולה **748**

ז) "**הזה לה' שמרים לכל**"
באתב"ש:
צעץ כץ' ביגמי כלך
סוף תיבות, אותיות: **ץ', ץ', י', ך',** עולה **210**

ח) "**מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל**"
באתב"ש:
יתגה יהגמי צפת צכמכץ צעץ כץ' ביגמי כלך שטם מבגתך
ראש תיבות, אותיות: **י', י', צ', צ', כ', ב', כ', ש', מ',** עולה **672**
יצאו ברכש גדול עולה **672**

ט) "**הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדרתם**"
באתב"ש:
צפת צכמכץ צעץ כץ' ביגמי כלך שטם מבגתך כקגאי
ראש תיבות, אותיות: **צ', צ', צ', כ', ב', כ', ש', מ', כ',** עולה **672**
יצאו ברכש גדול עולה **672**

י) "**להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה**"
באתב"ש:
כצפהמתי יתגה יהגמי צפת צכמכץ
ראש וסוף תיבות, אותיות:
כ'+י', י'+ה', י'+י', צ'+ת', צ'+ץ', עולה **735**
פסח מצה ומרור עולה **735**
שבלילה של יום יציאתם, ליל ט"ו בניסן, יהיה מצוות אכילת פסח, מצה, ומרור.

יא) "**הוא הלילה הזה**"
ראש תיבות, אותיות: **ה', ה', ה',** עולה **15**

יב) "**הלילה הזה לה'**" עולה **148**
פסח עולה **148**

יג) "**הלילה הזה לה'**"
סוף תיבות, אותיות: **ה', ה', ה',** עולה **15**

יד) " **הוא הלילה הזה לה'** "
עולה 165 ועוד 16 אותיות ועוד 4 מילים עולה **185**
ט"ו ניסן עולה **185**

טו) "**לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה'** "
ראש תיבות, אותיות: **ל', ל', מ', מ', ה', ה', ל'** עולה **185**
ט"ו ניסן עולה **185**

טז) "**הזה לה' שמרים**" עולה **663**
במהירות עולה **663**

יז) "**לה' שמרים לכל**" עולה 726 ועוד 3 מילים עולה **729**
פסח מצה מרור עולה **729**

יח) "**לכל בני**" עולה 142 ועוד 6 אותיות עולה **148**
פסח עולה **148**

יט) "**שמרים לכל**"
באתב"ש:
ביגמי כלך עולה **135**
מצה עולה **135**
המצה יהיה שמור למצוותו.

כ) "**שמרים לכל בני**" עולה 732 ועוד 3 מילים עולה **735**
פסח מצה ומרור עולה **735**

כא) "**בני ישראל לדרתם**"
באתב"ש:
שטם מבגתך כקגאי
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ש'+ם', מ'+ד', כ'+י',** עולה **430**

כב) "**לדרתם**"
באתב"ש:
כקגאי עולה 134 ועוד המילה עולה **135**
מצה עולה **135**
אכילת מצה בפסח לכל הדורות.

4) <u>שמות פרק י"ב פסוק מ"א</u>: "**ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים**"

א) "**ויהי מקץ**" עולה 261 ועוד 2 מילים עולה **263**
"**בעצם היום**" עולה **263**
הקץ (סוף ה210 שנים) יהיה בעיצומו של יום – לאור היום בני ישראל יצאו ממצרים.

ב) "**בעצם היום הזה יצאו כל**"
באתב"ש:
שזהי צמפי צעץ מההתף לך
סוף תיבות, אותיות: **י', י', צ', ף', ך',** עולה **210**

ג) "**מארץ מצרים**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+צ', מ'+ם',** עולה **210**

5) **פסח על שום מה** עולה **639**
"**מצה זו על שום מה**" עולה **639**
מצביע על מכנה משותף, קרי החיפזון.

6) פרוש המילה 'פסח':
<u>רש"י</u>: "וחמל, ויש לומר ודלג"
<u>תרגום אונקלוס</u>: "וייחוס"
"**פסח**", באתב"ש: **'וחס'**
שחס על בני ישראל, חמל על בני ישראל, ודלג על הפתח של ביתם.

7) **זמן מיל אחד** עולה **190** למילה **'קץ'**
בזמן מיל אחד עולה **192**
"**בצק**" עולה **192**
"ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים" - כאשר הגיע קץ הגלות הם "גרשו ממצרים" והגיעו לסוכות תוך זמן קצר, זמן הליכת מיל אחד, כמו שכתוב "ואשא אתכם על כנפי נשרים" (ראה רש"י).
הגיעו מהר ולא החמיץ הבצק שהוציאו ("כי לא חמץ").

8) "**פסח**" עולה **148**
קמח עולה **148**
בגלל המהירות שיצאו ממצרים בפסח הקמח בבצק לא החמיץ ונשאר כשר לפסח.

* * * * * * * * *

חמץ ומצה

ההפרש בין המילה **מצה** לבין המילה **חמץ** הינו רק 3 (מצה עולה ל135, וחמץ עולה ל138).
מצה וחמץ באים מאותו התערובת, קמח ומים. מה שמבדיל בין מצה לחמץ זה שלושה דברים שצריכים לשמור בהכנת המצה. ואם לא שומרים על שלושת הדברים האלו המצה מגיעה לחמוץ:

1) משתמשים במים שלנו - מים ששהו בצל 24 שעות והתקררו (החום מחמיץ)
2) מתעסקים בבצק (בתערובת קמח ומים) כל הזמן (אם לא הבצק מחמיץ)
3) מתחילת הבלילה של הקמח עם המים עד גמר האפיה של המצה לא יעברו 18 דקות (אם לא הבצק יכול להחמיץ)

* * * * * * * * *

חרות

בפסח אנו אומרים בליל הסדר: "**שהוציאנו מעבדות לחרות**"

ונשאלת השאלה, למה כאן משתמשים במילה "**חרות**" ובפרשת משפטים כאשר מדובר בעבד עברי שמשתחרר משתמשים במילה "**חפשי**"?
עבד עברי יוצא מעבדות לחופש, ואנחנו יצאנו מעבדות לחרות.

אחרי יציאת מצרים (מעבדות לחרות) בני ישראל הגיעו להר סיני. כל מטרת יציאת מצרים הייתה קבלת התורה.

עם ישראל נקראת גוי אחד.
<u>שמואל ב' פרק ז' פסוק כ"ג:</u>
"**ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ**"

החשיבות של קבלת התורה היא לשמור ולעסוק בתרי"ג המצוות .
משנה אבות פרק ו' משנה ב':
"אמר רבי יהושע בן לוי: בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף שנאמר, 'נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם'. והלחת מעשה אלקים המה ומכתב אלקים הוא חרות על הלחת, אל תקרא חרות, אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה. וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה שנאמר, 'וממתנה נחליאל ומנחליאל במות' "

בני ישראל יצאו "**לחרות**" כי הם יצאו לקבלת התורה ולעסוק בה
ומעניין:
בני ישראל שנקראת "**גוי אחד**" הגיעו "**לחרות**" כאשר קבלו " **תרי"ג** " המצוות.
תרי"ג עולה **613**, (גוי) **אחד** עולה **1**, והגיעו ל**חרות** העולה **614** (ולא לחופש).
1+613 =614
0וזה מה שכתוב במשנה:" שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"

* * * * * * * * *

מכות מצרים

במכת הכנים החרטומים אומרים לפרעה "אצבע אלקים". למרות שהם מודים שהמכה באה מלמעלה ולא דרך כישוף של משה רבינו, בכל זאת פרעה מקשה את לבו. ולמה? כאן הוא היה צריך לפחד יותר.
מסביר הרמב"ן שכונת החרטומים להגיד לפרעה שזה רק "אצבע אלוקים" ולא "יד אלוקים". כאילו אמרו, זה מכה מלמעלה אבל מכה קטנה שאפשר לסבול ולעבור אותה.

ואולי בשימוש במילה "אצבע" הם רמזו (בלי ידעתם) לעוד ארבע מכות הדומים למכת הכינים, מהמובן שמכת הכנים היה מכה שבא על ידי החי ולא על ידי הדומם (כמו דם, שחין, ברד, דבר, חושך).

אצבע, אותיות: **א', צ', ב', ע'.**
א' – ארבה
צ' – צפרדעים
ב' – בכורות, (מכת בורא, "אני ולא מלאך, אני ולא שרף")
ע' – ערוב

* * * * * * * * *

עשר המכות

כתוב בהגדת פסח:
"רבי יהודה היה נותן בהם סימנים: **דצ"ך עד"ש באח"ב "**

הסימנים חילק את המכות לקבוצות.
ונראה להגיד:
למרות שלכל מכה היו כמה יעדים, שהמכה פגעה גם בכמה סוגי דברים, כמו בפרעה, בעבדיו, במצרים, בעבודת הגילולים שלהם, נראה:
שעיקר המכה הראשונה של כל סימן פגע בארצם.
ועיקר המכה ההשניה של כל סימן פגע ברכושם.
ועיקר המכה השלשית של כל סימן פגע בגופם.

ואסביר:
סימני המכה הראשונה, **ד',ע', ב':**
בסימן הראשון,
ד'– מכת **'דם'** פגע בארצם, יאוריהם וכדומה
בסימן השני,
ע'– מכת **'ערב'** פגע בארצם, כתוב:
פרק ח' פסוק כ': "ובכל ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב"
בסימן שלישי,
ב'– מכת **'ברד'** בעיקר פגע בארצם וכתוב:
פרק ט' פסוק כ"ה:
"ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר"
(והסביר המדרש שה' הוסיף גם את האדם והבהמה)
וקצת רמז:
ד', ע', ב' באתב"ש: **ק', ז', ש'** עולה **407**
ארץ באתב"ש: **תגה** עולה **408**

סימני המכה השניה, **צ', ד', א'**:
בסימן הראשון,
צ'– מכת **'צפרדע'** פגע ברכושם, ככתוב:
פרק ז' פסוק כ"ה:
"ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בבתיך ובחדר משכבך ועל מתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך ובמשארותיך"
בסימן שני,
ד'– מכת **'דבר'** ופגע במקניהם (וזה חלק מרכושם).
בסימן שלישי,
א'–מכת **'ארבה'**, אכל את יתר הפליטה מהברד, אכל את מה שנשאר בשדות.
וקצת רמז:
ברכש עולה **522**
ברכש באתב"ש: **שגלב** עולה **335**
ביחד (335+522) עולה **857**
צפרדע דבר ארבה עולה **858**

סימני המכה השלישית, **ד׳, ש׳, ח׳**:
בסימן ראשון,
ד׳- מכת **׳כנים׳**, פגע בגופם
בסימן שני,
ש׳–מכת **׳שחין׳**, פגע בגופם
בסימן שלישי,
ח׳–מכת **׳חשך׳** פגע בגופם (לא יוכלו לקום או לזוז)
וקצת רמז:
ד׳, ש׳, ח׳ באתב״ש: **ל׳, ב׳, ס׳** עולה **92**
גוף עולה 89 ועוד 3 אותיות עולה **92**

המכות הכו את:
ארצם, רכושם, גופם
ראש תיבות, אותיות: **א׳, ר׳, ג׳**, באתב״ש: **ת׳, ג׳, ר׳** עולה **603** למנין המילים **׳בני ישראל׳**.
לרמוז:
שכל המכות היו מכוונות, לא רק נגד פרעה ומצרים ושקוציהם וגלוליהם, אלא גם לנקום במצרים על מה שהם עשו לבני ישראל ולהציל ולהוציא את בני ישראל ממצרים.

* * * * * * *

קץ לחושך

איוב פרק כ״ח:
״קץ שם לחשך״

ראש תיבות, אותיות: **ק׳, ש׳, ל׳**, עולה **430**
אולי רמז לסוף החושך - לסוף גלות מצרים.

* * * * * * * * *

שביעי של הפסח

<u>שביעי של פסח</u> עולה **870**

<u>זה יהיה יום שיבוא מלך המשיח</u> עולה **870**

אולי רמז לדברי חז״ל

* * * * * * * * *

חמץ- סמל יצר הרע

יצר הרע כאילו מחמיץ את חיינו ודומה לחמץ המחמיץ את העיסה.
"**כל אכל חמץ**" באתב"ש: **לך תלך סיה** עולה **575**
יצר הרע עולה **575**

היצר הרע חלק מחיינו ואי אפשר להיפטר ממנו. אבל צריך לשים אותו בחוץ, בנפרד, ולמעט את אחיזתו בתוכינו. ואולי רמז לזה - לא לאכול חמץ, לא ליתן לגוף ליהנות מהיצר מבפנים. אלא "על מצות ומררים יאכלוהו", תכניס את המצות, תאכלו את המצות (שאין בהם חמץ, וזה המזון) ועמם, מבחוץ (באופן טפל למזון), מררים, יצר הרע.
"**כי כל אכל חמץ**" באתב"ש: **לם לך תלך סיה** עולה **269**
"**על מצות ומררים**" באתב"ש: **זך יהפא פיגגמי** עולה **269**
שמות י"ב, ט"ו - "כי כל אכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשן עד יום השבעי"
במדבר ט', י"א - "על מצות ומררים יאכלהו"

* * * * * * * * *

'כל דכפין'

בליל הסדר מזמינים את העני לבוא ולאכול ממצה שמורה, מלחם עוני.
"**כל דכפין**" עולה **214**
לחם עוני עולה **214**

ועוד:
"**כל דכפין**" עולה 214 ועוד 2 מילים עולה **216**
"**הא לחמא עניא**" עולה **216**

ועוד:
"**דכפין**" באתב"ש: **קלומט** עולה **185**
"**שמורה**" באתב"ש: **ביפגץ** עולה **185**

* * * * * * * * *

מצוות ליל הסדר

בליל הסדר יש 3 מצוות שהם מן התורה.
- אכילת מצה
- סיפור יציאת מצרים
- ובזמן הקרבת קרבנות, קרבן הפסח

וכולם רמוזים באותיות המילה "**פסח**":
פ' – פסח (קרבן הפסח)
ס'– ספור (יציאת מצרים)
ח' – חררה (רמז לעגת מצה שעשו אחרי שיצאו מצרים, ולפי: "ויאפו את הבצק עגת מצת כי לא חמץ", על המילה "עגת" מפרש רש"י "חררה של מצה, בצק שלא החמיץ קרוי מצה". "חררה" - לחם האפוי על גחלים)

* * * * * * * * *

מצה מקמח ומים בלבד

החמץ ידוע כסמל של היצר הרע.
והמצות שעושים מקמח ומים בלבד ושאין בהם חמץ, מסמלים הטוב והחיים.

קמח מים עולה 238 ועוד 2 מילים עולה **240**
החיים באתב"ש: **ץסממי** עולה **240**

* * * * * * * * *

קשר בין חמץ לחרות

אי אפשר לטעום טעם החירות אם לא עוברים טעם הגלות, טעם החמוץ:
חמוץ עולה **144**
חרות באתב"ש: **סדפא** עולה **144**

* * * * * * * * *

גלות מצרים
(דבר תורה ליל הסדר)

בעולם הקדום מצרים הייתה מעצמת על.
בזמן שהיה רעב בארץ כנען האבות ירדו למצרים.
אברהם אבינו ירד למצרים בגלל רעב:
בראשית פרק י"ב פסוק י':
"ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ"

יצחק אבינו היה בדרך למצרים בגלל רעב:
בראשית פרק כ"ו פסוק א':
"ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה"
רש"י: "שהיה דעתו לרדת למצרים כמו אביו בימי הרעב אמר לו אל תרד מצרימה" ולפי:
בראשית פרק כ"ו פסוק ב':
"וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך"

אמר לו "גור בארץ הזאת", הישאר בארץ כנען ואל תמשיך דרומה למצרים.

יעקב אבינו ובתו ירדו למצרים בגלל רעב.
בראשית פרק מ"א פסוק נ"ז:
"וכל הארץ באו מצרים לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ"
פרק מ"ג פסוק א':
"והרעב כבד בארץ"

ובנסיעתם בגלל הרעב האבות התעשרו:
אצל אברהם אבינו כתוב ביציאתו ממצרים:
בראשית פרק י"ג פסוק ב':
"ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב"

אצל יצחק אבינו כתוב:
בראשית פרק כ"ו פסוקים י"ג-י"ד:
"ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה

רבה...״
ואצל בני ישראל כתוב ביציאתם ממצרים:
שמות פרק י״ב פסוק ל״ה:
״וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת״
(לקיים את הנבואה לאברהם אבינו, ״ואחרי כן יצאו ברכש גדול״)
והרמז:
״רעב בארץ״ עולה **565**
״ברכש גדול״ עולה **565**
(הרעב יגרום לרכוש גדול)

ועכשיו נבאר איך בני ישראל הגיעו למצרים.
גמרא שבת פ״ט, ב׳:
״אמר רבי יוחנן ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו דכתיב, 'בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה'.

לפי חז״ל יעקב אבינו היה צריך לרדת למצרים (לצאת לגלות) בשרשראות.
אלא שזכותו של יעקב אבינו עמדה לו, וברחמים גדולים ה׳ שלח את יוסף למצרים לפניו.
והמציאות של יוסף במצרים משך את יעקב אבינו, ועמו כל ביתו, למצרים, ולפי:
מדרש רבה פ״ו, ב:
״ר׳ ברכיה בשם ר׳ יהודה בר סימון אמר לפרה שהיו מושכין אותה למקולין ולא היתה נמשכת מה עשו לה משכו את בנה לפניה והיתה מהלכת אחריו על כרחה שלא בטובתה כך היה יעקב אבינו ראוי לירד למצרים בשלשלאות ובקולרין אמר הקב״ה בני בכורי ואני מורידו בבזיון?... אלא הריני מושך את בנו לפניו, והוא יורד אחריו על כרחו שלא בטובתו״

הדברים השתלשלו בשלבים.
שלב ראשון 'האהבה':
בראשית פרק ל״ז פסוק ג׳:
״וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים״
רש״י: ״כל מה שלמד משם ועבר מסר לו, דבר אחר זיו איקונין שלו דומה לו״

יוסף היה האהוב על אביו מכל אחיו ויעקב אבינו עשה מעשה ועשה ליוסף בגד מיוחד.
אמרו חז״ל (רבי שמעון בר יוחאי) 'האהבה מקלקלת את השורה' (גורמת לאדם להתנהג לא כשורה). אהבה גדולה הביאה שנאה גדולה.

שלב שני 'השנאה':
האהבה הייתה תחילת העלילה שמשכה את שנאת האחים נגד יוסף, ולפי:
בראשית פרק ל״ז פסוק ד׳:
״ויראו אחיו כי אתו אהב מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם״
וגם החלומות של יוסף, שספר להם:
בראשית פרק ל״ז פסוק ז׳:
״והנה אנחנו מאלמים אלמים בשדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי״
רק הוסיף שנאה על שנאתם אליו.
בראשית פרק ל״ז פסוק ח:
״ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנא אתו על

חלמתיו ועל דבריו"
והמשיך יוסף לספר להם עוד חלום:
בראשית פרק ל"ז פסוק ט':
"ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו..."
ספר להם ברמז שהם יבואו להשתחוות לו. וגם רמז שיהיו 'בארץ לא להם' 210 שנים.
"**ויחלם**" באתב"ש: **פמסכי** עולה **210**
וזה גרם להם להוסיף קנאה על השנאה שלהם כלפיו:
בראשית פרק ל"ז פסוק י"א:
"ויקנאו בו אחיו..."

והסיבה:
רמב"ן: "בחלום זה הסירו הספק שהיה להם בחלום הראשון...אלא הודעת דבר מהשמים
ולזה נכנסה בהם הקנאה"

שלב שלישי 'המכירה':
ואמרו חז"ל, 'השנאה מקלקלת את השורה" (שגם השנאה גורמת לאדם להתנהג לא כשורה).
שנאתם של האחים נגד יוסף הביאה אותם לרצות להרוג אותו, ורק בהתערבות של ראובן ויהודה הסכימו למכור אותו לעבד למצרים.
זרעו באתב"ש: **עגזף** עולה **160** למנין המילה **'כסף'**.
לרמוז שזרעו ימכרו את יוסף, עבור (עשרים) 'כסף'.

שלב רביעי עליה 'למשול':
אחרי שמכרו את יוסף למצרים, ואחרי החלומות של פרעה, אחרי 13 שנה (יוסף נמכר בהיותו בן 17 ועמד לפני פרעה בהיותו בן 30), יוסף עלה לגדולה, למשול במצרים, וזה על ידי שפתר את חלומות פרעה ברוח הקדש והגיד לפרעה על 7 שנות השבע ו7 שנות הרעב.

שלב חמשי 'הרעב':
"הרעב" באתב"ש: **צגזש** עולה **400**
לרמוז לכך שעל ידי **הרעב** תתממש הנבואה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים:
בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג:
"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"
בגלל 'הרעב' ירדו זרעו של יעקב אבינו למצרים לשבור אוכל:
"**והרעב**" עולה **283** למנין המילה **'זרעו'**.
(בראשית פרק מ"א פסוק נ"ו- "והרעב היה על כל פני הארץ..", ארץ מצרים וגם ארץ כנען)
וזה הביא אותם במגע עם יוסף שבסופו של דבר גרם ליוסף להתוודע, ולומר, "אני יוסף אחיכם". ונתן להם עגלות (על פי פרעה) להביא את אביו ואת בית אביו למצרים.
ונתן להם (על פי פרעה) אחוזה בארץ גשן, במיטב הארץ.

שלב שישי 'הירידה':
יעקב אבינו ירד למצרים בהיותו בן 130, אם הבטחה מה':
בראשית פרק מ"ו פסוקים ג'-ד':
"אל תירא מרדה מצרים כי לגוי גדול אשימך שם. אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה..."

ובמקום לרדת בשלשלאות של ברזל ירד בכבוד בעגלות ששלח יוסף.
ובמקום שיענו ויעבידו אותו ישב חפשי 17 שנה בארץ גשן, במיטב ארץ מצרים.
וכאשר נפטר יעקב אבינו, כל ביתו התחילו להרגיש טעם הגלות.
ואחרי שנפטרו כל האחים התחילו לשעבד אותם.

ונוסיף:
השלבים של קדם הגלות היו:
אהבה, שנאה, מכירה, רעב, למשול, ירידה
ראש תיבות, אותיות: **א', ש', מ', ר', ל', י'** אותיות המילה **'מישראל'**.
ואולי זה רמז שהזכות 'מישראל' אביהם, קרי של יעקב אביהם, גרמה שתהיה הירידה למצרים בשלבים. שהירידה בהדרגה, ולא לקחו אותם לגלות בשלשלאות של ברזל (כמו בבית ראשון).

'בזכות יעקב' עולה **617** למנין המילה **'הדברות'**
לרמוז (לפי הגמרא שבת פ"ט, ב' שהזכרנו למעלה):
בזכותו של יעקב אבינו, זה בגלל המצוות ולימוד התורה שלו (יעקב אבינו "איש ישב אהלים", יושב באוהלה של תורה).

וגם:
'זכות יעקב' עולה **615** למנין המילה **'השלשלאות'** (באתב"ש: צבכבכתפא).
זכותו עמדה נגד השלשלאות.
(וגם, המילה 'זכות' באתב"ש: עלפא עולה 181 ועוד המילה עולה 182 למנין המילה "יעקב'.
לרמוז שליעקב אבינו היו זכויות שהגנו עליו ועל משפחתו)

נבואת ברית בין הבתרים נתקיימה ביעקב אבינו ובבתו.
וזכות התורה והמצוות של יעקב אבינו הם הגנו עליו וגם על זרעו במצרים:
ברית בין הבתרים עולה **1331**
"יעקב איש תם ישב אהלים" עולה **1331**

* * * * * * * * *

"לגוי גדול אשימך שם"

נאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים:
<u>בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג</u>:
"**כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכש גדול**"
ונאמר ליעקב אבינו טרם ירידתו למצרים:
<u>שמות פרק מ"ו פסוק ג'</u>:
"...**אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם**"

"**גדול**" באתב"ש: **רקפך** עולה **400**
'גוי גדול' יצאו "ברכש גדול" אחרי 400 שנה.
"לגוי גדול"– לס' ריבוא ("שש מאות אלף")
ורמז:
"**מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך**"
עולה 1127 ועוד 25 אותיות ועוד 6 מילים עולה **1158**
"**שש מאות אלף**" עולה **1158**

פרעה רצה למנוע מבני ישראל להתרבות (למנוע מהם פרו ורבו), וגזר עליהם עבודה קשה כדי שלא יהיה להם פנאי או כוח. ואמר לעמו:
<u>שמות פרק א' פסוק י'</u>: "הבה נתחכמה לו פן ירבה..."
אמר "לו" ולא "להם".
<u>כלי יקר</u>: "שרצו להתחכם לו יתברך"
כי ראו שהם "פרים ורבים שלא כדרך העולם"
ורמז:
"**נתחכמה לו**" באתב"ש: **טאסליץ כף** עולה **300** למנין שם ה' באתב"ש.
וגם:
<u>רש"י</u>: "ורבותינו אמרו נתחכם למושיען של ישראל לדונם במים"
ורמז:
"**והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם**"
סוף תיבות, אותיות: **ה', י', ה', ה', ף', ם', א', ל', ו', ם'** עולה **222**
"**לדונם במים**" עולה **222**
וגם:
"**ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך**"
סוף תיבות, אותיות: **ו', ם', ת', י', ל', ך'** עולה **506** למנין המילה '**למושיען**'.

המצרים רצו להמעיט את בני ישראל בנפש, בגוף וברכוש.
אבל בסוף בני ישראל רק התרבו ויצאו "ברכש גדול":
"**נתחכמה לו**" עולה 559 ועוד 8 אותיות עולה **567**
"**ברכש גדול**" עולה 565 ועוד 2 מילים עולה **567**

אמר אל עמו בלשון "פן ירבה".
והתורה כתבה "כן ירבה":
שמות פרק א' פסוק י"ב: "וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ"
שמות רבה (א', י"ב): "ואתם מתחכמים להן שלא ירבו נראה איזה דבר עומד או שלי או שלכם מיד וכאשר יענו אתו כן ירבה"

גזירת פרעה נגד המצווה הראשונה בתורה.
בראשית פרק א' פסוק כ"ח:
"**פרו ורבו ומלאו את הארץ**"

וכתוב על בני ישראל במצרים:
שמות פרק א' פסוק ז':
"**ותמלא הארץ אתם**"
כי אין כוח בכל העולם שיוכל לעכב רצון ה'.
ולפי:
משלי פרק כ"א פסוק ל':
"**אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'**"

והתוצאה:
שמות פרק א' פסוק ז':
"**ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם**"
כנגד "אשימך" שאמר הקב"ה ליעקב אבינו ("לגוי גדול אשימך שם"):
"**אשימך**" עולה **371**
"**ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ו'+י', י'+ל', פ'+ו', ו'+ו', ו'+ו', ו'+ו', ב'+ד', מ'+ד', ו'+א', ה'+ץ', א'+ם' עולה **371**
בני ישראל:
"**פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד**" עולה **1391**
"**תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול**" עולה 1367 ועוד 24 אותיות עולה **1391**
לא לפחד לרדת למצרים כי שם 'המעט' יהיו 'מאד', יהפכו שם לגוי גדול:
"**במאד מאד**" עולה **92**
"**לגוי גדול**" עולה **92**

וגם:
"**פרו וישרצו וירבו**"
ראש תיבות, אותיות: **פ', ו', ו'** עולה **92**
"**לגוי גדול**" עולה **92**
ומעניין:
"פן ירבה" לעומת "כן ירבה".
ההפרש בין "**פן ירבה**" לבין "**כן ירבה**", זה **60**.
אולי לרמוז לס' ריבוא.
(סי ריבוא זה "שש מאות אלף". ולפי שמות י"ב, ל"ז-"כשש מאות אלף רגלי")
"**כן ירבה**"– "כן" עולה **70**
לרמוז: 70 נפש שירדו למצרים תהיו ס' ריבוא.

וגם:
"**כן ירבה**" עולה **287**
ס' ריבוא עולה 279 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **287**
וגם:
"**ויעצמו במאד**" עולה **269**
ס' רבוא עולה **269**

ועוד:
"**וישרצו**" באתב"ש: **פמבגהף** עולה **210**
לרמוז: נשארו זמן רב במצרים, 210 שנים.
וכל 210 שנים במצרים הם התרבו.

במצרים בני ישראל התרבו מאוד:
שמות פרק א' פסוק ז':
"ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד"
הגיעו מ70 נפש שירדו למצרים, ל60 ריבוא (600,000) שיצאו ממצרים.
וכאשר נגאלו ממצרים, 60 ריבוא קבלו 613 מצוות, קבלו התורה (עשרת הדברות).
ועוד:
"**וישרצו**" עולה **612** למנין המילה '**דברות**'.
לפי פרוש הרמב"ן, והרד"ק המילה "וישרצו" זה עניין של תנועה, ועניין של תולדות.
(כתוב אצל נח בראשית ט', ז'-"ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה")

במישור הרעיוני:
בבריאת העולם, שני ציווים למים:
ביום השלישי, "**יקוו המים אל מקום אחד**"–
כינוס המים. רמז לתורה שתכנס רק בבני ישראל ("ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ").
ביום החמישי, "**ישרצו המים נפש חיה**"–
יתמלא ביצורים החיים במים.
רמז שבני ישראל הם אלו שישרצו 'במים', שחייהם יהיו תלויים 'במים', בתורה, ולפי:
דברים פרק ל' פסוק כ': "כי הוא חייך וארך ימיך"
(וגם בתפלה, "כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה")
כאילו הם חיים כל הזמן במים.
"**ישרצו**"– שתהיה 'במים' הרבה תולדות,
"**במאד מאד**"– עולה **92** למנין המילה '**במים**'.
לרמוז: יהיו הרבה תלמידים הלומדים בתורה ומחדשים בה תמיד.
(ולפי שתולדה זה דבר חדש הנוצר מדבר קיים).

* * * * * * * * *

שלבי השעבוד

(חלק מהדברים לקוחים מפרוש אור החיים הקדש שמות א', י')

השעבוד לא התחיל מיד כאשר יעקב אבינו וביתו ירדו לגור במצרים.
כל זמן שיעקב אבינו היה חי במצרים (17 שנה) לא היה שעבוד כלל.
שמות פרק א' פסוק ו' : **"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"**
"וימת יוסף"–
משמת יוסף הצדיק (האח הראשון למות בגיל 110) בני ישראל ירדו ממעמדם כמיוחסים בעיני המצריים.
"וכל אחיו"–
משמתו כל האחים (12 השבטים, לוי היה האחרון למות כ23 שנים אחרי שמת יוסף) הם הפכו למאוסים בעיני המצריים (שמות א', י"ב-"ויקצו מפני בני ישראל").
"וכל הדור ההוא"–
משמתו כל (קרי רוב) ה70 נפש שירדו למצרים המצריים התחילו לשעבד אותם בעבודה קשה.
(כי כל זמן שרוב הדור ההוא היו קיימים, בחכמתם לא היו נותנים לבני ישראל להשתעבד)

שמות פרק א' פסוק י' :
'הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ"
ורמזים :
"נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם"
סוף תיבות, אותיות :
ה', ו', ן', ה', ה', י', ה', ה', ף', ם', א', ל', ו', ם' עולה **288**
"וכל הדור ההוא" עולה **288**
וגם :
"פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה"
סוף תיבות, אותיות :
ן', ה', ה', י', ה', ה', ף', ם', א', ל', ו', ם', ו', ה' עולה **288**
"וכל הדור ההוא" עולה **288**
ועוד :

שמות פרק א' פסוק י"א :
"וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה..."
ורמזים :
"מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה"
ראש תיבות, אותיות : **מ', ל', ע', ב', ו', ע', מ', ל'** עולה **288**
"וכל הדור ההוא" עולה **288**

וגם :
"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" עולה **981**
"עליו שרי מסים למען" עולה 966 ועוד 15 אותיות עולה **981**

שמות פרק א' פסוק י"ד :
וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו"

שעבדו אותם בעשיית לבנים ובעבודת הבניה:
"שרי מסים"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ש'+י', מ'+ם'** עולה **390**
"בחמר ובלבנים" עולה **390**
וגם:
"מסים למען ענתו" עולה 866 ועוד 12 אותיות עולה **878**
"בעבדה קשה בחמר ובלבנים" עולה **878**

וגם:
"מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה"
באתב"ש:
יחמי כיזט זטאף שחשכאי פמשט זגם יחלטפא כוגזץ
סוף תיבות, אותיות: **י', ט', ף', י', ט', ם', א', ץ'** עולה **249**
"ללבן הלבנים" עולה **249**
(שמות ה', ז')

לפי חז"ל השעבוד התקדם בד' שלבים:
שלב ראשון גזר עליהם לעשות סכום הלבנים שכל אחד הראה להם שהוא יכול לעשות:
שמות רבה (א', י"ב): " ד' גזירות גזר פרעה עליהם. בתחלה גזר וצוה לנוגשין שיהיו דוחקין בהן כדי שיהיו עושין הסכום שלהן. ולא יהיו ישנין בבתיהם והוא חשב למעטן מפריה ורביה. אמר מתוך שאינן ישינין בבתיהם אינן מולידין..."

אחרי שזה לא עצר את התרבותם גזר להרוג הזכרים הישראלים:
שמות רבה (א', י"ג): "כשראה שהם פרים ורבים גזר על הזכרים... הה"ד ויאמר מלך מצרים למילדות וגו'..."

אחרי שזה לא עזר גזר לזרוק כל הזכרים ליאור:
שמות רבה (א', י"ח): "ויצו פרעה לכל עמו. א"ר יוסי ב"ר חנינא אף על עמו גזר...."

ובסוף גזר לא לתת להם תבן לליבון הלבנים. והם יצטרכו לחפש תבן בכל מצרים.
(ואז הם לא יהיו בבית כלל, ומותשים מהחיפוש ומהעבודה. ולא יבקשו לצאת ממצרים לעבוד את ה')

לפי חז"ל בני ישראל היו במצרים בפועל 210 שנים.
(ולא כל 400 השנה הכתוב בנבואת ברית בין הבתרים. כי ה' חישב את הקץ והוריד 190 שנה מ400)

הד' גזרות התפרשו על ציר הזמן של ה210 שנים.
ולא היו אחד אחרי השני בציר הזמן.
יוסף הצדיק מת בשנת 71 של גלות מצרים. ונשאר 139 שנים לגלות.
(הגלות בפועל התחילה כאשר יעקב וביתו ירדו למצרים. כי אז כתוב "לגור בארץ באנו כי אין מראה לצאן...". ובברית בין הבתרים כתוב: "גר יהיה זרעך בארץ לא להם". הגלות של בני ישראל התחילה כאשר יעקב אבינו וביתו באו למצרים. יוסף היה בן 39 כאשר יעקב אבינו וביתו הגיעו למצרים. יוסף נפטר בהיותו בן 110 שנים, אחרי 71 שנה)
כאשר מת יוסף בני ישראל ירדו ממעמדם כמיוחסין בעיני המצרים. אבל עדיין אין שעבוד.
כל האחים מתו עד שנת 94 של הגלות (לוי היה האחרון). ואז הפכו בני ישראל למאוסים בעיני המצריים. אבל עדין אין שעבוד. ונשאר עוד 116 שנים לגלות

(לפי סדר עולם המובא באור החיים שמות א', י).

בין השנים 94 עד 122 של הגלות מתו "כל הדור ההוא", קרי רוב הדור ההוא. והתחילו לשעבד את בני ישראל. לפי אור החיים התחילו בפה רך וגמרו "בפרך". וזה לפי הכתוב "ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך".

וככה מסופר איך הכניסו את בני ישראל לעבודה:
המצריים עשו לבני ישראל תחרות, תשלום עבור כל לבנה שכל אחד יעשה. המצריים רשמו את סכום הלבנים שכל אחד ואחד עשה. ואחרי זה פרעה שם עליהם שרי מסים לחייב כל אחד לעשות כל יום את סכום הלבנים שעשה.
כתוב במדרש:
שמות רבה (א', ט'): "תנא דבי ר"א ב"ר שמעון מלמד שהביאו מלבן ותלו בצוארו של פרעה. אם היה אחד מישראל שאומר איסטניס אני אמרים לו כלום איסטניס אתה מפרעה"
(ונראה שדרשו את זה בגלל הכתוב "וישימו עליו שרי מסים", כתוב "עליו ולא כתוב 'עליהם'. וגם כתוב "למען ענתו" ולא כתוב 'למען ענותם'. ודרשו מה ששמו עליו, קרי מלבן בצוארו של פרעה)
ורמזים:
"**מסים למען ענתו**" עולה 866 ועוד 3 מילים עולה **869**
"**מלבן ותלו בצוארו**" עולה **869**

וגם:
"**שרי מסים**" באתב"ש: **בגם יחמי**
עולה 113 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 122 למנין המילה '**מלבן**'.
המצרים שמו על הצוואר של פרעה מלבן, דפוס שעושים בו לבנים לבנין.
ואמרו לבני ישראל יש מי שהוא יותר איסטניס, קרי מעונג ורך בטבע מפרעה (פרוש מתנות כהונה). וככה הכניסו את בני ישראל לעבודת פרך, לבנות ערי מסכנות לפרעה.
וזו גזרה ראשונה ששמו עליהם שרי מסים.
שבט לוי לא השתתפו בעשיית הלבנים ולא השתעבדו.

בשנת 122 (או 123) של הגלות נולדה מרים הנביאה.
ונשאר עוד 88 (או 87) שנים של גלות.
משנולדה מרים התחילו לשעבד אותם קשה. והשם שלה רומז על כך 'מר'.
וקצת אחרי זה (3 או 5 שנים) פרעה גזר עליהם גזרה שנייה.

לפי חז"ל מרים הייתה אחת מן המיילדות שאותן צווה פרעה להרוג את הזכרים:
שמות פרק א' פסוק ט"ו:
"ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחד שפרה ושם השנית פועה"
רש"י (על המילה "פועה"): "זו מרים על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה..."

שמות פרק א' פסוק ט"ז:
"ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת הוא וחיה"
וזה הייתה גזרה שנייה של פרעה, להרוג הזכרים.
(ולפי חז"ל רק ביקש להרוג את הזכרים ולא להרוג את הנקבות כי רצו לקחת אותן)

״הבה נתחכמה לו פן ירבה״ עולה **918**
״והמתן אתו״ עולה 908 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **918**

מרים הייתה בת 7 כאשר נולד משה רבנו. בשנת 129 לגלות מצרים.
ואז גזר פרעה עליהם גזירה שלישית, לזרוק את כל הזכרים ליאור.
שמות פרק א׳ פסוק כ״ב:
״**ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיון**״
ונשארו עוד 81 שנה לגלות.
(לפי חז״ל, ראו האסטרולוגים של פרעה שמושיען נולד, ולא ידעו ״אם מישראל אם ממצרים״. ובגלל זה צוה ״ויאמר פרעה לכל עמו כל הבן הילוד היארה תשליכהו״, גם בני המצריים. ונראה שהם לא ידעו, בגלל שמשה רבנו נולד יהודי אבל גדל כמצרי בבית פרעה כבן של בתיה בתו של פרעה)
והגזרה הייתה ביום שנולד משה רבנו, וכדי להרוג את מושיען.

ורמזים:
״והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם״
סוף תיבות, אותיות:
ה׳, י׳, ה׳, ה׳, ף׳, ם׳, א׳, ל׳, ו׳, ם׳ עולה **222**
״לדונם במים״ עולה **222**
וגם:
״כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
כ׳+ל׳, ה׳+ן׳, ה׳+ד׳, ה׳+ה׳, ת׳+ו׳, ו׳+ל׳ עולה **566**
מושיען נולד עולה **566**
וגם:
״לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל״
ראש תיבות, אותיות: **ל׳, ע׳, ל׳, כ׳, ה׳, ה׳, ת׳, ו׳** עולה **571**
״נולד המושיען״ עולה **571**
(ראה רש״י)

וגם:
״כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת״
באתב״ש:
לך צשט צמכפק צמתגץ אבכמלצף פלך צשא
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ל׳+ך׳, צ׳+ט׳, צ׳+ק׳, צ׳+ץ׳, א׳+ף׳, פ׳+ך׳, צ׳+א׳ עולה **791**
יום שנולד משה עולה **791**
(ראה רש״י)

וגם:
״פרעה לכל עמו לאמר כל הבן״
באתב״ש:
וגזץ כלך זיף כתיג לך צשט עולה **1155**
כדי להרוג את מושיען עולה **1155**

יש אומרים שהגזרה הייתה 9 חדשים ויש אומרים רק שלושה חדשים.
(כי אחרי ששמו משה רבנו בתיבה במים, האסטרולוגים שלפני זה ראו שמושיען נדון במים חשבו שנידון כבר. והם לא ידעו שהכוונה למי מריבה, בהוצאת מים מן הסלע, ששם תבוא התקלה)

במשך 80 שנה מתוך ה81 שנה שנשארו לגלות מצרים, בני ישראל סבלו מן העבודה הקשה.
ובשנה ה209 של הגלות משה רבנו חזר למצרים, בהיותו בן 80 לגאול את בני ישראל.
ואז באו משה רבנו ואהרן הכהן אל פרעה ואמרו לו:
שמות פרק ה' פסוק א': "...כה אמר ה' א-ל-ה-י ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר"

והתגובה של פרעה:
שמות פרק ה' פסוקים ו'-ז':
"ויצו פרעה את הנגשים בעם ואת שטריו לאמר.
לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן"
פרעה גזר עליהם גזרה רביעית, לא לתת לעם תבן לליבון הלבנים.
כדי שהם יהיו עסוקים כל הזמן בחיפוש, בכל מצרים, אחרי התבן, וגם לא יהיו בבתיהם.

כי נשאר סכום הלבנים שכל אחד ואחד היה עושה:
שמות פרק ה' פסוק ח':
"ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה ל-א-ל-ה-נ-ו"

סיכום הגזרות (התאריכים הם רק הערכה, כי יש גרסאות שונות במדרשי חז"ל):
גזרה 1 ("וישימו עליו שרי מסים"): לא לפני שנת 94 של הגלות.
גזרה 2 (להרוג הזכרים הישראלים): בשנת 125 או 127 של הגלות
גזרה 3 (לזרוק את כל הזכרים ליאור): בשנת 129 של הגלות
גזרה 4 (לא לתת תבן לעם): בשנת 209 של הגלות

בשנה 210 לגלות ה' הכה את מצרים בעשר המכות.
ואחרי מכת בכורות בחצות ליל ט"ו בניסן, פרעה גרש אותם ממצרים.
ובעיצומו של יום ט"ו בניסן נגאלו ויצאו ממצרים.
ואמרו חז"ל:
גמרא ראש השנה י', ב': "בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל"

כן יהי רצון במהרה בימינו.

* * * * * * * * *

ביעור חמץ

לפי דין תורה מספיק לבער החמץ בביטול החמץ בלב. אלא חכמינו קבעו לבער את החמץ בפועל (לחפש אחריו ולבערו). ומכמה טעמים: אולי לא יבטלנו בלב שלם, אולי יחזור מביטולו, אולי ימצא חמץ בפסח ויאכל אותו. בביעור החמץ של חז"ל יש את שיטת רבי יהודה ואת שיטת חכמים:

<u>פסחים פרק ב' משנה א':</u>

"רבי יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא בשרפה, וחכמים אומרים אף מפרר וזורה לרוח או מטיל לים"

במישור הרעיוני:

לא רק צריך לבער את החמץ ברשותינו אלא גם החמץ שבתוכנו. ואיך?

לפי דעת רבי יהודה 'אין ביעור חמץ אלא בשרפה'.

נלמד מזה, שאין ביעור חמץ, כלומר ביעור יצר הרע מתוכנו הנמשלה לשאור שבעסה (לחמץ),

אלא באש. כלומר באש התורה ("אשדת למו"). לפי השיטה הזאת היצר לא קים עוד, מבוער מהעולם (לא כולם יכולים להצליח בזה).

לפי דעת חכמים 'אף מפרר וזורה לרוח'.

נלמד מזה, שביעור חמץ, כלומר ביעור יצר הרע מתוכנו הנמשלה לשאור שבעסה (לחמץ), על יד פירור. כלומר, לפעול נגד פירור (חלק קטן) של היצר שבתוכנו כל פעם (ולא נגד היצר כולו). ולזרות כל חלק, כל פירור, לרוח: לרוחניות, לתורה.

'או מטיל לים', או לקחת את היצר לבית המדרש.

להטיל את היצר לים, כלומר לקחת את היצר לסביבה של תורה (הנמשלה למים ולים).

"**מטיל לים**" באתב"ש: **ינמך כמי** עולה **190** למנין המילה '**קץ**'.

לשים קץ ליצר תטיל את היצר לים, לתורה.

לפי השיטה הזאת למרות שהיצר מפורר הוא עדיין קים בעולם, אבל אינו יכול להשפיע עלינו (הרבה יכולים להצליח בזה).

ולפי:

<u>גמרא קדושין ל', ב':</u>

"בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו"

יוצא שבמישור הרעיוני גם רבי יהודה וגם חכמים אומרים דברים דומים.

שרק אפשר לבער, כלומר להתגבר על היצר, באמצעות התורה.

ורמזים:

'**לבעור היצר**' עולה **613** למנין '**תרי"ג**'.

וגם:

'**לבער היצר**' עולה 607 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **617** למנין המילה '**הדברות**'.

* * * * * * * * *

"תשביתו שאר"

שמות פרק י"ב פסוק ט"ו:
"שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם..."

במישור הרעיוני:
להלחם נגד יצר הרע.
'שאר' רמז ליצר הרע (הנקראת 'שאר שבעיסה')
'שאר' עולה **501** למנין סמני המכות **דצ"כ, עד"ש, באח"ב**
לרמוז:
השאור שבתוכינו יכול להביא עלינו מכות (ייסורים).
לפיכך:
"**שבעת ימים**"– עד יום שנחה נשמתך (השביעי רמז ליום המנוחה), עד יום האחרון שלך
"**תאכלו מצות**"– תעשו מצוות (המצוות הם כאוכל לנשמה, שהנשמה נהנית מהם)
"**אך ביום הראשון**"– מהיום הראשון שלך בחיוב המצוות
(יש כאן י"ב אותיות, לרמוז על סוף י"ב שנה)
מיום שיצר הטוב מצטרף אליך, בגיל י"ג, הגיל בחיוב המצוות, שנת הבר מצווה.
(יצר הטוב' באתב"ש: מהג צנפש עולה 568 למנין המילים 'בר מצווה' באבת"ש שג יהפפץ).
"**תשביתו שאר מבתיכם**"–תשבית את היצר שבתוככם.
ורמז:
"**בחיוב המצוות**" עולה **575** למנין **'יצר הרע'**.
מהיום שלך 'בחיוב המצוות', תלחם נגד יצר הרע שהיה בך מאז שנולדת.
(לא לחכות עד שהיצר מושבת מאליו ביום מנוחת הנשמה, אלא מיד שיצר הטוב מצטרף תשבית את יצר הרע)
"**תשביתו שאר מבתיכם**"–"תשביתו" היצר מיד. ואיך עושים את זה?
התשובה במילה:
"**תשביתו**" באתב"ש: **אבשמאף** עולה **424** למנין **'לימוד תורה'** (באתב"ש כמפק אפגץ).
רק בלימוד וקיום התורה אפשר להתגבר על יצר הרע.

* * * * * * * * *

חרות

חג הפסח נקרא גם חג החרות, כי יצאנו מעבדות לחרות.
יש חרות גשמית, ויש חרות רוחנית.
בגאולה ממצרים בני ישראל נגאלו לחרות גשמית, הם יצאו משעבוד מצרים.
אבל הגאולה הרוחנית (מתרבות מצרים), באה אחרי 50 יום כאשר קבלו את התורה.

במישור הרעיוני:
חז"ל כינו את 'יצר הרע' 'שאר שבעסה' (הדבר שמחמיץ את העסה, העסה כינוי לאדם).
ודברו על העדר 'שאר' בפסח, על ביעור:
'**חמץ**' עולה **138** למנין המילה '**היצר**' העולה **138** באתב"ש: **צמהג**
כלומר על ביעור השפעת יצר הרע, כמו שכתוב (שמות י"ב, ט"ו) "תשביתו שאר מבתיכם".

ונשאלת השאלה:
הלא כל השנה צריכים לבער את היצר ולמה דווקא בפסח דרשו על זה יותר?
ונראה להגיד:
'פסח' מסמל 'חרות' (יצאנו מעבדות לחרות).
ואי אפשר להשיג חרות מושלמת בלי להשבית היצר.
כי המונע '**חרות**' (העולה 614) זה '**עבדת חמץ**' (העולה 614).
כלומר מי שעובד ליצר שלו, לא יכול להשיג חרות רוחנית.

ולפי זה נראה להגיד שעיקר המהות של:
'**פסח**' (העולה 148) זה '**חרות**' (העולה 148 כולל האותיות).
ולהשיג את זה צריך העדר:
'**חמץ**' באתב"ש **סיה** (העולה 75) המונע '**פסח**' באתב"ש **וחס** (עולה 75 כולל המילה).
כי חמץ, מזוהה עם:
'**יצר הרע**' באתב"ש: **מהג צגז** (העולה 148) וזה המונע חרות, ולא תואם מהות של **פסח** (העולה 148).

וגם:
כפי שאמרנו, כל אדם כדי להגיע לחרות מושלמת, צריך חרות גשמית וגם חרות רוחנית.
כלומר כדי להשיג:
'**חרות**' עולה **614**
צריך להשיג חרות גשמית (שחורר מלהיות עבד, עבודת אחרים):
'**עבדת**' עולה **476**
(עבודת כתוב בתורה חסר האות ו')
וצריך להשיג חרות רוחנית (שחרור מיצר הרע המכונה 'שאר שבעסה'):
חמץ עולה **138** למנין המילה '**היצר**' (באתב"ש: צמהג)
כי 'עבדת' ועוד 'חמץ' עומדים מול, כלומר מונעים, 'חרות' (614=138+476)
ורק כאשר משתחררים מעבודת גשמית, וגם מתגברים על היצר, ניתן להשיג 'חרות'.
צריך "תשביתו":
'**שאר**' העולה **501** כדי להיות "**בן חורין**" באתב"ש: **זט ספגמט** עולה **501**.

ולפי:

<u>אבות פרק ו' משנה ב':</u>

''שמות ל''ב, ט''ז- והלחת מעשה א-ל-ה-י-ם המה והמכתב מכתב א-ל-ה-י-ם הוא חרות על הלחת, אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה''

וכמו ביציאת מצרים, שרק אחרי קבלת התורה הגיעו לחרות רוחנית,
כך בכל זמן, רק עם (קבלת) התורה אפשר להשתחרר משעבוד יצר הרע.

* * * * * * * * *

תשובה לרשע

הגדה של פסח:
"**ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר ואף אתה הקה את שניו**"

"ולפי שהוציא":
"**את עצמו מן הכלל**" באתב"ש: **תא זהיף יט צלכך** עולה **682**
"**כפר בעיקר**" עולה **682**
ובגלל:
"**הוציא את עצמו**" עולה 719 ועוד 3 מילים עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.
הרשע צריך תשובה.

"**ואף אתה הקה**" עולה 608 ועוד 3 מילים עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
"את שניו"
לרמוז:
תשיב לו תשובה חריפה, ובמה? בעניני מוסר התורה.

* * * * * * * * *

פסח מצה ומרור

בליל הסדר מזכירים את שלושת הדברים:
"**פסח מצה ומרור**"
ושואלים:
"פסח....על שום מה?"
ומביאים את הפסוק:
(שמות י"ב, כ"ז) "ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל..."

מצה זו... על שום מה?
ומביאים את הפסוק:
(שמות י"ב, ל"ב) "ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם"

מרור זה ...על שום מה?
ומביאים את הפסוק:
(שמות א', י"ד) "וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך"

לפי הפסוקים שהביאו חז"ל יש במילים האלו זכר לשלבי הגלות במצרים.
"**פסח**"– זכר להצלה (ממכת בכורות), וגם זכר להתחלת הגאולה
"**מצה**"– זכר ליציאה ממצרים
"**מרור**"–זכר לשעבוד

ונשאלת השאלה:
למה 'מרור' בסוף? הלא זה לא לפי סדר האירועים, כי סדר האירועים זה 'מרור פסח מצה' כלומר שעבוד, הצלה, יציאה.
(וגם, 'מרור' בסוף זה לא לפי 'תדיר ושאינו תדיר – תדיר קודם', הלא המשכנו לאכול מרור מדרבנן גם אחרי החורבן. וגם לא לפי 'מעלים בקודש ולא מורידים', כי מצה גם בזמן הזה היא מצוה מן התורה)

ונראה להגיד:
הסדר שקבעו חז"ל זה סדר חשיבות.
כתוב על קרבן הפסח, (שמות י"ב, ח') "על מצות ומרורים יאכלוהו"
עם אכילת קרבן הפסח צריך לאכול גם מצה וגם מרור.
וכאשר אין קרבן פסח (כמו אצלינו בזמן הגלות) אין חיוב מן התורה לאכול מרור. המרור בא כתוצאה של קרבן הפסח. המרור אין לו חשיבות בפני עצמו אלא הוא נגרר אחרי הפסח. אמנם, אכילת מצה זו מצוה בפני עצמה (גם בלי קרבן הפסח) כי יש עוד פסוקים המצווים לאכול מצות. ולפי, שאם אין קרבן 'פסח' אין 'מרור', קבעו מרור אחרי 'פסח'. וגם אחרי 'מצה', כי כתוב "על מצות ומרורים", כלומר הקדים הכתוב 'מצה' ל'מרור'.
(וגם, פסח הוא דבר הבא מן החי. ויש לחי יותר חשיבות מהצומח. מצה ומרור באים מהצומח. מצה מחמשת מיני דגן שבגלל חשיבותם קבעו ברכתם 'המוציא לחם מן הארץ', וחיטה נקראת גם 'עץ'. אבל מרור ברכתו 'בורא פרי האדמה' הפחות חשוב מכולם)
למרות שהמילים 'פסח' 'מצה' 'מרור' מזכירים את הגלות במצרים, סדר המילים לא

לפי סדר האירועים במצרים, אלא לפי סדר חשיבות שקבעו חז"ל.
ובמילים אלו יש גם רמזים איך הקב"ה הציל אותנו מהשעבוד במצרים והוציא אותנו לחרות:
'**פסח מצה מרור**' עולה **729** למנין המילים '**בזרוע נטויה**' (באתב"ש: שעגפז טנפמץ).
וגם:
'**מצה**' עולה 135 ועוד המילה עולה **136** למנין המילים "**ביד חזקה**",
ולמנין המילים '**נגע אחד**'.
'המצה' מסמלת את היציאה ממצרים. וזה קרה אחרי היד החזקה והזרוע הנטויה ואחרי "עוד נגע אחד" (מכת בכורות) שהביא על המצריים. ואז גרשו את בני ישראל ממצרים.

* * * * * * * * *

ריח קרבן הפסח

שמות פרק י״ב פסוק כ״ז:
״ואמרתם זבח פסח הוא לה׳ אשר פסח על בתי ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל...״

במצרים בני ישראל לא מלו (חוץ משבט לוי). ושקעו עד למ״ט שערי טומאה ולא היה להם זכות להיגאל. וקבלו מצוות לזכות אותם, מצוה קרבן הפסח ומצוה למול. ובזכות דם המילה ודם קרבן הפסח נגאלו (׳בדמיך חיי בדמיך חיי׳).

״**זבח פסח הוא**״ עולה **177** למנין המילים ׳**גן עדן**׳.
לרמוז:
לדברי מדרש (שמות רבה י״ט):
״והרבה מהן לא היו מקבלים עליהם למול אמר הקדוש ברוך הוא שיעשו הפסח וכיון שעשה משה את הפסח גזר הקדוש ברוך הוא לארבע רוחות העולם ונושבות בגן עדן מן הרוחות שבגן עדן הלכו ונדבקו באותו הפסח שנאמר (שיר ד׳, ט״ז) ׳עורי צפון ובואי תימן׳ והיה ריחו הולך מהלך ארבעים יום נתכנסו כל ישראל אצל משה אמרו לו בבקשה ממך האכילנו מפסחך מפני שהיו עייפים מן הריח היה אומר הקדוש ברוך הוא אם אין אתם נימולין אין אתם אוכלין שנאמר ׳ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן זאת חקת הפסח וגו׳ מיד נתנו עצמן ומלו ונתערב דם הפסח בדם המילה והקדוש ברוך הוא עובר ונוטל כל אחד ואחד ונושקו ומברכו שנאמר (יחזקאל ט״ז, ו׳) ׳ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו׳ חיי בדם פסח חיי בדם מילה״

* * * * * * * * *

דם קרבן הפסח

שמות פרק י״ב פסוק ז׳:
״ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזת ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם״

שמות פרק י״ב פסוק כ״ג:
״ועבר ה׳ לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח ה׳ על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף״

בעת הציווי כתוב: ״ונתנו את הדם על שתי המזוזת ועל המשקוף״.
בעת המכה כתוב: ״וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת״.
ונשאלת השאלה:
למה שינה הכתוב את הסדר?
(בציווי, מזוזה לפני משקוף. ובמכה, משקוף לפני מזוזה)

ונראה להגיד:
אולי מצוות נתינת הדם זה שלוש מצוות הבאות ביחד.
כלומר, לשים דם על שתי המזוזות וגם על המשקוף.
ירושלמי פסחים פרק ט׳ הלכה ה׳:
"ותני כן ג׳ מזבחות היו לאבותינו במצרים משקוף וב׳ מזוזות״
כלומר כאילו נתנו את הדם על ג׳ מזבחות (ויש אומרים ד׳ כולל הסף, האסקופה)
ומזה נראה שיש כאן כמה מצוות.

ואם כן, יש כאן התנגשות בין כללי מצוות.
מצד אחד, יש כלל ׳לא מעבירים על המצוות׳.
מצד שני, יש כלל ׳עולים בקודש ולא מורידים׳.
אם שמים את הדם על המזוזה לפני המשקוף מקיימים הכלל של ׳לא מעבירים על המצוות׳, אבל בו זמנית עוברים על הכלל ׳מעלים בקודש ולא מורידים׳ (כי קדושת המזוזה יותר גבוהה מקדושת המשקוף. כי במזוזה עושים יותר מצוות, קרי שמים קלף עם כתב קודש של פרשת שמע, וגם עושים שם מצוות ׳ורצע׳ אוזן של עבד עברי).
ויש עוד כלל ׳מצוה הבא לידך אל תחמצנה׳.
ונראה להגיד שמקיימים את הכלל ׳מעלים בקודש׳ רק כאשר זה לא מתנגד לעוד כללי מצוות שהם בגדר לאווים. כלל ׳לא מעבירים על המצוות׳ זה בגדר לאו, וגם כלל ׳מצוה הבא לידך אל תחמצנה׳ זה גם בגדר לאו.
לפיכך בעת עשיית המצווה, הציווי מקיים כלל של ׳לא מעברים על המצוות׳.
בני ישראל קבלו ציווי לעשות את המצוה הקרובה קודם ואחר כך את הרחוקה.
קבלו ציווי לשים את הדם על המזוזות ואחר כך על המשקוף.

אבל בעת המכה אפשר לקיים הכלל 'מעלים בקודש ולא מורידים' וגם, בו זמנית, את הכלל 'לא מעבירים על המצוות'.
כלומר, רואים את מצוות הדם על המשקוף, שיש בו פחות קדושה מהמזוזה, לפני שרואים את מצוות הדם על המזוזות.
וגם בעת המכה, המלאך המשחית בא מלמעלה, ורואה את המשקוף ראשונה, ואז גם לא מדלג על המצוה.

* * * * * * * * *

"ויצעקו"

(פסח תשפ"ד)

שמות פרק י"ד פסוק ג':
"ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר"
כאשר פרעה ישמע שבני ישראל חזרו אחורנית ולא נכנסו למדבר (ולא כמו שאמר לו משה רבנו שמות ח', כ"ג- "דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו לה'"), אז פרעה יאמר "סגר עליהם המדבר" סתם הדרך לפניהם, וגם הם "נבוכים בארץ" (כלואים בארץ) לא יודעים איך להמשיך.

ובמישור הרעיוני:
הם לא ממשיכים לתוך המדבר כדי לזבוח כי:
"**סגר עליהם המדבר**" ראש וסוף תיבות, אותיות:
ס'+ר', ע'+ם', ה'+ר' עולה **575** למנין המילים '**יצר הרע**'.
יצר הרע התגבר עליהם.
"**נבכים הם בארץ**"– הם כלואים בארציות ובתרבות של מצרים, ולא מצליחים להשתחרר מתרבות מצרים ולהמשיך לתוך המדבר לפולחן ולקבל את התורה:
"**נבכים הם בארץ סגר עלהם המדבר**" סוף תיבות, אותיות:
ם', ם', ץ', ר', ם', ר' עולה 610 ועוד 6 אותיות עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.
ואז פרעה בטח בע"ז שלו שחשב שגרם לזה, והחליט לרדוף אחריהם להחזירם.

למרות הערב רב (העם) שרצו לחזור למצרים, כאשר 'בני ישראל' ראו (שמות י"ד, י')
"...והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'", למרות יצר הרע שהתגבר, ולמרות מצבם הרוחני הירוד (שירדו עד למ"ט שערי טומאה) בני ישראל (רש"י)
"תפשו אומנות אבותם":
"**ויצעקו**" עולה 216 ועוד המילה עולה **217**
'**התפללו**' באתב"ש: **צאוככף** עולה **217**
נגד:
"**נבוכים הם**" באתב"ש: **טשפלמי צי** עולה **569**
כאילו שהם לא יודעים מה לעשות. בני ישראל "תפשו אומנות אבותם":
"**הקל קול יעקב**" באתב"ש: **צדפך דך מזדש** עולה **569**
צעקו לה', שמו את ביטחונם בה' ("אנא ה' הושיעה נא"):
"**ה' הושיעה נא**" עולה **473** למנין המילה '**תשובה**' (באתב"ש: אבפשץ)
"**הושיעה נא**" באתב"ש: **צפבמזץ טת** עולה **718** למנין המילה '**התשובה**'.
פתחו בבקשה להצלה, כאילו פתחו בתשובה.
שמות רבה (כ"א, א'): "שמע הקב"ה תפלתם"

והעם (הערב רב) במקום להתפלל, התחילו להתלונן נגד משה רבנו ורצו לחזור למצרים.

ונאמר למשה רבנו:
שמות פרק י"ד פסוק ט"ו:
"...מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו"
הישועה קרובה לבוא, רק שיאמינו בה' ושיסעו לתוך הים.

ועוד:
כאשר בני ישראל ראו את המצרים נוסעים אחריהם:
שמות פרק י"ד פסוק י':
"והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'"
בני ישראל נכנסו למצב של "ויראו מאד", ופתחו בתפלה לה' לישועה,
"ויצעקו בני ישראל אל ה'".
אבל העם, הערב רב, לא התפללו לה', אלא פתחו בתלונה נגד משה רבנו:
שמות פרק י"ד פסוק י"א:
"ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים"

ואחרי הישועה, שה' ניער את המצריים בים סוף, כתוב:
שמות פרק ט"ו פסוק ל"א:
"וירא בני ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים..."
בני ישראל ראו את:
"היד הגדולה"– הגבורה (רש"י), וגם 'מדת הדין' שפגע במצריים.
בני ישראל שהאמינו בה' והתפללו להצלה, הרגישו עכשיו עליה רוחנית על ההצלה מאויביהם ועל שנשמע תפלתם ועלה בלבם לשיר שירה.

אבל העם, הערב רב:
שמות פרק י"ד פסוק ל"א:
"...ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו"
נכנס בעם מה שהיה חסר להם, יראה ואמונה. אחרי הניסים בים סוף גם העם הגיעו לרמת 'ויראו', "ויראו מה'" (ולא רק ממצרים), וגם נכנס בהם אמונה. אבל אולי בגלל שהם לא פתחו בתפילה להצלה, לא כתוב שהם ראו את "היד הגדולה".
(שזה מעבר להקלה מאויביהם שגרמה להם ליראה ואמונה, זה להגיע להכרת הטוב שנותן הרגשה טובה בלב).

ולפי זה העם, הערב רב, לא זכו להגיעו לרמה רוחנית שירגישו בלבם לפתוח בשירה.
ורק משה רבנו ובני ישראל פתחו בשירה:
שמות פרק ט"ו פסוק א':
"אז ישיר משה ובני ישראל את שירה הזאת לה'..."

כי **'שירה'** (העולה 515) זה כנגד **'תפלה'** (העולה 515).
כעין מידה כנגד מידה
ורק מי שבוטח בה' והתפלל לה' לישועה:
"**אנא ה' הושיעה נא**" עולה **525** למנין המילים **'רגש לב'** (באתב"ש: גרב כש)
וניצול:
הצלה באתב"ש: **צהכץ** עולה **205**
יכול להרגיש בלבו:
רגש באתב"ש: **גרב** עולה **205**

רגש רוחני להגיד שירה.

בגלל שהיה לבני ישראל:
יראה עולה **216**
"**ויצעקו** באתב"ש: **פמהזדף** עולה **216**
צעקו בתפלה אל:
שומע תפלה באתב"ש: **בפיז אוכץ** עולה **216**
אל:
דביר עולה **216**
קדשו.
וכאשר ראו הישועה, "היד הגדולה", כלומר:
גבורה עולה **216**
הרגישו בלבם לפתוח בשירה.

כי בני ישראל:
כלם קדשים באתב"ש: **לכי דקבמי** עולה **216**
ונצלו לקבל התורה בהר:
חורב עולה **216**
ואז יאמרו:
נעשה ונשמע באתב"ש: **טזבץ פטביז** עולה **216**

וגם:
אנחנו, בליל הסדר, אומרים "דיינו", בזכרנו את הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו ולנו, ומרגישים בלבנו לומר:
"**לפניו שירה חדשה הללוי-ה**" עולה **1094**
על מידת הדין שפגע באויבינו במצרים:
מכת בכורות עולה **1094**

"ונאמר לפניו":
"**שירה חדשה**" באתב"ש: **במגץ סקבץ** עולה **387**
על הגאולה ממצרים:
"**בעצם היום הזה יצאו**" עולה **387**

"**ונאמר לפניו שירה חדשה הללוי-ה**"
באתב"ש: **פטתיג כוטמף במגץ סקבץ צככפמ-ץ** עולה **1384**
על מידת הדין שפגע באויבינו על הים:
"**ומבחר שלשיו טבעו בים**"
באתב"ש: **פישסג בכבמף נשזף שמי** עולה **1384**

וגם:
"ונאמר לפניו"
"**שירה חדשה הללוי-ה**" באתב"ש: **ביגץ סקבץ צככמ-ץ** עולה **882**
על שהמצריים:
"**טבעו בים סוף**" באתב"ש: **נשזף שמי חפו** עולה **881**

"**ונאמר לפניו שירה חדשה הללוי-ה**"
באתב"ש: **פטתיג כוטמף במגץ סקבץ צככפמ-ץ** עולה **1384**
על התורה (חוקים ומשפטים) שנתן לנו:
"**תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט**" עולה **1384**
וגם:
"**שירה חדשה**" באתב"ש: **במגץ סקבץ** עולה **387**
"**ולא ימוש**" עולה **387**
(יהושע א', ח'- "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה")

"ונאמר"
"**לפניו שירה חדשה**" באתב"ש: **כוטמף במגץ סקבץ** עולה **542**
על שנתן לנו, לזכות אתנו, 'תרי"ג':
מצוות עולה **542**
(מכות ג', ט"ז- "רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות...")

"ונאמר לפניו":
"**שירה חדשה**" עולה **832**
על שהכניסנו אל ארץ חמדת אבות, אל:
ארץ ישראל עולה **832**

* * * * * * * * *

גאולת מצרים

ליל ט"ו באתב"ש: **כמך נ"ף** עולה **210**
לרמוז:
בליל ט"ו בניסן יושלם 210 שנים במצרים ובני ישראל יצאו לחרות.

* * * * * * * * *

"זבח חג הפסח"

כתוב:
שמות פרק כ"ג פסוק י"ח:
"לא תזבח על חמץ דם זבחי"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ל'+א', ת'+ח', ע'+ל', ח'+צ', ד'+ם', ז'+י' עולה **698** למנין המילים **'כשר לפסח'**.
לרמוז:
שיהיה כבר 'כשר לפסח' בזמן ששוחטים וזובחים קרבן הפסח.
כלומר, מחצות יום י"ד בניסן, זמן שחיטת הפסח, אסור (לאו) שיהיה חמץ ברשותו.

שמות פרק ל"ד פסוק כ"ה:
"ולא ילין לבקר זבח חג הפסח"
רש"י (על המילים "זבח חג הפסח"): "אמוריו מכאן אתה למד לכל הקטר חלבים ואברים"

לפי פשוטו של הפסוק, קרבן הפסח גם מן 'זבח חג'.
"**זבחי**" עולה 27 ועוד המילה עולה **28** למנין המילים **'זבח חג'**.

אבל בגמרא דורשים את המילים "זבח חג" לקרבן חגיגה.
(ונראה להגיד, אם הכוונה רק לקרבן הפסח היה די לכתוב 'זבח הפסח' אבל תוספת המילה "חג" לרבות גם קרבן חגיגה).
לפעמים מביאים עם קרבן הפסח גם קרבן חגיגה הנקרא 'קרבן ארבעה עשר'.
עושים את זה כאשר החבורה גדולה ואין מספיק בקרבן הפסח לאכילת שובע לכל האנשים (קרבן פסח בא שה תמים בן שנתו, וזה לא בהמה גדולה).
פסחים ע', א':
"ושואלים מאי טעמיה של בן תימא ומה ביסוס דבריו בתורה? ומסבירים כדמתני את הפסוק "ולא ילין לבקר זבח חג הפסח" (שמות לד, כה) "זבח חג" זה קרבן החגיגה, "הפסח" כמשמעו, ואמר רחמנא "לא ילין", הרי שגם החגיגה אסורה בהלנה לבוקר"

"**זבח חג**" עולה 28 ועוד 2 מילים עולה **30** למנין המילה **'חגיגה'** (כולל המילה).

קרבן הפסח נאסר בלינה, כלומר הנותר ממנו בבוקר ט"ו בניסן טעון שריפה (בחול המועד).
ולמרות שבשר קרבן חגיגה ניתן לאכול גם ביום ט"ו בניסן, בשר חגיגה שעלה על השולחן עם בשר קרבן הפסח מתבער עם קרבן הפסח (כדי שלא יבוא לטעות בין בשר קרבן חגיגה לבשר קרבן הפסח).

במישור הרעיוני:
"**ילין**" עולה **100** למנין המילה **'מום'** (באתב"ש: יפי)
ועם עוד 4 אותיות עולה **104** למנין המילים **'ד' ימים'**.
לרמוז:
"**ילין לבקר זבח חג הפסח**"– לבקר (הבית בפתח) "זבח חג", כלומר קרבן הפסח, למום.
"**ילין לבקר זבח חג הפסח**" עולה **613** למניו המילים **'נקיא ממומים'** (באתב"ש טדמת ייפימי).
שבודקים את קרבן הפסח אם הוא 'נקיא ממומים', 'ד' ימים' לפני חג הפסח, בי' ניסן.
* * * * * * * * *

שבועות

שבעת

בתורה המילה 'שבועות' כתוב חסר, "שבעת" (דברים ט"ז, ט-"שבעה שבעת תספור לך").
באותיות של המילה "שבעת" יש רמזים למהות (בנוטריקון) של החג:
"**שבע"ת**"–**ש**תי הלחם, **ב**כורים, **ע**ול **ת**ורה
"**שבע"ת**"–**ש**תי (הלחם), **ב**כורים, **ע**צרת (מלעשות מלאכה), **ת**ורה

וחז"ל כתבו המילה 'שבועות' מלא ("חג השבועות זמן מתן תורתנו"):
שבוע"ת–**ש**מחת **ב**כורים **וע**ול **ת**ורה
שבוע"ת–**ש**תי הלחם, **ב**כורים, **וע**ץ פרי, **ות**ורה

כלומר:
בחג השבועות מביאים את שתי הלחם לבית המקדש וזה מתיר הקרבת קרבנות מנחה מחיטה חדשה, זה זמן התחלת הבאת בכורים (חג הבכורים), זה ראש השנה לפירות האילן (חג הקציר), וזה יום מתן תורתנו.

ועוד:
"שבועות"– זכר להכרזה שאמרו בני ישראל לקראת קבלת התורה.
שאמרו הכרזה כעין שבועה. כלומר, שאמרו שני דברים, "נעשה ונשמע".
ואז:
"**בחג השבועות**" באתב"ש: **שסר צבפזפא** עולה **820**
הכניס אותם:
"**בברית תורה**" באתב"ש: **ששגמא אפגץ** עולה 818 ועד 2 מילים עולה **820**

ברית תורה באתב"ש: **שגמא אפגץ** עולה 608 ועוד 9 אותיות עולה **617** למנין המילה "**הדברות**".
"**הדברות**" באתב"ש: **צקשגפא** עולה 574 ועוד המילה עולה **575** למנין המילים '**יצר הרע**'.
לרמוז על מה שכתוב:
<u>מסכת קדושין כ"א, ב'</u>: "לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע"

אחרי שבני ישראל נטהרו במשך חמשים יום, קבלו התורה לשמור אותם מיצר הרע.

* * * * * * * * *

שמות החג

אחד השמות של חג השבועות הוא "חג החמשים".
כי החג בא ביום החמשים אחרי מ"ט ימי ספירת העמר.
יום מתן התורה באתב"ש: **מפי יאט צאפגץ** עולה **417**
חג החמשים עולה **417**
לרמוז:
בני ישראל קבלו את התורה 50 יום אחרי שיצאו ממצרים.
וכתוב:
<u>שמות פרק י"ג פסוק י"ח</u>:
"וחמשים עלו בני ישראל ממצרים"
"**וחמשים**"– ו', חמשים
שהם עלו ממצרים כדי לקבל התורה ביום ו' סיון, ביום החמישים ליציאתם ממצרים.

* * * * * * * * *

חג השבועות

זמן מתן תורתנו. ונאמר:
"**הקהל לי**" באתב"ש: **צקצק כם** עולה **264** למנין המילה '**התורה**' (באתב"ש צאפגץ).
'הקהל לי' נאמר בהר סיני, בזמן שנתן את התורה לבני ישראל.

* * * * * * * * *

"בשבעתיכם"

כתוב על חג השבועות:
במדבר פרק כ"ח פסוק כ"ו:
"וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו"

אין תאריך לחג השבועות בתורה. אלא, החג בא ביום החמישים אחרי ספירת מ"ט ימי העומר. וכתוב "בשבעתיכם" בכתב חסר, וקרי 'בשבועותיכם'.
לפי הקרי:
"**בשבועותיכם**" עולה **856** למנין המילים '**עמר התנופה**'.
לרמוז:
מתחילים לספור 'שבעתיכם' ("שבע שבתות תמימת") שלכם, "ממחרת השבת", ממחרת יום טוב, מיום הנפת העומר, ט"ז בניסן, יום אחרי היום הראשון של חג המצות הנקרא גם שבת. ואז מביאים "מנחה חדשה", שתי הלחם, מהחיטה החדשה.
(לשלול דעת הצדוקים שאמרו שמתחילים לספור מיום ראשון בשבוע יום אחרי שבת בראשית)

וקצת רמז מהכתיב החסר. כי חסר שתי אותיות ו' מהמילה "שבעתיכם".
וגם:
המילה 'שבועות' הכתובה בתורה חסרה את שתי אותיות ה-ו', "שבעת".
לרמוז:
שמביאים "מנחה חדשה" ביום ביום **וו** (בסיון).
(וזה חמשים יום אחרי ט"ז ניסן, יום עומר התנופה)

התאריך של יום מתן תורה (וו סיון) נסתר (לא כתוב בתורה. והמילה שבועות כתוב חסר).
ואמרו חז"ל, כי כל יום צריך להיות אצלינו כיום קבלת התורה.

'**וו ניסן**' עולה **138** למנין המילה '**נתכסה**' (באתב"ש, טאלחץ).
ולמנין המילה **סמוי** (באתב"ש, חיפם), ולמנין המילה '**לקח**'.
לרמוז:
נתכסה מעינינו תאריך זמן מתן התורה, וו ניסן.
ואמרי חז"ל (גמרא תענית ח', ב') "אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מהעין".
וו ניסן זה תאריך שנתן לנו 'לקח', כלומר "לקח טוב" (תורה), זה 'זמן מתן תורתנו'.
(והתורה היא מביאה ברכה)

* * * * * * * * *

מאכלי חלב בחג השבועות

מובא בחוברת לשבועות של הרב אברהם פרינס זצ"ל, שעל פי הזוהר אוכלים מאכלי חלב בשבועות כדי לסמל סיום תהליך של טהרת הנפש בספירת העמר.
והנפש בדם, ולפי:
ויקרא פרק י"ז פסוק י"א:
"כי נפש הבשר בדם הוא"
בין:
פסח לעצרת באתב"ש: **וחס כזהגא** עולה **110**
תקופת:
העמר באתב"ש: **צזיג** עולה **110**
תקופה לניקוי:
דם באתב"ש: **קי** עולה **110**
כלומר, לניקוי הנפש שבדם.
והניקוי על ידי חזרה לתורה ומצוותיה.
(ניקוי באתב"ש: טמדפם עולה 173 ועוד המילה עולה 174 למנין המילה 'תורה' באתב"ש, אפגץ)

וכתוב:
ישעיהו פרק א' פסוק י"ח:
"אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו..."
"כשנים"– 'שני' הוא שמו של צבע אדום שנזכר במקרא.
צמר צבוע אדום נקרא, 'שני תולעת'.
חטאים נמשלים לצבע אדום, לפגם וטומאה בנפש.
והטהרה והנקיות של הנפש נמשלה לצבע לבן.
חלב וגם שלג צבעם לבן, לעומת זאת הדם והיין צבעם אדום.

הדם נותן חיים לאדם, אבל צבעו אדום המסמל דבר רע (חטאים).
לפי חז"ל החלב מקורו בתחילה מדם (כלומר בגוף האשה דם הופך לחלב, מאדום ללבן).
"**ילבינו**" עולה 108 ועוד 6 אותיות עולה **114**
דם לחלב עולה **114**

חלב באתב"ש: **סכש** עולה **380** למנין המילה '**כשני**'.
"**כשנים**" עולה **420** למנין המילה '**חלבי**' (באתב"ש: סכשם).
לרמוז:
"**כשנים**"– זה שני תולעת, לשון של זהורית. צמר צבוע אדום שהיה הופך לבן ביום הכפורים. (ביום הכפורים היו שמים לשון של זהורית, צמר אדום, בין הקרניים של השעיר המשתלח, הנשלח למדבר. וכאשר הגיע לצוק במדבר אם נמחלו לישראל חטאיהם בנס הלשון הפך לבן)
ורמז:
"**יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
י'+ו', ח'+ם', כ'+ם', כ'+ג', י'+ו' עולה **163**
אדום ללבן עולה **163**

ההפרש בין המילה **'חלב'** (באתב"ש סכש עולה 420) לבין המילה **'דם'** (באתב"ש קי עולה 110) זה **270** למנין המילה **'רע'**.
החלב שצבעו לבן, מסמל את טהרת הדם, כלומר טהרת הנפש מצבע האדום, מהרע שבו.

במדרש דרשו על פסח מצרים הפסוק (יחזקאל ט"ז, ו') "ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך חיי". וזה דם קרבן הפסח (שנתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף) ודם ברית מילה (שמלו כדי לאכול מהקרבן. כי כתוב, שמות י"ב, י"ח-"וכל ערל לא יאכל בו"). שבזכות קצת מצוות שהיו בידם נגאלו.
בפסח דורות יש ארבע כוסות יין. ומצווה מהמובחר לקחת יין אדום.
רואים מזה שבפסח יש סמלים לטומאת הנפש (צבע אדום).
ובחג השבועות יש סמלים לטהרת הנפש, מאכלי חלב (צבע לבן).

בחג הפסח שותים ארבע כוסות של:
'יין' עולה **70**
שצבעו אדום המזכיר טומאה.
ובסוף תקופת ספירת העמר, מול זה, בחג השבועות אוכלים מאכלי חלב, כלומר:
'גבינה' עולה **70**
שצבעו לבן, המזכיר טהרה.

ובתקופה בין פסח לעצרת (לשבועות), בתקופת ספירת העמר, כל יום מטהרים את הנפש עד שמגיעים ליום מתן תורה נקיים.

ורמוז במה שאומרים בכל יום מפסח עד עצרת.
שסופרים כך וכך ימים 'לעמר':
'לעמר' באתב"ש: **כזיג** עולה **40** למנין המילה **'חלב'**.
או שסופרים כך וכך ימים 'בעמר':
'בעמר' עולה **312** למנין המילה **'השלג'** (באתב"ש: צבכר).
לרמוז:
מטרת תקופת ספירת העומר להלבין.

ועוד:
ביום מתן תורה מה טוב ומה נעים שנאכל מאכלי חלב שצבעם לבן ומזכירים לנו שיני חלב (שהן לבן), כלומר שיני תינוקות.
וידוע שמעלת תלמוד תורה של תינוקות של בית רבן היא גדולה מאוד.
וכמו שמובא בגמרא (מסכת שבת קי"ט, ב'):
"אמר רב המנונא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן"
"אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן"
"**הבל**" באתב"ש: **צשך** עולה **410** למנין המילים **'שיני חלב'**.

ובגלל:
תלמוד תורה תינוקות באתב"ש: **אכיפק אפגץ אטפדפא** עולה **600**
העולם:
"**מתקיים**" עולה **600**
כי מתקיים 'קרע':
"**רע גזר דיננו**" עולה **600**

ועל:
"**הבל תינוקות בית רבן**" באתב"ש: **תשך אטפדפא שמא גשט** עולה למנין **1278**
נגיד:
"**אשרי יושבי ביתך**" באתב"ש: **תבגם מפבשם שמאך** עולה למנין **1278**
(תהלים קמ"ד, ט"ו)

* * * * * * * * *

מגילת רות

בגלל "רעב" הלכו אבימלך ונעמי ומחלון וכליון לשדה מואב:
מגילת רות פרק א' פסוק א':
"ויהי בימי השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו"

ובשדה מואב כליון מתחתן עם ערפה ומחלון מתחתן עם רות:
מגילת רות פרק א' פסוק ד':
"וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה ושם השנית רות..."

ובגלל הקלה ברעב חזרה נעמי ורות לבית לחם:
מגילת רות פרק א' פסוק ו':
"ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדי מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם"

הכול מסובב סביב "**רעב**". בגלל רעב הלכו ובגלל רעב חזרו.
ורמוז בתוך המילה "רעב" תמצית המגילה:
רע"ב, אותיות: **ר', ע', ב'**
ר' – רות
ע' – עובד
ב' – בועז
רות תינשא לבועז ויולידו את עובד סבו של דוד המלך.

* * * * * * * *

מגילת רות

מגילת רות פרק ב' פסוק י"ז:
"ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שערים"

אמרו חז"ל שללקוט כמות של איפה שעורים ביום אחד זה מעבר לדרך הטבע.
ולפי זה דורשים את הפסוק ומחפשים רמזים.
ורמזים לעתיד:
"כ**איפה** ש**ערים**"
אותיות בדילוג 2 אותיות: **י', ש', י'** אותיות **'ישי'**.
וגם:
"**ויהי** כאיפה ש**ערים**"
אותיות בדילוג 2 אותיות: **י', י', ש'**, אותיות המילה **'ישי'**.

ועוד:

1) "**את אשר לקטה ויהי כאיפה שערים**"
ראש תיבות, אותיות: **א', א', ל',** ו', **כ', ש'** עולה **358**
משיח עולה **358**

2) "**ותלקט בשדה**"
סוף תיבות, אותיות: **ט', ה'** עולה **14**
דוד עולה **14**

3) "**עד הערב ותחבט את**"
ראש תיבות, אותיות: ע', **ה', ו', א'** עולה **82**
עובד עולה **82**

ועוד:
"**עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שערים**"
ראש תיבות, אותיות: **ע', ה', ו', א', א', ל',** ו', **כ', ש'** עולה **439**
אבשלם בן דוד עולה **439**

* * * * * * * *

בין המצרים

חודש תמוז

סדר סוף השנה, חודש תמוז ואחריו חודש אב ואחריו חודש אלול. בתמוז כבר מרגשים שמתקרב ראש השנה וכדי להתחיל בהכנות לקראתו.

תמוז, אותיות: **ת', מ', ו', ז'**
ת' – תשפרו
מ' – מעשיכם
ו' – והיו
ז' – זהירים

אב, אותיות: **א', ב'**
א' – אלול
ב' – בא (או בדרך)

תשפרו מעשיכם והיו זהירים, אלול בא.

ועוד:
תמוז, אותיות: **ת', מ', ו', ז'**
ת' – תשמרו
מ' –מצוות
ו' – ותצאו
ז' – זכאים

ועוד:
תמוז, אותיות: **ת', מ', ו', ז'**
ת' – תעשו
מ' –מעשים (טובים)
ו' – ותגדילו
ז' – זכויותיכם

ועוד:
תמוז, אותיות: **ת', מ', ו', ז'**
ת' – תשובה (עזיבת החטא, בהווה ובעתיד)
מ' –ממון (צדקה)
ו' – וידוי (הכרה בחטא, מהעבר)
ז' – זעקה (תפילה)
"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה"

* * * * * * * * *

תשעה באב

תשעה באב ידוע כיום אבלות על חובן בתי המקדש. לפי חז"ל בית המקדש הראשון נחרב בגלל שפיכת דמים, ע"ז, וגלוי עריות. בית המקדש השני בגלל שנאת חינם. ושורש כל הצרות שלנו על עזיבת התורה או על רפיון בלימוד התורה. חז"ל קבעו צום ועינויים ביום הזה לזכר החורבן ולגרום לתיקון המידות.

אולי יש רמז במילים 'תשעה באב' לדברים האלו.
"**תשעה**" אותיות: **ת', ש', ע', ה'**
ת' – תורה
ש' – שפיכת דמים, שנאת חינם
ע' – ע"ז, עריות
ה' – 5 אירועים רעים בתשעה באב (חטא המרגלים, נחרב בית ראשון ושני, נלכדה ביטר, נחרש הר הבית על ידי הרומאים).

"**באב**" אותיות: **ב', א,' ב'** עולה **5**.

עזיבת התורה ויתר החטאים, הארועים הרמוזים במילה 'תשעה', גרמו בסופו של דבר לקביעת **5** עינויים בתשעה לחודש ה**5**.

* * * * * * * * *

אב אלול וימים נוראים

אלול

(באתב״ש תכפך)

א-ל-ה-נ-ו **ל**א **ו**ותרן **ל**עונותינו
אוי **ל**נו **ו**אוי **ל**גורלנו

אדם **ל**משפט **ו**עונשו **ל**הבא
אנוש **ל**דין **ו**סופו **ל**עפר

אלול **ל**חנינה **ו**תקופתו **ל**זכייה
איך **ל**היות **ו**ודאי **ל**ישועה

אמר **ל**נו **ו**תיק, **ל**עשות
תשובה ,**כ**ופר ,**פ**ילול, **כ**ניעה
אלף **ל**שונך **ו**ידוי **ל**אלתר
תיתן **כ**ופר, **פ**דיון, **כ**פרה
תתפלל **ל**סליחה, **ו**תצעק **ל**מחילה

אני **ל**דודי **ו**דודי **ל**י
אשמע **ל**יוצרי **ו**לא **ל**יצרי

אעשה **ת**שובה **ל**מנוע **כ**ליה
ואת **פ**שעי **ל**לבן **כַּפָּ**רָה

אקדים **ת**קיעה **ל**העביר **כ**עסך
ופילול **ל**טהר **כִּפָּ**רָה

אשפוך **ל**בי **ו**לחשי
אולי **ל**חיים **ו**אולי **ל**שלומי

אנא **ת**חינתי **ל**ך **כ**נס
ואת **פ**שעי **ל**י **כ**בס

* * * * * * * * *

תשרי

(באתב״ש אבגם)

אבן **ב**לבנו **ג**רמה **מ**כשולנו
מקטרג **ג**רש, **ב**טל **א**ויב

אדם **ב**דין **ג**ורלו **מ**וסתר
אין **ב**ו **ג**ם **מ**עשים
אימה **ב**לבבו, **ג**דול **מ**כאובו
אביונים **ב**ינוניים, **ג**אולה **מ**צפים

תקיעת **ש**ופר **ר**חמים **י**דועה
תעלה **ש**ופרותינו, **ר**חמיו **י**ושיענו
תעלה **ש**ועתינו, **ר**חמיו **י**צילנו
תמחק **ש**טרנו **ר**ועינו **י**וצרינו

אנא **ב**שר **ג**מר **מ**כאובנו
תום **ש**נת **ר**וע **י**צרנו
תתחיל **ש**נת **ר**חמן **י**גאלנו

* * * * * * * * *

תפילת עני

הנה בא יום הדין, ואנו עדיין עירומים.
כעניים הדופקים על הפתח בבקשה למתנה, אנו מתחננים ״עשה עמנו צדקה״.

כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואנו על אחת כמה וכמה.
מי לא ירא מהיום הזה, כי לא יודע איך יזכה.

לא כמידת בשר ודם רחמיך על העולם.
כי עד יום מותו תחכה לו.

תמיד מלא רחמים ולא חסר
אנא שפוך עלנו רחמיך ונטהר

שוב תרחמנו ותוציא לאור דיננו
כי ׳אנו עמך ואתה א-ל-ה-י-נ-ו׳
* * * * * * * * *

ימי חשבון נפש

בדרך כלל קוראים ספר דברים בחדשים אב, אלול, ותשרי, זמן האחרון בשנה לחזרה בתשובה.
הסדר של שמות הפרשיות בספר דברים הם:
דברים, ואתחנן, עקב, ראה, שפטים, כי תצא, כי תבוא, נצבים, וילך, האזינו, וזאת הברכה.

במישור הרעיוני יש כאן מסר מוסרי:
דברים – (הושע י"ד, ג') "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", "ונשלמה פרים שפתינו"

ואתחנן – ואתפלל (תתפללו, תבקשו רחמים)

עקב – בגלל (הגיע 'עקב', הגיע סוף של השנה למניין השנים ולדין האדם)

ראה – ראש השנה בפתח (ראי"ה, קיצור המילים 'ראש השנה')

שפטים – וישפטו אתכם (משנה ראש השנה א', ב', "כל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון". הגיע זמן המשפט, "השופט כל הארץ לא יעשה משפט")

כי תצא – 'כי', אם עשיתם 'ואתחנן עקב ראי"ה'. אם חזרתם והתפללתם בגלל יום הדין,
ועשיתם תשובה ,תפלה, וצדקה ("וזאת"), 'תצא', תצאו זכאים בדין.

כי תבוא – 'כי' , אם עשתם זאת, 'תבוא', תכנסו לשנה הבאה

נצבים – כצדיקים העומדים לפני ה' (דברים כ"ט, ט', "אתם נצבים היום כלכם". אם עשיתם זאת, בגמר 'היום' אחרי גמר הדין ביום הכפורים, אתם נצבים לפני, אתה עומדים וחיים)

וילך – תזכו ללכת מחיל אל חיל (בגלל שבסוף הלכתם בדרך התורה).

האזינו – שמעתם אל דברי (השתמשתם בכלי זין שנתתי לכם כדי להינצל, עשיתם תשובה ותפלה וצדקה)

וזאת הברכה – "וזאת"- התשובה, התפלה, והצדקה, זאת הברכה, כי דרכה תזכה לחיים, ולטוב.

ועוד:

1) **'שופטים כי תצא כי תבוא'**
עולה 1405 ועוד 17 אותיות ועוד 5 מילים עולה **1427**
תשובה תפלה צקדה עולה **1427**
(בגלל שעשיתם תשובה ותפלה וצדקה זכיתם, ושפטו אתכם לחיים, לצאת ולבוא)

2) **'שפטים כי תצא כי תבוא'**
ראש תיבות, אותיות: **ש', כ', ת', כ', ת'** עולה **1140**
"כל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון" עולה **1140**
(שופטים כתוב בתורה חסר)

3) **'ואתחנן עקב ראה שפטים כי תצא כי תבוא נצבים וילך האזינו'**
סוף תיבות, אותיות:
ן', ב', ה', ם', י', א', י', א', ם', ך', ו' עולה **185**
אני לדודי ודודי לי עולה **185**
(זה הזמן לחזור בתשובה)

4) **"כי תבוא נצבים וילך האזינו וזאת הברכה"**
ראש תיבות, אותיות: **כ', ת', נ', ו', ה', ו', ה'** עולה **492**
סוכות עולה **492**
(אחרי עקב ראה שפטים, תבוא לסוכות, נצבים, כצדיקים כי האזנתם לדברי ,בשמחה ובברכה)

5) **'עקב ראה שפטים'**
באתב"ש:
זדש גתץ בונמי
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+ש', ג'+ץ', ב'+י'** עולה **412**
ימים הנוראים עולה **412**
(עקב, בסוף, ר"ה, בראש השנה, שפטים, דין)

6) **'ראה שפטים כי תצא'**
באתב"ש:
גתץ בונמי לם אהת עולה 1077 ועוד 13 אותיות עולה **1090**
'בני עולם עוברים לפניו כבני מרון' עולה **1090**

7) **"ראה שפטים כי תצא כי תבוא נצבים וילך האזינו וזאת"**
באתב"ש:
גתץ בונמי לם אהת לם אשפת טהשמי פמכל צתעמטף פעתא
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ג'+ץ', ב'+י', ל'+ם', א'+ת', ל'+ם', א'+ת', ט'+י', פ'+ל', צ'+ף', פ'+א'
עולה **1427**
תשובה תפלה צדקה עולה **1427**
(תשובה ותפלה וצדקה יעבירו אתכם מראש השנה עד וזאת הברכה)

8) **'וילך האזינו'**
באתב"ש:
פמכל צתעמטף עולה 859 ועוד 2 מילים עולה **861**
ראש השנה עולה **861**

9) "**וילך האזינו וזאת**"
באתב"ש :
פמכל צתעמטף פעתא
עולה 1410 ועוד 14 אותיות ועוד 3 מילים עולה **1427**
תשובה תפלה צקדה עולה **1427**
(בגלל שהלכתם ושמעתם ועשיתם תשובה ותפלה וצדקה הגעתם לזאת הברכה)

* * * * * * * * *

"איכה"

"**איכה**" אותיות: **א', י', כ', ה'**
א'– אלול
י'–יום הדין (ראש השנה), עשרת ימי תשובה
כ'– כפור
ה'– הושענא רבה

שואלים ומזהירים את האדם מאלול וביום הדין עד הושענא רבה, "איכה" תשים לב למצבך הרוחני ותחזור בתשובה מיד.

"**איכה**" עולה 36 ועוד 4 אותיות עולה **40**.
גם רומז לאדם שעיקר זמן התשובה 40 יום שבין ראש חודש אלול עד יום הכפורים.

והקריאה הזאת, "איכה" צועקת לאדם ורומזת לו:
"**איכה**" באתב"ש: **תמלץ** אותיות המילה '**תצלם**'.
"**תורה צוה לנו משה**" ראש תיבות, אותיות: **ת', צ', ל', ם'** המילה '**תצלם**'
"**איכה**"– תזכור "**תורה צוה לנו משה**", קרי תחזור לתורה.
ואז:
'**תמלץ**'– תהיה מליץ יושר שתמלץ (שיומלץ) עליך טוב.

וגם:
"**איכה**" אותיות: **א', י', כ', ה'**
א'– אלול
י'– יחזור
כ'– כל (אחד אל):
ה'– 5, קרי אל חמישה חומשי תורה
מזהיר שבאלול כולם חוזרים לשמור התורה

ועוד:
"**איכה**" בכיוון הפוך, אותיות: **ה', כ', י', א'**
ה'– הראת לדעת
כ'– כי
י'– יש
א'– אדון
מזהיר לאדם, תדע ותזכור, יש אדון לבירה (לעולם), שמנהיג ודן את כל העולם.

ועוד:
"**איכה**" עולה **36** פעמיים המילה '**חי**' (חי ועוד חי).
לרמוז:
"**איכה**"– תדאג לחיים שלך לא רק בעולם הזה אלא גם בעולם הבא.

איכ"ה– '**א**ל '**י**אמר '**כ**שאפנה אשנ**ה**'
האם אתה קובע עתים לתורה? מה מצב לימוד התורה שלך?

אמרו חז"ל (אבות פרק ב' משנה ד'), לא לדחות לימוד התורה עד שתפנה, שמא לא תפנה.

ועוד:
"**איכה**" אותיות: **א', י', כ', ה'**
א'– אדם אל
י'– יהיה
כ'– כופר
ה'– הכול
לרמוז:
"**איכה**"– מזהיר לא להיות מי שלא מודה, לא מתחרט על מעשיו בכלל , לא להיות כופר הכל.
איכ"ה– **א**לא **י**אמר **כ**שלתי **ה**רבה,
ולפי:
הושע פרק י"ד פסוק ב': "שובה ישראל עד ה' א-ל-ה-י-ך כי כשלת בעוניך"
ותבקש:
איכ"ה"– **א**ם **י**ש **כ**ופר (כפרה) **ה**מצאני (הראני).

ועוד:
"**איכה**" בכיוון הפוך, אותיות: **ה', כ', י', א'**
ה'- הלווי
כ'– כולם
י'– ישמעו
א'– אלי

ועוד:
"**איכה**" אותיות: **א', י', כ', ה'**
א'– אהבה
י'– יראה
כ'– כל
ה'– האדם
לרמוז:
"**איכה**"– אהבה יראה (זה) כל האדם.
אהבת ה' ויראת ה' (שמירת מצותיו) זה כל האדם, ולפי:

<u>קהלת פרק י"ב פסוק י"ג:</u>
"סוף דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם"

ועוד:
"**איכה**" אותיות: **א', י', כ', ה'**
א'– אל
י'– ירבה
כ'– כסף
ה'– הון

לרמוז:
"איכה"– אל ירבה כסף והון (מותרות).
שזה לא יהיה עיקר העסקים שלך, אלא עסוק בתורה.

כי אדם לא מסתפק במה שיש לו, ולפי:
קהלת רבה א', ל"ד:
"אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו: מי שיש לו מנה, רוצה מאתיים. יש לו מאתיים, רוצה ארבע מאות"

* * * * * * * *

איכה

"תורה צוה לנו משה" באתב"ש: **אפגץ הפץ כטף יבץ**
ראש תיבות, אותיות: **א', ה', כ', י'** עולה **36** פעמים המילה **'חי'**.

וגם:
"תורה צוה לנו משה" באתב"ש: **אפגץ הפץ כטף יבץ** עולה **560**
"איכה" באתב"ש: **תמלץ** עולה **560**
(זה השאלה ששאל הקב"ה את אדם הראשון אחרי שחטא.
בראשית פרק ג' פסוק טי-"ויקרא ה' א-ל-ה-י-ם אל האדם ויאמר לו איכה").

ונשאל את עצמנו "איכה"?
אפוה אתה בלימוד וקיום התורה, אפוה אתה ברוחניות:
"לו איכה" באתב"ש: **כף תמלץ** עולה **680**
ברוחניות עולה **680**

מה מאזן החטאים שלך:
"איכה" באתב"ש: **תמלץ** עולה **560**
חטאים באתב"ש: **סנתמי** עולה **560**

כי 'תחבולות היצר' להכשיל אותנו 'בעברות' ולפגוע 'ברוחניות' שלנו:
'תחבולות היצר' באתב"ש: **אסשפכפא צמהג** עולה **680**
בעברות עולה **680**
ברוחניות עולה **680**

והתורה מחזירה אותנו בתשובה, כי התורה 'תבלין' נגד היצר:
קדושין ל', ב': "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"
ורמז לנו:
"זכרו תורת משה" באתב"ש: **עלגף אפגא יבץ** עולה **370**
תבלין באתב"ש: **אשכמט** עולה **370**
(מלאכי ג', כ"ב-"זכרו תורת משה עבדי אשר ציותי אותו")

ויעזור לנו לתקן העוונות:
"תורה תבלין" באתב"ש: **אפגת אשכמט** עולה **544**
העוונות עולה 543 ועוד המילה עולה **544**

ומתוך כך אנו חוזרים בתשובה וזוכים לחיים, קרי הלומד תורה לשמה ומקיים מצוותיה, פעמים חי, חי בעולם הזה וחי בעולם הבא.

* * * * * * * *

תמוז אלול

במדבר פרק י"ט פסוק ב':
"זאת חקת התורה"

"**זאת**" עולה 408, ולפי הגאון רומז על תפלה (קול 136), תשובה (צום 136) , צדקה (ממון 136, סה"כ 408).

ואיך עושים את זה?
לפי הרמוז "חקת התורה", לפי דרכה של תורה, והיא:
"**חקת**" אותיות: **ח', ק, ת'**,
ח'–חרטה
ק'–קבלה
ת'–תשובה
שלבי התשובה , חרטת על העבר, קבלה לא לעשות אותו דבר לעתיד, ותשובה (ווידוי, צום)
לטהר הנפש ולהכניע את היצר.

ומתי זה הכי נוח לעשות?
לפי הרמוז במילה "חקת":
"**חקת**" באתב"ש: **חדא** עולה 65 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **69** למנין המילה **'באלול'**.

ועוד:
"**כי חק לישראל הוא משפט ל-א-ל-ה-י יעקב**"
"**כי חק לישראל הוא**" ראש, תיבות, אותיות: **כ', ח', ל', ה'** עולה 63 ועוד 4 אותיות עולה **67** למנין המילה **'אלול'**.
"כי חק לישראל הוא", קרי באלול, לקראת משפט ל-א-ל-ה-י- יעקב.
(א' תשרי זה כבר יום הדין)

וגם:
"**כי חק לישראל הוא משפט ל-א-ל-ה-י יעקב**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
כ'+י', ח'+ק', ל'+ל', ה'+א', מ'+ט', ל'+י',י'+ב' עולה **305**
למנין המילה **'כפרה'**.

וזריזים מקדימים:
כדאי לפתוח בתשובה כבר בראש חודש תמוז כ89 יום לפני יום הדין.
ורמז:
"**משפט ל-א-ל-ה-י**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+ט', ל'+י** עולה **89**
בעוד 89 יום יש "משפט ל-א-ל-ה-י יעקב" (יום הדין).

ורמז :
תמו״ז
ת׳– תתחיל תשובה
מ׳–מיד
ו׳– והיה
ז׳– זריז

ובמה?
זומ״ת (תמו״ז, בכיוון הפוך)
ז׳– זמן
ו׳– ווידוי (תשובה)
מ׳– ממון (צדקה)
ת׳– תפלה
(זה הזמן ווידוי, צדקה, תפלה)

וגם :
׳תמוז׳ באתב״ש : **איפע**
א׳–איש
י׳ -יתחרט יעזוב
פ׳–פשע
ע׳–עוון

חודש תמוז כבר הזמן לפתוח בתשובה.

* * * * * * * *

סגולת חודש אלול

אמר יהודה ליעקב אבינו:
בראשית פרק מ"ג פסוק י':
"**כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים**"
ופירוש, אם לא היינו מתעכבים (מהססים) יכולנו כבר לרדת למצרים ולשוב פעמים.

ובמישור הרעיוני:
"**לולא**" אותיות המילה '**אלול**'.

"**כי לולא**"– כי בחודש אלול אם לא:
"**התמהמהנו**" עולה **551**
אם לא התעכבנו (בעניין התשובה)
"**כי עתה שבנו זה פעמים**"– יכולנו כבר לחזור בתשובה פעמים, מיראה ומאהבה.
לפיכך תבטל "התמהמהנו", ומיד:
תכבוש היצר באתב"ש: **אלשפב צמהג** עולה **551**

ואם לא הצלחנו, אם "התמהמהנו", התעכבנו עד:
"**שמונת ימי חנוכה**" באתב"ש: **ביפטא מים סטפלץ** עולה **551**
זה לא מאוחר.
"**כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים**"
סוף תיבות, אותיות: **י', א', ו', י', ה', ו', ה', ם'** עולה **83** למנין המילה '**חנכה**'.
כי גם בחנוכה עדיין נוח לזכות לחזור בתשובה פעמים, מיראה ומאהבה.

* * * * * * * * *

תקופת אלול

התקופה לפני הימים הנוראים מתחילה בראש חודש אלול ומסיימת בראש חודש תשרי, בראש השנה. וזה הזמן הנוח ביותר לקיים הכתוב (תהילים ל"ד, ט"ו) "סור מרע ועשה טוב".
"**סור**", אותיות: **ס', ו', ר'**
ס' –סליחה
ו' –אות החיבור
ר' –רחמים
כי התקופה הזאת הינו זמן של סליחות ורחמים.

התקופה מתחילה עם '**אלול**', אות **א'**, ומסיימת עם '**תשרי**', אות '**ת**'.
'**אלול תשרי**', ראש תיבות, אותיות: **א', ת'**
לרמוז לך:
שבתקופה שבין ראש חודש אלול לבין תשרי ניתן לתקן את הכול, מ '**א**' עד '**ת**'.

וגם:
<u>בראשית פרק ל"א פסוק א':</u>
"**אשר לאבינו ומאשר לאבינו**"
ראש תיבות, אותיות: **א',ל', ו', ל',** המילה '**אלול**'
בחודש אלול צריך להדגיש את עצמנו לאבינו "אשר לאבינו" (תשובה), כדי לזכות "מאשר לאבינו" (סליחות ורחמים).

<u>שמות פרק ל"ב, פסק י"ג:</u>
"**אתן לזרעכם ונחלו לעלם**"
ראש תיבות, אותיות: **א',ל', ו', ל',** המילה '**אלול**'
בחודש אלול אפשר לזכות בנחלת עולם.

<u>במדבר פרק כ"ב פסוק ה':</u>
"לקר**א לו ל**אמר"
"לקרא **לו לא**מר"
אותיות ברצף: **א', ל', ו', ל'** (קדימה ואחורה)
מתי הזמן לקרוא לו? בחודש '**אלול**'.

<u>דברים פרק א' פסוק כ"ב:</u>
"**אנשים לפנינו ויחפרו לנו**"
ראש תיבות, אותיות: **א',ל', ו', ל',** המילה '**אלול**'
בחודש אלול צריך לשלוח שליחים (כמין "אנשים" - מלאכים המליצים יושר) לפנינו, והם המעשים הטובים והמצוות, כדי "ויחפרו לנו" שיהפכו לנו את הדין לטובתנו.

<u>דברים פרק כ"ז פסוק ב':</u>
"**לך והקמת לך אבנים**"
ראש תיבות, אותיות: **ל',ו', ל', א',** המילה '**אלול**' (בכיוון הפוך)
על האבנים כתבו את התורה באר הטב. לומר לך, שבאלול תקים אצלך מחדש את התורה ("אבנים" רמז לי' הדברות) כדי שיעמוד לך זכות לימוד התורה.

דברים פרק כ"ט פסוק ד':
"לא בלו"
אותיות המילה '**באלול**'
אצל אבותינו במדבר היו הרבה ניסים, "לא בלו שלמתיכם מעליכם" ועוד, "למען תדעו כי אני ה' א-לקיכם". לרמוז לך 'באלול' יותר קל לחזור ולדעת כי ה' א-לקיכם.

דברים פרק כ"ט פסוק ה':
"לחם לא אכלתם ויין"
ראש תיבות, אותיות: **ל',ל', א', ו',** אותיות המילה '**אלול**'
באלול, אם תהיו מרוכזים בתורה, ולא בתענוגי הגוף באוכל וביין, אפשר להסיג רמה של "למען תדעו כי אני ה' א-לקיכם"

דברים פרק כ"ט פסוק ז':
"ארצם ונתנה לנחלה לראובני"
ראש תיבות, אותיות: **א',ו', ל', ל',** אותיות המילה '**אלול**'
כמו שנתן ה' לכם ארצות אויביכם, ארץ סיחון ועוג, כך באלול ניתן לכבוש 'הארציות' (טומאת עולם הגשמי, עולם הגויים) ולזכות **בנחלה** (בעולם הבא).

דברים פרק ל' פסוק ו':
"את לבבך ואת לבב"
ראש תיבות, אותיות: **א',ל', ו', ל',** המילה '**אלול**'
באלול לכוון את לבבנו לאבינו שבשמים

באלול מרבים בוידויים וסליחות:
'**אלו"ל**', '**אכין לבי וידוי לך**'
גם:
באלול לא נשארים אדישים אלא בודאי חוזרים:
'**אלו"ל**', '**אין לחכות ודאי לחזור**', '**אדישים לא ודאי לחזור**'

* * * * * * * * *

חודש אלול

דברים פרק כ״ו פסוק ט״ז:
״היום הזה ה׳ א-ל-ה-י-ך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך״

במישור הרעיוני:
יש רמז למוסר כאן:
״את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך״
ראש תיבות, אותיות: **א׳, ה׳, ה׳, ו׳. ה׳, ו׳, ו׳, א׳, ב׳, ל׳** עולה **67** למנין המילה **׳אלול׳**.
זה קריאת היום של חודש אלול, לחזור לשמירת החוקים והמשפטים ״ושמרת ועשית אותם בכל לבבך״

וגם:
דברים פרק כ״ו פסוק י״ט:
״ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיתך עם קדש לה׳ א-ל-ה-י-ך כאשר דבר״

אם לא לפני, אז בחודש אלול להיות עם קדש לה׳.

1) ״**ולהיתך עם קדש לה׳ א-ל-ה-י-ך**״
סוף תיבות, אותיות: **ך׳, ם׳, ש׳, ה׳, ך׳** עולה **385**
חודש אלול עולה **385**

2) ״**ולהיתך עם קדש**״
באתב״ש:
פכצמאל זי דקב עולה 384 ועוד 3 מילים עולה **387**
בחודש אלול עולה **387**

3) ״**עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיתך עם קדש לה׳**״
באתב״ש:
זכמפט זך לך צרפמי תבג זבץ כאצכץ פכבי פכאותגא פכצמאל זי דקב כמעקץ
סוף תיבות, אותיות:
ט׳, ך׳, ך׳, י׳, ג׳, ץ׳, ץ׳, י׳, א׳, ל׳, י׳, ב׳, ץ׳ עולה **385**
חודש אלול עולה **385**

* * * * * * * *

אלול

בחודש אלול יצר הטוב צועק לנו, תשיב מלחמה ליצר הרע.
ורמוז באותיות המילה 'אלול' מה לעשות:
אלול אותיות: **א', ל', ו', ל'**
א'–אל
ל'+ו'–לוותר
ל'–לו

אלא:
א'–אמור
ל'+ו'–לו
ל'–לא

זו המלחמה נגד היצר, לא לוותר לו, לא להסכים לו, באלול להתנגד לו:
אלול באתב"ש: **תכפך** עולה **520**
להתנגד לו באתב"ש: **כצאטרק כף** עולה **520**
כי **אלול** מזכיר לאדם: **או**י **ל**רשע **ו**אוי **ל**שכנו (תהלים ל"ו, ב'- "נְאֻם פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי")
אל תהיה שכן ליצר שבלבך, כי יצא לך רע מזה.

אלא תפתח בתשובה, תתוודה:
א'–אשמנו
ל'–לך
ו'–והרשענו
ל'-לך

תגיד לעצמך, 'אלול': **א**שמור **ל**למוד **ול**עשות

ובאלול תשרי תתפלל על עצמך:
אלול באתב"ש: **תכפך** עולה **520**
התפלה עולה **520**
ומבקשים:
"**אנא ה' הושיע נא**" עולה **520**
כי מפחדים:
"**אריה שאג**" עולה **520**
(עמוס ג', ח'-"אריה שאג מי לא ייראה". וכפי מה שמעתי מהרב קורש, "אריה"- אלול, ראש השנה, יום כפור, הושענא רבה. מי לא יפחד מהדין בימים אלו)

וגם :
אלול תשרי, אותיות : **א׳, ל׳, ו׳, ל׳, ת׳, ש׳, ר׳, י׳**
א׳–אשפוך (אל א-ל)
ל׳–לבי
ו׳+ל׳–ולחשי
ת׳–תעלה (תתקבל, תיקון תפלתי)
ש׳–שוועתי
ר׳–רחשי
י׳–יגון לבי

* * * * * * * *

סגולת התרועה

כתוב:
<u>במדבר פרק כ"ט פסוק א':</u>
"ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם"
ראש השנה זה 'יום תרועה'. יום שתוקעים בשופר.
ובתקיעת שופר עושים תקיעה, תרועה, תקיעה.
התרועה הינה או 'שברים תרועה' (12 קולות), או 'שברים' (3 קולות), או 'תרועה' (9 קולות)
ואנו תוקעים כל האפשריות מספק. ובדבר הזה נמצא רמז לסגולת התרועה.
אנו תוקעים **9**+**3**+**12** קולות שונות של תרועה סה"כ **24** קולות שונות של תרועה
העולה למנין המילה חוטא ולמנין המילה **חיו**.
לרמוז:
תקיעת השופר, התרועה, מצילה חוטא שיחיה.

ותוקעים כל תרועה שלש פעמים, **24 . 3** קולות, סה"כ **72** קולות של תרועה העולה
למנין המילה **'חסד'**.
לרמוז:
'חסד' גדול עשה הקב"ה אתנו בסגולת תקיעת תרועה.
וזה לפי הכתוב במדרש שתקיעת תרועה מעבירה ממידת הדין למידת הרחמים, ולפי:
<u>אמר רבה (כ"ט, ו'):</u>
"...אמר להן הקב"ה לישראל אם שפרתם מעשיכם הריני נעשה לכם כשופר הזה מה שופר זה מכניס בזו ומוציא בזו כך אני עומד מכסא הדין ויושב על כיסא רחמים והופך לכם מדת הדין למדת הרחמים..."

ויש רמז לזה במכפלה של מספר קולות התרועה השונות:
12 . 3 . 9 עולה **324** למנין המילים **'מדת הרחמים'** באתב"ש: **יקא צגסימ'**.

ותוקעים כל תרועה שלש פעמים, **324 . 3,** מכפלת הקולות עולה **972** למנין המילים
'כסא דין ליושב על כסא רחמים'

וסכום ספרות המכפלה **2**+**7**+**9** עולה **18** למנין המלה **חי**.

לרמוז:
מצוות תקיעת השופר, התרועה, חסד גדול, המביא רחמים על האדם להשאיר אותו חי.

ועוד:
<u>ויקרא פרק כ"ג פסוק כ"ד:</u>
"בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש"
לא תוקעים בשופר,
ביום השבת עולה **765**
יש רק 'זכרון תרועה'
"שבתון זכרון תרועה" באתב"ש: **בשאפט עלגפט אגפזץ** עולה **765**
ולמרות שלא תוקעים בשבת, יש 'זכרון תרועה' וזה מציל.

ורמז:
"**זכרון**" באתב"ש: **עלגפט** עולה **192** למנין המילה '**וינצלו**'.
ינצלו מסכנת הדין בזכות 'זכרון תרועה'.

ועוד:
לפי אורך הקולות, כל אחד מהשברים אורך של 3 קולות פשוטות. יוצא שסה"כ לפי אורך הקולות לתרועה תוקעים **36** קולות פשוטות (18 לשברים תרועה, 9 לשברים, 9 לתרועה).
וזה רומז על המילה '**איכה**' העולה **36**. כי בימי הדין האדם צריך להרגיש ששואלים אותו 'איכה', איפה אתה בשמירת המצוות, ובחזרה בתשובה. והוא צריך לשים לב למקומו ולחובתו בעולם.

* * * * * * * * *

"השכם"

כלל אמרו חז"ל:
'הבא להרגך השכם להרגו'
או:
'הבא להורגך השכם להורגו'
מדובר בהגנה אישית נגד סכנה מידית.

ובמישור הרעיוני:
'הבא להרגך'– זה יצר הרע שמנסה להכשיל אותך ולהרוג אותך
"השכם"– עולה **365** למנין **'השטן'** (כולל המילה)
"השכם"– עולה **365** למנין הימים של שנה אזרחית.
למרות שהיצר רק פועל נגדך 364 יום מימות השנה, ולפי מנין המילה 'השטן' (ביום הכיפורים לא פועל נגדך), תהיה ערני במשך 365 ימים של השנה.

ובמיוחד בסוף השנה:
'הבא להרגך השכם להרגו'
סוף תיבות, אותיות: **א', ך', ם', ו'** עולה **67** למנין המילה **'אלול'**.
כי:
'הבא להרגך השכם להרגו'
ראש תיבות, אותיות: **ה', ל', ה', ל'** עולה **70** למנין המילה **'סוד'.**
לרמוז:
סוד נתון לך, שבחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, ניתן להתגבר על היצר.
ואיך?
"השכם להורגו" עולה **615** למנין המילה **'בתרי"ג'**
תחזור לשמירת תרי"ג המצוות כדי להכניע את היצר.
הטיפול ביצר זה:
"השכם"– לבית המדרש, תיקח אותו לבית המדרש כדי להתגבר עליו.
כדי להחליש אותו בתבלין הנתון לנו נגדו:
"השכם" עולה 365 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **370** למנין המילה **'תבלין'**
(באתב"ש אשכמט)
ומה התבלין?, 'תורה':
"השכם להרגו" עולה 609 ועוד 2 מילים עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.

* * * * * * * * *

לעשות רצונו

בימי הדין:
בתשרי באתב״ש: **שאבגם** עולה **346**

כאשר היהודי מרגיש רגשי:
אשמה עולה **346**

התיקון:
לחזור (בתשובה) לעשות 'רצון' ה':
רצון עולה **346**

ולשמור לשונו (דבוריו):
נצור עולה **346**
(תהלים ל״ד, י״ד-״נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה״)

ואז תפלתו (ומעשיו) תתקבלו כקרבן לכפר עליו:
'ונרצה לו לכפר'
באתב״ש: **פטגהץ כף כלוג** עולה **346**
(ויקרא א', ד'- ״וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו")

ויזכה לחיים של:
נצח נצחים עולה **346**

כי החוזר ועושה:
רצון ה' באתב״ש: עולה **397**
מעביר מעליו מידת הדין ומושך על עצמו מידת הרחמים:
דין לרחמים באתב״ש: עולה **397**

ומי ששומר ואוהב ומכבד את התורה:
״טוב לי תורת פיך״ עולה **1173**
התורה מגינה עליו וגם מושכת אליו רחמים:
מעבירה מידת דין לרחמים עולה **1173**

* * * * * * * * *

"אריה שאג"

עמוס פרק ג' פסוק ח':
"אריה שאג מי לא יירא"
אמרו חז"ל "**אריה**" רמז לתקופת **א**לול, **ר**אש השנה, **י**ום כפור, **ה**ושענא רבה.
"אריה שאג", קרי מתחיל לשאוג, בחודש אלול:
"**אריה שאג**" עולה **520** למנין המילה '**אלול**' (באתב"ש: תכפך)
כבר אז צריך להקדים ולהתעורר כדי שתכנס לימים הנוראים כבעל תשובה.
ולהכין את עצמך לזה, גם קצת קודם, כבר בתמוז:
'**תמוז אלול**' עולה **520**
לערוך:
התפלה עולה **520**
בבכי ודמעות:
דמעות עולה **520**
ולבקש:
"**אנא ה' הושיע נא**" עולה **520**
כדי שתינצל מן הדין:
"**תצל**" עולה **520**
(תוצל כתוב חסר)
ולחזור להיות:
עם קדוש עולה **520**
ההולך בדרך:
הטוב באתב"ש: **צנש** עולה **520**
קרי בדרך 'התורה', ולפי:
ברכות ה', א': "אין טוב אלא תורה"
(וגם, "לקח טוב נתתי לכם")

וידוע:
ששאגת האריה מעורר מן פחד בבני אדם כי מזכיר להם שעוד מעט:
נחתם גזר דינם עולה **812**
ואם לא יעשו תשובה עכשיו יכול לבוא עליהם:
פורענות עולה **812**
ואז גם תוקעים בשופר, זכר:
לעקדת יצחק עולה **812**
והקב"ה קם מכסא הדין (מדרש):
'**ויושב על כסה הרחמים**' עולה **812**

זה החסד הגדול שיש בתקופת "אריה" שיש:
"**שאג**" עולה 304 ועוד 3 אותיות עולה **307**
מן קול כזה שלא שומעים, מן אווירה, הגורמת ודוחפת את האדם לחזור בתשובה, ולהתפלל ולבקש רחמים על עצמו. ולתקוע בשופר כדי לבטל את מידת הדין ולמשוך את מידת הרחמים על עצמו:
ויוצאים זכאים בדין עולה **307**

* * * * * * * * *

"השיבנו"

איכה פרק ה' פסוק כ"א:
"**השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם**"
ראש תיבות, אותיות: **ה', י', א', ו', ח', י', כ'** עולה 60 ועוד 7 אותיות עולה **67**
אלול עולה **67**
כל חודש אלול מבקשים שתתקבל תשובתנו.

* * * * * * * * *

כפר

חודש אלול וחודש תשרי הם החודשים שבהם כדאי לתת כפר נפש, ולפי:

אלול ותשרי עולה **983**
מחצית השקל עולה **983**
(מחצית השקל כפר)

* * * * * * * *

תשובה

גאולה באתב"ש: **רתפכץ** עולה **790**
"**ושבת עד ה'**" באתב"ש: **פבשא זק מעקץ** עולה **790**

כאשר שבים בתשובה עד ה' אז תבוא הגאולה, ולפי:
אלשיך: 'רק על ידי התשובה תבוא הגאולה'

* * * * * * * *

"שובה ישראל"

פסוקים מהפטרת שבת שובה הושע פרק י"ד.

"שובה ישראל עד ה' א-ל-ה-י-ך כי כשלת בעונך"

הקריאה לשוב בתשובה שייך תמיד בכל יום, אבל יש זמנים יותר נוחים ודחופים לזה, והם בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה.

ורמזים:
"ישראל עד ה'"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **י'+ל', ע'+ד', י'+ה'** עולה **129**
בימי אלול עולה **129**

"עד ה' א-ל-ה-י-ך"
באתב"ש:
זק צ תכצמל עולה 777 ועוד 8 אותיות עולה **785**
בי' ימי תשובה עולה **785**

וגם:
"קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו"

1) **"קחו עמכם דברים ושובו אל ה'"**
סוף תיבות, אותיות: **ו', ם', ם', ו', ל', ה'** עולה **127**
ימי אלול עולה **127**

2) **"עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו"**
סוף תיבות, אותיות: **ם', ם', ו', ל', ה', ו'** עולה **127**
ימי אלול עולה **127**

3) **"וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו"** עולה 1738 ועוד 5 מילים עולה **1743**
עשרת ימי תשובה עולה **1743**
כל אחד צריך להתפלל ולבקש רחמים על עצמו, ובמיוחד בעשרת ימי תשובה.

4) **"כל תשא עון וקח טוב ונשלמה"** עולה 1439 ועוד 6 מילים עולה **1445**
ותשובה ותפלה וצדקה עולה **1445**

5) **"עמכם דברים"** באתב"ש: **זילי קשגמי**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+י', ק'+י'** עולה **127**
ימי אלול עולה **127**

6) **"ושובו אל ה'"** באתב"ש: **פבפשף תך מ--ץ**
ראש תיבות, אותיות: **פ', ת', מ'** עולה **520**
אלול באתב"ש: **תכפך** עולה **520**
צריך להזדרז ולשוב כבר בחודש אלול.

וגם:
"וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה"

1) **"ואל בגדיכם ושובו אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום הוא ארך אפים"**
ראש תיבות, אותיות:
ו', ב', ו', א', י', א', כ', ח', ו', ה', א', א' עולה **67**
אלול עולה **67**

2) **"אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד"**
ראש תיבות, אותיות:
א', י', א', כ', ח', ו', ה', א', א', ו', ח' עולה **67**
אלול עולה **67**

3) **"לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום"**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ל'+ם', ו'+ל', ב'+ם', ו'+ו', א'+ל', י'+ה', א'+ם', כ'+י', ח'+ן', ו'+ם'** עולה **381**
בחדש אלול עולה **381**

4) **"ואל בגדיכם ושובו אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום הוא ארך אפים"**
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ו'+ל', ב'+ם', ו'+ו', א'+ל', י'+ה', א'+ם', כ'+י', ח'+ן', ו'+ם', ה'+א', א'+ד', א'+ם' עולה **379**
חדש אלול עולה **379**

5) **"ושובו אל ה'"** באתב"ש: **פבפשף תך מ--ץ**
ראש תיבות, אותיות: **פ', ת', מ'** עולה **520**
אלול באתב"ש: **תכפך** עולה **520**
צריך להזדרז ולשוב כבר בחודש אלול.

6) **"וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום"**
באתב"ש:
פדגזף כששלי פתך שרקמלי פבפשף תך מ--ץ ת-כ-צ-מ-ל-י לם סטפט פגספי
סוף תיבות, אותיות:
ף', י', ך', י', ף', ך', ץ', י', ם', ט', י' עולה **379**
חדש אלול עולה **379**

7) "**וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו א-ל ה' א-ל-ה-י-כ-ם כי חנון ורחום**"
באתב"ש:
פדגזף כששלי פתך שרקמלי פבפשף תך מ--ץ ת-כ-צ-מ-ל-י לם סטפט פגספי
סוף תיבות, אותיות:
ף', י', ך', י', ף', ך', ץ', י', ם', ט', י' עולה **379**
חדש אלול עולה **379**

8) "**ורב חסד ונחם על הרעה**"
עולה 764 ועוד 16 אותיות ועוד 5 מילים עולה **785**
בי ימי תשובה עולה **785**
כל הזמן ומיוחד בעשרת ימי תשובה

9) "**ורב חסד ונחם**" באתב"ש: **פגש סחק פטסי** עולה 710 ועוד 3 מילים עולה **713**
תשובה עולה **713**

ועוד:
"**מי יודע ישוב ונחם והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך לה' א-ל-ה-י-כ-ם**"

"**יודע ישוב ונחם והשאיר**" באתב"ש: **מפקז מבפש פטסי פצבתמג**
עולה 1423 ועוד 18 אותיות ועוד 4 מילים עולה **1445**
ותשובה ותפלה וצדקה עולה **1445**
צריך לדעת ("יודע") מתכונת התשובה ("ישוב") "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה".

"**מנחה ונסך לה'**" באתב"ש: **יטסץ פטחל כ---ץ** עולה **616**
התורה עולה **616**
החוזר בתשובה חוזר ללמוד התורה ולשמור מצוותיה.
ודרשו חז"ל: מי שלומד תורת הקרבנות כאילו הקריב קרבן, ולפי:
<u>מנחות ק"י, א'</u>: "אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז', ל') זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם', כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם"
ומי שלומד תורה בכלל, ולא רק תורת הקרבנות, כאילו מקטיר, ולפי:
<u>מנחות ק"י, א'</u>: "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי"

* * * * * * * *

פסוקים מפתיחה לסליחות ימים הנוראים (נוסח אשכנז)

"**נחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה אליך**"
ראש תיבות, אותיות: **נ', ד', ו', ו', א'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'
זה צו חודש **אלול** "**ונשבוה**"

ועוד:
לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך"
ראש תיבות, אותיות: **ל', ב', ו', ב', ב', ל'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.
"**ולא במעשים באנו לפניך**"
סוף תיבות, אותיות: **א', ם', ו', ך'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.
בחודש אלול מבקשים: "אין בני מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

ועוד:
"**יבאו וישתחוו לפניך א-ד-נ-י ויכבדו לשמך**"
"**לפניך א-ד-נ-י ויכבדו לשמך**"
ראש, תיבות, אותיות: **ל', א,' ו', ל'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

ועוד:
"**ואנחנו ברב חסדך נבוא ביתך**"
ראש תיבות, אותיות: **ו', ב', ח', נ', ב'** עולה **68** למנין המילה '**אלול**' (כולל המילה)
ולמנין המילה '**חיים**'.
לרמוז:
באלול נבוא לבית ה' ("נבוא ביתך"), קרי להתפלל בבית הכנסת וללמוד בבית המדרש, כי **באלול** יש **חיים** למוצאיהם ("כי חיים הם למוצאיהם"), יש רחמים גדולים וחסד למי שרוצה לחזור לתורה, למי שרוצה לעשות תורה קניין שלו.

* * * * * * *

חודש תשרי - שמחה אחדות ושלום

<u>שמחה</u>

כל יום טוב יש לו את המצוות המיוחדות לו. ובנוסף למצוות השייכות לחג אנו מצווים על השמחה. בדרך כלל שמחת יום טוב קשור באכילת בשר ושתית יין (הקרבנות בזמן המקדש), ובלבישת בגדים נאים. אבל יש שמחה נוספת בכל חג המיוחדת לתקופתה. לדוגמה:

בראש השנה, הנקרא גם יום הדין, יש מצות החג, התשובה, ותקיעת השופר (שופרות, מלכויות, וזיכרונות), ולמרות אימת הדין יש שמחה על הידיעה שיש לנו אפשרות לתקן את הטעויות שעשינו ולחזור בתשובה וכאילו להתחיל מחדש.

ביום הכיפורים, יש מצות היום, העינוי, הוידוי, והסליחות. ולמרות היום הנורא, יש שמחה בעצם הדבר שיש לנו יום כזה בשנה לכפר על חטאינו.

בחג הפסח, הנקרא גם חג האביב, יש מצוות החג, הסדר, אכילת מצה ומרור, סיפור יציאת מצרים, ארבע כוסות, ומצד הטבע הבאת קרבן העומר, שמחת זמן קציר שעורים והתחדשות הפריחה בטבע .

בחג השבועות, הנקרא גם 'חג הבכורים' וגם 'זמן מתן תורתנו', יש מצוות החג, בכורים, שתי הלחם, ושמחת זמן קציר החיטים.

בחג הסוכות, הנקרא גם 'חג האסיף', יש מצות החג, ארבעת המינים, ישיבה בסוכה, ושמחת גמר איסוף פרות הארץ מהשדה וסיום עונת החקלאות.

לפי חז"ל לשמחת חג הסוכות יש מעלה יתרה. וזה בא לביטוי במה שאנו אומרים בתפילה "**חג הסוכות זמן שמחתנו**". רק אצל חג הסוכות מוזכר בכתב שלוש פעמים הנושא של השמחה. "**ושמחת בחגך**", "**והייתה אך שמח**".

אחרי שבעת ימי חג הסוכות אנו חוגגים שמיני עצרת. כאן אומרים חז"ל אין שום סיבה חקלאית נוסף הנותן שמחה לאדם, אלא יש רק השמחה בפני עצמה "**שמיני העצרת זמן שמחתנו**".

"**והיית אך שמח**". אחרי "**אך**" (21) ימים של חודש תשרי שבו אנו עוברים מאימת הדין לשמחה, ובתוך החודש הזה השמחה עולה ומתגברת מיום ליום, בא שמיני עצרת ביום ה**22** לחודש, שהיא "**אך**", פרוש "**רק**" שמחה. לפי חז"ל (ראה חוברת סוכות של הרב אברהם פרינס זצ"ל) בשמיני עצרת (החל ביום 22 לחודש) אנו חוגגים גם שמחת תורה, קרי אנו שמחים בתורה שנכתבה **ב22** אותיות של כתב הקודש.

ומעניין, שגם חג השבועות וגם שמיני עצרת נקראים בשם **עצרת**. חג השבועות, **עצרת** אחרי חג הפסח, ובנוסף זמן מתן **תורתנו**, ושמיני עצרת, **עצרת** אחרי חג הסוכות ובנוסף זמן גמר (והתחלת) קריאת **תורתנו**. רק בנושא **התורה** הקדושה אנו **עצורים** ביחד בחגגתה.

מתכונת התשובה ("ותשובה, ותפילה, וצדקה מעבירים את רוע הגזרה") שאנו מבליטים בתפלתנו בראש השנה ויום הכפורים גם מתפזרת גם על כל תקופת הימים הטובים של חודש תשרי. כאילו:

ראש השנה – בולטת **התפילה** (קול, ושופר) . יום כיפור – בולטת **התשובה** (צום, ווידוי).

ובסוכות - בולטת **הצדקה** (ממון, מזמינים עניים ואורחים לסוכה). ובהגיענו לשמיני עצרת אנו שמחים באמונה שעברנו את רוע הגזרה.

<u>אחדות</u>

לא פחות חשוב, זה נושא האחדות בחגים. להבין גודל החשיבות של אחדות העם ואחדות הלבבות נתבונן בדברים הבאים:

ביום יום כיפור בתפילת "קול נדרי" אנו מתירים להתפלל עם העבריינים. לפי חז"ל אין התענית מתקבלת אלא אם משתף בה גם מפושעי ישראל.

בחג בסוכות אנו אוגדים את ארבעת המינים ביחד. וידוע מדרש חז"ל שכל אחד מארבעת המינים דומה לאדם בישראל. יש מהם שיש להם טעם וריח כמו האתרוג, קרי מעשים טובים ותורה. ויש מהם שיש להם רק טעם ולא ריח כמו הלולב (תמרים), קרי רק מעשים טובים אבל אין תורה. ויש מהם ריח טוב ולא טעם כמו ההדס, קרי יש להם תורה אבל לא מעשים טובים. ויש מהם שאין להם לא טעם ולא ריח כמו הערבה, קרי לא מעשים טובים ולא תורה. וכל אחד צריך וזקוק לשני. אי אפשר לקיים מצות ארבעת המינים (קרי נטילת לולב) אם חסר אחד מהם. ונשאלת השאלה למה צריכים אלו הדומים לאתרוג, ולולב, והדס את אלו הדומים לערבה? הלא אין להם לא תורה ולא מעשים טובים. במה הם יכולים לזכות האחרים? והתשובה פשוטה למדי, הם מאפשרים את קיום מצות האחדות. התרומה שלהם זה עצם הצטרפותם (ויצירת דבר שלם).

הקטורת המורכבת מאחד עשרה סממנים יש בתוכה סם אחד שריחו רע (החלבנה). וכתוב על הקטורת "**ואם חסר אחת מכל סמניה חיב מיתה**". הקטורת לא שלמה בלי 0החלבנה. ועל זה אומרים חז"ל שגם אלו שריחם הרוחני רע (דלי המצות) מצרפים 0(וצריכים) אותם לעבודת הצבור.

גזרת הכתוב שבני ישראל יתנו מחצית השקל להקמת המשכן במדבר. גם אחרי זה נתנו מחצית השקל כל שנה בזמן בית המקדש. בכסף זה קנו קרבנות צבור שהקריבו על גבי המזבח. ובגלל שכולם השתתפו במחצית השקל לכל אחד היה חלק בקרבנות הצבור (צבר - צדיקים, בנונים, רשעים). אחדות העם בקרבנות.

דור המבול קלקלו מעשיהם ונדונו לכליה, ונחתם דינם על חטא הגזל. אבל דור הפלגה שמרדו כלפי ה' נידונו לבלבול שפתם ופיזור על פני הארץ. ואומרים חז"ל שלמרות חומרת חטאם של דור הפלגה הם היו מאוחדים במטרתם ("ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים"), והאיחוד עזר להם להקל בעונשם. אבל דור המבול גזלו אחד מהשני, וחטאו אחד בשני, והם הגדילו הוויכוח והשנאה והפירוד בין הבריות ועונשם היה חמור מאד. (ולפי המשנה במסכת סנהדרין אין לשניהם חלק לעולם הבא).

ברכת יעקב אבינו לבניו, "**האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים**". תהיו אגודה אחת ואז תהיה לכם האיחוד הזה לעוגן הצלה מכל רע (לקוטי רמ"ל). "**הקבצו ושמעו בני יעקב...**". אין די באיחוד פשוט אלא "ושמעו אל ישראל אביכם", ויקראו יחד איתו "ה' אלקינו ה' אחד" (אבני אצל).

ברכת משה רבנו ע"ה לבני ישראל: "**ויהי בשורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל**"
רש"י:
"בהתאספם יחד באגודה אחת ושלום ביניהם הוא מלכם ולא כשיש מחלוקת ביניהם"

ידוע פירוש חז"ל על אחאב מלך ישראל (שכתוב עליו במסכת סנהדרין שאין לו חלק לעולם הבא) שכאשר הוא וחייליו יצאו לקרב הם נצחו וחזרו בחיים על אף שהם לא היו צדיקים בכלל. כי היתה אחדות ביניהם.

"**כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא**" (קהלת ז', כ'). יחיד לא יכול לעמוד בדין לבד, תמיד חסר לו משהוא. אבל צבור משלימים אחד את החסר של השני ואפשר להיראות כיחידה שלמה.

הנושא של האחדות בולט בחג הסוכות יותר מהחגים אחרים, ומתבטא במצות ארבעת המינים שנוטלים ושמאוגדים ביחד, ובישיבה בסוכה שמקיימים המונים מבני ישראל דתים וחילונים יחד. ואפשר ששיא האחדות מגיע בשמיני עצרת כאשר חוגגים שמחת התורה. משתתפים בהקפות (ובמיוחד בהקפות שניות) כל האומה. רוקדים ושרים ביחד סביב הדבר שמאחד את בני ישראל וזו התורה הנצחית. וזה לא פלא שהשמחה האמיתית זו שמחה הרוחנית, שמחת התורה, שלא מלווה בשום תוספת של סיבה גשמית (כגון סיבה חקלאית).

ונראה להגיד שהאחדות מכינה את הדרך לשלום. כי כאשר יש אחדות בין הבריות, ואין הפירוד והמחלוקת בינהם, כבר יש בסיס לשלום. השלום מזוהה עם הסוכה כמו שאנו אומרים "**סוכת שלום**". וגם בקשתנו בתפילה "**ופרוש עלינו סכת שלומך**". וגם בחתימת הברכות בקריאת שמע בשבתות ובימי טובים "**הפורש סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים**".

שלום

לפי חז"ל "**אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום**". התפילה (שמונה עשרה) מסיימת בשלום ("המברך את עמו ישראל בשלום"). ברכת כהנים מסיימת בשלום ("...וישם לך שלום"). פנחס הכהן נתברך בשלום ("ונתתי לו את בריתי שלום"). התורה שלום ("דרכה דרכי נעם ונתבותיה שלום").
הצדקה שאנו עושים בימים הטובים מגדילה את השלום בעולם כפי שכתוב:
משנה אבות פרק ב' משנה ז':
"**מרבה צדקה מרבה שלום**"
ישעיהו פרק ל"ב פסוק י"ז:
"**וה-י-ה מעשה הצדקה שלום**"

"**אמת ושלום שפטו בשעריכם**"
"**את האמת והשלום אהבו**".

<u>סיכום</u>

השמחה, האחדות, והשלום זה מהדברים החשובים של החגים בחודש תשרי. ונקוה שרמת השמחה ואחדות והשלום שהגענו אליה בסוף תקופת החגים של חודש תשרי תלווה אותנו דרך חודש מר חשוון, חנוכה, ופורים, ותביא אותנו מאוחדים ושלמים לחג המצות. ואז תתחדש השמחה מחדש ונזכה לביאת המשיח במהרה בימנו.

* * * * * * * * *

"לחדש השביעי הזה"

כתוב על הימים הטובים בחודש תשרי:
על ראש השנה:
ויקרא פרק כ"ג פסוק כ"ד:
"...בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש"
על יום הכפרים:
ויקרא פרק כ"ג פסוק כ"ז:
"אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש..."
על סכות:
ויקרא פרק כ"ג פסוק ל"ד:
"...בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים לה'"

ונשאלת השאלה:
למה ביום הכפרים ובחג הסוכות כתוב מספר החדש ,"השביעי", וגם המילה "הזה"?
אם כתוב "**הזה**" למה כתוב "**השביעי**?
ואם כתוב "**לחדש השביע**" למה כתוב "**הזה**"?
(נראה שהיה די באחד מהם, או "הזה" או "השביעי")
הלא בפסח וחג המצות כתוב:
ויקרא פרק כ"ג פסוקים ה'-ו':
"בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח לה'"
"ובחמישה עשר יום לחדש הזה חג המצות לה' שבעת ימים מצות תאכלו"
כאן לא כתוב עוד הפעם מספר החודש אלה רק "הזה".
(כי מובן מהמילה "הזה" שזה אותו חודש הראשון)

ונראה לי להגיד על פי המדרש:
אמר רבה (כ"ט, י"א):
"כל השביעין חביבין לעולם למעלן השביעי חביב...בחדשים שביעי חביב שנאמר (ויקרא כ"ג) 'בחדש השביעי באחד לחדש' "

דברים השייכים למספר 'שבע' הם חביבים וחשובים.
ואולי בגלל חביבתו של החודש שהוא שביעי בחדשים חזר והזכיר נוסף למילה "הזה" גם מספר החודש "השביעי" ("החדש השביעי הזה"), ואולי גם לחבב אותו עלינו.
ואולי הביטוי "החדש השביעי הזה" קיצור עבור 'החדש השביעי החביב הזה'.
(וכתוב בלי המילה 'החביב', כי כבר ידוע שהחודש שהוא "השביעי" הוא 'החביב'. ועוד, המספר שבע בכל צירופיה ("שבעת", "השביעי", לשביעי), מוזכר עשר פעמים בחגי תשרי וזה גם מראה על "בחדשים שביעי חביב").

ואם היה כתוב רק "לחדש השביעי", בלי המילה "הזה", יש אפשרות לחשוב שאולי מדובר בחודש שביעי אחר. בחודש שהוא שביעי מחודש השביעי הנוכחי. אבל כאשר כתוב "הזה" ברור שזה אותו החודש שהוא שביעי למניין החדשים שכבר כתוב עליו "שבתון זכרון תרועה" (ולא שביעי בדילוג מחודש הנוכחי). ובגלל חביבתו (וחשיבותו) של המספר 'שבע' הוזכר עם מספר "השביעי" גם "הזה", "השביעי הזה".

ועוד:
למה כאשר מתחיל לתאר חגי החודש, קרי בחג הראשון בחדש, כתוב מספר החדש לפני שכתוב מספר היום בחדש ("בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש", "בחדש השביעי באחד

לחדש״). ואילו אצל יתר הימים או יתר החגים באותו חדש כתוב סדר הפוך, מספר היום בחדש לפני מספר החדש (״בחמישה עשר לחדש הזה״)?

ונראה לי להגיד:
כותב החשוב חשוב ראשון. בתיאור חג הראשון בחדש חשוב לדעת מיד באיזה חדש החג ואחר כך באיזה יום בחודש. אבל אם יש כמה חגים באותו חדש חשוב להגיד היום לפני החדש כי כבר הזכיר באיזה חודש נמצאים.

ובהמשך כתוב:
ויקרא פרק כ״ג פסוק ל״ט:
״אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ...״
כאן לא כתוב ״הזה״. כי כאן אי אפשר לטעות שזה חודש שביעי אחר.
כי כתוב ״באספכם את תבואת הארץ״ וזה מגדיר התקופה.

* * * * * * * *

"ונשובה"

איכה פרק ה' פסוק כ"א:
"**השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם**"
ראש תיבות, אותיות: **ה', י', א', ו', ח', י', כ'** עולה 60 ועוד 7 אותיות עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

זה הבקשה של חודש **אלול**, "**השיבנו**", וזה הצו של חודש **אלול**, "**ונשובה**".

במישור הרעיוני::
ה', י', א', ו', ח', י', כ', אותיות המילים '**איכה**' '**וחי**'
לרמוז:
תענה לקריאה '**איכה**' (איפוה אתה?), קרי תעשה חשבון נפש לעצמך בחודש **אלול**, ותשוב, כי השב בחודש אלול , לקראת יום הדין, זוכה בדין וניצול '**וחי**'.

* * * * * * *

"בראש השנה יכתבון"

מתוך תפלת מוסף של ראש השנה ויום כפור, תפלת 'ונתנה תוקף':
"**בראש בשנה יכתבון וביום צום כפור יחתמון**"

מי לא רוצה לזכות בכתיבה וחתימה טובה?
להשיג את זה צריכים לדאוג שהכתיבה:
"**יכתבון**" באתב"ש: **מלאשפט** עולה **460**
תהיה אחרי שחזרנו בתשובה, אחרי חרטה ושברון לב ובכי:
הבכי באתב"ש: **צשלם** עולה **460**
על המעשים הלא טובים שעשינו.
ולפי זה:
לבכות (בכה) לפני ראש השנה וגם אחרי ראש השנה (תבכה), בעשרת ימי תשובה:
"**בכה ותבכה**" עולה **460**
כדי שהכתיבה:
"**יכתבון**" באתב"ש: **מלאשפט** עולה **460**
תהיה טובה:
כתיבה טובה עולה **459**

ולזכות:
לחתימה טובה עולה **515**
צריך גם:
תפלה עולה **515**
מתוך שברון לב.

ולבקש רחמים:
"אבינו מלכנו בטל מעלינו כל גזרות קשות'
גזרות עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.

כי דנים את האדם על שמירת התורה.
ומתוך תפלת מוסף של ראש השנה, 'ונתנה תוקף':
"**ותכתב את גזר דינם**"

"**ותכתב את גזר**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ו'+ב', א'+ת', ג'+ר'** עולה **612** למנין המילה '**דברות**'.
לרמוז:
דנים את האדם האם שומר את המצוות.

"מי יחיה ומי ימות"
עולה 595 ועוד 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה **612** למנין המילה **'דברות'**
לרמוז:
מי ששומר המצווה יחיה, וחס ושלום אם לא, ימות.

* * * * * * * * *

ותוציא לאור דיננו

בעשרת ימי תשובה אנו מבקשים:
"אבינו מלכנו קרע רע גזר דיננו"

"גזר דיננו" עולה **330**
"רע" עולה **270**
ההפרש (330-270) עולה **60.**
כאשר קורעים את 'רע' של 'גזר דיננו' נשאר **60,** ערך של האות **ס'**.
לרמוז:
סמ"ך– **ס**ליחה, **מ**חילה, **כ**פרה.
על יד קריעת רע מגזר דיננו יש סליחה, מחילה, וכפרה.

ועוד:
"אבינו מלכנו קרע רע גזר דיננו"
כאשר קורעים את רע מגזר, קרי מורידים המילים 'רע גזר', נשאר רק:
'דיננו' העולה **120**
לרמז:
בלי 'רע', יש חיים ארוכים.

ועוד:
"רע גזר דיננו" עולה 600 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה **613** למנין **'תרי"ג'**.
לרמוז:
קיום מצוות התורה מציל מגזרות קשות ומרוע גזר דיננו.

* * * * * * * * *

קול התרועה

אמרו חז״ל:
קול התרועה מזכיר אדם הבוכה.
התרועה זה תשעה טרומיטין, תשעה קולות פשוטים, דמוי בכי, יבבה.
התרועה עולה 686 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה **693**
ט׳ קולות דמויים בכי עולה **693**
וגם:
תרועה באתב״ש: **אגפזץ** עולה **181**
קל בכי, יבבה עולה **181**
(המלה קול בכתב חסר. קל באתב״ש: דך, לרמוז שהאדם החוטא אומלל ובוכה כי צריך כפרה)

והקולות האלו:
ט׳ טרומיטין של בכי עולה **705**
מזכירים:
לב שבור באתב״ש: **כש בשפג** עולה **705**

ועוד:
תרועה עולה **681**
מ׳ בבכי באתב״ש: **י׳ ששלמ** עולה **680**
לרמוז:
התרועה צריך להזכיר לנו בכול יום ממ׳ (40) הימים שבין ראש חודש אלול לבין יום הכפורים, שהאדם צריך להתחרט ולהתחנן בלב שבור בבכי על עוונותיו.

במישור הרעיוני:
תוקעים בשופר, תקיעה תרועה תקיעה.
התקיעה קול ישר והתרועה שבר קול דמו בכי.

ונראה שהמבנה הזה תקיעה, תרועה, תקיעה רומזת על מחזור החיים הרוחניים.
תקיעה מכריזה על אירוע חשוב, על עידן חדש, ותרועה על בכי.
תקיעה– אדם נולד, בריאה חדשה, והוא נקי מעוונות והנשמה שמחה.
תרועה– אדם חוטא וכאילו הנשמה בוכה.
תקיעה– אדם עושה תשובה, והוא כבריאה חדשה, והנשמה שמחה.

* * * * * * * * *

תשליך

ביום הראשון של ראש השנה (אחרי תפילת מנחה) האשכנזים הולכים לים (או למקום מקווה של מים) להגיד תפילת 'תשליך'. ובאופן סמלי משליכים את חטאיהם למים. וכתבו חז"ל שראוי ללכת למקום מים שיש שם דגים. כי כמו הדגים, האדם נאחז בימים האלו במצודה, 'במצודת הדין" ולא יודע עתו.

ובמישור הרעיוני:

'במצודת הדין' עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.

לרמוז:

שמירת התורה יציל אותנו ממצודת הדין שבו אנו נמצאים.

* * * * * * * * *

עשרת ימי תשובה

בעשרת ימי תשובה חז"ל תקנו להוסיף משפטי בקשה בתפילת שמונה עשרה.
"**זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבינו בספר החיים למענך חיים**"
"**מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים**"
"**וכתוב לחיים כל בני בריתך**"
"**בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום**"

והלא הלכה היא, שאסור להפסיק או להוסיף בתפילת שמונה עשרה שום בקשה פרטית בשלושת הברכות הראשונות או בשלושת הברכות האחרונות.
ונשאלת השאלה: למה תקנו חז"ל לומר פסוקים אלו של בקשות במקומות שאסור כל השנה להוסיף?
ומתרצים:
שבעשרת ימי תשובה אנו תלויים ועומדים. המצב הוא מצב של פיקוח נפש.
וידוע הכלל שפיקוח נפש דוחה הכל, חוץ משלוש עברות שצריך להיהרג ולא לעבור.

וניתן להוסיף:
תפילת שמונה עשרה מורכבת משלושה קטעים.
קטע ראשון: שבח לה'
קטע שני: בקשות
קטע שלישי: הודאה לה'
שבח, בקשה, תודה, ראש תיבות, אותיות: **ש', ב', ת',** המילה **שבת**

ומעניין הדבר:
"**פיקוח נפש דוחה שבת**"
'פיקוח נפש' - של ימים נוראים, שבהם אנו תלויים ועומדים בדין, **'דוחה שבת'** - קרי דוחה שמונה עשרה שיש בתוכה קטעים של 'שבת' - **ש**בח, **ב**קשה, **ת**ודה.

* * * * * * * * *

עשרת ימי תשובה

הימים בין ראש השנה ליום הכפורים (בין כסה לעשור) נקראים 'עשרת ימי תשובה'.
ובמילים האלו יש רמזים למהות של הימים האלו, וגם למה שצריכים לעשות בהם:
'עשרת ימי תשובה'
באתב"ש: **זבגא מימ אבפשץ** עולה **576**
(ועם עוד 3 מילים עולה 589 למנין 'בין כסה לעשור' באתב"ש)

והם י' ימי חסד הקורא לאדם:
"**סור מרע**" עולה **576**

שובו, 'קחו עמכם':
"**דברים ושובו**" עולה **576**
(הושע י"ד, ג'-" קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ")
"דברים", רמז לדיבור, קרי תן:
תפלה עולה 575 ועוד המילה עולה **576**
"דברים", דברי תורה, ומצוות.
(דברים י"ב, כ"ח- "שמר ושמעת את כל הדברים האלה")
זה הזמן האחרון לקראת יום הדין לחזור לשמור תורה ומצוות:
י' ימי תשובה
באתב"ש: **מ' מימי אבפשץ** עולה 603 ועוד 9 אותיות עולה **612** למנין **'דברות'**.

ותן מענה:
ועניתם עולה **576**
נגד:
יצר הרע עולה **575**
('יצר הרע מכונה 'השאור שבעיסה', 'השאור' באתב"ש: צבתפג עולה 575 ועוד המילה עולה 576)
תלחם עם היצר.

ותעוררו את הרחמים, 'תקעו בשופר' כדי להעביר ממידת הדין למידת הרחמים:
"**תקעו**" עולה **576**

התקופה הזאת כאילו שואלת את האדם:
'איכה' עולה **36**
וכאשר האדם מתבונן בשאלה, הוא נאחז בחרדה, כי באמת אין לא תשובה מספקת.
כי אין אדם שלא יחטא. ואז המענה שלו לשאלה היא שהוא פותח ואומר:
וידוי עולה **36**
מתוודה, ושב.

והמתכונת של הימים האלו להינצל ממידת הדין נמצאת ברמז דק במילים:
י' ימי תשובה עולה 783 ועוד 9 אותיות עולה **792**
'תשובה תפלה צדקה'
באתב"ש: **אבפשץ אוכץ הקדץ** עולה 789 ועוד 3 מילים עולה **792**
(מתוך תפלת קדושת היום, 'ונתנה תוקף'- "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה")

ומי ששב:
'בין כסה לעשור' עולה **753**
יזכה, בחג הסוכות, לנאמר:
"והיית אך שמח" באתב"ש: **פצממא תל ביס** עולה **753**
כי יצא זכאי בדין.
שנה טובה.

* * * * * * * * *

"בין כסה לעשור"

<u>דברים פרק ל' פסוק כ':</u>
"**לשמע בקלו ולדבקה בו**" עולה 733 ועוד 20 אותיות עולה **753**
בין כסה לעשור עולה **753**

"**לשמע בקלו ולדבקה בו**" ראש תיבות, אותיות: **ל', ב', ו', ב'** עולה **40**
הזמן המאוחר בשנה "לשמע בקלו" זה ב40 הימים שבין ראש חודש אלול ליום הכפרים.

* * * * * * * * *

מחילה

<u>תהילים פרק פ"א:</u>
"תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו כי חוק הוא לישראל משפט לאלוקי יעקב"

"**חוק הוא לישראל משפט לאלוקי יעקב**"
ראש תיבות, אותיות: **ח', ה', ל', מ', ל', י'**, אותיות המילה '**למחילה**'

תקיעת השופר (והימים הנוראים בכלל) הם **למחילה** לבני ישראל.

ועוד:
<u>תהילים פרק ל"ו פסוק י"א</u>: "**משך חסדך לידעיך וצדקתך לישרי לב**"

בימים הנוראים אומרים בפיוטים:
"משך חסדך לידעיך א-ל קנוא ונוקם"

"**משך חסדך לידעיך**" ראש תיבות, אותיות: **מ', ח', ל'**, המילה '**מחל**'.
בקשה למחילה.

* * * * * * * *

״סלח לנו מחל לנו כפר לנו״

נגד 'עון' מבקשים 'סליחה', 'מחילה', 'כפרה'.
״סלח לנו מחל לנו כפר לנו״

עון עולה **126**
עון באתב״ש: **זפט** עולה **96**
ביחד (96+126) עולה 222 ועוד 2 מילים (עון, זפט) עולה **224**
סליחה באתב״ש: **חכמסץ** עולה 218 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **224**

עון באתב״ש: **זפט** עולה 96 ועוד 3 אותיות עולה **99**
סלח עולה 98 ועוד המילה עולה **99**

עון באתב״ש: **זפט** עולה 96 ועוד 3 אותיות עולה **99**
מחילה עולה 93 עולה 5 אותיות ועוד המילה עולה **99**

עון עולה 126 ועוד 3 אותיות עולה **129**
כפרה באתב״ש: **לוגץ** עולה **129**

ועוד:
עונש באבת״ש: **זפטב** עולה **98**
סלח עולה **98**
חנם עולה **98**
לרמוז:
למרות שלא מגיע לנו מבקשים מתנת חנם, סלח לנו, שלא נקבל עונש

* * * * * * * *

'באין מליץ יושר'

אבות פרק ד' משנה י"ג:
"רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד
והעובר עברה אחת קונה לו קטיגור אחד
תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפרענות"

עשיית מצווה מייצרת פרקליט (מלאך) הממליץ יושר על עושיה.
עשיית עברה מייצרת קטיגור נגד עושיה.

אבל אנחנו 'כדלים', 'כעניים' במצוות, מבקשים:
'באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט וצדקנו במשפט'.
והרמז:
כעניים עולה **200**
כדלים באתב"ש: **לקכמי** עולה **200**
מליץ יושר באתב"ש: **יכמה מפבג** עולה **200**

כי אין לנו:
"**מליץ**" עולה 170 ועוד 4 אותיות עולה **174** למנין המילה '**תורה**' באתב"ש **אפגץ**.
כי אנו '**כדלים**' במצוות התורה, חסר לנו '**מליץ יושר**' מול המקטרג:
המקטרג עולה 357 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה **364** למנין המילה '**השטן**'.
כל עברה שעשינו יצרה קטיגור ביד השטן המקטרג:
קטיגור עולה **328**
שטן מקטרג אתב"ש: **בנט ידנגר** עולה **328**

באין מליץ יושר איך נעמוד 'מול מגיד פשע' (מול השטן המקטרג)?:
"**מגיד פשע**" באתב"ש: **ירמק ובז** עולה **365**
השטן עולה 364 ועוד המילה עולה **365**
('השטן מקטרג בשעת סכנה')

וביום הדין וביום הכפורים מבקשים "וצדקנו במשפט".
ובפתיחה של קדושת היום, שבתוכה אנו מזכירים 'ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה', יש גם מן רמז לזה:
"ונתנה תוקף קדושת היום" באתב"ש: **פטאטץ אפדו דקפבא צמפ** עולה **687**
"וצדקנו במשפט" עולה **687**

ועל סמך מה אפשר לבקש דבר זה?
במישור הרעיוני:
"**וצדקנו במשפט**" באתב"ש: **פהקדטף שיבון** עולה **646** למנין המילה '**להתורה**'.
בזכות התורה.
באין בנו מליץ יושר, '**תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט**', 'חוק ומשפט' רמז להתורה.
תגיד שליעקב יש 'דבר' חוק ומשפט, יש "דבר", יש הדיבור שאמרו בני ישראל בהר סיני:
<u>שמות פרק י"ט פסוק ח'</u>: "**ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה**"
"**וצדקנו במשפט**" באתב"ש: **פהקדטף שיבון** עולה 646 ועוד 11 אותיות עולה **657**
"**דבר ה' נעשה**" עולה **657**

שכל אומות העולם דחו את התורה מראש, אבל עמו ישראל בדיבור שאמרו "נעשה ונשמע" קבלו על עצמם עול המצוות שנתן ה' לעמו (דברים ל"ג, ב') "מימינו אשדת למו":
"**אשדת למו**" באתב"ש: **תבקא כיף** עולה **613**

והדיבור מבטא את רצוננו לקבל התורה. ולמרות שנכשלנו ולא שמרנו את התורה כמו שצריך בגלל היצר (והמקטרג), אנא צרף המחשבה הטובה למעשה (כי יש ליעקב "דבר") שיעמוד נגד המקטרג:
"**ליעקב דבר**" עולה **418**
השטן מקטרג באתב"ש: **צבנט ידנגר** עולה **418**

מחשבה טובה שתעמוד מול קטיגור:
קטיגור באתב"ש: **דנמרפג** עולה **377**
מחשבה טובה עולה **377**

אנא צרף את המחשבה הטובה למעשה כמליץ יושר, "וצדקנו במשפט".
מלאך הממליץ יושר עולה **822**
מחשבה טובה למעשה עולה **822**

"**עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו**"
"**עשה עמנו**" עולה **541** למנין המילה '**ישראל**'.
ובאין מליץ עשה עם עמך ישראל לפני משורת הדין ("צדקה וחסד"), מתנת חינם, והושיענו.
'**צדקה וחסד והושיענו**' באתב"ש: **הקדץ פסחק פצבמזטף** עולה **835**
"**תגיד ליעקב דבר**" עולה **835**
(כי אמרנו דבר "נעשה" על "דבר ה'", "כל אשר דבר ה' נעשה")

ובחדשים 'אלול תשרי 'צדקנו במשפט' ותציל אותנו 'מכל דבר רע':
אלול תשרי באתב"ש: **תכפך אבגם** עולה **566**
צדקנו במשפט באתב"ש: **הקדטף שיבון** עולה **566**
מכל דבר רע עולה **566**

'דבר חוק ומשפט' שיש לזרעו של יעקב יעמוד להם כתריס (מגן) בפני הפורענות:
"**דבר חוק ומשפט**" באתב"ש: **קשג ספד פיבון** עולה **695**
"**כתריס**" עולה 690 ועוד 5 אותיות עולה **695**

והנה כדלים אנו עושים מעשה טוב, תוקעים בשופר בחדש אלול ובחג תשרי, נגד המקטרג ולעורר עלינו רחמים, אנא תאזין לתקיעתנו שתעמוד לנו "כתריס מפני הפרענות":
"**יום תרועה יהיה לכם**" באתב"ש: **מפי אגפזץ מצמץ כלי** עולה **631**
"**מעשים טובים כתריס**" באתב"ש: **יזבמי נפשמי לאגמח** עולה **631**

כי עצם הבקשה שלנו "וצדקנו במשפט" ותקיעתנו מין חרטה מצידנו על מעשנו, ויראתנו מהדין.

* * * * * * * *

״טוב טעם ודעת למדני״

לפני שתקועים בשופר בראש השנה אומרים פסוק זה:
״**טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי**״

במישור הרעיוני:
בחודש אלול, היהודי מתאמץ להחזיר 'טעם' לחיים שלו:
״**טעם**״ באתב״ש: **נזי** עולה **67**
אלול עולה **67**

וזה במה שהוא מכין את לבו לשוב למצוות, ולחזור לדרכי התורה, ומכריז:

1) ״**כי במצותיך האמנתי**״
ראש וסוף תיבות, אותיות: **כ'+י', ב'+ך', ה'+י'** עולה **67**
אלול עולה **67**

2) ״**טעם ודעת למדני כי במצותיך**״
ראש תיבות, אותיות: **ט', ו', ל', כ', ב'** עולה **67**
אלול עולה **67**

ובראש השנה מבקש רחמים (סייעתא דשמיא) שיצליח בדרך האמת:

1) ״**ודעת למדני**״
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ו'+ת', ל'+י'** עולה **446**
האמת עולה **446**

2) ״**טעם ודעת למדני**״
באתב״ש:
נזי פקזא כיקטם עולה 434 ועוד 12 אותיות עולה **446**
האמת עולה **446**

וזה בדרך התורה:
״**טוב טעם ודעת**״ עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.
״**ודעת למדני**״ עולה 614 ועוד 2 מילים עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.

בלי הפרעות של היצר או מקטרג, ותוקע בשופר.

* * * * * * * *

וידוי

ביום הכפורים אנו מבקשים: "סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו"
סלח, מחל, כפר, ראש תובות, אותיות: **ס', מ', כ',** עולה **120**.
מי שמקבל סליחה מחילה וכפרה הוא חי ואולי יגיע ל120.
וגם הם אותיות המילה '**מכס**'. לרמוז "צדקה תציל ממוות".

* * * * * * * * *

נוסח הוידוי

ביום הכפורים אומרים:
חטאנו, עווינו, פשענו
וכנגד זה אנו מבקשים:
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו

אנו מתחילים לבקש מהדברים הקלים לכבדים (מחטא לפשע):
חטא – שוגג
עוון– מזיד
פשע– מרד
וזה לפי דעת חכמים (בברייתא) שמתודה כהן גדול ביום הכפרים לפי סדר
"חטאתי, עוותי, פשעתי" (ולא כדעת רבי מאיר הכתוב במשנה, מסכת יומא פרק ג' משנה ח',
"עוותי, פשעתי, חטאתי". קרי, לא לפי סדר שמבקשים ראשון על החמור ובסוף על הקל).

ונראה להגיד:
"**סלח לנו**" – על החטאים, המעשים בשוגג. תמחק אותם כאילו הם איננו.
"**מחל לנו**" – על העוונות, על המעשים במזיד. מחל לנו (על העונש) שלא נקבל אותה,
תהפוך אותם לשגגות (יומא פ"ו, ב' – "אמר ריש לקיש, גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות")
"**כפר לנו**" – על הפשעים, על המעשים הקשים ביותר. אנא קבל התשובה, והתפילה
והצדקה שאנו עושים ככפרה על הדברים האלו.

אבל בבוקר, בתפילת השחר, אנו מבקשים:
"שתרחם עלינו ותמחל לנו על כל חטאתינו , ותכפר לנו את כל עונותינו, ותסלח לכל
פשעינו"
כאן הסדר לגמרי שונה. מחילה על חטא, כפרה על עוון, וסליחה על פשע.
וזה אותו הסדר שכתוב לפני אמירת שלוש עשרה המידות: "מרבה מחילה לחטאים
וסליחה לפושעים"
ועוד, בוידוי כהן גדול ביום הכפורים, כתוב:
"אנא בשם כפר נא לחטאים ולעוונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני
וביתי"
כאן המילה 'כפר' על כל סוגי המעשים הרעים (חטא, עוון, פשע).
גם בתורה השימוש במילה 'סלח' לאו דווקא רק על 'חטא' או 'פשע', לדוגמא:
<u>במדבר פרק י"ד פסוק י"ט</u>: "סלח נא לעוון העם הזה כגודל חסדיך"
כאן המילה 'סלח' על עוון.

אנו רואים:
המילה 'סלח' הולך גם על חטא, וגם על עוון, וגם על פשע.
המילה 'כפר' הולך גם על חטא, וגם על עוון, וגם על פשע.
המילה 'מחל' הולך גם על חטא, וגם על עוון (וגם על פשע).

ונשאלת השאלה, למה?
כדי לענות על השאלה אנו צריכים להבין פרוש המילים 'סליחה', 'מחילה', 'כפרה'.

'סליחה' – סוג של ניקוי הפועל על האדם וגם על המעשים הרעים.
סליחה פועל על האדם במובן שהוא מתנקה מהמעשה שעשה (הוא לא עוד קשור למעשה הרע שעשה).
סליחה פועל גם על המעשה הרע במובן של הסרת רושם של המעשה הרע שעשה. כאילו המעשה לא הייתה ולא קיים כלל וכלל. וכמו שכתוב (מסכת שבת פ"ו, א'):
ישעיהו א', י"ח: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו"

'מחילה' – סוג של פטור (או ויתור, מעין חנינה).
נראה שמחילה זה מעשה, לפנים משורת הדין, של פטור (או ויתור) על עונש.
מעשה של רחמים המשחרר את האדם מעונש (מנקמה) על מעשה רע שעשה.
(ואולי גם פועל על המעשה הרע. במעשה רע יש המעשה, והעונש. ונראה שמחילה משאיר רושם של המעשה, אבל מונע העונש)

(פרוש כפרה מתוך דבריו של הרב אברהם סתיו)
'כפרה' – סוג של ניקוי, לבטל רוגז (רש"י), כסוי (אבן עזרא), פדיון וכופר (רמב"ן).
המשמעות של הפרושים האלו שונה לחלוטין.
לפי רש"י הכפרה מנקה את המעשים הרעים (הם לא קיימים עוד).
לפי האבן עזרא הכפרה מכסה את המעשים הרעים (ולא מנקה אותם, הם עדיין קיימים)
לפי הרמב"ן הכפרה פועל על האדם ולא על המעשים. והאדם מביא כופר נפשו (במובן כפרות) כדי להינצל.

לסיכום:
לפי זה אנו יכולים להבין למה בכתובים ובתפילות יש גם סלח, וגם מחל, וגם כפר והם הולכים גם על חטא, וגם על עוון, וגם על פשע.
כי טבע האדם לבקש בהתחלה יותר (שלא יישאר רושם המעשה) ואם לא נענה, לבקש פחות (כסוי המעשה). וגם טבע האדם להתחיל לבקש על המעשה הקל (על החטא) ולהגיע לכבד (על הפשע).

מצד אחד היהודי מבקש:
סליחה – שהמעשים הרעים שלו (החטאים, העונות, והפשעים) ינקו ולא ישאירו רושם כלל. והוא עצמו ינקה מכל קשר למעשים האלו.
ואם לא:
מחילה – שלפחות לא ייענש עליהם (יקבל פטור או ויתור או חנינה על העונש).
ואם לא (בכול מקרה):
כפרה – שהוא יצא לחיים בעד כופר הנפש שהוא מביא (תשובה, ותפלה, וצדקה).

ונוסיף, ואם לא:
"**עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו**", סוף תיבות, אותיות: **ה', ו', ה', ד', ו'** עולה **26**, למניין שם ה'. לרמוז שבסוף מבקש מתנת חינם מאת ה', כי אתה בעל הרחמים ואין דומה לך. ואומר, "**אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים**" (ופונה למידת הרחמים) "**עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו**".

* * * * * * * * *

אשרי

סליחה, מחילה, כפרה עולה **511** למניין המילה '**אשרי**' "**אשרי יושבי ביתך**" - בעלי "אשרי" הם "יושבי ביתך".

* * * * * * * * *

'הנני העני ממעש'

בהרבה קהילות לפני מוסף בימים הנוראים פותח החזן בתפילת:
"**הנני העני ממעש**"
ופשוטו, שאין לי מעשים (אני העני ממעש) לעמוד לבקש רחמים על הציבור.

במישור הרעיוני יש כאן רמזים לכמה נושאים: קרבנות, כפרות, בית המקדש, זכויות, חוטא, פשע, סרתם מן הדרך, ואסביר:

רמז לקרבנות:
"**מעש**", אותיות: **מ', ע', ש'**,
מ' – מנחה, (מוסף)
ע' – עולה
ש' – שחר, (שלמים)

רמז לכפרות:
"**הנני העני ממעש**" עולה 700 ועוד 12 אותיות עולה **712**
כפרות עולה 706 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **712**
(הקרבנות הם כפרות לבני שיראל)

רמז לבית המקדש:
"**מעש**" עולה **410**, רמז לבית ראשון שעמד ארבע מאות ועשר שנים על מקומו.
ושם שרתה שכינה והביאו קרבנות ונתכפרו.
המילה "העני" מזכיר 'החסר'. כי עני חסר לו הדברים הבסיסיים לעצמו. והרמז:
"**הנני**" – לי (הנה אני)
"**העני**"– החסר
"**ממעש**" – מבית המקדש (להביא כפרה)

רמז לזכויות:
"**ממעש**" עולה **450**
זכויות עולה 449 ועוד המילה עולה **450**

רמז לחוטא:
"**ממעש**", באתב"ש: **ייזב** עולה **29**
חוטא עולה 24 ועוד 4 אותיות עולה 28 ועוד המילה עולה **29**
(וגם המילה "מעש" באתב"ש: י', ז', ב', עולה 19. והמילה 'חטא' עולה 18 ועוד המילה עולה 19)

רמז לפשע:
"**ממעש**" עולה **450**
פשע עולה **450**

רמז לסרתם מהדרך:
"**הנני העני ממעש**" עולה **700**
סרתם עולה **700**
"סרתם" רמז שהפרו מצוות התורה, ולפי הכתוב:
<u>דברים פרק ט' פסוק ט"ז</u>: "סרתם מהר מן הדרך"
<u>מלאכי פרק ב', פסוק ח'</u>: "ואתם סרתם מן הדרך הכשלתם רבים בתורה"
כמו שכתוב על אבותינו "סרתם", גם עלינו (עלי ועל שולחי) ניתן להגיד "סרתם".
ובגלל זה אין לי (ואין להם) מעשים.

יש כאן שני נושאים המחזקים אחד את השני ובגללם "הנני העני":
מצד אחד:
"**הנני העני ממעש**" – אין לי מעשים טובים (אני עני ממעשים), ואין לי 'זכויות' ("ממעש") שיכפרו ויגנו עלי (אני עני מזכויות).
מצד שני:
"**הנני העני ממעש**" – 'פשע' ("ממעש") שעשיתי, וגם שאני 'חוטא' ("ממעש"), גרמו לי להיות עני מזכויות (ומלא עוונות).

סיכום הדברים:
כולנו עניים במעשים כי בעקבות עוונותינו ועוון אבותינו נחרבו בתי מקדשינו ואין לנו קרבנות לכפר עלינו (אין כפרות). ואני "העני ממעש", אני העני הגדול (באות הה הידיעה) בין כולם בחוסר מעשים וזכויות ("כי חוטא ופושע אני").
ואין לי יכולת להקריב קרבן לכפר על עצמי (או על שלוחי).
ולפי זה אין לי זכות, כי אני הפכתי לעני "ממעש", בגלל 'פשע' שעשיתי, (ואיני כדאי) לעמוד ולבקש סליחה ומחילה על הציבור.
ולפי זה אני "נרעש ונפחד מפחד יושב תהילות ישראל...ולכן מבקש ממך "היה נא מצליח דרכי".
"ופשעינו תכסה באהבה וכל צרות ורעות הפך נא לנו ולכל ישראל לששון ולשמחה לחיים ולשלום"

תחוס ותרחם עלינו, במתנת חינם, כדי שנזכה בדין, ולפי:
"אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו".

* * * * * * * * *

"הנני העני ממעש"

בהרבה קהילות לפני מוסף בימים הנוראים פותח החזן בתפילת:
"**הנני העני ממעש**"

ופשוטו, שאין לי מעשים (אני העני ממעש) לעמוד לבקש רחמים על הציבור.

ובמישור הרעיוני בגלל הרמוז באותיות 'מע"ש' אין לי מעשים:
"**מעש**", אותיות: **מ', ע', ש'**,
מ' – מרגלים (חטא המרגלים)
ע' – עגל, עריות, ע"ז
ש' – שטים, שנאת חינם, שפיכת דמים
(בעוונות מרגלים, עגל, ושטים בני ישראל היו בסכנת כליה. ובעוונות של גילוי עריות, ע"ז, ושפיכות דמים נחרב הבית הראשון. ובעוון שנאת חינם נחרב בית שני)

כי אמרו חז"ל:
<u>גמרא סנהדרין ק"ב, א'</u>:
"אמר ר' יצחק אין לך כל פורענות ופורענות באה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבע בהכרע ליטרא של עגל ראשון (שמות ל"ב, ל"ד) וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם"
<u>רמב"ן (שמות ל"ב, ל"ד)</u>: "שאמרו רבותינו שאין לך פורענות שאין בה אוקיא מעון העגל"

רושם מהחטא נשאר. והכתם עלי. ואני "העני", חסר בזכויות ובפרקליטים בגלל חטאיי, וחטאי מע"ש" של אבותי.

* * * * * * * *

השיבנו

כתוב אחד אומר:
<u>מלאכי פרק ג' פסוק ז':</u>
"**שובו אלי ואשובה עליכם**"

וכתוב אחר אומר:
<u>מגילת איכה פרק ה' פסוק כ"א:</u>
"**השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם**"

ונשאלות השאלות:
1) מה פירוש הפסוקים האלו שהפוכים אחד מהשני ביוזמת מעשה התשובה? ה' מבקש מישראל לשוב ראשון, וישראל מבקשים מה' לשוב אליהם קודם.
2) איך אפשר לבקש "**השיבנו ה' אליך ונשובה...**", כביכול אנחנו לא נעשה פעולה הראשונה להראות רצוננו לשוב?
ושמעתי מפי הרב קוק (רבה הראשי לרחובות, דרשה שבת שובה, תשס"ח) שה' אומר "**שובה אלי ואשובה אליכם**" וכנסת ישראל עונה רוצים אנו אבל אנו עייפים אין לנו כוח (הגלות הארוכה, הצרות התישו כוחותינו). ומבקשת כנסת ישראל "**השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם**". בוא תעזור לנו לשוב, ונשובה.

* * * * * * * * *

וחי בהם

בתפילת ימים הנוראים בקדושת היום אומרים:
"**ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה**"

כתוב: **ו**תשובה **ו**תפילה **ו**צדקה, עם אות **ו** המחבר בין המילים.
ונשאלת השאלה: למה יש אות ו וגם לפני המילה הראשונה?
ואולי הרמז כאן: תשובה או תפילה או צדקה לא מספיק, (גם שניים לא מספיק) צריך את כולם ביחד.
ועוד, כאשר עושים את כולם, ה ווים (3 x 6 =18) עולים למנין **חי**, ומרמזת שהעושה ככה ניצול וחי.

* * * * * * * * *

"מן המצר"

לפני תקיעת השופר בראש השנה אנו אומרים פסוק זה:
"**מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה**"
וכתוב בפרשת וילך:
דברים פרק ל"א פסוק י"ז: "ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין א-ל-ה-י בקרבי מצאוני הרעות האלה"

ובמישור הרעיוני:
אנו מזכירים גודל הצער, "מן":
"**המצר**", אותיות: **ה', מ', צ', ר'**
ה' – "הלא על כי אין א-ל-ה-י בקרבי", הסתרת פנים ("והסתרתי פני מהם")
מ' – מצאוני (מחלות)
צ' – צרות
ר' – רעות רבות

ומודים, "**המצר**" גרם למצבנו - קרי '**החטא**' גרם למצבנו, כי:
"**מצר**" באתב"ש: **י', ה', ג'** עולה **18**
חטא עולה **18**

ומבקשים, "ענני":
"**במרחב**", אותיות: **ב', מ', ר', ח', ב'**
ב'– ביטול הגזירה
מ' – מחילה
ר' – רפואה
ח'– חיים
ב'– ברכה

ותוקעים תקיעה בשופר.
תקיעה עולה 585 ועוד המילה **586** למנין המילה '**שופר**'.
"**שופר** באתב"ש: **בפוג** עולה **91** למנין המילה '**מלאך**'.
'**תקיעה**' היוצאת מהשופר (של איל) עולה לשמים כמין '**מלאך**' מליץ יושר המזכיר עקדת יצחק.

ומצטרף לבקשת "ענני במרחב".
כי '**מרחב**' אותיות: '**ב רחם**', המזכיר "**ברוגז רחם תזכור**".
(כי "רוגז" באתב"ש: גפרע עולה 353, למנין המילה 'מצר' כולל האותיות.
וכאילו, "מן המצר", מן הרוגז שמצא אותנו בגלל חטאנו, אנו מתחננים שתהפוך לרחמים)

כי תקיעה בשופר:
"**תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו**"
באתב"ש:
אדזף שסקב בפוג שלחץ כמפי סרטף עולה **1572**

מקרין על:
"**מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה**"
באתב"ש:
יט ציהג דגתאם מ-ץ זטטם שיגסש מ-ץ עולה **1573**

והכול:
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

* * * * * * * * *

"מן המצר קראתי"

לפני תקיעת השופר בראש השנה אומרים:
תהלים פרק קי"ח פסוק ה': "**מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה**"

ביום הדין מבקש:
"**מן המצר**" באתב"ש: **יט ציהג** עולה **127**
ביום הדין עולה **127**

וגם:
"**מן המצר**" עולה **425**
לשפוט עולה **425**
(מבקשים ביום שה' בא לשפוט את כל העולם)

אמרו חז"ל שהפסוק הזה רומז על תקיעת שופר.
כי תוקעים מצד הצר ("המצר") והקול יוצא מצד הרחב ("במרחב").
ורמז:
"**במרחב**" באתב"ש: **שיגסש** עולה **673**
"**שופר בכסה**" עולה **673**
(תהלים פ"א, ד'-"תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו")

וכאילו היהודי קורא להצלה מן:
המצר באתב"ש: **ציהג** עולה **108**
גיהנם עולה **108**

וגם אומר:
תהלים פרק ק"ל: "שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'"

היהודי כאילו צועק להצלה מהגיהנם, מהמעמקים, שאליו הכניס את עצמו.
תהלים פרק ס"ט פסוק י"ד: "ואני תפלתי לך ה' עת רצון א-ל-ה-י-ם ברב חסדך ענני באמת ישעך"

ואחרי שהתפלל, ושב, ועשה מעשה טוב הוא מצפה לסליחה (להלבנת החטא) ולהצלה, ולפי:
ישעיהו פרק א' פסוק י"ח: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו"
"**במרחב**" עולה **252**
כשלג באתב"ש: **לבכר** עולה **252**

וגם מבקש ברמז לפחות הגנה, "תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפרענות":
"**ענני במרחב י-ה**" ראש תיבות, אותיות: **ע', ב', י'** עולה **82**
"**ענני באמת ישעך**" ראש תיבות, אותיות: **ע', ב', י'** עולה **82**
כתריס באתב"ש: **לאגמח** עולה **82**

* * * * * * *

"תקעו בחודש שופר"

כתוב:
<u>תהילים פרק פ"א:</u>
"**תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו**"

אומרים חז"ל שיש כאן רמז לתקיעת שופר בראש השנה.
מתי תוקעים? **'בכסה'** – קרי בחג שמכוסה. ואיזה חג מכוסה? קרי ראש השנה בראשון לחודש תשרי (ולפי גמרא מסכת ראש השנה דף ל"ד- איזהו חג שהלבנה מתכסה בה זהו ראש השנה).

תקיעות הרשות בחודש אלול, ובמיוחד תקיעות החובה בראש השנה, נותנים לנו עידוד וכוח לחזור בתשובה וכוח לעבור את תקופת הימים הנוראים ואת חג הסוכות.
ורמז לדבר:
"**תקעו** – התקיעות
"**בחודש**" (2 פרושים):
– במשך חודש ימים, וזה תקיעות רשות של חודש אלול (שתוקעים כמעט חודש ימים).
– במשך ב' ימים בתוך חודש (המילה "בחודש" חיבור של אות ב' והמילה 'חודש'), וזה תקיעות חובה שתוקעים ב' ימים, ביום א' וביום ב' של חודש תשרי
"**שופר**" - התקיעות יהיו שופר, מהמובן ישפרו מעשיכם (לשפר מעשינו), במשך:
בכסה – ראש השנה
ליום – יום הכפורים
חגנו – סוכות

ועוד רמז לזה:
"**בכסה ליום חגנו**"
"**ליום**" – במילה 'ליום' יש האות **ל'** והמילה **'יום'**, קרי תוקעים **30 יום**.
"**חגנו**" – עולה **67**, רמז לחודש אלול, **אלול** עולה **67**.
רמז שתוקעים 30 יום, מראש חודש אלול כולל 'בכסה',כולל בראש השנה.

וניתן להוסיף:
"תקעו בחודש שופר" – תקעו במשך 'חודש' ימים (30 יום, 28 יום של חודש אלול ו21 ימים של חודש תשרי). כדי שהתקיעות ילוו (ויזכו) אתכם
"בכסה ליום חגנו" – בין יום הדין ('בכסה' - ראש השנה) דרך יום הכפורים ('ליום') עד הושענא רבה (סוף 'חגנו').
בין ראש חודש אלול עד הושענא רבה יש **51** ימים
(כצד: 29 ימים של חודש אלול ו21 ימים של חודש תשרי).
ורמז לדבר:
"**בכסה ליום חגנו**", סוף תיבות, אותיות: **ה', ם', ו'**, עולה **51**.

ומתי תוקעים?
כאשר משה רבנו עלה להר בפעם השלישית (ראש חודש אלול) לקבל לוחות שניות תקעו כל יום במחנה (במשך 40 יום) עד שהוא ירד (י' תשרי), להזהיר את העם שלא יחטאו.
וחז"ל אמרו רמז לדבר: "אני לדודי ודודי לי", סוף תיבות עולה 40.

ו גם אנחנו תוקעים בתוך 40 ימים אלו שהם ימים של בקשות, סליחות, ורחמים, בין ראש חודש אלול ליום הכיפורים.
(כי התקיעות מתחילות ביום שני של ראש חודש אלול שהוא יום א' באלול. והתקיעה האחרונה ביום הכפורים י' תשרי).
ועוד רמז לדבר:
"**בכסה ליום חגנו**", ראש תיבות, אותיות: **ב', ל', ח'**, עולה **40** .

* * * * * * * * *

קול השופר

קול השופר מעלה רגשות באדם:
קל השופר באתב"ש: **דך צבפוג** עולה **205**
רגש באתב"ש: **גרב** עולה **205**

וגם:
קול השופר באתב"ש: **דפך צבפוג** עולה 285 ועוד 2 מילים עולה **287**
רגשות באתב"ש: **גרבפא** עולה 286 ועוד המילה עולה **287**

רגש של תשובה בלבו:
קול שופר עולה 722 ועוד 2 מילים עולה **724**
התשובה עולה 718 ועוד 6 אותיות עולה **724**

וגם:
רגש של תשובה באתב"ש: **גרב בך אבפשץ** עולה **700**
בלבו באתב"ש: **שכשף** עולה **700**

וקול השופר שובר את רוחו העז של האדם. מי לא ייראא מקול השופר?
קול השופר עולה **727**
שובר רוחו עולה **728**

וגם:
"**מי לא ייראא**" עולה **302**
רוחו העז עולה **302**

וגם משפיע על שכלו, על ההיגיון (מעלה חרטה במחשבה של היהודי):
שכל עולה **355**
הקרן עולה **355**
(שופר עשוי מקרן)

וגם:
"**תקיעה**" באתב"ש: **אדמזץ** עולה **142**
השכל באתב"ש: **צבלך** עולה **142**
(תקיעה זו קול השופר)

מעלה במחשבה הרהורי תשובה וחרטה להינצל מהמקטרג, מהשטן (השונא):
במחשבה עולה **357**
מקטרג עולה **357**
שונא עולה **357**

הרהורי תשובה וחרטה לחזור בתשובה
תשובה וחרטה עולה **941**
"ימות באוהל" באתב"ש : **מיפא שתפצך** עולה **941**
(במדבר י"ט, י"ד -"אדם כי ימות באוהל"- באוהלה של תורה)

כי לא רק קול השופר שובר רוחו של אדם אלא גם התורה, קרי לימוד ושמירת התורה, שובר רוחו העז של האדם ומביא אותו לחזור בתשובה.
ורמז :
שובר רוחו באתב"ש : **בפשג גפסף** עולה 608 ועוד 8 אותותיות עולה **616** למנין המילה **'התורה'**

* * * * * * * *

תקיעת השופר

כדי לצאת כל הספקות מן התורה אנו תוקעים 30 קולות.
כל אחת מהקולות בנויה מכוחות קטנים הנקראים טרומיטין (זאת אמרת אורכם של הקולות כמספר כוחות קטנים).

סוגי התקיעות שאנו תוקעים הם: תקיעה (ת), שברים (ש) , תרועה (ר):
תשר"ת (12 קולות), 3 פעמים
תש"ת (9 קולות), 3 פעמים
תר"ת (9 קולות), 3 פעמים.
מוסכם על כולם ששיעור של תקיעה כשיעור של תרועה.
יש אומרים שיעורו של 'תקיעה' 3 כוחות קטנים (משנה ברורה תק"צ סעיף ג' סעיף קטן ז')

סה"כ כוחות קטנים ב30 הקולות:
תשר"ת, 6+ 3+3 +6 =18, 18*3=**54**
תש"ת, 3+3+3 = 9, 9 * 3 =**27**
תר"ת, 3+3+3 = 9, 9 * 3 =**27**

ב30 קולות:
27 +27 +54 =**108**

ב90 קולות:
108 *3 =**324**

ב100 קולות:
324+36+3= **363** (תקיעה גדולה בסוף)

יש תוקעים עוד תקיעה אחת להגיע ל101 קולות (רמז למיכאל, הממליץ טוב על ישראל)
ב101 קולות:
324 +36 = **360** (100 קולות בלי תקיעה גדולה בסוף)
363 + 6 = **366** (101 קולות תקיעה גדולה בסוף)

רמזים לדבר מהפסוקים:
ויקרא כ"ה, ט': "**בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם**"
"**ויעבירו קול במחנה**"
"**ויהי קול השופר הולך וחזק מאד**"
"**ביום ההוא יתקע בשופר גדול**"

1) "**ויעבירו קול במחנה**"
ראש תיבות, אותיות: **ו', ק', ב'**, עולה **108**

2) "**קול**"
באתב"ש:
דפך עולה 104 ועוד 3 אותיות ועוד 1 מילים עולה **108**

3) "**בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר**"
באתב"ש:
שזבפג כסקב שמפי צלוגמי אזשמגף בפוג
סוף תיבות אותיות: **ג', ב', י', י', פ', ג',** עולה **108**

4) "**ויהי קול השופר הולך וחזק**"
סוף תיבות אותיות: **י', ל', ר', ך', ק',** עולה **360**

5) "**קול השופר הולך**"
ראש וסוף תיבות אותיות: **ק'+ל', ה'+ר', ה'+ך',** עולה **360**

6) "**ביום ההוא יתקע בשופר גדול**"
ראש וסוף תיבות אותיות: **ב'+ם', ה'+א', י'+ע', ב'+ר', ג'+ל',** עולה **363**

7) "**ויהי קול**"
באתב"ש:
פמצם דפך עולה 354 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **363**

יש אומרים שיעור של כל 'שבר' 3 כוחות קטנים (3 שברים סה"כ 9 כוחות קטנים).
ושיעור של 'תרועה' 9 כוחות קטנים (משנה ברורה תקי"צ סעיף ג')

'תקיעה' של תש"ת ושל תר"ת שיעורו 9 כוחות קטנים (כאורך השברים או התרועה),
ותקיעה של תשר"ת 18 כוחות קטנים (כאורך השברים והתרועה ביחד).

סה"כ כוחות קטנים ב30 הקולות:
תשר"ת, 18+ 9 + 9 = 18 + 9 + 9 = 54, 54 * 3 = **162**
תש"ת, 9+9 + 9 =27, 27 * 3 = **81**
תר"ת, 9 +9 + 9 =27, 27 * 3 = **81**
ב30 קולות:
162+81 +81 = **324**.

ב90 קולות:
324 *3 = **972**

ב100 קולות:
972 + 108 +9= **1089** (תקיעה גדולה בסוף)

יש תוקעים עוד תקיעה אחת להגיע ל101 קולות (רמז למיכאל, הממליץ טוב על ישראל)
ב101 קולות:
972 + 108 = **1080** (100 קולות בלי תקיעה גדולה בסוף)
1080 + 18= **1098** (101 קולות תקיעה גדולה בסוף)

רמזים לדבר:

1) "**יום תרועה יהיה**"
באתב"ש:
מפי אגפזץ מצמץ
ראש תיבות אותיות: **מ', א', מ',** עולה **81**

2) "**ויהי קול השופר הולך וחזק מאד**"
ראש תיבות אותיות: **ו', ק', ה', ה', ו', מ',** עולה **162**

3) "**השופר הולך וחזק מאד**"
סוף תיבות אותיות: **ר', ך', ק', ד',** עולה **324**

4) "**ביום ההוא**"
באתב"ש:
שמפי צצפת עולה 1090 ועוד 8 אותיות עולה **1098**

5) "**בעשור לחודש ביום**"
באתב"ש:
שזבפג כספקב שמפי עולה 1084 ועוד 14 אותיות עולה **1098**

* * * * * * * * *

שופר

כתוב בהלכה שהשופר של ראש השנה צריך להיות 'חלול' ולא קרן מעצם אחד שאין בה זכרות. והמובחר ביותר זה של איל, זכר לאילו של יצחק אבינו.

בקריאת התורה של יום ב' של ראש השנה אנו קוראים פרשת העקידה:
בראשית פרק כ"ב פסוק ד':
"וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו"

" נאחז בסבך בקרביו וילך "
ראשי תיבות, אותיות: **נ', ב', ב', ו'**
המילה: **נבוב**, שפרושו חלול.

* * * * * * * * *

שופר

המילה שופר כתובה בתורה עם האות וו, 'שופר' (לדוגמה שופטים ג', כ"ז). ובלי האות וו, 'שפר' (לדוגמה שמואל ב', ט"ו, י', ושמואל ב', כ', א').
תקיעת השופר בה להזכיר זכותם וזכות אבותיהם של ישראל ולכפר על בני ישראל מהקלקולים בידם.
המילה גם רומזת על שיפור מעשים (מחזור ימים נוראים – 'שפרו מעשיכם וברית לא תופר').

ואולי יש באותיות המילה עוד רמזים:
כאשר תוקעים בשופר משתמשים בשניים, בפה, ובאוויר של הריאות. וזה רמוז באותיות המילה:
שפר, אותיות: **ש', פ', ר'**
ש'– שניים
פ'– פה
ר' – רוח
שניים – רמז לדברים הקשים בגוף (העצמות ועוד)
פה– רמז לבשר הרך בגוף (העור, השרירים, הגידים, ועוד)
רוח– רמז לרוחניות בגוף (רוח החיים, והנשמה)
כאשר תוקעים בשופר כל חלקי גוף האדם משתתפים לבקש רחמים וכפרה (הגשמיים, והרוחניים).

שפר, אותיות: **ש', פ', ר'**
ש'– שן
פ'– פה
ר' – רגל
בהמה עושה נזק בשן ורגל. כלומר במה שהיא אוכלת ובמה שהיא הולכת ומקלקלת.
נוסף על זה הבן אדם עושה נזק גם בפה שלו. במה שהוא אומר (רכילות ולשון הרע, ועוד).
ותקיעת השופר כאילו מכריז, אנחנו משפרים מעשינו וחוזרים מכל המעשים הרעים שעשינו

* * * * * * * * *

100 תקיעות

כאשר יהושע נלחם ביריחו כתוב:
<u>יהושע פרק ו' פסוק ה':</u>
"**והיה במשוך בקרן היובל**"

"**במשוך בקרן היובל**", סוף תיבות, אותיות: **ד', ו', ל'**, עולה **100**.

כאן המילה "היובל" משמעו 'שופר'. וכמו שכתב הרב חנן פורת ז"ל, "והשופר נקרא יובל מפני שנלקח מקן איל הקרוי יובל". המילה 'יובל' גם מזכיר את שנת היובל. ונלמדים תקיעות ראש השנה מתקיעות יום הכפורים של שנת היובל, שאז תוקעים שופרות, מלכויות, וזיכרונות. ואולי יש רמז כאן למה שנהוג לתקוע 100 קולות.

* * * * * * * * *

היום הרת עולם

אחרי תקיעת השופר בראש השנה אנו אומרים "**היום הרת עולם**".
פרוש המילה **הרת** - **נוצר**. שהיום העולם נוצר. לפי חז"ל ב25 בחודש אלול העולם נברא, קרי יש מאין, והתחילה יצירת תכולת העולם (ומעמידו) שנמשכה ששה ימים. ביום הששי – א' בתשרי נברא האדם, תכלית הבריאה, ובזה נשלים העולם. בו ביום שנוצר האדם חטא ובו ביום נשפט וגורש מגן עדן (מדרש). רואים מזה שכבר מקדם, א' בתשרי זה יום דין.

ואולי ניתן להגיד "**היום הרת עולם**" כאילו היום העולם הרה וילדה - אדם. וזה לפי הרעיון המובא במדרש, שה' לקח עפר ממקום כפרת האדם - קרי ממקום המזבח (או לקח עפר מ4 כנפות העולם) וברא את האדם.

"**היום הרת עולם**", יש בביטוי "היום **הרת עו**לם" אותיות המילה '**תרועה**'. מיד אחריו האות **ל**'. האות ל' עולה **30**. ונשאר בביטוי הזה אותיות: "**היום**" והאות **ם**', העולים **101**.
אולי רמז שמצוות היום בתקיעת שופר, קרי '**תרועה**' - "**יום תרועה יהיה לכם**" ותוקעים לפחות **30** קולות ולא יותר מ**101** קולות. הרבה קהילות תוקעים רק 100 קולות אבל יש קהילות התוקעים 101 קולות רמז למילה 'מיכאל' (העולה 101) המלאך הממליץ טוב על ישראל.

* * * * * * * * *

נפקדו בראש השנה

במדבר פרק כ״ו פסוק מ״ו:
״**ושם בת אשר שרח**״

אולי יש כאן רמז הקשור לראש השנה.

הרמז:
״**אשר שרח**״
״**אשר**״ – אותיות המילה ׳ראש׳
״**שרח**״ – אותיות: **ש׳, ר׳, ח׳,** רמז **ש**רה, **ר**בקה, **ח**נה

לפי חז״ל שרה, רבקה, וחנה נפקדו בראש השנה.
״**ושם**״ – שמות
״**בת**״ – הבנות
״**אשר**״ – המאושרים
״**שרח**״ – שרה, רבקה, חנה

* * * * * * * * *

תשובה שלמה

ביום הכפורים אומרים:
חטאנו, עווינו, פשענו עולה **728**
וכנגד זה אנו מבקשים:
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו העולה **734**
כדי לזכות בבקשתנו אנו צריכים תשובה מלאה ולשמה.
ההפרש בין מעשינו (חטאנו, עווינו, פשענו) ובין בקשתנו (סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו) זה **6** (728-734).
לרמוז לנו שכדי שהתשובה תהיה שלמה צריך שיתקיים **ששה** דברים, והם:
להימנע משלושת הדברים המונעים מלעשות תשובה (ספר העיקרים של הרב יוסף אלבו המובא בדף תורה של מכללת הרצוג), והם:
העלמת החטא – מי שלא יכיר או ידע שחטא לעולם לא יתחרט ולא ישוב בתשובה.
ההתנצלות – אם יחשוב החוטא שיועיל ההתנצלות במה שחטא, לעולם לא יתחרט ולא יתוודה עליו
אהבת הממון והכבוד – אף אם ישוב בתשובה, אם התשובה היא בסיבת תועלת ממון או בעבור הכבוד, אינה תשובה.

לעשות שלושת הדברים הכרוכים בדרכי התשובה, והם:
חרטה (על שעשה את החטא)
עזיבה (את החטא)
קבלה לעתיד (לא לחזור על החטא)

אם נזכה, לעשות תשובה מלאה לשמה (ל6 הדברים), חטאינו, עוונותינו, ופשעינו יהיו בגדר סליחה, מחילה וכפרה (734=728+6).

ועוד:
אנו מבקשים מהדברים הקלים לכבדים (מחטא לפשע):
חטא, שוגג. עוון, מזיד. פשע, מרד.
ואולי אפשר להגיד:
"**סלח לנו**" – על החטאים, המעשים בשוגג. תמחק אותם כאילו הם איננו.
"**מחל לנו**" – על העוונות, על המעשים במזיד. מחל לנו (על העונש) שלא נקבל אותה, תהפוך אותם לשגגות (יומא פ"ו, ב' – "אמר ריש לקיש, גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות")
"**כפר לנו**" – על הפשעים, על המעשים הקשים ביותר. אנא קבל התשובה, והתפילה והצדקה שאנו עושים ככפרה על הדברים האלו.

ואם זה לא מספיק, אז:
"**אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו**"

* * * * * * * * *

"דורשך לא יכשלו"

בתפילת מוסף בראש השנה אנו מזכירים:
"כי דורשך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך"

"דורשך לעולם לא יכשלו"
סוף תיבות, אותיות: **ד', ם', א, ו'** עולה **67** למנין המילה **'אלול'**

"**החוסים בך**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ה'+ם', ב'+ך'** עולה **67** למנין המילה **'אלול'**

להזכיר, שבחודש אלול שאז דורשים את ה' כי קרוב הוא, לא יכשלו.

וגם:
"וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם"

"וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי"
ראש תיבות, אותיות: **ו', א', א', ב', א', ב', נ', ו'** עולה **69** למנין המילה **'באלול'**.

להזכיר שבחודש אלול תפלתנו נשמעים.

וגם:
"וישמע א-ל-ה-ים את נאקתם ויזכר א-ל-ה-ים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב"

"וישמע א-ל-ה-ים את נאקתם ויזכר א-ל-ה-ים את בריתו את"
ראש תיבות, אותיות: **ו', א', א', נ', ו', א', א', ב', א'** עולה **69**
באלול עולה **69**

"**את בריתו**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ת', ב'+ו'** עולה **409**
בימים נוראים עולה **409**

להזכיר שבחודש אלול ובימים הנוראים תפילתנו נשמעים.

* * * * * * * *

"וינחם כרוב חסדו"

"ויזכר להם בריתו וינחם כרב חסדו"

"וינחם כרב חסדו" עולה **414**
בימים הנוראים עולה **414**

* * * * * * * *

"אשרי האיש אשר לא ישכחך"

"אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך"

"ובן אדם יתאמץ"
באתב"ש:
פשט תקי מאתיה
ראש תיבות, אותיות: **פ', ת', מ'** עולה **520**
אלול באתב"ש: **תכפכ** עולה **520**
להזכיר לך שבחודש אלול צריכים להתאמץ בתשובה.

* * * * * * * *

"זכרתי לך"

"כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרעה"

"**זכרתי לך**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+י', ל'+ך'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'

"**אהבת**" עולה 408 ועוד המילה עולה **409**
בימים נוראים עולה **409**

"**לך חסד נעוריך**"
באתב"ש:
כל סחק טזפגמל עולה **387**
בחודש אלול עולה **387**

"**כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך**"
באתב"ש:
לץ תיג מ-ץ עלגאם כל סחק טזפגמל תצשא לכפכאמל
סוף תיבות, אותיות: **ץ', ג', ץ', ם', ל', ק', ל', א', ל'** עולה **414**
בימים הנוראים עולה **414**

* * * * * * * *

"שומע תפלה"

"**שומע תפלה עדיך כל בשר יבאו**"

"**שומע תפלה עדיך כל בשר**"
באתב"ש:
בפיז אוכץ זקמל לך שבג עולה 748 ועוד 5 מילים עולה **753**
בין כסה לעשור עולה **753**

* * * * * * * *

"נחפשה דרכנו"

"**נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה אליך כי ימינך פשוטה לקבל שבים**"

"**נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה אליך**"
ראש תיבות, אותיות: **נ', ד', ו', ו', א'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.
להזכיר כי בחודש אלול עושים חשבון נפש וחוזרים בתשובה.

"**דרכנו ונחקורה ונשובה אליך כי**"
סוף תיבות, אותיות: **ו', ה', ה', ך', י'** עולה **46**
תשרי באתב"ש: **אבגם** עולה **46**

* * * * * * * *

לא בחסד ולא במעשים טובים באנו לפניך

מתפלות הסליחות:
"**לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך כדלים וכרשים דפקנו דלתיך**"

1) "**ולא במעשים באנו לפניך**"
סוף תיבות, אותיות: **א', ם', ו', ך'** עולה **67**
אלול עולה **67**

2) "**לא בחסד ולא במעשים**"
סוף תיבות, אותיות: **א', ד', א', ם'** עולה **46**
תשרי באתב"ש: **אבגם** עולה **46**

3) "**ולא במעשים באנו לפניך**"
באתב"ש:
פכת שיזבמי שתטף כוטמל
סוף תיבות, אותיות: **ת', י', ף', ל'** עולה **520**
אלול באתב"ש: **תכפכ** עולה **520**

4) "**לא בחסד ולא במעשים**"
באתב"ש:
כת שסחק פכת שיזבמי
סוף תיבות, אותיות: **ת', ק', ת', י'** עולה **910**
תשרי עולה **910**

5) "**ולא במעשים באנו לפניך כדלים וכרשים דפקנו**"
באתב"ש:
פכת שיזבמי שתטף כוטמל לקכמי פלגבמי קודטף
ראש תיבות, אותיות: **פ', ש', ש', כ', ל', פ', ק'** עולה **910**
תשרי עולה **910**

לרמוז: שבחודש אלול וחודש תשרי אנו לא באים במעשים ובחסדים לבקש רחמים אלה כדלים ועניים ("הנני העני ממש").
בימים הנוראים מבקשים רחמים, ולפי:
"**כדלים וכרשים דפקנו דלתיך דלתיך דפקנו רחום**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
כ'+ם', ו'+ם', ד'+ו', ד'+ך', ד'+ך', ד'+ו', ר'+ם' עולה **414**
בימים הנוראים עולה **414**

ולמרות שאנחנו לא באנו עם חסדים, מצפים לחסד משמים, ולפי:
"**לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך**"
ראש תיבות, אותיות: **ל', ב', ו', ב', ב', ל'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

* * * * * * * *

"שובה ישראל עד ה'"

הושע פרק י"ד פסוק ב':
"**שובה ישראל עד ה' א-ל-ה-יך כי כשלת בעונך**"

הזמן הכי מאוחר בשנה לחזור " עד ה' " - בימים נוראים, ורמז:
" **עד ה'** "
באתב"ש:
זק מקעץ עולה **407**
ימים נוראים עולה **407**

* * * * * * * *

״ ושבת עד ה׳ ״

מתוך וידוי הימים הנוראים:
״**סלח לנו מחל לנו כפר לנו**״
באתב״ש:
חכס כטף יסך כטף לוג כטף עולה 594 ועוד 18 אותיות עולה **612** למנין המילה ׳**דברות**׳.
לרמוז:
מבקשים סליחה, מחילה, וכפרה על שעברנו על הדברות, על מצוות התורה.

וגם:
״**סלח לנו מחל לנו כפר לנו**״ עולה **702** למנין המילה ׳**שבת**׳ (מהמובן שתשוב בתשובה).
לרמוז:
התשובה צריך להיות: ״**ושבת עד ה׳ א-ל-ה-י-ך**״.
ולפי:
דברים פרק ד׳ פסוק ל׳: ״**בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה׳ א-ל-ה-י-ך ושמעת בקלו**״

״**ומצאוך**״ באתב״ש: **פיהתפל** עולה 605 ועוד 6 אותיות עולה **611** למנין המילה ׳**תורה**׳.
וגם:
״**ומצאוך כל הדברים**״ באתב״ש: **פיהתפל לך צקשגמי** עולה **1198**
תורתך קבע עולה **1198**

״**באחרית הימים**״–יש אחרית ימים בעתיד, ויש אחרית ימים של כל שנה, בסוף של כל שנה, לקראת חודש תשרי.
ורמז:
״**באחרית הימים**״ עולה **994**
אלול ותשרי עולה 983 ועוד 9 אותיות ועד 2 מילים עולה **994**
וגם:
״**בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית**״
באתב״ש:
שהג כל פיהתפל לך צקשגמי צתכץ שתסגמא
ראש תיבות, אותיות: **ש׳, כ׳, פ׳, ל׳, צ׳, צ׳, ש׳** עולה **910** למנין המילה ׳**תשרי**׳.

כלול בבקשה ״**סלח לנו מחל לנו כפר לנו**״ (העולה 702), גם בקשה על התקלות בשמירת יום השבת. **שבת** העולה **702**. כי מצוות השבת שקולה כנגד כל התורה (כנגד הדברות).

אם לא קודם, אז בחדשים '**אלול ותשרי**' תקיים את הציווי '**שבת**', לדרכי '**תורה**', ותחיה.

כי:

בחדש תשרי באתב"ש: **שסקב אבגם** עולה **108**

חסדי ה' באתב"ש: **סחקם מ--ץ** עולה **108**

ולפי:

<u>שמות פרק כ' פסוק ה':</u>

"ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי"

* * * * * * *

"קחו עמכם דברים"

הושע פרק י"ד פסוק ג':
"קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו"

1) **"ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו"**
ראש תיבות, אותיות:
ו', א', י', א', א', כ', ת', ע', ו', ט', ו', פ', ש' עולה **910**
תשרי עולה **910**

2) " **אל ה'** "
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ל', י'+ה'** עולה **46**
תשרי באתב"ש: **אבגם** עולה **46**

3) "**כל תשא**" עולה 751 ועוד 2 מילים עולה **753**
בין כסה לעשור עולה **753**

4) "**תשא עון**"
באתב"ש:
אבת זפט
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ת', ז'+ט'** עולה **417**
הימים הנוראים עולה **417**
מבקשים שגם תשא הדברים שבמזיד ("עון").

* * * * * * * *

"לדוד ה' אורי"

בין ראש חודש אלול עד הושענא רבה אנו קוראים מזמור "לדוד ה' אורי וישעי". ויש במזמור רמזים לחודש אלול, לראש השנה, ולסוכות.

רמזים לראש השנה (הזכרת תרועה): "**ואזבחה באהלו זבחי תרועה**"
רמזים לסוכות: "**כי יצפנני בסכו ביום רעה**"
רמזים לאלול:

1) "**הראני ה' דרכך ונחני בארח מישור**"
ראש תובות, אותיות: **ה', י', ד', ו', ב', מ'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

2) "**וענני לך אומר לבי**"
ראש תיבות, אותיות: **ו', ל', א', ל'** אותיות המילה '**אלול**'.

3) "**לולא האמנתי לראות בטוב**"
ראש תיבות, אותיות: **ל', ה', ל', ב'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

4) "**לולא**", אותיות המילה '**אלול**'.

ועוד:
"**אם תחנה עלי מלחמה לא ייירא**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
א'+ם', ת'+ה', ע'+י', מ'+ה', ל'+א', י'+א' עולה **613** למנין '**תרי"ג**'.
בזכות שמירת תרי"ג המצוות "לא ייירא לבי".

* * * * * * * *

שבת שובה

בשבת שובה, בין ראש השנה ליום הכיפורים, קוראים בהפטרה "שובה ישראל" וכתוב בה:

הושע י"ד, ג':

"קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו"

ונראה להגיד שבפסוק זה יש רמזים לשלושת הדברים שמעבירין את רוע הגזרה. והם: "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה"

"**קח עמכם דברים**"–מעשים טובים, מצוות, וצדקה
"**ושובו**"–ותשובה
"**ונשלמה פרים שפתינו**"–ותפלה (התפלה באה מהלב ויוצאת לעולם דרך השפתים),
ורמז:
"**טוב ונשלמה**" באתב"ש: **נפש פטבכיץ**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **נ'+ש', פ'+צ'** עולה **520**
התפלה עולה **520**

מתפללים ומבקשים:
"**תשא עון**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **ת'+א', ע'+ן'** עולה **521**
"ותפלה" עולה **521**

ובמילה "**דברים**" רמז לעניין של דיבור, קרי תפלה:
"**עמכם דברים**"
באתב"ש:
זילי קשגמי עולה 510 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **521**
"ותפלה" עולה **521**

ובמילה "**אמרו**" רמז לדיבור, קרי לתפלה:
'**ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח**"
ראש תיבות, אותיות: **ו', א', י', א', א', כ', ת', ע', ו'** עולה **515**
תפלה עולה **515**
תפנה לה' בתפלה ותבקש ממנו "כל תשא עון".

וגם:
הרעיון לכפרה דרך הקרבנות. כי קרבן מכפר על המקריב:
"**פרים**" עולה 330 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **335**
לכפרה עולה **335**

ואמרו חז"ל:
מנחות ק"י, א':
"אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ויקרא ו', י"ח) 'זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם', כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם"

כאשר לומדים תורת הקרבנות (״ונשלמה פרים״) ומוציאים מהפה (״שפתינו״) כאילו הקרבנו קרבן.
והיום שאין קרבנות התפלה מתכפרת, ולפי חז״ל: ״תפילות כנגד קרבנות תיקנום״

וגם:
״**כל תשא עון וקח טוב ונשלמה**״ עולה 1439 ועוד 6 מילים עולה **1445**
ותשובה ותפלה וצדקה עולה **1445**
(״כל תשא עון״, תשובה. ״וקח טוב״, צדקה. ״ונשלמה״, תפלה)

ועוד:
״**קחו עמכם דברים**״–איזה דברים?, דברי תורה (מצוות לימוד התורה)
והרמז:
״**קחו עמכם דברים**״ ראש תיבות אותיות: **ק׳, ע׳, ד׳** עולה **174**
תורה באתב״ש: **אפגץ** עולה **174**

וזכות דברי תורה תגן עלינו, ותהיה לנו לכפרה:
״**תשא עון**״ עולה **827**
דברי תורה עולה **827**

תשובה כוללת חרטה, עזיבה, וקבלה לעתיד לא לחזור על החטא.
ולשוב ולשמור את המצוות, ולפי:
״**ושובו**״ באתב״ש: **פבפשף** עולה **542**
מצוות עולה **542**

ורמז לנאמר במסכת אבות:
<u>אבות פרק ד׳ משנה י״א</u>:
״רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד.
והעובר עבירה אחת, קונה לו קטיגור אחד.
תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות״

״**ושובו אל ה׳ אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו**״
באתב״ש:
פבפשף תך מ--ץ תיגף תכמף לך אבת זפט פדס נפש פטבכיץ וגמי בואמטף
ראש וסוף תיבות, אותיות:
פ׳+ף׳, ת׳+ך׳, מ׳+ץ׳, ת׳+ף׳, ת׳+ף׳, ל׳+ך׳, א׳+ת׳, ז׳+ט׳, פ׳+ס׳,
נ׳+ש׳, פ׳+ץ׳, ו׳+י׳, ב׳+ף׳ עולה **2895**
״תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות״ עולה **2895**

וקיום המצוה הזאת, יהיה לנו לצדקה, ולפי:
<u>דברים ו׳, כ״ה</u>: ״וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת...״

״**אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב**״
עולה 1302 ועוד 22 אותיות ועוד 7 מילים עולה **1331**
״וצדקה תהיה לנו כי נשמר״ עולה **1331**

וגם:
"**ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון**"
באתב"ש:
פבפשף תך מ--ץ תיגף תכמף לך אבת זפט
ראש וסוף תיבות, אותיות:
פ'+ף', ת'+ך', מ'+ץ', ת'+ף', ת'+ף', ל'+ך', א'+ת', ז'+ט' עולה **2137**
"וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות" עולה **2137**

וגם:
"**טוב ונשלמה פרים שפתינו**" באתב"ש: **נפש פטבכיץ וגמי בואמטף**
עולה 838 ועוד 19 אותיות ועוד 4 מילים עולה **861**
"וצדקה מציל ממות" עולה **861**
(משלי י', ב')

"**טוב ונשלמה פרים**" באתב"ש: **נפש פטבכיץ וגמי**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **נ'+ש', פ'+ץ', ו'+י'** עולה **536**
מצות עולה **536**

"**פרים שפתינו**" באתב"ש: **וגמי בואמטף** עולה 197 ועוד 2 מילים עולה **199**
צדקה עולה **199**

* * * * * * *

מזמור לדוד

בראש השנה וביום הכפורים אנו אומרים 'לדוד מזמור' (תהילים פרק כ"ד). ויש במזמור רמזים לאלול ולתשרי. אמרו חז"ל תחזרו בתשובה באלול ותתפללו כי באלול הקב"ה קרוב אלינו, ולפי:
"**שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד ויבא מלך הכבוד**"

"**ויבא מלך**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **ו'+א', מ,+ך'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

"**ויבוא מלך**" באתב"ש: **פמשפת יכל**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **פ'+ת', י'+ל'** עולה **520**
אלול באתב"ש: **תכפך** עולה **520**

"**מלך הכבוד**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+ך', ה'+ד'** עולה **69** למנין המילה '**באלול**'.

"**שערים**" באתב"ש: **בזגמי** עולה 62 ועוד 5 אותיות עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

וגם:
"**מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבקות הוא מלך הכבוד סלה**"
"**הוא זה מלך הכבוד ה'**" ראש תיבות, אותיות: **ה', ז', מ', ה', י'** עולה **67** למנין המילה '**אלול**'.

ועוד:
"**שאו שערים**" סוף תיבות, אותיות: **ו', ם'** עולה **46**
"**ראשיכם ושאו**" סוף תיבות, אותיות: **ם', ו'** עולה **46**
תשרי באתב"ש: **אבגם** עולה **46**

"**שערים ראשיכם ושאו פתחי**"
ראש תיבות, אותיות: **ש', ר', ו', פ'** אותיות המילה '**שופר**'.

תוקעים בשופר בימי חודש אלול, ובתשרי (בראש השנה ובסוף יום הכפורים).

* * * * * * * *

סוכות

ימי שמחה

בכל החגים יש מצווה לשמוח "**ושמחת בחגיך**". הכוונה בעיקר לשמחת קרבנות השלמים שמבאים בחג. גם בראש השנה יש מצוה "ושמחתה בחגיך" שגם היא נקראת חג ("**בכסה ליום חגינו**"). אם אפשר לדרג החגים לפי עצמת השמחה אנו מקבלים: ראש השנה, פסח, שבועות, סוכות, שמיני עצרת. יש שמחה בראש השנה אבל היא מאוזנת עם אימת יום הדין. בכל החגים השמחה מתבטאת ביחד עם מצוות אחרות שמאפיינות את החג. בראש השנה, שופר. בפסח, קרבן פסח, סדר ליל הפסח הכולל מצה, מרור, ארבע כוסות. בחג השבועות שתי הלחם, בכורים, ומתן תורה. בסוכות ניסוך המים, ארבעת המינים, סוכה.
הסבר אחד שנתנו חז"ל לדירוג השמחה שכתבנו לעיל קשור לאופן החקלאי של הרגלים.
בפסח רק השעורים מתבשלים, בשבועות החיטים, בסוכות פרי העץ וכל היבול נאסף מהשדות ורק אז אנו רואים ומרגישים את התמורה עבור עבודתנו.
בשמיני עצרת אין לנו עוד מצווה חוץ משמחת החג. אמנם בתורה לא כתוב שמחה בשמיני עצרת אבל חז"ל אמרו על "**והיית אך שמח**" שהשמחה הכי גדולה זה בשמיני עצרת. כי "**אך**" פירושו "רק", ובשמיני עצרת אין עוד מצוות (חוץ מאי עשיית מלאכה שזה גם שייך לכל החגים), יוצא שהביטוי "**והיית אך שמח**" מתאים ביותר ליום זה שיש בו רק שמחה.
ואולי יש כאן רמז לדבריהם. "**אך**" עולה למנין 21. ואולי זה רמז למספר הימים שתהיה שמח בהם. אם עושים את החשבון של כל ימי החגים (כולל יום טוב של גלויות), אנו מקבלים:

פסח: 7+1
שבועות: 1+1
ראש השנה: 2
סוכות: 7
סה"כ 19 ימים, אם נוסיף שמיני עצרת
שמני עצרת: 1+1
נקבל סה"כ **21** כמנין "**אך**".
ועוד היום ה**20** ו**21** (לפי אותיות: **א**',**ך**') שייך לשמיני עצרת.

* * * * * * * * *

סוכה לצל

ישעיה פרק ד' פסוק ו':
"**וסכה תהיה לצל יומם מחרב**"

"**יומם**" עולה 96 ועוד 4 אותיות עולה **100**
טפח עולה 97 ועוד 3 מילים עולה **100**
סכך עולה **100**

צל עולה **120**

עיקר הסוכה זה הסכך.
אולי קישר הפסוק המילה **צל** (העולה 120) עם המילה **יומם** (עולה 100, אותו מניין כמו טפח וסכך) "**לצל יומם**", כרמז שהסכך יהיה עד **120 טפח** בגובה (20 אמה), ולא יותר.

* * * * * * * * *

גובה סוכה

גמרא סוכה דף א' עמוד א' משנה א':
"סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה, ורבי יהודה מכשיר"

בגמרא יש שלוש דעות למה סוכה גבוהה מעשרים אמה פסולה, והם:

1) דעה של רבה:
ויקרא פרק כ"ג פסוק מ"ג:
"למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל"
עד עשרים אמה אדם יודע שהוא **דר** בסוכה למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה משום דלא שלטא בה עינא.

2) דעה של רבי זירא:
ישעיה פרק ד' פסוק ו':
"וסכה תהיה לצל יומם מחורב"
עד עשרים אמה אדם יושב **בצל** סוכה למעלה מעשרים אמה אין אדם יושב **בצל** סוכה אלא בצל דפנות.

3) דעה של רבא:
ויקרא פרק כ"ג פסוק מ"ב:
"בסכת תשבו שבעת ימים"
עד עשרים אמה אדם עושה דירתו דירת עראי, למעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירתו דירת עראי .

אולי אפשר להבין דעותיהם לפי רמזים מהפסוקים שכל אחד הביא.

<u>דעה של רבה</u>:
הוא הביא פסוק עם המילה "**דרתיהם**" (חסר) בלי אות **וו** (הקרי הוא דורותיהם)
והוא מחייב שאדם ידע שהוא **'דר'** בסוכה.

<u>דעה של רבי זירא</u>:
הוא הביא הפסוק: "**וסכה תהיה לצל**" , "**צל**" עולה למניין **120**
גובה הסוכה צריך להיות פחות מ **120 טפחים** שזה 20 אמה,
באמה בינונית יש 6 טפחים (6 x 20 = 120).

<u>דעה של רבא</u>:
הוא הביא הפסוק: "**בסכת תשבו**", "**בסכת**" כתוב חסר שתי ווים.
סכת עולה **480**. גובה הסוכה צריך להיות פחות מ **480 אצבעות** שזה 20 אמה
יש 4 אצבעות בטפח ו6 טפחים באמה (4 x 6 x 20 = 480).
"**בסכת תשבו**", תשבו בתוך 480 אצבעות.

* * * * * * * * *

תשבו כעין תדורו

מצווה להיות בסוכה "תשבו כעין תדורו". קרי לעזוב בתו הקבוע ולעבור לסוכה. הסוכה הופך להחיות המקום שהאדם 'דר' במשך 7 ימים.

בראש בשנה וביום הכפורים אנו עומדים בדין. הדין הופך לרחמים בימי הסוכות ומסתיים ביום שמיני עצרת בשמחה גדולה על הרחמים הגדולים (הסליחה והכפרה, והמחילה) .

ואולי יש כאן רמז בעובדה שהמצווה של ישיבה בסוכה הוא "כעין תדורו" – קרי צריך לדור בסוכה כמו שדר בבית ("עושה אדם בתו עראי וסוכתו קבע").

המילה "**דר**", אותיות: **ד', ר'**
ד' – דין
ר' – רחמים
בפעולה שעושה האדם, קרי "**דר**" בסוכה הוא מדגיש (באופן סמלי) המעבר מימי '**דין**' לימי '**רחמים**'.

* * * * * * * * *

להתעטף במצוות

עטיפה עולה **174** למנין המילה **'תורה'** באתב"ש (אפגץ).
לרמוז:
שהיהודי יעטוף את עצמו במצוות. שכל כולו יהיה בתוך מעטפת של מצוות.

בכל יממה היהודי עוטף את עצמו בטלית ומברך להתעטף בציצית:
להתעטף באתב"ש: **כצאזנו** עולה **174** למנין המילה **'תורה'** באתב"ש (אפגץ).
ואז הוא כאילו עטוף במצוות כי בציצית יש רמז לתרי"ג המצות.
ועיקר מצות ציצית ביום, (במדבר ט"ו, ל"ט) " והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ".

ורק בחג הסוכות היהודי עטוף במצוות כל היום (גם בלילה), קרי יומם ולילה.
כי אז אנחנו יושבים, ישנים, אוכלים, לומדים, חיים בסוכה, ומצוות הסוכה עוטפת אותנו.
אנחנו מקיימים המצווה (ויקרא כ"ג, מ"ב) 'בסכת תשבו'.
ואמרו חז"ל 'תשבו' כעין 'תדורו'.
'תדורו' עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
וגם:
'תדורו' באתב"ש: **אקפגף** עולה **264** למנין המילה **'התורה'** באתב"ש (צאפגץ).
לרמוז:
כאשר יושבים בסוכה ומקיימים 'תדורו', הישיבה שלנו בסוכה רומזת שאנחנו כאילו עטופים במצוות התורה.

ובחג הסוכות כתוב (דברים ט"ז, ט"ו):
"והיית אך שמח" עולה **800**
'זאת חקת התורה' באתב"ש: **עתא סדא צאפגץ** עולה **800**
(במדבר י"ט, ב')

כי יש לנו:
'משמחת מצוות התורה'
באתב"ש:
יביסא יהפפא צאפגץ עולה **612** למנין המילה **'דברות'**.

והשמחה הזאת גשמית וגם רוחנית:
"והיית אך שמח" באתב"ש: **פצממא תל ביס** עולה **753**
גשמית עולה **753**
הנשמה שמחה עולה **753**

* * * * * * * * *

סכך

הסכך צריך להיות עשוי מדבר הצומח מן הארץ, תלוש, ושלא מקבל טומאה.
וגזרו חז״ל שלא מסככים לעולם בדבר שפעם קיבל טומאה (מן התורה), או בדבר שהיה יכול לקבל טומאה (מן התורה), גם אם עכשיו הוא טהור (ראה משנה ברורה סעיף תרכ״ט סעיף קטן ב).

ונשאלת השאלה:
למה בסכך החמירו כל כך?
שגם דבר שקיבל בעבר טומאה אבל נטהר, לא מסככים בה.

ואמרו טעם בדבר (ראה רש״י גמרא מסכת סוכה):
כי למרות שנטהר עדיין יש עליו שם טומאה.
קרי, אם אי פעם קיבל טומאה למרות שנטהר, עדיין עבור סכך, יש עליו שם טומאה ואסור מדרבנן לסכך בו.

אבל זה לא בדיוק עונה על השאלה ששאלנו, כי בחיים שלנו:
כלים שקבלו טומאה, אם נשברו, שברתם תקנתם, קרי השברים טהורים.
וגם בן אדם כאשר הוא חוטא (נטמא), אבל כאשר נשבר רוחו והוא עושה תשובה (נטהר), וכאילו לא נטמא.
אז למה בסכך זה לא ככה? למה נשאר בסכך שם טומאה שאי אפשר לטהר?

במישור הרעיוני נראה לי להגיד:
דברים המקבלים טומאה, והמטהרים מטומאה, הם בדרך כלל דברים גשמיים.
אבל דברים ששורשם רוחני בדרך כלל לא מקבלים טומאה.
ובאדם יש דבר שלא נטמא אף פעם, וזו הנשמה שלו.
כמו שאנו אומרים: ״נשמה שנתת בי טהורה היא״.

הסוכה (אוהל עראי) קצת דומה לאדם. החלל שבסוכה דומה לחלל שבגוף האדם.
הסככה, קרי הגג של הסוכה, הסכך שלמעלה על האוהל, דומה למוח שבראש האדם.
ואנחנו אומרים (לפני קיום מצות תפילין) ״..ועל הראש שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו״. קרי, הנשמה במוח.
ולפי זה נראה להגיד שהסכך מסמל הנשמה של הסוכה (דבר רוחני).
וקצת רמז לזה:
הסככה עולה 110 ועוד המילה עולה **111**
(וגם 'סוכך' עולה 106 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 111)
נשמה באתב״ש: **טביץ** עולה **111**
ובגלל ששורש הנשמה של האדם טהור, גם שורש הסכך צריך להיות טהור, שלא קבל או יכול לקבל טומאה אף פעם. וכמו הנשמה כך גם הסכך צריך להיות נקי מכל שמץ של טומאה.

ועוד:
ולפי האמור למעלה, הסכך מסמל דבר רוחני, הנשמה, ויש קשר לרוחניות שבחיינו, לתורה.
(משלי כ', כ"ז-"נר ה' נשמת אדם", משלי ו', כ"ג-"נר מצוה ותורה אור", מדרש-"נרך בידי ונרי בידך", רואים מזה קשר בין הנשמה לבין התורה כי שניהם נמשלו לנר. הנשמה מאירה חיים לאדם והתורה לעולם).

עושים את הסכך 'מפסולת' גורן ויקב. והם דברים שלא מקבלים טומאה.
הפסולת כאן, גם רומזת על התורה. על הלוחות השניים, ולפי, שמות ל"ד, א'-"פסל לך שני לחת אבנים כראשונים":
מפסולת עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
לרמוז:
דברי תורה לא מקבלים טומאה.

והפסולת מגורן ויקב:
'גורן ויקב'
באתב"ש: **רפגט פמדש** עולה 716 ועוד 2 מילים עולה **718** למנין המילה **'התשובה'**.
התורה יש בה דרכי התשובה, והסגולה לרפא את 'פסול' (מום) ברוחניות של האדם, ולהגן עליו מהיצר:
'מפסולת גורן ויקב' באתב"ש: **יוחפכא רפגט פמדש** עולה **841**
מגן עליו נגד יצר הרע עולה **841**

והם גם דברים תלושים מן הארץ.
לרמוז:
כדי לזכות בכתר תורה צריך להיות תלוש מגשמיות (ארציות) של העולם הזה.

והם צומחים מהארץ:
לרמוז:
"לא בשמים הוא". התורה כאן אצלנו, וגדלה (צומחת, מתפשטת) משמירתנו, מלימודינו וחידושנו.

ועוד:
את הסכך עושים מדברים פשוטים למדי (פסולת גורן ויקב).
לרמוז:
דעת אדם (שבמוחו), צריכה להיות פשוטה וישרה, ורוחו נמוכה (כפסולת מהארץ).
'מפסולת גורן ויקב' באתב"ש: **יוחכא רפגט פמדש** עולה **841**
כמו שרמוז אצל אהרן הכהן (בנושא קרח):
"**ואהרן מה הוא כי תלונו**" עולה **841**
"מה הוא", איזו חשיבות יש לו שאתם קמים נגדו (ואהרן לא מגיב, "תולה ארץ על בלימה")
ומי שמקיים מצוות סוכה כהלכתה, ומתנהג לפי הרמוז בסכך, זוכה לעתיד לבוא לשבת:
'בסוכת עורו של לוויתן'
באתב"ש: **שחפלא זפגפ בך כפפמאט** עולה **841**
(בבוא הצרות, המלחמות באחרית הימים, הצדיקים יהיו מוגנים בסוכת עורו של לוויתן)

* * * * * * * * *

חיבוט ערבות

בבית המקדש היה מנהג לזקוף ענפי ערבה בצדי במזבח.
היום, בהושענא רבה, אנו עושים חיבוט ערבה בקרקע.

אמרו שהערבה דומה לפה, לשפתיים.
וכתבו בטעם המנהג:
"חיבוט השפתיים בקרקע מסמל את הבקשה לכפרה בכך שאנו מכניעים את פינו מתוך תחינה"
הבקשה לכפרה זו התפלה שלנו:
'**דומה לפה, לשפתיים**' באתב"ש: **קפיץ כוץ כבואממי** עולה **515** למנין המילה '**תפלה**'.

במישור הרעיוני:
יהודי עולה **35**
צריך להכניע את עצמו (עד קרקע, להכות על חטא):
חיבוט עולה **35**

ולקיחת דווקא:
ערבי נחל עולה **370**
מסמלת:
בכי באתב"ש: **שלם** עולה **370**
הפנימי שלו להכניע את עצמו:
כעפר עולה **370**
(ברכות י"ז, א'- "נפשי כעפר לכל תהיה")

והמעשה הזה של:
חיבוט ערבה באתב"ש: **סמשפן זגשץ** עולה **930**
מחזק באופן סמלי את שאיפתו לשבור ולהכניע את היצר שבתוכו, המכונה:
'**שאור בעיסה**' באתב"ש: **בצפג שזמחץ** עולה **930**
(לערבה אין טעם ואין לו ריח, חסר חשיבות. ובזה דומה קצת ליצר הרע שהוא גם ככה. אלא שהיצר הרע מנסה להטעות אותנו לחשוב שכאילו יש חשיבות במה שהוא אומר לנו)

כי במעשה הזה מראה שאיפתו לעשות תשובה:
חיבוט ערבות עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.
וגם:
חיבוט הערבה בקרקע עולה **789**
תשובה תפלה צדקה באתב"ש: **אבפשץ אוכץ הקדץ** עולה **789**

בבכי ובהכנעה על מעשיו הרעים:
חיבוט באתב"ש: **סמשפן** עולה **530** למנין המילה **'ויבכו'** (באתב"ש פמשלף).

ועושים את החיבוט על הקרקע:
חיבוט ערבות בקרקע עולה **1185**
להזכיר באופן סמלי את האדם הנוצר מעפר ("אדם יסודו מעפר וסופו לעפר"):
"**וייצר את האדם עפר**" באתב"ש: **פממהג תא צתקי זוג** עולה **1185**
ועושים החיבוט בערבי נחל, המסמלים מים, דמעות, ומסמל את בקשתו של האדם לגשם:
'משיב הרוח ומוריד הגשם' עולה **1185**

* * * * * * * * *

הושענא רבה

יום האחרון של חג הסוכות, 'הושענא רבה' על שם ההושענות בבית המקדש.
'יום שביעי של החג' באתב"ש: עולה **981**
נקרא:
'הושענא רבה' באתב"ש: עולה **981**

לפי חז"ל למרות שגזר הדין נכתב בראש השנה, ונחתם ביום כיפור, עדיין השליחים לא יוצאים לבצע את הדין עד הושענא רבה. ולפי זה בליל הושענא רבה יש מנהג ללמוד תורה כל הלילה:
'האחרון של חג' עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.

כי העולם עדיין נמצא:
'תלוי ברפיון' עולה **794**
תלוי ועומד בדין עד:
'יום השביעי של חג' עולה **794**

ובגלל שהאדם עדיין:
'תלוי ברפיון' באתב"ש: **אכפם שגומפט** עולה **579**
צריך:
'להכות על חטא' עולה **579**
להתוודות, כמו שעושים בחודש אלול לקראת יום הדין:
'כל באי עולם עוברים לפניו' עולה **713**
לחזור בתשובה מלאה, כי רק:
תשובה עולה **713**
תציל ממוות.

ואז למחרת ביום:
'שמיני עצרת החג הזה' באתב"ש: **בימטם זהגא צסר צעץ** עולה **717**
'ונרצה לו לכפר' עולה **717**
(ויקרא א', ד'- "וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו")
תזכה לצאת זכאי בדין. ושמחת הנפש תהיה עצומה.

* * * * * * * * *

סדר האושפיזין

סדר האושפיזין בחג הסוכות: אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן, ודוד. נשאלת השאלה למה משה לפני אהרן? הלוא משה יותר צעיר מאהרן.
ואולי הסיבה נלמדת מהמשנה:
<u>מסכת אבות פרק ד' משנה י"ז:</u>
"רבי שמעון אומר: שלוש כתרים הן: כתר תורה, כתר כהונה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן"

רואים מכאן שכתר תורה לפני כתר כהונה וזה לפני כתר מלכות. אותו הסדר באושפיזין משה (כתר תורה) לפני אהרן (כתר כהונה) לפני דוד (כתר מלכות).

* * * * * * * * *

"עצרת הוא"

אחרי כל החגים, אחרי יום הושענא רבה, על יום השמיני כתוב:
(ויקרא כ"ג, ל"ו) "עצרת הוא", וגם כתוב (במדבר כ"ט, ל"ה) "עצרת תהיה לכם".
והכוונה עצירה ממלאכה.

ובמישור הרעיוני:
צריך לזכור לשמור גם על 'עצרת' היצר:

"**עצרת הוא**" באתב"ש: **זהגא צפת** עולה **586**
'**הרהור הלב**' באתב"ש: **צגצפג צכש** עולה **586**

"**עצרת יהיה**" באתב"ש: **זהגא מצמץ** עולה **276**
"**הרהור רע**' באתב"ש: **צגצפג גז** עולה **276**

עכשיו שנגמרו החגים, ואימת הימים הנוראים חלפו, צריכים לשמור על השיגינו בתחום ההרהור, ולהמשיך בעצירת הרהורים רעים, הרהורי הלב.

* * * * * * * *

שמיני עצרת

שמיני עצרת עולה **1170**
"**הודו לה' כי טוב**" באתב"ש: **צפקף כמעץ לם נפש** עולה **1170**

שמיני עצרת באתב"ש: **בימטם זהגא** עולה **117**
תפלה באתב"ש: **אוכץ** עולה **117**

והרמז:
בשמיני עצרת אנו שמחים ומתפללים ומודים לה'. וזה מצוות היום הזה שמחה והודיה.

ונתפלל שיבוא אליהו התשבי, אליהו הנביא לבשור לנו על הגאולה:
'**שמיני עצרת החג הזה**' באתב"ש: **בימטם זהגא צסר צעץ** עולה **717**
התשבי עולה **717**

במהרה בימנו

* * * * * * * *

ניסוך המים

בחג הסכות יש מצוות ניסוך המים על המזבח.
המצוה הזאת לא כתובה בפרוש בתורה והיא הלכה למשה מסיני (תורה שבעל פה).

בחוברת חג הסכות של הרב א. פרינס זצ"ל מובא רמזים לדבר, ואחד מהם הכתוב:
<u>במדבר פרק כ"ח פסוק ז'</u>: "**בקדש הסך נסך**"

"בשני נכסים הכתוב מדבר (תענית ג')".
קרי, ניסוך היין וניסוך המים.

ועוד רמז:
"**הסך נסך**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **ה'+ך', נ'+ך'** עולה **95** למנין המילה '**המים**'.
שנוסף על "נסך" הרגיל:
"**נסך**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **נ'+כ'** עולה **70** למנין המילה '**יין**', יש גם ניסוך '**המים**'.

* * * * * * * *

חנוכה

"מאי חנוכה"

בגמרה (שבת כ"א, ב') שואלים, "מאי חנוכה"?
על מה חוגגים חנוכה? ותשובתם, על נס פך השמן.
'נס פך השמן' עולה **605**
ורומז על:
'סוף של ימי הדין' עולה **605**
כי גברו על היוונים ביום כ"ה בכסלו, וזה רומז שנגמר דינם לנצח,
ונכנסו למקדש ומצאו:
'פך שמן טהור' עולה 710 ועוד 9 אותיות עולה **719**
וזה:
"**מאי חנוכה**" באתב"ש: **יתם סטפלץ** עולה **719**

ועוד:
"**מאי חנוכה**" באתב"ש: **יתם סטפלץ** עולה **719** למנין המילה **'התשובה'** (כולל המילה),
וגם למנין **'אחרון של ימי דין'**.
ולגבינו היום, סיום הדין (על המים) ביום השמיני של חנוכה הנקראת 'זאת חנוכה'
(על שם הקריאה בתורה "זאת חנוכת המזבח").
וגם:
"**מאי חנוכה**" עולה 140 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **150**
דין באתב"ש: **קמט** עולה 149 ועוד המילה עולה **150**

ומובא בספרים הקדושים שחנוכה:
'גמר החתימה' עולה 711 ועוד 2 מילים עולה 713 למנין המילה **'תשובה'**.
(קרי, גמר החתימה של יום הכפורים)

ויום השמיני של חנוכה:
זאת חנוכה עולה **497**
הסיום של חנוכה, זה גם סיום של:
ימים של דין עולה 494 ועוד 3 מילים עולה **497**

'חנכה' עולה **83**. ויש 83 ימים בין תחילת ראש השנה עד תחילת חנוכה.
ואם נוסיף 8 ימים של חנוכה, יש סה"כ **91** ימים עד סוף חנוכה, עד סוף 'זאת חנוכה'.
וזה רומז על **ה-א-ל-ה-י-ם** העולה **91**, קרי על מידת הדין.
וכל זה אומר לנו שבחנוכה תתעסק בתשובה, כי:
'שמונה ימי חנוכה' עולה **550**
עדיין:
זה מידת הדין באתב"ש: **עץ ימקא צקמט** עולה **550**
שכל התקופה בין ראש השנה לגמר חנוכה עדיין יש עלינו מידת הדין, ולפיכך עדיין לא
מאוחר:

לחזור בתשובה עולה **966**
כדי:
לצאת זכאי באתב"ש: **כהתא עלתם** עולה **966**

* * * * * * * * *

נר חנוכה

נר חנוכה באתב"ש: **טג סטפלץ** עולה 339 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **348**
לכתחילה צריך:
לדלק חצי שעה באתב"ש: **כקכד סהם בזץ** עולה **348**
כי זה הזמן ששיערו חכמינו:
"עד שתכלה רגל מן השוק" באתב"ש: **זק באסכץ גרך יט צבפד** עולה **668**
אבל בדיעבד אם לא דלק חצי שעה יצא ידי המצווה, כי:
"הדלקה עושה מצוה" באתב"ש: **צקכדץ זבץ יהפץ** עולה **668**
ומיד אחרי שהדליק הנרות:
"אם כבתה אין זקוק לה" עולה **777**
כי:
"הדלקה עושה מצווה ולא הנחה" עולה **777**

מתפילת "הנרות הללו (מגן אברהם).
"הנרות הללו":
"שאנו מדליקים" באתב"ש: עולה **715**
"לראותם בלבד" עולה **715**
('נר' זכר, למרות שבתפילת 'הנרות הללו', נקבה)
כי "אין לנו":
"רשות להשתמש בהם" באתב"ש: **גבפא כצבאיב שצי** עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.
לרמז:
שגם לקיום מצווה, כגון ללמוד אצלם תורה, אסור.

מן הדין נר אחד מספיק לכל הבית, כי אמרו חז"ל, "נר":
"איש וביתו" עולה **735**
אבל זה לא לשימושם, אלה רק למצוות פרסום הנס:
"לראותן בלבד" עולה 725 ועוד 10 אותיות עולה **735**

כי "הנרות הללו:
"קודש הם" באתב"ש: עולה **286**
מופרדים ומקודשים משאר נרות, כי הם רק לפרסום:
נס חנוכה עולה **286**

* * * * * * * * *

פרסום נס חנוכה

שאלו חז"ל:
"**מאי חנכה**" עולה **134**
ואמרו על נס פך השמן.
ואמרו:
"**יוסף**" באתב"ש: **מפחו** עולה **134**
הצדיק הוא דומה לפך השמן הטהור.
כי היה טמון במצרים עד שהתגלה ועמד בצדקתו ובטהרתו.

"**מאי חנוכה**" עולה **140**
על נס פך השמן. ומדליקים נרות חנוכה לפרסום הנס.
והנרות צריכים להיות:
'**עד כ' אמה**' עולה **140**
לקיים "מאי חנוכה" שיראו את הנרות ויתקיים דרכם פרסום הנס.

מפרסמים נס:
פך השמן עולה **495**
מפלג המנחה באתב"ש: **יוכר ציטסץ** עולה **495**
ולמעלה. הזמן המוקדם ביום להדליק נרות חנוכה זה מפלג המנחה.
אבל צריך לתת מספיק:
שמן להדלק כחצי שעה עולה **1062**
אחרי צאת הכוכבים, ולפי חז"ל:
'**עד שתכלה רגל**' עולה **1062**
'מן השוק', הזמן המשוער עד שהעוברים ושבים מפסיקים לעבור.

* * * * * * * * *

מצות ראיית נר חנוכה

רמז למצוות ראיית הנר בחנוכה:
'**ואשימה עיני עליו**' באתב"ש: **פתבמיץ זמטם זכמף** עולה **865**
שצריך לראות את הנר. והמצווה מתקיים:
'**מפלג המנחה עד עלות השחר**' באתב"ש: **יוכר ציטסץ זק זכפא צבסג** עולה **865**
(זה הזמן שמדליקים הנר וזה הזמן שאפשר לשים עיניך על הנר)

* * * * * * * * *

רמז לחנוכה

פרשת מקץ נפל רוב הפעמים בתוך חנוכה. והפרשה פותחת בחלום של פרעה.
ונראה שבחלום של פרעה יש רמז לחנוכה, ואסביר:
פרעה ראה בחלומו הראשון שבע "פרות יפות מראה" ושבע "פרות רעות מראה" סה"כ 14 פרות. בחלומו השני הוא ראה שבע "שבלים בריאות וטבות" ושבע "שבלים דקות ושדופת קדים" סה"כ 14 שבלים. ביחד פרעה ראה 28 פריטים.
פרעה סיפר ליוסף את חלומותיו וחזר על המספר הזה עוד הפעם, סה"כ 56 פריטים.
יוסף הצדיק פתר החלום לפרעה וגם חזר על 28 פריטים.
סה"כ יש 84 פריטים (56 +28) שנאמר ביניהם העולה למניין המילה 'חנכה' עם הכולל.
('חנכה' עולה 83 ועוד המילה עולה 84)

* * * * * * * * *

רמזים לחנוכה

בחמשה חמשי תורה מופיע המילה "**מאומה**" **8** פעמים (3 מתוך 8 הפעמים בפרשת וישב).

ואולי יש בזה רמז לחנוכה ורמז ל8 נרות חנוכה, כי:
"**מאומה**" עולה 92 ועוד המילה עולה **93**
נרות באתב"ש: **טגפא** עולה **93**
החנכה עולה 88 ועוד 5 אותיות עולה **93**

ועוד:
ימי החנכה עולה 148 ועוד 8 אותיות עולה **156**
יוסף עולה **156**

ועוד:
"**ולא ידע אתו מאומה**" עולה **664**
ח' נרות עולה **664**

ונראה הרמז:
נס נרות חנכה על יד אלו (חשמונאים) שלא עשו 'מאומה'- לא נכנעו לטומאה של הסביבה.
נס של התגברות הרוחניות על הגשמיות. 'נר' לסמן התגברות של הנשמה הטהורה הנמשלה לנר ("נרך בידי") על מתקפת הטומאה. וכמו יוסף, שלא עשה 'מאומה' (כלום), ונשאר טהור בתוך טומאת מצרים.

ועוד:
להושיעך באתב"ש: **כצפבמזל** עולה **269**
חנוכה באתב"ש: **סטפלץ** עולה **269**
רמז:
בחנוכה יושיע ה' את עמו מידי האויבים.

ועוד:
"**מכבים**" באתב"ש: **ילשמי** עולה **390**
השכינה עולה **390**
אולי רמז שהשכינה היה עם המכבים במלחמתם נגד היוונים.
וגם שנעשה קדוש שמים על פעולתם.

ועוד:
"**אלא לראותם בלבד**" עולה **747**
ח' נרות חנכה עולה **747**
אסור להשתמש בח' נרות חנכה, "אלא לראותם בלבד"

ועוד:
"**העוד אבי חי**" עולה **112**
מכבים עולה **112**
זה השאלה שכביכול שאלו המכבים את בני דורם, אצלכם "העוד אבי חי", ואמרו לבני דורם 'מי לה' אלי'.

ועוד:
יום כ"ה חודש תשיעי עולה **1189**
"**כי שם ה' אקרא**" באתב"ש: **לם בי מ—צ תדגת** עולה **1189**
רמז:
יום כ"ה חודש התשיעי, כ"ה בחודש כסלו, "**כי שם ה' אקרא**", חנוכה, יום הלל ותשבחות ("הבו גודל ל-א-ל-ה-נ-ו").

ועוד:
להודות ולהלל באתב"ש: **כצפקפא פכצכך** עולה **601**
חשמונאי באתב"ש: **סביפטתם** עולה **601**
לרמז:
שעל ידי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול **חשמונאי** ובניו יתרחש ימי חנוכה **להודות ולהלל** לה'.

ועוד:
"**כהן גדול חשמונאי ובניו**" עולה 607 ועוד 4 מילים עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
לרמוז:
בגלל שהחשמונאים שמרו את התורה הצליחו נגד האויבים.

ועוד:
מכבים באתב"ש: **ילשמי** עולה **390**
שמן עולה **390**
לרמוז:
שעל ידי **מכבים** יתרחש נס של **שמן** (פך השמן).

ועוד:
תהלים סט׳: למנצח על שושנים לדוד, הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש, טבעתי ביון מצולה, ואין מעמד, באתי במעמקי מים ושבולת שטפתני.. הצילני מטיט ואל אטבעה, אנצלה משונאי וממעמקי מים״
רש״י (״על שושנים״): ״על ישראל שהם כשושנה בין החוחים, שהחוחים מנקבין אותם והתפלל עליהם״

״**שושנים**״ באתב״ש: **בפבטמי** עולה **143**
ח׳ נרות עולה **143**

לרמוז:
שיתרחש נס לישראל שהם **שושנים** (שהיו ישראל כשושנים בין החוחים, בין היונים), נס חנכה וידליקו **ח׳ נרות**.

ועוד:
״**והיית אך שמח**״ באתב״ש: **פצממא תל ביס** עולה **753**
ח׳ נרות חנוכה עולה **753**
לרמוז:
יהיה שמחה לישראל בח׳ נרות, בחנוכה.
ועוד:
״והיית אך שמח״ נאמר על חג הסוכות.
ויש אומרים שחגגו חנוכה 8 ימים בגלל שאז לא יוכלו לחגוג חג הסכות.

ועוד:
החשמונאים עולה **460**
כבש יצרו באתב״ש: **לשב מהגף** עולה **460**

לרמוז:
שכל אחד החשמונאים כבש יצרו ולא נכנע לטומאת היונים.

ועוד:
׳כי לעולם חסדו׳ עולה **281**
נר חנוכה באתב״ש: **טג סטפלץ** עולה **281**

ועוד:
נס פך השמן עולה 605 ועוד 8 אותיות עולה **613** למנין המילה **׳תרי״ג׳**.
בגלל דבקות של המכבים לשמור **תרי״ג** המצוות , התרחש **נס פך השמן**.

* * * * * * * *

רמז לחנוכה

פרשיות, וישב, מקץ, ויגש קוראים סביב לימי החנוכה.

וכבר יש רמזים לחנוכה בפסוק הראשון של פרשת וישב, ולפי:
פרק ל"ז פסוק א':
"**וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען**"
סוף תיבות, אותיות: **ב', ב', ץ', י', ו', ץ', ן'** עולה **250** למנין המילה '**נר**'.

"**וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען**"
באתב"ש:
פמבש מזדש שתגה ירפגם תשמף שתגה לטזט
סוף תיבות, אותיות: **ש', ש', ה', ם', ף', ה', ט'** עולה **739**
נרות חנכה עולה **739**

רמזים לנרות חנוכה.

* * * * * * * *

חנוכה וגמר הדין

ימי החנכה באתב״ש: **מים צסטלץ** עולה **369**
יום הדין באתב״ש: **מפי צקמט** עולה **369**
לרמוז:
בחנכה גמר הדין.

ועוד:
ימי החנכה עולה **148**
מוזנים עולה **148**
יצר הרע באתב״ש: **מהג צגז** עולה **148**
לרמוז:
בתוך **ימי החנכה** אנו נתונים בתוך **מוזנים** של הדין.
וצריכים להכניע את **יצר הרע** ולעשות מעשה טוב, כי
״מעשה טוב כתריס בפני הפורענות״ ויכול להטות המוזנים לצד של זכות.

ועוד:
״**בצר לך**״ עולה **342**
ח׳ נרות חנכה באתב״ש: **ס׳ טגפא סטלץ** עולה **342**
לרמוז:
בימים של **ח׳ נרות חנכה** דולקים, ״**בצר לך**״ ״ומצאוך״, תחזור בתשובה.

ועוד
החנכה עולה **88**
סלח באתב״ש: **חכס** עולה **88**
לרמוז:
ימי החנכה ימי סליחה.

ועוד:
ימי החנכה עולה **148**
כפר לנו באתב״ש: **לוג כטף** עולה **148**
לרמוז:
ימי החנכה ימים שמבקשים כפרה.

ועוד:
נרות חנכה באתב״ש: **טגפא סטלץ** עולה **282**
תהיה תמים באתב״ש: **אצמץ אימי** עולה **282**
לרמוז:
בזמן בית המקדש נרות חנכה משמן זית טהור.
וצריכים לטהר עצמך (מעשך) בימי החנוכה, **תהיה תמים** עם ה׳.

ועוד:
שמונת ימי חנכה באתב"ש: **ביפא מים סטלצ** עולה **381**
עזרת ה' באתב"ש: **זעגא מ-צ-פ-ץ** עולה **381**
לרמוז:
שמונת ימי חנכה טובים לבקש **עזרת ה'** ולהיענות.

ועוד:
"**מצה חן**" עולה **189**
חנכה באתב"ש: **סטלץ** עולה **189**
לרמוז:
חנכה זמן למצוא חן לפני ה', לחזור בתשובה.

ועוד:
שמן באתב"ש: **ביט** עולה 21 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **25**.
לרמוז:
על חנוכה, **כ"ה** כסלו.

ועוד:
פך השמן באתב"ש: **ול צביט** עולה **147**
כ"ה כסלו עולה 141 ועוד 6 אותיות עולה **147**
לרמוז:
נס **פך השמן כ"ה כסלו**, בחנוכה.

* * * * * * * *

יוסף וחנוכה

בפרשיות וישב, מקץ, ויגש הנקראים לפני תוך ואחרי חנוכה, יש הרבה רמזים לחנוכה.
והם הפרשיות שבהם ספור חייו של יוסף הצדיק. עד כדי כך שאמרו (במישור הרעיוני) שיוסף הוא דומה לפך השמן שנטמן בתוך הטומאה ונתגלה ונשאר טהור. כמו כן יוסף הצדיק נטמן בתוך טומאת מצרים ונתגלה ונשאר טהור.
ורמזים ליוסף וחנכה:
יוסף בן יעקב עולה **390** למנין המילה **'שמן'**.

'כד שמן' באתב"ש: **לק ביט** עולה 151 ועוד 5 אותיות עולה **156** למנין המילה **'יוסף'**.

'פח שמן קטן' באתב"ש: **וס ביט דנט**
עולה 150 ועוד 8 אותיות ועוד 3 מילים עולה **161**
יוסף עולה 156 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **161**

עשרים סלעים באתב"ש: **זבגמי חכזמי** עולה **147**
פך השמן באתב"ש: **ול צביט** עולה **147**
יוסף (פך השמן) נמכר לעבד בעשרים סלעים.

מאי חנכה עולה **134**
יוסף באתב"ש: **מפחו** עולה **134**

ח' ימי החנכה עולה **156** למנין המילה **'יוסף'**.

מקבי עולה 152 ועוד 4 אותיות עולה **156** למנין המילה **'יוסף'**.

יוסף הצדיק יש כאן **9** אותיות.
לרמוז:
על דבר הקשור ליוסף שמנינו **9**, וזה ח' נרות חנכה ועוד השמש, **9** נרות.

* * * * * * * *

רמז לחנוכה

בפרשת וישב ופרשת מקץ מופיע המילה "שלום" **8** פעמים .
פעמים בפרשת וישב ו6 פעמים בפרשת מקץ.
ויש בזה רמז לחנכה, ולפי :
שלום באתב"ש : **בכפי** עולה **112**
מכבים עולה **112**

שלום עולה 376 ועוד המילה עולה **377**
ימי החנכה באתב"ש : **מים צסטלץ** עולה 369 ועוד 8 אותיות עולה **377**

* * * * * * * *

שמן וחנוכה

שמונה ימי חנכה באתב"ש : **ביפטץ מים סטלץ** עולה **390**
שמן עולה **390**

* * * * * * * *

"שלום רב"

"**שלום רב**" באתב"ש : **בכפי גש** עולה **415**
"**חשמונאי**" עולה **415**
<u>סוטה כ'</u> : "שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול"

החשמונאים זכו להחזיר שלום למקדש כי היו אוהבי תורתך,
ואין חטא בה לידם.

* * * * * * * *

מכבי

מכבי עולה **92**
יוון עולה **92**
לרמז:
מכבי יעמוד מול יוון.

ועוד:
מקבים עולה **192**
מנורה באתב"ש: **יטפגץ** עולה **192**
(לפעמים כתוב 'מקבים' עם ק' שמשמעו פטיש, 'יהודה מקבי')

וגם:
מקבים עולה 192 עוד המילה עולה **193**
חנכה באתב"ש: **סטלץ** עולה 189 ועוד 4 אותיות עולה **193**
לרמוז:
שהמכבים הם אלו שיזכו להדליק נרות **מנורה** במקדש ולקבוע ימי **חנכה** לדורות.

* * * * * * * *

להודות ולהלל

'**שמונה ימי חנכה**' ראש תיבות, אותיות: **ש', י', ח'** המילה '**שיח**'.
מצוות היום בחנוכה, נוסף על הדלקת נרות, זה עניין של '**שיח**'.
להודות ולהלל (בפה) להקב"ה על הנסים ועל הנפלאות...".
ולשוח בדברי קדשך, ללמוד תורה.

* * * * * * * *

צאצאיו של רחל אמנו

יש חנוכה לצאצאיו של רחל מול שלילת חנוכה לצאצאיו של עשו.
ואסביר:
עשו באתב"ש: **זבף** עולה **89**
חנוכה עולה **89**
עשו וויתר על הבכורה.
על הזכות להיות הבכור שחונך המזבח ושמקריב קרבנות על המזבח.
לאומת זאת:
רחל באתב"ש: **גסך** עולה **83** למנין המילה '**חנכה**'.
בניה של רחל (יוסף, ובנימין וצאצאיהם) הם אלו שיעמדו נגד זרעו של עשו.
הם אלו שיחנכו את המזבח, שיקריבו ביום השמיני לחנוכת המזבח.
כי ביום השמיני לחנוכת המזבח הקריב נשיא שבט מנשה גמליאל בן פדהצור, צאצאיו של רחל.
וגם:
"**מנשה**" אותיות המילה '**השמן**' הרומז על הדלקת שמן בימי **חנכה שמונה** ימים.

פך שמן אחד באתב"ש: **ול ביט תסק** עולה **617** למנין המילה '**הדברות**'.

שמן טהור עולה 609 ועוד 8 אותיות עולה **617**.

לרמוז:
בגלל שהמכבים שמרו את **הדברות** זכו למצוא **פך השמן אחד** שבתוכו **שמן טהור**.

* * * * * * * *

פורים

חודש אדר

כשנכנס אדר מרבים בשמחה. בשמחה של כח התורה, ולפי:

מרבים שמחה עולה **645**
כוח תורה עולה **645**

וגם:
"**מרבים שמחה**" באתב"ש: **יגשמי ביסץ** עולה **525**
"**עשה תורתך קבע**" באתב"ש: **זבץ אפגאל דשז** עולה **525**

* * * * * * *

תחפושת בפורים

מנהג עתיק להתחפש בפורים.
(אמנם יש שקראו תגר על המנהג הזה, ובמיוחד כאשר זה גולש לממדים הקרובים לאיסור, כמו גבר שלובש שמלת אישה וההפך).
להתחפש זה לשנות זהותו של אדם (מבחוץ) - להראות את עצמו כמישהו אחר.
לא רק בשינוי בגדיו של האדם (בהופעתו החיצונית) אפשר להשיג שינוי זהותו (להסתיר זהותו) , יש גם עוד דרכים שבהם ניתן לעשות את זה, וכפי שנסביר.

ונשאלת השאלה למה מתחפשים בפורים?
ונראה לתרץ (שהחיפוש חלק מההסתר) :
יש הרבה דברים הקשורים לפורים שמוסתרים מהעין (וכמו שהם מחופשים מעיני בני אדם).

1) שם של הקב"ה לא מופיע במפורש במגילה (רק רמז מהמילה "המלך")
2) אסתר לבשה בגדי מלכות והסתירה את עמה ואת מולדתה מהמלך
3) מרדכי גילה על בגתן ותרש שיזמו בסתר "לשלוח יד במלך אחשורש"
4) יש אומרים חרבונה זה אליהו הנדמה למלך כדמות סריס (אבן עזרא)
5) נס פורים מבחינת 'נהפכו' מאבל ליום טוב. הישועה הייתה מוסתרת מההתחלה עד הסוף
6) אם קרואים את המגילה לפי הפשט של הכתוב ולא משלימים את זה עם פרוש מדרשי חז"ל אירועי התקופה נראים לפי דרך הטבע (יש הסתר של השגחה בפשט הכתב)
7) ושתי המלכה הגיע לסופה בגלל שלא רצתה להופיע עירומה לפני שרי המדינות, קרי היא לא רצתה להפשיט תחפושתה (בגדיה, ובזה נתנה לאסתר הזדמנות להיכנס לבית אחשורוש).
8) המן הסתיר, מהמלך אחשורוש, את סיבתו האמיתית למה הוא ביקש לאבדם. הוא אמר "ואת דתי המלך אינם עשים". וכאילו אם דתי המלך היו עושים היה מניחם?

ונראה לי להגיד שהתחפושת בפורים זה גם חלק ממצות מחיית זכר עמלק.
כי כדי למחוק את זכר עמלק צריכים לזכור, כמו שכתוב פרשת זכור :
<u>דברים פרק כ"ה פסוק י"ז</u> : "זכור את אשר עשה לך עמלק"
ונסביר :
אחרי שבני ישראל יצאו ממצרים, בשנת הארבעים במדבר (בדרכם לערבי מואב כדי להיכנס לארץ), בא עליהם מלך ערד.
<u>במדבר פרק כ"א פסוק א'</u> : "וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי"
<u>רש"י (על המילים "וישמע הכנעני") :</u>
שמע שמת אהרון ונסתלק ענני כבוד כדאיתא בר"ה (דף ג)"
<u>רש"י (על המילים "וישב הנגב") :</u>
" זה עמלק שנאמר (במדבר יג) עמלק יושב בארץ הנגב ושנה לשונו לדבר בל' כנען כדי שיהיו בני ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינן כנענים. ראו ישראל לבושיהם כלבוש עמלקי ולשונם לשון כנען אמרו נתפלל סתם שנאמר ' אם נתון תתן את העם הזה בידי ' "

העולם הקדום ידעו שכוחו של בני ישראל בפיו ("הקל קול יעקב"). וכדי לשבש כוח

התפלה של בני ישראל עמלק שינה את לשונו ככנענים (נסו להסתיר זהותם וזה סוג תחפושת) כדי להטעות את בני ישראל ולגרום להם טעות בתפלתם. אבל בני ישראל ראו מלבושם כעמלק אבל לשונם ככנעניים והתפללו סתם "תתן את העם הזה בידי". וה' נתן אותם בידם.

ושמעתי שגם גזרת אחשוורוש (בדבר ממוכן – בדבר המן) קשור לזה:
מגילת אסתר פרק א' פסוק כ"ב: "להיות כל איש שרר בביתו ומדבר כלשון עמו"
כי המן בקש:
"ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן".
קרי, הוא בקש להשליט בחזרה שלטון האיש על אשתו, אבל הוא לא ביקש "ומדבר כלשון עמו" (כי במה זה קשור לזה).
והתוספת הזה בצווי אחשוורוש ("ומדבר כלשון עמו") בא משמים (ואולי רמוז לזה במה שכתוב בתחילת הפסוק "ונשמע פתגם המלך"). וזה כדי לגרום לעמלקי לדבר לשון עמלקי ("כלשון עמו") כדי שבני ישראל ידעו מי הוא עמלקי . כי שנים לפני זה (בערך בין 705 - 681 לפני הספירה) סנחריב מלך אשור, בלבל את האומות.
(ומעניין –דווקא המן הוא היוזם של הנושא הזה, קרי הוא הכשיר מפלתו של עמו, ואולי זה במידה של "ונהפוך הוא" ששלטו היהודים באויביהם, הם הכירו מי הם אויביהם.)

ואולי אנחנו מתחפשים בפורים גם כדי לזכור עמלק - קרי לזכור גם את התנהגות של עמלק במלחמת מלך ערד.

* * * * * * * * *

ליהודים היתה אורה ושמחה

אסתר בת אביגיל
באתב"ש :
תחאג שא תשמרמך, עולה 1713 ועוד 3 מילים עולה **1716**

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"
באתב"ש :
כמצפקמי צמאצמ תפגץ פביסץ פבבפט פמדג עולה **1716**

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר על ידי הישועה שבאה על ידי אסתר (בת אביגיל) המלכה.

* * * * * * * * *

פורים ככפורים

אומרים חז"ל פורים ככפורים. כאילו יום פורים זה השלמה ליום הכיפורים.
יש הרבה פרושים על זה. ובפשטות אפשר להגיד שכמו שיום הכיפורים זה יום של עינוי נפש ככה יום פורים משלים אותו עם תענוגי הנפש.
יום הכיפורים נראה כולו רוחניות, כי יש בו חמישה דברים של מניעת תענוג הגוף שגורמים לעינוי הנפש, והם - צום, איסור רחיצה, סיכה, ונעילת הסנדל, תשמיש המיטה.
לעומת זאת יום פורים נראה כולו גשמיות, כי יש בו חמישה דברים של תענוגות הגוף (ההפך מעינוי), והם - שתית יין (עד שיכרות) , סעודה, משלוח מנות, מתנות לעניים, וקריאת המגילה (במקום אמירת הלל).

יתכן שיש קשר בין שני הימים האלו גם במהותו של היום.
אחד הנושאים החשובים ביום הכיפורים, שמלווה אותנו לאורך כל הימים הנוראים, זה מה שאנו אומרים בקדושת היום "**ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזרה**". ידוע מה שכתוב במחזורים מעל המילים האלו, קרי מעל המילה 'תשובה' – המילה 'צום', מעל המילה 'תפלה' - המילה 'קול', ומעל המילה 'צדקה' – המילה 'ממון'.
ראשי תיבות שהמילים **ממון, קול, צום** זה המילה "**מקץ**". המילה "**מקץ**" כנוי לתשובה, תפלה, וצדקה. גם בפורים יש לנו "**מקץ**":
מ' – (ממון), משלוח מנות, מתנות לעניים
ק' – (קול), קריאת המגילה
צ' – (צום), תענית אסתר

המילה "**מקץ**" גם מסמל סוף של תקופה (לדוגמה "ויהי מקץ שנתים ופרעה חלם"). ומתוך זה יום הכיפורים קץ לסבל הנפש ("כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאכם"). קץ למחילה, סליחה וכפרה. כי ביום הזה נחתם דינו של האדם.

לעומת זה, יום פורים זה קץ לסבל הגוף. קץ לסבל בני ישראל מגזרת המן ("להשמיד להרוג ולאבד את הי-הודים מנער עד זקן").

לפי זה יוצא שפורים באמת ככפורים ומשלים אותו.

* * * * * * * * *

'פרסומי ניסא'

במשך הדורות ארעו הרבה נסים לבני ישראל. לדוגמה קריעת ים סוף ועוד.
למרות חשיבות הנסים האלו רק ימי נסים מדרבנן, חנוכה ופורים יש בהם מצווה מיוחדת של פרסומי ניסא.
ויתכן שנס כמו קריעת ים סוף מפורסם מאליו לכל העולם כמו שמעיד הכתוב "**נמוגו כל יושבי כנען**" (שמות פרק ט"ו), "**וישמע יתרו**" (שמות י"ח, א'), מה שמע ובא? קריעת ים סוף, ועוד ועוד. הנסים שכתובים בתורה לא צריכים גיבוי או חיזוק של פרסומי ניסה כי הם קבלו פרסום ועשו רושם כאשר הם אירעו, וגם הם כתובים בתורה.

אבל פורים וחנוכה צריכים חיזוק בגלל שארעו רק לחלק מהעם הי-הודי.
לדוגמה:
נס פורים היה בשושן ובמלכת אחשוורוש אבל לא בכל הגולה ולא בארץ ישראל.
נס חנוכה היה בארץ ישראל אבל הצד הרוחני של הנס, פח השמן, קרה במקדש לעיני הכהנים בלבד.

ואולי יש רמז מהמילים 'פרסומי ניסה' לימים שתחול המצווה בהם.
'**פרסומי ניסא**', ראש תיבות, אותיות: **פ', נ'**
פ' – **פור**
נ' – **נר**

הימים שבהם קרה נס בנושא '**פור**' ובנושא '**נר**' זה הימים שצרכים לפרסם הנס. והם פורים ("**ויפל פור הוא הגורל...**", קרי 14 לחודש אדר), וחנוכה ("**והדליקו נרות בחצרות קדשך**", קרי 25 לחודש כסלו).

* * * * * * * * *

"פרסומי ניסא"

חז"ל קבעו מצוות פרסומי ניסא בפורים ובחנוכה, קרי בימים שהם מדברי סופרים.
(לא ראינו מצות פרסומי ניסא בחגים. ואולי הטעם, שחז"ל נתנו חיזוק לדבריהם, דבר שלא צריכים לעשות למצווה הכתובה בתורה).

אנו רואים שחז"ל קבעו את דרך פרסומי ניסא באמצעות דבר מעין המאורע.
ונסביר:
בפורים המן רצה לאבד ולהרוג ולהשמיד את כל הי-הודים מנער ועד זקן. והוא שלח אגרות לכול 127 מדינות המלך אחשוורוש חתומים בטבעת המלך לקיים הצו הזה ב13 לחודש אדר. ובחסדי ה', כאשר נהפך לב המלך, גם הי-הודים שלחו אגרות לכל המדינות לתת ליהודים רשות לעמוד על נפשם. וכעין המעורה חז"ל קבעו בפורים לפרסם הנס דרך קריאת מגילה, שפורסים כאיגרת לפני הקהל, וקוראים מתוכה תוכן הנס בלילה וביום, ב14 (וב15) לחודש אדר.

בחנוכה היוונים טמאו את בית המקדש וכל כליה. וכאשר גברו החשמונאים עליהם וניצחום מצאו פך שמן טהור חתום על ידי כהן הגדול ובנס הדליקו מהשמן שמונה ימים. וכעין המאורה חז"ל קבעו בחנוכה לפרסם הנס דרך הדלקת נר איש וביתו שמונה ימים. ובגלל שנר לא מועיל ביום יוצא שעיקר פרסומי ניסא בחנוכה בלילה (יש קהילות שמדליקים בבית כנסת גם ביום, בלי ברכה, אבל זה לא מעיקר הדין אלא מנהג).

ונשאלת השאלה:
למה בפורים קבעו פרסומי ניסא בלילה וגם ביום, ובחנוכה קבעו פרסומי ניסא רק בלילה?
ולמרות שקוראים הלל בחנוכה ביום (וגם אומרים על הנסים), וזה נראה כסוג של פרסומי ניסא, עיקר טעמו של קריאת הלל זה לתת שבח והודיה על הנס ורק מטעם נוסף הלל גם משמש לפרסום הנס.
ובפורים, שאין קוראים הלל, חז"ל אמרו שקריאת המגילה ביום זה במקום הלל. אבל גם כאן עיקר קריאת המגילה ביום זה פרסומי ניסא ורק מטעם נוסף קריאת המגילה כמו הלל.

ונראה לי להגיד:
לימוד תורה מצוותה ביום ובלילה, "והגית בו יומם ולילה".
וכתוב בתהלים: "יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחווה דעת"
"יום ליום יביע אומר" - זה תורה נביאים וכתובים
"ולילה ללילה יחווה דעת" - אילו המשניות וכו'
מכאן אנו למדים תורה שבכתב זמנה ביום, ותורה שבעל פה זמנה בלילה.
ובתנחומא (נ"ח, ג) – תורה שבעל פה, שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול, שהיא משולה לחושך.
ולפי זה חז"ל קבעו, שעיקר זמן למוד תורה שבעל פה זה בלילה (משנה וגמרא), ועיקר זמן לימוד תורה שבכתב זה ביום (חומש, נביאים, וכתובים).

בפורים המן רצה להרוג את כל הי-הודים. אם חס וחלילה הוא היה מצליח מה היה נובע מזה? והתשובה – לא תהיה תורה בעולם. אומות העולם לא רצו לקבל התורה,

רק בני ישראל אמרו "נעשה ונשמע", וקבלו אותה. אם אין בני ישראל בעולם אין תורה בעולם, לא תורה שבכתב ולא תורה שבעל פה (גם אם יישארו ספרי תורה אף אחד מאומות העולם לא יקראו וישמרו אותה).
ואז נכון לפרסם הנס של הצלת בני ישראל בלילה וביום.
כי הצלתם זה גם הצלת התורה כולה בעולם השפל, תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

בחנוכה היוונים רק רצו להעביר הי-הודים על דתם (ולא לכלותם ולאבד את גופם מהעולם).
כמו שכתוב "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך" . היוונים גזרו נגד שמירת שבת, ראש חודש, ברית מילה. אסרו לימוד תורה ברבים ובבתים. הרגו כל מי שעבר על גזירתם (לדוגמה הרגו את יוסי בן יועזר איש צרדה ערב מרד החשמונאים). טמאו כל דבר שבקדושה כדי למנוע שימושם וכדי להעביר בני ישראל על דתם ולהשכיח מהם את התורה. היוונים ידעו שבלתי אפשרי להשחית באופן מוחלט את התורה שבכתב , כי תמיד יש אפשרות לגנוז ספר תורה (ועוד ספרים שבכתב) ולשמרם לעתיד לבוא. הם כיוונו עיקר גזירתם נגד התורה שבעל פה המועבר מדור לדור. ושבלעדיו אי אפשר להבין את התורה ואי אפשר לקיים אותם כתיקונה.
ואז נכון לפרסם הנס של ניצחון המכבים על היוונים, ניצחון של הטהורים על הטמאים, ניצחון עוסקי תורתך נגד זדים, בעיקר בלילה.
כי הצלתם (מגזירות האויב) זה גם הצלת התורה שבעל פה בעולם השפל.

* * * * * * * * *

מחצית השקל - כפרה

<u>פרק ל' פסוק ט"ו</u> :
"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל"..."

פירוש המילה דל זה עני, אביון, מי שאין ידו משגת.
נשאלת השאלה, למה כתוב כאן המילה דל ולא המילה עני (שהמילה עני נראה ההפך ממילה עשיר)?

אולי אפשר לתרץ במישור הרוחני :
מי שיש לו הרבה עוונות (העשיר) ירצה לתת יותר לכפר על נפשו. ומי שאין לו הרבה עוונות (הדל) יחשוב שצריך לתת פחות לכפר על נפשו. ואומר לנו הכתוב כולם יתנו אותו הדבר כי התרומה הזאת שמכפרת על בני ישראל מיועדת לקניית קרבנות צבור. ובקרבנות צבור יד כל אחד שווה. (**צבור**, **צ**-צדיקים, **ב**- בנונים, **ר**- רשעים).

** * * * * * * * *

פורים ומחיקת עמלק

תיאור המלחמות עם עמלק מופיע בכמה מקומות בכתבי הקודש, בחומש, בנביא, ובמגילה . בפעם הראשונה בחומש, ברפידם (״ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידם״). בנביא אצל שאול המלך, ובפעם האחרונה במגילת אסתר, בפורים.

אמרו חז״ל למה בא עמלק להלחם בבני ישראל ׳**ברפידם**׳, כי רפו ידיהם של בני ישראל מהתורה והמצות.
וגם שמעתי מי שאמר שדווקא בא עמלק, בפורים, (קרי המן עם הגרלה) בגלל שגם אז בני ישראל רפו ידיהם מהמצות (ונוסיף עוד שהמילה ״פור״, אותיות המילה ׳רפו׳). והוא התכוון למצות ישוב ארץ ישראל. כי באותה תקופה רק העניים עלו לארץ ישראל ולא העשירים.
(ואולי בגלל שרפו ידיהם במצות ישוב ארץ ישראל שנחלק בגורל, בא המן להפיל פור, גורל עליהם).

ואולי במישור הרמז אפשר למצוא מכנה משותף בין ׳**פורים**׳ לבין ׳**ברפידם**׳ (שקשור ל ׳רפו ידיהם׳) :
״**ברפידם**״ עולה **336**
פורים עולה **336**

בנביאים מופיע מלחמת מצוה של מחיית זכר עמלק אצל שאול המלך. וזה אחד המצות שנצטוו בהם בני ישראל לקיים אחרי שיכנסו וינחלו את הארץ. והוא נכשל ולא הרג את אגג מלך עמלק. כאילו, חשיבותו ומהותו של שאול היתה להלחם בעמלק ולהרוג אגג מלך עמלק. ואולי רמז לדבר :
״**שאול**״ עולה **337**
אגג מלך עמלק עולה **337**

* * * * * * * * *

"ויחנו ברפידים"

שמות פרק י"ז פסוק א':
"ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין למסעיהם על פי ה' ויחנו ברפידים ואין מים לשתות העם"

שמות פרק י"ז פסוק ח':
"ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידם"
כאשר בני ישראל חנו "ברפידים" בא עמלק להלחם עם ישראל.
ובעתיד יבוא צאצאיו של עמלק (המן האגגי הרשע) להלחם עם ישראל בי"ד אדר, בפורים.
ורמז:
"**ברפידים**" אותיות המילים '**בי"ד פרים**'.
('פורים' כתוב במגילת אסתר חסר האות ו', "פרים")
וגם:
"**ויחנו ברפידים**"– מעשה אבות סימן לבנים. בני ישראל חנו ברפידים ובעתיד צאצאיהם 'יחנו', קרי, נחו בי"ד מאויביהם ויעשו אותו פרים (אסתר פרק ט'- "ונוח בארבעה עשר בו", "אשר נחו בהם היהודים מאויביהם")
וגם:
בפורים יתקנו מה שקלקלו ברפידים.
כי ברפידים כתוב, "...ויחנו ברפידים ואין מים לשתת העם"
בעל הטורים: "שרפו ידיהם מן המצות"
ורמז:
"**ואין מים לשתת**" באתב"ש: **פתמט ימי כבאא** עולה **613** למנין '**תרי"ג**'.

והתיקון לחוסר מים ברפידים היה:
"והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם". וזה קורה כאשר:
"הנני עמד לפניך שם:
"**על הצור בחרב**" עולה **613** למנין '**תרי"ג**'.
קצת דומה למעמד הר סיני שירדה השכינה עליו לתת את התורה וכאן ירד לתת מים לעם.
וגם רמז על העתיד, שבני ישראל יקבלו את התורה כאילו מחדש, והפעם מאהבה (ולא רק מיראה). לא כמו בהר סיני שאמרו חז"ל:
שבת י"ט, י"ז: "כפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית".
אלא:
גמרא שבת י"ט: "אמר רבא, אף על פי כן, הדור קבלוה (חזרו וקיבלו אותה) בימי אחשורוש, דכתיב (אסתר ט', כ"ז) 'קימו וקבלו היהודים' – קיימו מה שקיבלו כבר"
ועוד:
רפידים גם נקרא בשם "מסה ומריבה". וכמו שיש במילה "ברפידים" רמז לפרים גם בשם "מסה ומריבה" יש רמז לקבלת התורה בי"ד פרים בעתיד:
"**מסה ומריבה**" באתב"ש: **יחץ פידמשץ** עולה **631**
התורה באהבה עולה **631**

* * * * * * * * *

רמז לפורים

על החזיר (אדום) כתוב:
ויקרא פרק י"א פסוק ז': "**והוא גרה לא יגר**"

ואולי יש כאן רמז להמן הרשע (שהוא מעמלק, מאדום) שהפיל גורל לאבד את כל היהודים, ולפי:
"**הוא הגורל לאבד**" עולה **293**
"**גרה**" באתב"ש: **רגץ** עולה **293**

לרמוז:
"גרה" רומזת על "הגורל לאבד". וכתוב "והוא גרה לא יגר", קרי כוונות המן בגורל לא תעלו במציאות העולם, לא תצליחו.

* * * * * * *

קשרים נומריים במגילת אסתר

מגילת אסתר פרק ב' פסוק ה':
"איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני"

רמזים שמרדכי היהודי הוא זה שיעמוד מול המן:

1) **"מרדכי בן יאיר בן שמעי"** עולה **1019**
"המן בן המדתא" באתב"ש: **ציט שט ציקאת** עולה **1019**

2) **"ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי"** עולה **1367**
"צר ואויב המן הרע הזה"
באתב"ש: **הג פתפמש ציט צגז צעץ** עולה **1367**
(מגילת אסתר ז', ו')

3) **"ושמו מרדכי"** עולה **626**
"איש צר ואויב" עולה **626**
(מגילת אסתר ז', ו')
"צרר כל היהודים" עולה **626**
(מגילת אסתר ט', כ"ד)

4) **"מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש"**
באתב"ש: **יגקלם שט מתמג שט ביזם שט דמב** עולה **1698**
"ויבקש המן להשמיד את כל היהודים"
באתב"ש: **פמשדב ציט כצבימק תא לך צמצפקמי** עולה **1698**
(מגילת אסתר ג', ו')

ועוד:
מגילת אסתר פרק ב פסוק ז':
"ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דדו כי אין לה אב ואם והנערה יפת תואר וטובת מראה..."

רמזים שהמן הרשע ייפול לפני אסתר המלכה:

1) **"ויהי אמן את הדסה"** עולה **597**
"המן בן המדתא" עולה **597**
הפך מיגון לשמחה עולה **597**
(היום הפך מיגון לשמחה)

2) **"אסתר"** באתב"ש: **תחאג** עולה **412**
"ואויב המן הרע הזה" עולה **412**
(מגילת אסתר ז', ו')

3) **"הדסה היא אסתר בת דדו"** עולה **1167**
"המן בן המדתא צרר היהודים" עולה **1167**

(מגילת אסתר ט', י')

4) "**הדסה היא אסתר**" באתב"ש: **צקחץ צמת תחאג** עולה **1230**
"**חשב על היהודים לאבדם והפל פור הוא הגורל**" עולה **1230**
(מגילת אסתר ט', כ"ד, גם היא הייתה בגורל)

ועוד רמזים:

1) "**המן הרשע**" עולה **670**
"**להשמיד להרג ולאבד**" עולה **670**
(מובא בפירוש מגילת סתרים על מגילת אסתר שבפתשגן הכתב ששלח המן היה כתוב "להשמיד להרג ולאבד" ולא לפי שהוא אמר למלך אחשוורוש "יכתב לאבדם". המן הרע הוסיף בשנאתו 'להשמיד' את דת היהודי מהעולם. קרי או להרוג את כל היהודים או להעביר אותם על דתם)

2) "**יכתב לאבדם**" באתב"ש: **מלאש כתשקי** עולה **1201**
"**להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים**" עולה **1201**

(הוא רק ביקש מאחשורוש שיכתב לאבדם, אבל הוא כתב להשמיד להרג ולאבד אותם)

3) "**שאול המלך**" באתב"ש: **בתפך ציכל** עולה **652**
"**אסתר המלכה**" באתב"ש: **תחאג ציכלץ** עולה **652**
בית עמלק עולה **652**
(אסתר המלכה השלימה מה ששאול המלך השאיר)

4) "**שאול**" באתב"ש: **בתפך** עולה **502**
"**ארור המן**" עולה **502**
(שאול המלך לא הרג את אגג וקבלנו את המן)

5) "**ממוכן**" באתב"ש: **ייפלט** עולה **139**
"**פורים**" באתב"ש: **ופגמי** עולה **139**
(המן הפיל פור, ונהפכו, ותלו אותו ואת בניו על העץ. וגם על ידי מחשבתו של המן הרע קרה פורים. וגם "ממוכן" שהוא המן "ייפלט" מהעולם)

6) "**ממוכן**" עולה **156**
"**יוסף**" עולה **156**

<u>בעל הטורים</u>: "ב' במסורה הכא ואידך "ויתאפק המן ויבא אל ביתו", מה הכא תחלה צער וסופו שמחה כשהודיעם שהוא יוסף- אף התם תחלה צער וסופו "שמחה וששון ליהודים".
(ועוד, יש הרבה דמיונות בין הכתוב על יוסף הצדיק והכתוב על אסתר המלכה, וראה דף השבוע מאוניברסיטה בר אילן מספר 907 שהציג טבלה המשווה בין כ15 כתובים על יוסף הצדיק לבין כתובים על אסתר המלכה).

7) "**מרדכי בן יאיר**" עולה **547**
"**לחדש אדר**" עולה **547**
(מגילת אסתר ט', י"ז)

8) "**להמן בן המדתא צרר היהודים**"
באתב"ש: **כציט שט ציקאת הגג תמצפקמי** עולה **1500**
"**אבל גדול ליהודים**"
באתב"ש: **תשך רקפך כמצקמם** עולה **1500**
(כאשר המלך נתן את הטבעתו להמן, אבל גדול ליהודים)

9) "**ונהפך**" עולה **161**
"**תמחה**" באתב"ש: **איסץ** עולה **161**
(בגלל "ונהפך הוא" היהודים זכו לקיים "תמחה" את זכר עמלק)

10) "**את זכר עמלק**" עולה **868**
"**ועמד על נפשם ונוח מאיביהם**" עולה **868**
(מגילת אסתר ט', ט"ז, עמדו על נפשם ומחו זכר עמלק)

11) מגילת אסתר ט', ה':
"**ויעשו בשנאיהם כרצונם**"
באתב"ש: **פמזבף שבטתמצי לגהפטי** עולה **1197**
"**להמן בן המדתא צרר היהודים**" עולה **1197**

12) "**חדש אדר**" עולה **517**
"**כי נפל פחד היהודים עליהם**" עולה **517**
(החודש שנהפכה מיגון לשמחה)

13) "**ותשא חן וחסד לפניו**" עולה **1019**
"**המן בן המדתא**" באתב"ש: **ציט שט ציקאת** עולה **1019**
(בגלל שאסתר נשאה "חן וחסד לפניו" המליכה תחת ושתי והיא עמדה נגד המן)

14) "**מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש**" עולה **1481**
"**ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי**"
באתב"ש: **פאתיג תחאג כיכל שבי יגקלם** עולה **1481**

15) "**מרדכי**" עולה **274**
"**מביא גאולה לעולם**" עולה **274**
(בגלל שאסתר אמר למלך בשם מרדכי הביאה גאולה לעולם.
ולפי אבות ו', ו'- "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם")

16) "**יכתב לאבדם**"
באתב"ש: **מלאש כתשקי** עולה **1201**
"**כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה**" עולה **1201**
(המעשה של אסתר הביאה גאולה לעולם והיהודים ניצלו ממחשבת המן לאבדם)

17) "**להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים**" עולה **1201**
"**כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה**" עולה **1201**
(המעשה של אסתר הביאה גאולה לעולם והיהודים ניצלו ממחשבת המן)

18) "**תמחה את זכר עמלק**" עולה **1321**
"**האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם**" עולה **1321**
(המעשה של אסתר הביאה גאולה לעולם והיהודים ניצלו ממחשבת המן)

19) "**הפיל פור הוא הגורל לפני המן מיום ליום**"
באתב"ש: **צומק ופג צפת צרפגך כוטם ציט ימפי כמפי** עולה **1682**
"**אבדתי אבדתי**"
באתב"ש: **תשקאם תשקאם** עולה **1682**

20) "**חשב על היהודים והפיל פור הוא הגורל להמם ולאבדם**" עולה **1361**
"**וכאשר אבדתי אבדתי**" עולה **1361**

21) "**שמחה ומשתה ויום טוב**" עולה **1183**
משנה גמרא ומדרש עולה **1183**
(משנה גמרא ומדרש רמז לתורה שבעל פה. בפורים היהודים קבלו על עצמם את התורה מחדש והיה להם שמחה ומשתה ויום טוב, ולפי:
<u>גמרא שבת פ"ח, א'</u>: אמר רבא: אף על פי כן, הדור חזרו קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב אסתר ט', כ"ז, קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים, קיימו מה שקיבלו כבר")

22) "**וששן**" עולה **656**
מרדכי בלשן עולה **656**
מהתורה עולה **656**
(מגילה ח', י"ז- "ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר")

23) "**מרדכי** באתב"ש: **מיקלם** עולה **183**
"**ומשתה**" באתב"ש: **פיבאץ** עולה **183**
(מגילה ט', י"ט- "שמחה ומשתה ומשלח מנות...")

24) "**הדסה היא אסתר**" עולה **751**
"**ומשתה**" עולה **751**
(המן נופל במשתה אסתר)

25) "**אסתר בת אביחיל דד מרדכי**" עולה **1406**
"**משתה אסתר**" עולה **1406**

(אסתר הייתה מיועדת להיות מלכה ושיעשו לה משתה בעלייתה לגדולה)

26) "**כי נפל פחדם על כל העמים**"
באתב"ש: **לם טוך וסקי זך לך צזימי** עולה **515**
"**משתה אסתר**"
באתב"ש: **יבאץ תחאג** עולה **515**
(מהמשתה שעשתה אסתר התהפך המצב ונפל פחד היהודים על העמים)

27) "**איש צר ואויב המן הרע**" עולה **996**
"**יבוא המלך והמן אל המשתה**" עולה **996**
(הגעתו של המן למשתה היה תחילת מפלתו והפכת מחשבתו)

28) "**צורר כל היהודים**" **626**
"**איש צר ואויב**" **626**
(אדם הצורר לכל היהודים הוא אדם צר ואויב)

29) "**ויבקש המן להשמיד את כל היהודים**" עולה **1433**
"**יבוא המלך והמן אל המשתה אני אעשה**" עולה **1433**
(הגעתו של המן למשתה היה תחילת מפילתו ונהפך מחשבתו)

30) "**כי נפל פחד היהודים עליהם**" עולה **517**
חדש אדר עולה **517**
(בחודש אדר הכול התהפך)

31) "**חרבונה זכור לטוב**" עולה **551**
"**ויעש העץ**" עולה **551**
(ויעש המן את העץ וחרבונה הודיע על העץ ותלו את המן עליו)

32) "**חרבונה**" באתב"ש: **סגשפטץ** עולה **542**
"**ברוך מרדכי היהודי**" עולה **542**

33) "**נפל פחד מרדכי עליהם**"
באתב"ש: **טוך וסק יגקלם זכמצי** עולה **551**
"**חרבונה זכור לטוב**" עולה **551**
(חרבונה הודיע על העץ ועליו תלו את המן וכאשר תלו את המן נפל פחד מרדכי עליהם)

34) "**היתה אורה ושמחה**" באתב"ש: **צמאץ תפגץ פביס** עולה **1036**
"**ברוך מרדכי היהודי**" באתב"ש: **שגפל יגקלם צמצפקם** עולה **1036**

35) "**לשלח יד במבקשי רעתם**"
באתב"ש: **כבכס מק שישדבם גזאי** עולה **919**
"**ארורה זרש**" עולה **919**
(ארורה זרש כי היא אמרה להמן לשלוח יד במרדכי, ונהפכו והיהודים שלחו ידם במבקשי רעתם)

36) **"יבוא המלך והמן אל המשתה"**
באתב"ש: **משפת ציכל פציט תך ציבאץ** עולה **1772**
"ארורה זרש אשת מפחידי" עולה **1772**
(זרש אשתו של המן אמרה לו לתלות את מרדכי וללכת אל המשתה)

37) **"נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב"**
באתב"ש: **טצול כצי ימרפט כביסץ פיתשך כמפי נפש** עולה **2166**
"ארור המן אשר בקש לאבדי"
באתב"ש: **תגפג ציט תבג שדב כתשקם** עולה **2166**
(הפור שהפיל המן לאבד היהודים נהפך מיגן לשמחה)

38) **"פתשגן"** באתב"ש: **ואברט** עולה **218**
"על שם הפור" באתב"ש: **זך בי צופג** עולה **218**

39) **"מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו"** עולה **731**
"על שם הפור" עולה **731**
(המן הפיל פור מתי להרוג ולאבד את כל היהודים ועל זה כעס המלך אחשורוש ואמר "מי הוא זה" שהפיל פור להשמיד ולהרג ולאבד אותם. כי הוא רק הסכים לאבד דתם)

40) **"ואת עשרת בני המן תלו על העץ"**
באתב"ש: **פתא זבגא שטם ציט אכף זך צז** עולה **1182**
"ועשרת אלפים ככר כסף אשקול"
באתב"ש: **פזבגא תכומי ללג לחו תבדפך** עולה **1182**
המן אמר:
<u>מגילה ג', ט'</u>: **"ועשרת אלפים ככר כסף אשקול"**
ובלשון נופל על לשון הוא **'שכל' 'עשרת'** בניו.

41) **"להשמיד ולהרג ולאבד"** עולה **676**
"ועשרת אלפים ככר כסף"
באתב"ש: **פזבגא תכומי ללג לחו** עולה **676**
(עשרת אלפים ככר זה 10,000*3,000=30,000,000 שקלים. יוצא ששקל 50 שקל
לכל אחד מס' ריבוא 600,000 של ישראל, כי 50 x 600,000 =30,000,000. ואולי נגיד, שנות חיי האדם עד 120. ונוציא מזה 20 שנה שפטור מליתן מחצית השקל. יוצא ש100 שנה ייתן אדם מחצית השקל, סה"כ 50 שקלים. ועוד ידוע שערך הזכר מבן עשרים שנה עד בן ששים שנה חמשים שקלים. והם רוב היוצאים לצבא להלחם מלחמת הקודש. וכנגדם שקל סכום תמורתם כדי לבטל ערכן וחשיבותם וכדי שיוכל "להשמיד להרג ולאבד" אותם. וראה חזקוני שמות ל', י"ג שמביא חישוב אחר לסכום עשרת אלפים ככר כסף)

42) **"אורה ושמחה וששן"** באתב"ש: **תפגץ פביסץ פבבט** עולה **908**
"נדדה שנת המלך" עולה **908**
(כאשר "נדדה שנת המלך" התחילה ההצלה לבוא, ובסוף "אורה ושמחה וששן" ליהודים)

43) "**חשב על היהודים והפיל פור הוא הגורל להמם ולאבדם**" עולה **1361**
"**בגתן ותרש**" עולה **1361**
(המן הפיל פור אבל קדם לזה מעשה בגתן ותרש להכין את ההצלה)

44) "**עשרת אלפים ככר כסף**" באתב"ש: **זבגא תכומי ללג לחו** עולה **596**
"**בגתן ותרש**" באתב"ש: **שראט פאגב** עולה **596**
(קדם מעשה בגתן ותרש כדי להכין ההצלה לפני ששקל המן את העשרת אלפים שקלים)

45) "**ומשתה**" עולה **751**
"**ככה יעשה לאיש**" באתב"ש: **ללץ מזבץ כתמב** עולה **751**
(תחילת נפילת המן במעשה "ככה יעשה לאיש", וסופה במשתה)

* * * * * * * * *

פורים

<u>אסתר פרק ג' פסוקים ז- ח':</u>
"**הפיל פור הוא הגרל לפני המן**"
"**להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד**"

המן הרשע רצה להרוג את הגוף והפיל 'פור'.
פור באתב"ש: **ופג** אותיות המילה '**גוף**'.

וגם:
"**הפיל פור**" באתב"ש: **צומך ופג** עולה **245**
"**הגורל**" עולה 244 ועוד המילה עולה **245**

וגם:
"**הגורל**" עולה **244**
'**להרוג**' עולה **244**
וגם באתב"ש:
"**הגורל**" באתב"ש: **צרפגך** עולה **393**
להרוג' באתב"ש: **כצגפר** עולה **393**

וגם:
"**הפיל פור הוא הגורל**" עולה 667 ועוד 15 אותיות עולה **682**
"**להשמיד ולהרוג ולאבד**" עולה **682**

וגם:
"**פור הוא הגורל**" עולה **542**
"**את כל היהודים**" עולה 531 ועוד 11 אותיות עולה **542**

וגם:
"**הגורל לפני המן**" עולה **509**
"**כל היהודים**" באתב"ש: **לך צמצפקמי** עולה 500 ועוד 9 אותיות עולה **509**

וגם:

"**ולאבד**" באתב"ש: **פכתשק** עולה 900 ועוד המילה עולה **901**
"**את כל היהודים**" באתב"ש: **תא לך צמצפקמי** עולה **901**

וגם:
"**פור הוא הגורל לפני המן**" עולה 807 ועוד 18 אותיות עולה **825**
לאבד באתב"ש: **כתשק** עולה 820 ועוד 4 אותיו ועד המילה עולה **825**

"**המן האגגי צורר**" עולה **613** למנין **תרי"ג** שרצה לאבד תרי"ג המצות מהעולם.

'**השטן מקטרג בשעת סכנה**' עולה **1623**
"**את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים**" עולה **1623**

* * * * * * * *

חסד במגלת אסתר

יש עניינים של חסד במגלת אסתר. אמנם רובם ברמזים ונסתרים.
אסתר המלכה צמה 3 ימים לילה ויום לפני שהלך לעמוד לפני המלך אחשורוש.
ולמה צמה 3 ימים ולא יום אחד או ימים?
ונראה שיש במספר הזה גם רמז.
3 ימים זה **72** שעות וזה רומז למילה '**חסד**'.
ונושא 'חסד' גם מופיע בגלוי במגלת אסתר, לדוגמה- "ותשא חסד לפניו", "ותשא חן וחסד לפניו". ואמרו שחוט של חסד משוך על אסתר.

ועוד רמזים לחסד במגלה:
"אחשורוש המלך מהדו ועד כוש"
ראש תיבות, אותיות: **א', ה', מ', ו', כ'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"בדבר המלך אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וחמתו"
ראש תיבות, אותיות: **ב', ה', א', ב', ה', ו', ה', מ', ו'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"להביא את ושתי המלכה לפני"
ראש תיבות, אותיות: **ל', א', ו', ה', ל'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן"
ראש תיבות, אותיות: **ה', ב', ה', ו', מ', ב', י', ב'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"לבוא אל המלך לא בקשה דבר"
ראש תיבות, אותיות: **ל', א', ה', ל', ב', ד'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת"
ראש תיבות, אותיות: **א', ב', מ', ב', ה', ה', ח', ט'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"למלך בשם מרדכי"
ראש תיבות, אותיות: **ל', ב', מ'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"את כל אשר נעשה"
ראש תיבות, אותיות: **א', כ', א', נ'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"אל המלך להתחנן לו ולבקש"
ראש תיבות, אותיות: **א', ה', ל', ל', ו'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"מרדכי להשיב אל אסתר"
ראש תיבות, אותיות: **מ', ל', א', א'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"ומי יודע אם לעת כזאת הגעת"
ראש תיבות, אותיות: **ו', י', א', ל', כ', ה'** עולה **72** למנין המילה '**חסד**'.

"אסתר להשיב אל מרדכי"
ראש תיבות, אותיות: **א', ל', א', מ'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"אני ונערתי אצום כן ובכן אבוא אל המלך אשר לא"
ראש תיבות, אותיות: **א', ו', א', כ', ו', א', א', ה', א', ל'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי"
ראש תיבות, אותיות: **ו', א', א', ה', א', ל', כ', ו', א', א'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"ויעבר מרדכי ויעש ככל"
ראש תיבות, אותיות: **ו', מ', ו', כ'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית"
ראש תיבות, אותיות: **ה', ו', א', מ', ו', ב', ב', ה', ה'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"ותעמד בחצר בית המלך נכח בית הפנימית"
ראש תיבות, אותיות: **ו', ב', ב', ה', נ', ב', ה'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"המלך והמלך יושב על"
סוף תיבות, אותיות: **ד', ד', ב', ל'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"על כסא" עולה 161 ועוד 5 אותיות ועוד 2 מילים עולה **168**
חסד באתב"ש: **סחק** עולה **168**

"עמדת בחצר"
ראש תיבות, אותיות: **ע', ב'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"אסתר אם על"
ראש תיבות, אותיות: **א', א', ע'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי"
ראש תיבות, אותיות: **ו', כ', א', ה', מ'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"כן למרדכי היהודי היושב"
סוף תיבות, אותיות: **ן', י', י', ב'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"דברת ועשה כן למרדכי היהודי הישוב בשער"
ראש תיבות, אותיות: **ד', ו', כ', ל', ה', ה', ב'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"מרדכי על בית" ראש תיבות, אותיות: **מ', ע', ב'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

"ותבך ותתחנן לו להעביר"
ראש תיבות, אותיות: **ו', ו', ל', ל'** עולה **72** למנין המילה **'חסד'**.

מרדכי באתב״ש : **יגקלם** עולה 138 ועוד 5 אותיות עולה **188**
לחסד עולה **188**
(לחן ולחסד ולרחמים)

* * * * * * * *

שטנו של עשו

"**רחל**" עולה 238 ועוד 3 אותיות עולה **241**
"**עמלק**" עולה 240 ועוד המילה עולה **241**

רמז שבניו של רחל הם אלו שיעמדו נגד עמלק.
(יוסף עומד מול עשו, יהושע משבט אפרים, שאול משבט בנימין, ומרדכי איש ימיני משבט בנימין נגד עמלק)

* * * * * * * *

בפורים קבלת התורה מאהבה

בהר סיני בני ישראל קבלו את התורה מיראה (״כפה עליהם ההר כגיגית״).
אבל בפורים חז״ל אמרו שקבלו את התורה מאהבה (״קימו וקבל עליהם ועל זרעם״).
ולפי זה אמרו חז״ל שבפורים ילמד כל אדם תורה.

ורמזים:

1) ״**היהודים עליהם ועל זרעם ועל הנלוין עליהם**״ עולה **1070**
את התורה מאהבה עולה **1070**

2) ״**עליהם ועל זרעם ועל הנלוין עליהם ולא יעבור**״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ע׳+ם׳, ו׳+ל׳, ז׳+ם׳, ו׳+ל׳, ה׳+ן׳, ע׳+ם׳, ו׳+א׳, י׳+ר׳ עולה **611**
תורה עולה **611**

3) ״**הנלוין עליהם ולא יעבור**״ עולה **631**
התורה באהבה עולה **631**

4) ״**היהודים עליהם**״
באתב״ש:
צמצפקמי זכמצי עולה 617 ועוד 12 אותיות ועוד 2 מילים עולה **631**
התורה באהבה עולה **631**

5) ״**וקבל היהודים עליהם ועל זרעם ועל הנלוין עליהם**״
באתב״ש:
פדשך צמצפקמי זכמצי פזך עגזי פזך צטכפמט זכמצי
ראש וסוף תיבות, אותיות:
פ׳+ך׳, צ׳+י׳, ז׳+י׳, פ׳+ך׳, ע׳+י׳, פ׳+ך׳, צ׳+ט׳, ז׳+י׳ עולה **613**
תרי״ג עולה **613**
(כתיב ״וקבל״ וקוראים ׳וקבלו׳)

6) ״**היהודים עליהם**״
באתב״ש:
צמצפקמי זכמצי עולה **617**
הדברות עולה **617**

7) ״**זרעם ועל הנלוין עליהם**״
באתב״ש:
עגזי פזך צטכפמט זכמצי עולה **612**
דברות עולה **612**

8) "**קימו וקבל היהודים עליהם**"
באתב"ש:
דמיף פדכף זכמצי צמצקמי עולה **1155**
התורה מאהבה עולה **1154**
(כתיב "וקבל" וקוראים 'וקבלו')

* * * * * * * *

צדקה בחודש אלול

מגילת אסתר פרק ט' פסוק כ"ב:
"**ומשלח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים**"
"**איש לרעהו ומתנות לאביונים**"
ראש תיבות, אותיות: **א', ל', ו', ל'** המילה '**אלול**'.
לרמוז שבחודש אלול נותנים צדקה.

* * * * * * * * *

תורה, ארץ ישראל

דור הולך ודור בא ומסורת התורה נשמרה
לא להוסיף ולא לגרוע כי אמת התורה

נקיים המשפטים והחוקים לפי ההלכה
ונתעסק בלימודה וקיומה לשמה

ונזכה לחיים טובים ולברכה, כי
"עץ חיים היא למחזיקים בה"

* * * * * * * * *

תורה - בכתב ובעל פה

המילה '**תורה**' עולה **611**.
המילה '**בכתב**', ועוד המילים '**בעל פה**', ביחד עולים **611**.
אולי רמז שהתורה נתנה בכתב ובעל פה.

* * * * * * * * *

תורה קדמה לעולם

<u>משלי פרק ח' פסוק ל' :</u>
"**ואהיה אצלו אמון**"

הנושא זה התורה.

"**אמון**" אותיות : **א', מ', ו', ן'**

אות **א'** : נקראת ראשית
אות **מ'** : נברא לפני **40** יובלות
אות **ו'** : **ששה** ימי בראשית
אות **ן'** : ניתנה לעולם ביום **50** (חג השבועות)
רמז : התורה שנקראת ראשית נברא 40 יובלות לפני 6 ימי בראשית וניתנה ביום ה50.

* * * * * * * * *

תורה קדמה לעולם

<u>תהלים פרק צ"ג פסוק ב'</u>:
"נכון כסאך מאז מעולם אתה"

<u>משלי פרק ח' פסוק כ"ב</u>:
"**ה' קנני ראשית דרכו מפעליו מאז**"
התורה היתה אלפים שנה לפני בריאת העולם
המילה "**מאז**" אותיות: **מ', א', ז'**

אות **מ'**: 40 יובלות (50 x 40 = 2000)
אות **א'**: יום הראשון של בריאת העולם
אות **ז'**: 7 אלפים של עולם הזה

אולי הרמז: 40 יובלות לפני יום הראשון של 7 אלפי שנים של עולם הזה.

* * * * * * * * *

לימוד תורה

כתוב:
שמות פרק ט״ו פסק ב׳:
״**לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה**״
חובת לימוד התורה ביום וגם בלילה וכולל תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

ובקשר ללמוד התורה כתוב בגמרא:
בבא מציעא ל״ג, א׳:
״**ת״ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה, במשנה מדה ונוטלין עליה שכר, גמרא אין לך מדה גדולה מזו. ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא. הא גופא קשיא, אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו, והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא**״

ולפי זה נשארנו בתמיהה איזו מדה יותר גדולה לימוד משנה או גמרא?
ונראה שכוונת הגמרא, לפי:
ויקרא רבה כ״א, ה׳, ילקוט שמעוני משלי כ׳, תתקנ״ט:
״**רבי אלעזר בשם רבי יהושע בן לוי אמר עמוד ברזל משנה**״
שלימוד משניות נותן לאדם בסיס חזק ללמוד גמרא והלכות.

והסיבה שאומרים חז״ל שלימוד גמרא כל כך חשובה כי בגמרא דנין בסברות והלכות. והלכה נפסקה על פי הדיון בגמרא ולא על פי המשנה או המקרא. ולמעשה, בלי ידיעת ההלכה, אי אפשר לקיים התורה לשמה. כי פירוש ׳לשמה׳ זה לקיים המצוות בפועל, וכדי לעשות את זה צריכים לדעת איך נפסקה ההלכה.

ואולי רמז לזה:
גמרא, באתב״ש **ריגת**, עולה **613**
הלכות של ׳**תרי״ג**׳ המצוות נפסקו על פי ׳**גמרא**׳.

(ועוד, יתכן שאמרו שלימוד תורה בעל פה יותר חשובה מלימוד תורה שבכתב, בגלל שבזמנם לא הייתה המשנה וגמרא כתובות. וכדי שלא ישכחו אותם צריכים לחזור וללמוד אותם תמיד)

והובא ברמב״ם (פרק א׳ מהלכות תלמוד תורה, הלכה י״א-י״ב):
״לעולם ישליש אדם שנותיו, שליש במקרא, שליש במשנה, ושליש בתלמוד״
וזה לימוד על בסיס יומי.

* * * * * * * * *

לימוד תורה

לימוד התורה שקול כנגד כולם, כנגד כל המצוות. כי לבד מהמצווה "והגת בו יומם ולילה" , הלומד תורה יגיע לעבודה הש-ם לשמה, לקיום 613 המצוות שבא.
ורמז:
דברי תורה עולה **827**
עבודת הש-ם עולה **827**

וכתוב:
<u>משנה אבות פרק ו' משנה ב':</u>
" 'חרות על הלוחות', אל תקרא 'חרות' אלא חירות, שאין לך בין חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"
ורמז לדבריהם:
י' הדברות
באתב"ש:
ם' צקשגפא עולה **614**
חרות עולה **614**

* * * * * * * * *

אש התורה

גם כאשר יהודי רחוק ביותר מלקיים מצוות, הדרך בחזרה עדיין פתוחה לפניו.
ואם הוא לא יודע איך לחזור ומה לעשות, יתעסק בלימוד התורה.

כי לכל יהודי יש נשמה טהורה הדומה לנר, ולפי:
משלי כ', כ"ז: "נר ה' נשמת אדם"

הנר הזה, נר תמיד, דולק כל הזמן. אמנם בגלל מצבו הרפוי במצוות (וריבוי בעבירות), הנר כביכול מכוסה (בקליפה כמו פרי), ועצמת הנר המשפיעה עליו כביכול חלשה.

אבל כאשר לומדים תורה (וגם אם בתחילה לא לשמה) המצב משתפר מאיליו.
כי התורה נמשלה לאש, ולפי:
דברים פרק ל"ג: "אש דת למו"
ואש התורה כביכול שורפת ומסירה את הקליפות. ונר שבא במגע עם אש גלויה וחזקה מתלקחת מאליה מהאש ובעירתה מתחזקת. וגילוי עצמת הנר משפיעה עליו.

ובסופו של דבר:
פסחים נ', ב': "אמר רב יהודה אמר רב לעולם יתעסק אדם בתורה ובמצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה"

כי גם אם בתחילה הלימוד 'לא לשמה' - לא על מנת לקיים מה שלומדים, הקליפות יוסרו מאש התורה, והנשמה הטהורה תשפיעה על האדם, והוא יזכה ללמוד לשמה ולקיים המצוות.

* * * * * * * * *

״טוב לי תורת פיך״

תהילים קי״ט פרק פסוק ע״ב:
״טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף״

״טוב לי תורת פיך״:
סוף תיבות, אותיות: **ב׳, י׳, ת׳, ך׳**, המילה **׳ביתך׳**
ראש תיבות, אותיות: **ט׳, ל׳, ת׳, פ׳**, אותיות המילה **׳תטפל׳**

׳תטפל׳ ב ׳ביתך׳ רק על פי ׳תורה׳.

* * * * * * * * *

שבט לוי והתורה

משלי ג׳:
״**תורתי אל תעזובו**״, סוף תיבות, אותיות: **י׳, ל׳, ו׳**, אותיות המילה **׳לוי׳**.

במשך הדורות שבט **לוי** לא עזבו את התורה והיו המשרתים בקודש והמלמדים את העם תורה. וכמו שכתוב:
מלאכי ב׳, ז׳:
״כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו״

וכמו שכתוב בברכת משה רבנו לשבט לוי:
דברים ל״ג, ט׳-י׳:
״האומר לאביו ולאימו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו״
״יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך״

רש״י: ״ראיין אלו לכך״
שפתי חכמים: ״ראיים אלו לברכה זו מרוב מעלתם״

* * * * * * * * *

העוסק בתורה

מסכת עבודה זרה דף ג:
"כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום"
שנאמר: "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי"

לימוד בלילה זה לימוד של תורה שבעל פה, קרי משנה וגמרא.
לימוד גמרא בלילה שומר עלינו כמו כל לימוד תורה, אבל בנוסף גם משפיע על היום שלאחריו.

בלילה, לפני השינה, אנו אומרים 3 פעמים:
"בשם ה' אלקי ישראל, מימיני מיכאל ומשמאלי גבריאל ומלפני אוריאל ומאחורי רפאל ועל ראשי שכינת א-ל"

ואולי בדומה לבקשה זו (שאומרים לפני השינה), יש כוח בלימוד תורה בלילה מסוג 'גמרא' לשמור ולהשפיע עלינו יותר מלימוד תורה באופן כללי. והרמז בתוך המילה 'גמרא' עצמה:
גמרא אותיות: **ג', מ', ר', א'**:
ג' – גבריאל
מ' – מיכאל
ר' – רפאל
א' – אוריאל

* * * * * * * * *

"ועסוק בתורה"

אבות פרק ד' משנה י': "רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה..."
בפרק ראשון של קריאת שמע אנו אומרים "ואהבת את ה'..."
" **ואהבת את ה'** " עולה 841 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה **855**
"ועסוק בתורה" עולה **855**
לימוד התורה מביאה לאהבת ה'.

וגם:
" **לאהבה וליראה את ה'** " עולה **722**
ללמוד תורה עולה **721**
לימוד התורה מביאה לאהבת ה'.

* * * * * * * *

ברית של תורה

בגמרא הבבלי, ובגמרא הירושלמי, ובמדרש ילקוט שמעוני, מובא במאמרי חז״ל כמה בריתות נכרתו על כל מצווה ומצווה בתורה.

<u>גמרא ירושלמי דף ל״א, עמוד א׳ (פרק ז׳ הלכה ד׳)</u>:
״ברוך בכלל, וברוך בפרט. ארור בכלל, וארור בפרט. שש עשרה בריתות על כל דבר ודבר. ללמוד וללמד, לשמוע ולעשות, וכן בהר סיני, וכן בערבות מואב.
רבי אומר אם כדברי ר׳ שמעון בן יהודה איש כפר אמום שאמר משום רבי שמעון אין כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליו ארבעים ושמונה פעמים על כל פעם ופעם שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים״

<u>מדרש ילקוט שמעוני (כי תבא, כ״ו, ח׳)</u>:
״ת״ר ברוך בכלל, ברוך בפרט. ארור בכלל, ארור בפרט. ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות, הרי ד׳ ודי שמנה. ח׳ וח׳, ט״ז. וכן בסיני וכן בערבות מואב, שנאמר ׳אלא דברי הברית אשר צוה ה׳. וכתוב ׳ושמרתם את דברי הברית הזאת׳ (נמצאו מ״ח בריתות על כל מצוה ומצוה).
ואין לך כל מצוה ומצוה שכתוב בתורה שלא נכרתו עליה מ״ח בריתות.
רבי שמעון אומר מ״ח בריתות של תר״ג אלף ותק״ן (603,550)״

פירוש הדברים:
<u>רש״י מסכת סוטה דף ל״ז עמוד ב׳</u>:
״לכל אחד מישראל שש עשרה תלתא זימני מ״ח הוי״
ולפי פירוש רש״י (במקום אחר במסכת סוטה), על כל מצווה ומצווה יש ברוך, ויש ארור, ויש כלל, ויש פרט. ועל כל אחד מהם יש ארבעה לשונות ״ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות״, סה״כ 16 (4 כפול 4).

ולפי המדרש, ״הרי ד׳ ודי, ח׳. ח׳ וח׳, ט״ז״. ומשמעו - יש ד׳, קרי 4 לשונות ׳ללמוד וללמד, לשמור ולעשות׳ של ברוך בכלל, ועוד ד׳, 4 לשונות של ברוך בפרט, הרי ח׳. ועוד ד׳ לשונות של ארור בכלל, ועוד ד׳ לשונות של ארור בפרט, הרי עוד ח׳. ח׳ וח׳, ט״ז.

וחזרו על המצוות בשלושה מקומות: בהר סיני, באוהל מועד, ובערבות מואב.
ויש שלא ספרו אוהל מועד וספרו הר עיבל. ויש שספרו ארבע מקומות, אוהל מועד והר עיבל (מדרש ילקוט שמעוני). המדרש לפנינו סופר רק שלושה מקומות.
16 כפול 3, סה״כ 48 בריתות על כל מצווה ומצווה.
ויש עוד דעה (של רבי שמעון בירושלמי) שאומר שנכרתו 576 בריתות על כל מצווה ומצווה.
מסקנת הדברים (שלכל אחד מישראל), נכרתו 48 או 576 בריתות על כל מצווה ומצווה.

ואם נכפיל את מספר הבריתות על כל מצווה (48 או 576) במספר בני ישראל 603550 (כי כולם היו בברית) נגיע למספר 28,970,400 בריתות או 347,644,800 בריתות נכרתו על כל מצווה.
ואם נכפיל גם במספר המצוות בתורה, 613, נקבל סה״כ 17,758,855,200 בריתות נכרתו על כל מצוות התורה או סה״כ 213,106,262,400 בריתות נכרתו על כל מצוות התורה. וזה מספר עצום.

ונראה לי להגיד:
לפי הדעה שנכרת **48** בריתות על כל מצווה ומצווה בתורה, יוצא שזה כמניין המילה **'יובל'**.
לפי הדעה שנכרת **576** בריתות על כל מצווה ומצווה שבתורה, יוצא שזה כמניין המילה **'ולשמר'** (וגם למניין המילה 'לשמור').

מי שעושה מצווה הוא שומר דבר שעליו נכרת **'יובל'** (48) בריתות, וזה מתאים לכתוב:
שמות (ל"ב, ט"ז): "חרות על הלחת"
במשנה אבות (פרק ו', משנה ב'): אל תקרא "חרות" אלא חירות.
שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"
כי **'יובל'** מסמלת חירות. ביובל כתוב "ושב איש אל אחוזתו". העבד שנרצה אזנו יוצא מעבדות לחירות ביובל.
ובדומה, האדם שהוא הפך להיות עבד ליצר הרע שלו, על ידי לימוד ושמירת התורה, הוא משתחרר מיצר הרע שלו. קרי, הוא שומר 'יובל' בריתות על כל מצווה שהוא עושה והוא משתחרר מעבדות (כביובל) מהיצר הרע שלו.

מי שעושה מצווה הוא שומר דבר שעליו נכרת **'ולשמר'** (576) בריתות, וזה מתאים לכתוב:
דברים ל', ט"ז: "ללכת בדרכיו ולשמר מצותיו וחקתיו ומשפטיו וחיית ורבית וברכך ה' אלקיך בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה"
"**ולשמר מצותיו**" – המילה "ולשמר" צמוד למילה "מצותיו". אולי לרמוז, שעל ידי קיום מצווה הוא מקיים דבר שנכרת עליו 576 בריתות, כמניין **'ולשמר'**.
ולפי:
משנה אבות (פרק ד', משנה ו') : "רבי ישמעאל בר רבי יוסי אומר, הלומד על מנת ללמד, מספיקין בידו ללמוד וללמד. והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות"
"**לשמור**" – הואיל והוא רצה לעשות דבר שנכרת עליו 576 בריתות (כמניין 'לשמור') מספיקים בידו לא רק ללמוד וללמד ולעשות אלא גם "לשמור" אותה.

* * * * * * * * *

תורה אחת

התורה נמשלה למים (ראה שיר השירים רבה א', י"ט)
בבריאת העולם, ובמתן תורה, התקיים (בראשית פרק א' פסוק ט') :
"**ויקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד**"– התורה מאוחדת, תורה אחת (במתן תורה -"איש אחד בלב אחד") ובמקום אחד בידי בני ישראל שנקראו "גוי אחד בארץ".
והם זוכים בעתיד על ידי שמירת התורה לגן עדן.
"**המים אל מקום אחד**" עולה **325**
גן עדן באתב"ש :**רט זקט** עולה **325**

אבל כאשר התרבו הפלגים בעם כמו הצדוקים, הרפורמים ועוד, לכל כת התורה שלה :
<u>שמות פרק י"ד פסוק כ"א</u> :"**וישם את הים לחרבה ויבקעו המים**"
"**הים לחרבה**" באתב"ש : **צמי כסגשץ** עולה **613** למנין **'תרי"ג'**
רמז לפגיעה ("לחרבה") בישום מצוות התורה.
"**ויבקעו המים**"– המים נפרדו, וכאילו יש הרבה תורות.

ובעתיד, בגאולה השלימה, כשיגיע אליהו הנביא לבשר הגאולה, תחזור התורה להיות תורה אחת :
<u>שמות פרק י"ד פסוק כ"ז</u> : "**וישב הים לפנות בקר לאיתנו**"– לפנות ("בקר") אורו של משיח :
"**בקר לאיתנו**" באתב"ש : **שדג כתמאטף** עולה **857**
זה אורו של משיח באתב"ש : **עץ תפגף בך יבמס** עולה **857**

כמו שהמים שבו לאיתנם, למצבם לפני הבקיעה, למצב של אחדות (שמות י"ד, כ"ח) :
"**וישבו המים**" עולה **419**
אחדות עולה **419**
כך התורה תחזור להיות תורה אחת, מאוחדת וחזקה.

ועוד:
גם אצל כל האדם, כאשר המחשבות בראשו והרגשות בלבו לא מאחודות ביחד, כאילו קיים אצלו, מצב של "ויבקעו המים", קרי התורה, שנמשלה למים, אצלו עדיין לא מאוחדת בכל גופו.
אבל כאשר המחשבות שלו והרגשות בלב שלו מכוונים ביחד למקום אחד, לתורה.
ואז תקיים אצלו : "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד"
אז התורה , שנמשלה למים, תהיה אצלו מאוחדת במחשבה ובלב, ותגן עליו מכל דבר רע.
צריך לתת לתורה במקום הרגש להפעיל אותך :
"**אש דת**" באתב"ש : **תב קא** עולה **503**
רגש עולה **503**

וגם:
"**יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד**"– לפי חז"ל מלאך בא ומלמד את העובר כל התורה לפני שיצא לעולם. ואז התורה מאוחדת בכל גופו.

"**ויבקעו המים**"– אבל כאשר יוצא לעולם המלאך משכיח אצלו מה שלמדו. ואז יכול להיות מצב של אי אחדות התורה בכל גופו, קרי המחשבות והרגשות שלו לא מאוחדות לתורה.

"**וישבו הים לפנות בקר לאיתנו**"– האתגר לפני האדם לשאוב להחזיר המצב לקדמתו, לאחד התורה בכל גופו. שישוב התורה (ים זה מים, ומים רמז לתורה) להיות אצלו כמו שהיתה בזמן שהיה עובר.

ואז יתקיים ייעודו של העולם:
"**ויהי ערב ויהי בקר יום אחד**" –כאשר העובר יוצא מערב, מהחושך במעי אימו, לבוקר, לאור העולם, תחליט העולם הזה, ואתגרו של האדם, לשאוב שגם בזמן היותו בבוקר, קרי בעולם הזה, כל יום של חייו יהיה "אחד" עם הזמן שהיה עובר ולמד וידע כל התורה,
שיהיה ערב ובקר ליום אחד בתורה אצלו (שיהיה תמיד אחדות התורה אצלו).

ערב באתב"ש: **זגש** עולה **310**
בקר באתב"ש: **שדג** עולה 307 ועוד 3 אותיות עולה **310**
איש עולה **310**

ואז יהיה 'איש' תורה, אדם חשוב שמקיים ייעודו, וכל העולם כדי הוא לו.

* * * * * * * *

חידושי תורה - ראשית חכמה

במישור הרעיוני:
ארץ ישראל הינו המקום הטבעי לבני ישראל לשמור כל המצוות ולהתעסק בתורה.
אמרו חז"ל: "אין תורה כתורת ארץ ישראל"
רק בארץ ישראל ניתן להגיע לעומקה של תורה ולגלות כל רזי התורה.
חידושי תורה שאדם מחדש הם ראשית חכמת פרי מחשבתו של האדם ודומים לבכורים (רוחניים)- כי הם העידית של תורה שביד האדם. והם שמורים לזכותו לעולם ועד.
ונראה שבפרשת הבאת הבכורים יש רמזים לכל זה.

ואסביר:
בפרשת בכורים כתוב:
"**והיה כי תבוא אל הארץ**" –אחרי שתיולד, אחרי שתופיע בעולם התחתון

"**אשר ה' אלקיך נתן לך**" – "על כרחך אתה נולד", מתנה מהבורא יתברך שמו

"**וירשתה וישבת בה**" – אתה צריך לשבת בבית מדרשות ולרכוש תורה

"**ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך**" – תיקח חידושי התורה והמצוות שעשית בארץ (בעולם התחתון)

"**אשר ה' אלקיך נתן לך**" – שזכית משמים לעשות ולחדש תורה. חלקך בתורה.
ורמז:
פרק כ"ו פסוקים א'-ב':
"**וישבת בה ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה'**"
ראש תיבות, אותיות:
ו', ב', ו', מ', כ', פ', ה', א', ת', מ', א', י' עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
(מה שאתה יכול לקחת אתך זה רק המצוות והחידושים שזכית לעשות, קרי תורתך)

"**ושמת בטנא**" – כל דברי התורה שהוצאת בפיך וכל חידושי התורה שחידשת גנוזים ושמורים לך
ורמזים:

1) "**בטנא**" עולה 62 ועוד המילה עולה **63**
"**כי חיים הם למוצאיהם**" ראש תיבות, אותיות: **כ', ח', ה', ל'** עולה **63**
(זה אוסף התורה שלך)

2) "**בטנא**" עולה 62 ועוד 4 אותיות עולה **66**
גנוז עולה **66**

"**והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלוקך לשכן שמו שם**" –כאשר תסתלק מהעולם התחתון ("והלכת" לעולמו) ותגיע לעולם העליון.

"**ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם**" –ותגיע למלאך עליון הממונה לקבל הנפשות

"**ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך**" –היום נפטרתי מעולם התחתון והגעתי לעולם העליון

"**כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבתינו לתת לנו**" –ומודה אני על כל הטובה שזכיתי להגיע לארץ שנשבע ה' לאבותינו

"**ולקח הכהן הטנא מידך**" –המלאך יקח את כל חידושי התורה שלך וכל מצוותך שעשית

"**והניחו לפני מזבח ה' אלקיך**" –ויניח החידושים לפני ה' יתברך לקלס לשמו

"**וענית ואמרת....ויתנו עלינו עבדה קשה**" –בעולם התחתון היצר ("וירד מצרים") עינו אותנו ונתן לנו חיים קשים וכדי לעמוד נגדו

"**ונצעק אל ה' אלקי אבתינו**" –צעקנו והתפללנו לה' לתת לנו כוח והצלחה נגד היצר

"**וישמע ה' את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו**" –הקב"ה ברחמיו הגדולים עזר לנו להתגבר נגד אויבינו

"**ויוציאנו ה' ממצרים...ויבאנו אל המקום הזה**" –ה' הוציא אותנו מידי היצר והביא אותנו כאן לעולם העליון.

"**ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה'**" –
עכשיו זכיתי להביא כל חידושי התורה שזיכה אותי בהם ה' כאשר הייתי בעולם התחתון

"**והנחתו לפני ה' אלקיך והשתחוית לפני ה' אלקיך**" – חידושי התורה והמצוות שלי מונחים לפני ה' לקלס לשמו

"**ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך**" –עכשיו תשמח כי
תהילים ה', י"ב: "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך"

* * * * * * * *

חידושי תורה

שמות פרק ל״ה פסוק ל״ב:
״**וימלא אתו רוח א-לקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה**״
בפסוק הזה ג׳ דברים: חכמה, תבונה, דעת.
וכתוב במדרש:
ויקהל רבה (מ״ה, ד׳): ״בג׳ דברים הללו נברא העולם שנאמר (משלי ג׳) ׳ה׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו״
וגם אמרו חז״ל: ׳הקב״ה הסתכל בתורה וברא עלמא׳.
ועוד:
משנה אבות פרק א׳ משנה ב׳׳׳...על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה ועל גמילות חסדים״

העולם נברא, ועומד, ומתקיים בגלל התורה (שומריה ולומדיה).

ג׳ הדברים שבהם נברא העולם (חכמה, דעת, תבונה) מחוברים עם התורה שעליו העולם עומד:
ח׳ –חכמה
ד׳ – דעת
ת׳ – תבונה
חד״ת – קיצור למילים, **חד**ושי **ת**ורה

חידושי תורה הם גלוי וחשיפה של חכמה, דעה, ותבונה בעולם.

וכל המחדש דברי תורה נעשה (כביכול) שותף להקב״ה (במעשה בראשית, כאילו ברא שמים וארץ).
וכמו שכתב הרב אליעזר פאפו:
׳ידוע מעלת המחדש חידושי תורה שהוא חשוב מאוד בשמים ממעל עד שאמרו בזוהר הקדוש - שבונה שמים חדשים ועליו הכתוב אומר ׳לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון (שערים המצוינים בהלכה) עמי אתה׳ אל תקרי ׳עמי׳ אלא עמי שנעשה שותף להקב״ה׳.

* * * * * * * * *

"ושאבתם מים"

ישעיה פרק י"ב פסוק ג':
"**ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה**"

"**ממעיני הישועה**" עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.

יש צימאון של הגוף, ויש צימאון של הנפש.
'**מים**' מעביר צימאון של הגוף, '**התורה**' מעביר צימאון של הנפש.
(ולפי: ישעיה פרק נ"ה פסוק א'- "הוי כל צמא לכו למים").
רק כאשר הגוף וגם הנפש לא צמאים אפשר להיות 'בששון'.

ועוד:
כמו שיש ששון ושמחה כאשר שואבים "מים" נקיים מבאר מים חיים הנובע ומתחדש תמיד, "ממעיני הישועה", כך יש ששון (שמחה) כאשר מוציאים חידוש של דבר תורה ("מים") בתוך התורה, "ממעיני הישועה" (מהתורה בכתב ובעל פה).

* * * * * * * * *

"הפלאה"

גמרא שבת (קל"ח, ב'):
"עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר (דברים כח) 'והפלא ה' את מכותך' הפלאה זו איני יודע מהו כשהוא אומר (ישעיהו כט) לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר (עמוס ח) הנה ימים באים נאם ה' א-ל-ה-ים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב (עמוס ח)

ורמז למה שאמרו חז"ל, "הפלאה זו תורה":
"**הפלאה**" באתב"ש: **צוכתץ** עולה 606 ועוד 5 אותיות עולה **611** למניו '**תורה**'.

* * * * * * * *

"כי הוא חייכם"

דברים פרק ל"ב פסוק מ"ז:
"כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה"

"**חייכם**" עולה **120**.

לרמוז:
צריכים להיות זהירים בשמירת התורה (ובקריאת שמע) כל החיים.
ואם תעשה זאת תזכה לחיים ארוכים 120 שנה.

* * * * * * * *

שמחה ותלמידי חכמים

מסכת ברכות ס"ד, ע"א:
"אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם"

"תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם"
ראשי תיבות, אותיות: **ת', ח', מ', ש', ב'**, אותיות המילה '**בשמחת**' (בכיוון הפוך).

ונוסיף לזה מה שכתוב:
"**אין שמחה אלא תורה**"
ראשי תיבות, אותיות: **א', ש', א,' ת'**, עולה **702**, למנין המילה '**שבת**'.

התורה שהיא השלמות המושלמת, כולה אמת ושלום, ונותנת שמחה ללומדה ולשומרה.
ובמיוחד לימוד תורה ביום השבת ששווה הרבה, וכמו שכתב:
הבן איש חי (פרשת שמות): 'דקה של לימוד תורה בשבת מקביל לאלף דקות ביום חול'

ונסכם:
'אין שמחה אלא חכמה', שנאמר:
משלי פרק ז' פסוק י"א: "חכם בני ושמח לבי"
תלמידי חכמים שרכשו חכמת התורה, ושעוסקים בתורה לשמה, הם לא רק 'מרבים שלום בעולם', אלא הם גם '**בשמחת**' הלב תמיד. והם גורמים שמחה לבורא, כמו שכתוב:
זוהר (פרשת פינחס): "אין שמחה להקב"ה, אלא במי שעוסק בתורה"

* * * * * * * * *

מוסר אביך, תורת אמך

משלי פרק א' פסוק ח':
"שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך"

חז"ל פרשו שמדובר כאן בנושא התורה.
רלב"ג: "הנה המוסר הראשון שיקח הוא מוסר האב והאם, כי הם ייסרו אותו וינהיגוהו בקטנותו. ואח"כ יתיישר ללקיחת המוסר מדברי התורה"

רש"י (על המילים "מוסר אביך"): "מה שנתן הקב"ה למשה בכתב ועל פה"

הגר"א (על "מוסר אביך"): "הוא תורה שבכתב, ותורת אמך הוא תורה שבעל פה. ובכללות אלו הב' פסוקים הוא תורה, ומצוות עשה ולא תעשה. והיינו ראשית דעת הוא התורה. ושמע גו' מצוות עשה, ואל תטש הוא לא תעשה"

ונראה לי להגיד:
"מוסר אביך" – תורה בכתב (עשרת הדברות, תרי"ג מצוות), ותורה שבעל פה, הגמרא
"תורת אמך" – תורה שבעל פה, המשניות.
ואסביר:
"**מוסר**" – זה דרך התנהגות טובה. לשמור ההלכות (מצוות עשה ולא תעשה) כדי להינצל מהרע ולהדבק בטוב. והמוסר מהאב, כי למרות שתרי"ג המצוות נתונים בתורה שבכתב, האנשים (הדיינים) הם אלו שיושבים ופוסקים את ההלכה למעשה. כי ההלכה נפסקה על פי הדיונים בגמרא. ורמז לזה:
'גמרא' באתב"ש: **ריגת** (עולה 613), אותיות המילה **'תרי"ג'**.
("כתב ועל פה" עולה 613. מהתורה שבכתב ומהתורה שבעל פה, הגמרא, פוסקים ההלכה, 613 המצוות).

והבסיס לתורה שבעל פה, ושעליו עומד הגמרא, זה המשנה.
וכתוב:
ויקרא רבה (כ"א, ה'): "רבי אלעזר בשם רבי יהושע בן לוי אמר עמוד ברזל משנה"
ברז"ל, אותיות: **ב', ר', ז', ל',**
ב' – בלהה
ר' – רחל
ז' – זילפה
ל' – רחל
(שהמילה 'ברזל' רומז על האמהות שמעתי מהרב ד"ר מרוין אנטלמן ז"ל)
במישור הרמז קושר בין האמהות לבין המשנה.
"**תורת אמך**" – זה תורה שבעל פה.

* * * * * * * * *

"על מה"

חז"ל שאלו:
על מה אבדה הארץ? או, למה אבדה הארץ? (חורבן בית המקדש השני והגלות?)
ואמרו חז"ל על לשון הרע שלא כבדו אחד את השני.
וידוע מדרש קמצא ובר קמצא. ומהמדרש, על שלא נהגו לפנים משורת הדין.
וזה רמוז בשאלה ששאלו חז"ל:
"על מה"
ע' – על
ל' – לפנים
מ' – משורת
ה' – הדין
אבדה הארץ"

או
"**למה**"
ל' – לפנים
מ' – משורת
ה' – הדין
אבדה הארץ"

* * * * * * * * *

"ובחרת בחיים"

<u>דברים פרק ל' פסוק י"ט</u>: "**ובחרת בחיים**"

"**ובחרת**" עולה **616**
התורה עולה **616**

"**בחיים**" עולה **70**
תבחרו בתורה שניתנה ב70 לשון (ונותן חיים ל70 אומות העולם) ושיש בא 70 פנים.

* * * * * * * * *

תורת אמת

משלי פרק כ"ח פסוק י"ד: "**אשרי אדם מפחד תמיד**"

וכתוב:
בספר ארחות יושר חלק ו' (פרק 'פחד ודאגה'): "ההוא בדברי תורה"
והביא פרוש רש"י- 'שמה תשתכח ממנו שמתוך כך הוא מחזיר לשנותם תמיד'

ואולי רמז שמדובר בדברי תורה:
"**אדם מפחד תמיד**", ראש תיבות, אותיות **א', מ', ת'**, המילה **'אמת'**.

המילה 'אמת' מקרינה על התורה, ולפי:
ברכות (ה', ב'): "אין אמת אלא תורה"

ועוד:
משלי פרק כ"ג פסוק כ"ג: "אמת קנה ואל תמכור"
וכתוב על זה:
תרגום מצודות: "למד תורה בשכר אם לא מצאת ללמוד בחנם. ועם כל זה אל תמכור ללמדה לאחרים בשכר, כי אם לַמֵּד בחנם"

וגם: "משה אמת ותורתו אמת", וגם "ראש דברך אמת".

* * * * * * * * *

"תורת פיך"

תהלים פרק קי"ט פסוק ע"ב:
"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"
"**טוב לי תורת**" באתב"ש: **נפש כם אפגא** עולה **575** למנין **'יצר הרע'.**
לרמוז:
התורה טובה לי נגד יצר הרע.

* * * * * * * * *

"חלקנו"

"**ותן חלקנו בתורתך**"
מבקשים שחלקנו יהיה בתורה:

ובמישור הרעיוני:
יהודי מחדש חידוש תורה ומקווה שהחידוש שלו תואם רוח התורה ושיתוסף לכלל הפרושים על התורה. ולפי זה הוא מבקש 'חלקנו', קרי חידושי התורה שלנו, יהיו חלק של תורתך.
ורמז:
"**חלקנו**" עולה 173 ועוד המילה עולה **174** למנין המילה '**תורה**' באתב"ש (אפגץ).

* * * * * * * * *

דורון

'התורה' היא מתנה, קרי 'דורון' שקבלנו מה'.
ורמז:
דורון עולה **266**
י' דברים עולה **266**
(עשרת הדברות, התורה והמצות)
וגם:
'**דורון**' עולה 266 ועוד המילה עולה **267** למנין המילה '**התורה**' (באתב"ש: 'צאפגץ' כולל האותיות).

* * * * * * * * *

"האור כי טוב"

בראשית פרק א' פסוק ד':
"וירא א-ל-ה-י-ם את האור כי טוב ויבדל א-ל-ה-י-ם בין האור ובין החשך"

"**את האור**" עולה **613** למנין המילה '**תרי"ג**'.
האור "טוב" וזה גם רמז לתורה:
משלי פרק ד' פסוק ב':
"**כי לקח טוב נתתי לכם**"
התורה נקראת "לקח טוב".
"נתתי לכם"– התורה היא 'המתנה' (בה"א הידיעה) הטובה שקבלנו:
"**כי טוב**" באתב"ש: **לם נפש** עולה **500**
המתנה עולה **500**
כי היא נותנת לנו חיים:
"**כי טוב**" באתב"ש: **לם נפש** עולה **500**
'**חי בהם**' באתב"ש: **סם שצי** עולה **500**

ועוד:
"**האור ובין החשך**" עולה **613** למנין המילה '**תרי"ג**'.
לרמוז:
בעולם הזה 'החשך', יצר הרע, וגם 'האור', יצר הטוב, משמשים ביחד.
ורק קיום מצוות התורה מבדיל בין האור לחושך.
כי כאשר שומרים המצוות 'האור', יצר הטוב, מתגבר.
ואם חס וחלילה לא, 'החשך', יצר הרע, מתגבר.
ולפי:
משלי פרק ו' פסוק כ"ג:
"**כי נר מצוה ותורה אור**"
התורה והמצוות הם האור בעולם.

והם מאירות לעיניים, ולפי:
תהלים פרק י"ט פסוק ט':
"**מצות ה' ברה מאירת עינים**"

* * * * * * * * *

"והגית בו יומם ולילה"

<u>יהושע פרק א' פסוק ח':</u>
"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל"

"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה"
ראש תיבות, אותיות:
ל', י', ס', ה' ,ה' מ', ו', ב', י', ו' עולה **174** למנין המילה **'תורה'** (באתב"ש: אפגץ).
וגם:
"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר"
ראש תיבות, אותיות: **ל', י', ס', ה' ,ה' מ', ו', ב', י', ו', ל', ת'**
עולה 604 ועוד 12 אותיות עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
וגם:
"והגית בו יומם ולילה" עולה 609 ועוד 4 מילים עולה **613** למנין המילה **'תרי"ג'**.

לרמוז:
הלימוד, העיסוק בתורה, מביאה לידי עשייה, קיום מצוותיה.

ועוד:
"יומם ולילה" עולה **177** למנין המילים **'גן עדן'**.
לרמוז:
הלומד תורה "יומם ולילה" יזכה לגן עדן.

* * * * * * * * *

"ואהבת"

אהבת ה' מגבירה את הרצון לעשות רצונו:
"בכל לבבך ובכל נפשך" עולה **614** למנין המילה **'בדברות'**.
לרמוז:
שאדם ישים את כל יכולתו 'בדברות' , בקיום המצוות.
כי מעלה טובה היא לאדם לקיים את המצוות מאהבה ולא רק מיראה.

* * * * * * * * *

תרי״ג המצוות

תרי״ג עולה **613**. וחיבור הספרות (6+1+3) עולה **10**.
תרי״ג באתב״ש : **אגמ״ר** עולה **244** וחיבור הספרות (2+4+4) עולה **10** .
לרמוז :
כול המצוות מסיני. שתרי״ג המצוות ניתנו עם 10 הדברות בסיני.

* * * * * * * * *

״אין בנו מעשים״

״אבינו מלכנו חננו ועננו כי בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו״

מבקשים חנינה :
׳כי אין בנו מעשים׳ עולה 609 ועוד 4 מילים עולה **613** למנין המילה **׳תרי״ג׳**.
לרמוז :
אין בנו מספיק מעשים טובים, כלומר אין לנו מספיק קיום של תרי״ג מצות.
ולפיכך אנו מבקשים מתנת חינם, מבקשים ״עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו״.

* * * * * * * * *

״קדשים תהיו״

<u>ויקרא פרק י״ט פסוק ב׳ :</u>
״קדשים תהיו״

״קדשים״ עולה **454**
״קדשים״ באתב״ש : **דקבמי** עולה **156**
ביחד (454+156) עולה 610 ועוד המילים (קדשים, דקבמי) עולה **612** למנין המילה **׳דברות׳**.
לרמוז :
בני ישראל ׳קדשים׳ כי הם שומרים המצוות.

* * * * * * * * *

"לקח טוב"

יש 'עצרת' בחג השבועות, זמן מתן תורתנו.
ויש 'עצרת' בשמיני עצרת, שמחת תורה.
רואים מזה ש'עצרת' קשור לתורה.
ורמז:
עצרת באתב"ש: **זהגא** עולה 16 ועוד המילה עולה **17** למנין המילה **'טוב'**.
ולפי:
משלי פרק ד' פסוק ב':
"כי לקח טוב נתתי לכם"
התורה נקראת "לקח טוב".

וגם:
במדבר פרק כ"ד פסוק ה':
"מה טבו אהליך יעקב"
"מה טבו" על "אהליך". והמילה "טבו" כתוב חסר. וזה אותיות המילה 'טוב'.
ורומז על אוהלה של תורה, ששם לומדים "לקח טוב"

* * * * * * * * *

"לקח טוב"

"**הטובה**" באתב"ש: **צנפשץ** עולה 610 ועוד המילה עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.
(משלי ד', ב'-"כי לקח טוב נתתי לכם" וגם תהלים ל"א, כ'- "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך")

* * * * * * * * *

התראה

התראה עולה **611** למנין **'תורה'**.
לרמוז:
העובר על מצות לא תעשה של 'תורה' צריך 'התראה' לפני המעשה כדי שיחויב בבית דין של מטה. אין עונש בלי התראה.

* * * * * * * * *

נחמה

נחמה באתב"ש: **טסיץ**
עולה 169 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **174** למנין המילה **'תורה'** (באתב"ש: אפגץ)

* * * * * * * * *

תורה שלא לשמה

מעניין:
תורה באתב"ש: **אפגץ** עולה **174**
מזיקים באתב"ש: **יעמדמי** עולה **174**
ושואלים, מה הקשר בין מזיקים לבין התורה?

ברור שהתורה לא מזיקה למי שלומד תורה לשמה (לקיים מצוותיה).
אדרבא, היא בשבילו סם החיים ומגנה עליו, ומושכת עליו חוט של חסד.

אלא כאשר אדם עובר על מצות התורה, עושה עוונות (ולא חוזר בתשובה), הוא מאבד את חסינותו נגד גורמי חבלה ונותן למזיקים להזיק אותו. ולפי המדרש:
<u>דברים רבה ד'</u>:
"א"ר אבא בר זעירא אין בית רובע בחללו של עולם, שאין בו כמה אלפים מזיקים, וכל אחד פורמא נתונה בפניו שלא יביט באדם ויזיק. ובשעה שעונותיו של אדם גורמים, מעביר פורמא מפניו והוא מסתכל בו ומזיקו"

אבל כאשר האדם חוזר בתשובה ועושה מעשים טובים הוא מוגן מהמזיקים.
ולפי:
<u>אבות פרק ד' משנה י"א</u>: "תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות"

ועוד:
מי שלומד תורה לא לשמה (לא לקיים מצוותיה, אלא להנאתו, לכבודו, או למצוא פגם בתורה), ורק ככלי לשפר שכלו, תורתו יכולה להזיק לו ולהפוך לו, חס וחלילה, לסם המוות במקום סם החיים. ואולי זה גם רמוז כאן. שיש לומדים תורה וניזוקים מלימודם.

וכתב על זה הרב אהרן ליכטנשטיין (1994):
"ר' בחיי מציע פרוש שונה - החיים, הטוב, המוות והרע מתייחסים לתורה עצמה. התורה עצמה יכולה להיות חיים וטוב אך יכולה להיות גם מוות ורע, כמו שנאמר 'וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם' (יחזקאל כ', כ"ב). המוות והרע אינם מגיעים רק למי שלא לומד תורה, אלא גם למי שלומד אותה בצורה לא נכונה"
ומסכם הרב:
"מי שלא מכיר בערך העצום של לימוד תורה ובצורך הקיומי של לימוד זה, התורה עלולה להיות עבורו סם מוות"

(אמנם חז"ל אמרו, גמרא סנהדרין ק"ה- 'מתוך לא לשמה בא לשמה'. מי שלומד תורה לא לשמה, לדוגמה רק לקבל שכר, לקבל פרס, ואין לא כוונות רעות בקשר לתורה, הוא יבוא במשך הזמן ללמוד לשמה.
'הלא לשמה' הזאת מקדימה 'לשמה', וזה לא סוג 'הלא לשמה' שכתבנו שיכול להזיק לו)

* * * * * * * * *

"עמוד ברזל משנה"

כתוב במדרש:
ויקרא רבא (כ"א, ה'): "ר' אלעזר בשם ר' יהושע בן לוי אמר עמוד ברזל משנה"

במישור הרעיוני:
ידוע שברזל מקבל חלודה. וזה חמצון של החומר. וגורם לשחיקה של החומר.
ואם לא מטפלים בברזל, אם לא מונעים את החלודה, במשך הזמן החומר נעלם.

"עמוד ברזל משנה"–
מצד אחד, כל התורה שבעל פה מונחת על משנה. ובמובן הזה, משנה, היא עמוד ברזל, בסיס המחזיק את התורה של בעל פה. לימוד משנה מתחיל בגיל צעיר ("בן חמש שנים למשנה"), ונותן לאדם בסיס איתן וחזק (כברזל) להבנת התורה.
מצד שני, 'משנה' זו דבר שצריכה טיפול, קרי צריך לחזור וללמוד אותה תמיד כדי שלא תקבל חלודה אצלו, כדי שלא תשכח ולא תעלם מהמוח.

וגם:
"**עמוד ברזל משנה**" באתב"ש: **זיפק שגעך יבטץ** עולה 701 ועוד 12 אותיות עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.
לרמוז:
מי שחוזר בתשובה מזכך את נפשו. בדומה, מי שלומד משניות מטהר את עצמו.
'משנה' מזככת את הנשמה ('משנה' אותיות המילה 'נשמה'), וזה דומה קצת למי שחוזר בתשובה.

"**עמוד ברזל משנה**" עולה **754**
"**מלטני מיצר הרע**" עולה **754**
(מלטני זה הצילני)
לרמוז:
לימוד משנה יציל את האדם מהשפעת יצר הרע.

וכאשר רוצים:
להדבק בתורה עולה **754**
תלמד משניות:
"**עמוד ברזל משנה**" עולה **754**

ובזכות לימוד משנה כתוב:
ויקרא רבה (ז', ג'):
"אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא בזכות משניות"
ובעתיד:
עובדיה פרק א' פסוק כ"א:
"ועלו מושעים בהר ציון לשפט את־הר עשו והיתה לה' המלוכה"

"עמוד ברזל משנה" עולה **754**
"מושעים בהר ציון לשפט" באתב"ש: **יפבזמי שצג המפט כבון** עולה **754**
(בעתיד יהיה משפט באדום. ישראל יעלה מעלה ואדום ירד מטה)

* * * * * * * * *

"חיי עולם"

מתוך התפילה:
"אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו"
'נטע' את התורה 'בתוכנו' שעל ידי שמירת התורה נזכה לחיי עולם.
ורמז:
'חיי עולם' עולה **174** למנין המילה **'תורה'** (באתב"ש: אפגץ).

שמירת מצוות התורה מביאה אותנו לחיי עולם.
ורמז:
"נטע בתוכנו" עולה **613** למנין המילה **'תרי"ג'**.

ואמר לי הרב קורש, כתוב "נטע" (ולא נתן), כי התורה בתוכנו דורשת טיפול (בדומה לעציץ) כדי שתצמיח. דורשת שמירה כל הזמן. הדבקות שלנו בתורה צריכה לגדול אתנו במסע שלנו בעולם הזה. ואז תזכה אותנו בחיי עולם הבא.

* * * * * * * * *

שבת והתורה

בברכת המזון בשבת מוסיפים:
"**הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים**"

"**יום שכלו שבת ומנוחה**"
ראש תיבות, אותיות: **י', ש', ש', ו'** עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.
"**יום שכלו**" באתב"ש: **מפי בלכף** עולה **262** למנין המילה '**התורה**' (באתב"ש: צאפגץ)
לרמוז:
יום השביעי הוא "יום שכלו":
'**שבת**'– לגוף, לא עושים מלאכה
'**ומנוחה**'– לגוף ולנשמה בלימוד תורה.

ורמז:
"**ינחלינו יום שכלו שבת ומנוחה**"
באתב"ש: **מטסכמטף מפי בלכף בשא פיטפסץ** עולה **1152**
השיח בדברי תורה עולה **1152**
("על כן בשכבנו ובקומנו נשיח בדברי תורתך")

<u>אבות פרק ד' משנה י':</u>
"רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה"
כל יום מששת ימי השבוע אדם מתאמץ וממעט בעסק כדי ללמוד קצת תורה.
אבל בשבת, לא צריך להתאמץ, כי עצם יום השבת עצמה:
"**הוי ממעט בעסק**" עולה **412**
והיא:
"**יום שכלו**" עולה **412**
'**מנוחה**' לעסוק בתורה.

* * * * * * * * *

"ועשו סייג לתורה"

חז"ל עשו סייג לתורה, כלומר גזרות כדי למנוע מלהכשל במצות התורה, ולפי:
אבות פרק א' משנה א':
"...היו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה"
(לעשות סייג לתורה זה אחד הדברים שציוו אנשי כנסת הגדולה לחכמים לעשות)
לדוגמה:
חז"ל גזרו שלא תוקעים בשופר בשבת, ולא נוטלים לולב בשבת, ולא קוראים במגילה בשבת, למרות שמן התורה מותר לתקוע בשופר בשבת וגם מותר ליטול לולב בשבת וגם מותר לקרוא במגילה בשבת. חז"ל גזרו, בשב ואל תעשה (שבות), כדי שאדם שלא בקי בתקיעה, ובנטילה, ובקריאה, לא יעביר השופר או הלולב או המגילה ד' אמות ברשות הרבים כדי להוליכו למומחה ללמד אותו, ויעבור על איסורי תורה של הוצאה מרשות לרשות, וטלטול ברשות הרבים, בשבת.

ועל מי שעובר על דבריהם כתוב:
קהלת פרק כ' פסוק ח':
"...ופורץ גדר ינשכנו נחש"

"סייג" זה "גדר".
"גדר" אותיות: **ג', ד', ר'**
ג'–גזרות
ד'+ר'–דרבנן
"ופורץ גדר"– כלומר פורץ, לא מקיים, גזרות חז"ל עליו נאמר:
"ינשכו נחש"
"נחש" אותיות: **נ', ח', ש'**
נ'–נידוי, נזיפה
ח'–חרם
ש'–שמתא (לדעת רב לשון מיתה, לדעת שמואל לשון שממה)
לרמוז:
מי שעובר על גזרות חז"ל מנדים אותו מן הקהל (ובזמן שיד בית הדין תקיפה גם נותנים מלקות).

* * * * * * * * *

"שיח השדה טרם יהיה"

בראשית פרק ב' פסוק ה':
"וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' א-ל-ה-י-ם על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה"
רש"י: "כל טרם שבמקרא לשון עד לא הוא ואינו לשון קודם..."
שפתי חכמים: "פרוש במקום שתי תיבות עדיין לא..."
כלומר, עדיין שיח השדה לא יצא מהארץ.

במישור הרעיוני:
כל הבריאה בהמתנה לאדם ולתורה.
לפני יצירת האדם הצמחים לא צמחו מחוץ לאדמה.
הכול כאילו קפוא ומחכה לאדם. ומה יתרון יש בנוכחות האדם בעולם?
כי האדם יכול לקיים מצוות התורה, ואז השפע יצמח וירד לעולם כתגמול.

"**טרם**"– אותיות המילה 'מטר'. וזה רמז לתורה שנמשלה למים.

"**וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ**"– רמז לשיח של תורה:
"**וכל שיח השדה טרם יהיה**"
באתב"ש: **פלך במס צבקץ נגי מצמץ** עולה **837**
דברי תורה עולה 827 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **837**

"כי לא המטיר ה' א-ל-ה-י-ם על הארץ"– מים עדיין לא ירדו מהשמים.
וזה רמז לתורה שנמשלה למים. כי התורה טרם ניתנה בתחתונים.

"**ואדם אין לעבד את האדמה**"– כי עדיין אין אדם לקבל את התורה
ורמז שהפסוק רומז על ענייני תורה:
"וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' א-ל-ה-י-ם על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה"
ראש תיבות, אותיות:
ו', ש', ה', ט', י', ב', ו', ע', ה', ט', י', כ', ל', ה', י', א', ע', ה', ו', א', ל', א', ה' עולה **616**
התורה עולה **616**
(וגם: "השדה טרם יהיה" באתב"ש: צבקץ נגי מצמץ עולה 605 ועוד 11 אותיות עולה 616)

עכשיו, "טרם יהיה" דברי תורה:
"שיח השדה טרם יהיה" עולה **911**
אבל בעתיד יהיה דברי תורה. כאשר בהר סיני 'כפה עליהם הר כגיגית' לקבל את התורה:
'כפה עליהם הר כגיגית' עולה **911**

וגם, "טרם יהיה":
"**טרם**"– **ט**וב, **ר**אשית, **מ**סיני
התורה נקראת "לקח טוב" (משלי ד', ב'-"כי לקח טוב נתתי לכם").

וגם "**ראשית**" (משלי ח' כ"ב-"ה' קנני ראשית דרכו").
והתחתונים יקבלו התורה בעתיד ("טוב יהיה") כאשר "ה' מסיני בא" (דברים ל"ג, ב').

"טרם" בכיוון הפוך:
מרט באתב"ש: **יגן**
לרמוז:
לימוד וקיום התורה יגן על ישראל.

התורה נתנה לסוף כ"ו דורות, מאדם הראשון עד משה רבנו.
ונראה שגם זה רמוז כאן. הלא כתוב:
"**וכל שיח השדה טרם יהיה**". "יהיה" רומז גם על העתיד.
ויש כאן 21 אותיות ועוד 5 מילים, סה"כ 26.
וגם:
"וכל שיח" עולה **374**
כ"ו דורות באתב"ש: **לף קפגפא** עולה **374**
זאת אומרת, עכשיו עדיין אין התורה בתחתונים אבל בעוד כ"ו דורות תהיה:
"**השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' א-ל-ה-י-ם על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה**"
באתב"ש:
צבקץ נגי מהיס לם כת צינמג מ--ץ תכצמי זך צתגה פתקי תמט כזשק תא צתקיץ
ראש תיבות, אותיות:
צ', נ', מ', ל', כ', צ', מ', ת', ז', צ', פ', ת', כ', ת', צ' עולה **1847**
עשרים וששה דורות עולה **1847**
וגם:
"**השדה טרם**" באתב"ש: **צבקץ נגי** עולה **345** למנין המילה '**משה**'.
לרמוז:
אין שיח השדה עד למשה רבנו, וזה בדור הכ"ו.

ועוד:
<u>בראשית פרק ב' פסוק ו':</u>
"**ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה**"
"ואד יעלה מן הארץ"– גשם אין, אדם אין, תורה אין בתחתונים, אבל לחות יש.
לפי הפשט, לפני שהאדם היה בעולם 'אד', קרי הבל של לחות (אולי מן טל), עלה מהארץ להשקות את עפר האדמה. המילה 'אד' כוללת רוב אותיות של המילה 'אדם'. אולי לרמוז למה שפרשו חז"ל שהלחות ("אד"), הרטיב את העפר לעשות את העפר כמין עיסה שממנו גובל ונוצר האדם (ראה רש"י). ובדומה ללקיחת חלה מהעיסה, כך האדם חלת הארץ.

האדם נוצר מהעפר, ולפי:
<u>בראשית פרק ב' פסוק ז':</u>
"**וייצר ה' א-ל-ה-י-ם את האדם עפר מן האדמה**"
אבל העפר לא היה יבש, אלא היה רטוב בלחות (מהאד שעלה).
רומז שהאדם נוצר גם עם מים, קרי התורה חלק ממנו. ובגלל זה יש אפשרות לגוף שלו לקלוט התורה שנמשלה למים.

וכתוב:
בראשית פרק ב' פסוק ט"ו:
"ויקח ה' א-ל-ה-י-ם את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה"
ותפקידו לעבוד ולשמור את הגן. וחלק מהעבודה זה להשקות את הגן, קרי ללמוד תורה ולהפיץ אותה, ולפי:
יונתן בן עוזיאל:
"ודבר ה' א-ל-ה-י-ם ית אדם מן טור פולחנא אתר דאתברא מתמן ואשרה בגינוניתא דעדן למהוי פלח באוריתא ולמנטר פקודא"
ופירוש הדברים (לפי ספר 'אוצר החכמה'):
"ויקח ה' א-ל-ה-י-ם את האדם מהר המוריה, מקום שנברא משם, וישכן אותו בגן עדן לעסוק בתורה ולשמור מצותה.

ורמזים:
"האדם וינחהו בגן עדן לעבדה"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ה'+ם', ו'+ו', ב'+ן', ע'+ן', ל'+ה' עולה **264**
התורה באתב"ש: **זאפגץ** עולה **264**
וגם:
"וינחהו בגן עדן" עולה **264**
התורה באתב"ש: **זאפגץ** עולה **264**
וגם:
"את האדם וינחהו בגן עדן"
עולה 715 ועוד 18 אותיות ועוד 5 מילים עולה **738**
"פלח באוריתא" עולה **738**
(ראה תרגום יונתן בן עוזיאל)
וגם:
"וינחהו בגן"
באתב"ש:
פמטסצף שרט עולה 868 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **879**
לעסוק בתורה עולה **879**

וגם:
אדם הראשון עולה 607 ועוד 9 אותיות עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
לרמוז:
שתפקידו בגן עדן לעסוק בתורה.

* * * * * * * * *

אש על המזבח תמיד

ויקרא פרק ו' פסוק ה':
"והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה"
ויקרא פרק ו' פסוק ו':
"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"

במישור הרעיוני:
"**אש**"– רמז לתורה, לדברי תורה ("אשדת למו")
"**תמיד תוקד**"– תורה תמיד תהיה מוקד השיחה
"**על המזבח**"– על השולחן. אמרו חז"ל, 'שולחנו של אדם דומה למזבח'
"**לא תכבה**"– לא להפסיק לדבר דברי תורה (ללמוד תורה) בסעודה על השולחן שאוכלים עליו:
"**תוקד על המזבח לא תכבה**" עולה 1130 ועוד 17 אותיות עולה **1147**
שיח בדברי תורה עולה **1147**

(ומובא בפורטל הדף היומי, שבגמרא, ברכות נ"ה, א', למדו רבי יוחנן ורבי אלעזר, שבזמן שאין מזבח, שולחנו של אדם מכפר עליו)

כאשר אנשים יושבים וסועדים ביחד, באופן טבעי משוחחים הרבה.
ויש כאן אזהרה ומוסר:
"**ועסק בתורה**" באתב"ש: **זחפד שאפגץ** עולה **573**
גם:
בתוך סעודה עולה **573**
(אבות פרק ד' משנה י"ב-"רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסק בתורה")
כי כאשר יש "אש", קרי תורה, המכונה:
'**עץ חיים**' באתב"ש: **זה סממי** עולה **162**
"**על המזבח**" עולה **162**
על השולחן. השיח בדברי תורה מונע מיצר הרע לתפוס את השיחה:
'**עסוק בתורה**' עולה 573 ועוד 2 מילים עולה **575** למנין '**יצר הרע**'.

וגם:
'אש' מסמל לא רק תורה אלא גם 'מחלוקת'.
וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק (שמות ל"ה, ג') "לא תבערו אש בכל מושבותיכם", לא להתעסק במחלוקת (שלא לשם שמים).
'**תורה**' באתב"ש: **אפגץ** עולה 174 ועוד המילה עולה **175**
למנין המילה **מחלוקת** (באתב"ש: יסכפדא).
לרמוז:
תבוא 'אש' (תורה) ותדחה 'אש' (מחלוקת, שלא לשם שמים).

עסוק בתורה באתב"ש: **זחפד שאפגץ** עולה 573 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **584**
למנין המילה '**מחלוקת**'.
כאשר עוסקים בדברי תורה, 'אש' התורה תדחה את 'אש' המחלוקת (שלא לשם שמים).
האש (קרי המחלוקת) שתהיה, תהיה מחלוקת בדברי תורה, מחלוקת לשם שמים.

ועוד:
"**המזבח**" עולה **62** למנין "**מה טבו**".
(דברים כ"ד, ה'- "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל")
לרמוז:
המזבח, קרי 'השולחן', צריך להיות מקום לשוחח (עליו) בדברי תורה. צריך להיות בגדר "מה טבו אהליך יעקב", הרומז על אוהלה של תורה, בתי כנסיות ובתי מדרשות ששם לומדים תורה.
לקיים (יחזקאל מ"א, כ"ב):
" **וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה'** "
ראש תיבות, אותיות: **ו', א', ז', ה', א', ל', י'** עולה 60 ועוד 7 אותיות עולה **67**
המזבח עולה 62 ועוד 5 אותיות עולה **67**
"**וידבר אלי**" עולה **263** למנין המילה '**התורה**' (באתב"ש: צאפגץ כולל המילה)
כאשר מדברים דברי תורה על השולחן הוא הופך להיות 'לפני ה'.
ותזכה לברכה, ולפי:
<u>שמות פרק כ' פסוק כ':</u> "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

ועוד:
"אש תמיד"– תמיד ("יומם ולילה"):
לעסק בתורה באתב"ש: **כזחד שאפגץ** עולה **513**
להעביר מעליך:
מדת הדין עולה **513**
ולקבל עליך:
הברכה באתב"ש: **צשגלץ** עולה **513**
(דברים ל', י"ט- "נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים", "ובחרת" עולה 616 למנין המילה 'התורה')

* * * * * * * * *

אין תורה כתורת ארץ ישראל

<u>שמות פרק ג' פסוק ח'</u>:
"**ארץ זבת חלב ודבש**"

אולי הפירוש של הפסוק הזה קשור בפסוק אחר
<u>שה"ש פרק ד' פסוק י"א</u>:
"**דבש וחלב תחת לשונך**"
חז"ל אומרים "**חלב ודבש**" זה תורה

אולי הכוונה לתורה בארץ ישראל. "**ארץ** זבת **חלב ודבש**", "**ארץ**" (ארץ ישראל) "**חלב ודבש**" (תורה).
"**זבת**" אותיות: **ז', ב', ת'**
אות **ז'**: **ז**ורם
אות **ב'**: **ב**ה
אות **ת'**: **ת**ורה
ארץ שזורם בה תורה

* * * * * * * * *

תורת ארץ ישראל

בעמידה של ליל שבת אומרים:
"חמדת ימים אותו קראת"

על ארץ ישראל אומרים:
"ארץ חמדת אבות"

'ארץ ישראל' וגם 'השבת' מכונים "**חמדת**".
משותף לארץ ישראל ולשבת זה 'התורה'. וגם התורה נקראת '**כלי חמדה**' (משנה אבות).

'ארץ ישראל' – כי אין תורה כתורת ארץ ישראל וגם רק בארץ ישראל ניתן לקיים כל התורה.
'שבת' – בהיותו יום מנוחה נותן פנאי ליהודי לעסוק יותר בלימוד התורה וגם שקול כנגד כל התורה.

ואולי בגלל התורה קוראים גם לארץ ישראל וגם לשבת בכינוי "**חמדת**".
"**חמדת**", אותיות: **ח', מ', ד', ת'.**
ח' – חוקיה
מ' – משפטיה
ד' – דיניה
ת' – תורותיה

איפה ניתן לקיים כל התורה, ומתי נוח לעסוק בכל התורה?
במרחב – בארץ '**חמדת**' אבות, קרי בארץ ישראל.
בזמן – ב '**חמדת**' הימים, קרי בשבת.
אז ניתן לקיים ולעסוק בכל צדדי כלי '**חמדה**', קרי בכל התורה (חוקיה, משפטיה, דיניה, תורותיה).

* * * * * * * * *

ישראל

ברכות (ט״ז, ב׳) : "אין קוראים אבות אלא לשלשה ואין קוראים אמהות אלא לארבעה"

מסכת שמחות (א׳, י״ב) : ״אין קורין לאבות אבינו אלא שלושה, ולא לאימהות אימנו אלא לארבע האמהות״.

השלשה אבות הם : אברהם, יצחק, יעקב.
הארבעה אמהות הן : שרה, רבקה, לאה, רחל.
ומעניין :
באותיות של המילה ״**ישראל**״ יש רמז לשמות שלשת האבות ולשמות ארבעת האמהות (הגבירות).

״**ישראל**״, אותיות : **י׳, ש׳, ר׳, א, ל׳**
י׳ – יעקב, יצחק
ש׳ – שרה
ר׳ – רבקה, רחל
א׳ – אברהם
ל׳ – לאה

והובא לידיעתי על ידי פינחס הכהן (מגיד שיעור בבית הכנסת) שכתוב בספר מנחה בלולה בפרשת וישלח את הדבר הזה. הספר ״מנחה בלולה״ נכתבה על ידי הרב אברהם מנחם יעקב הכהן רפאפורט זצ״ל שחי 1596- 1520 . הוא היה רב, מלומד, רופא, ופרשן, שחי באיטליה.

* * * * * * * * *

שמות בני ישראל נמצאים בתורה

דברים פרק ל"ב פסוק מ"ז:
"כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה"

האם מישהו היה חושב שהתורה ריקה? אלה על המילים "**כי לא דבר רק הוא מכם**" רש"י נותן שני הסברים:
"לא לחינם אתם יגעים בה כי הרבה שכר תלוי בה כי היא חייכם. ד"א אין לך דבר ריקן בתורה שאם תדרשנו שאין בה מתן שכר תדע לך שכן אמרו "ואחות לוטן תמנע ותמנע היתה פילגש וגו'" לפי שאמרה, איני כדאית להיות לו אישה, הלוואי ואהיה פילגשו, וכל כך למה? להודיע שבחו של אברהם שהיו שלטונים ומלכים מתאוים להדבק בזרעו"

זאת אומרת המילים "**כי לא רק הוא מכם**", בא להגיד שלא לחינם אתם עמלים בתורה, כי על זה תקבלו הרבה שכר.
ונוסף אין דבר בתורה שלא כתוב לאיזה מטרה. ללימוד הלכה, מוסר.

ואולי יש כאן רמז במישור נוסף:
חז"ל אומרים לנו שהשם של כל אדם בישראל כתוב בספר התורה – (או באותיות רצופות או בדילוגים או בראשי או סופי מילים).
"**כי לא דבר רק הוא מכם**" שאתם נמצאים בתורה, זאת אומרת התורה לא רק מכם-משמותיכם. " **כי הוא חייכם**", בגלל שאתם מופעים בה אתם קיימים (כי התורה נכתבה לפני בריאת העולם (באש) וכל אדם מישראל שיולד רשום בה – ומי שלא רשום בה לא חי.

ואולי רמז נוסף,
"**כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם**" עולה **809**
שמתיכם (חסר וו) עולה **810**

* * * * * * * * *

"בני ישראל" – תרי"ג

"**בני ישראל**" עולה 603 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **613** (תרי"ג).

אולי רמז ל "ישראל ואורייתא חד הוא".

* * * * * * * * *

ישראל והתורה

התורה פותחת באות **'ב'** (״בראשית״) וסוגרת באות **'ל'** (״ישראל״).
לרמוז לך שהתורה צריכה להיות בתוך **'לב'** האדם (ולפי, דברים י״א, י״ח - ״ושמתם את דברי אלה על לבבכם״).

וגם לרמוז לך:
״בראשית״, שכל העולם הזה נברא מתחילתו, עבור ״ישראל״ (ומובא ברש״י, הקרואים ראשית, ולפי ירמיהו ב', ג' – ״קודש ישראל לה' ראשית תבואתה״).
ושהם יקבלו התורה (ומובא ברש״י, שנקרה ראשית, ולפי משלי ח', כ״ב- ״ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז״), וישימו את התורה בלבם, ויקיימוה.

ורמז:
״**בראשית**״ אותיות: **בראש, י', ת'**
בראש– מתחילה
י'– ישראל
ת'– תורה
העולם נברא מתחילתו, בראש, שישראל יקבלו את התורה.

* * * * * * * * *

ודברת בם - יומם ולילה

כתוב בפרשת קריאת שמע:
<u>פרשת ואתחנן, דברים פרק ו' פסוק ז':</u>
"ושננתם לבניך ודברתם בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך"
כתוב: "**בם**", אותיות **ב', ם'**:
אות **ב'** – "**ב**ראשית ברא אלוקים...", (התחלת התורה), רמז לתורה שבכתב.
אות **ם'** – "**מ**אימתי קורין את שמע...", (משנה ראשונה במסכת ברכות, התחלת תורה שבעל פה), רמז לתורה שבעל פה.
אולי זה רמז שצריך לדבר עם בניך בכל התורה, בכתב ובעל פה.

התורה ניתנה לנו ללמוד ולקיים (לשמוע ולעשות). ואנו מצווים להתעסק בו יומם ולילה.
כמו שכתוב:
<u>יהושע פרק א' פסוק ח':</u>
"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה"

ונשאלת השאלה, האם יש זמן ללימוד תורה שבכתב וזמן ללימוד תורה שבעל פה?
נראה מה שאומר המדרש על זה.

שואל המדרש (תנחומא פרשת כי תשא), כאשר משה רבנו קיבל התורה בהר סיני איך הוא ידע מתי זה יום ומתי זה לילה?
עונה המדרש, שכאשר למד תורה שבכתב ידע שזה יום וכאשר למד תורה שבעל פה ידע שזה לילה.

ובאמת אמרו (על פי הקבלה) לא כדאי ללמוד תורה שבכתב בלילה (עד חצות, היות וזמן זה הוא זמן של דין). יוצא לפי זה שזמן לימוד תורה שבכתב (חומש, נביא, וכתובים) זמנם ביום ולא בלילה. וזמן למוד תורה שבעל פה (משנה וגמרא), זמנם בלילה (וגם ביום).
ופירוש הדברים (לפי מאמר של מכללת הרצוג על פי תפארת ישראל לרבי יהודה ליוואי, המהריל מפראג):
"כי התורה שבכתב שיש תכלית לה, והשכל יכול להשיג אותה בשלמות, שייך ללמוד אותה ביום, שהשכל שולט בו ורואה. אבל הדבר שהוא בלי תכלית, כמו התורה שבעל פה, שהם פרטי המצוות והם הולכים לבלתי תכלית, ואין השכל שולט בזה לַדַּעַת הכל, ולכך היה עוסק עם משה בתורה שבעל פה בלילה, שאין העין שולט בו. וגם זה נכון."

ואולי יש רמז לזה מהפסוק "**והגית בו יומם ולילה**".
"**בו**", אותיות **ב', ו'**:
אות **ב'** – "**ב**ראשית ברא אלוקים...", רמז להתחלה התורה - תורה שבכתב.
אות **ו'** – רמז לששה סדרי משנה - תורה שבעל פה.

וממשיך הפסוק ואומר "**יומם ולילה**", כתוב יום לפני לילה. וגם האות **ב'** במילה "**בו**" בא לפני האות **ו'**. תורה שבכתב ביום (קרי, האות ב' המסמל תורה שבכתב ראשון כמו שהמילה "יומם" בא לפני המילה "ולילה") , ותורה שבעל פה בלילה (קרי, האות ו' המסמל תורה שבעל פה אחרון כמו כמו שהמילה "ולילה" בא אחרי המילה "יומם". ותורה שבעל פה גם ביום, רמז, האות ו' צמודה לשניהם, למילים "יומם ולילה").

* * * * * * * * *

תורה תבלין כנגד יצר הרע

רע באתב״ש: **גז** עולה **10.**
לרמוז על התורה:
על **עשרת** הדברות שניתנה כדי לעזור לאדם להתגבר על הרע.

ועוד:
יצר באתב״ש: **מהג** עולה **מ״ח** (48).
מ״ח באתב״ש: **י״ס** עולה **ע׳** (70).
לרמוז על התורה:
על **48** קנייני התורה,ולפי:
<u>אבות פרק ו׳ משנה ו׳</u>: ״והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים...״

ועל **70** פנים לתורה (מגוון הפנים שאפשר לפרש את התורה).

כל זה רומז על התורה שניתנה כדי לעזור לאדם להתגבר על היצר, על יצר הרע, ולפי:
<u>בחקותי רבה (ל״ה, ה׳)</u>:
״אמר ר׳ לוי, משל למקום אדרימון שהוא משובש בגייסות. מה עשה המלך? הושיב בו קוסטרינוס בשביל לשמרו.

כך אמר הקב״ה: תורה קרויה אבן ויצר הרע קרוי אבן.
תורה קרויה אבן, שנאמר (שמות כ״ד) ׳את לוחות האבן והתורה והמצוה׳
יצה״ר קרוי אבן, דכתיב (יחזקאל ל״ו) ׳והסירותי את לב האבן מבשרכם׳
תורה אבן, יצר הרע אבן, האבן תשמור את האבן״

* * * * * * * *

תורה נגד היצר

ליצר הרע יש יתרון, כי הוא פועל ומנסה לשלוט על הרגש בלב, ולפי:
ליצר הרע עולה **605**
רגש לבו באתב"ש: **גרב כשף** עולה **605**
ואי אפשר להפטר ממנו לגמרי:
יאמר אליך לא אצא מעמך עולה **605**

ונגד זה נתת לנו את התורה:
"**לנו תורת אמת**" באתב"ש: **כטף אפגא תיא** עולה **605**
"**טוב לי תורתך**" באתב"ש: **נפש כמ אפגאל** עולה **605**
"**לנו תורת אמת**" באתב"ש: **כטף אפגא תיא** עולה **605**

ליצר באתב"ש: **כמהג** עולה **68**
חטאים עולה **68**
תפלתי באתב"ש: **אוכאם** עולה **68**

"**קחו עמכם דברים**" ראש תיבות, אותיות: **ק', ע', ד'** עולה **174**
תורה באתב"ש: **אפגץ** עולה **174**

לחת האבן עולה **496**
תורת אמת באתב"ש: **אפגא תיא** עולה **496**

ופותחים בתפלה ותשובה ומבקשים (כמו הכתוב תהלים מ"ה, א'):
"**רפאה נפשי כי חטאתי לך**" עולה **1234**
תפלה ותשובה עולה **1234**

* * * * * * * *

"תורה תבלין"

אמרו חז"ל:
<u>קידושין ל', ב'</u>: "בראתי יצא הרע ובראתי לו תורה תבלין"

ורמז:
יצר הרע עולה **575**
הדברות באתב"ש: **צקשגפא** עולה 574 ועוד המילה עולה **575**

שהעוסק בתורה ניצול מיצר הרע, ולפי המשך הגמרא:
"ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו"

ועוד:
התורה מכפרת על עברות (ראה ספרי על "כשיעירם על דשא"):
"**תורה תבלין**" באתב"ש: **אפגץ אשכמט** עולה **544**
"**סלח לנו מחל לנו כפר לו**" באתב"ש: **חכס כטף יסך כטף לוג כטף** עולה **544**

ועושה את לומדה יותר קדושים:
"**כלם קדשים**" עולה **544**

* * * * * * * *

תורה תבלין

התורה תבלין ליצר הרע, ולפי:
קדושין ל', ב':
"**כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין**"

ורמז:
"**זכרו תורת משה עבדי**" באתב"ש: **עלגף אפגא יבץ זשקם** עולה **370**
תבלין באתב"ש: **אשכמט** עולה **370**

וגם:
דברי תורה עולה **827**
תבלין נגד יצר הרע באתב"ש: אשכמט טרק מהג צגז עולה **827**

ועוד:
העונג האמיתי לנפש זה שמירת התורה לשמה, ולפי:
תורה לשמה באתב"ש: **אפגץ כביץ** עולה **296**
עונג באתב"ש: **זפטר** עולה **296**

* * * * * * * *

תורה תבלין

התורה תבלין ליצר הרע, ולפי:
<u>קדושין ל', ב'</u>:
"כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין"

ורמז:
"**זכרו תורת משה עבדי**" באתב"ש: **עלגף אפגא יבץ זשקם** עולה **370**
תבלין באתב"ש: **אשכמט** עולה **370**

וגם:
דברי תורה עולה **827**
תבלין נגד יצר הרע באתב"ש: אשכמט טרק מהג צגז עולה **827**

ועוד:
העונג האמיתי לנפש זה שמירת התורה לשמה, ולפי:
תורה לשמה באתב"ש: **אפגץ כביץ** עולה **296**
עונג באתב"ש: **זפטר** עולה **296**

* * * * * * * *

תבלין נגד יצר הרע- תורה

בראשית פרק ל״ב פסוק כ״ג:
״**ויקם בלילה**״–יעקב אבינו קם בלילה להציל משפחתו.

ובמישור הרעיוני:
קם בעולם הזה ,שדומה ללילה, להתעסק בתורה.
״**ויקם בלילה**״ באתב״ש: **פמדי שכמכץ** עולה 604 ועוד 9 אותיות עולה **613** למנין **'תרי״ג'**.

בראשית פרק ל״ב פסוק כ״ה:
״**ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו**״
סוף תיבות, אותיות: **ר', ב', ו', ק', ש', ו'** עולה **614** למנין המילה **'בדברות'**.
המלאך נאבק עם יעקב אבינו בגלל שהוא עוסק בתרי״ג המצוות, בדברות.
זה יצר הרע שבא בעולם הזה, שדומה ללילה, לסמא עיניו של האדם לאמת של התורה והמצוות (ראה אור החיים) ולמנוע ממנו אור התורה ואור העולם הבא.
״**לסמא עיניו**״ באתב״ש: **כחית זמטמף** עולה **614** למנין **'בדברות'**.

המלאך, יצר הרע, ראה שלא יכול להתגבר על יעקב אבינו, ולסמא עיניו, ולפי:
פרק ל״ב פסוק כ״ו: ״**כי לא יכל לו**״
ספרנו: ״לרוב דבקותו בא-ל יתברך במחשבה ובדיבור״

וגם:
״**כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו**״ עולה 584 ועוד 20 אותיות ועוד 7 מילים עולה **611** למנין **'תורה'**.
'מעשה אבות סימן לבנים'– וגם יצר הרע לא יוכל להתגבר על בני ישראל כאשר הם עוסקים בתורה ובמיוחד בלילות.

* * * * * * * *

התורה – לקח טוב

ספר באתב"ש: **חוג** עולה **17**
טוב עולה **17**
טוב באתב"ש: **נפש**

אין טוב אלא תורה, ולפי:
משלי (ד', ב') : "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו"
להגיד לך שלימוד ה **'ספר'**, לימוד התורה, **טוב** באופן מוחלט , וטוב ל **'נפשך'**.
ולפי:
מדרש ראה רבה (ד', ד'): "נרי בידך ונרך בידי"
נרי- תורתי בידך לשמור, ונרך –נפשך בידי לשמור.
שמור נרי, ואני אשמור נרך.

* * * * * * * * *

"תורתך קבע"

<u>פרקי אבות פרק א' משנה ט"ו</u>:
"**שמאי אומר עשה תורתך קבע**"
"**קבע**" אותיות: **ק', ב', ע'**
ק'–קורא, קובעו
ב'–בוקר
ע'–ערב

וגם:
"**קבע**" עולה 172 ועוד 3 אותיות עולה **175**
תורה באתב"ש: **אפגץ** עולה 174 ועוד המילה עולה **175**

שתורה תהיה עיקר וקבוע אצלך.
הקביעות של לימוד תורה, לקרוא, ללמוד בתורה, צריכה להיות גם בבוקר וגם בערב.
ולפי:
<u>יהושע פרק א' פסוק ח'</u>:
"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל"

ללמוד כדי לעשות ("למען תשמר לעשות") תרי"ג המצוות שבה, ולפי:
"**והגית בו יומם ולילה**" עולה 609 ועוד 4 מילים עולה **613** למנין המילה '**תרי"ג**'.
ראש תיבות, אותיות: **ו', ב', י', ו'** עולה **24**
לרמוז שכל שעות היום טוב לעסוק בדברי תורה.

* * * * * * *

תורה נתנה במדבר

תורה בסיני עולה **571**
מקום הפקר עולה **571**

הר סיני במדבר. התורה נתנה במדבר, מקום הפקר.
תורה ניתנה למי שעושה את עצמו הפקר, "ונחנו מה".
וגם, אף אחד יכול להגיד זה ניתנה בחלקי, אלא שייך לכולם.

* * * * * * * *

הסכת

דברים פרק כ"ז פסוקים ט'-י':
"וידבר משה והכהנים הלוים אל כל בני ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' א-ל-ה-י-ך.
ושמעת בקול ה' א-ל-ה-י-ך ועשית את מצותו ואת חקיו אשר אנכי מצוך היום"

פירוש המילה "**הסכת**", הקשיב, האזין
שתקשיבו לשמוע " **ושמע ישראל** " " **בקול ה'** ".

וזה גם רמוז מתוך המילה "הסכת":
הסכת עולה **485**
הסכת באתב"ש: **צחלא** עולה **129**
ביחד (485+129) עולה **614** למנין המילה '**חרות**'

הסכת לשמוע לתורה, "**מצותו ואת חקיו**".
כי התורה "חרות על הלחת":
שמות פרק ל"ב פסוק ט"ז:
"והלחת מעשה א-ל-ה-י-ם המה והמכתב מכתב א-ל-ה-י-ם הוא חרות על הלחת"

* * * * * * * *

היצר, התורה, והגלות

יעקב אבינו אומר לרועים:
בראשית פרק כ"ט פסוק ז':
"ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו"
"**עת האסף**" עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.

כאשר העם היו בחצרות כתוב:
במדבר פרק י"ב פסוק ט"ו: **"והעם לא נסע עד האסף מרים"**
"**עד האסף**" באתב"ש: **זק צתחף** עולה **611** למנין המילה '**תורה**'

במישור הרעיוני:
המילה "האסף" כתוב אצל יעקב אבינו וגם אצל העם בחצרות, ובשניהם רמז לתורה
"**האסף**" באתב"ש: **צתחו** עולה **504** למנין המילים **בתי לימוד** (כולל המילים).
וגם:
שאור עולה **507** למנין המילים '**בתי הלימוד**'
וגם:
שאר עולה 501 ועוד המילה **502** למנין המילים '**בתי לימוד**'
(כתוב "וכל שאר וכל דבש לא תקטירו...", המילה 'שאר' כתובה חסר האות וו)

שאור כינוי ליצר הרע, 'השאור שבעיסה'.
(וגם: "היצר" באתב"ש: צמהג עולה 138 למנין המילה 'חמץ')

ונגיד:
"**עת האסף**"– מוכרחים ללמוד את התורה, "האסף" בבתי לימוד כדי להכניע את היצר
כי:
"**עת האסף**" באתב"ש: **זא צתחו** עולה **512** למנין המילה '**השאור**', קרי יצר הרע.

למרות,
"**הן עוד היום גדול**" –יש עוד זמן בגלות
"**לא עת האסף המקנה**"– למרות שעדיין הגואל לא בא לאסוף עדרי בני ישראל
מהגלות.
"**השקו הצאן ולכו רעו**"– תן מים לעדרים, השקו בני ישראל , תלמדו תורה (המכונה
מים).

ולהתמיד:
"והעם לא נסע"– לא לזוז מבתי לימוד, מבתי מדרש בתוך הגלות
"**לא נסע**" באתב"ש: **כת טחז** עולה **444**
הגלות עולה **444**

כי לימוד התורה צריך להמשיך תמיד:
"**עד האסף מרים**"–עד סוף הגלות המר, עד שנכניע את היצר בעזרת לימוד התורה.
ולפי:
"**ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן**"
באתב"ש:
פתסג טחזף צזי יסהגפא פמסטף שיקשג ותגט
ראש תיבות, אותיות: **פ', ט', צ', י', פ', ש', ו'** עולה **575**
יצר הרע עולה **575**

וגם:
ערל כינוי ליצר הרע (ראה גמרא מסכת סוכה נ"ב, א'):
"**נסע עד האסף מרים ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר**"
באתב"ש:
טחז זק צתחו יגמי פתסג טחזף צזי יסהגפא פמסטף שיקשג
סוף תיבות, אותיות:
ז', ק', ו', י', ג', ף', י', א', ף', ג' עולה **300**
ערל עולה **300**

וגם:
'זקן וכסיל' כינוי ליצר הרע:
"**ואחר נסעו העם מחצרות**"
באתב"ש:
פתסג טחזף צזי יסהגפא
ראש וסוף תיבות, אותיות: **פ'+ג', ט'+ף', צ'+י', י'+א'** עולה **283**
זקן וכסיל עולה **283**

ואז תבוא הגאולה והעם ייסעו מהגלות:
<u>במדבר פרק י"ב פסוק ט"ז</u>: "**ואחר נסעו העם מחצרות**"
"**נסעו העם**" עולה **301**
'**גלות**' באתב"ש: **רכפא** עולה **301**

"**ואחר נסעו העם**"– אחר "האסף מרים", אחר שנכניע, נשים סוף ליצר המר ובעזרת לימוד התורה, ולפי:
"**מחצרות**" –מ"ח צרות. מ"ח, רמז לתורה שנתנה ב48 דברים (משנה אבות ו', ו').
ולימוד התורה נגד 'צרות', נגד היצר וצרות הגלות מזרעו של עשו:
צרות באתב"ש: **הגפא** עולה **89**
עשו באתב"ש: **זבף** עולה **89**

כי התרופה לכל הצרות ולגלות אדום, חזרה לנאמר "נעשה ונשמע", ולפי:
"**נעשה ונשמע**" עולה **891**
גלות אדום באתב"ש: **קכפא תקפי** עולה **891**

ואז:
"**נסעו העם**" –אז תום גלות אדום וייסעו מהגלות.

* * * * * * * *

מהו סדר יום?

אם תשאל מי שאינו שומר תורה ומצוות, מה סדר היום שלו יגיד משהו כזה:
קם בבוקר, מתלבש, עושה התעמלות, מתקלח, אוכל (אם יש זמן קורא עיתון), הולך לעבודה, חוזר בערב, אוכל, נח קצת (צופה בטלוויזיה), הולך לישון, וחוזר חלילה

זה לא 'סדר', זה ההרגל יומי.

'סדר' יום זה לימוד התורה, ולפי:
סדר עולה **264**
התורה באתב"ש: **צאפגץ** עולה **264**

מי שמקנה זמן כל יום ללימוד **התורה**, הוא מסודר כי יש לו **סדר** ביום שלו.

* * * * * * * *

תורה

"וזאת הברכה" עולה **646**
להתורה עולה **646**

לרמוז:
התורה היא הברכה שנותן חיים לשומריה.
"במצותיך האמנתי" עולה **1074**
"תורת חיים" עולה **1074**

מי ששומע לתורה מביא על עצמו ברכה וחיים.

ועוד:
זו התורה באתב"ש: **עף צאפגץ** עולה **414**
'מה אנו מה חיינו מה חסדינו' עולה **414**
מי שמחזיק את עצמו "מה אנו מה חיינו מה חסדינו" יש לו מידת בענווה.
וזה דרכה של התורה.

ועוד:
דרשו חז"ל על המילים (משלי ד', כ"ב) "חיים הם למצאיהם",.שצריך להוציא דברי תורה בפה.
ורמז:
התורה באתב"ש: **צאפגץ** עולה **264**
למוציא בפה עולה **264**

* * * * * * * *

תורת חיים

<u>אבות פרק ד' משנה י"א:</u>
"רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד..."

"העושה מצווה אחת קונה לו פרקליט אחד" ומוסיף לעצמו חיים:
ורמז:
'קונה לו פרקליט' עולה **626**
'ושנות חיים יוסיפו לך' באתב"ש: **פבטפא סממי מפחמוף כל** עולה **626**

התורה סם החיים, והשומר מצוות התורה, זוכה לחיים:
'במצותיך האמנתי' עולה **1074**
'תורת חיים' עולה **1074**

* * * * * * * *

תרי"ג מצות

דברים פרק ל"ג פסוק ב':
"...מימינו אשדת אש דת למו"

"**אש דת למו**" באתב"ש: **תב קא כיף** עולה **613**

"**אש דת**"– רמז לתורה
"**למו**"– לעמו

613 מצות, תרי"ג המצות, נתן לעמו כדי "לזכות" אותם. שיהיו זכים ונקיים מחטא ויזכו לעולם הבא, ולפי:
מסכת אבות:
"רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר"

* * * * * * * *

טובה ושמחה לישראל

יום מתן תורה (קבלת שני לחת הברית) היה יום טוב לעולם ויום טוב ושמח לישראל:
ולפי:
ייטב לך עולה **81**
לחת באתב"ש: **כסא** עולה **81**

"**זמן שמחתנו**" עולה **901**
"**שני לחת אבנים**" עולה **901**

כי נתינת החוקים והמשפטים לטובתינו.
מסכת אבות: "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות..."
והם (על הלוחות):
חק ומשפט עולה **543**
על הלחת עולה **543**

וגם יתרון האדם מן הבהמה במה שיש לאדם נפש. והתורה שומרת על הנפש שלנו:
'**מותר האדם מן הבהמה אין**' באתב"ש: **יפאג צתקי יט צשציץ תמט** עולה **1742**
"**פסל לך שני לחת אבנים כראשנים**" עולה **1742**
(דרשו חז"ל, "אין", 'אדם יש נפש')

ונתינת הלוחות פרושה מחילה על חטאינו.
כאשר הקב"ה מחל לבני ישראל אמר למשה רבנו:
שמות פרק ל"ד פסוק א': "**פסל לך שני לחת אבנים כראשנים**"

ורמז:
"**פסל לך**" עולה **220**
מחילה באתב"ש: **יסמכץ** עולה **220**

* * * * * * * *

החכם והכסיל

האור והחושך הם מהדברים שנבראו בתחילת מעשה בראשית.
במישור הרעיוני:
אור–רמז לחכמים, לצדיקים שמאירים העולם ורואים את הנולד ונזהרים במעשיהם, ולפי:
קהלת פרק ב' פסוק ד': "**החכם עיניו בראשו**"
הוא רואה את הנולד, יודע מה יהיו תוצאות מעשיו ולא נכשל בקלות.
האור שייך לחכם כי החכם הולך באור, ולפי:
תהלים פ"ט פסוק ט"ז: "**באור פניך יהלכון**"
קרי בדרך התורה שנמשלה לאור, ולפי:
משלי פרק ו' פסוק י"ג: "**כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים**"

חשך– **ר**מז לכסילים, לרשעים שמחשיכים את העולם, ואינם נזהרים במעשיהם, ולפי:
קהלת פרק ב' פסוק י"ב: "**אבל הכסיל בחשך ילך**"

אור באתב"ש: **תפג** עולה **483**
חשך באתב"ש: **סבל** עולה **92**
ביחד (92+483) עולה **575** למנין '**יצר הרע**'.

גם לצדיקים וגם לכסילים יש חלק ביצר הרע.
החלק של האור בסכום הזה עולה בהרבה על חלק החשך.
לרמוז לך מה שחז"ל אמרו:
סוכה נ"ב, א': "כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו"

החכמים הצדיקים גדולים במעשיהם הטובים מהכסילים הרשעים, ויצר הרע שלהם גם יותר גדול. ולא היה ניתן להם לעמוד נגד היצר בלי התורה, כמו שמובא בגמרא:
קדושין ל"ב, א':
"כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו"

והרמז:
האור של הצדיקים, קרי כל מעשיהם הגלויים והנסתרים הרמוזים בסכום של ערך המילה אור רגיל (רמז לגלוי) וערך המילה אור באתב"ש (רמז לנסתר) הינו **690**, ולפי:
אור עולה **207**
אור באתב"ש: **תפג** עולה **483**
ביחד (483+207) עולה **690**

החשך של הכסילים, קרי כל מעשיהם הגלויים והנסתרים הרמוזים בסכום של ערך המילה חשך רגיל (רמז לגלוי) וערך המילה חשך באתב"ש (רמז לנסתר) הינו **420**, ולפי:
חשך עולה **328**
חשך באתב"ש: **סבל** עולה **92**
ביחד (92+328) עולה **420**

ההפרש בין האור והחשך (הפרש בין כל המעשים הגלויים והנסתרים של החכמים והכסילים):
690-420 =**270** למנין המילה **'רע'**.
לרמוז: יצר הרע נדבק אל החכמים הצדיקים כדי להכשילם. כי הכסילים המקולקלים כבר לא מושכים את היצר נגדם. רק אלו שגדולים (קרי יצר הטוב שלהם גדול, מעשיהם הטובים גדולים) מושכים את היצר נגדם.

והתורה עומדת להם כתבלין ליצר:
התורה באתב"ש: **צאפגץ** עולה 264 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **270** נגד המילה **'רע'**.
התורה מצילה אותם מן ה'רע', מיצר הרע שחזק אצלם.

* * * * * * *

החזיק המועט את המרובה

בדרך כלל המושג "החזיק המועט את המרובה" נאמר בקשר לדבר גשמי - לשטח או נפח בחללו של העולם שלמרות שקטן יחסית, מחזיק בתוכו דבר הרבה יותר גדול ממנו. אבל ניתן להרחיב את המושג הזה לכלול גם נושאים רוחניים.

ונסביר:
ביום השלישי לבריאה כתוב:
בראשית פרק א' פסוק ט':
"ויאמר אלקים יקוו המים אל מקום אחד"

מהפסוק הזה דורש המדרש "שהחזיק המועט את המרובה":
בראשית רבה (ה', ז'): "בנוהג שבעולם אדם מפנה כלי מלא בתוך כלי ריקן שמא כלי מלא בתוך כלי מלא? כל העולם כולו מים במים ואת אומר אל מקום אחד. אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה. ודכוותה (במדבר כ') 'ויקהילו משה ואהרן', אמר רבי חנינא כמלא פי כברה קטנה היתה וכל בני ישראל עומדין בא אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה..."

בדומה לים (המועט - "מקום אחד") שמחזיק כל המים בעולם (המרובה), המדרש מביא עוד דוגמאות שבהם החזיק המועט את המרובה.

במישור הרעיוני אפשר להגיד שהביטוי "יקוו המים אל מקום אחד" מדבר:
1) בתורה ("המים", 'התורה' נמשלה למים)
2) ובבני ישראל ("אל מקום אחד", "אין כעמך ישראל גוי אחד בארץ")

ידוע שבני ישראל הם 'המעט' מכל העמים וכמו שכתוב:
דברים פרק ז' פסוק ז':
"לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים"

וגם ידועה שהתורה הקדושה 'מרובה' (מכיל הכול) , כמו שכתוב:
איוב יא, ט': "אֶרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי יָם"
שפת אמת: "תורת ה' תמימה. פי' 'תמימה', שלימות. שיש בכל אות הכול"
אור גדליהו: "כל חלקי התורה אפילו הפשט שבתורה ארוכה מארץ מדה"
ועוד:
התורה נמשלה למים - 'מה מים מסוף העולם ועד סופו כך תורה מסוף העולם ועד סופו'

לבני ישראל תורה רחבה מני- ים ומצוות לאין מספר, הלכות ואגדות, והאדם יכול לפתוֹר הכול על פי דעת התורה. והם (בני ישראל) מחזיקי הדת.

ופלא בדבר:
בני ישראל ("גוי אחד בארץ") שהם מבחינת "המועט" (בין העמים) מחזקים את (כל המים) התורה "המרובה" (מכל חכמה ודעת).
וזה עוד מקרה של 'מחזיק המועט את המרובה'.

* * * * * * *

רעיונות מוסר

המילה 'מוסר'

מומלץ ללמוד דברי מוסר (באופן כללי ובמיוחד) לקראת ימים הנוראים.
כידוע דרך התשובה כולל כמה שלבים, חרטה על החטא, עזיבת החטא, וקבלה לעתיד לא לחזור על החטא.
ואולי יש רמז במילה '**מוסר**' לדרך התשובה.

'**מוסר**', אותיות: **מ', ו', ס', ר'**
אות **מ'** - מתחרט
אותיות **ו', ס', ר'**, - 'וסר'

רמז שלימוד 'מוסר' יעזור למי שרוצה לחזור בתשובה.
0התוצאה מלימוד '**מוסר**' - שהאדם '**מ**תחרט' על דרכי העבר, '**וסר**' מדרכי העבר לתמיד.

* * * * * * * * *

כח המוסר

לפי הרבי מברדיצ׳ב:
׳כוח התשובה יכול להפוך רע לטוב ומר למתוק׳.

וכדי לדעת איך לעשות תשובה ולהפוך רע לטוב צריך ללמוד מוסר.
והרמז:
המוסר עולה 311 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **317**
רע לטוב עולה **317**

לימוד ׳**המוסר**׳ הכרחי כדי לחזור בתשובה ולהפוך ׳**רע לטוב**׳.

* * * * * * * *

מוסר הפרשיות

רצף הפרשיות בספר דברים לקראת ימים הנוראים:
"**ראה**", "**שופטים**", "**כי תבא**", "**כי תצא**", "**נצבים**", "**וילך**", "**האזינו**", "**זאת הברכה**"

לרמוז:
"**ראה**"– תשים לב (תראה בשכל שלך)

"**שופטים**"– שהאדם נשפט (נידון) כל יום על כל מעשיו

ולפיכך כך מוסר לעצמך, ובין הזמן:
"**כי תבא**"– שבאת לעולם (שנולדת), והגעתה לחיוב המצוות

לבין הזמן:
"**כי תצא**"– שתצא מן העולם (שנפטרת)

"**נצבים**"– כל יום של השנה תהיה ניצב לפני ה' לשמור דבריו
("נצבים אתם היום כלכם לפני ה'")

ורמז:
נצבים באתב"ש: **טהשמי** עולה 364 ועוד המילה עולה **365** (למספר ימים בשנה האזרחית)

"**וילך**"– וככה תמשיך ללכת במשך כל ימיך

במצב:
"**האזינו**"– להאזין לשמור מצוותיו

כדי:
"**זאת הברכה**"– לזכות בברכה הטוב
("מה רב טובך אשר צפנת ליראיך")

* * * * * * * *

אמת ושקר

המילה "**אמת**" בנויה מהאות הראשון, ומהאות האמצעי, ומהאות האחרון של האלף בית (אותיות: א', מ', ת').

לומר לך שיהיה דבורך 'אמת' מתחילה (ובאמצעה) ועד סופה.
כי למרות שמתחיל עם האמת קל מאוד להיכשל ולגמור עם השקר.
ורמז לדבר:
המילה 'שקר' אותיותיו נמצאים מקושרים ברצף לקראת סוף האלף בית (ק', ר', ש').
וכאילו השקר אורב למדבר האמת עד סוף דבריו.

חז"ל אומרים, 'אין דברי שקר שאין בו קצת אמת'.
ומעניין הדבר:
'**שקר**' עולה **600**
'**אמת**' עולה **441**
האמת הוא יכול להשתלב בתוך השקר (ערכו של האמת פחות).
ועוד:
ההפרש בין אמת לשקר זה 'קטן'.
קרי ההפרש בין ערך המילה **אמת** לערך המילה **שקר** זה **159** (600 - 441) המילה '**קטן**'.
והמוסר כאן:
צריך להיזהר מאוד כי שינוי 'קטן' של האמת יכול להוביל לשקר.

* * * * * * * * *

אמת ושקר

לפי חז״ל:
לפני שהאדם נולד בא מלאך ומלמד אותו את כל התורה כולה. ולפני יציאתו לעולם הוא משכח לו את כל מה שלמד. לפי זה האדם בא ממציאות של ׳אמת׳ ונולד למציאות של ׳אמת׳. הלואי שהוא ימשיך ככה בעולם הזה (עולם השקר).
אבל אם האדם מחליף עולם של אמת עם עולם של שקר (והוא לא חוזר) הוא יגיע לדין אש של גיהנם.
ורמז לדבר מהעונש – **׳אש׳**:
ראשי תיבות של המילה **׳אמת׳** והמילה **׳שקר׳**, אותיות **א׳, ש׳**, המילה **׳אש׳**.
בגלל שבסופו של דבר הוא עבר מעולם של **׳אמת׳** לעולם של **׳שקר׳** (הרמוז באות א׳ ואות ש׳) הוא יגיע לדין, הנובע מבחירתו, דין של **׳אש׳** (בגיהנם).

* * * * * * * * *

עצי שטים

כתוב במלאכת המשכן:
שמות פרק כ״ו פסוק ט״ו:
״ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים״

ונגיד במישור המוסרי:
״עצי שטים עמדים״
״**עצי** – צדיקים (עץ כינוי לצדיק. ולפי, משלי י״א, ל׳: ״פרי צדיק עץ חיים, ולקח נפשות חכם״. מעשיו של צדיק כמו עץ חיים.)

שטים – בשטים בערבות מואב, בחטא שעשו בשטים עם נשי מדין
(הקרשים עשויים מעץ שטים לכפר על החטא שעשו בשטים ולפי, בעל הטורים: ״לכפר מעשה שטים״)

עמדים – קיימים עכשיו ולעתיד לבוא.
במשכן מעמידים הקרשים לפי גדילתם (גמרא יומא ע״ב, א׳).
עומדים זקופים למעלה ולא שוכבים (רש״י).
והרמז: הצדיקים צריכים להיות עומדים כפי גדילתם.
הם צריכים להיות עם רגליהם למטה מעורבים עם הבריאות,
ועם ראשם למעלה בענייני קדושה (ולא למטה בחבלי העולם הזה).

״עצי שטים עמדים״
אלו שהיו צדיקים בשטים, הם אלו שלא שכבו עם נשי מדין בזנות ולא כרעו לע״ז שלהם, אלא הם ׳עמדו׳ בצדקתם.
(לא שכבו ולא כרעו אלא עמדו).
ועוד:
אלו שהיו הצדיקים (באותו דור, בשנת הארבעים ליציאת מצרים), ולא נפלו קרבן לנכלי אנשי מדין בשטים, הם קיימים (לא נספו במגפה ולא נהרגו על ידי הדיינים), והם ׳עומדים׳ לעתיד לבוא. וזכותם עומדת להגן על בני ישראל (כמו שמגן קיר של עץ).

ועוד:
רמז לרמה של צדיק:
הקרשים, הצדיקים, צריכים להיות ברמה רוחנית גבוהה מאוד. ברמה של:
״**עצי שטים עמדים**״ – ברמה של דור הצדיקים שהיו בבני ישראל בשטים.
גדורים בעריות ונקיים מדברים חיצוניים.

ועוד:
קרש עולה **600**
ציצית עולה **600**
הקרשים הם דברים החיצוניים במשכן. מה שרואים מבחוץ.
דומה לציצית על הגוף שלובשים כבגד עליון מבחוץ ורואים אותם.
ומונעים מלחטוא.

וגם:
"**הקרשים**" עולה **655**
אנשים צדיקים עולה **655**
נפש טהורה עולה **655**

וכתוב:
ברכות כ"ח, א': "כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש"
והרמז המוסרי:
'**אנשים צדיקים**', צריך שיהיה תוכם כברם, בפנים כמו בחוץ –
צריך להיות להם '**נפש טהורה**' מבפנים, ועטופים בקדושה כמו '**ציצית**' מבחוץ.
ואז יהיה להם יראת שמים תמיד ומותר להם לקרב לעבודת הקודש.

* * * * * * * * *

הלבנת פנים

"נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש ולא ילבין פני חברו ברבים"
הרעיון הזה של חז"ל מופיע בכמה מקומות בגמרא: מסכת ברכות מ"ג, ב', במסכת כתובות ס"ז, ב'. והמקור לזה מתמר שלא גילתה שהיא נתעברה מיהודה (רש"י בראשית ל"ח, כ"ה).

ואולי יש כן עוד רמזים במישור המוסרי שניתן ללמוד מסגנון לשון הפתגם.
כתוב "נוח לו", ולא כתוב 'טוב לו' או 'רצוי לו'.
ואולי שימוש במילה 'נוח' זה רומז לנח שהיה איש תמים וצדיק בדורותיו. כי הדבר הבולט אצל נוח זה שכול דבר שנאמר לו לעשות הוא עשה בלי להגיד מילה. אנחנו לא מוצאים שום דיבור של נוח בחומש (לא כתוב ויאמר נח, וידבר נח, ויען נוח).
והמסר המוסרי מזה: שתיקה.
גם אם יש לך משהו להגיד על חברך – תשתוק ואל תדבר. תתנהג כמו נח.

ועוד:
אברהם אבינו נקרא 'חבר נאה'.
<u>בראשית רבה פ"ד, י"ג</u>: "וישלחו מעמק חברון (בראשית ל"ז, כ"ד) והלא אין חברון אלא בהר? אמר רבי אחא: להשלים העצה העמוקה שנתן הקב"ה בינו ובין חבר נאה שקבור בחברון - ועבדום וענו אותם"

תרח אביו היה אחד מתולדותיו של נוח (שיצא מלמך, זרעו של שם בן נוח, אחרי כמה דורות) היו לתרח 3 בנים. נחור, אברם, והרן.

לפי המדרש אברם נזרק לתוך כבשן האש של נמרוד כי לא נכנע לדרישות של נמרוד לעבוד ע"ז, והוא ניצול. הרן אחיו הסתפק מה לעשות ובסופו של דבר (אחרי שראה שאחיו ניצול) כאשר שאלו אותו למי אתה? הוא החליט לקפוץ לתוך כבשן האש, והוא נספה ("וימת הרן על פני תרח אביו").
ובמעשהו זו הוא מנע מלגרום בושה לרבו, לחברו, לאחיו אברם, שלימד את כולם שה' הוא אחד והוא הבורא, ואין עוד מלבדו.
אפשר להגיד שבמידה מסוימת הרן הפיל את עצמו לתוך כבשן האש ולא הלבין פני חברו (אברהם אבינו) ברבים.

ואולי זה עוד מסר המוסרי הרמוז בסגנון הלשון:
"**נח לו לאדם**" – תשתוק ולא תדבר. ואם אתה לא יכול:
"**שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש**" – בדומה להרן, שקפץ לתוך כבשן האש ממש.
"**ולא ילבין פני חברו ברבים**" – ולא הלבין פני אברם אחיו בבושה לפני נמרוד ואנשיו.

* * * * * * * * *

"ועל כולם"

בווידוי ביום הכיפורים אנו אומרים בן קטע לקטע:
"ועל כלם סלח לנו מחל לנו כפר לנו"

ופשוטו של דבר שאנו מבקשים כפרה, מחילה, וסליחה על כל מה שאמרנו.

במישור הרעיוני יש כאן רמז מהמילים "ועל כלם" (המילה כולם, בלי האות ו'):
"**כלם**", אותיות: **כ', ל', ם'**
כ' – כבד, כליות
ל' – לב
ם' – מוח

כאילו אנו כוללים בתוך בקשתנו, לא רק כפרה ומחילה וסליחה על החטאים שהזכרנו, אלא גם על מה שעשינו, שנתנו לאברים האלו לגרום לנו לחטוא, כי לא שלטנו עליהם מספיק, והם: הכבד, הכליות, הלב, והמוח.

בספרים מובא כי הנשמה משכנה במוח, הרוח משכנה בלב, והנפש בכבד.

על פי החסידות המוח מסמל את המוחין של האדם כלומר את שכלו, ואלו הלב מסמל את המידות של האדם.

לפי אנשי המוסר, המוח מושב המחשבות, השכל הלב מושב הרגשות, הכבד מושב התאוות (של הנפש), והכליות מושב המצפון.

ועל זה אומרים אנשי המוסר:
כאשר אדם נותן המוח לשלוט עליו הוא **'מלך'** (אות מ' ראשון)
כאשר אדם נותן הלב לשלוט עליו הוא **'למך'** (אות ל' ראשון)
כאשר האדם נותן הכבד לשלוט עליו הוא **'כלם'** (כלום, אות כ' ראשון)

* * * * * * * * *

יצר הרע

יצר הרע נקרא 'אבן', ולפי:
איוב כ"ח: "אבן אופל וצלמות"
מקץ רבה (פ"ט, א'): "נעקר יצר הרע מן העולם אין אופל וצלמות בעולם"
יחזקאל ל"ו, כ"ו: "והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב חדש"
בלוחות הברית, התורה כתובה 'על' לוחות 'אבנים'.

והמוסר השכל כאן:
התורה היא סם החיים והתבלין נגד יצר הרע.
וכדי לשלוט על יצר הרע (על האבן) צריך לשים מצוות התורה 'על' האבן (ולא להפך).
כי כאשר האדם עסוק בלימוד וקיום המצוות לא יהיה לו זמן (או פנאי) להגיע לרובד התחתון (לאבן) ליצר הרע, כי התורה (איוב כ"ח, י"ג) "רחבה מני ארץ ועמוקה מני ים", והיא מעל האבן. והוא יכול לעסוק בה כל ימיו ולהינצל מהיצר.

ורמזים שקיום המצוות ולימוד התורה כנגד היצר:
'קיום המצוות'
באתב"ש:
דמפי ציהפפא עולה **400**
יצר רע עולה **400**

וגם:
'אבן'
באתב"ש:
תשט עולה 709 ועוד 3 אותיות עולה **712** ועוד המילה עולה **713**
קיום המצוות עולה 703 ועוד 10 אותיות עולה **713**
לימוד תורה עולה 701 ועד 9 אותיות עולה 710 ועוד 2 מילים עולה **712**

ועוד:
יצר הרע עולה **575**
תאוה באתב"ש: **אתפץ** עולה 571 ועוד 4 אותיות עולה **575**
תאוות עולם הזה סוג של יצר הרע.

* * * * * * * * *

מכשול היצר

כתוב על יצר הרע:
ברכות ס״א, א׳: ״אמר רב יצר הרע דומה לזבוב... ושמואל אמר כמין חטה הוא דומה...״

תפקידו של יצר הרע, הדומה לזבוב או כמין חטה (חיטה) , להחטיא את האדם.
חטה עולה **22**
זבוב עולה 17 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **22**
חטא עולה 18 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **22**
וגם:
זבוב עולה 17 ועוד המילה עולה **18**
חטא עולה **18**

ומלחמתנו היום-יומית זה ׳לשלוט על היצר׳ כדי למנוע ממנו להביא אותנו לעשות ׳מעשים רעים׳:
לשלוט על היצר עולה **780**
מעשים רעים עולה **780**

כי כאשר אבותינו נכשלו במכשול של יצר הרע, קרי מכשול של ׳**זבוב**׳ או של ׳**כמין חטה**׳,
קבלו עונש של ׳**שעבוד מלכויות**׳:
זבוב באתב״ש: **עשפש** עולה **750**
שעבוד מלכויות באתב״ש: **בזשפק יכלפמפא** עולה **750**

ונחרבו בתי המקדש ובסוף הגיעו ״שעירה״, לשעבוד אדום:
״**כמין חטה**״ עולה **142**
מכשול באתב״ש: **ילבפך** עולה **142**
שעירה באתב״ש: **בזמגץ** עולה **142**

״**שעירה**״ עולה 585 ועוד 5 אותיות עולה **590**
״**אדום**״ באתב״ש **תקפי** עולה **590**

ולצערנו, אנחנו עדיין שם בגלות אדום, ובית המקדש עדיין לא נבנה, כי לא הצלחנו להתגבר על מכשול היצר, ולפי הנאמר על בית המקדש:
ירושלמי יומא ה׳, א׳: ״כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו״

* * * * * * * * *

יצר הרע דומה לאבן

גשמיות עולה **759**
אבנים באתב״ש : **תשטמי** עולה **759**

חז״ל דימו את יצר הרע לאבן. המילה ׳אבנים׳ רמז למילה ׳גשמיות׳ של העולם הזה הנשלט על ידי יצר הרע. שתמיד מנסה להפיל את האדם בגשמיות העולם הזה ולמנוע ממנו לעלות ברוחניות.

* * * * * * * * *

טיפול ביצר הרע

כתוב:
שמות פרק י"ד פסוק כ"ז:
"**וינער ה' את מצרים בתוך הים**"
רש"י (על המילה "וינער"): "טירוף בלשון ארמי"

כך היה דין של הגוי שהעבידו את בני ישראל בפרך.
(ולפי הנאמר לאברהם אבינו בברית בן הבתרים: "גם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי").

ובמישור הרעיוני, רמז מוסרי:
גם יצר הרע מנסה (בהתחלה) להשתלט על האדם בפרך (בפה רך), וכך זה דינו (לטפל בו):
"**וינער**" – הדרך לנקות את עצמך (כמו שמנערים את הבגד להוציא האבק)
"**את מצרים**" – מיצר הרע (מצרים רמז ליצר הרע המצר אותך)
"**בתוך הים**" – בתוך התורה (התורה נמשלה למים ולים)
לקחת את עצמך לבית המדרש ללמוד תורה

ואז:
שמות פרק י"ד פסוק כ"ח:
"וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד"

"**וישובו המים ויכסו**" – למוד התורה מבטל,

"את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה"– כל תחבולות ומתקפות של יצר הרע
(הרמוז בהרכב והפרשים וכל חיל פרעה מלך מצרים שבאים לתקוף, כי למרות שבתחילה בא היצר בפה רך, בסוף עובר היצר למלחמה ממש. ועוד, "לכל חיל פרעה", המילה "פרעה" כולל 4 אותיות עולה 359 למנין המילה 'שטן'.)

"הבאים אחריהם בתוך הים" – כל שבאים בתוך הים, כל תחבולות של היצר שבאים במגע עם לימוד התורה, בבית המדרש,
ורמז:
"**הבאים אחריהם בים לא נשאר**" עולה **956**
בית מדרש עולה **956**

"**לא נשאר בהם עד אחד**"– לא יישאר מהם שום דבר (אפילו דבר אחד).
ורמז:
"**לא נשאר בהם עד אחד**"
באתב"ש:
כת טבתג שצי זק תסק
סוף תיבות, אותיות: **ת', ג', י', ק', ק'** עולה **613**
תרי"ג עולה **613**
לא יישאר כוח ליצר הבא במגע עם **תרי"ג** המצוות.

כי למוד התורה לא רק מחליש (ומבטל השפעת) יצר הרע, התוקף מבפנים, אלא גם מגן על

בני ישראל מבחוץ, ולפי הרמוז לפני כן:
שמות פרק י"ד פסוק כ"ב:
"ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם"

"ויבאו בני ישראל בתוך הים – כאשר בני ישראל נמצאים בתוך ים התורה (בביתי מדרשות).

והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" – התורה מגינה עליהם מפורעניות מכל הכוונים. ומונע גם מהם לסטות לימין או לשמאל מהדרך הנכונה.

ועוד רמזים:

1) **"אחריהם בים לא נשאר"**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ם', ב'+ם', ל'+א', נ'+ר'** עולה **364**
השטן עולה **364**

2) **"את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר"**
סוף תיבות, אותיות:
ת', ב', ת', ם', ל', ל', ה', ם', ם', א', ר' עולה **1228**
תורה בכתב ובעל פה עולה **1228**
לימוד התורה (בכתב ובעל פה) מבטלת השפעת היצר (הרמוז במילים "כל חיל פרעה").

* * * * * * * * *

"ישכנו נחש"

קהלת פרק י' פסוק ח': "...**ופורץ גדר ישכנו נחש**"

מי שמתרשל במצוות דרבנן ועובר במזיד על תקנות חז"ל "ישכנו נחש'.
"**ופורץ גדר**" עולה 589 ועוד 8 אותיות עולה **597**
מצוות דרבנן באתב"ש: **יהפפא קגשטט** עולה **597**

תקנות חז"ל מכונים 'סייגים', 'סייג' זה 'גדר' למנוע מהאדם לחטוא, למנוע ממנו ליפול לידי היצר. וכתוב באבות פרק א' משנה א':
"**ועשו סיג לתורה**" באתב"ש: **פזבף חמר כאפגץ** עולה **611**
(סייגי חז"ל שווים לתורה)

ובמישור הרעיוני:
"**ופורץ גדר**" – בגלל שהתרשל הוא נתן פרצה ליצר הרע להתחבר אליו.
ויצר הרע מכונה 'נחש' (נחש הקדמון שהסיט את חוה –יצר הרע, שטן).

'**נחש**', אותיות: **נ', ח', ש'**
נ' – נעשה
ח' – חבר
ש' – שלך
"**ישכנו נחש**" –יצר הרע 'נעשה חבר שלך'.
בגלל הפרצה נתת ליצר הרע להתחבר אליך להכשיל אותך עוד ולפי, "עבירה גוררת עבירה".

היצר עומד על הגדר ומחכה לפרצה כדי לנשוך, ולפי:
יצר עולה 300 ועוד 3 אותיות עולה **303**
גדר באתב"ש: **רקג** עולה **303**

'פורץ גדר' מכניס 'יצר הרע' אליו, ולפי:
"**פורץ גדר**" עולה **583**
יצר הרע עולה 575 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **583**

* * * * * * * * *

לגוף טוב- שתיקה

"לגוף טוב משתיקה" עולה **991**
"סיג לשתיקה חכמה" עולה **991**

* * * * * * * *

מידת סדום

אבות פרק ה' משנה י':
"שלי שלי ושלך שלך זו מידה בינונית ויש אומרים זו מידת סדום"

נשאלת השאלה, מה רע בזה?
הלא בלעם בירך את בני ישראל (משלי ג', ו') "עם לבדד ישכון", שהבידוד מידה טובה.
אלא מדובר כאן על בני ישראל כעם כלפי אומות העולם. שבני ישראל מופרדים בהתנהגותם משאר אומות העולם. בני ישראל גדורים בעריות, שואפים לדעת ולשמור דרך ה', ועושים חסד אחד עם השני.
לעומת זאת אנשי סדום מופקרים בעריות ומופרדים אחד מהשני ולא עושים חסד כלל אחד עם השני.

ומעניין הדבר:
האות **ס'** והאות **ד'** משותפים למילה **'חסד'** וגם למילה **'סדום'**.
השוני בניניהם זה אות **ח'** (העולה 8) במילה חסד לבין אותיות **ו', ם'** (העולה 46) במילה סדום. ההפרש בין **46** לבין **8** זה **38**, מנין המילה **'לבו'**, ומנין המילה **'בלבד'**.
(חסד + בלבד = סדום)

וכאן זה רמז לדבר מוסר. **לבו** הרע של איש מסדום נותן לו לעשות חסד עם עצמו **בלבד.** אין חסד ביניהם, רק חסד כלפי עצמם, כל אחד עושה חסד עם עצמו ולא עם הזולת.

ונגיד עוד, כאשר מעשה החסד בא מלבו זה חסד אמיתי. אבל כאשר החסד לא בא מלבו, קרי - הלב מחוץ למעשה החסד, זה מידת סדום ('חסד' + 'לבו' = 'סדום', לבו מחוץ לחסד).

* * * * * * * * *

מידת סדם

אבות פרק ה' משנה י':
"**האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית, ויש אומרים זו מדת סדם**"
"מדה בינונית"– לא עושה רע לזולת אבל גם לא עושה טוב לזולת, אדיש.
יש אומרים (ראה דברי רבי יצחק עראמה, בספרו "עקידת יצחק") כאשר יחיד מתנהג ככה זו מידה בינונית, אבל כאשר ציבור מתנהג ככה זו:
"מדת סדם"–הקמצנות והאדישות לזולת יכול להביא להתנהגות של אנשי סדם.
(אולי ליחיד לא ממש התנהגות של אנשי סדום אבל הוא קרוב להגיע לזה)

"**סדם**" באתב"ש: **חקי** המילה '**יקח**' (בכיוון הפוך).
המילה "סדם" רומז על התנהגות של אנשיה, התנהגות 'יקח'.
בסדום, כל אחד דואג לעצמו, לא אכפת לו מהשני.
וזו מידת 'יקח' חד צדדית, שכל אחד לוקח את שלו ולא נותן לזולת.
וזו יכול להביא למידת הרשע:
"**האומר שלי שלי ושלך שלי, רשע**"
כאן מידת 'יקח' דו צדדית, כל אחד אומר אני לוקח את הכול.
כל אחד לוקח את שלו, וגם רוצה לקחת את של הזולת.

ודינה של סדום ידוע:
"**סדם**" עולה 104 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **108** למנין המילה '**גיהנם**'.
זוהר: "רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, אמר רבי יהודה לרבי יצחק, הדין שעשה הקב"ה בהמבול והדין שבסדום שניהם דינים של גיהנם, כי הרשעים שבגיהנם נידונים במים ובאש. אמר רבי יצחק סדום נידונה בדינה של גיהנם..."

* * * * * * * *

רוני בלילה

איכה פרק ב' פסוק י"ט:
"**קומי רוני בלילה לראש אשמורות**"
מצורע רבה (י"ט, א'): " ר"י אומר אין רנה של תורה אלא בלילה שנאמר (איכה ב') 'קומי רוני בלילה' "

חז"ל דורשים את הפסוק הזה על לימוד תורה בלילה.
ובמישור הרעיוני:
"**קומי רוני בלילה**", ראש תיבות, אותיות: **ק', ר', ב'**, המילה '**קרב**'.
לרמוז לך, תלמד תורה בלילה כדי לנצח במלחמה (קרב) עם היצר.

ועוד:

1) "**רוני בלילה**"
באתב"ש:
גפטם שכמכץ עולה 602 ועוד 9 אותיות עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.

2) "**קומי רוני בלילה**"
באתב"ש: **דפים גפטם שכמכץ** עולה **736**
ללמוד התורה עולה 726 ועוד 10 אותיות עולה **736**

* * * * * * * * *

חכ"ם

אם עוברים מצווה מן התורה (בשוגג או במזיד) חייבים עונש.
בשוגג קרבן חטאת, במזיד בלי התרעה כרת (מיתה בידי שמים), במזיד והתרעה מיתה בידי בית דין (אחד מחמשת מיתות בית דין המנויים בווידוי של יום הכפורים).
העונשים למי שעובר על אחת ממצוות התורה הם:
חטאת, כרת, מיתה, ראש תיבות **ח', כ', מ'**, המילה '**חכם**'.
רמז, שכדי להינצל מעונשים של '**חכם**' צריך ללמוד מחכם ולהתנהג כמו חכם.
כי חכם עיניו בראשו, והוא רואה את הנולד – את המכשולים שעלולים לבוא על ידי מעשיו והוא נזהר מהם.

* * * * * * * * *

העובר על לשון הרע

מביא ר' יונה (בשערי תשובה) שמי שעובר על לשון הרע כאילו עובר גם על עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים.

ולומדים את זה מפסוקים הקשורים לעבירות האלו ושיש בהם המילים 'גדלה', גדול, גדלות. ובגלל שכתוב בלשון הרע בלשון רבים "גדלות" - כאילו כולל כל היתר שבהם גם יש המילה גדול.

ונראה להוסיף:
המכנה המשותף בין הפסוקים זה על בסיס אותיות: **ג', ד', ל'**.
ובזה יש רמז לכל העבירות:
ג'- גלולים (עבודה זרה) , גילו (עריות)
ד' –דמים (שפיכת דמים)
ל'- לשון (הרע)

* * * * * * * * *

"נצר לשוני מרע"

<u>תהלים פרק ל"ד פסוק י"ד:</u>
"**מי האיש החפץ חיים**" עולה **617** למנין המילה '**הדברות**'.
("כי חיים הם למוצאיהם")

"נצר לשוני מרע"
"**לשוני מרע**" באתב"ש: **כבפטם יגז** עולה **248** למנין '**רמ"ח**'.
כי שמירת הלשון שומר על רמ"ח אבריו של האדם.

* * * * * * * *

"נצור לשונך"

לפי המלצת הגמרא (גמרא מסכת ע"ז) מי ששומר על לשונו זוכה לחיים בעולם הזה ובעולם הבא, ולפי:
"**מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע**"
"חיים" משמעו, בעולם הזה ובעולם הבא.
ורמזים:

1) "**נצור**" עולה 346 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **351**
חיי עולם הזה ועולם הבא עולה **351**

2) "**ימים לראות טוב נצור לשונך מרע**"
באתב"ש:
מימי כגתפא נפש טהפג כבפטל יגז
סוף תיבות, אותיות: **י', א', ש', ג', ל', ז'** עולה **351**
חיי עולם הזה ועולם הבא עולה **351**

3) "**נצור לשונך מרע**" ראש תיבות, אותיות: **נ', ל', מ'** עולה **120**

4) "**לשונך מרע**" באתב"ש: **כבפטל יגז** עולה 161 ועוד 2 מילים עולה **163**
עולם הזה עולה **163**

5) "**לשונך מרע**" באתב"ש: **כבפטל יגז** עולה **161**
עולם הבא עולה 154ועוד 7 אותיות עולה **161**

מי ששומר לשונו יזכה לחיים ארוכים, עד 120 בעולם הזה, ולחיים בעולם הבא.

* * * * * * * * *

ערל

המילה "ערל" כיניו ליהודי שלא נימול, וכינוי גנאי לגוי ולפלשתי. וכינוי לדברים טמאים ולא טובים.

המילה "ערל" פרושה אטום ומכוסה. הערלה מכסה חלקים של גוף האדם (פה, אוזן, לב). פרי העץ שהוא ערלה מכוסה מאתנו במובן שאסור לנו לאכול אותו.

יש גם צד נוסף במילה '**ערל**'. מתוך אותיות המילה "ערל" יש רמז לדברים בגוף האדם שמורכים לכסות בזמן התפילה (ואם לא תפילתו גנאי הוא לא, ואסור), והם:

"**ערל**", אותיות: **ע', ר', ל'**
ע' – ערווה (כיסוי בשר ערווה)
ר' – ראש (כיסוי הראש)
ל' – לב (כיסוי הלב)

* * * * * * * * *

להיות בשמחה תמיד

רבי נחמן מברסלב כותב בספריו:
'מצווה גדולה **להיות בשמחה תמיד'**
וגם כתוב על חודש אדר (גמרא מסכת תענית כ"ט, א'):
"**משנכנס אדר מרבין בשמחה**"

כתוב "מרבין" בשמחה. בחודש אדר מוסיפים שמחה, כי על האדם 'להיות בשמחה תמיד' - שמח כל יום.
ורמז לדבר:
'שמחה' עולה **353**
בשנה רגילה יש 354 ימים (6 חדשים מלא ו6 חדשים חסר). האדם צריך להיות שמח כמניין המילה 'שמחה', קרי 353 ימים בשנה.
אבל יום אחד בשנה אין שמחה- יום תשעה באב ("משנכנס אב ממעטים בשמחה"). יום של אבלות על חורבן שני ביתי המקדש (הסתלקות השכינה, וגלות בני ישראל מארצו).

ועוד:
'להיות בשמחה תמיד', סופי תיבות, אותיות: **ת', ה', ד**, עולה **409**
בית המקדש הראשון עמד 410 שנה. בזמן בית המקדש הראשון היה שמחה תמיד, קרי במשך **409** שנה (כל יום). אבל בשנת 410 לבנייתו נחרב הבית.

ועוד:
'להיות בשמחה תמיד', ראשי תיבות, אותיות: **ל', ב', ת'**, המילה **תבל** (בכיוון הפוך).
<u>גמרא מסכת שבת, קי"ט, ע"א</u>: "**תבל** (=תבלין) **אחד יש לנו ושבת שמו**"
<u>בראשית רבה י"א</u>: "רבנו עשה סעודה לאנטונינוס בשבת. הביא לפניו תבשילין של צונן, אכל מהם וערב לו. עשה לו סעודה בחול, הביא לפניו תבשילין רותחין, א"ל אותן ערבו לי יותר מאלו. א"ל תָּבֶל (=תבלין) אחד הן חסירין. א"ל וכי יש קלרין של מלך חסר כלום. א"ל שבת הן חסירין, אית לך שבת"
בגמרא ובמדרש שהבינו מדובר על ריחו וטעמו של תבשיל שבת ששונה מתבשיל של ימות השבוע (וכמו שאמרו חז"ל על המילים "לחם משנה" הכתוב בפרשת המן. "משנה" – 'משונה', טעם וריח של המן משונה לטוב בשבת). וזה נותן עונג ושמחה לאדם. ונוסיף:
האדם טרוד כל השבוע בעסקיו. וקשה לו להיות תמיד בשמחה. אבל יום אחד בכל שבוע, בשבת, הוא פנוי מעבודתו ונח ואוכל מאכלים של שבת (תבל) ולומד יותר תורה (סם החיים), וזה נותן לו שמחה גדולה ('להיות בשמחה תמיד', 'תמיד' - לפחות פעם בכל שבוע, בשבת).

ועוד:
'להיות בשמחה', ראשי תיבות, אותיות: **ל',ב'**, המילה **לב**.
השמחה האמתית - שמחת הלב.
(הלב רגיש לשמחה וכאב, "לב יודע מרת נפשו")

* * * * * * * * *

שמחה

החסידים אומרים:
"מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד"

'בשמחה תמיד' באתב"ש: **שביסץ אימק** עולה **613** למנין **'תרי"ג'**.
'בני ישראל' עולה 603 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **613**.
יהודי שמקיים תרי"ג המצות 'בשמחה תמיד', ולפי:
<u>תהילים פקר י"ט</u>: "פקודי ה' ישרים משמחי לב"

ועוד:
יש בשנה רגילה (הלועזית) 365 ימים.
לכאורה צריך להיות בשמחה 365 ימים בשנה. אבל יש 12 יום שאנו באבלות.
צום עשירי בטבת, צום שבעה עשר בתמוז, צום גדליה, ותשעת הימים מראש חודש אב עד עשירי באב ('יכשנכנס אב ממעטים בשמחה'), סה"כ 12 ימים.
(צום אסתר, תענית אסתר, לא בגלל אבלות, הלא הפכה לשמחה)

נשאר 353 יום בשנה להיות בשמחה (365-12 = 353), למנין המילה **'שמחה'** העולה **353**.

ועוד:
כאשר חז"ל אמרו שצריכים להיות בשמחה, הכוונה לשמחה של תורה ומצוות ולא של הוללות (ותענוגי העולם הזה).

ורמז:
'שמ"חה', חיבור של המילה **'שם'** אם האותיות **ח'+ה'** העולה **13** למנין המילה **'אחד'**.
השמחה צריך להיות לשם ה'.

ועוד:
'שמח' באתב"ש: **ביס** העולה **72** למנין המילה **'חסד'**
להיות שמח זה חסד גדול.

ועוד:
'שמחה' עולה **353**
'שמחה' באתב"ש: **ביסץ** עולה **162**
סה"כ עולה **515** (353+162) למנין המילה **'ואתחנן'**.
צריך להתפלל (להתחנן) מתוך שמחה ולא מתוך עצבות.

* * * * * * * *

שמחה קודם לתפילה

לפני פסוקי דזמרה אומרים פרק תהילים - "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד".
"**מזמור שיר חנוכת הבית**", ראש תיבות, אותיות: **מ', ש', ח', ה**, אותיות המילה '**שמחה**'.
רמז לאדם שצריך להתפלל לא מתוך עצבות אלא מתוך 'שמחה' וכובד ראש.

ובסיום השבחים של פסוקי דזמרה, וקבלת עול שמים של קריאת שמע וברכותיה, לפני שמתחילים התפילה עצמה (שמונה עשרה) אנו אומרים:
"...משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם"
"**בשמחה רבה ואמרו כלם**", ראש תיבות, אותיות - **ב', ר', ו', כ'**, אותיות המילה: **ברוך**
כאשר נמצאים במצב '**שמחה**' (רבה) אז לפתוח ב '**ברוך**' – בתפילה שבנויה משמונה עשרה ברכות. "**ואמרו כלם**" – "**כלם**" אותיות "**מלך**", עכשיו במצב הזה לפתוח במילה '**ברוך**' את שבחו של '**מלך**' מלכי מלכים.

* * * * * * * * *

שמח

מי האיש השמח?
שמח, אותיות: **ש', מ', ח'**
ש' – שמירת
מ' – מצוות
ח' – חרות

השמחה האמיתית, שמירת מצוות התורה, כי זה נותן 'חרות', ולפי:
<u>משנה אבות פרק ו'</u>: "אל תקרא חרות אלא חרות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"

* * * * * * * * *

והייתם נקיים

כתוב במסכת שקלים (פרק ג' משנה ב') :
במדבר פרק ל"ב פסוק כ"ב :
"והייתם נקים מה' ומישראל"

משלי (ג', כ"ו) : "ומצא חן ושכל טוב בעיני א-לקים ואדם"

1) "**ומצא חן**" עולה 195 ועוד 6 אותיות עולה **201**
"**נקים**" עולה 200 ועוד המילה עולה **201**

2) "**ומצא חן ושכל טוב בעיני א-לקים ואדם**", ראשי וסופי תיבות, אותיות :
ו+א, ח+ן, ו+ל, ט+ב, ב+י, א+ם, ו+ם עולה **211**
נקיים עולה 210 ועוד המילה עולה **211**

3) "**ומצא חן ושכל טוב בעיני א-לקים**" עולה 891 ועוד 23 אותיות עולה **914**
ונקיים מכל חשש עולה **914**

פקודי רבה (נ"א, ב') : " שנו רבותינו מי שהיה נכנס לתרום את הלשכה לא היה נכנס לא בפרגוד חפות ולא באנפליא שאם יעשיר יאמרו מתרומת הלשכה העשיר שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא יוצאת ידי מקום שנאמר (במדבר לב) ' והייתם נקיים מה' ומישראל' "

4) "**ומצא חן ושכל טוב בעיני א-לקים ואדם**"
ראשי וסופי תיבות, אותיות :
ו'+א', ח'+ן', ו'+ל', ט'+ב', ב'+י', א'+ם', ו'+ם', עולה **211**
ולא באנפליא עולה **211**

5) "**חן ושכל טוב בעיני**"
באתב"ש :
סט פבלך נפש שזמטם עולה 1027 ועוד 4 מילים עולה **1031**
לא בפרגוד חפות ולא באנפליא עולה **1031**

כאשר מתעסקים בממון הצבור צריכים להיות נקיים מה' ומישראל כדי למצוא חן ושכל טוב בעיני א-לקים ואדם וזה דורש להיות נקיים מכל חשש.

* * * * * * * * *

שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך

כאשר קמים בבוקר מהשינה צריכים מיד לטול ידיים 3 פעמים בסרוגים. חז"ל אמרו שזה להעביר את רוח הטומאה השורה על הידיים. או מטעם שבשינה הידיים נגעו במקומות לא נקיים בגוף (ידיים עסקניות הם) או מטעם שאחרי עלות השחר אנו כבריאה חדשה (או מ2 הטעמים יחד).

ואולי יש רמז לזה במה שאומרים מיד אחרי שקמים בבוקר:
"מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרתה בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך"

"**וקיים שהחזרת בי**", ראשי תיבות, אותיות: **ו', ש', ב'**, אותיות המילה '**שוב**'
"**נשמתי בחמלה רבה אמונתך**", ראשי תיבות, אותיות: **נ', ב', ר', א'**, המילה **נברא**.
ביחד המילים, **שוב נברא**
קבלתי נשמתי בחזרה, 'שוב נברא' – עוד הפעם נברא, ואני כבריאה חדשה .
(אם נדייק לפי סדר האותיות כתוב 'ושב', קרי 'ושב נברא', כל יום האדם נברא מחדש כדי שיוכל לשוב בתשובה. קיבל עוד הזדמנות לתקן)

עוד:
"**חי וקיים שהחזרת בי**", ראשי תיבות, אותיות: **ח', ו', ש', ב'**, המילה '**חושב**'
"**נשמתי בחמלה רבה אמונתך**", ראשי תיבות, אותיות: **נ', ב', ר', א'**, המילה **נברא**.
ביחד המילים, **חושב נברא**

כותב הרב שלום ארוש מחסידי ברסלב:
'האדם, הוא הנברא היחיד בבריאה כולה שהמחשבה שלו, היא המעצבת לו את כל החיים. למעשה, המחשבה היא עיקר האדם, מכיוון שהיא זו המובילה אותו ומנהיגה אותו, והעיקר – היא זו שקובעת את חייו אם יהיו טובים או לא.
בתורה מ"ט בליקוטי מוהר"ן, כותב רבנו, שמחשבות טובות - הן יצר טוב, ומחשבות רעות - הן יצר הרע...'

אדם הוא ה '**חושב**' - מחשבות טובות ומחשבות רעות.
הנשמה שחזרת בי מקומה במוחי, במקום המחשבות (כמו שמבקשים לפני הנחת תפילין 'שהנשמה שבמוחי...').
ואולי זה הרמז כאן: '**חושב נברא**' מחדש (המאבק החושב מתחיל כל יום מחדש).

* * * * * * * * *

״גר ותושב אנכי״

אדם צריך להרגיש את עצמו ׳גר׳ בעולם הזה (עולם העובר) - שהוא חי כאן באופן זמני. והוא צריך לשפר מצבו לקראת העולם הבא (עולם הנצח). כי מושבו הקבוע בעולה הבא. כמו שכתוב במדרש:

אבות פרק ד׳ משנה כ״א:

״רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני לעולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין״

ואולי רמז לזה ממה שאמר אברהם אבינו לבני חת:

בראשית פרק כ״ג פסוק ד: ״**גר ותושב אנכי עמכם**״

אור החיים: ״עוד טעם אומרו גר, כי חש לומר על עצמו תושב בעה״ז והוא הפך מדת הצדיקים לזה הקדים לומר גר״

ונשאלת השאלה למה אמר את שניהם ״גר״ וגם ״תושב״.

״גר״ זה אדם זמני במקום. ״תושב״ זה אדם קבוע במקום.

ונראה להגיד (בהתאם לפרוש של אור החיים):

״**אנכי**״ – ״**גר**״ (קרי, המילה ״אנכי״ קשור למילה ״גר״), מבחנתי, האנכי שלי רק ״גר״ כאן (אני זמני בעולם הזה, כי יש לי עולם הבא)

״**עמכם**״ – ״**תושב**״ (קרי, המילה ״תושב״ קשור למילה ״עמכם״), אבל מבחינתכם, בעיניכם, שאתם לא קשורים לעולם הבא (ונמצאים כאן כתושבים), אני ״תושב״.

* * * * * * * * *

כעס

כאשר באים ייסורים על האדם הוא יכול להגיב בצורה לא נכונה, ולכעוס.
ובמיוחד כשהאדם כבר לא זוכר מה הוא עשה שגרם לייסורים האלו.

ההמלצה הנכונה זה להפוך 'כעס' למשהו חיובי.
לחשוב (ואולי לומר) שהייסורים הם כפרת עוונות סתם (סתם - באופן כללי) עבור עוון שהוא עשה ולא יודע או לא זוכר.

כי **כעס**, אותיות: **כ', ע, ס'**, יכול להיות גם:
כ' – כפרת
ע' – עוונות
ס' – סתם

ובזה הופכים את השלילי לחיובי.

* * * * * * * * *

כעס ושמחה

1) **ייסורים** עולה **336**
שמחה עולה **353**
ההפרש בין המילה **ייסורים** והמילה **שמחה** זה **17** המילה **'טוב'**.
אם באים ייסורים על האדם והוא מאמין, 'גם זו לטובה', שזה טוב לו, אז יש לו שמחה (ולא כעס).

2) **כעס** עולה **150**
שמחה עולה 353 ועוד המילה עולה **354**
ההפרש בין המילה **כעס** למילה **שמחה** זה **204** המילה **'צחוק'**.
כאשר בא ייסורים על האדם, או לא מתקיים רצונו, הוא עלול להגיע לידי כעס.
אבל אם האדם יכול לצחוק על הכעס ולהראות שהכול בא לטובה אז במקום להיות בכעס הוא יגיע לידי שמחה (כעס וצחוק מביא לשמחה).

3) **לכעוס** עולה **186**
לשמוח עולה **384**
ההפרש בין המילה **לכעוס** לבין המילה **לשמוח** זה **198** המילה **'צחק'**.
ולפי, "צחק עשה לי אלקים", קרי 'שמחה' עשה לי. צחק זה סוג של שמחה שיכול להתגבר על כעס, ולהביא את האדם לידי לשמחה.

* * * * * * * * *

כעס

<u>רש"י במדבר (ל"א, כ"א)</u> : "לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הלכות גיעולי גוים. וכן אתה מוצא בשמיני למלואים שנאמר, ויקצוף על אלעזר ועל איתמר (ויקרא י', י"ז), בא לכלל כעס בא לכלל טעות. וכן בשמעו נא המורים, ויך את הסלע (לעיל כ', י"א) על ידי הכעס טעה"

יש רמז מאותיות המילה 'כעס' לדברים שבהם כעס ובא לידי טעות, והם:
כעס, אותיות: **כ', ע', ס'**
כ'– כלי מדין (כעס על שרי המלחמה. ואלעזר הכהן זכה להגיד הלכות גיעולי גוים.
דיני טהרת הכלים שבזזו במלחמה)
ע'– עזים (בשמיני למלואים נשרף שעיר ראש חודש ולא נאכל. וכעס משה רבנו על אלעזר ואיתמר)
ס'– סלע (במי מריבה "ויך את הסלע פעמים" במקום לדבר אל הסלע להוציא מים לעדה)

ועוד:
לפי חז"ל: "בגלל שבא לכלל כעס בא לכלל טעות"
כתוצאה מהכעס 'נתעלמה' ממנו ההלכה, הדין.

1) **טעות** עולה **485**
נתעלמה ממנו הדין באתב"ש: **טאזכיץ ייטף צקמט** עולה **485**

2) **טעות** באתב"ש: **נזפא** עולה **137**
נתעלמה באתב"ש: **טאזכיץ** עולה 136 ועוד המילה עולה **137**

3) **לכלל כעס** באתב"ש: **כלכך לזח** עולה 135 ועוד 2 מילים עולה **137**
נתעלמה באתב"ש: **טאזכיץ** עולה 136 ועוד המילה עולה **137**

4) **בא לכלל טעות** עולה 598 ועוד 3 מילים עולה **601**
נתעלמה עולה 595 ועוד 6 אותיות עולה **601**

5) **כעס** עולה **150**
טעה בדין עולה **150**
דין באתב"ש: **קמט** עולה 149 ועוד המילה עולה **150**
טעה באתב"ש: **נזץ** עולה 147 ועוד 3 אותיות עולה **150**

* * * * * * * * *

"מפני שיבה תקום"

כתב שלמה המלך במשלי (פרק כ"ד פסוק ט"ז):
"**שבע יפול צדיק וקם**"
ונראה שהפשט של הדברים זה שצדיק מתגבר על כל בעיה וקם מהנפילות שלו.

אבל כותב הרב הוטנר (כ"ג תשרי, תשע"ג, 10/9/2012)
'החכם מכל אדם אומר "שבע ייפול צדיק וקם", והטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא: אף על פי ששבע ייפול צדיק, מכול מקום הוא קם.
אבל החכמים יודעים היטיב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא ה"שבע הנפילות" שלו. וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. טוב זה יצר טוב, מאוד זה יצר הרע'

ומשמעות הדברים: שכדי להיות צדיק צריך לעבור עקומת לימוד הכרוך בנפילות.
ואחרי ההתמודדות עם הנפילות הבן אדם הופך להיות יותר צדיק.

ואגיד, במישור הרעיוני, כתוב:
<u>ויקרא י"ט, ל"ב:</u>
"מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם,וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן"

"**מפני שיבה תקום**"
הפשט - צעירים קמים לכבוד מי שהגיע לגיל שיבה בגלל שבעיניהם הוא זקן ורכש ניסיון מהחיים וכדאי לכבד אותו.

גם כאן ניתן להגיד שזה מה שחושבים הצעירים.
אבל החכמים יודעים:
"**מפני שיבה**" - מפני הירידות והעליות שעוברים בחיים במשך 70 שנה עד שמגיעים לגיל שיבה
"**תקום**" – הבן אדם, והוא מתחזק וכאילו זה מקים אותו.

* * * * * * * * *

עם לבדד

בלעם אמר:
במדבר פרק כ"ג פסוק ט':
"**הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב**"
בני ישראל הם 'עם בדד'. הם השומרים מצוות ה'.
משלי פרק ג' פסוק ו':
"**בכל דרכיך דעהו**", ראש תיבות, אותיות: **ב', ד', ד'**, המילה '**בדד**'

'**יש בורא לעולם**', ראש תיבות, אותיות: **י', ב', ל'**, אותיות המילה '**לבי**' והמילה '**יבל**'.
צריכים מראש, בבוקר שקמים, להפנים בתוך הלב 'יש בורא לעולם'.
וזה מטרת שנת השמיטה והיובל. לפרסם שהעולם שלו קרי, 'יש בורא לעולם'.

* * * * * * * * *

תפילת עני

תפילת עני חשובה ויקרה לפני ה' כמו שכתוב:
תהילים ק"ב:
"תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו"

ומי העני שתפילתו יקרה? לאו דווקא מי שאין לו כסף (אביון), אלא מי שיש לו המידות הרמוזות באותיות המילה "**עני**", אותיות: **ע', נ', י'**,
ע' – עניו
נ' – נשבר, נדכה
י' – ירא
תפילת עני נקרא 'נשברי לב'.

וכתוב (בזוהר הקדוש) ג' הם הנקראים תפילה, של משה רבנו, של דוד המלך, ושל עני. שבכולם נאמר לשון תפילה ("תפילה למשה...", "תפילה לדוד", "תפילה לעני").

משה רבנו ודוד המלך שניהם במידות האלו (של 'עני').
משה רבנו 'ענו' מכל אדם (בולטת מידת הענווה). ונשבר נדכה בנפשו.
דוד המלך במידת נשברי לב תמיד (כך מעיד בתהילים ל"א, "לב נשבר ונדכה"). וגם במידת הענווה (כך מעיד על עצמו בתהילים כ"ב, ז': "אנכי תולעת ולא איש").
וכולם יראי ה'.

ואמרו חז"ל (ר' יהודה בר שלום בשם רבי אלעזר, שמות רבא כ"ד, א'):
"...זה תפילה וזה תפילה, להודיעך שהכל שוין בתפילה לפני המקום"
תפילת 'עני' יפתח כל הרקיעים (זוהר).
ומוסר טוב לכל יהודי שירכוש לעצמו המידות הרמוזות במילה 'עני'.

ועוד:
'רש' אחד מהשמות של עניות (סוג של עני ביותר). לפי המלב"ם הוא איש שנתרושש מירושתו. ולפי הרש"ר הירש הוא עני שתלוי באחרים ואין לו נכסים.
'אביון' פעם היה עשיר והפך לעני. והוא 'מתאבה' לכל דבר, כי אין לו כלום.
(יוצא במידה מסוימת **'רש'** ברמת **'אביון'** – **אדם בלי ירושה ונכסים**).

וגם כאן ניתן להגיד 'רש' לאו דווקא עני שאין לו כסף, אלא מי שיש לו המידה הרמוזה באותיות המילה "**רש**", אותיות: **ר', ש'**,
ר' – רוח
ש' – שפלה

כאשר אדם מתמנע להיות שר על הצבור יש חשש שכבוד התפקיד ישפיע לרעה על התנהגותו ועל אישיותו. ולפי זה יש סוג של מוסר לאדם הממונה 'שר' על הצבור מאותיות שם התפקיד, מאותיות המילה **'שר'** (שהם גם אותיות המילה 'רש').
שיזכור להיות **ש**פל **ר**וח (לפי אותיות המילה 'שר', ולא גס רוח) בתפקידו.

* * * * * * * * *

כפר

"**כפר**", אותיות: **כ', פ', ר'**
כ' – אות הראשון של 'כפר', אות הראשון של '**כבד**'
פ' – אות השני של 'כפר', אות השני של '**נפש**'
ר' – אות השלישי של 'כפר', אות השלישי של '**יצר**'
הכפרה בא לכפר על המעשים הרעים שנובעים **מהכבד**, מושב הדם שהוא **הנפש**, המוציא המעשים הרעים לפועל בהיותה מושפעת **מהיצר** (הרע, והרצונות).

* * * * * * * * *

לשנות עבור האמת

מובא בספר מסילת ישרים: "אסור לתלמיד חכם לשנות בדבורו חוץ משלשה דברים" ומפרש בסדרת 'ארחות המוסר' על ספר מסילת ישרים (דף 60, על פי הגמרא בבא מציעה (כ"ג, ב'), ששלשת הדברים הם: מסכתא, פוריא, אושפיזא.

במסכתא
(יש בידך מסכת פלונית סדורה בגירסא או לא? ואע"ג שסדורה היא יאמר לו, לאו, ומידת הענוה היא, רש"י)

בפוריא
(שימשת מיטתך? יאמר לו , לאו, מדת הצניעות היא רש"י)

באושפיזא
(שאלוהו על אושפיזו, מארחו, אם קבלו בסבר פנים יפות יאמר לו, לאו,מדה טובה היא כדי שלא יקפצו בו בני אדם שאינן מהוגנים לבוא תמיד עליו ויכלו את ממנו, רש"י)

ולמרות שצריך להיות 'דובר אמת בלבו', תלמיד חכם יכול לשנות מהאמת אם שואלים אותו בנושא, אופיזא, מסכתא, או תשמיש (פוריא).

ורמז לדבר:
"**אמת**", אותיות: **א', מ', ת',**
א' – אושפיזא
מ' – מסכתא
ת' – תשמיש
בנושאים האלו מותר לתלמיד חכם לשנות דבורו.

* * * * * * * * *

מצוות לנשים

מובא בגמרא (מסכת קדושין ל"ה, א') שנשים חייבות מן התורה במצוות אכילת מצה (בליל הסדר), בשמחה (בחג), ובהקהל.
(אמנם דעת אביי בגמרא שלא חייבות מן התורה במצה אלא בקדוש)

ואולי רמז לדבריהם מאותיות השם 'משה':
משה, אותיות: **מ', ש', ה',**
מ' – מצה
ש' – שמחה
ה' – הקהל

ששלושת הדברים הרמוזים מאותיות השם "משה" הם המצוות שהנשים חייבות בהן מן התורה (ולפי שהם הלכה למשה מסיני).

* * * * * * * * *

תשובה ומעשים טובים

<u>משנה אבות פרק ד' משנה י"ג:</u>
"רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצווה אחת קונה לו פרקליט אחד, והעושה עברה אחת קונה לו קטגור אחד, תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות"

המילה '**תם**' רומז על תשובה ועל מעשים טובים, ולפי:
ת'- תשובה
מ'- מעשים טובים

המילה 'תם' בכיוון הפוך זה המילה 'מת'.
רמז: מי שלא עושה תשובה ומעשים טובים, 'מת'.

* * * * * * * * *

גבה לב

כתוב:
משלי פרק ט״ז פסוק ה׳:
״תועבת ה׳ כל גבה לב יד ליד לא ינקה״

נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים (שקולים כנגד ע׳ זקנים) ומתו בהקריבם אש זרה לפני ה׳.
ופרשו לנו חז״ל חלק מהתנהגותם שלא הייתה כהוגן (ראה כלי יקר ויקרא י׳, א׳):

- לא נשאו נשים כי לא מצאו מתאימה לרמה שלהם.
(ולפי המדרש:
רבי לוי אמר, שחצים היו (עץ יוסף - גאים גדולים בדעתם), הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתינות להם מה היו אומרים? אחי אבינו (משה) מלך, אבינו כהן גדול, ואנו ב׳ סגני כהונה, איזו אשה הוגנת לנו?)
- שהורו הלכה בפני משה רבם (בלי לקבל רשות ממשה רבנו)
- כאשר הלכו אחרי משה ואהרן, אמר נדב לאביהוא (או חשבו, מדרש רבה אחרי מות), מתי ימותו שני הזקנים הללו ואני ואתה ננהג את הדור.
(ראה גמרא מסכת סנהדרין נ״ב, א׳, ורש״י:
״ואל משה אמר עלה אל ה׳ ״, מלמד שהיו משה ואהרן הולכים תחילה ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, ואומרים מתי ב׳ זקנים הללו מתים ואנו נוהגים שררה על הציבור״)
- לא נתלו עצה זה מזה

הם הגיסו לבם (כלי יקר), זה סוג של גבה לב.
שחשבו את עצמם יותר חשובים מגדולי הדור, ומנשי הדור.

ורמזים למדה זו אצלם:

1) ״**כל גבה לב**״ עולה 92 ועוד 7 אותיות עולה **99**
זה נדב ואביהוא עולה **99**

2) ״**גבה לב יד ליד לא ינקה**״
עולה 296 ועוד 16 אותיות ועוד 6 מילים עולה **318**
בני אהרן עולה **318**

3) ״**ה׳ כל גבה**״ עולה **86**
נדב ואביהוא עולה **87**

4) "**כל גבה לב יד ליד לא**"
באתב"ש:
לך רשץ כש מק כמק כת
עולה 1680 ועוד 14 אותיות ועוד 6 מילים עולה **1700**
"**ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו**" עולה **1700**

* * * * * * * * *

הר חורב

מלחמת היצר היא מלחמה תמידית.
לפי חז"ל לא יכולנו לעמוד בקשרי המלחמה נגדו אילולי קבלנו נשק כדי להלחם נגד יצר הרע.

ונראה להגיד שיצר הרע קיבל חיזוק ועוד תוספת כוח שליטה על האדם כתוצאה מתבוסתנו נגדו במלחמה הראשונה, בחטא הראשון.
<u>בראשית פרק ג' פסוק ו':</u>
"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל"
שכל הדברים האלו שבהם נכשלו חוה ואדם: טעם, ריח, מאכל, עיניים, תאוה, השכלה, ועוד, הם דוגמאות לחושים ורצונות שבאמצעותם מתגבר היצר עלינו ובאמצעותם מנסה לשלוט בנו.

"**חרב**" מסמל כלי מלחמה. זה הנשק של המלחמה הגשמית. אמנם הלחימה עם היצר הרע הינו מלחמה בכול המישורים, במישור הגשמי, ובמישור הרוחני.
כי היצר חכם וחזק מאוד.

אבל, חסד גדול עשה הקב"ה עמנו שנתן לנו "**חרב**" להילחם בו.
והחרב הוא , סם החיים, התורה, שניתנה לנו בהר סיני, הקרוי הר "**חרב**".
ולפי הקבלה 'התורה' היא 'חרב' המכניעה ומשמידה את הסתרא אחרא.
ואיזה סוג חרב התורה? נראה להגיד:
"חרב פיפיות" – שיש לתורה כוח, כשני חרבות, תורה בכתב ותורה שבעל פה, ופועל נגד היצר במישור הגשמי ובמישור הרוחני.

וייתכן שזו הסיבה שהרבה פעמים הר 'חורב' כתוב "חרב" בלי האות וו - לדמות אותו למקום שבו קבלנו כלי מלחמה. ולפי ההסבר של ד"ר אפרים וחנה הראובני על משמעות המילים 'הר חורב', ההר גם נראה כחרב: "הר חורב יש בא דמיון לחרב. כי לרבים משינוניו כעין צורת כידונים וחרבות".

והדבר הזה רמוז ביציאת בני ישראל ממצרים:
כאשר נודע לפרעה שבני שיראל בורחים ולא חוזרים למצרים הוא רדף אחריהם וניסה להחזירם באמצעות החרב שלו, כמו שכתוב: "**אריק חרבי תורישמו ידי**".
וזה מידה כנגד מידה, כי אמרו לפרעה "**כי ברח העם**" – "**ברח**" אותיות המילה (בכיוון הפוך) "**חרב**".
הם יצאו ממצרים חמושים "וחמשים עלו בני ישראל ממצרים", 'מזוינים', בכלי זין והוא גם השתמש בנשק לנסות להתגבר עליהם.

אבל במישור הרמז הודיעו לפרעה שבני ישראל לא עוצרים במדבר (כמו שהבטיחו "נלך שלשת ימים במדבר"), אלא שהיגע הקץ של שעבודם, 210 שנים, כמניין המילה "**ברח**" (העולה 210) ושהם ממשיכים לנוע לכיוון הר "**חרב**" ("ברח"). ושם הם יקבלו נשק התורה, "וחמשים עלו" יקבלו חמישה חומשי תורה, ולא עוד יהיה ניתן לחזירם לשעבוד גשמי או רוחני בטומאות מצרים.

* * * * * * * * *

ובחרת בחיים

בראשית פרק ב' פסוק ה':
"ויטע ה' אלוקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר"

אדם הראשון היה אז צדיק גמור ונתון בתוך הגן בעדן.
"גן בעדן" עולה **179**

אבל רשע נידון בתוך גיהנם.
גיהנם עולה **108**

ההפרש בין גן בעדן לגהינם זה **71** (179 פחות 108). וכתוב:

ויקרא פרק י"ח פסוק ה':
"ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'"
"**וחי בהם**" עולה **71**.

כאשר הנפש מתחברת עם הגוף (בפעם הראשונה), והאדם נולד, הוא נקי מעבירות ומוכן לגן בעדן. ואם לא יתקלקל הוא יגיע לשם. ומי שחי בדרכה של תורה, שומר הברית והמצוות, קרי 'וחי בהם', הוא מיועד לגן בעדן.
ואם לא, (חס וחלילה) הוא לגיהנם. כי כאשר 'חסר' 'וחי בהם' (חס וחלילה) מתדרדרים לגיהנם.

וכתוב בפרשת נצבים שהבחירה לפנינו הברכה והקללה, החיים והמוות:
דברים פרק ל' פסוק י"ט: "**ובחרת בחיים**"
"**ובחרת**" עולה **616** לערך המילה '**התורה**'.
"**בחיים**" עולה 70 ועוד המילה **71**.

לרמוז שההבדל בין להגיע לגיהנם או לגן בעדן (71) זה לבחור '**בחיים**', קרי דרך '**וחי בהם**'.
ועוד:
"**ובחרת בחיים**", סוף תיבות, אותיות: **ת',מ'**, המילה '**מת**' (בכיוון הפוך).
שאם לא תבחר '**בחיים**', ותבחר 'ההפך', 'בסופו' של דבר אתה '**מת**'.
ואומר לנו התורה:
"**ובחרת**"– תבחר 'התורה'
"**בחיים**" – בסם החיים

* * * * * * * * *

ובחרת בחיים

<u>דברים פרק ל׳:</u>
״**ובחרת בחיים**״
ראש תיבות, אותיות: **ו׳, ב׳**, אותיות המילה ׳**בו**׳.
סוף תיבות, אותיות: **ת׳, ם׳**, המילה ׳**תם**׳.

<u>יהושוע פרק א׳ פסוק ח׳:</u>
״**והגית בו יומם ולילה**״
׳**בו**׳ - בתורה.

ואולי זה המוסר כאן:
״**ובחרת בחיים**״ – ׳**בו**׳ בראש (המילים), בראשית חייך תבחר בדרך התורה למרות שהוא קשה, כי התורה זה סם החיים. ׳**תם**׳ בסוף (המילים), כדי שאחרית חייך תהיה תמים עם ה׳ אלוקיך (״תורת ה׳ תמימה״).

* * * * * * * * *

"תורתי אל תעזבו"

"**וצדקנו במשפט**" באתב"ש: **פהקדטף שיבון** עולה **646**
"**ועניתם את נפשתיכם**" באתב"ש: **פזטמאי תא טובאמלי** עולה **646**
(במדבר כ"ט, ז'- "ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם כל מלאכה לא תעשו")

תשובה עולה **713**
במדבר באתב"ש: **שיקשג** עולה **713**
העושה את עצמו הפקר כמדבר, ישיג תשובה אמיתית.

כדי להיות פרושים מן העבירה, קרי מתחבולות היצר:
פרושים מן העבירה באתב"ש: **וגפבמי יט צזשמגץ** עולה **690**
מתחבולות היצר באתב"ש: **יאסשפכפא צמהג** עולה **690**

צריך להדבק ולא לעזוב התורה:
פרושים מן העבירה עולה **1018**
"**תורתי אל תעזבו**" באתב"ש: **אפגאם תך אזעשף**
עולה 1003 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה **1018**
(משלי ד', ב'- "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו")

* * * * * * * *

עולם חסד יבנה

<u>תהילים פרק פ"ט פסוק ג':</u>
"כי אמרתי עולם חסד יבנה..."

1) "**עולם חסד יבנה**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ד', ה'**, המילה "**מדה**".
בסופו של דבר המידה שאדם צריך לאחוז בה זו מידת החסד, קרי גמילות חסדים.

2) "**חסד יבנה**"
"**יבנה**", עולה 67 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **72**, כמנין המילה "**חסד**".
הכול בנוי על חסד.

3) "**עולם**" עולה **146**
"**חסד יבנה**" עולה 144 ועוד 2 מילים **146**
העולם נבנה ועומד על יסוד החסד, כמו שכתוב:
<u>משנה אבות א', ב':</u>
"שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"

4) רק מה שנבנה על בסיס "**חסד**" יתקיים ל"**עולם**", קרי לזמן ארוך.

5) "**עולם חסד יבנה**" עולה 285 ועוד 14 אותיות עולה **299.**
המילה '**צדקה**' עולה **299**.
'האדם' הוא '**עולם**' (קטן). ובמידת החסד הוא 'חי' – '**חסד יבנה**', ראש תיבות, אותיות: **ח', י'** המילה **חי**, ובדומה "**צדקה תציל ממות**".

* * * * * * * * *

ודברתם בם

בקריאת שמע כתוב:
"**ושננתם לבניך ודברתם בם**"

כאן מדובר במצוות התורה.
יש 2 מצוות שיש בהם תוספת דיבור. מצוות בכורים ומצות מעשרות. למדנו בפרשת כי תבא על מקרא בכורים ועל וידוי מעשרות.
ואולי יש רמז לזה מכאן:
"**ודברתם בם**" , באיזה מצות יש דיבר? במצוות "**בם**":
ב' – בכורים
ם' - מעשרות

* * * * * * * * *

לב יודע מרת נפשו

כתוב:
<u>משלי פרק י"ד פסוק י':</u>
"לב יודע מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר"

"לב יודע מרת נפשו"
הפשט – אדם מכיר את מצב עצמו יותר טוב משמכיר אותו כל אדם אחר.

ובמישור הרעיוני:
"**לב יודע'** - כאשר הלב 'יודע', קרי מקבל את הידיעה מהשכל (ולא פועל כנגד הידיעה של השכל) אז, "**מרת**" – כמו מרות (כתב חסר) קרי 'בשליטת', "**נפשו**" - הלב והשכל שניהם כאחד תחת מרות הנפש (הטהורה) והם לא מסוגלים לעשות שום דבר לרעתו או נגדו.

והמשך הפסוק:
"**ובשמחתו לא יתערב זר**"
"**ובשמחתו**" – שהצליח לשעבד לבו לשכלו והיגיע למצב שהלב והנפש (השכל) מתואמים לעשות רצון שמים, "**לא יתערב**" – לא יכול להפריע לרצונו, "**זר**" – שום גורם חיצוני או גורם 'זר', ראש תיבות, אותיות: **ז', ר'**, רמז למילים '**זרע רשעים**' (כנוי ליצר הרע).

* * * * * * * * *

נפש ונשמה

כתוב:
<u>קהלת ג', י"ט:</u>
"ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל"

"אין", אותיות: **א', י', ן'**
א' – **א**דם
י' – **י**ש
ן' – **נ**שמה

"אין" - זה המותר של האדם מן הבהמה. כי גם לבהמה יש 'נפש' אבל רק ל **'אדם יש נשמה'** הכוללת דברים עליונים.

כותב הרב אורי עמוס שרקי:
"האדם הוא יצירה רוחנית עליונה בטרם היות לו גוף ומוח. ביסודו הוא נשמה, מופשטת וחופשית. הוא גם מתלבש בגוף בצורה של נפש מציאותית, והנשמה נותרת מחוץ לו כאידיאל שיש לשאוף אליו (עיין נפש החיים שער א פט"ו). הנפש היא החלק של האדם המעורה בחיי העולם הזה. יש לנפש קירבה גדולה אל הגוף והיא מושפעת ממנו..."

* * * * * * * * *

אהבה ויראה

כתוב בתפילת אהבה רבה: "**לאהבה וליראה את שמך**"
וגם בתפילת ובא לציון: "**וישם בלבנו אהבתו ויראתו**"

מדוע אהבה **לפני** יראה**?**
באופן טבעי הרי יראה קודמת לאהבה. יראה היא מדרגה פחותה מאהבה. ועוד שיראה אוחזת האדם יותר כאשר באים ייסורים עליו, ואהבה, כאשר טוב לאדם, ומקבל חסד מה'. מטבע הבריאה הייסורים באים קודם הטוב (בבחינת העדר, הקודם להנהיה) ומשום כך צריך שיהיה כתוב יראה לפני אהבה.

"**<u>לאהבה וליראה את שמך</u>**":
כאן כתבו חז"ל אהבה לפני יראה ללמד אותנו מוסר.
חז"ל אומרים לנו, שבאופן טבעי, קל לנו יותר להבין כיצד מגיע האדם ליראה, שמתוך ייסורים מגיע היראה, אך לא בהכרח אהבה, ואסור במצב הקשה הזה לשכוח מלאהוב את ה'. (כי הוא טוב ומטיב לאדם ואיננו רוצה ברעתו). ולכן אנו מבקשים להקדים אהבה ליראה.

"**<u>וישם בלבנו אהבתו ויראתו</u>**":
ומצד שני, כאשר בא הטוב על האדם עלול הוא לשכוח את היראה, ולכן מבקשים, שאפילו במצב הטוב לא נשכח ליראה את ה'.

* * * * * * * * *

וחי בהם

בבית המקדש הראשון שרתו 18 כהנים גדולים משוחים בשמן הקדש בדומה לאהרון הכהן.
ואולי יש כאן רמז לדבר:
חי בהם אותיות: **ח', י', ב', ה',ם'**
ח', י'- עולה 18
ב'- בית
מ'- מקדש
ה'- הראשון

* * * * * * * * *

נר ונשמה

כתוב:
<u>משלי פרק כ"ז פסוק כ':</u>
"נר ה' נשמת אדם"
פשוטו ומדרשו ידוע. פשוטו, שהנפש דומה לנר. ומדרשו, אם אתם שומרים את נרי, קרי תורתי, אני שומר את נרך, קרי נשמתך. אבל אולי יש כאן גם רמז לנושא אחר.

כאשר האדם מתרומם בהתלהבות לעשות רצון ה' הוא יכול להגיע לרמת "נשא לבו" ול "נדבה רוחו" כמו שכתוב בקשר למלאכת המשכן:
<u>פרשת ויקהל פרק ל"ה פסוק כ"א:</u>
"ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה' למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש"

ואולי יש כאן רמז:
"**נר**", אותיות: **נ', ר'**
נ' – נדבה
ר' - רוחו
כאילו רומז, מי זה ש"נדבה רוחו" לה'? זה אדם המביא קרבן שלא חובה עליו, קרבן בהתנדבות או מביא נדבה, וזה מה שמביא האדם בבחינת "**נשמת**",

אותיות: **נ', ש', מ',ת',**
נ' – נדבה, (עולת נדבה, ונדבה סתם)
ש' – שלמים
מ' – מנחה
ת' – תודה

* * * * * * * * *

גמ״ח

בדרך כלל כאשר שומעים המילה ״גמ״ח״ חושבים על גמילות חסדים. קרי, קרן של כספים המיועד לצדקה (״צדקה תציל ממות״).
אומר המדרש (דברים רבה א׳, י״ט), אם ראיתם שמזדווג לכם (האויב, עשו, אדום) ברחו לתורה. ״אם ראית שיסורין באים עלך רוץ לחדרי תורה ומיד היסורין בורחין ממך״ (חדושי חרד״ל אות מ״ד).
״**שמזדווג לכם ברחו לתורה**״, ראש וסוף תיבות, אותיות: **ש׳**+**ג׳**, **ל׳**+**ם׳**, **ב׳**+**ו׳**, **ל׳**+**ה׳**, עולה למילים **לגמ״ח שלה**. כאילו לגמ״ח של תורה, ומה זה **גמ״ח** של תורה?

גמ״ח, אותיות: **ג׳ מ׳ ח׳**
ג׳ – גמרא
מ׳ – משנה, (מדרש, משפטים, מצוות)
ח׳ – חומש, (חוקים)

חוץ מגמ״ח של צדקה **גמ״ח** של תורה גם יעזור.

* * * * * * * * *

גשר צר מאד

כך אמר רבי נחמן מבסלב זצ"ל:
"**כל** העולם כולו גשר צר מאוד"

הפשט של הביטוי הזה ידוע, העולם הזה מהווה כגשר לעולם הבא. כמו שכתוב פרקי אבות פרק ד' משנה כ"א:
"העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין"
הגשר צר מאד, אי אפשר לפנות ימינה או שמאלה להוסיף או להוריד ממה שכתוב

בתורה. צריך לשמור את המצוות כמו שפסקו לנו חז"ל.

אולי יש עוד רמז בביטוי הזה.
"**העולם כולו גשר צר מאד**". מה טיבו של העולם הזה?, גשר שהוא צר מאד.

ידוע שהאדם מהווה עולם קטן בפני עצמו.
המילה "מאוד", אפשר לכתוב חסר, "מאד" בלי לשנות משמעו.
"**מאד**", אותיות "**אדם**". ("מאוד" בכתב מלא , אותיות, "ואדם").

"**צר**", אותיות: **צ',ר'**
אות **צ'** – צדיק
אות **ר'** – רשע

האדם יכול להיות צדיק או חס וחלילה רשע. בסופו של דבר אין מצב בניים (אין בנוני, רק לפני גמר הדין). כי דנים את האדם לזכות או לחובה (צדיק, רשע).

ומה טיבו של ה "גשר" הזה בעולם (קרי באדם)?

"**גשר**" אותיות: **ג', ש', ר'**
אות **ג'** : **ג**שמיות
אות **ש'**: **ש**לימות
אות **ר'** : **ר**וחניות

גשמיות מצד האחד, ורוחניות מצד השני, והאדם צריך לחפש את השביל של השלימות באמצע, ולשלב את כולם ביחד. האדם צריך להשליט הרוחניות שלו על הגשמיות שלו (צדיק) ולא להפך (רשע). ולקיים מה שכתוב "ובחרת בחיים".

* * * * * * * * *

צדיק ורע לו רשע וטוב לו

בשאלה הזאת דנו חז"ל הרבה ולא נוסיף כאן שום דבר רק נראה שהשאלה הזאת כנראה שואלת המשנה בעצמה (ברמז).

<u>משנה פרקי אבות פרק ד' משנה י"ט:</u>
"רבי ינאי אומר: אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים"
"**לא מ**שלות **ה**רשעים **ו**אף **לא מ**יסורי **ה**צדיקים"
ראשי תיבות: **ל', מ', ה', ו', ל', מ', ה'**

המילים: **למה ולמה**?

* * * * * * * * *

מעשה אבות סימן לבנים

חז"ל קבעו את הכלל:
"**מעשה אבות סימן לבנים**"

אצל אברהם אבינו בולטת מידת הזריזות.
"**וישכם אברהם בבוקר**"
"**וירץ אברהם האהלה**"

אצל יצחק אבינו אנחנו לא מבחינים לא במידת הזריזות ולא במידת השלווה, אלא במידת מסירות הנפש.

אצל יעקב אבינו בולטת מידת השלווה.
"**איש תם יושב אוהלים**"
"**וישב יעקב בארץ מגורי אביו**"
רש"י: "רצה לשבת בשלווה וקפץ עליו רוגזו של יוסף"

תקופת חיי האדם מקבילה במידה מסוימת למידות האבות.
כאשר אדם צעיר, הוא עושה המצוות ועבודתו בזריזות, בדומה למידות של אברהם אבינו שהיה ראשון באבות.

כאשר אדם בגיל המעבר הוא לא כל כך זריז אבל עדין לא מחפש השלווה, אלא עושה עבודתו במסירות נפש, בדומה למידות של יצחק אבינו שהיה שני באבות.
כאשר אדם זקן (ואזל לו הכוח) הוא רוצה לשבת בשקט, בשלווה, ולהתעסק בתורה, בדומה למידות של יעקב אבינו שהיה אחרון האבות.

* * * * * * * * *

תוכחה

עד היכן תוכחה?
בנושא התוכחה יש מקרים שבהם צריכים להוכיח ולחזור ולהוכיח את הזולת "עד שמכים אותו", עד שהזולת מתעצבן כל כך שהוא מכה את המוכיח. ושמעתי שבגלל 'אדם עינו בראשו', לפי ההיגיון לא צריך להמשיך בתוכחה עד כדי מכות ממש אלא אם רואים שהוא לא מקבל התוכחה ומתחיל להתרגז ולהרים יד אז אפשר להפסיק. ואולי זה הרמז בביטוי חז"ל "עד **שמכים** אותו":
'**מכים**', אותיות, **מ', כ', י', ם'**, עד:
מ' – מרים
כ' – כף
י' – יד
ם' – מולו

שאם הזולת מרים כף ידו מולו, זה מספיק, לא צריך לקבל על זה מכות ממש.

* * * * * * * * *

עש"ב

<u>משנה מסכת כלים פרק א' משנה ו'</u>:
"עשר קדושות הן: ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות. ומה היא קדושתה? שמביאים ממנה העמר, והבכורים, ושתי הלחם, מה שאין מביאין כן מכל הארצות"

<u>דברים פרק י"א פסוק י"ג</u>:
"ונתתי עשב בשדך לבהמתך"
הפסוק מבטיח שיהיה "עשב" – אוכל למקנה.

ואולי יש כאן רמז לנושאים נוספים:
"**עשב**", אותיות: **ע', ש', ב'**.
ע' – עומר (מהשעורים בחג הפסח)
ש' – שתי הלחם (מהחיטים בחג השבועות)
ב' – בכורים (משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל משבועות עד חנוכה)

"**וה-י-ה אם תשמרו אל מצותי**...", אז "**ונתתי עשב בשדך**". "**ונתתי**" – ברכתי, "**עש"ב**" – עומר, שתי הלחם, בכורים, "**בשדך**" – באדמתך. ותוכלו להביא "**עשב**" לבית המקדש ובזה תתקדש ארץ ישראל מכל הארצות.

* * * * * * * * *

עו״ש

החיים קצת דומים לחשבון בנק מסוג עו״ש. **עו״ש** משמעו, **עו׳** – עובר, **ש׳**- ושב.
חשבון בנק שהכסף נכנס ויוצא ממנו.
בחיים אנחנו גם מנהלים חשבון עו״ש. הניהול (המשפט) זה על בסיס חשבון **עו״ש**, קרי מאזן **עו׳**- עונש, **ש׳**- שכר.
אבל כאן משמעות הדברים הם בהתאם לעו״ש:
האם בסוף (**עליו ה**ש**לום**) אתה:
עו׳ – **עובר**, לגן עדן
או
ש׳ – **שב**, לעולם הזה לתקן מה שלא תקנת (גלגל נשמות).
תמיד טוב שיהיה המאזן חיובי.

* * * * * * * * *

״יבשו רגע״

<u>תהילים פרק ו׳ פסוק י״א</u>:
״ישבו ויבהלו מאד כל איבי ישבו יבשו <u>רגע</u>״

המילה ״**רגע**״ אותיות: **ר׳, ג׳, ע׳**

אולי רמז לשלושה חטאים שגם בני נוח מוזהרים עליהם. ושיעשו תשובה על חטאים שהם בגדר ״**רגע**״:

אות **ר׳**: **ר**צח
אות **ג׳**: **ג**ילוי עריות
אות **ע׳**: **ע**״ז

* * * * * * * * *

אחור וקדם צרתני

דוד המלך ע"ה כתב:
תהלים ק"ל, ט':
"**אחור וקדם צרתני**"
הפסוק הזה קיבל התייחסות בדברי חז"ל, במדרש, ובקבלה.

לפי חז"ל:
האדם נברא **אחור** למעשי בראשית **וקדם** למעשה העולם. האדם הוא כמעת האחרון 'במעשה הבריאה' (חוץ ממה שנברא ערב שבת בין השמשות), אף על פי שהוא הראשון שעלה במחשבתו של ה' 'בכוונת הבריאה', ולכן נשמתו נעלית מכל בריאה.

לפי המדרש:
ילקוט שמעוני ב':
"...כרבי אלעזר דו פרצופים ברא הקב"ה לאדם הראשון שנאמר 'אחור וקדם צרתני'"
" רבי שמואל בר נחמני אמר דו פרצופין בראו נסרו ועשהו גבים מכאן וגבים מכאן שנאמר 'אחור וקדם צרתני' "
לפי המדרש משמעות "**אחור וקדם צרתני**", שהאדם נוצר עם שני פרצופין, כל פרצוף מסתכל לכיוון הפוך מחברו (אחד אחורה ואחד קדימה).

לפי הקבלה:
"**אחור וקדם צרתני**" מתייחס לגלגול נשמות.

ואולי יש עוד משמעות ל"**אחור וקדם צרתני**"
בראשית פרק ב' פסוק ז': "וייצר ה' אלוקים את האדם..."
במדרש רבה (י"ד, ד'): " 'וייצר' - שני יצרים, יצר טוב ויצר רע "

האדם, היותו בעל שני יצרים, יצר הטוב ויצר הרע, יכול להטיב או להרע (לעשות מצוות או חטאים). ופעולותיו של האדם יכול להביא את העולם חס ושלום "**אחור**", למצב של תוהו ובוהו, או להביא את העולם "**קדם**" (לא במשמעות 'לפני' אלה 'קדימה'), קדימה לעולם הבא. כאילו האדם נוצר עם היכולת לקלקל הכול (לסגת אחור) או להציל הכול (לקדם, לצעוד קדימה).

* * * * * * * * *

מחדש בטובו

בתפילה של שחרית אנו אומרים:
אחר ברכת יוצר אור ובורא חושך, "**ובטובו מחדש תמיד בכל יום מעשה בראשית**".
וברכת יוצר המאורות, " **המחדש בטובו תמיד בכל יום מעשה בראשית**".

ונשאלת השאלה למה כתוב:
בברכת יוצר אור - "**ובטובו מחדש**" (המילה 'מחדש' אחרי המילה 'ובטובו'),
ובברכת יוצר המאורות - "**המחדש בטובו**" (המילה 'המחדש' לפני המילה 'בטובו')?

ואולי נתן להגיד:
בברכת יוצר אור כתוב: "**ומאיר לעולם ולדרים עליה ברחמים**", ובפסוק הבא "**ובטובו מחדש...**". כאילו העולם ולדרים עליה לא זכו בזה מן הדין אלא רק דרך מדת הרחמים. אז כתוב "**ובטובו מחדש**", (לפי רבי עקיבא,".. ובטוב העולם נידון"), והעולם ממשיך להתקיים.

בברכת יוצר אור אנו משבחים ומברכים לא-ל, בהזכרת שבחים:
"...פועל גבורות, אדון הנפלאות, **המחדש בטובו..**". כאן זה כאילו הכרזה ותיאור של עוד אחד מן הטובות שאנו משבחים אותו עליו,קרי, "**המחדש בטובו..** וכאן המילה שהוא הפועל, "**המחדש**" מתחיל השבח, וזה בהתאם לנוסח הברכה "בורא רפואות", "פועל גבורות".

* * * * * * * * *

שמ״ע

כאשר קוראים קריאת שמע צריך לכוון לצאת מצוות עשה של הקריאה וגם לקבל עול מלכות שמים. חז״ל ראו באותיות המילה **שמע** רמז לזה:
שמ״ע – בכיוון מפוך, אותיות: **ע׳, מ׳, ש׳**, רמז,
ע׳ – עול
מ׳ – מלכות
ש׳ – שמים

שמ״ע (מובא בדף ששון ליבי לפרשת ואתחנן):
ש׳ – שאו
מ׳ – מרום
ע׳ – עיניכם

וגם ניתן להוסיף, **שמ״ע**:
ש׳ – ׳שמע׳ (או שמור)
מ׳ – מצוות
ע׳ – עשה
וברצוני להרחיב ברעיונות מסוג זה.

* * * * * * * * *

שמ״ע

מצות עשה מן התורה לקרוא קריאת שמע פעמיים ביום, ״**ובשכבך ובקומך**״
״**ובשכבך**״ – **׳ערבית׳** , אחרי צאת הכוכבים בלילה (זמן שאנשים הולכים לשכב על מיטתם).
״**ובקומך**״ – **׳שחרית׳**, בבוקר מעלות השחר עד זמן שמלכים קמים ממיטתם.

מדרבנן מצווה לקרוא קריאת שמע גם על ׳המיטה׳ לפני השינה.

ויש עוד פעם שאומרים קריאת שמע, לפני ׳המיתה׳ ביציאת הנפש מהגוף.

ויש רמז לכל הזמנים האלו מהמילה **׳שמע׳**, אותיות, **ש׳, מ׳, ע׳**. מתי קוראים ׳שמע׳:
ש׳ – שחרית
מ׳ – מיטה, מיתה
ע׳ – ערבית

ועוד:
׳שמע ישראל׳ צריך להיות במודע של כל יהודי בכול רגע ורגע של חייו.
במשך כל שעות של היום – בתחילת היום, באמצע היום, ובסוף היום.
במשך כל הימים של חייו – בתחילת חייו, באמצע חייו, ובסוף חייו.

ורמז לזה מהמילה **׳שמ״ע׳**, אותיות: **ש׳, מ׳, ע׳**
ש׳ – שחרית (תחילת היום עד חצות היום, ותחילת חייו עד אמצע חייו)
מ׳ – מנחה (צהרי היום, מחצות היום עד השקיעה, ואמצע חייו)
ע׳ – ערבית (סוף היום, וסוף חיו)

* * * * * * * * *

שמ״ע

במשך החיים אנו עוברים עליות וירידות במצבי הרוח שלנו וגם במצב הכלכלי שלנו.
חז״ל אמרו שצריך לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה.
למרות המצב (ולמרות שזה קשה) כאשר קוראים קריאת שמע צריך לכוון (באהבה).

ואולי יש לזה רמז מאותיות המילה **שמ״ע**. אותיות: **ש׳, מ׳, ע׳.** גם במצב,
ש׳ – שמחה
מ׳ – ממעמקים (מצב ירוד), מרומם
ע׳ – עצבות, עוני, עושר

״**שמע**״ - בכל המצבים הרמוזים באותיות המילה שמ״ע, ״**ישראל**״ - שנמצא האדם מישראל, צריך לכוון ״**ה׳ אלקינו ה׳ אחד**״.

* * * * * * * * *

לכוון לבו באהבה

בפרשת 'שמע' אנו מצווים:
"**ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאדך**"
וכתוב במשנה (מסכת ברכות פרק ט' משנה ה'):
בכל לבבך – בשני יצריך, יצר טוב ויצר רע
בכל נפשך – אפילו הוא נוטל את נפשך
בכל מאדך – בכל ממונך, ופרוש אחר בכל מידה ומידה שהוא מודד לך הווה מודה לו במאוד מאוד

מעשה של אהבה זה לתת מתנה מן הלב (ממקום הרגש).
אבל איזה מתנה אפשר לתת לגבוה? ותשובה אחת זה לתת קרבן נדבה.

בפרשת ויקרא למדנו דיני קרבנות נדבה.
המביא קרבן נדבה יכול להביא שלמים, מנחה, או עולה.
קרבן עולת נדבה יכול לבוא מהבקר, מהכבשים, מהעוף, ומהסולת.
למרות שקרבן עולת נדבה מהסולת זה קרבן שהעני מביא, כל סוגי קרבנות העולה הבאים נדבה מקובלים:
כך אנו לומדים מהמשנה האחרונה במסכת מנחות (פרק י"ג משנה י"א):
"נאמר בעולת הבהמה "אשה ריח ניחוח" ובעולת העוף "אשה ריח נחוח", ובמנחה אשה ריח נחוח", ללמד שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון אדם את דעתו לשמים"

אבל ניתן להגיד שכלפי האדם המביא קרבן נדבה יש שוני בין סוגי קרבנות הנדבה (בקשר לחלק הקרבן הנאכל והקרב על מזבח) . בכל אחת מקרבנות הנדבה (מבחינת הנותן) יש צד של גשמיות וצד של רוחניות.

ונסביר:
'קרבן נדבה מסוג שלמים':
כאשר אדם מתנדב קרבן שלמים הוא עושה שלום בעולם כמו שמפרש הרשב"ם:
"...ורבותינו פרשו לשון שלום שהכל זכין בו. אמוריו לגבוה, חזה ושוק לכהנים, בשרו נאכל לבעלים"
צד של גשמיות – האדם המביא את הקרבן וגם הכהנים אוכלים מהקרבן.
צד של רוחניות – אמוריו לגבוה, נשרפים על המזבח

'קרבן נדבה מסוג מנחה':
כאשר אדם מביא קרבן מנחה הכהן קומץ מהמנחה אזכרתה ומקטירה על המזבח ויתר המנחה נאכלת על ידי הכהנים.
צד של גשמיות – רק הכהנים אוכלים מהקרבן (למביא את הקרבן אין חלק בקרבן).
צד של רוחניות – אזכרתה לגבוה, נשרף על המזבח

'קרבן נדבה מסוג עולה':
כאשר אדם מביא קרבן עולה הכהן מעלה את כל הקרבן למזבח.
צד של גשמיות – אין.
צד של רוחניות – הכול לגבוה, כולו נשרף על המזבח

ונבחין מזה שמצד המביא, קרבן הנדבה שכולו רוחניות וכולו לגבוה זה רק קרבן

העולה. זה נדבה שכולה מתנה לגבוה.
עצם הבאת איזה קרבן נדבה (שחלק ממנו עולה לגבוה) מראה באופן מעשי אהבה כלפי מעלה וכאילו מכריז: "ה' אלקינו".
ורמז לדבר:
'שמע', אותיות: **ש', מ', ע'**
ש' – שלמים
מ' – מנחה
ע' – עולה

"**שמע**" – 'שלמים', 'מנחה', 'עולה' (רמז לקרבן נדבה), "**ישראל**" – של ישראל, שמביא אדם מישראל, מראה אהבתו וכאילו מכריז, "**ה' אלקינו ה' אחד**" – ה' אלקינו ה' אחד.

ולמרות שכל קרבנות הנדבה הרמוזים באותיות המילה **'שמ"ע'** מכריזים על אהבת האדם למקום, מבחינת המביא את הקרבן, האהבה הנקיה ביותר מתבטא כאשר הוא מביא קרבן שאין לה שום צד גשמי ושיש בה רק צד רוחני. וזה קרבן עולה.

ורמז לדבר:
"**שמע ישראל ה' אלקינו**", סוף תיבות אותיות: **ע', ל', ה, ו'**, אותיות המילה **'עולה'**.

ואפשר ללמוד מכאן מסר מוסרי:
היום שאין קרבנות, נשלמה פרים שפתינו - תפילתנו במקום קרבנות.
וכמו קרבן 'עולה' הבה מנדבת לבו של אדם וכולו לגבוה, כך יש לקרוא קריאת שמע. לכוון לקבל עול מלכות שמים ולהכריז בכל כוחות לבנו באהבה, בלי שום מניה גשמית, "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

* * * * * * * * *

לקבל עול מלכות שמים ביחד

בפרשת קריאת שמע אנו מצווים:
להכריז:
"**שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד**"
וגם:
"**ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאדך**"
הפסוק "ואהבת..." קשה לקיים.

ונסביר:
האדם בתחילת דרכו בעולם טרוד אחרי פרנסה ובהול על ממונו. יצר הרע שלו יחסית חזק במיוחד (בראשית ח', כ"א: 'כי יצר לב האדם רע מנעוריו').
בתחילת חייו של אדם האהבה שלו, שמתבטא בנדבת לבו, דומה למתנדב קרבן נדבה מסוג 'שלמים'. בגלל כל מני גורמים שמשפעים עליו קשה מאוד להתנתק לגמרי מכספו וממה שהוא הרוויח במו ידיו.
ובדומה לחלק הנאכל ולחלק הקרב על המזבח של קרבן 'שלמים', האהבה שלו עדיין לא אהבה טהורה ונקיה (רוחנית נטו) אלא כרוכה מרכיבים גשמיים.

באמצע חי-יו של אדם האהבה שלו, שמתבטא בנדבת לבו, דומה יותר למתנדב קרבן נדבה מסוג 'מנחה'. הוא אישית יכול לא להינות כלל מהמתנה שהוא נותן אבל עדיין אחרים נהנים ממנו.
ובדומה לחלק הנאכל ולחלק הקרב על המזבח של קרבן 'מנחה', האהבה שלו כרוכה בפחות ברכיבים גשמיים.

בסוף חייו של אדם האהבה שלו, שמתבטא בנדבת לבו, דומה למתנדב קרבן נדבה מסוג 'עולה'. עכשיו נחלש יצר הרע והאדם יכול להתחבר ביתר קלות לרוחניות ולתת נדבה שאין בו שום צד גשמי.
ובדומה לחלק הנאכל ולחלק הקרב על המזבח של קרבן 'עולה', האהבה שלו לא כרוכה בכלל ברכיבים גשמיים.

החיוב של "**ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך...**" מוטל על כל אחד ואחד. ובעקבות מה שכתבנו למעלה נראה שלא תמיד אהבת היחיד נקיה וטהורה (נטו רוחנית) כפי האפשר.
ואולי זה הרמז כאן:
למרות שאין אהבת לבם של אנשים דומה אחד לשני –
כי יש יהודי שאהבתו דומה למתנדב קרבן שלמים, ויש יהודי שאהבתו דומה למתנדב קרבן מנחה, ויש יהודי שאהבתו דומה למתנדב קרבן עולה –
למרות זאת, כאשר בבית הכנסת אנו מתכוונים 'ביחד' לקבל עול מלכות שמים,

ומכריזים 'ביחד' בלב אחד **שמע ישראל** , אז :
'שמע' – כל סוגי האהבה של כולנו הרמוזים באותיות המילה 'שמ"ע' (אם כמתנדב 'שלמים', אם כמתנדב 'מנחה', אם מתנדב 'עולה') מתחברים ביחד, וכאלו באים מישות אחת, "**ישראל**" - בשם 'ישראל', ומכריזים ביחד באהבה שלימה, "**ה' אלקינו ה' אחד**".

* * * * * * * * *

"לאשי"

בקרבנות התמידים כתוב:
במדבר פרק כ"ח פסוק ב':
"צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו"

בזמן שבית המקדש היה קיים היה חובה להביא קרבן עולה (קרבן צבור, כבש) בבוקר וגם בין הערבים.
היום שאין לנו בית המקדש התפילה באה במקום הקרבנות, ולפי:
הושע פרק י"ד פסוק ג': "ונשלמה פרים שפתינו"

ונגד במישור הרעיוני:
"ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי"
מתי הקרבן עושה ריח ניחוח? כאשר הוא 'לחמי לאשי'.

התפלות שלנו, הבאות במקום הקרבנות, צריכות להיות "**לאשי**", קרי, להיות מיתוך: **אהבה**, **שמחה**, **יראה**, ראש תיבות, אותיות המילה '**אשי**', ואז הם יהיו במדרגה של "**ריח ניחוח**" העולה **300**, למנין המילה '**כפר**' (כפר נפש).

* * * * * * * *

דבקות וביטחון

דברים פרק ד׳ פסוק א׳:
״ואתם הדבקים בה׳ אלוקיכם חיים כולכם היום״
תהלים פרק ל״ב:
״...הבוטח בה׳ חסד יסובבנו״

אומרים חז״ל:
״**חסד יסובבנו**״, ראש תיבות, אותיות: **ח׳, י׳**, המילה **חי**.

וכאן הקשר הדוק בין דבקות בה׳ ובטחון בה׳. מי שדבוק בה׳ **׳חי׳**, ומי שבוטח בה׳ **׳חי׳**.

* * * * * * * * *

שכר מצוות לעתיד לבא

<u>דברים פרק כ"ד פסוק ט"ו:</u>
"ביומו תתן שכרו"
במישור הפשט:
מדובר כאן בפועל יומי – שצרכים לתת לו שכרו עבור כל יום שהוא עובד בסיום עבודתו באותו יום. ולא לדחות שכרו למחר.

במישור הרעיוני:
העולם הזה נקראת 'לילה' לעומת העולם הבא הנקראת 'יום'. ואנחנו בעולם הזה 'כפועלים' העושים את עבודתנו בקיום המצוות. ואומרים חז"ל שכר המצוות בעולם הזה אין. מקבלים השכר בסוף - בעולם הבא.
והרמז:
"**וביומו תתן**" – קרי "ביומו" לעתיד לבא, בעולם הבא (הנקרא 'יום') תיתן, "**שכרו**" - עבור פעילותו ועבודתו בקיום המצוות בעולם הזה.
ואולי עוד רמז (שהשכר בסוף מהפסוק "עקב תשמעון את המשפטים האלה"):
"**<u>ביומו תתן שכרו</u>**" עולה **1440**
"**<u>עקב תשמעון את</u>**" עולה **1439**

ועוד:
אמרו חז"ל (מהקבלה, ראה מאמר ב vikikabbala)**:**
"ביומו תתן שכרו", ראש תיבות, אותיות: **ב', ת', ש,** אותיות המילה **'שבת'.**
שבת '**מעין עולם הבא**' – ולפי זה הטורח כל השבוע בלימוד תורה יקבל תוספת שכר בשבת.
וגם הלימוד תורה של אדם באמצע השבוע נותן לו אפי' בחול מן תוספת קדושת שבת.
ומצטרף השכר הזה הניתן לאדם בימי חול עם שאר תוספת קדושת שבת הבאה מאליה בשבת, וב' התוספות האלו ניתנים אל האדם ביום השבת לפי הכלל 'הטורח בע"ש יאכל בשבת'.

* * * * * * * * *

לכף זכות

עין יעקב מסכת שבת:
"הדן את חברו לכף זכות דנין אותו לזכות"

בגמרא (שבת קכ"ז, ב') מבאים אגדות בנושא 'הדן את חברו לכף זכות'. ומסכנת הגמרא שמי שדן את חברו לכף זכות דנים אותו מהשמים לכף זכות (מידה כנגד מידה).
(הגרסה בגמרא שבת קכ"ז, ב' - "ת"ר: הדן חברו לכף זכות דנין אותו לזכות", אין המילה 'את')

ובגמרא (שבת קכ"ז, א') מונים חז"ל דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה. ובתוכם יש גמילות חסדים (גמ"ח), והדן חברו לכף זכות.

ומענין:
"**<u>הדן את חברו לכף זכות</u>**", ראש תיבות, אותיות: **ה', א', ח', ל', ז'** עולה **51**
<u>גמ"ח</u> עולה **51**
<u>נא</u> עולה **51**

ואולי ניתן להגיד:
"**הדן את חברו לכף זכות**" זה סוג של **גמ"ח** (שעושה עם חברו), וכתוצאה מזה "**דנין אותו לזכות**".
וכאילו הוא ביקש רחמים על עצמו בלשון '**נא**', קרי הושע נא, הצליחה נא, והוא נענה לזכות.

* * * * * * * * *

אברהם אבינו וגמ״ח

אברהם אבינו ידוע כאיש חסדים. כמו שכתוב:
״תתן אמת ליעקב חסד לאברהם״

בעלי המוסר כותבים שאברהם אבינו שמר את מידת הנדיבות שיש בה שלשה מיני נדיבות: נדיבות בגוף, נדיבות בממון, ונדיבות בחכמה (ראה חוברת ׳ארחת המוסר׳ חלק י׳, דף 14).

ונסביר:
בגופו – יצא למלחמה והציל את לוט מארבעת המלכים
(בראשית י״ד, י״ד: ״וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדוף עד דן״)

בממנו – ״ויטע אשל״, וגם ביתו פתוח לאורחים ומחפש ומצפה להכניסם
(בראשית י״ח, א׳: ״והוא יושב פתח האהל כחם היום״)

בחכמתו – לימד לכל העם הדרך הישר עד שנתגיירו
(בראשית י״ב, ה׳: ״ואת הנפש אשר עשו בחרן״)

וכאן יש רמז:
הנדיבות של אברהם אבינו התבטאה בכל מעשיו ובזה רמז לגמילות חסדים.
גופו, ממנו, חכמתו. ראש תיבות, אותיות: **ג׳, מ׳, ח׳**, המילה **׳גמ״ח׳**.

* * * * * * * * *

כפרה

כתוב בפרשת דברים:
<u>פרק א' פסק א':</u>
"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב"

חז"ל בדקו את המקומות האלה ואמרו (ראה רש"י) שלא מצאו מקום ששמו 'לבן' או 'תפל'. ולפי זה דרשו את השמות האלה כרמז לחטאים שעשו בני שראל במדבר.
וזה חלק מהתוכחה שהוכיח משה רבנו את בני ישראל. והדברים קשים.

ומיד אחרי זה כתוב:
<u>פרק א' פסק ב':</u>
"אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע"
ומסביר רש"י שעשו את הדרך מחורב עד קדש ברנע (גבול הדרומי של ארץ כנען) מהר מאוד.
אמנם הדרך הייתה צריך להמשך 11 יום אבל הם עשו את זה ב3 ימים בלבד. כל כך רצה ה' להכניס אותם לארץ הטובה. אבל בגלל החטאים שעשו (הרמוזים בפסוק הקודם) נשארו במדבר 40 שנה.

ונראה לי להגיד, במישור הרעיוני, שיש בפסוק הזה גם קצת נחמה.
"**אחד עשר יום**" – יש 11 ימים
"**מחרב**" – מיום הכפורים. שבו ירד משה רבנו מהר חורב עם הלוחות השניים ובו ביום אמר לו ה' "סלחתי כדברך".
("מחרב" באתב"ש: יסגש עולה 373 ועוד 4 אותיות עולה 377, "יום הכיפור' עולה 377)

"**דרך הר**" – **ה"ר** אותיות **ה', ר'**.
ה'- הושענא
ר' –רבה
יש 11 יום מיום הכפורים להושענא רבה ('י תשרי עד כ"א תשרי).
"**שעיר**" – רומז על 'כפרה'.
(ביום כיפור יש 3 שעירים ובמשך חג הסוכות יש עוד 7 שעירים. וכתוב "ושעיר חטאת אחד").
והרמז: למרות שהמצב קשה יש גם אחרי יום כיפור עוד הזדמנות לשנות דברים ולהשיג כפרה.

ועוד:
אפשר להגיד שגם יש רמז כאן לתקופה בין ראש השנה לשמיני עצרת כימי כפרה:
"**אחד עשר**" – 11
"**יום**" – המילה 'יום' רמז לשעיר.
'**יום**' עולה **56**. '**שעיר**' באתב"ש: **בזמג** עולה 52 ועוד 4 אותיות עולה **56**.
"**מחרב**" – מראש השנה. חורב רומז על יום כיפור שגם ידוע בשם ראש השנה
(יום כיפור של שנת היובל קרוי ראש השנה)

"**דרך הר שעיר**" – רומז על יום כיפור. שבו זורקים את השעיר מההר.
("שעיר" רומז על קרבן. 'קרבן' באתב"ש: דגשט עולה 316, כיפור עולה 316.
ועוד, "דרך הר" עולה 429, 'יום הכיפורים' באתב"ש: מפי צלמופגמי עולה 429)

"**עד קדש ברנע**" – עד שמיני עצרת.
"**קדש**" באתב"ש: **דקב** עולה **106**
'**שמיני**' באתב"ש: **בימטמ** עולה 101 ועוד 5 אותיות עולה **106**

וכתוב: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם":
"**ביום השמיני**" עולה 473 ועוד 10 אותיות עולה **483**
"**עד קדש**" עולה 478 ועוד 5 אותיות עולה **483**

בימים מראש השנה עד שמיני עצרת מקריבים 11 שעירים (ברמז הקודם 'יום' מקרין על שעיר, "אחד עשר יום").
1 בראש השנה, 3 ביום כיפור (שעיר החיצוני, שעיר הפנימי, ושעיר המשתלח), 7 בחג הסוכות, והם באים לכפר על בני ישראל (ולפי הכתוב: "ושעיר חטאת אחד").
ואחרי שחוזרים בתשובה:
<u>דברים ו', כ"ה</u>: "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת"
<u>ספורנו</u>: "לטוב לנו כל הימים...בעולם הזה ובעולם הבא"
"**וצדקה תהיה לנו**" עולה 711 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה **726**
"**קדש ברנע**" עולה **726**
ואז בשמיני עצרת (הרמוז במילים "קדש ברנע") "וצדקה תהיה לנו", נהיה בטוב, בשמחה גדולה ("והיית אך שמח").

ועוד:
"**אחד עשר יום מחרב דרך**"
"**אחד עשר**" – 11
"**יום**" – רמז לשעיר
"**מחרב**"– רמז לראש השנה
"**דרך**" – רמז לשמיני עצרת
("דרך" עולה 224. 'עד שמיני עצרת' באתב"ש: זק בימטמ זהגא עולה 224)

מקריבים 11 שעירים עד שמגיעים לסוף תקופת הסליחה והכפרה - עד שמיני עצרת.
("עד קדש ברנע" באתב"ש: זק דקב שגטז עולה 532
'וסליחה ומחילה וכפרה' עולה 529 ועוד 3 מילים עולה 532)

אחרי הקרבת כל 11 השעירים עברנו "דרך" (הרומז על 'שמיני עצרת'), והגענו "עד קדש ברנע" עד 'וסליחה ומחילה וכפרה'.

("עד קדש ברנע" באתב"ש: זק דקב שגטז עולה 532 ועוד 9 אותיות עולה 541
'כחטאת' באתב"ש: לסנתא עולה 541)
כי הימים האלו הם ימי סליחה, ומחילה, וכפרה כחטאת.

ועוד: אפשר להגיד (במובן 'תלך מחיל אל חיל'):
ככל שמתקרבים לשמיני עצרת צריך הבן אדם להתקדש יותר. והרמז:
'**ברנ"ע**' – נסתכל על המילה "ברנע" כצירוף של המילים: '**בר**', 'בן', רמז לבן אדם.
'**נע**', רמז לתנועה.
"**עד קדש ברנע**":
'**עד קדש**' – עד הקודש (טיהור המעשים והמחשבות)
'**בר**' – הבן אדם

'**נע**' – צריך לנוע בימים האלה

כי ב11 הימים מיום כיפורים לשמיני עצרת, אחרי הכפרה של יום הכפורים, צריך האדם להתעסק במצוות סוכה וארבעת המינים וללכת מחיל אל חיל ולהתקדש עד יום שמיני עצרת כדי שיוכל לקיים מצוות יום השמיני, שכולו רק שמחה, בשמחה רבה.

* * * * * * * * *

בינוני

משה רבנו מעביר לבני ישראל:
<u>דברים פרק ל' פסוק ט"ו:</u>
"ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע"
<u>דברים פרק ל' פסוק י"ט:</u>
"החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך"

האדם מצווה לטובתו לשמור מצוות ולעשות מעשים טובים.

ואמרו חז"ל שאדם תמיד צריך לחשוב את עצמו כבינוני והעולם במצב של בינוני. שאם הוא יעשה מצווה אחת יביא את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, ואם חס וחלילה, יעשה עבירה אחת, יביא את עצמו ואת כל העולם לידי חובה.

לפי זה נראה שמצב בינוני בסדר. כי המצב הזה מביא את האדם להיזהר מאוד במעשיו.

אבל האמת היא שמצב בינוני מסוכן מאוד, ולפי:
בראש השנה נפתחים שלושה ספרים. רשעים גמורים נכתבים למיתה לאלתר. צדיקים גמורים נכתבים לחיים לאלתר. בינוניים תלויים ועומדים על יום הכפורים להוציא דינם.

ומסביר לנו חז"ל:
'רשע'– עוונותיו יותר מזכויותיו.
'צדיק'– זכויותיו יותר מעוונותיו.
'בינוני'– זכויותיו ועוונותיו שווים.

הבינוניים כאילו תלויים, חבל כבר על צווארם (אפשר בין רגע להוציא אותם להורג), אבל רגליהם עדיין עומדים על משטח. מה שהם יעשו בעשרת ימי תשובה יכריע את דינם, או להתליה, לחובה, או לרדת מהמשטח, לחיים.

במישור הרעיוני:
נלמד מוסר על סכנת מצב 'בינוני', מהכתוב:
<u>בראשית פרק ב' פסוקים ט"ז- י"ז:</u>
"מכל עץ הגן אכל תאכל"
"ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות יומת"

"**ומעץ הדעת**" – רמז לאדם שיש בו דעת (ולפי דברים כ', י"ט- "כי האדם עץ השדה")

"**טוב ורע**"– קיים בו, בו זמנית, " טוב" עם "רע" (בשוויון).
התיאור כאן מתאים למצב 'בינוני'.

"**לא תאכל**"– מזהיר אותנו מהמצב הזה.

מזהיר אותנו מקיום של מצב "רע" מעורב עם "טוב" (בשוויון). כי במצב הזה יצר הרע מתנפל לאדם במונחים של 'טוב'. וכאשר היצר מוסווה, ומטעה את האדם ואומר לו שמה שהוא ממליץ לו לעשות זה 'טוב', קשה מאוד לא להיכשל (הגדר בין רע לטוב לא ברור).
וכאשר יש מצב כזה צריך מיד לעשות 'מעשה טוב' כדי לצאת ממצב 'בינוני' למצב 'צדיק'.

ועוד אזהרה להתרחק גם מצדיק הקרוב לבינוני:
"**ומעץ הדעת**"– עץ כינוי לאדם עם דעת שהוא בגדר 'צדיק'
(ולפי הקרשים של המשכן היו, שמות כ"ו, ט"ו- "עצי שטים עמדים", לפי חז"ל הקרשים של המשכן כינוי לצדיקים)

"**טוב ורע**"– שמעורב בו, טוב ורע, וכמעת באותה מידה
(הוא צדיק בגלל זכויותיו יותר מעוונותיו, אבל צדיק קטן)

"**לא תאכל**"– לא תאכל ממנו, לא תזון ממנו, לא תלמד ממנו.
כי הוא בקושי מחזיק את עצמו צדיק, והוא יותר מדי קרוב לבינוני.

המוסר: שאדם יחשוב את עצמו לבינוני, אבל לא שיהיה בינוני (או קרוב לבנוני).

* * * * * * * * *

חסד ורחמים- שלומי

<u>מסכת בבא בתרא (י, א):</u>
"תניא א"ר אלעזר בר' יוסי כל צדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולין בין ישראל לאביהן שבשמים שנאמר, 'כה אמר ה' אל תבא בית מרזח ואל תלך לספוד ואל תנוד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה [וגו' את] החסד ואת הרחמים', חסד זו גמילות חסדים, רחמים זו צדקה"

<u>רש"י</u>: " 'כי אספתי את שלומי מאת העם הזה', ומהו השלום את החסד ואת הרחמים שהיו רגילין לעשות"

כתוב כאן פסוק (מירמיהו כ"ז, ה') המשווה בין "שלומי" (השלום) לבין חסד ורחמים.
ורמז:
"**שלומי**" עולה **386**
החסד והרחמים עולה **386**

* * * * * * * * *

"אריה שאג"

<u>עמוס פרק ג' פסוק ח'</u>: **"אריה שאג מי לא ירא"**

במישור הרעיוני:
אריה הוא סמל המנהיגות, השלטון. "גור אריה יהודה"- שבט המלוכה.
כאשר בן אדם בודד חוטא יש מאזן נגד מעשיו במעשים שעושים יתר הציבור (אז הציבור לא בהכרח ירא). אבל כאשר:
"**אריה**" – השלטון,
"**שאג**" – חוטא בחטאים הרמוזים באותיות "**שאג**", אותיות: **ש', א', ג',**
ש' – שפיכת דמים
א' –אלילים
ג' – גילוי (עריות)
"**מי לא ירא**" – כולם יראים.

* * * * * * * * *

"עולם כמנהגו נוהג"

ההפרש בין "**עולם כמנהגו נוהג**" לבין '**חרבן**' זה '**בחסד**'.
"**עולם כמנהגו נוהג**" עולה **334**
חרבן עולה **260**
בחסד עולה **74**
(74= 260 - 334)

לרמוז שאם 'העולם כמנהגו נוהג', אבל לא 'בחסד', יהיה 'חרבן'.
כי העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים (משנה אבות פרק א').
ועולם שעומד רק על 2 רגלים לא יציב וייהרס.

* * * * * * * * *

סייף - על אי שמירת התורה

סייף באתב"ש: **חממו** עולה 94 ועוד המילה עולה **95**
שמור באתב"ש: **ביפג** עולה **95**

להזכיר לך, 'שמור' את התורה, כי אם לא הסייף ינקום, ולפי:
<u>מדרש ראה רבה (ד', ב')</u>: "א"ר אלעזר הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים. אם תעשו מה שכתוב בספר הזה אתם ניצולים מן הסייף, ואם לא תעשו אתם נהרגים בסייף הזה"

* * * * * * * * *

'גמילות חסדים'

<u>ירושלמי פאה א', א'</u>: "צדקה וגמילות חסדים שקולות כנגד כל מצוותיה של תורה"

1) **'גמילות חסדים'** עולה **611** למנין המילה **'תורה'**

2) **'צדקה וגמילות חסדים'** עולה **816**
"כנגד כל מצותיה של תורה"
באתב"ש: **לטרק לך יהפאמץ בך אפגץ**
עולה 811 ועוד 5 מילים עולה **816**

3) **'צדקה וגמילות חסדים'** עולה 816 ועוד 3 מילים עולה **819**
'כנגד כל התורה כולה' עולה 804 ועוד 15 אותיות עולה **819**

לרמוז לך שצדקה וגמילות חסדים שקולות כנגד כל התורה.

ועוד:
העושה גמילות חסדים עושה **'מגע'** עם העולם מעבר לעושה צדקה.
מ'- מתים
ג'- גופו
ע' -עשירים

כי עושה גמילות חסדים בממונו וגופו, לעניים ולעשרים, וחיים ולמתים. וצדקה עושה רק בממונו, לעניים, ולחיים.

* * * * * * * * *

אנא

בהרבה מקומות אומרים, בפתיחה לוידוי ביום הכפורים, המילה "**אנא**".
לפי חז"ל נוסף על היות המילה ,"אנא" לשון בקשה, המילה "אנא" בא להזכיר לנו שאנחנו עומדים לפני המלך (כמו בתפילת שמונה עשרה).

ואולי באמירת המילה "אנא" יש גם רמז:
אנחנו באים ומתוודים לפני הקב"ה ואומרים:
"אנא תבא לפניך תפילתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניך ה' אלקינו ולאלקי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו , אבל אנחנו ואבותינו חטאנו..."
"**אנא**", אותיות: **א', נ', א'**
אנחנו לא כמו הדורות הרמוזים באות **א'** ובאות **נ'**, דורות אדם הראשון עד נח. וגם לא כמו הדורות הרמוזים באות **נ'** ובאות **א'**, דורות נח עד אברהם אבינו. שעליהם כתוב:
<u>משנה אבות (ה',ב'):</u>
"עשרה דורות מאדם עד נח להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול.
"עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם"
אנחנו לא עזי פנים וקשי עורף, ולא ממשיכים במעשינו הרעים כמו הדורות האלו, אלא אנחנו חוזרים בתשובה ובאים ומתוודים על מעשינו ומעשי אבותינו ומבקשים סליחה מחילה וכפרה.

* * * * * * * * *

"אנא"

יהודי פותח בבקשה:
"**אנא ה' הושיעה נא**"
"**אנא ה' הצליחה נא**"

פותח במילה:
"**אנא**", אותיות: **א', נ', א'**
א'– איש
נ'– נחש
א'– אישה

חוץ מהבקשה הכללית להושיע ולהציל אותנו מכל דבר רע, יש גם רמז שיציל אותנו מהנחש, השטן, שהכניס עצמו בין האיש (אדם הראשון) ובין האישה (חוה) והסיט אותה וגרם שיחטאו.

* * * * * * * *

״מן העבדה״

כאשר יהודי מגיע למצב קשה הוא צריך לזכור את מצב בני ישראל בשעבוד במצרים. בשעבוד מצרים כתוב:
שמות פרק ב׳ פסוקים כ״ג - כ״ד:
״ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה״
״וישמע אלקים את נאקתם ויזכר אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב״

למרות שלא היו לבני ישראל הרבה זכויות במצרים, ושירדו עד למ״ט שערי טומאה, למרות המצב הגשמי והרוחני הקשה, תפילתם נשמעת מן ׳העבודה׳.

ובמישור הרעיוני:
זה מסר לכל יהודי במצב קשה (הנתון בצרה), לא להתייאש, אלא:
להתפלל בכוונה גדולה לישועה **׳מן העבודה׳** - מתפלת **׳שמונה עשרה׳** (שבא במקום עבודת עולת התמיד), ובה כתוב אלקי אברהם, אלוקי יצחק, ואלקי יעקב (נזכרו האבות).
וכמו שכתב:
אור החיים (שמות ב׳, כ״ג): ״מן המצר קראתי י-ה עננני במרחב י-ה, כי אחת מהתפלות המתקבלות היא תפלה שמתוך צרה״

* * * * * * * * *

קשת של שלום

כתוב במדרש:
<u>דברים רבה (ה', י"ב):</u>
"...ד"א 'עושה שלום במרומיו' אמר ר"ל מיכאל כולו שלג וגבריאל כולו אש ועומדין זה אצל זה ואינם מזיקים זה לזה. אמר בר קפרא ומה אם העליונים שאין בהם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות הן צריכים שלום התחתונים שכולן שנאה ותחרות וקנאה עאכ"ו שהן צריכים שלום..."

מהמדרש הזה אנו לומדים שלמרות שאין קנאה, ושנאה, ותחרות למעלה גם שמה צריכים לשלום וכמו שכתוב: "עושה שלום במרומיו". ועל אחת כמה וכמה שצריכים שלום למטה שכולו קנאה ושנאה ותחרות.

אחרי המבול נח קיבל הקשת - אות ברית (של שלום), כמו שכתוב:
<u>בראשית ט', י"ג- ט"ו:</u>
"את קשתי נתתי בענן וה-י-ה לאות ברית בני ובין הארץ.
וה-י-ה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן.
וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיה עוד מים למבול ..."

הקשת מסמל משהו חיובי ומשהו שלילי:
צד החיובי – הקשת מסמל אות ברית (ושלום), שלא יהיה עוד עונש של מבול מים על כל העולם ("ולא יהיה עוד מים למבול").
צד השלילי – הקשת מופיעה בזמן שעולה להביא חושך ואובדן לעולם (רש"י על המילים "בענני ענן על הארץ"), קרי הקשת בזמן שמגיע עונש לבני אדם. במובן הזה, הקשת שנובעת מפיזור אור הלבן לצבעים השונים המרכיבים אותו, מסמל מעבר ממצב של איחוד למצב של פירוד - למצב של מחלוקת.

ואולי יש רמז לזה מהמילה 'קשת'.
קשת אותיות: **ק', ש', ת'**
ק' – קנאה
ש' – שנאה
ת'– תחרות

דווקא בזמן שמגיע עונש, בזמן של **קשת**, קרי בזמן של קנאה, שנאה, ותחרות, בני אדם צריכים למידת הרחמים ולאות ברית של 'שלום' - לאות הקשת בענן.

* * * * * * * * *

אדם

השם 'אדם', בגלל שהוא נוצר מהאדמה.
במישור הרעיוני יש מאותיות שמו רמז מה תפקידו בעולם.
אדם, אותיות: **א', ד', ם'**
א' –תחילה, ראשון
ד' – דע
ם' – מקומך
דבר ראשון שהאדם צריך לדעת זה מקומו בעולם. להיות שפל רוח, כי הוא נוצר מעפר ולעפר ישוב. לא להתגאות, ולשמור שלא ירום לבו להגיד כוחי ועוצם ידי עשה את החיל הזה.

אלא לדעת "ראשית דעת יראת ה'"
ולפי:
א' – ראשית
ד' – דעת
ם' – מלך מלכי המלכים, מנהיג

עליו לדעת שיש מנהיג, יש מלך לבירה (לעולם).

ועוד:
מתפללים בתחנון, "זכר כי עפר אנחנו". וזה מתאים לאדם הוא:
'**בשר ודם**' באתב"ש: **שבג פקי** עולה **495**
'**כי עפר אנחנו**' עולה **495**

* * * * * * * * *

מהו אדם?

אדם הוא מי שמתנהג לפי הרמוז באותיות המילה:
אדם אותיות: **א', ד', ם'**
א'– אנכי, שם האנכי של ה' (״אנכי ה' א-ל-ה-י-ד״) ראשון, לפני האנכי שלו.
ויודע תמיד, איכה?
ומקיים:
ד'– דע, ״דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתת דין וחשבון״ (אבות ג', א'),
״דע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל בריתך״ (אבות דר״נ פי״ז) ,
״דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין״ (אבות ב', א')

ם'– מה, ״מה ה' א-ל-ה-י-ך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' א-ל-ה-י-ך וללכת בדרכיו״,
״ונחנו מה״ (שמות ט״ז, ז'),
״תולה ארץ על בלימה״ (איוב כ״ו, ז' , והרעיון שהעולם קיים על מי שבולם את עצמו)
״מה אנחנו, מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקנו, מה ישענו, מה כחנו, מה גבורתנו, מה נאמר לפניך״ (מתפלת השחר)

כאשר הוא מתנהג כמו שמו 'מן האדמה' (ממעמקים), קרי מתנהג בענווה, ורוחו נמוכה, ויודע את מקומו בעולם, ומקבל עול מלכות שמים על עצמו, ופועל לשמור מצוותיו, אז הוא בדרך להיות 'אדם'.

אבל זה לא מספיק.
כתוב:
<u>קהלת פרק י״ב פסוק י״ג:</u>
״**סוף דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם**״
בלי יראת שמים האדם לא משלים ייעודו ומה שהוא עושה חסר ערך.
ויש רמז מהמילים 'כי זה כל האדם' למילים 'יראת ה'.

והרמז:
״**שמור כי זה כל האדם**״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ש'+ר', כ'+י', ז'+ה', כ'+ל', ה'+ם' עולה **637**
יראת ה' עולה **637**

וגם קצת רמז מהמילה ״האדם״:
האדם עולה **50**
האדם באתב״ש: **צתקי** עולה **600**
ביחד (600+50) עולה 650 ועוד 8 אותיות (האדם, צתקי) ועוד 2 מילים עולה **660**
ירא עולה **211**
ירא באתב״ש: **מגת** עולה **443**
ביחד (443+211) עולה 654 ועוד 6 אותיות (ירא, מגת) עולה **660**

כדי להיות 'אדם' צריך יראת שמים.
ואם יצליח לקיים "ירא", "שמור", אז יזכה לנאמר:
"**חיי עולם בתוכנו**" באתב"ש: **סמם זפכי שאפלטף** עולה **757**
ירא שמור באתב"ש: **מגת ביפג** עולה **757**

כי האדם 'נצב' (ניצב), קרי עומד בדין כל יום ויום:
"**כי זה כל האדם**" עולה **142**
נצב עולה **142**
והשכל שלו ניצב כל יום מול היצר שבתוכו המנסה להטות אותו כדי שייכשל בעבירה:
השכל באתב"ש: **צבלך** עולה **142**

ויום יום הוא צריך לעמוד נגד היצר, המכונה 'שאר בעסה', שמתגבר:
"**זה כל האדם**" באתב"ש: **עץ לך צתקי** עולה **810**
שאר בעסה באתב"ש: **סתג שזחץ** עולה **810**
ולפי:
<u>קדושין ל', ב'</u>:
"ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר (תהלים ל"ז, ל"ב) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר אלהים לא יעזבנו בידו תנא דבי ר' ישמעאל בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר (ירמיהו כ"ג, כ"ט) הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר (ישעיהו נ"ה, א') הוי כל צמא לכו למים ואומר (איוב י"ד, י"ט) אבנים שחקו מים"

ודורשים ממנו לקיים "שמוע תשמע":
"**זה כל האדם**" באתב"ש: **עץ לך צתקי** עולה **810**
"**תשמע**" עולה **810**

ורק בעזרת שמירת התורה הוא יכול להצליח בזה (נגד יצר הרע נתנו לאדם 'תורה תבלין'):
"**כי זה כל האדם**" באתב"ש: **לם עץ לך צתקי** עולה **880**
"**לחת האבן**" באתב"ש: **כספא צתשט** עולה **880**

"**כי זה כל האדם**" באתב"ש: **לם עץ לך צתקי** עולה **880**
"**זאת חוקת התורה**" באתב"ש: **עתא ספדא צאפגץ** עולה **880**

וגם לימוד התורה יגדיל היראה בתוכנו:
"**הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ה'+ל', נ'+ע', א'+ת', ה'+ם', י'+א' עולה **612**
דברות עולה **612**
עשרת הדברות מתחילות במילים "אנכי ה' א-ל-ה-ך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים".
ובהתבוננות על הנסים והנפלאות שעשה עמנו יתעורר בלבנו היראה והאהבה אליו.

ואמרו חז"ל 3 דברים צריך לעשות כדי להדוף את היצר:
קח אותו לבית המדרש, קרי תלמד תורה, ואם לא הצלחת להדוף אותו, לקרא שמע, ואם גם זה לא הצליח, תזכור את יום המוות.
ומזהירים אותנו "סוף דבר הכל נשמע", ויש קצת רמז לשלושת הדברים מהמילה:
"**נשמע**", אותיות: **נ', ש', מ', ע'**
האות **נ'**–נגדו (נגד היצר)
באות **נ'** יש רמז ליצר:
יצר באתב"ש: **מהג** עולה 48 ועוד 3 אותיות עולה **51**
נ' עולה 50 ועוד האות עולה **51**
האות **ש'**–שמע (קריאת שמע)
האות **מ'**–מיתה (יום המיתה)
האות **ע'**-עתים (לתורה)
והאות **נ'** גם רומז על ג' הפעולות שצריכים לעשות, **נ**קרא (שמע), **נ**זכור (יום המיתה), **נ**קבע (עתים לתורה).

ועוד:
הטיפול נגד היצר רמוז במילה:
יצר באתב"ש: **מהג**
מ'–מלכות שמים (קריאת שמע)
ה'– 5, חמשה חומשי תורה (רמז לתורה)
ג'–גיהנם, גן עדן (רמז למיתה)

ועוד רמזים:
כדי שלא ייכשל ילמד תורה, קרי יקבע עתים לתורה.
"**זה כל האדם**" באתב"ש: **עץ לך צתקי** עולה **810**
"**באהל**" באתב"ש: **שתצך** עולה **810**
(שימית את עצמו באוהלה של תורה, ולפי: "אדם כי ימות באהל"):

כדי שלא ייכשל, לקרא שמע:
"**כל האדם**" עולה **100**
"**כל האדם**" באתב"ש: **לך צתקי** עולה **650**
ביחד (100 +650) עולה **750**
'לקרא שמע' עולה 741 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **750**
וגם:
"**דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא**"
סוף תיבות, אותיות: **ר', ל', ע', ת', ם', א'** עולה **741**
לקרא שמע עולה **741**
וגם:
"**דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל**"
באתב"ש:
קשג צלך טביז תא צתכצמי מגת פתא יהפאמף ביפג לם עץ לך
ראש תיבות, אותיות:
ק', צ', ט', ת', צ', מ', פ', י', ב', ל', ע', ל' עולה **951**
שמע ישראל עולה **951**

כדי שלא ייכשל, ישים לב לרמז משמו 'אדם':
אדם באתב"ש **תקי** עולה **510**
ביום מותו עולה **510**
ישים יום מותו לפניו תמיד ולא יחטא.

וכאשר יהיה יראת ה' על פניו תמיד, בסוף חייו ייכנס לדין עם הרבה זכויות:
"**סוף דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ס'+ף', ד'+ר', ה'+ל', נ'+ע', א'+ת', ה'+ם', י'+א' עולה **956**
בית הדין של מעלה עולה **956**

ואם יעשה זאת באהבה יזכה לימות המשיח, לגאולה, ולשלום הנפש:
"**כי זה כל האדם**" באתב"ש: **לם עץ לך צתקי** עולה **880**
אהבה באתב"ש: **תצשץ** עולה **880**
הגאולה באתב"ש: **צרתפכץ** עולה **880**

"**זה כל האדם**" עולה **112**
משיח באתב"ש: **יבמס** עולה **112**
שלום באתב"ש: **בכפי** עולה **112**

ואמר ה' למשה רבנו:
<u>דברים פרק ח' פסוק כ"ו:</u>
"מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אתי ולשמור את מצותי כל הימים למען ייטב להם ולבניהם לעלם"

* * * * * * *

"זה כל האדם"

קהלת פרק י"ב פסוק י"ג:
"**סוף דבר הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם**"

"**זה כל האדם**" ראש תיבות, אותיות: **ז', כ', ה'**, המילה '**זכה**'.

מי שיש לו יראת ה' הוא 'זכה', נקי, וטהור, וכבר 'זכה' בראשית חכמה.
("ראשית חכמה יראת ה'")
ורמז:
"**נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
נ'+ע', א'+ת', ה'+ם', י'+א', ו'+ת', מ'+ו', ש'+ר', כ'+י', ז'+ה', כ'+ל',
עולה **1621**
"**ראשית חכמה יראת ה'**" עולה **1621**

"**את ה-א-ל-ה-י-ם ירא**" סוף תיבות, אותיות: **ת', מ', א'** המילה '**אמת**' (בכיוון הפוך).
(תהלים י"ט, ט'-"יראת ה' טהורה עומדת לעד משפטי ה' אמת צדקו יחדו")

ועוד רמזים:

1) "**הכל נשמע את ה-א-ל-ה-י-ם ירא**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ה'+ל', נ'+ע', א'+ת', ה'+ם', י'+א' עולה **612**
דברות עולה **612**
(לשמור י' הדברות)

2) "**ירא ואת מצותיו שמור**"
באתב"ש:
מגת פתא יהפאמף ביפג
ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+ת', פ'+א', י'+ף', ב'+ג'** עולה **616**
התורה עולה **616**

3) "**ירא ואת מצותיו**"
באתב"ש:
מגת פתא יהפאמף
ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+ת', פ'+א', י'+ף'** עולה **611**
תורה עולה **611**

4) "**ואת מצותיו שמור כי זה כל**"
באתב"ש:
פתא יהפאמף ביפג לם עץ לך צתקי
סוף תיבות, אותיות: **א', ף', ג', ם', ץ', ך', י'** עולה **244**
תרי"ג באתב"ש: **אגמ"ר** עולה **244**

וכל זה לזכות אותנו (שנהיה זך ונקי מעונות ונזכה לעולם הבא):
"**ה-א-ל-ה-י-ם ירא ואת מצותיו שמור**" עולה 1807 ועוד 5 מילים עולה **1812**
"רצה הקב"ה לזכות את ישראל" עולה **1812**
(מכות פרק ג' משנה ט"ז- "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות")

* * * * * * * *

כת״ם

העושה עוון קשה מתלכלך באופן רוחני. העוון כאילו משאיר לו ׳כתם׳ ברוחניות שלו.
והוא נמצא תחת איום של עונש:
׳כתם׳, אותיות: **כ׳, ת׳, ם׳**
כ׳ – כרת, כליה
ואולי:
ת׳– תיוסר, תפגע, תיטרף, תעני
או תקבל:
ם׳ –מכות, מחלות, מיתה

וכדי להינצל מעונש ׳כתם׳, צריך תיכון:
׳כתם׳, אותיות: **כ׳, ת׳, ם׳**
כ׳ – כפורים
ת׳– תשובה
ם׳ – מיתה
השילוב של תשובה, יום הכפורים, ומיתה מציל ומכפר על עוון קשה.

* * * * * * * * *

מצות צדקה

יש מצוות שאם עושים אותם בחשאי זה לא טוב. לדוגמה, הדלקת נרות חנוכה.
המדליק בפנים כאשר יש לו פתח הפתוח לרשות הרבים מושך על עצמו החשד.
כי למרות שהדליק בפנים העוברים ושבים ברחוב לא רואים שהדליק וחושדים בו.
ובזה הוא לא מקיים מצוות פרסום הנס כהלכתה.
אבל יש מצווה שאם עושים אותה בחשאי, בסתר, מקיימים אותם כהלכתה.
ולא זה בלבד אלא זה יותר מכובד. וזה מצוות צדקה.

והרמז:
'צדקה' באתב"ש: **'הקדצ'**
באתב"ש (בסתר) המילה 'צדקה' הינו בכיוון הפוך 'הקדצ' (זה גם המילה 'צדקה').
כאשר נותנים **'צדקה'** בסתר (מוסתרת מעיני אדם כמו כל מילה באתב"ש שמוסתרת) זה **'צדקה'**.
וכאילו המקבל הוא זה שנותן. העני, שלא יודע מי נתן לו צדקה, עושה צדקה אם זה שנתן לו (באתב"ש 'צדקה' בכיוון הפוך). ובנותן בסתר רמוז שהנותן צדקה לא מפסיד (כי הוצאות הצדקה תחזור אליו בעתיד).

* * * * * * * * *

להיות נכון, להיות אמת

לפעמים אדם, במגמה להיות 'נכון', מראה את עצמו כאילו התכוון במה שאמר לאמת, למרות שאמר דברים סתם ואולי לא מדויקים (והזולת לא יכול לדעת למה התכוון).
וזה השפעת 'היצר' הדוחף אותו לרדוף אחרי כבוד.
ורמז:
"**אמת**" עולה **441** באתב"ש: **תיא** עולה **411**
'**נכון**' עולה **126** באתב"ש: **טלפט** עולה **128**

441 – 126 =305, ערך המילה '**היצר**'

המפריע לאדם והדוחף אותו להיות '**נכון**' בכל מחיר אבל לא תמיד '**אמת**' זה '**היצר**'.

אלא צריכים להיות ישר '**לגמרי**', כלפי חוץ וגם כלפי עצמו (שיהיה תוכו כברו).
411 - 128 = 283, ערך המילה '**לגמרי**'.
להיות '**אמת**' זה להיות '**נכון**' '**לגמרי**'.

* * * * * * * * *

עבד

האדם הגשמי בטבעו הוא:
'**עבד**', אותיות: **ע', ב', ד'**
ע' – עור
ב'– בשר
ד' –דם
מבחינת היותו עשוי מעור, בשר, ודם, הוא כבר במדרגה של 'עבד' בעולם הגשמי הזה, וגופו מושפע מכל תחלואות העולם הזה.
ורק כאשר ידאג לשעבד את יצרו הרוחני לה', הוא יכול להינצל מתחלואות העולם הזה.
הבחירה אצלו להיות עבד ה', או להישאר 'עבד' הגוף.

* * * * * * * * *

לשים התורה על הלב

"והיו הדברים האלה על לבבכם" עולה **523**
סליחה וכפרה ומחילה עולה **523**
כדי להשיג 'סליחה וכפרה ומחילה' צריך לשים את התורה "על לבבכם".

* * * * * * * * *

מה שואלים ממך

<u>דברים פרק י' פסוק י"ב</u>:
"מה ה' א-אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' א-לקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו..."

במישור הרעיוני:
"**מה ה' א-אלקיך שאל מעמך**"
'מ"ה' שואל מעמך,
"**מה**", אותיות: **מ', ה'**
מ' – מלחמת
ה' – היצר
צריך להילחם במלחמה נגד יצר הרע באופן תמידי.

* * * * * * * * *

"לקבל פרס"

1126
פרקי אבות פרק א' משנה ג':
"אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר: אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם"

משמעות הדברים שלא לעשות את המצוות כדי לקבל תגמול. אלא, לעשות המצוות כי כן ציוונו מעת הבורא יתברך שמו. וממילא יבוא השכר.

ובמישור הרעיוני:
לפעמים אדם מטפס גבוה ברמת הרוחניות ובאותו זמן הוא מפספס דברים בסיסים. כאשר זה קורה הוא לא יחזיק מעמד זמן רב כי הבסיס שעליו בנוי הטיפוס רעוע.

"אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס" –
כאשר בונים בסיס פעולה בשמירת המצוות לא לטפס גבוה לעשות דברים שהם לפנים משורת הדין שתקבל עליהם פרס, קרי מתנה כי עשית מעבר לנדרש.
("לקבל פרס" ראש תיבות, אותיות: ל', פ' עולה 110, 'מתנה' באתב"ש: יאטץ עולה 110).
כי למרות שזה משובח (דרך של חסד), זו לא הדרך המומלץ בשמירת המצוות, אלא

"הוו כעבדים המשמשין את הרב לא על מנת לקבל פרס" –
ראשית כל, תעשה את המצוות בתמימות, בכובד ראש, לא לפנים משורת הדין אלה לפי הדין. תשתדל שבסיס עשיית המצוות יהיה איתן, ואז על בסיס חזק זה ניתן לטפס ולעשות דברים לפנים משורת הדין.
ועוד:
"לא על מנת לקבל פרס" –לא לעשות את המצות כדי להתגאות בעשייתם – לא להרגיש אחרי העשייה, תראו כמה טוב אנוכי (ורמז,'פרס' באתב"ש: 'וגחז' עולה 17 למנין המילה 'בגאוה'), אלא תעשה המצוות כי זה חובה המוטל עליך.

סיכום הדברים:
אל תנסה להרשים בעשיית דברים שהם לפנים משורת הדין ("על מנת לקבל פרס") לפני שעושים את הדברים לפי הדין ("לא על מנת לקבל פרס").

* * * * * * * *

תחבולות היצר

כדי לקיים מחלוקת האדם צריך להשקיע חלק מכוחו בדבר, כי:
'**מחלקת**' באתב"ש: **יסכדא** עולה **95**
'**כוח הוויכוח**' עולה **95**

הצדיק לא מבין מאין יש לאנשים 'כוח' להתווכח אחד עם השני.
הלא כל הכוח צריך להשקיע בעבודת ה' ובמלחמה נגד היצר.
ונראה להגיד שגם זה מן תחבולות של היצר. שהצליח להכשיל את האדם להסיט חלק מכוחו במלחמה נגדו, למחלוקת נגד אחרים.
ורמז:
'**מחלקת**' עולה 578 ועוד 5 אותיות עולה **583**
''**יצר הרע**' עולה 575 ועוד 2 מילים ועוד 6 אותיות עולה **583**

* * * * * * * *

''בתחבלות''

<u>משלי פרק כ"ד פסוק ו':</u>
''כי בתחבלות תעשה לך מלחמה''

רמוז בתוך המילה ''בתחבלות'' כמה דרכים להינצל מהיצר, להלחם ביצר.
''**בתחבלות**'' אותיות: **ב', ת', ח', ב', ל', ו', ת'**
ב'– בושת (פנים, ולפי ''פושת פנים לגן עדן'', דע מקומך)
ת'–תשובה
ח'–חסדים (מעשה טוב, גמילות חסדים, צדקה)
ב'– בית (המדרש, קח את היצר לבית המדרש)
ל'–לימוד (התורה ובמיוחד מוסר)
ו'–וידוי, ותרן (תהיה וותרן, בטל רצונך לעשות רצון שמים)
ת'–תפלה

* * * * * *

'מעט'

<u>אבות פרק ג' משנה א'</u>: "עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת? מטפה סרוחה. ולאן אתה הולך? למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא"

מי שמעיט את עצמו, שהאנכי שלו בגדר '**מעט**', יודע מאין בא, מטפה, ולאן הוא הולך למקום עפר, ולפני מי הוא עתיד לתת דין וחשבון, לפני מלך. כי שלושת הדברים האלו לפניו תמיד.

והרמז:

'**מעט**' אותיות: **מ', ע', ט'**

מ' –מלך

ע' –עפר

ט' –טפה

* * * * * * * *

מידת הגאוה

מאוד צריכים להיזהר במידת הגאווה. באופן כללי זה מידה לא רצויה, ולפי:
גמרא סוטה ה', ב': "א"ר יהושע בן לוי בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה שבשעה שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם שנאמר (תהלים נ"א, י"ט) זבחי א-ל-ה-י-ם רוח נשברה ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת שנאמר (תהלים נ', י"ג) נשבר ונדכה אלהים לא תבזה"

"**נמוכי הרוח**" עולה **345** למנין המילה '**משה**'.
במדבר פרק י"ב פסוק ג': "**והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה**"

אבל יש שקצת גאווה כן רצויה, ולפי:
גמרא סוטה ה', א': "א"ר חייא בר אשי אמר רב ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית"
בבא בתרא (צ', א'): "ואחד משמונה בשמינית וזהו קורטוב"

תלמיד חכם צריך שיהיה לו אחד משמונה שבשמינית, קרטוב (1/64 בלוג), גאוה.
משמונה בשמינית באתב"ש: **יביפטץ שביטמא** עולה **1003**
אחד משישים בארבע בלוג עולה **1033**

אחד משישים וארבע בלוג זה קורטוב, וזה כמות קטנה.
(לוג זה 344 סמ"ק, קרטוב זה 5.375 סמ"ק).

"**משמונה בשמינית**" באתב"ש: **יביפטץ שביטמא** עולה **603** למנין המילים '**משה רבנו**'.

וגם:
במדבר פרק י"ב פסוק ג': "**והאיש משה ענו מאד מכל האדם**"
"**והאיש משה ענו מאד מכל האדם**"
באתב"ש:
פצתמב יבץ טזף יתק ילך תקי
ראש תיבות, אותיות: **פ', י', ז', י', י', צ'** עולה 536 ועוד 6 אותיות עולה **542**
עוכלא עולה 537 ועוד 5 אותיות עולה **542**

רש"י (סוטה ה', א' על המילים "אחד משמונה בשמינית"):
"משקל קטן הוא, והיינו עוכלא. כלומר צריך שיהיה בו מעט גאוה שלא יהו קלי הראש מסתוללין בו ויהא דבריו מתקבלין עלהם בעל כרחם"
ועוד כתוב:
בבא בתרא (צ', א'): "וכמה היא עוכלא, אחד מחמשה ברביע"

נראה מהלשון הזה שעוכלה 1/20 של הלוג (חמישית של רביעית הלוג).
אבל חז"ל לא פרשו הדברים ככה, אלא:
יש בחז"ל מחלקת מה היא עוכלא. יש שכתבו שעוכלא שמינית הלוג, ויש שכתבו שעוכלא חמישית הלוג. ורש"י (סוטה ה', א') פירש על אחד משמונה בשמינית, עוכלא.

המשותף בין כל הפרושים של עוכלא זה בדברי רש"י: "משקל קטן".
לרמוז:
'תלמיד חכם צריך שיהיה לו אחד משמונה שבשמינית הגאווה'
והמשל לקורטוב, או לעוכלא, שהם מידות קטנות.

* * * * * * * *

תודה ושלום

להגיד תודה על כל טובה ולהקדים שלום לכל אדם זה מהדברים המתבקשים מכל אדם.
אבל בעונותינו הרבים יש אלו ששוכחים את זה. במקום להגיד תודה ולהגיד שלום עוברים לסדר היום בלי להגיב כראוי. רואים את אמירת תודה ושלום כמובן מאליו.

במישור הרעיוני:
כתוב בקברנות תודה ושלמים שהם "קדשים קלין".
וניקח מוסר מזה למישור המעשי של היום יום שלנו.
להגיד תודה והקדים שלום צריך להיות בעינינו דברים קדושים, שהם קלים לעשות.
ואם נחשוב ככה, נרגיל את עצמינו להגיב נכון, להגיד תודה על כל טובה ולהקדים שלום לכל אדם, וזה יעזור להימנע מהמחלוקת, ולהיות מאלו שרודפים אחרי השלום.

ועוד:
כאשר פוגשים אדם שאנו רוצים להגיד לו תודה על טובה שעשה עמנו, בפועל מקדימים להגיד לו שלום (מיד שפוגשים אותו, כמו שראוי לעשות לכל אדם), ורק אחרי זה אומרים לו תודה.
לעומת זאת, בסדר המשניות של הקרבנות מובא משנה קרבן תודה לפני משנה קרבן שלמים. גם בתפילת שמונה עשרה אומרים תודה (במודים) לפני שמבקשים שלום (בשים שלום).
ונראה להגיד:
כלפי אדם מקדימים שלום (לפי חז"ל 'הוי מקדים שלום לכל אדם', תגיד לו שלום לפני שהוא יגיד לך), אבל כלפי שמיה מקדימים תודה לפני שמבקשים שלום. כי צריך להכיר ולהודות על העבר לפני שמבקשים על העתיד.

* * * * * * * *

גמילות חסדים

במשנה אבות מובא שאנשי כנסת הגדולה העמידו את העולם היהודי על שלשה דברים: על תורה, על עבודה, ועל גמילות חסדים.

גמילות חסדים עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
(גמילות חסדים זה דרכה של תורה)

* * * * * * * *

ירידה לשם עליה

כתוב:
<u>בראשית פרק כ"ח פסוק י"ב:</u>
"ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי א-ל-ה-י-ם עלים וירדים בו"

במישור הרעיוני:
כאשר אדם רוצה לעלות ברוחניות, לפעמים למרות מאמציו לעלות, יש ירידה במקום עליה. וגם אחרי שהצליח לעלות לפעמים יש ירידה.
לא להתייאש מהירידות האלו, כי:
"והנה סלם"– מדרגות ההחכמה והבינה בידיעת התורה, מדרגות הרוחניות, מהווים סולם.
"מצב ארצה" – לקבל מי שרוצה לעלות ברוחניות שלב אחר שלב.
("ארצה", קרי לקבל המתחיל בלימוד, ולפי: "לא בשמים היא")
ורמזים:

1) **"סלם מצב ארצה וראשו מגיע"**
עולה 1194 ועוד 19 אותיות ועוד 5 מילים עולה **1218**
לעלות ברוחניות עולה **1218**

2) **"מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי"**
באתב"ש:
יהש תגהץ פגתבף ירמז צבימיץ פצטץ יכתלם
ראש תיבות, אותיות: **י', ת', פ', י', צ', פ', י'** עולה **680**
רוחניות עולה **680**

3) **"מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי"**
באתב"ש:
יהש תגהץ פגתבף ירמז צבימיץ פצטץ יכתלם
סוף תיבות, אותיות: **ש', ץ', ף', ז', ץ', ץ', ם'** עולה **697**
נ' שערי בינה עולה **697**

"וראשו מגיע השמימה" – למרות מקום ההתחלה ("ארצה," בגשמיות העולה הזה) אפשר לעלות גבוה מאוד ברוחניות (עד שער החמישים).
"והנה מלאכי א-ל-ה-י-ם עלים וירדים בו" – גם אלו שכבר שלמים בדעתם ודומים למלאכים, הצדיקים, יש גם להם עליות וירידות ברוחניות.
ורמזים:

1) **"והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי"**
ראש תיבות, אותיות: **ו', ס', מ', א', ו', מ', ה', ו', מ'** עולה **204**
צדיק עולה **204**

2) "**מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי א-ל-ה-י-ם עלים**"
ראש תיבות, אותיות: **מ', א', ו', מ', ה', ו', מ', א', ע'** עולה **209**
הצדיק עולה **209**

ולא רק זה אלא, כאשר אדם בנוני נופל הוא נופל קצת, אבל כאשר צדיק נופל הוא נופל מגבוה ("השמימה"), ויכול ליפול עד הארץ ("ארצה"), ולפי:
"**ארצה**" עולה **296**
אלו הצדיקים עולה **296**
ככול שיש מעלה יותר גבוה ברוחניות ("השמימה") כך יש סכנה של נפילה יותר גדולה ("ארצה").

ואם על המלאכים, שאין להם יצר הרע, כתוב:
"**והנה מלאכי א-ל-ה-י-ם עלים וירדים בו**"
קל וחומר לנו בני אדם ובינוניים, שיש בנו יצר הרע, שלא יהיה לנו רק עליות ברוחניות אלא גם ירידות ברוחניות.

ונלמד מוסר מהצדיקים.
הבדל בין צדיק לבינוני- כאשר צדיק נופל ("ירדים בו") הוא מיד חוזר בתשובה ועולה ברוחניות, כי:
בראשית פרק כ"ח פסוק י"ג: "**והנה ה' נצב עליו**"
"**והנה ה'**"— הצדיק לא שוכח לרגע את ה', יראת ה' עליו תמיד
ובגלל זה:
נצ"ב – **נ**ופל **צ**דיק, **ב**תשובה
כאשר נופל צדיק:
"**עליו**" –**עליו** לפתוח **בתשובה** מיד ולחזור (משלי כ"ד, ט"ז- "שבע יפל צדיק וקם")

אם תמיד נהיה במצב "**והנה ה'**" נזכה למצב "**נצב עליו**", וככה כל ירידה יהיה לשם עליה.

* * * * * * *

שתי הלחם

בדרך כלל לא מביאים מנחה מחמץ למקדש:
ויקרא פרק ב' פסוק י"א: "**כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'**"

אבל בחג הבכורים, חג השבועות, מצווה להביא שתי הלחם, מנחה חדשה, חמץ.
המתיר להביא מהחיטה החדשה למקדש, ולפי:
ויקרא פרק כ"ג פסוק י"ז:
"ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה'"

במישור הרעיוני:
השאור, החמץ ("מחמצת"), רמז ליצר הרע, ולפי:
יצר הרע עולה **575**
השאור באתב"ש: **צבתפג** עולה **575**
וגם:
יצר הרע באתב"ש: **מהג צגז** עולה **148**
החמץ עולה 143 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **148**
וגם:
יצר הרע עולה 575 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **583**
מחמצת עולה 578 ועוד 5 אותיות עולה **583**
(הלא האדם הוא חלת העולם, כביכול נעשה מעיסה, והשאור שבעיסה זה היצר הרע בתוכו).

ודווקא בחג השבועות, זמן מתן תורתנו מביאים קרבן מנחה מהחמץ.
מצד אחד, היצר מתגלה בחזקה כאשר יש תורה (למנוע מאיתנו ללמוד ולקים אותה).
מצד שני, כאשר יש תורה, יש תבלין נגד יצר הרע, וקל יותר להכניע את היצר גם אם הוא מופיע להפריע בגלוי.

והרמז:
יצר הרע באתב"ש: **מהג צגז** עולה **148** למנין המילה **'קמח'**.
ואמר רבי אלעזר בן עזריה במסכת אבות (פרק ג' משנה כ"א) "**אם אין תורה אין קמח**"
קרי, כאשר אין תורה היצר כאילו בהסתר, תוקף בסתר, אבל כאשר יש תורה (יום מתן תורתנו) יצר הרע מתגלה ומנסה לתקוף בחזקה, וזכות לימוד וקיום התורה מצילנו.
ומעניין:
יצר הרע עולה **575**
יצר הטוב באתב"ש: **מהג צנפש** עולה 568 ועוד 7 אותיות עולה **575**
לרמוז:
לימוד התורה וקיומה מחזקת את יצר הטוב לשוויון לעמוד מול מתקפות יצר הרע.
כי יצר הטוב לבד לא עומד בדיוק נגד יצר הרע רק כאשר מוסיפים ליצר הטוב 7 קרי, כאשר מתגברים את יצר הטוב עם תורה שכתוב עליה:
משלי פרק ט' פסוק א': "...חצבה עמודיה שבעה"

וביתר שאת לימוד תורה בשבת, יום השביעי בשבוע, מועילה לזה.

ועוד:
"**תהיינה חמץ**" עולה **618** למנין המילה '**הדברות**' (כולל המילה).
לרמוז: כאשר "**תהיינה חמץ**", קרי **יצר הרע** תוקף, תתחזק בשמירת **הדברות**, בתורה.

ועוד:
"**תהיינה חמץ תאפינה**"
באתב"ש: **אצממטץ סיה אתומטץ** עולה 891 ועוד 3 מילים עולה **894**
יצר הטוב עולה 322 ובאתב"ש: **מהג צנפש** עולה 568
ביחד (322+568) 890 ועוד 4 מילים עולה **894**

* * * * * * * *

"לפני עור לא תתן מכשל"

ויקרא פרק י"ט פסוק י"ד: "...**ולפני עור לא תתן מכשל**"

"**עור לא תתן מכשל**" באתב"ש: **זפג כת אאט ילבך** עולה **583**
יצר הרע עולה 575 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **583**

ובמישור הרעיוני: קול הפנימי
לאדם יש '**אנכי**' שלו, הקול הפנימי של יצר הטוב המדבר אליו, ולפי:
אנכי באתב"ש: **תטלם** עולה 479 ועוד המילה עולה **480**
יצר טוב באתב"ש: **מהג נפש** עולה 478 ועוד 2 מילים עולה **480**

'אנכי' מציג לפניו שאלה:
אנכ"י– **א**יך **נ**שוב **כ**ל יום

'אנכי' מציג לפניו תשובה:
אנכ"י– **א**דם **נ**כנע **כ**ל יום
כאשר אדם נכנע כל יום, מתרחק מהגאווה, ומגסי הרוח, ויודע את מקומו.

'אנוכי' רומז לו:
אנכ"י–**א**הבה **נ**שיג **כ**אשר יש יראה
דרשו חז"ל (על הפסוק דברים י', י"ב, ראה רש"י שם): 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'.
אם יש הכנעה כל יום, יש כבר קצת יראה. ומתוך יראה יבוא לידי אהבה.
ואז עבודתו תהיה מושלמת והאנכי שלו ישיג את יעדו.

ובכל רגע:
'אנכי' מודיע לאדם:
אנכ"י– **א**יני **נ**ח **כ**לפי יצר
מזכיר לאדם ,קול הפנימי של יצר הטוב ,שבגלל שיצר הרע לא נח לרגע גם הוא לא נח כלפי יצרו. ובגלל זה, כל הזמן:
'אנכי' מזהיר לאדם:
אנכ"י– **א**ין (אדם) **נ**ח **כ**לפי יצרו
מזהיר לו לא לנוח לרגע במלחמתו נגד יצרו.

וכאשר אדם שם לבו לקול 'אנכי' שלו, לקול הפנימי של יצר הטוב שבתוכו, הוא ניצול.

ועוד:
"**לפני עור לא תתן מכשל**" ראש תיבות, אותיות: **ל', ע', ל', ת', מ'** עולה 570 ועוד 5 אותיות עולה **575** למנין **'יצר הרע'**.
(הרמז רק במישור הרעיוני כי בפסוק כתוב "ולפני" אם אות וו)

וגם:
מכשול באתב"ש: **ילבפך** עולה 142 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **148**
יצר הרע באתב"ש: **מהג צגז** עולה **148**
(הרמז רק במישור הרעיוני כי בפסוק כתוב "מכשל" בלי אות וו)

בן אדם הוא כמו עור כלפי יצר הרע שלו.
ולפי זה צריך להיזהר מאוד שלא ליתן מכשול גם לעצמו שלא תיפול בידי יצר הרע.

* * * * * * * *

מה אנו

"**במדבר**" עולה **248** למנין **רמ"ח**

התורה נתנה במדבר מקום הפקר.
לרמוז:
כאשר אדם שם עצמו הפקר כמו **במדבר** הוא יצליח לכוון **רמ"ח** אבריו לקבלת התורה.

* * * * * * * *

הנחש

משיח עולה **358**
נחש עולה **358**

אולי לרמוז:
כאשר ילחמו ויתגברו על יצר הרע הדומה לנחש הקדמון אז יבוא מלך משיח.

* * * * * * * *

"ותתצב"

<u>שמות פרק ב' פסוק ד':</u>
"**ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו**"

במישור הרעיוני:
"**מרחק**"– כאשר האדם מתרחק מדרכי התורה והמצוות והוא חושש "**לדעה מה יעשה לו**" שיחזור לפי מרשם:
"**ותתצב**" אותיות: **ו', ת', ת', צ', ב'**
ו'–יקבל התורה והמצוות שנתנו בהר סיני ביום ו' לחודש סיון
(וגם: האות ו' רומז על 6 דברים המובאים במדרש לך לך רבה שמעבירין את רוע הגזרה, והם: תשובה, תפלה, צדקה, שינוי שם, שינוי מקום, ומעשה טוב)

שיהיה לו חרטה על העבר ושינוי מעשיו לעתיד, ויבקש רחמים על עצמו, ויעשה מעשה טוב, ולפי:
תפלת קדושת היום של ימים הנוראים, "ותשובה, ותפלה, וצדקה מעבירין את רוע הגזרה"
ת'– תשובה (חרטה על העבר ושינוי מעשיו לעתיד)
ת' –תפלה (יבקש רחמים על עצמו)
צ' –צדקה (מעשה טוב)

ומאוד חשוב, להיות:
ב' –בן אדם

* * * * * * * *

"סרו מהר"

שמות פרק ל"ב ססוק ח':
"**סרו מהר מן הדרך אשר צויתם**" באתב"ש: **חגף יצג יט צקגל תבג הפמאי** עולה **977**
אלול תשרי עולה **977**

לרמוז:
בחדשים **אלול תשרי** נתן לנו מתנה, שניתן יותר בקלות לתקן מעשינו
(לתקן "סרו מהר מן הדרך").

* * * * * * * *

"אוצרו הטוב"

דברים פרק כ"ח פסוק י"ב:
"יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך..."

"**לתת מטר ארצך בעתו**" באתב"ש: **כאא ינג תגהל שזאף** עולה **911**
א' תשרי עולה **911**

דברים פרק כ"ח פסוק א': "**והיה אם שמוע תשמע בקול ה' א-ל-ה-י-ך...**"
אז תזכו בדין תקבלו גשמי ברכה בעתם.

* * * * * * *

אזהרה על העבר ותקווה לעתיד

דברים פרק ל"ב פסוק ז':
"**זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר**"
רש"י: "ד"א, לא נתתם לבבכם על העבר. בינו שנות דור ודור להכיר להבא שיש בידו להטיב ולהנהיל לכם ימות המשיח והעולם הבא"

במישור הרעיוני:
"**זכר ימות**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+ר', י'+ת'** עולה **617** למנין המילה '**הדברות**'.
לרמוז:
שכל "**ימות**" חייך תהיו "**הדברות**" תמיד ראשון (ראש תיבות) בזיכרון שלך

ועוד:
"**זכר ימות עולם בינו שנות**"
"**זכר ימות עולם**"—
ראש תיבות, אותיות: **ז', י', ע'** המילה '**זיע**'
סוף תיבות, אותיות: **ר', ת', ם'** אותיות המילה '**תמר**'
זיע– רומז על יראה, פחד, רטט, תנועה קלה ("וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קַל זִיעַ שַׂגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין")
תמר– רומז על צדיק ("צדיק כתמר יפרח")
וגם:
"**ימות עולם בינו**"
סוף תיבות, אותיות: **ת', ם', ו'** אותיות המילה '**מות**'
"**עולם בינו שנות**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ו', ת'** המילה '**מות**'

להגיד לך:
המתבונן על מה שעשה בעבר ("זכר ימות עולם בינו") וירא ("זיע") מראש (בראש השנה) על מעשיו ("ראשית חכמה יראת ה'"), ופותח בתנועה קלה ("זיע") לחזור בתשובה (שה"שר ה', ב'- "פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם") קרי מתקן מעשיו להיות צדיק (מהמובן שזכויותיו יותר מחובותיו), הוא ניצול ממות ("ימות עולם בינו").

ועוד:
"**בינו**" עולה **68** למנין המילה '**אלול**' (כולל המילה), וגם למנין המילה '**חיים**'
"**בינו שנות**" ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב'+ו', ש'+ת'** אותיות המילה '**תשוב**'.
לרמז:
בינתך לדעת שבחודש אלול תשוב "ובחרת בחיים".

וגם:
1) "**ימות עולם בינו**"
סוף תיבות, אותיות: **ת', ם', ו'** עולה **446**
האמת עולה **446**

2) "**עולם בינו שנות**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ו', ת'** עולה **446**
האמת עולה **446**

3) "**ימות עולם בינו שנות**"
באתב"ש:
מיפא זפכי שמטף בטפא
ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+א', ז'+י', ש'+ף', ב'+א'** עולה **441**
אמת עולה **441**

וגם:
"**בינו שנות דר**" ראש תיבות, אותיות: **ב', ש', ד'** עולה **306** למנין המילה '**יצרו**'.

וגם:
"**שנות דר ודר**"
באתב"ש:
בטפא קג פקג
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב'+א', ק'+ג', פ'+ג'** עולה **189**
להעולם הבא עולה **189**

וסיכום הרמזים::
בחודש אלול תאחוז ביראה ("זיע" על העבר) ותהיה גיבור "הכובש את יצרו" (בהווה ובעתיד), תשוב ותתפלל על חיים שלך, ותפעיל בינתך לזכור מה בכל דור ודור ה' דורש מעמך, קרי האמת, קרי הדברות, לשמור התורה. ועל קיום התורה ושמירת מצוותיה (דברים ו', כ"ה) "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת", ותינצל ממות (משלי י"א, ד'- "צדקה תציל ממות"), ותקבל שכר טוב (תהילים ל"א, כ'- "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך") להעולם הבא ("שנות דר ודר").

* * * * * * *

תפקיד של יהודי

'יהודי' עולה 35 ועוד המילה עולה **36** למנין המילה **'איכה'**.
לרמוז:
תפקיד של יהודי תמיד לדעת את מקומו, איפוה הוא נמצא במעלות הקדושה, ולהתאמץ לא לרדת ולרצות לעלות יותר.

ועוד:
יחזקאל פרק ל"ד פסוק ל"א: "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם"
יבמות ס"א, א': "אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין אדם"

יהודי השומר מצוות הוא 'אדם' (בריאה חשובה).
והרמז:
המילה **יהודי** עולה 35 ועוד האות **י'** (רמז לעשרת הדברות) עולה **45** למנין המילה **'אדם'**.

וגם צריך 'לחיות כמו בן אדם':
'לחיות כמו בן אדם' עולה **617** למנין המילה **'הדברות'**
לרמוז:
צריך 'לחיות כמו בן אדם', קרי לשמור עשרת הדברות, התורה.

וכדי שאהיה 'בן אדם' "טוב טעם ודעת למדני"
"ודעת למדני" עולה 614 ועוד 2 מילים עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
וגם:
"ודעת למדני" עולה **614**
להיות כמו בן אדם עולה **614**
למדני דרכי התורה שאהיה בן אדם.

ודרשו חז"ל:
"אדם כי ימות באהל"– באוהלה של תורה, קרי מתאמץ בלימוד התורה.
ולעיננו, נוסיף שכתוב כאן 'אדם', קרי אדם הוא זה שממית עצמו באוהלה של תורה.

היהודי צריך תמיד לדעת את מקומו ומגבלותיו. ולקחת מוסר ממשה רבנו שאמר:
"מה אנו" עולה **102**
"משה" באתב"ש: **יבץ** עולה **102**
(במדבר י"ב, ג'- "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה")

"מה אנו", צריך לדעת "אנו":
"מה" העולה **45** למנין המילה **'אדם'**.

"אדם' באתב"ש: **תקי** עולה **510** למנין המילה **'ישר'**.
תפקידו להיות 'ישר', קרי לעשות הישר בעיני ה'.

וגם להיות:
'**בלי מומים**' העולה **510**
בלי מומים של הנפש.

ההכנעה והענווה ותמימות הנפש יכשיר אותנו להיות '**אדם**' כלי קיבול לרכוש דברי '**התורה**'.

* * * * * * * *

תפלה מהלב

"**אנא ה' הושיע נא**"
ראש תיבות, אותיות: **א', י', ה', נ'** עולה **66** למנין המילה '**להיטיב**' ולמנין המילים '**היה' הוה יהיה**' ולמנין המילה '**מבידוד**'.

כל יהודי שמתפלל, מתפלל '**מבידוד**' לבו, ובמיוחד בתוך מגפת הקורונה אנו מתפללים '**מבידוד**' אל **האדון** כל (האדון עולה 66) שהוא '**היה הוה יהיה**' ומבקשים ממנו **להיטיב** עמנו ולהוציא לאור דיננו.

* * * * * * * *

מחשבה טובה

דן עולה **54**
מוח עולה **54**
לבבך עולה **54**

לרמוז:
דנים אותך לא רק על מעשיך (הרעים והטובים) אלא גם על הדברים (הטובים) במוח ובלב.
ולפי: 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה'.
אם היה בדעתך ובלבבך לעשות מעשה טוב ונאנסתה ולא יכולת לעשותה, מקבלים על המחשבה הטובה שכר.

* * * * * * * *

תרי״ג

תרי״ג עולה **613**
הספרות **3**+**1**+**6** עולות יחד ל- **10**
לרמוז:
המקיים **613** מצות התורה מקיים **10** הדברות

6 כפול **1** כפול **3** עולה **18** למניין המילה **'חי'.**
לרמוז:
השומר **תרי״ג** מצות, **חי**, בעולם הזה ובעולם הבא.
ולפי הנאמר בברכה אחרי העליה לתורה:
״וחיי עולם נטע בתוכנו״
'חיי עולם' עולה **174**
תורה באתב״ש: **אפגץ** עולה **174**

וגם:
״נטע בתוכנו״ עולה **613** למניין המילה **'תרי״ג'**.

וגם:
״נטע בתוכנו״ באתב״ש: **טנז שאפלטף** עולה **566**
״את תורתו״ באתב״ש: **תא אפגאף** עולה **566**

ועוד:
״וחיי עולם״ עולה **180**
180 = **10** כפול **18**

לרמוז:
מי ששומר **10** הדברות, **חי** (18)

והתורה ניתנה לבני ישראל:
תורה באתב״ש: **אפגץ** עולה **174**
הספרות **4**+**7**+**1** עולה **12**
לרמוז: התורה ניתנה רק ל12 שבטי ישראל.
וגם:
1 כפול **7** כפול **4** עולה **28** למניין המילה **'חיי'**.
והמספר **28**= **18**+**10**

והכפל:
10 כפול **18** = **180** מנין המילים **״וחיי עולם״**.
וגם הספרות של מספר **28**, **2**+**8** עולה **10**
הכל לרמוז:
השומר **10** הדברות, **תרי״ג** המצות, **חי** ויש לו **חיי עולם**.

והקשר הזה רמוז בברכות התורה (הקשר בין בחר בנו, תורה, חיי עולם):
לפני הקריאה אומרים: ״אשר בחר בנו מכל העמים״
אחרי הקריאה אומרים: ״אשר נתן לנו תורת אמת״

לרמוז: שבחר בנו לתת לנו תורת אמת, ולפי:
"**אשר בחר בנו מכל העמים**" עולה 1024 ועוד 5 מילים עולה **1029**
"**אשר נתן לנו תורת אמת**" באתב"ש: **תבג טאט כטף אפגא תיא** עולה **1029**

"בחר בנו מכל העמים" לתת לנו "חיי עולם".
"**מכל העמים**" עולה 255 ועוד 2 מילים עולה **257**
"**חיי עולם**" באתב"ש: **סמם זפכי** עולה **257**

וישראל מבקשים בכל יום בברכת התורה:
"שנהיה אנחנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה"
"**ולומדי תורתך לשמה**" באתב"ש: **פכפיקם אפגאל כביץ** עולה **567**
"**נטע בתוכנו**" באתב"ש: **טנז שאפלטף** עולה **566**
בקשה שנזכה לקיים התורה שנטע בתוכנו.

וישראל מכריזים:
"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"
"**תורת פיך**" באתב"ש: **אפגא ומל** עולה **161**
לחות באתב"ש: **כפסא** עולה **161**
קרי, תרי"ג המצות, 10 הדברות הכתובים על הלחות.

* * * * * * * *

המוסר באבות

מסכת אבות מלאה מוסר.
אבות אותיות: **א', ב', ו', ת'**
א'– אות הראשון באלף בית (רומז על ראשון)
ב'+ו'–בו
ת'–אות האחרון באלף בית (רומז על אחרון)
לרמוז:
משנה אבות, יש **'בו'** מוסר ליהודי, מ **אלף** עד **תו**.
מוסר למן היום שבאת לעולם הזה ("מאין באת") עד ליום שתצא מהעולם הזה (ולאן אתה הולך").

וכל המוסר בא מהשורש, מהתורה (שנקרא ראשית), ובזה פותחת מסכת אבות:
<u>פרק א' משנה א'</u>:
"משֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה"
ולמה המילה 'ומסרה' ולא המילה ונתנה או ולימדה (ליהושע)?
אולי לרמוז:
"**ומסרה**"–אותיות המילה **'המוסר'**.
שלא רק מסר דיניה, חוקיה, ומשפטיה של התורה, אלא גם 'המוסר' של התורה.

ועוד:
"**ומסרה**" עולה **311** למנין המילה **'איש'**.
לרמוז:
כדי להיות **'איש'** ("איש תורה', יעקב אבינו "איש יושב אוהלים", כינוי לצדיק, היושב ולומד תורה) צריך ללמוד גם **'המוסר'**.

ורמזים:

1) "**תורה מסיני ומסרה**"
באתב"ש:
אפגץ יחמטם פיחגץ
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ץ', י'+ם', פ'+צ'** עולה **311**
המוסר עולה **311**

2) "**תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים**"
באתב"ש:
אפגץ יחמטם פיחגץ כמצפבזש פמצפבז כעדטמי פעדטמי כטשמתמי
ראש תיבות, אותיות: **א', י', פ', כ', פ', כ', פ', כ'** עולה **311**
המוסר עולה **311**

3) "**לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת**"
באתב"ש:
כטשמתמי פטשמתמי יחגפץ כתטבם לטחא
ראש וסוף תיבות, אותיות:
כ'+י', פ'+י', י'+צ', כ'+ם', ל'+א' עולה **311**
המוסר עולה **311**

* * * * * * *

"מים אחרונים חובה"

אמרו חז"ל:
"**מים אחרונים חובה**"

מדובר בלהעביר מים על הידיים בסוף הסעודה לפני ברכת המזון.
וזה להעביר מלח סדומית מהידיים שהיה בנמצא בזמן התקנה. היום שאין מלח סדומית שכיח אצלנו עדיין צריך מים אחרונים כדי להעביר השומנים ושאריות האוכל שנמצא על האצבעות מאכול.

במישור הרעיוני:
אחרי תקופת הנביאים חכמי תורה היו תנאים, אמוראים, סבוראים, גאונים, ראשונים, ואחרונים.
ולמרות שהאחרונים רחוקים מהמקור:
"**מים אחרונים חובה**"– להקשיב טוב לתורתם (מים) של האחרונים.
(כי הם אלו שמכירים את הדור שלנו ויודעים מה לעשות לתקן ולשוב)

ועוד:
אם לא למדת תורה בתחילת ימיך (בילדותך), וגם לא בנעורך, וגם לא באמצע ימיך, תעשה מאמץ ללמוד תורה בסוף ימיך, כי
"**מים אחרונים חובה**"– חובה ללמוד תורה לקראת אחרון ימיך.

* * * * * * * *

מחמצת ומצה

בזמן בית שני, בגלל שלא התגברו על 'השאור שבעיסה' (על היצר) של שנאת חינם, התחייבו להגלות:
השאור שבעיסה עולה **959**
על שנאת חינם עולה **959**

שנאת באתב"ש: **בטתא** עולה **412**
להגלות באתב"ש: **כצרכפא** עולה 411 ועוד המילה עולה **412**
שנאת חינם הביאה גלות, ואמור חז"ל התיקון 'אהבת חינם':
אהבת עולה 408 ועוד 4 אותיות עולה **412**

אבל כאשר מתגברים על 'השאור שבעיסה' של שנאת חינם מגיעים 'לגאולה שלמה', ולהיות עליון על כל הגוים:
השאור שבעיסה באתב"ש: **צבתפג בשזמחץ** עולה **1022**
לגאולה שלימה באתב"ש: **כרתפכץ בכמיץ** עולה **1022**
"ולתתך עליון" עולה **1022**

חודש ניסן חודש הגאולה (בעבר ובעתיד) ובו חג הגאולה, חג הפסח, "זמן חירותנו", ועל חג הפסח כתוב:
שמות פרק י"ב פסוק כ': "כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם".
"מחמצת" זה 'השאור שבעיסה', הרומז על יצר הרע.

בליל הגאולה, בסדר ליל הפסח, אוכלים מצה וגם מרור.
במדבר ט', י"א: "על מצות ומרורים יכאלהו"
ובשניהם יש רמזים ליצר הרע.

מרור מסמל מרירות, קרי השעבוד במצרים
ובמישור הרעיוני 'מרור' רומז על יצר הרע שמהווה 'מוקש' להכשיל האדם.
ושעושה חייו מר:
מרור עולה **446**
מוקש עולה **446**

מצה מסמל תיקון ליצר הרע, למחמצת, כי מצה נקייה מחמצת, וזה רומז על התגברות על היצר (על כל מחמצת):
"**כל מחמצת**" באתב"ש: **לך יסיהא** עולה **136**
מצה עולה 135 ועוד המילה עולה **136**

וכורכים מצה ומרור ואוכלם ביחד (זכר למקדש כהלל).
במישור הרעיוני זה מסמל המלחמה התמידית בין יצר הרע (המרור) ולבין התגברות על יצר הרע (המצה). בכריכה, המצה סביב המרור, לרמוז שגם אם אי אפשר להסיר את היצר לגמרי, ניתן לשלוט עליו ולהתגבר עליו.

ובלילה של הגאולה לא אוכלים מצה רגילה, אלא מצה שמורה.
שמורה עולה 551 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **557**
'כל שאור' עולה **557**
וגם:
שמורה עולה **551**
תכבוש היצר באתב"ש: **אלשפב צמהג** עולה **551**
מצה 'שמורה' זה המצה הנקיה ביותר שאין בה 'כל שאור'. ורומזת לנו על השמירה היתרה שצריכים לשמור מהיצר. ורומזת לנו 'תכבוש היצר' תהפוך להיות נקי מכל שאור.
תעשה מאמץ להינצל מהיצר שבגדר 'רודף' אותנו:
מצה שמורה באתב"ש: **יהץ ביפגץ** עולה **290**
רודף עולה **290**

תציל את עצמך "ובחרת בחיים", תבחר בתורה הנקראת "לקח טוב" ומכונה סם החיים שתציל אותך ביום הדין.
שמורה באתב"ש: **ביפגץ** עולה **185**
"**כי לקח טוב**" עולה **185**
'**הנה יום הדין**' עולה **185**

מצה שמורה עולה **686**
ובחרת בחיים עולה **686**
והמעשה הזה תהיה לנו:
מליץ יושר עולה **686**
בתקופת:
גלות רומא עולה **686**

כי מצה מסמלת ניקיון מעבירות ושליטה על היצר, קרי תשובה.
וידוע, "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה":
תשובה: **מצה** עולה **136** (עם המילה)
תפילה: **קול** עולה **136**
צדקה: **ממון** עולה **136**
ואז תבוא הגאולה.

* * * * * * * *

"עצרת תהיה לכם"

במדבר פרק כ"ט פסוק ל"ה:
"ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו"

נשאלת השאלה:
מה משמעות המילה "עצרת"?

וידוע מה שאמרו חז"ל:
כאילו אמר לבני ישראל "עצרת תהיה", תעצור מלחזור הביתה ותישארו אתי עוד יום.
(בחוברת לסוכות של הרב אברהם פרינס זצ"ל מובא כמה טעמים לשם "עצרת". החוברת הוצאת בית כנסת מרכז אברהם ברחובות)

וגם אמרו חז"ל (חגיגה י"ז, א') "שמיני רגל בפני עצמו הוא'.
(למרות שלא נזכר בין שלושת הרגלים כרגל)

מצד אחד שמיני עצרת מחובר לחג הסכות "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" (מתייחס ליום השמיני אחרי יום השביעי של ימי הסכות), וגם לא כתוב התאריך של החג (כמו יום פלוני בחודש פלוני) אלא רק "ביום השמיני".
מצד שני לא מחובר ממש לימי הסכות, כי חסר האות וו' (המחבר) במילה "ביום" השמיני, קרי לא כתוב 'וביום השמיני' כמו שכתוב בכל ימי הסכות ("וביום השני,..."וביום הששי"). אלא רק "ביום השמיני". וגם אומרים ברכת 'שהחינו והגיענו לזמן הזה' כמו בכל חג חדש.

ונראה להגיד במישור הרעיוני:
גם חג הבכורים, חג שבועות, מתואר בכתבי חז"ל (לא בתורה) בשם 'עצרת'.
וגם לחג השבועות לא צוין תאריך בתורה (כמו שלא צוין בשמיני עצרת). אלא חג השבועות 50 יום אחרי שמקריבים את מנחת העומר בבית המקדש ביום ט"ז בניסן.
גם כאן חז"ל אמרו:
כאילו אמר לבני ישראל, תעצור תישארו אצלי בהר סיני .

ונראה שיש מכנה משותף בשימוש השם 'עצרת' לשני הימים הטובים האלו.
ונסביר באמצאות משל:
כאשר אדם שקוע במשימה להגיע ליעד מסוים שחשוב לו הוא כולו בתוך העניינים ומשקיע את כל כוחו כדי להשיג את המטרה. ודוגמה לזה אנשים בדיאטה. משקיעים המון אנרגיה להשיג את היעד שלהם. אבל אחרי שמגיעים למשקל היעד יש ירידה במוטיבציה ובמקום לשמור על ההישגים שהשיגו הרבה עולים בחזרה במשקל.
והנמשל:
בחודש ניסן חג הפסח (ראשון לרגלים) יצאנו באופן גשמי משעבוד מצרים. לקח 50 יום עד שקבלנו התורה (רגל שני, חג השבועות) ואז הגענו ליעדים של חירות גשמית וחירות רוחנית.
בין פסח לעצרת (חג השבועות) בני ישראל עסוקים בספירת העומר. בכל יום מהעומר עולים בדרגה במדרגות הקדושה הרוחנית. היעד של כל המאמץ הזה חג השבועות, זמן מתן תורתנו. היעד של יציאת מצרים קבלת התורה בהר סיני אחרי חמישים יום.

בחדש אלול ובחדש תשרי אנו עסוקים בתשובה תפלה וצדקה כדי לזכות בדין. היעד של כל המאמץ הזה לא נגמר ביום הכפורים אלא ממשיך עד יום הושענא רבא, יום השביעי והאחרון של חג הסכות.
ואז שמחים "ביום השמיני" אחרי שעשינו 'תשובה' וניצולנו 'מכל דבר רע':

"ביום השמיני" עולה **473**
תשובה באתב"ש: **אבפשץ** עולה **473**
מכל דבר רע באתב"ש: **ילך קשג גז** עולה **473**

לשני ימים הטובים האלו, יום החמישים (שבועות), ויום השמיני (שמיני עצרת) יש אותו שם "עצרת".
לרמוז לנו מוסר:
בחג השבועות, 'עצרת'– 'עצור', תישארו ברמה הרוחניות שהשגתם, עצור מלרדת.
בשמיני 'עצרת'– 'עצור', תישאר ברמת הניקיון מחטאים שהשגתם, עצור מלרדת.
כי כמו שהסברנו קשה לשמור על ההישגים אחרי שמגיעים ליעד.

וגם:
הרמה הרוחנית שלנו 'כאילו עומדת' על שלושה רגלים, והם:
חירות גשמית בפסח, חירות רוחנית בשבועות, וחירות מעברות בסכות.
'עומדת' אבל עדיין לא 'מתייצבת', לא יציבה. כי שולחן עם שלוש רגלים יכול לעמוד אבל לא יציב.
ובא שמיני עצרת, 'רגל בפני עצמו' (לא להעמיד הרמה כמו יתר הרגלים אלא ליצב את הרמה), ומיצבת את הרמה הרוחנית שלנו בשמחה על מה שהישגנו ("והיית אך שמח"), כמו שרגל רביעי מיצבת את השולחן. והוא נקראת בפירוש בתורה "עצרת" כי עכשיו אחרי כל ההישגים במשך חצי שנה, הישגים הגשמיים, הישגים הרוחניים, והישגים של ניקיון הנפש, בא יום השמיני הזה ומכריז "עצרת", 'עצור' ותישארו ברמה הגבוה שהשגתם.
כי:
"**עצרת תהיה לכם**", העצרת ממוקדת "לכם" שלכם:
"**לכם**" אותיות: **ל', כ', ם'**
ל'– לב
כ'– כבד, כליות
ם'– מוח

צריך להפנים את העצרת (לא לרדת בחזרה) לתוך הלב, הכליות, הכבד, והמוח אברי המחשבות, ההרהורים, והרגשות. כי אחרי המחשבות הולכים המעשים.

וכאשר נצליח בזה ביום השמיני השמחה תשלוט, שמחה של תורה.
ונהיה שמחים כי "ליעקב דבר חק ומשפט", כי יש לבני ישראל תורה:
"**ביום השמיני עצרת תהיה לכם**"
באתב"ש: **שמפי צבימטם זהגא אצמץ כלי** עולה **918**
"**ליעקב דבר חוק**" באתב"ש: **כמזדש קשג ספד** עולה **918**

השמחה "ביום השמיני" יהיה רק 'בתורה', ולפי:
"**ביום בשמיני**" עולה 473 ועוד 2 מילים עולה **475**
בתורה באתב"ש: **שאפגץ** עולה 474 ועוד המילה עולה **475**

ואז נזכה להמשיך לעלות מהרמה שעצרנו בו.
וגם "תהיה לכם", 'עצר"ת', קרי **ע**ליה, **צ**דקה, **ר**ווחה, **ר**פואה, **ת**שועה.
כן יהי רצון.

* * * * * * * *

'בין עצרת לעצרת'

הימים בין 'עצרת' של חג המצות (שביעי של פסח) עד 'עצרת' (חג השבועות) הם חלק מימי ספירת העומר (שהתחילו בט"ז ניסן, יום ראשון של חול המועד פסח).

משמעות של המילה 'עמר' ("עמר" כתוב בתורה חסר) רמוזה באותיות:
"**עמר**" אותיות: **ע', מ', ר'**
ע'–ערימת תבואה (אלומה)
מ'– מידה, (מידת נפח, עשירית האפה, כ2.3 קג' קמח), מנחה (קרבן מנחה חדשה מהשעורים)
ר'–ראשית (ראשית הקציר)

אמרו חז"ל:
יש 32 ימים מיום הראשון של חול המועד פסח עד ל"ג בעמר.
ו17 ימים מל"ג בעומר עד עצרת של חג השבועות.
'לב' עולה **32**. **'נפש'** באתב"ש: **טוב** עולה **17**.
וגם יש 27 ימים מעצרת של פסח עד ל"ג בעומר. **זך** עולה **27**.
לרמוז:
בימי ספירת העומר שים 'לב' לעשות את הנפש 'זך'. כלומר לנקות את הנפש.
כי ימי העומר הם ימים השייכים לנפש האדם:
"**עמר**" באתב"ש: **זיג** עולה **20**
'נפש' באתב"ש: **טוב** עולה 17 ועוד 3 אותיות עולה **20**
וגם:
"**עצרת**" באתב"ש: **זהגא** עולה 16 ועוד המילה עולה **17**
'נפש' באתב"ש: **טוב** עולה **17**
לרמוז:
השם של היום האחרון של חג המצות 'עצרת' מזכיר לנו 'עצירה'. מזכיר לנו שאחרי ימי השמחה של החג עכשיו הזמן לעצור, למנוע התדרדרות של הנפש. וגם לדאוג שהנפש של 'עצרת' הפסח לא יהיה אותו הנפש של 'עצרת' שבועות. שנפש של עצרת שבועות יהיה יותר זך (נקי) מנפש עצרת פסח. וגם אחרי התיקון של הנפש בימי הספירה עצרת של חג השבועות מזכיר לנו גם 'עצור', למנוע התדרדרות של הנפש, לשמור המצב המתוקן.

בימי העמר מתקנים את מומי הנפש שלנו:
ע'– עלי
מ'–ממעמקים
ר'–רוחך
תעלה את מצבך הרוחניות. ומשמעות הדבר:
"**עמר**" אותיות המילה **'מרע'**.
בימי ספירת העמר סור 'מרע'
"סור מרע ועשה טוב":
ע'– עשה
מ'– מצוות, מעשים (מעשים טובים)
ר'–רבים

והציווי:
"וספרתם לכם"–
"**וספרתם לכם**" באתב"ש: **פחוגאי כלי** עולה **168**
'**ספירת העמר**' באתב"ש: **חומגא צזיג** עולה **168**
ספירת העמר 'לכם', הקריאה לכל אחד באופן אישי לתקן ה'לכם', כלומר לתקן את **לב**, **כ**בד, **מ**וח שלכם.

ואיך עושים את זה?
"**עמר**" אותיות: **ע', מ', ר'**
ע'– על
מ'– מים
ר'–רבים
'מים' רמז לתורה. שים ימי העומר 'על מים רבים', כלומר תלמד בימים האלו הרבה תורה.
(וגם אמרו חז"ל המילה 'ספירת העמר', מהמשמעות 'ספיר'. וזה אבן של שבט יששכר בחושן. ואנשי שבט יששכר ידועים כחכמי התורה)
כי המרשם:
'**למנוע התדרדרות הנפש**' באתב"ש: **כיטפז צאקגקגפא צטוב** עולה **611**
זה '**תורה**' (תורה עולה 611)

והשכר למי שמצליח זה:
"**עמר**" עולה **310** למנן המילה '**שי**'.
לרמוז:
בימי העמר אפשר לנקות את הנפש ולזכות בש"י עולמות, לפי הכתוב:
<u>מסכת עוקצין פרק ג' משנה י"ב:</u>
"אמר רבי יהושע בן לוי עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר (משלי ח' כ"א) 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא'"

וגם בתקופה הזאת אפשר לזכות בגן עדן:
'**ספירת העמר**' באתב"ש: **חומגא צזיג**
עולה 168 ועד 9 אותיות עולה **177** למנין המילים '**גן עדן**'.

* * * * * * * * *

השכל והרגש

בכל רגע ורגע השכל של האדם במלחמה עם היצר:
השכל עולה **355**
מלחמה עם יצר הרע באתב"ש: **יכסיץ זי צמהג צגז** עולה **355**

ובלי התנגדות פעילה מצד האדם יצר הרע ישתלט על הרגשות בגוף האדם (קרי על רגשי לבו):
רגשות באתב"ש: **גרבפא** עולה **286**
גוף באתב"ש: **רפו** עולה **286**

ותפקידו של יהודי להתנגד ולהשליט את השכל על היצר (על רגישות בלבו):
שכל עולה **350**
לבך באתב"ש: **כשל** עולה **350**
יהודי באתב"ש: **מצקם** עולה **350**

ואמרו חז"ל:
קדושין ל', ב': "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"
המרשם להצלחה במלחמה זו:
להתחבר לתורה הנקרא "**אש דת**" (ושהיא תבלין למתק חריפות יצר הרע) כדי להשליט השכל על '**רגש לבו**', על היצר, המשפיע על רגש הלב:
(בראשית ו', ה'-"וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום"):
"**אש דת**" באתב"ש: **תב קא** עולה **503**
רגש עולה **503**
וגם:
רגש לבו באתב"ש: **גרב כשף** עולה 605 ועוד 6 אותיות עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.

'להתנגד' נגד יצר הרע (בלבו) זה רק בעזרת התורה שהיא 'תבלין' ליצר:
להתנגד עולה **492**
תבלין עולה **492**
"**על פי הדברים האלה**" עולה **492**
(שמות ל"ד, כ"ז- "כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל", רומז על התורה ועל התשובה)

וגם:
התנגדות עולה **868**
לימוד וקיום התורה עולה **868**

רק בעזרת התורה הנקרא "לקח טוב" אפשר להצליח להתנגד ולהכניע את היצר.
להכניע עולה **185**
"**כי לקח טוב**" עולה **185**

וכאשר חוזרים לקיים אמירת אבותינו שאמרו בזמן קבלת שני לחת אבנים (בזמן קבלת התורה בהר סיני), "נעשה ונשמע", אז אפשר להכניע את היצר:
להכניע את היצר עולה **891**

"נעשה ונשמע" עולה **891**
"שני לחת אבנים" באתב"ש: **בטם כסא תשטמי** עולה **891**

וגם:
בגלל תחכום של היצר, רק מי שנמצא באוהלה של תורה תמיד יכול להכניע את היצר:
להכניע את היצר באתב"ש: **כצלטמז תא צמהג** עולה **735**
"זאת התורה" באתב"ש: **עתא צאפגץ** עולה **735**
(במדבר י"ט, י"ד- "זאת התורה אדם כי ימות באהל...")

* * * * * * * *

יראה ותשובה

התורה מתחילה עם המילה "בראשית".
יש הרבה פרושים על המילה ועל אותיותיו.
(לדוגמה, בעל הטורים כותב "בראשית", אותיות 'ירא שבת')

ורצוני להוסיף:
אחרי החטא, אדם הראשון גורש מגן עדן, (בראשית ג', כ"ג) "לעבד את האדמה אשר לקח משם". ומפרשים חז"ל ששולח להר המריה. כי שם נוצר מעפר הנלקח מארבעת הרוחות. שם כפרתו, ושם המזבח שיכפר עליו. הוא נשלח לעשות תשובה על חטא (כי לפי הפשט הוא לא עשה תשובה אלא אמר שהאישה נתנה לו לאכול).

הלקח הראשון בתורה, לאדם לעשות תשובה.
התשובה מובנת בתוך הבריאה והרמז מהמילה "**בראשית**", שאותיותיו הם גם '**ירא תשב**' (תשוב חסר). שיהיה יראה על פניו של האדם שתשוב.

וסיכם (את זה) שלמה המלך ע"ה בסוף מגילת קהלת:
"סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם"
יש כאן יראה ("את האלקים ירא"), ויש כאן רמז לתשובה ("ואת מצותיו שמור").

* * * * * * * * *

בעל תשובה

יש דעה שאדם שחוזר בתשובה לא נקרא 'בעל תשובה' עד שתזדמן לו אותה עבירה פעמים וניצול ממנה.

במישור הרעיוני:
"**שוב אשוב אליך כעת חיה**"
"**שוב אשוב אליך**"– כאשר אני שב פעמים ("שוב אשוב"). מתגבר פעמים על אותו יצר.
"**כעת**"– בעת הזאת
"**חיה**"– הנפש שלי חיה. אני התגברתי על היצר הזה וכביכול הנפש שלי קיבלה יותר חיות

וגם:
רמוז מתוך דבריו של יהודה, איש אשר פתח בתשובה:
בראשית פרק מ"ג פסוק י': "כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים"

"**שבנו זה פעמים**"– לא להסס ("התמהמהנו") בתשובה ("לולא" אותיות 'אלול') ולחזור לפחות פעמים, קרי תשובה שלמה כאשר עומדים נגד היצר פעמים.

* * * * * * * *

תקופה בו שבים

סדר 6 הפרשיות הראשונות בספר שמות:
שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים ראש תיבות, אותיות: **ש', ו', ב', ב', י', מ'**
אותיות המילה '**שובבים**' ואותיות המילים '**בו שבים**'.

לפי הקבלה, בתקופה של ששת הפרשיות האלו, תקופת **שובבי"ם**, זמן שאפשר לתקן עבירות. ולפי זה, יש שקובעים תעניות **שובבי"ם**, או לימוד תורה במשך שעות ביום. כי תקופת '**שובבי"ם**', תקופה '**בו שבים**'.

* * * * * * * *

תשובה

לפי הפשט של המילה 'תשובה', האדם חוזר לדרך התורה והמצוות.
הוא מתקן את הדברים שהתרשל בהם.

מעבר לפשט של המילה, יש גם דבר חשוב שרמוז בשימוש במילה 'תשובה'
(במקום לדוגמה במילה 'חזרה', כי העושה תשובה חוזר למוטב)
והרמז:
כל אחד צריך לתת 'תשובה', קרי מענה ליצר שלו.
היצר מנהל שיח עם האדם כל רגע ומנסה לבלבל שכלו ולהכשילו.
ואמרו חז"ל:
סוטה ג' : "אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות"
כאשר היצר מבלבל אותו יכול להיכנס בו:
רוח שטות באתב"ש: **גפס בנפא** עולה **276**
ואז יהיה חשוף לכל מיני:
פורענות באתב"ש: **וגזטפא** עולה **276**
והתיקון נגד שיח של היצר זה:
שיח תורה באתב"ש: **במס אפגץ** עולה **276**
שיעסוק בתורה ולא יהיה לו פנאי לשמוע ליצר.

ולפי זה האדם צריך לדעת לתת:
תשובה עולה **713**
ליצר ולא לתת ליצר לשלוט עליו, שלא יגיע למצב:
'נכנס בו רוח שטות' באתב"ש: עולה **712**

ובמיוחד בימים שמעשיו בבדיקה והשאלה המונחת לפניו היא:
'איכה'
וזה בתקופה בין:
אלול, **י**ום הדין, **כ**פור, **ה**ושענא רבה,
מוטל על כל יהודי לתת 'תשובה' ליצר.

* * * * * * * * *

דרך תשובה

מי שרוצה לחזור בתשובה, קרי לתפוס:
דרך תשובה עולה **937**
שילמד תורה, והרמז:
"**מימינו אשדת למו**" עולה **937**
ואמרו חז"ל (ראה פרשת נצבים, אור החיים) 'השלב הראשון בתשובה זה לימוד התורה'.
התורה משפיעה על האדם לטובה (תבלין נגד יצר הרע, עץ חיים), ומחזירה את האדם בתשובה.

* * * * * * * * *

"והצנע לכת"

<u>מיכה פרק ח' פסוק ו'</u>: "**והצנע לכת עם ה'** ..."

"**לכת**" באתב"ש: **כלא** עולה 51
ועוד המילה עולה **52** למנין המילה '**לווי**'
ועוד 3 אותיות עולה **55** למנין המילה '**כלה**'.
לרמוז לך, שגם דברים אלו לווי המת, והכנסת כלה, שהם דברים בפומבי שלא תתגאה בעשיית המצוות האלו אלא "והצנע לכת".

ועוד:
"**לכת**" אותיות: **ל', כ', ת'**
ל' –לווי
כ' –כלה
ת' –תלמוד תורה

בכל שלושת הדברים האלו למרות שהם מצוות שיש בהם חשיפה לרבים לא להתגאות בעשייתם אלא "והצנע לכת".

* * * * * * * *

"קום התהלך בארץ"

נאמר לאברהם אבינו:
בראשית פרק י"ג פסוק י"ז: "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה"
גמרא כתובות קי"א, א': "א"ר ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן העולם הבא"
ופירשו את טעמה של מצווה זו, לטייל בארץ כדי לראות את יופייה ולחבבה.

ושואלים:
האם הליכה בארץ ישראל, ולו רק ד' אמות, שכרה שההולך בה בן העולם הבא?
אלא, שלכתוב בגמרא יש פירושים שונים.
אפשר להבין משמעות הגמרא כפשוטה, קרי ללכת ד' אמות בארץ הקודש, כי אנחנו לא יודעים מתן שכרם של כמעט כל המצות.
אבל יש שפרשו שכוונת הגמרא לא להליכה פיזית, גשמית בארץ, אלא להליכה רוחנית בדרך המצות (ד' אמות של הלכה). ומי שנוהג ככה בארץ הקודש שכרו שהוא בן העולם הבא.

ונראה לי להוסיף:
אם נדייק, כתוב "המהלך" ולא 'ההולך'.
בפשט, נראה שאין הבדל במשמעות בין המילים.
אבל אולי נגיד, המהלך הוא זה שמכוון הליכתו ולא סתם הולך לתומו.
באופן גשמי:
הוא הולך בכוונה לראות יופייה של ארץ ישראל, ולחבב על עצמו את ארץ ישראל.
באופן רוחני:
הוא מקיים המצוות בכוונה בארץ ישראל.
ורמז:
"**קום התהלך**" עולה 606 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.
לרמוז:
"**קום התהלך בארץ**"– קום לקיים הלכות התורה בעולם התחתון (בארץ ישראל)
נוסף על המצוה להתהלך בארץ (טיול), גם הליכתך בעולם (בחייך היומיומיים עלי אדמות) תהיה על בסיס 'הלכות' התורה:
"**התהלך**" עולה **460**
הלכות עולה **461**
תשים את התורה על הארציות של עולם הזה.

וגם:
"קום התהלך"–
"**קום**"– לא להתעצל, תקום בבוקר כארי
("יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו', שולחן ערוך או"ח א', א')
"**התהלך**" –
"**התהלך**" באתב"ש: **צאצכל** עולה **231**
"**כארי**" עולה **231**

קום כארי בבוקר ותלך, תרוץ לעשות רצון אביך שבשמים.
"יתגבר כארי" באתב"ש: **מארשג לתגם** עולה **1017**
את התורה עולה **1017**
"אם בחקתי תלכו" עולה **1017**
(ויקרה כ"ו, ג')
לרמוז:
בכל יום יתגבר היהודי כארי נגד יצרו כדי לקיים את התורה.
יתגבר–
לעסוק בתרי"ג המצוות:
"יתגבר" עולה **615** למנין **'בתרי"ג'**
כארי–
לחזור בתשובה (נגד יצרו):
כארי באתב"ש: **לתגם** עולה **473**
תשובה באתב"ש: **אבפשץ** עולה **473**

ועוד:
<u>תהלים פרק קי"ט פסוק י"ח</u>: **"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"**
תהיה בין אלו שרוצים ללמוד ולהבין ולקיים מצוות התורה.
"ואביטה" באתב"ש: **פתשמנץ** עולה **960** למנין המילים **'לחות האבן'** (רמז למצוות התורה).
"ואביטה נפלאות" עולה **612** למנין המילה **'דברות'** (קרי מצוות, הלכות התורה)
"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" ראש תיבות, אותיות: **ג', ע', ו', נ', מ'** עולה 169 ועוד 5 אותיות עולה **174** למנין המילה **'תורה'** (באתב"ש אפגץ)

ואם תזכה לבקשתך:
"גל עיני ואביטה" עולה **206**
אולי גם תזכה להיות:
'בן עולם הבא' עולה **206**

כי רק דרך לימוד התורה תקנה מידת היושר:
"מתורתך" באתב"ש: **יאפגאל** עולה **125**
יושר באתב"ש: **מפבג** עולה **125**
כמו שכתוב על העוסק בתורה:
<u>אבות פרק ו' משנה א'</u>:
"וּמַכְשֵׁרְתּוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק חָסִיד יָשָׁר וְנֶאֱמָן"
וההולך בה "לארכה ולרכבה", קרי מי שמעמיק בלימוד ובקיום מצוות התורה:
"לארכה ולרכבה" עולה **507**
הוא חי בהם:
חי בהם באתב"ש: **סמ שצי** עולה 500 ועוד 5 אותיות עוד 2 מילים עולה **507**
שמירת התורה, קרי קיום המצות, מחיה את נפשו בעולם הזה ונותן לנשמה שלו חיים גם בעולם הבא, ולפי:
<u>אבות פרק ו' משנה ז'</u>:
"גְּדוֹלָה תוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא"

וגם:
<u>דברים פרק ח' פסוק ג':</u>
"כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם"
'**לחיות**' באתב"ש: **כסמפא** עולה **201**
'**על תורה**' באתב"ש: **זך אפגץ** עולה **201**

וגם:
"**לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם**"
ראש תיבות, אותיות: **ל' ע', ה', ל',י',ה', כ', ע', כ', מ',פ',י',י',ה'** עולה **425**
בתורתי באתב"ש: **שאפדאם** עולה **425**
לרמוז:
רק התורה "נותנת חיים לעשיה" (כתוב לעושיה ולא ללומדיה), קרי למי שמקיים מצוותיה.

וכאשר הוא 'חי בהם' הוא גם משמח את נפשו:
"**וחי בהם**" באתב"ש: **פסם שצי** עולה **580**
'**משמח את נפשו**' באתב"ש: **יביס תא טובף** עולה **580**

וגם משמח את נשמתו.
"**לארכה ולרחבה**" עולה **1096**
'**שמח תשמח**' עולה **1096**
"שמח תשמח רעים האהובים"
("שמח תשמח", שתי שמחות, בעולם הזה ובעולם הבא)
הוא נִקְרָא רֵעַ, אהוב, ומשמח את המקום ואת הבריות.
("שמח תשמח", שתי שמחות, לגבוה ולהדיוט):
ולפי:
<u>אבות פרק ו' משנה א':</u>
"רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, זוֹכֶה לִדְבָרִים הַרְבֵּה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי הוּא לוֹ, נִקְרָא רֵעַ, אָהוּב, אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׂמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם, מְשַׂמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת..."
וגם ציון משמח:
"**משמח ציון בבניה**" עולה **613**
בתורה עולה **613**
לרמוז:
השמחה היא מבניה העוסקים בתורה, בתרי"ג המצוות.
כן יהי רצון.

* * * * * * * * *

״גבור כארי״

היהודי צריך להיות כפי הכתוב במאמר של יהודה בן תימא (אבות פרק ה׳ מנשה כ׳):
״גבור כארי״

ומשמעות גיבור כפי הכתוב במאמר של בן זומא (אבות פרק ד׳ משנה א׳)
״איזה הוא גבור? הכובש את יצרו״

ובמיוחד צריך להתעורר להיות גיבור, לכבוש את היצר, בתקופת שאמרו חז״ל הרמוז במילה **׳ארי״ה**, :בפסוק:
עמוס פרק ג׳:
״אריה שאג מי לא ירא״
א׳– **א**לול
ר׳– **ר**אש השנה
י׳– **י׳** ימי תשובה, יום כיפור
ה׳– הושענא רבה
בתקופה שבין ראש חודש אלול, עד ראש השנה, ובמשך י׳ ימי תשובה הכולל יום כיפור ועד הושענא רבה.
וגם רמוז במלה ״**כארי**״, קרי **כ**ל **א**לול, **ר**אש השנה **י׳** ימי תשובה , **י**ום כפור.

בתקופת **׳אר״י׳**:
צריך להיות:
״**גבור**״ להתעסק בתשובה (הרמוז במילה):
״**כארי**״ באתב״ש: **לתגם** עולה **473** למנין המילה **׳תשובה׳** (באתב״ש, אבפשץ)

ולהרגיש:
״**כארי**״ עולה **231** למנין המילים ״**מה אנו מה חיינו**״
ולהתהלך לפניו ולהיות תמים:
״**כארי**״ עולה **231** למנין המילה להתהלך (באתב״ש צאצכל).

ולהיות:
״גבור כארי״, כדי שתהיה ראוי לתואר ׳איש׳:
״**גבור כארי**״ עולה **442** למנין המילה **׳איש׳** (באתב״ש תמב)
וממשמעות הדבר:
׳איש׳– להיות ׳בן אדם׳ (׳מנטש׳ ביידיש), כי כאשר שומרים המצוות ׳אתם קרוים אדם׳.

ולדעת את האמת ולחזור לאמת, להיות איש ׳דובר אמת בלבבו׳:
״**גבור כארי**״ עולה **442** למנין המילה **׳אמת׳** (כולה המילה).
קרי לחזור לתורה.
ולפי:
׳משה אמת ותורתו אמת׳

ואז תזכה לעולם נצחי:
"**כארי**" עולה **231** למנין המילים '**עולם נצחי**' (באתב"ש: זפכי טהסם)
ולפי:
'משה אמת ותורתו אמת'

* * * * * * * * *

על היצר

אמרו חז"ל, יצר הרע מתגבר כל יום על האדם, ולפי:
סוכה נ"ב, ב':
"אמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר (תהלים ל"ז, ל"ב) 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו' ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו שנאמר (תהלים ל"ז, ל"ג) 'ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו'"

ושאלתי את עצמי למה?

ונראה לי להגיד:
בעתיד לבוא, באחרית הימים, לא יהיה יצר הרע, ולפי:
סוכה נ"ב, א':
"רבי יהודה, לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו"
יחזקאל: "ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם, והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר"
"לב האבן"– כנוי ליצר הרע, כי יצר הרע קרוי 'אבן'.

ואולי זו הסיבה. כי היצר יודע שכל יום שעובר מקרב אותנו לעולם הבא.
ובעולם הבא הוא לא יכול להשפיע על האדם. ואז כל יום שעובר הוא עובד יותר קשה כדי להשיג מטרתו בטרם יהיה מאוחר מדי בשבילו.

ואנחנו צריכים להגביר לימודינו בתורה כל יום כדי להדוף אותו:
ויקרא רבה ל"ה, ה':
"תורה אבן, יצר הרע אבן, האבן תשמור את האבן"
(התורה אבן- לוחות הברית מאבן, דברים י', א'- "שני לוחת אבנים")

* * * * * * * * *

מלחמת היצר

<u>שמות פרק י"ד פסוק ל':</u>
"...**וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים**"
ראו גופות המצריים שטבעו בים סוף ושנפלטו לשפת הים. ואז פתחו בני ישראל בשירה ("אז ישיר") להודות לה' על הישועה הגדולה.

במישור הרעיוני:
ניתן לקחת מכאן מוסר איך להתגבר על האויב הפנימי, היצר.
"**מצרי"ם**"– אפשר לראות את המילה כחיבור של שתי מילים, 'מצר' 'ים'. 'מצר' זה צרה של יבשה שמפרידה חלקי 'ים'. 'ים' כינוי לתורה שנמשלה למים. 'יבשה' כינוי להעדר תורה.

"**מצרים**"– רמז למצר של יצר הרע. היצר מנסה להפריד אותנו מלימוד התורה. ואם לא מצליח לבטל לימוד התורה אצלנו, אז מפריד הבנתנו בין תורה שבכתב לבין תורה של שבעל פה. וכדי שלא נדע פירושם של דברים, ואז לא נדע מה לעשות, וניכשל.
('המצר' באתב"ש: ציהג עולה 108 למנין המילה 'גיהנם'. לרמוז שהיצר המצר רוצה להפיל אותך לגיהנום)

ומה ראו ישראל?
ראו שהמצר "מת על שפת הים".
"**מת**"– שאפשר להכניע את היצר שיהיה כמת, שיקשה להשפיע עלינו
ואיך?
"**על שפת הים**"– כאשר לומדים ומוציאים בפה ("שפת") דברי תורה ("הים")
ולפי:
<u>משלי פרק ד' פסוק כ"ב:</u> "כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא"
ודרשו חז"ל:
'כי "חיים הם למוצאיהם", אל תקרי למוצאיהם, אלא למוציאיהם בפה'
ורמז:
"**את מצרים מת על שפת הים**"
באתב"ש: **תא יהגמי יא זך בוא צמי** עולה **656**
"**למוצאיהם**"
באתב"ש: **כיפהתמצי** עולה 655 ועוד המילה עולה **656**
וגם:
"**שפת הים**" באתב"ש: **בוא צמי** עולה **149**
יצר הרע באתב"ש: **מהג צגז** עולה **148**
לרמוז:
מי שמוציא דברי תורה בפה, חי ומכניע את היצר.

* * * * * * * * *

"תלטוש בצונן"

איך מונעים חמוץ בבצק?
<u>פסחים פרק ג' משנה ד':</u>
"**זה הכלל תפח תלטש בצונן**"
חז"ל אמרו שכל זמן שמתעסקים בבצק, קרי לשים בבצק, הבצק לא ממהר להחמיץ.
ואם נראה שהבצק מתחיל להחמיץ, לתפוח, תכה על הבצק עם היד במים צוננים,
וזה מונע המשך חמוץ.

במישור הרעיוני:
יצר הרע מכונה 'שאר שבעיסה'.
אם היצר:
"**תפח**" עולה **488**
התחיל להחמיץ אותך (כמו ששאור מחמיץ את העיסה), ואתה בסכנת:
עבדות באתב"ש: **זשקפא** עולה **488**
קרי להפוך להיות עבד שלו. תפתח מיד:
'**במלחמה נגד היצר**' באתב"ש: **שיכסיץ טרק צמהג** עולה **937**
ואיך?
"**תלטש בצונן**" עולה **937**
כלומר בדברי תורה:
"**מימינו אשדת למו**" עולה **937**

בדומה למניעת חמוץ בבצק (בעיסה):
'**תלטוש בצונן**' עולה **943**
"**כל היום היא שיחתי**" באתב"ש: **לך צמפי צמת במסאם** עולה **943**
(תהלים קי"ט, צ"ז- "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי")
"תלטוש"– תמקד את תשומת לבך נגד היצר, 'תכה' ביצר עם דברי תורה המצננים
אותו, כלומר תשוחח בדברי תורה.

ותמהר בדבר:
'**תלטוש**' באתב"ש: **אכנפב** עולה **153** למנין המילה "**בחפזון**".
תמהר לעסוק בתורה לפני שהיצר מתחיל להתגבר ולשעבד אותך.

וגם:
<u>פסחים פרק ג' משנה ג':</u>
"כיצד מפרישין חלה בטומאה ביום טוב, רבי אליעזר אומר לא תקרא לה שם עד
שתאפה
רבי יהודה בן בתירא אומר תטיל בצונן..."

כאשר מפרישים חלה מעיסה טמאה, דינה בשריפה. אבל אם עשו את העיסה ביום טוב,
לצורך היום, מניחים את החלה עד הערב ואז שורפים אותה. כי לא שורפים קדשים
ביום טוב. אבל אם זה יום טוב של פסח יש חשש שאם יניחו את החלה עד הערב היא
תחמיץ.
לפיכך, חז"ל הציעו כמה אפשרויות איך להפריש חלה מעיסה טמאה ביום טוב של
פסח.

רבי יהודה בן בתירה אומר "תטיל בצונן", שאחרי שמפרישים את החלה תשים את החלה במים צוננים עד למוצאי יום טוב כדי למנוע חימוץ, ואז לשרוף אותה.
(ואין הלכה כמותו)

במישור הרעיוני:
כדי למנוע חימוץ בחלה, כלומר כדי שהאדם המכונה 'חלתו של עולם' (ראה בראשית רבה י"ז, ח'), לא יחמיץ, כלומר לא יפול בידי היצר:
'**סור מרע**' באתב"ש: עולה **111**
ואיך?
"**תטיל**" באתב"ש: עולה **111**
תטיל, תשים את היצר בסביבה שתצנן השפעתו. קח את היצר לדבר שיקרר אותו,
ובמה?
"**תטיל בצונן**" באתב"ש: **אנמך שהפטט** עולה **514**
בתורה:
לימוד תורה באתב"ש: **כמיפק אפגץ** עולה **514**
כי התורה:
'**לקח טוב**' באתב"ש: **כדס נפש** עולה **514**
התורה בו זמנית "**לקח**" וגם "**טוב**".
כלומר, '**לקח**' (העולה 138), **נגד 'חמץ'** (העולה 138), **נגד 'יצר הרע'.**
וגם "**טוב**" לנפש ('טוב' באתב"ש 'נפש').

* * * * * * * * *

"מסעי בני ישראל"

<u>במדבר פרק ל"ג פסוק א':</u>
"אלה מסעי בני ישראל"
במישור הרעיוני:
"**אלה מסעי**" באתב"ש: **תכץ יחזם** עולה **575** למנין המילה '**יצר הרע**'.
לרמוז:
המסע של בני ישראל בעולם הזה, מלחמה מתמדת נגד יצר הרע.

וגם:
"**נעשה ונשמע**" באתב"ש: **טזבץ פטביץ** עולה **216** למנין המילים "**אלה מסעי**'.
לרמוז:
"מסעי" בני ישראל בעולם הזה "נעשה ונשמע" לתורה.
וזה ימנע:
נגע באתב"ש: **טרז** עולה **216**
ויביא לאדם:
ענג באתב"ש: **זטר** עולה **216**

* * * * * * * * *

להזין את הנשמה

לפעמים נר דולק עם להבה גדולה וחזקה, ולפעמים נר דולק עם להבה קטנה וחלשה. וידוע שהגורמים לטיבה של הלהבה אלו הדברים המזינים את הלהבה, והם הפתיל, חומר הבעירה (שמן, שעוה), וכמות החמצן באוויר. אם אין חומר בעירה טובה, או הפתיל פגום, או יש חוסר חמצן, הלהבה תהינה קטנה.

נשמת האדם דומה לנר:
"נרי בידך ונרך בידי"
הנשמה נמצאת בגוף האדם בעל כורחה וניזונה מדברים רוחניים.
ובדומה לנר, יש אדם שנר הנשמה שלו דולק מצוין. ויש אדם שנר הנשמה שלו בקושי דולק.
ומה הגורם לכך?
הדברים המזינים את נר נשמתו, וזה תורה ומצוות.

כאשר האדם בקושי שומר תורה ומצוות, הנשמה שלו בקושי נהנית וסובלת.
וידוע שמי שנמצא במקום שלא טוב לו, רוצה לברוח משם (ואולי יגרום לקיצור חיים).
אדם כזה, שחסר בידו תורה ומצוות, רק חי בגלל חסדי ה'.

אבל כאשר האדם שומר תורה ומצוות הנשמה שלו משגשגת.
וידוע שמי שנמצא במקום שטוב לו, רוצה להישאר שם (יגרום לאריכות ימים).
אדם כזה, שיש בידו תורה ומצוות, חי לא רק בגלל חסדי ה', אלא גם בזכות שעושה רצון ה'.

* * * * * * * * *

קול פנימי

הנשמה טהורה היא ולא סובלת טומאת המעשים או הדיבור.
נשמה באתב״ש: **טביץ** עולה **111**

והיא משמיעה כעין קול פנימי לאדם, ומזהירו:
סור מרע באתב״ש: **חפג יגז** עולה **111**

תשמור על:
לשון באתב״ש: **כבפט** עולה **111**

כדי לא:
למות באתב״ש: **כיפא** עולה **111**
כדי שאני לא אסתלק.

* * * * * * * * *

שנאת חינם

חינם עולה **108** למנין המילה **'גיהנם'**.
לרמוז:
שנאת חינם יכול להוביל לגיהנם.

* * * * * * * * *

רוח שטות

<u>גמרא סוטה ג׳:</u>
׳אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות׳
אדם יש לו דעת. אבל כאשר נכנס בו:
׳רוח שטות׳ באתב״ש: **גפס בנסא** עולה **276**
הפורענות באתב״ש: **צופגזטפא** עולה **276**
קרובה לבוא עליו כי שולט בו:
׳רוע׳ עולה **276**
והוא דומה לכסיל, לטיפש:
כסילים עולה **148**
ונופל בקלות קרבן של:
יצר הרע באתב״ש: **מהג צגז** עולה **148**
ואז צריך לבקש כפרה:
כפר לנו באתב״ש: **לוג כטף** עולה **148**
היינו ככסילים ונכשלנו ביצר הרע, ׳כפר לנו׳ מעוונותינו.

״רוח שטות״ נותן פרצה ליצר הרע להכשילו, ולפי:
״**אלא אם כן נכנס בו רוח שטות**״
ראש תיבות, אותיות: **א׳, א׳, כ׳, נ׳, ב׳, ר׳, ש׳** עולה **574**
יצר הרע עולה **575**
וגם:
״**אלא אם כן נכנס בו רוח שטות**״
באתב״ש:
תכת תי לט טלטח בף גפס בנפת
סוף תיבות, אותיות:
ת׳, י׳, ט׳, ח׳, ף׳, ס׳, ת׳ עולה 568 ועוד 7 אותיות עולה **575**
למנין המילה ׳**יצר הרע**׳.

והתיקון למי שנכנס בו רוח:
שטות עולה **715**
זה לפתוח:
בתשובה עולה **715**
ולפי הרמוז:
׳אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות׳
ראש תיבות, אותיות: **א׳, א׳, ע׳, ע׳, א, א׳, כ׳, נ׳, ב׳, ר׳, ש׳** עולה **716**
בתשובה עולה 715 ועוד המילה עולה **716**

וגם:
'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות'
סוף תיבות, אותיות: **ן', ם', ר', ה', א, ם', ן', ס', ו', ח', ת'** עולה **860**
"קחו עמכם דברים ושובו" עולה **860**
(הושע י"ד, ג')

כי אם נותן:
'רוח שטות' באתב"ש: **גפס בנסא** עולה **276**
לשלוט עליו ולא מתעורר לעשות תשובה, בסוף יכול ש:
נופל בגהינם עולה **276**
אבל אם מתגבר על היצר ועושה תשובה יזכה לעולם הבא, ולפי:
"עוד יהללוך סלה" עולה **276**
"עוד"– לעתיד לבוא. אמרו חז"ל מכאן רמז לתחיית המתים מהתורה, ולפי:
<u>סנהדרין צ"א, ב':</u>
"אמר ר' יהושע בן לוי מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר 'אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה' (תהלים פ"ד, ה') 'יהללוך' לא נאמר, אלא 'יהללוך' בלשון עתיד מכאן לתחיית המתים מן התורה"

* * * * * * * * *

״ההלך בדרכיו״

<u>תהלים פרק קכ״ח פסוק א׳:</u>
״אשרי כל ירא ה׳ ההלך בדרכיו״
סוף תיבות, אותיות: **י׳, ל׳, א׳,ה׳, ך׳, ו׳** עולה **72** למנין המילה **׳חסד׳**.
לרמוז:
ההולך בדרכי ה׳ זוכה לחסדי שמים.

ודוגמה, הניסים בנחל ארנון:
״ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער״ עולה **2021**
״אשרי כל ירא ה׳ ההלך בדרכיו״
באתב״ש: **תבגם לך מגת מ-ץ צצכל שקגלמף** עולה **2021**
כאשר בני ישראל הלכו בנחל ארנון נהרגו אמוריים במערות שבהרים מעל הנחל. כי ההר שבצד של ארץ ישראל נטה להר שבצד ארץ מואב. ובליטות בהר של ארץ ישראל היו מכוונות כגד המערות בהר של ארץ מואב ונכנסו לתוך המערות והרגו את אויבי ישראל שהיו במערות. והם לא הצליחו להוציא זעמם נגד בני ישראל שעברו למטה בנחל. וזה היה חסד ונס גדול.

* * * * * * * * *

'דרך ארץ קדמה לתורה'

מדרש רבה (ויקרא ט'):
"דאמר רבי ישמעאל בר רב נחמן: עשרים ושש דורות קדמה דרך ארץ את התורה, הדא הוא דכתיב 'לשמור את דרך עץ החיים' (בראשית ג'), 'דרך', זו דרך ארץ ואחר כך 'עץ החיים', זו תורה"

סיפר לי פעם, חבר שלי, הרווי אופנהיים ז"ל, שהרב שלו היה אומר:
'פרומקייט בלי מנשקייט זה לא יידישקייט'
פירוש הדבר:
להיות 'הדוק', מקפיד ביותר (פרום), בלי להיות 'בן אדם', בלי דרך ארץ (מנשקייט), זה לא דרך 'יהדות' (יידישקייט).

ובאותו הנושא:
אדם באתב"ש: **תקי** עולה **510**
הטוב באתב"ש: **צנפש** עולה **520**
רע באתב"ש: **גז** עולה **10**
אם מורידים את האדם מהטוב (510-520), קרי עושה מעשה טוב אבל לא מתנהג כבן אדם, מתנהג בלי דרך ארץ, נשאר 10, 'רע'. גם 'הטוב' הופך 'רע'.

במישור הרעיוני:
כאשר אין תורה אצלו גם אין דרך ארץ אצלו, ולפי:
אבות פרק ג' משנה י"ז:
"אם אין תורה אין דרך ארץ"
וכתוב:
משלי פרק כ"ח פסוק ט':
"מסיר אזנו משמע תורה גם תפלתו תועבה"

מי שמסיר אזנו מלשמוע דברי תורה, כאילו אצלו אין תורה.
ואם אין אצלו תורה גם אין אצלו דרך ארץ, וזה פוגע בתפלתו:
דרך ארץ עולה **515** למנין המילה **'תפלה'**.
'תפלתו תועבה' באתב"ש: **אוכאף אפזשץ** עולה **515**
(כי דרך ארץ, תורה, ותפלה, קשורים)

וגם פוגע ביכולתו לעשות מצוות:
"**אזנו משמע תורה גם תפלתו תועבה**"
באתב"ש:
תעטף יבמז אפגץ רי אוכאף אפזשץ
ראש תיבות, אותיות: **ת', י', א', ר', א', א'** עולה **613** למנין המילה **'תרי"ג'**.
לרמוז:
לא רק אין בידו תורה אלא גם אין בידו מצוות.
(אם לא לומד איך ידע לקיים?)

* * * * * * * * *

לזכות לכפרה

מתכונת התשובה, כדי לקרוע 'רע הגזירה' ולזכות לכפרה ולחתימה טובה, היא תפילה, תשובה, וצדקה. ולפי
<u>תפילת 'ונתנה תוקף' ימים הנוראים</u>:
"ותפלה ותשובה וצדקה מעבירין את רע הגזרה"

'ותפלה':
תפלה עולה **515**
לחתימה טובה עולה **515**

'ותשובה':
תשובה באתב"ש: **אבפשץ** עולה **473**
'מכל דבר רע' באתב"ש: **ילך קשג גז** עולה **473**
לקבל כפרה באתב"ש: **כדשך לוגץ** עולה **473**

'וצדקה':
(משלי י', ב'-"וצדקה תציל ממות")
"**וצדקה תציל ממות**" באתב"ש: **פהקדץ אהמך ייפא** עולה **446**
א' תשרי באתב"ש: **ת' אבגם** עולה **466**
'לכפר עליו' עולה **446**
(ויקרא א', ד'- "וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו")

וגם:
צדקה תציל ממות באתב"ש: **הקדץ אהמך ייפא** עולה **366**
'לו לכפר' עולה **366**

ועוד:
באותיות המילה "**כפרה**" יש רמז לימים הנוראים (ימי סליחה וכפרה):
כ'+פ'– כפורים
ר+ה' – ראש השנה

וגם לימי הכפרה בחודש תשרי:
כ'+פ'– כפורים
ר'– ראש השנה
ה'– הושענא רבה

* * * * * * * * *

"בצדק אחזה פניך"

<u>תהלים פרק י"ז פסוק ט"ו</u>:
"אני בצדק אחזה פניך"

"**פניך**" עולה **160** למנין המילה '**כסף**'.
לרמוז:
הנותן צדקה (כסף) לעני כאילו שולח דורון לה', וזוכה לקבל פני השכינה.
(על פי גמרא בבא בתרא י', דרשה של של רבי דוסתאי ברבי ינאי)

וניקח מזה מוסר:
"**אחזה פניך**" באתב"ש: **תסעץ וטמל**
עולה 705 ועוד 8 אותיות עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.
ללמד:
כאשר אדם הולך לעמוד לפני מלך בשר ודם הוא מתלבש יפה
(כמו אצל יוסף כאשר קרא לו פרעה, בראשית מ"א, י"ג-י"ויגלח ויחלף שמלותיו").
על אחת כמה וכמה כאשר אדם הולך לעמוד לפני ה' יתברך (בתפילה), שלא רק בגדיו יהיו נקיים, אלא גם נפשו תהיה נקיה, קרי שיחזור בתשובה לפני קבלת פני השכינה
(ומאוחר ביותר, לפני יציאתו מהעולם הזה).
ולרמוז:
"**אחזה פניך**"– 'תשובה' של אדם מגיע עד כיסה הכבוד
ולפי:
<u>יומא פ"ו, א'</u>: "אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד"
ומסביר ר' מרדכי מנדבורנא כי מתחת לכיסא הכבוד ישנם אוצרות רבים של כסף.
כאשר אדם חוזר בתשובה הוא מגיע עד כיסא הכבוד ולכן זוכה לפרנסה בשפע.
ועוד:
"**אני בצדק אחזה פניך**" עולה **438** למנין המילה '**לחת**' (לוחות הברית),
ולמנין המילה '**כסא**' (באתב"ש 'לחת'), ולמנין המילים **בית ה'**.
לרמוז:
כאשר באים לבית ה', קרי לבית הכנסת להתפלל, יתן צדקה לפני התפילה.
ויקבל על עצמו לשמור המצוות ("לחת"). ויתפלל בכוונה, ואז יש סיכוי שגם תפילתו תגיע עד כסא הכבוד.

* * * * * * * * *

״סור מרע״

׳סור מרע׳ עולה **576** למנין המילה **׳מלקות׳**
״יצר הרע׳ (כולל המילים) עולה **577** למנין **׳מלקות׳**(כולל המילה).
לרמוז:
כל הזמן ״יצר הרע׳ מנסה להכשיל את האדם ולחייב אותו עונשים (ייסורים, מלקות, ועוד).
כדי להינצל ממכשולי ״יצר הרע׳ (ולמנוע מלקות) ׳סור מרע׳, פשוט תברח ממנו,
תברח לתורה. (׳תברח׳ עולה 610 ועוד המילה 611 למנין המילה ׳תורה׳)

ואם נכשלת:
<u>יהושע פרק י״ד פסוק ג׳:</u>
״קחו עמכם דברים ושובו אל ה׳״
״דברים ושובו״ עולה **576** למנין המילים **׳סור מרע׳**.
׳סור מרע׳, תפתח בתשובה. כלומר בחרטה, בווידוי, ובקבלה לעתיד (לא לחזור על המעשה).

* * * * * * * * *

״על בלימה״

כתוב:
<u>איוב פרק כ״ו פסוק ז׳:</u>
״תלה ארץ על בלימה״

במישור הרעיוני:
׳תלה ארץ על בלימה׳ ראש תיבות, אותיות: **ת׳, א׳, ע׳, ב׳** עולה **473** למנין המילה **׳תשובה׳** (באתב״ש ׳אבפשץ׳).
וגם:
׳תלה ארץ על בלימה׳ ראש וסוף תיבות, אותיות: **ת׳+ה׳, א׳+ץ׳, ע׳+ל׳, ב׳+ה׳** עולה **603** למנין המילים **׳בני ישראל׳**.
וגם:
׳תלה ארץ על בלימה׳ ראש וסוף תיבות, אותיות: **ת׳+ה׳, א׳+ץ׳, ע׳+ל׳, ב׳+ה׳** עולה 603 ועוד 8 אותיות עולה **611** למנין המילה **׳תורה׳**.
לרמוז:
העולם קיים (׳תלה ארץ׳) בשביל ׳בני ישראל׳ ובשביל ׳תורה׳ שהם עוסקים בה, ועושים ׳תשובה׳, ובולמים את עצמם (׳על בלימה׳) מעלבון, ולא מגיבים.
(בדרך כלל בני אדם מכירים שהם בדרגה ״מה אנו״, כלומר איזה יכולת יש לנו. ולמרות זאת, גם חושבים עצמם ״מה אנו״, כלומר חושבים שלמרות שהיכולת שלנו מוגבלת, אנחנו עדיין ׳מה׳. ׳מה׳ עולה 45 למנין המילה ׳אדם׳, ותובעים עלבונם. אבל אלו בדרגה ״בלימה״, ׳בלי מה׳, חושבים עצמם כאילו גם ׳מה׳ אינם.
לא מגיבים כי חושבים עצמם לכלום)
וזה מין סבלנות, שסובלים בשקט ולא מגיבים. והמידה הזאת:
׳מידה הסבלנות׳ עולה **612**
בא להם מן התורה:
׳דברות׳ עולה **612**
כי מצוות התורה מעדנת את האדם.

ועוד:
״**תלה ארץ**״– קיום העולם בגדר ׳תולה׳. בדומה לעשרת ימי תשובה שאנו ׳תלויים ועומדים׳ בדין עד שנצא זכאי. העולם גם עומד תלוי על זכות אלו שבולמים את עצמם ולא מגיבים לעלבון.
וגם:
״**תלה ארץ**״– תולה את הארציות, כלומר המעשים הגשמיים הלא טובים תלויים:
״**על בלימה**״– בזכות המעשים של בלימה.
וגם:
״**תלה**״–הסיבה שיש:
״**ארץ**״, קרי שהעולם קים, זה בזכות:
״**על בלימה**״– אלו שבולמים את עצמם.

ועוד:
"**תלה**" באתב"ש: **אכץ** עולה **111** למנין המילה '**נשמה**' (באתב"ש טביץ).
"**ארץ**" באתב"ש: **תגה** עולה **408** למנין '**ממון צום קול**' (ראה רעיון של הגאון מווילנה בזה).
"**על בלימה**" עולה **187** למנין המילים '**חיי העולם הבא**'.
לרמוז:
'נשמה' זוכה לחיים נצחיים, כלומר 'חיי העולם הבא', בזכות מתכונת התשובה:
צום– תשובה
ממון–צדקה
קול– תפלה
ועוד:
הבולם את עצמו, כלומר שולט על רגשותיו בזמן קשה, שותק ולא מגיב, מקבל ייסורים באהבה, זוכה לשכר הרבה.
ורמז:
"**וידם אהרן**" באתב"ש: **פמקי תצגט** עולה **732** למנין המילים '**שכר הרבה**'.
(ויקרא י', ג')

* * * * * * * * *

דאגה

'**דאגה**' עולה **13** למנין המילה '**אחד**'.
לרמוז:
כדי למנוע דאגה שים ביטחון ואמונה באחד, בה'.

* * * * * * * * *

מצוות

כתוב:
<u>מכות פרק ג' משנה ט"ז:</u>
"רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות..."
המצות ציווים של הקב"ה:
'**מצות**' באתב"ש: **יהפא** עולה **96** למנין המילה '**צו**'.
והם הבאים לזכות את ישראל בשכר טוב:
'**מצות**' עולה 536 ועוד המילה **537** למנין המילים '**שכר טוב**'.
(רבי מאיר במסכת אבות ד', י'- "ואם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך"
ובתהלים ל"א, כ'- "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך")
כלומר לזכות את ישראל, מהמובן 'זך' (נקי).
"הרבה להם תורה ומצות":
'**לקיים**' באתב"ש: **כדממי** עולה **114**
כדי:
"**לנקות**" באתב"ש: **כטדפא** עולה **114**
לקיים אותם כדי לעשות אותם נקיים מעוונות. שיזכו לחיים בעולם הזה ובעולם הבא.

ומי שרוצה להיות 'חפשי' מהמצות, עושה את עצמו כמו מת (המת חופשי מהמצות).
במילה '**מצות**' אותיות: **מ', צ', ו', ת'**.
וכאשר לא רוצה אדם לקיים את המצות (הציווים לבני ישראל, 'צו את בני ישראל'),
כאילו מבטל אותיות '**צו**'. ואם מורידים אותיות '**צו**' מהמילה '**מצות**', מה נשאר?
אותיות '**מת**'.
(וגם, במילה 'מצות' מה שמפריד בין אותיות 'מת', כלומר מונע מיתה, זה אותיות 'צו', זה 'המצות')

ומעניין, המילה:
'**חפשי**' באתב"ש: **סובם** עולה **108** למנין המילה '**גהינם**'.
להיות חפשי מהמצוות זה מסלול המוביל לגהינום.

ועוד:
'**מצות**' אותיות המילה '**צומת**'.
לרמוז:
כל פעם שבאה מצוה לידו של אדם, האדם הגיע כביכול לצומת בדרך החיים שלו.
אם מקיים את המצוה, ממשיך במסלול טוב לו. ואם חס וחלילה לא מקים את המצוה,
ממשיך במסלול רע לו.
אל תהיה 'חפשי' מהמצות, אלא תהיה 'חפשי' בבחירה.
וכמו שאומר תורה:
"ובחרת בחיים"– תשתמש בחפשיות שלך (בחירה חפשית) למטרת "ובחרת",
"ובחרת" עולה למנין 'התורה', תבחר לקיים את המצוה.

* * * * * * * * *

'חי וקים'

מתוך תפלת 'ונתנה תוקף' (ימים נוראים):
"**ואתה הוא מלך א-ל חי וקים**"

הקב"ה "חי וקים".
וברחמיו הגדולים נתן לנו גם את האפשרות להיות במובן מסוים "חי וקים",
קרי לחיות בעולם הזה וגם בעולם הבא. והדרך להשיג זאת, קרי להיות:
"**חי וקים**" עולה **174** למנין המילה '**תורה**' באתב"ש (אפגץ).
רק בשמירת התורה.
כי השומר את התורה יזכה לקבל:
חיי עולם עולה **174**

* * * * * * * * *

״יצאים בחדש האביב״

כתוב ביציאת מצרים:
שמות פרק י״ג פסוק ג׳:
״ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים...״
צריך לזכור יציאת מצרים בכל יום (רש״י).
וגם:
שמות פרק י״ג פסוק ד׳:
״היום אתם יצאים בחדש האביב״

במישור הרעיוני:
״זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים״–
זכור את הלקח, שלמרות שהייתם במ״ט שערי טומאה, זכיתם לצאת ״מבית עבדים״.
ובאותה מידה גם אם הפכתם עבד ליצר הרע שלכם, למרות זאת, אפשר להשתחרר.
״**יצאים בחדש האביב**״ עולה **485** למנין **׳שאור׳** (באתב״ש: אתפג)
לרמוז:
בחודש האביב אבותינו יצאו מעבדות מצרים.
והיום, יש גם לנו אפשרות לצאת מעבדות, מעבדות יצר הרע המכונה ׳שאור שבעיסה׳.
ולפי:
״**בחדש האביב**״ עולה **334** למנין המילים **׳להכניע היצר׳**.
קריאה להתחזק נגד יצר הרע בחודש ניסן.

כי על ראש חודש ניסן כתוב:
שמות פרק י״ב פסוק ב׳:
״**החדש הזה לכם ראש חדשים**״
״**החדש הזה**״ עולה **334**
״בחדש האביב״, זה הזמן שבטבע יש:
׳התחדשות׳ באתב״ש: **צאסקבפא** עולה **334**
״החדש הזה לכם״– זה גם זמן ׳התחדשות׳ ״לכם״, ובמה?
׳זה יצר הטוב׳ עולה **334**
התחדשות בכוחות יצר הטוב.
זה החודש שיוצאים מחושך לאור, משעבוד לגאולה, משעבוד יצר הרע לגאולה של יצר הטוב.

* * * * * * * * *

מן

׳תועלת המן׳ באתב״ש: **אפזעת ציט** עולה **218** למנין המילים **׳לנצח נצחים׳**.
לרמוז:
תועלת המן (לדרוש, לעסוק בתורה) תוביל את האדם:
לחיי נצח:
׳לדרוש׳ עולה 205 ועוד המילה עולה **206** למנין המילים **׳לחיי נצח׳**

כלומר, לחיי עולם הבא:
'**תועלת**' עולה 906 ועוד המילה עולה **907** למנין המילים '**עולם הבא**' (באתב"ש: זכפי צשת).

* * * * * * * * *

"אל נא תהי מריבה"

אברהם אבינו אמר ללוט:
בראשית פרק י"ג פסוק ח'-ט':
"ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו. הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה"

רועי לוט ורועי אברהם אבינו רבו בענין המרעה. רועי לוט נתנו למקנה שלהם לאכול בשדות אחרים בטענה שכל הארץ שייכת לאברהם אבינו. אבל רועי אברהם אבינו טענו שלמרות שזה יהיה נכון בעתיד, עכשיו הארץ עדיין לא שייכת לאברהם אבינו.
אברהם אבינו ביקש מלוט להפרד ממנו, וזה ההפך מאחדות. ואמר ללוט אם תלך לימין אני לשמאל, ואם תלך לשמאל אני לימין.

במישור הרעיוני:
לכתחילה צריך לשאוף לאחדות. זה האדיאל הגבוה. אבל לפעמים אי אפשר להגיע לאחדות, ונוצר מצב של מחנה ימין ומחנה שמאל. צריך מאוד להיזהר לא להגיע למריבה.
לא משנה אם ימין או שמאל, רק שלא יהיה ריב בין המחנות.

וצריך מאוד לבקש:
מלטני מיצר הרע עולה **754**
כדי:
"**אל נא תהי מריבה**" עולה **754**
כי אמר ר' עקיבא 'ואהבת לרעיך כמוך':
'**זהו כלל גדול בתורה**' עולה **754**

* * * * * * * * *

הוכח תוכיח

ויקרא פרק י"ט פסוק י"ז:
"לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תישא עליו חטא"

"**הוכח תוכיח**" באתב"ש: **צפלס אפלמס**
עולה 471 ועוד 2 מילים עולה **473** למנין המילה '**תשובה**' (באתב"ש אבפשץ).
לרמוז:
מטרת התוכחה צריכה להיות להחזיר את עמיתך בתשובה ולא להשפיל אותו או להבליט את מומיו.

* * * * * * * * *

נר״ן

חז״ל אמרו:
האדם מורכב מ: נפש, רוח, נשמה (ראשי תיבות, נר״ן).
נפש– דם זה הנפש, והנפש מקומה בכבד
רוח– זה הרגשות ומקומם בלב
נשמה– זה המחשבות, השכל, ומקומו במוח

חז״ל אמרו, האדם צריך להשליט את הנשמה על הנפש ועל הרוח.
נפש, **רוח** ראש תיבות, אותיות: **נ׳**, **ר׳** המילה **׳נר׳**.
הנשמה המכונה **׳נר׳** עומדת מול **׳נר׳**, מול **נ**פש **ר**וח.
קרי, המחשבות של האדם צריכות להתגבר על הרגשות שלו
(על התאוות, על הגאווה, על הכבוד, על הכעס, ועל הקנאה). ולא ניתן לעשות את זה בלי תורה.

וכתוב (מדרש ראה רבה א׳, ד׳):
׳נרי בידך ונרך בידי׳
ופירוש הדברים:
נרי– זו התורה שמאירה לעולם (משלי כ׳-״כי נר מצוה ותורה אור״)
נרך– זו הנשמה המכונה ׳נר׳ (משלי-״נר ה׳ נשמת אדם״).
אם האדם שומר ׳נר׳ התורה, הקב״ה שומר ׳נר׳ נשמתו. ואם לא, חס וחלילה, ההפך.

כדי לעמוד מול ׳נר׳, מול ׳נפש רוח׳, צריך ׳נר׳ של תורה, שיאיר לנר האדם, לנשמתו.

* * * * * * * * *

שונות

המשכן

המשכן כנגד העולם וכנגד האדם (עולם קטן). ושמו רומז על תוכנו:
משכן אותיות: **מ', ש', כ', ן'**
מ' – מזבח, מנורה
ש' – שולחן
כ' – כפורת, כרובים
ן' – נר (רמז לתורה, "נרי בידך, נרך בידי", "נרי, תורתי. התורה במשכן בארון הקודש)

משכן אותיות: **מ', ש', כ', ן'**
מ' – מוח
ש' – שכל
כ' – כבד, כליות
ן' – נשמה, נפש
ש'+כ' – באתב"ש אותיות המילה '**לב**'.
יש כאן רמז לאדם.

ועוד:
ארון
באתב"ש:
תגפט עולה 492 ועוד 4 אותיות עולה **496**
לחת האבן עולה **496**

* * * * * * * * *

משכן

בהפטרה של פרשת מסעי כתוב:
<u>ירמיהו (פרק ב')</u>: "...כן הבישו בית ישראל המה מלכיהם, שריהם, וכהניהם, ונביאים"

משכן, אותיות: **מ', ש', כ', ן'**
מ' – מלאכיהם
ש' – שריהם
כ' – כהניהם
ן' – נביאיהם

אם מערכת השלטון והמשפט טעו ועזבו את ה', כאילו נהרס משכן.
(כל אחד הרס את המשכן שבלבבו)

כי כתוב:
"כן הובישו בני ישראל המה"
"**המה**" עולה 50 ועוד המילה עולה **51**
משכן באתב"ש: **יבלט** עולה **51**

* * * * * * * * *

מנורה

משה רבנו התקשה במנורה, וה׳ הראה לו מנורה של אש.
ורמז:
מנורה עולה **301**
אש עולה **301**

* * * * * * * *

נדיב הלב

כתוב בציווי מלאכת המשכן:
שמות פרק כ"ה פסוק ח': "**ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**"

משכן עולה **410**
מקדש עולה **444**

ההפרש בין המילה '**משכן**' למילה '**מקדש**' **34**, למנין המילה '**בלב**', ולמנין המילה '**יחיו**', ולמנין המילה '**כוח**'.

כתוב על תרומת המשכן בפסוקים ב'-ג', ג' פעמים 'תרומה', "ויקחו לי תרומה","תקחו את תרומתי", "וזאת התרומה".
רש"י כותב שיש כאן ג' תרומות והם: תרומה של מחצית השקל לאדנים, תרומה של מחצית השקל לקרבנות המזבח, ותרומה של כל איש אשר ידבנו לבו לכלי המשכן ולבגדי הכהונה.
רק בתרומה השלישית, התרומה לעשיית כלי המשכן ובגדי כהונה, כתוב "ידבנו לבו".
ולפי רש"י "ידבנו לבו" , 'הוא לשון רצון טוב'.
מדובר על מלאכת המשכן, וכתוב 'מקדש' ("ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם").
ואולי יש רמז כאן:
כאשר עושים הדברים '**בלב**' שלם, ומתכוונים '**בלב**' למה שעושים ("ידבנו לבו"), אז המשכן כמו מקדש (ולפי "בלבבי משכן אבנה"). מקום להשרת השכינה על בסיס "רצון טוב" (של אמונה וביטחון). כי
"**ידבנו**" עולה **72**
חסד עולה **72**
והנותנים מלבם ("ידבנו לבו"), עושים מעשה 'חסד', "**ויחיו**" (כי בנותן צדקה כתוב: "וצדקה מציל ממות"). "**כוח**" המצווה שעושים "**בלב**" שלם, יגן ויכפר על בני ישראל מחטאם.

ועוד:
ההפרש בין המילה '**מקדש**' למילה '**משכן**' **34** זה עולה למנין המילה '**דל**'.
המשכן בא לכפר על חטא העגל.
כאשר חוטאים המצב הרוחני, מצב '**דל**', מצב ירוד וחלש במצוות ובזכויות.
החיסרון הרוחני הנובע ממצב '**דל**' (34), הופך '**מקדש**' (444), בית קבע (בית עולמים) הנמצא במקום קדוש (הר המוריה), לבית עראי '**למשכן**' (410), שקיים רק לזמן מועט, ושלא נמצא במקום קבוע (ולפי 444-34=410).

ועוד כתוב כמה פעמים בתרומת המשכן לשון נדיב לב:
פרק כ"ה פסוק ב': "**ידבנו לבו**"
פרק ל"ה פסוק ה': "**כל נדיב לב**"
פרק ל"ה פסוק כ"ב: "**כל נדיב לב הביאו**"
עשיית המשכן בא לכפר על החטא שחטאו בעגל.

ומג' סוגי התרומות למשכן, א' בא (מחצית השקל שווה לכולם) לעשיית "**אדנים**", ועוד א' בא מכל "**נדיב לב**" לעשיית כלי המשכן (ולפי נדבת לבו ולא שווה לכולם). ורמז שהתרומות כפרה לחטא:

"**בעגל**" עולה **105**
"**אדנים**" עולה **105**
"**כל נדיב לב הביאו**", ראש תיבות, אותיות: **כ', נ', ל', ה',** עולה **105**

עגל עולה 103 ועד המילה עולה **104**
"**נדיב לב**" עולה 98 ועוד 6 אותיות עולה **104**

* * * * * * * * *

"בכחו רגע"

בבא בתרא ע"ד, ב': "ואמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש הקב"ה לבראות את העולם אמר לו לשר של ים פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם אמר לפניו רבש"ע די שאעמוד בשלי מיד בעט בו והרגו שנאמר בכחו רגע הים ובתבונתו מחץ רהב. אמר ר' יצחק ש"מ שרו של ים רהב שמו"

ועוד רמז:
איוב פרק כ"ו פסוק י"ב: "**בכחו רגע הים**"

"**בכחו רגע הים**", ראש תיבות, אותיות: **ב', ר', ה'** אותיות המילה **רהב**.

* * * * * * * * *

"לחת"

"**לחת**" באתב"ש: **כסא**

אולי, 'כסא' בארמית שפירושו כוס, ולפי:
<u>זוהר</u>: "ממה נעשו הלוחות? מלמדנו מטל עלון ההוא שנמשך מעתיקא קדישא (הכתר). וכשנוזל ונמשך לשדה תפוחים הקדושים (המלכות), לקח הקב"ה שתי כוסות מהם ונקפאו ונעשו שתי אבנים יקרות, נפח בהם ונתפשטו לשתי לוחות"

* * * * * * * * *

ל״ב מלכי ארץ כנען

אם בני ישראל תשמרו תרי״ג המצוות הם יצליחו לכבוש ולגרש ל״ב מלכי ארץ כנען.
והרמז :
ל״ב מלכי ארץ כנען עולה **613**
תרי״ג המצוות שבני ישראל שומרים יביא אותם במקום **613**, במקום ל״ב מלכי ארץ כנען.

* * * * * * * * *

"מזבח"

כתוב במשניות קהתי בפתיחה למסכת זבחים:
"שבעה מיני זבחים הם: העולה, החטאת, האשם, שלמים (ובכללם התודה), הבכור, מעשר בהמה, קרבן הפסח"

1) ואולי יש רמז לזה מהמילה "מזבח"
"**מזבח**", אותיות: **מ', ז', ב', ח'**
מ' – מקריב
ז' – 7 (סוגי זבחים)
ב' – בעלי
ח' – חיים
כלומר:
יש 7 מיני זבחים שמקריבים על המזבח מבעלי החיים.

2) <u>מדרש רבה אמר (כ"ז, ו')</u>:
"אמר ר' יהודה בר ר' סימון אמר הקב"ה שלשה ברשותך שור שה כבשים ושה עזים, וז' אינן ברשותך, איל, וצבי, ויחמור, ואקו, ודישון, ותאו, וזמר. לא הטרחתי עליכם ולא אמרתי אלא להתייגע בהרים להביא לפני קרבן מאלו שאינן ברשותך אלא ממה שברשותך מן הגדל על אבוסיך הדא הוא כתיב שור או כשב או עז"

יש 10 סוגי בעלי חיים (הטהורים והכשרים לאכילה). והתורה אמרה להקריב רק 3 מהם, אלו שברשותך. רוב בעלי חיים (7 מהם) אינם ברשותך ולא אמרה התורה להביא אותם למזבח.

ואולי יש רמז לזה מהמילה "מזבח".
"**מזבח**", אותיות: **מ', ז', ב', ח'**
מ' – מותרים (באכילה)
ז' – 7 (7 בעלי חיים בלי להביא, בלי להקריב אותם על המזבח)
ב', ח' – בעלי חיים, 10 (מה10 בעלי החיים הטהורים וכשרים לאכילה)

מותר לאכול 7 מ10 בעלי חיים מבלי להביא אותם למזבח.

* * * * * * * * *

נתגלה

יש כמה הלכות שלא נאמרו (נעלמו או לא נתבארו) לבני ישראל עד שאנשים באו ושאלו את משה רבנו מה לעשות, והם רמוזים באותיות המילה **צפם** – 'נתגלה' ההלכה (כמו צפה לעין) אחרי ששאלו, והם:

צפם אותיות: צ', פ', ם'

צ'– צלפחד (בגלל שלא היו לאביהם בנים כי אם בנות, באו ובקשו להעביר נחלת אביהם להן)

פ'– פסח שני (טמאי מת באו לפני משה רבנו ושאלו אותו איך הם יוכלו לקיים מצוות קרבן הפסח),
פינחס (בא לפני משה רבנו ושאל נכון הבועל את הארמית קנאין פוגעין בו)

ם'– מנשה (בני מנשה בן יוסף באו לשאול על בת יורשת. שעם היא מתחתנת מחוץ לשבט תיסוב נחלה משבט לשבט)
מן (באו לשאול מה לעשות ביום הששי כי כל אחד לקט לחם משנה, 2 העומר לאחד)

* * * * * * * * *

עמד עמדי

מצוות ברית מילה כוללת: חיתוך הערלה, פריעת המילה, ומציצת הדם.

ונאמר בגמרא (עירובין י"ט, א') שאברהם אבינו עומד בפתח הגיהנם ומוציא משם כל מי שהוא נימול (לבד הבא על הכותית שערלתו נמשכת ואין אברהם אבינו מכיר אותו כנימול).

לפי חז"ל מי שנימול (ולא רשע) לא נכנס לגיהנם.

במישור הרעיוני נראה לי להגיד סימן לדבר (מהנאמר למשה רבנו):
<u>דברים ה', כ"ז</u>: "ואתה פה עמד עמדי"
(ודרשו חז"ל, ראה אור החיים, שמשה רבנו נולד מהול. זה דרש על המילים,
שמות ב', ב': "ותרא אתו כי טוב הוא". שנולד "טוב" - בגופו, שלא צריך שום תיקון לגופו)

"**עמד**", אותיות: **ע', מ', ד'**
ע' – ערלה
מ' – מילה
ד' – דם

"**עמד עמדי**" – מי שמקיים מצוות ברית מילה (הכוללת חיתוך הערלה, פריעת המילה, ומציצת הדם, והוא לא רשע), לא יכנס לגיהנם, ויכנס לגן עדן לקבל פני השכינה.

ועוד:
"**גיהנם**" עולה 108 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **114**
"**עמד**" עולה **114**
המקיים את הרמוז במילה "עמד" (שנימול), ניצול מהרמוז בו (מגיהנם).
הנימול (רמז מהמילה "עמד"), "עמד" (מלשון נעצר במקום) מלהיכנס לגיהנם.

* * * * * * * * *

"משה רבנו שקול כנגד כל ישראל"

<u>דברים רבה יא</u>: "באותה שעה אמר הקב"ה לגבריאל, גבריאל, צא והָבֵא נשמתו של משה. אמר לפניו, ריבונו של עולם, מי שהוא שקול כנגד שישים ריבוא (בני ישראל) – איך אני יכול לראות במותו?"
וגם בילקוט שמעוני (ט"ו, רמ"א) ובפרושי חז"ל כתוב "משה רבנו שקול כנגד כל ישראל".

ורמז לדבר:
משה רבנו עולה **603**
בני ישראל עולה **603**

משה רבנו שקול כנגד בני ישראל (ואולי כי הוא נתן את נפשו עליהם).

* * * * * * * * *

״ישמח משה״

תפילת שבת:
״**ישמח משה במתנת חלקו**״
<u>בהעלתך רבה (א׳, ד׳)</u>: ״שנתקשה משה במעשה המנורה יתר מכל כלי המשכן עד שהראהו הקב״ה באצבע וכן בפרשת בהמה טמאה וטהורה שנאמר (ויקרא י״א) ׳זאת החיה אשר תאכלו׳ והראהו באצבע וכן בירח החדש הזה לכם וכן במנורה.... ״

יש כמה דברים שמתוארים במילה ״זה״ (״וזה, ״זאת״) שמשה רבנו התקשה בהם, והם: בראש חודש, בחידושה של הירח (החדש הזה״), במחצית השקל (״זה יתנו כל העבר על הפקדים״), עשיית המנורה (״וזה מעשה המנרה מקשה...״), ובטומאה וטהרה בחיה (״וזאת הבהמה״).

במישור הרעיוני:
כולם רמזים במילה:
״**ישמח**״ אותיות: **י׳, ש׳, מ׳, ח**
י׳– ירח
ש׳– שקל
מ׳– מנורה
ח׳– חיה

אחרי שנודע לו הדברים כנראה שמח במתנה שנתנה לו.

* * * * * * * *

שפל רוח

משנה אבות פרק ד' משנה ד':

"רבי לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח שתקות אנוש רמה"

"מאוד הוי שפל רוח" ראש תיבות: **מ', ה', ש', ר'**

אותיות: **משה ר'** (משה רבנו, העניו מכל אדם)

* * * * * * * * *

״ענו מאד״

במדבר פרק י״ב פסוק ג׳:
״והאיש משה ענו מאד מכל האדם״
התחיל במילה ״והאיש״, וסיים במילה ״האדם״, למה?
(למה לא כתוב בסוף ׳מכל איש׳, או ׳מכל האנשים׳)?

ונראה לי להגיד:
ידוע לנו 3 אנשים שכל אחד מהם היה מאד עניו, והם:
אברהם אבינו היה מאד עניו ואמר, (בראשית י״ח, כ״ז) - ״ואנכי עפר ואפר״
משה רבנו היה מאד עניו ואמר, (שמות ט״ז, ז׳) - ״ונחנו מה״
דוד המלך היה מאד עניו ואמר, (תהילים כ״ב, ז׳) - ״ואנכי תולעת ולא איש״
ורמז לזה:
״**מאד**״, אותיות: **מ׳, א׳, ד׳**:
מ׳– משה
א׳ –אברהם
ד׳ – דוד
והרמוז ראשון זה משה רבנו, והוא העניו מכולם.

ומצאתי כתוב (הרב ש. יוסף וייצן, בדף ׳ישיבה׳ של ערוץ 7):
״כשמדובר על תאור המין שקוראים לו איש או אדם, הביטוי אדם מבטא מעלה יתירה של מין האדם שיש בו חשיבות ומעלה לעומת שאר מדרגות החיים. אולם כשמצמידים איש לאדם מסוים, הביטוי איש בא להחשיב את האיש כחשוב יחסית לשאר בני האדם״
ולפי זה איש הוא כינוי למדרגה עליונה יותר מאד.

ובנושא המדובר כאן, בנושא הענווה, משה רבנו היה במדרגה יותר עליונה משאר כל בני האדם (״מכל האדם״ עולה 140. ׳עניו׳ עולה 136 ועוד 4 אותיות עולה 140), ולפי:
״**מכל האדם**״, ראש תיבות: **מ׳, ה׳** המילה ״**מה**״. כי אמר משה רבנו ״ונחנו מה״.
(״מכל״ עולה 90, ״מן״ עולה 90. אמר ״ונחנו מה״ בפרשת המן. ומשם התפרסם משה רבנו כעניו ׳מכל׳)

וגם המילה ״**האדם**״ אותיות: **ה׳, א׳, ד׳, ם׳**, יש אותיות המילה ׳מה׳:
ם׳+ה׳ – בגלל שאמר ״מה״ הוא יותר עניו מיתר הענווים הידועים הרמוזים באותיות:
א׳ – אברהם
ד׳ – דוד

הענווה של משה רבנו (המכונה ״מה״) נמצא במעלת ׳איש׳, העניו ביותר, ׳בהה הידיעה׳ (כתוב ״מכל **ה**אדם״, בהה הידיעה) - יותר מיתר הענווים הידועים והחשובים בעולם, יותר מאברהם אבינו, ומדוד המלך.
(כי אברהם אבינו אמר ״אנכי עפר ואפר״, הוא עניו אבל קיים במציאות כדומם.
דוד המלך אמר ״אנכי תולעת ולא איש״, הוא עניו אבל קיים במציאות במדרגה נמוכה בחי.
אבל משה רבנו אמר ״ונחנו מה״, בכלל כאילו לא קיימים)

* * * * * * * * *

משה אהרן

משה אהרן באתב״ש : **יבץ תצגט** עולה 604 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **613** למניין המילה **'תרי״ג'**.

לרמוז :
רוב תרי״ג המצוות ניתנו למשה רבנו ולאהרן הכהן כדי להעביר לבני ישראל
(״ויאמר ה׳ אל משה לאמר״, ויאמר ה׳ אל משה ואהרן לאמר״, ״ויאמר ה׳ אל אהרן״).

* * * * * * *

לא להיות גבה לב

רמז אזהרה לאהרן ובניו לא להיות גבה לב כמו שאמרו חז"ל על נדב ואביהו.
"**צו את אהרן**"
באתב"ש :
הף תא תצגט עולה 988 ועוד 8 אותיות עולה **996**
"**תועבת ה' כל גבה לב**" עולה **996**

* * * * * * * * *

אהבה, שנאה, וגלות

האהבה והשנאה חוזרים על עצמם בחיי האבות ובחיי בני ישראל. והם מהווים כוח שדוחף את האירועים. והם גורמים להשתלשלות דברים בעתיד אצל זרעם. ונסביר:

אברהם ושרה

בראשית פרק כ"א פסוק י':
"ותאמר לאברהם גרש את האמה הזאת ואת בנה כי לא ירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"

אבל אברהם אבינו יותר סבלן לישמעאל בנו (והוא אוהב אותו):
בראשית פרק כ"א פסוק י"א:
"וירע הדבר בעיני אברהם על אודות בנו"

למרות שלשרה אמנו היו סיבות טובות לבקש גירוש ישמעאל, ולשנוא את התנהגותו, כמו שכתוב:
בראשית פרק כ"א פסוק ט':
"ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק"
רש"י (על המילה "מצחק"): "לשון עבודה כוכבים"
לעצם הגירוש יהיה בעתיד השפעה על זרעם. הם גרשו את ישמעאל, שלחו אותו ואת הגר אמו, לגלות מביתם.
ובסופו של דבר כוח הרגש של האהבה ושל השנאה דחפו את האירועים.
כי בעתיד זרעו של ישמעאל יוביל את זרעם, את יוסף (במידה כנגד מידה), לגלות במצרים
בראשית פרק ל"ז פסוק כ"ח:
"וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה"

יצחק ורבקה

יצחק אבינו אוהב את עשו, ורבקה אמנו אוהבת את יעקב:
פרק כ"ה פסוק כ"ה:
"ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב"

חז"ל (ראה חזקוני) מדייקים בפסוק ומפרשים שיצחק לא אהב את עשו תדיר, אלא רק באותו זמן כי ציד בפיו (והוא גם אהב את יעקב), אבל רבקה אהבת את יעקב, ואהבה תדירה.

חוסר האהבה של רבקה לעשו, ואהבתה את יעקב, המתבטא בצווי שלה ובעזרתה ליעקב לקבל הברכות מאביו, ושנאתו של עשו ליעקב, גרמו לרבקה וליצחק להוציא את יעקב מבתם, ולשלוח את יעקב לגלות בארם נהרים (לקחת אישה).
בראשית פרק כ"ז פסוק ב':
"קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך"

יעקב הגיע ללבן ומיד אהב את רחל. ובגלל אהבתו לה (וחוסר אהבתו ללאה, "וירא ה' כי שנואה לאה") הוא הצליח לעבור המכשולים של לבן ולעבוד בשביל רחל עוד 7 שנים ולקבל אותה לאשה.
ובסופו של דבר כוח הרגש של האהבה ושל השנאה דחפו את האירועים. ומזיווגם, נולד יוסף. ויוסף הוא זה שיוביל ושיכין את הדרך לגלות בני ישראל במצרים.

יעקב ובניו

בראשית פרק ל"ז פסוק ג':
"**וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו**"
ובגלל חלומותיו של יוסף ויחס אביו אליו ("ויעשה לו כתנת פסים") , אחיו שונאים אותו ולא יכולים לדבר איתו בשלום, כמו שכתוב:
בראשית פרק ל"ז פסוק ד':
"**ושנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום**"
בראשית פרק ל"ז פסוק ח':
בראשית "**ויוסיפו עוד שנא אתו על חלמתיו ועל דבריו**"

ובסופו של דבר כוח הרגש של האהבה ושל השנאה דחפו את האירועים. ואחי יוסף תפסו אותו ומכרו אותו לישמעאלים.
בראשית פרק ל"ז פסוק כ"ח:
בראשית "**וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה**"
ויוסף התגלגל לתוך גלות מצרים.

בני ישראל במדבר

המרגלים הוציאו דיבה על הארץ. ונראה להגיד שעצם יראתם מלהיכנס לארץ, ורצונם להישאר במדבר (או לחזור למצרים), מהווה סוג של שנאה נגד הגאולה שמטרתה לכבוש את הארץ ולשבת בה. וגם סוג של געגועים (אהבה) לחזור למצרים או להישאר במדבר.
ובסופו של דבר כוח הרגש של האהבה ושל השנאה דחפו את האירועים.
והם קבלו תוספת גלות, ונשארו עוד 38 שנה בגלות במדבר (חוץ מארצם).

בית שני

לכל המקרים האלו היו סיבות לאהבה או לשנאה, אבל בתקופת בית המקדש השני הייתה שנאת חינם. ללא סיבה וללא תועלת.
ובסופו של דבר כוח הרגש של השנאה דחפו את האירועים.
ובני ישראל הוגלו לגלות ארוכה מאוד.

* * * * * * * * *

'מגן אברהם'

כאשר נאמר לאברהם אבינו (בראשית י"ב, א') "לך לך מארצך", גם נאמר לו:
בראשית פרק י"ב, פסוק ב': "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך".
רש"י: "לפי שהדרך גורמת לשלושה דברים, ממעטת פריה ורביה, וממעטת את הממון, וממעטת את השם. לכך הוזקק לשלשה ברכות הללו שהבטיחו על הבנים, על הממון, ועל השם"

נסיעתו תגרום באופן טבעי לפגיעה בכמה דברים. אבל הוא קיבל הבטחה שזה לא יקרה לו.

ואולי ההבטחה הזו גם כלולה במה שנאמר לאברהם אבינו אחרי ששחרר את לוט מידי המלכים:
בראשית פרק ט"ו פסוק א':
"**אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד**" – (רש"י) "מן העונש".
הוא הרג הרבה נפשות בשחרור לוט מארבעת המלכים. וקיבל הבטחה שהוא לא ייענש על זה, אלא אדרבה "שכרו הרבה מאד".
כי אחרי המלחמה עם המלכים אפשר לחשש שכוחו הרע וברכותיו נדחו עקב מעשה ההריגה שעשה במלכים. ועל זה נאמר לו "מגן לך", ונולד הביטוי "מגן אברהם".

ואולי יש כאן חיזוק של ההבטחה המקורית (שנאמרה בפסוק ב') מהמילה "**מגן**" - שלמרות מה שקרה עם המלכים הוא עדיין כלי ברכה, ושממנו, גופו, ונפשו לא יינזקו,

והרמז:
"**מגן**", אותיות: **מ', ג', ן'**
מ' – **ממון** (ממנו. שיגדל ממנו בדרך)
ג' – **גוף** (גופו ממש וגם רמז לשמו. כי השם של אדם זה זהות גופו)
ן' – **נפש** (פריה ורביה. שיהיה לו בנים)

בשלשת הדברים האלו: ממון, גוף, נפש נעשה 'חסד' לאברהם אבינו (מיכה ז', כ'- "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם"), ולפי הרמז:
"**אברם אנכי מגן לך**", ראש תיבות, אותיות: **א', א', ן', ד',** עולה **72**
חסד עולה **72**

והם אותם שלושת הדברים של חלקי החסידות (שמונה אותם בספר מסילת ישרים בשר החסידות), שבהם צריך האדם לעשות חסד עם רעהו ולעזור לרעהו.

* * * * * * * * *

בזכות אברהם

העולם הה נברא בזכות אברהם אבינו, ולפי:
בעל הטורים (בראשית ב', ד'): "**בהבראם**" אותיות: '**באברהם**' - בזכות אברהם נבראו השמים והארץ"

בניסיון העשירי נאמר לאברהם אבינו:
בראשית פרק כ"ב פסוק ב':
"קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך"

יצחק אבינו ניצל מהקרבה בעקידה על ידי איל ששולח לאברהם אבינו להקריב במקום בנו. לפי חז"ל האיל הזה היה מוכן כבר משעת ימי בראשית לדבר הזה.

ואולי רמז:
בראשית פרק א' פסוק א': "**בראשית ברא א-ל-ה-ים את השמים ואת הארץ**"
"**ברא א-ל-ה-ים**", אותיות: **ב', ר', א', א', ל', ה', י', ם'**
אותיות המילים, '**איל אברהם**'.

כי העולם נברא בזכות אברהם אבינו ואם לא יהיה לו המשך (אם לא היה "איל אחר נאחז בסבך") מה התועלת בבריאה?

* * * * * * * * *

כתרים

בארון הקדש, ובשולחן, ובמזבח הקטורת נאמר "**ועשית לו זר זהב סביב**".
רש"י כותב שהזרים רמז לכתר תורה, כתר מלוכות, וכתר כהונה. הסדר שבו מתוארים בתורה כלי הקדש האלו הינו: הארון, השולחן, ואחר כך המזבח. גם בתיאור הכלים, וגם בעשיית הכלים וגם בהקמת הכלים הסדר זה ארון, שולחן, מזבח.

<u>בממסכת אבות פרק ו' משנה ו' כתוב</u>:
"גדולה תורה יותר מן הכהנה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהנה בעשרים וארבעה, והתורה בארבעים ושמונה דברים..."

לפי הסדר כאן התורה יותר גדולה מהמלכות ושניהם יותר מהכהנה. וזה לפי סדר שכתוב בתורה.

<u>בממסכת אבות פרק ד' משנה י"ז כתוב</u>:
"רבי שמעון אומר: שלשה כתרים הם: כתר תורה , וכתר כהנה, וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה על גביהן"

נשאלת השאלה:
למה במסכת אבות הסדר שונה מהסדר בעשית המשכן, קרי כתר כהונה לפני כתר מלכות?

אולי במסכת אבות מדובר בסדר הופעתם בעולם: ראשון קבלת התורה, אחר כך משיחת אהרן ובניו לכהונה, ואחר כך משיחת שאול ודוד למלך.
אותו הסדר מופיע באושפיזין בחג הסוכות. משה, אהרן, דוד (תורה, כהנה, מלכות).

לפי חז"ל משה רבנו היה אמור להוליך בני ישראל לארץ ולבנות בית המקדש ולהגיע לגאולה השלימה. אמנם זה לא קרה . וכתוצאה מחטאנו, קבלנו תורה וכהנה אבל הגאולה השלימה איחרה לבוא. דוד נמשחה למלך יותר מאוחר. ואולי המשנה במסכת אבות מתייחסת להתגשמות שלושת הדברים הללו בעולם ולא לפי סדר מעלותיהם.

* * * * * * * * *

שיעור חלה

<u>מסכת חלה משנה פרק ב' משנה ז':</u>
"שיעור החלה אחד מעשרים וארבע."
כותב הרב קהתי: "בעסה, שנאמר (במדבר ט"ו, כ"א) **"מראשית עריסותיכם תתנו..."**, דבר שיש בו כדי מתנה לכהן ושיערו חכמים שפחות מחלק אחד מעשרים וארבע בעיסה העשויה מחמשת רבעים אין בו כדי מתנה..."
ואולי יש רמז מהמילה **מראשית** לשיעור שנתנו חז"ל.
"מראשית" עולה **951**.
האות **מ'** עולה **40**, 951/40 שווה 23.775 או **24**.

* * * * * * * * *

חומה ובנין

(שימו לב: הדבר תורה הזה לא בא ללמוד הלכה, רק ללימוד הנושא)
בכמה מקומות מופיע הענין של בית וחומה (או גדר).
1) הלכות טלטול בקרפף בשבת (משנה ברורה סימן שנ"ח)
2) הלכות עיר מוקפת חומה בפורים (משנה ברורה סימן תרפ"ח)
3) המוכר בית מושב עיר חומה (פרשת בהר)

טלטול בקרפף בשבת

קרפף זה שטח מחובר לבית או קרוב לבית או לעיר (בתוך 2000 אמה מהעיר) המיועד לגינון, ושימוש אנשי הבית או אנשי העיר. אם השטח מגודר הוא רשות היחיד מהתורה. חז"ל גזרו שאף כאשר השטח גדור אם השטח גדול מ 5000 אמה מרובע הוא נדון ככרמלית מדבריהם (לפי רבי עקיבא בגמרא ערובין) ואסור בשבת לטלטל בתוכה יותר מ 4 אמות. כנראה שטח כל כך גדול יכול להטות אנשים בגלל שהוא נראה כרשות הרבים ויש חשש שיבואו לטלטל בשטח שהוא מוגדר רשות הרבים מהתורה.
אבל אם יש בית בתוך הקרפף ובנו את גדר הקרפף אחרי שהקימו את הבית ואחרי שפתחו פתח מהבית לקרפף, אז נדון הקרפף כרשות היחיד גם מדרבנן ומותר לטלטל בתוכו.
(ולא משנה מה גדלו של השטח, בתנאי שאין רוב השטח המגודר פסול לדיור וגם שאינו פרוץ לשטח אחר שאסור לטלטל בו. לדוגמה, אם רוב השטח זרוע זרעים, ומטבעו של שטח זרוע אין שימוש בתוכו לבני הבית, אז הרוב הזרוע גורר אחריו את המיעוט והופך את כל השטח כאילו הוא כולו זרוע, והשטח כרמלית).
כאן דורשים חז"ל שבנית הבית ופתיחת פתח מהבית לקרפף יקדים את בנית גדר הקרפף. ושהגידור יהיה לשם דיור (ומקיף שטח שרובו משמש לדיור).
אמנם, יש דעה שאם כאשר בנו הגדר היתה בדעתם לבנות בית בתוך הקרפף, הקרפף גם אז נידון כרשות היחיד.
במקרה סתם, שרכשו בית עם קרפף מגודר, דנים אותו שהוקף אחרי שבנו הבית ואחרי שפתחו פתח מהבית לקרפף והקרפף נידון כרשות היחיד גם מדרבן (ויש חולקים על זה).

עיר מוקפת חומה בפורים

בפורים עירות המוקפות חומה מימות יהושע בן נון קוראים את המגילה בט"ו באדר ולא בי"ד.
כאן ההגדרה של עיר מוקפת חומה הינו עיר שבנו את החומה תחילה ואחר כך בנו את בתי העיר. זה הפוך מהלכות קרפף.
גם כאן יש דעה שאם בנו את בתי העיר תחילה על מנת להקיפם אחר כך נידון העיר כעיר מוקפת חומה.
במקרה סתם, שמצאו עיר עם חומה, דנים אותו שהוקף תחילה ואחר כך בנו בתי העיר, והיא נידון כעיר מוקפת חומה.

<u>המוכר בית מושב עיר חומה</u>

המוכר בית שבתוך עיר מוקפת חומה חיב לגאול את ביתו בתוך שנה. אם הוא לא עושה כן, הבית נשאר אצל הלקוח לצמיתות ולא יוצא ביובל (גם לא יוצא ביובל שנופל בתוך השנה).

רש"י מסביר שמדובר בעיר שהקיפוה חומה מימות יהושע בן נון ושבנו את הבתים אחרי שבנו את החומה. בדומה להגדרת עיר מוקפת חומה בפורים.

<u>סיכום</u>

אנו רואים שיש שוני בין קרפף ובין פורים ובית עיר חומה לגבי עיתוי בנית הגדר (או החומה) לעומת בנית הבית (או העיר).

אולי ניתן להגיד שבמקרה של קרפף **הגדר צריך לבית** להתיר השטח לשימוש טלטול בקרפף בשבת. כי בדרך כלל בונים בית ואחר כך מגדרים שטח מסביב לשימוש הבית

ולמנוע כניסת בעלי חיים. לעומת זה בפורים **הבית צריך לחומה** להקרא עיר מוקפת חומה. כי בדרך כלל בונים חומה סביב העיר להגן על העיר, כי הבתים צריכים לחומה. ומזה נובע ההבדל בסדר הקמת הגדר ביחס להקמת בית.

* * * * * * * * *

חב״ד

חסידי חב״ד ידועים בפעילותם בכל רחבי העולם לקרב יהודים ולתת להם מקלט בכול הארצות. הם עומדים מול אדום של היום (הגויים) בכל מקום.
בתרגום יונתן בן עוזיאל (בראשית פרק נ׳ פסוק י״ג) כתוב שעשו (שהוא אדום) בא עם חיל גדול למנוע את קבורת יעקב אבינו במערת המכפלה. חושים בן דן לקח חרב וחרג את עשו - חתך את ראשו. לפי המדרש הראש של עשו התגלגל לתוך מערת המכפלה ונעצר בחיקו של יצחק אביו. בניו של עשו קברו גופו מחוץ למערה בתוך שדה המכפלה.

מענין שמי שעמד נגד עשו (שהוא אדום) זה היה ׳חושים בן דן׳.
ראש תיבות של שמו, אותיות: ח׳, ב׳, ד׳, המילה חב״ד.

* * * * * * * * *

ממעמקים

<u>תהילים פרק ק״ל:</u>
״ממעמקים קראתיך ה׳״

אולי יש בביטוי הזה רמז לאירועים שבהם ידם של בני ישראל רפו בגלל חטאים ומשה רבנו התפלל על בני ישראל.

״**ממעמקים**״, אותיות: **מ׳, מ׳, ע׳, מ׳, ק׳, י׳, ם׳**
מ׳ – מצרים
מ׳ – מתאוננים
ע׳ – עגל
מ׳ – מרגלים
ק׳ – קרח
י׳, ם׳ – ים סוף (״מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו״)
י׳, ם׳ – עולה 50 אות **נ׳**, רמז לנחשים השרופים

* * * * * * * * *

מידת הרחמים

תהלים ק״ל: ״**ממעמקים קראתיך ה׳**״

מתפללים בענוה ובשברון לב לה׳ בבקשה שיחוס עלינו ממידת הדין:
ממעמקים עולה **340**
עומק הדין באתב״ש: **זיד צקמט** עולה **340**

וגם:
״**ממעמקים קראתיך ה׳**״
סוף תיבות, אותיות: **ם׳, ך׳, ה׳** עולה **65** למניין המילה **׳דין׳** (כולל המילה).

ומקווים שיהפוך מידת הדין הרמוז בשם א-ל-ה-י-ם**:**
ממעמקים באתב״ש: **ייזידמי** עולה **91**
ה-א-ל-ה-י-ם עולה **91**

למידת הרחמים הרמוז בשם י-ק-ו-ק (קראתיך ה׳):
מעמקים עולה **300**
ברחמים עולה **300**
אותיות **יו״ד, ה״א, ו״ו, ה״א** באתב״ש עולה **300**

* * * * * * * *

"מים אחרונים חובה"

הלכה:
צריכים לנקות הידים אחרי האכילה במים אחרונים (לפני ברכת המזון) בגלל חשש מלח סדומית (שיכול לסמא העניים) ובגלל נקיון האצבעות המטונפות מהאוכל לקראת אמירת ברכת המזון.

ובמישור הרעיוני ניתן להגיד:
ידוע שהתורה נמשלה למים. ומצוה ללמוד תורה בכל יום ויום.
וכמו שכתוב (אבות פרק ד' משנה י"ב):
"רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק ועסק בתורה. והוי שפל רוח בפני כל אדם. ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך. ואם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך"

אבל:
מיום שנכנס אדם לשוק העבודה הוא טרוד בהשגת פרנסה לו ולביתו וביתר סידורי צרכי משפחתו. הוא משתתף פה ושם בשיעורי תורה ובמיוחד בשבתות, שאז יש לו יותר פנאי מעסקיו ללמוד תורה. ואולי ניתן ללמד עליו זכות. כי "העוסק במצוה פטור מהמצוה". ודאגתו של האדם לצרכי ביתו, ולקיום משפחתו, ולחינוך צאצאיו זה גם מצוה. אבל בהגיעו לגיל הפרישה ממעגל העבודה המצב שונה. ואז:

"**מים**" – תורה, "**אחרונים**" – בימים 'האחרונים' של ימי האדם, "**חובה**" – אין עוד תירוצים עכשיו מוכרחים להשקיע יותר בלימוד התורה ולפי (אבות פרק א' משנה י"ד):
"**אם אין אני לי מי לי... ואם לא עכשיו אמתי**?

ועוד:
"**מים**" – תורה, "**אחרונים**" – לקראת סיום הסעודה, "**חובה**" – אם בסעודה עדיין לא אמרתם דברי תורה עכשיו זה 'חובה'. כדי להינצל ממה שכתבו חז"ל (אבות פרק ג' משנה ד'): "**רבי שמעון אומר: שלושה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים**..."
ולפי זה קבעו חז"ל להגיד פיוטים כמו "שיר המעלות" לפני ברכת המזון כדי לעסוק בקצת דברי תורה בסיום הסעודה.

ועוד:
"**מים**" – תורה, "**אחרונים**" – של הרבנים החכמים הנקראים 'אחרונים', "**חובה**" – מוכרחים להיזהר וללמוד אותה. כי 'האחרונים' הם אלו שעוסקים בהלכה למעשה עבור דורנו.

* * * * * * * * *

הצבע 'לבן'

בדרך כלל הצבע **'לבן'** מראה על 'אמת', 'טהרה', 'כפרה', ואולי על קדושה.
דוגמאות:
ביום הכפורים הלשונית הופכת מצבע אדום לצבע לבן – סימן שנתכפרו עוונות בני ישראל.
כהנים לובשים בגדי לבן בעבודתם.
לובשים בגד לבן (הקיטל) ביום הכפורים.
בשבת ובחגים לובשים בגדי לבן.
היום חוטי הציצית לבנים.
ביום ט"ו באב היו בנות ישראל לובשות בגדי לבן שאולים.
ועוד...

ומנגד מצינו איש ששמו 'לבן' והוא רמאי עם נפש גבוה והוא ביקש לעקור את הכול.
איך זה מסתדר?

יש מקרה אחת שצבע לבן אינו סימן חיובי אלא סימן שלילי – וזה בתורת המצורע.
שתי שערות לבנות בתוך הנגע – סימן טומאה! (ומראה שהנגע צרעת)

ואולי זה הרמז כאן. הצבע לבן גם מראה על טומאת הנגע. 'לבן' הארמי (שלפי חז"ל הוא אחד מאבותיו של בלעם הרשע או הוא בלעם בעצמו) הוא נטמא בתכונות של 'נגע'.
'נגע', אותיות: **נ', ג', ע',**
אותיות **נ', ג'** – **נ**פש **ג**בוה (הוא אמר ליעקב אבינו, "וכל אשר אתה רואה לי הוא")
אות **ע'** – **ע**וקר (הגדה של פסח, 'ביקש לעקור את הכול') , **ע**ין (עין רע)

* * * * * * * * *

"קהלת"

קהלת פרק א' פסוק א':
"דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם"

<u>תרגום יונתן בן עוזיאל</u>: " קהלת הוא שלמה בר דוד מלכא דהוה בירושלם "

<u>קהלת</u> עולה 535 ועוד המילה עולה **536**
<u>שלמה בן דוד המלך</u> עולה **536**

* * * * * * * * *

קדש

משמעות המילה **'קדש'** זה 'מופרד' (רש"י).
('הקדש' באתב"ש : צדקב עולה 196 ועוד 4 אותיות עולה 200.
'מופרד' באתב"ש : יפוגק עולה 199 ועוד המילה עולה 200)

מי שהוא 'קדש' הוא מופרד במעשיו, בהתנהגותו, ובמחשבותיו מדברים הרעים.
('מופרד' עולה 330. 'הרעים' עולה 325 ועוד 5 אותיות עולה 330. 'קדש' מופרד מדברים רעים)

ומאידך :
המילה **'קדש'** באתב"ש : אותיות המילה **'דבק'**.
מי שהוא **'קדש'** **'דבק'** במצות ובתורת ה'.

אז המילה **'קדש'** מראה גם על הפרדות מהרע, וגם על דבקות בטוב.

והמילה **'קדש'** באתב"ש : גם אותיות המילה **'בדק'.**
האיש הקדש 'בדק' כל דבר לפני שהוא מתחבר אליו.
(החכם עיניו בראשו וראה את הנולד)

* * * * * * * * *

"שבע יפול צדיק וקם"

משלי כ"ד, ט"ז: "**שבע יפול צדיק וקם**"

ונראה שזה התקיים ביעקב אבינו שנפל לתוך 7 צרות, וקם.
שרד:

1) פחד קבלת הברכות מאביו (פן "תביא עלי קללה ולא ברכה")
2) לבן ("ארמי אובד עמי", שרצה לעקור את הכול)
3) עשו ("יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי".
וכל מזימתו נגדו כולל אליפז שנשלח על ידי עשו להרגו, וכולל שבא עם 400 איש לפגשו)
4) צרת דינה בשכם
5) צרת מכירת יוסף והיעדרותו במשך 22 שנה
6) רעב ("רעב כבד בכל ארץ כנען")
7) היעדרות של שמעון (שנאסר על ידי יוסף במצרים)

וגם כתוב (משלי כ"ד, ט"ז): "שבע יפול צדיק וקם"
"**שבע יפול צדיק**" עולה **702**
'**ניקיון מחטא**' באתב"ש: **זמגמפט יסנת** עולה **702**
כאן מופיע המילה 'שבע' בקשר לצדיק. שהצדיק שנפל (חטא) יקום כי בגלל שהוא צדיק יעשה תשובה וישיג ניקיון מהחטא.

* * * * * * * * *

מוסר כוס של ברכה

הביטוי 'כוס של ברכה' מתייחס לכוס של יין שמשתמשים בו בקיום מצווה כגון, כוס של ברכת המזון, כוס של קידוש, כוס של הבדלה, ארבעה כוסות של ליל הסדר, כוס של אירוסין וקידושין.
כוס של ברכה צריך להיות כוס המכיל לפחות רביעית הלוג יין בתוכו, ולכתחילה, שלם (לא שבור ולא נסדק), ומלא (לא חסר משקה בתוכו).

ניתן להגיד במישור הרעיוני, 'כוס' רומז על 'כלי' המחזיק ברכה, המחזיק את השיגנו – קרי על 'גוף האדם' (ולפי תהילים כ"ג, ה' "כוסי רויה"). והמשקה שבתוכו רומז על חלקו בעולם הזה, קרי על החלק שקיבל (המצוי. 'מנת כוסו' – גורלו).

בדרך כלל במציאות של העולם הזה יש הפרש בין המצוי לבין הרצוי.
ניתן להסתכל על מציאות החיים בשני אופנים:
להסתכל על הרצוי,
וכתוצאה מזה להגיע לפעמים לדאגה ולכאב (ואולי לכעס) על ההפרש בין המצוי לרצוי, על מה שלא השגנו, או על מה שלא קבלנו (להתרכז בחסר).
או,
להסתכל על המצוי,
ולברך על מה שיש, להיות שמח בחלקנו (ולשאוב לתכן כדי להשיג יותר).

במישור הרעיוני נלמד מוסר השכל מכוס של ברכה.
אמרו חז"ל:
משנה ברורה קפ"ג, ג': "**צריך לחזור אחר כוס שלם**"
"לחזור" – לכתחילה, צריך לפעול בגוף שלם, בריא, וחזק בקיום המצוות.
ולשאוף להשיג הרצוי- ולקבל כל מה שרצינו.
אבל ההלכה היא, בדיעבד מברכים גם על כוס לא שלם.
והמוסר:
גם כאשר הגוף לא שלם (שבור כמו הכוס שלא שלם)- גם כאשר יש מגבלות לפעולתנו הנגרמות על ידי ייסורים או מחלות, בכל זאת, לא לוותר (ככל האפשר) על הפעלת הגוף להשיג ברכה, על לימוד תורה וקיום מצוות.

כי אמרו חז"ל:
משנה ברורה קפ"ב, ז': **"בשעת הדחק מברכין על כוס פגום"**
כוס פגום זה כוס שחסר בתוכו משקה בגלל ששתו ממנו. השותה פגם במשקה בתוך הכוס, ולפי:
"**פגם**" אותיות: **פ', ג', ם'**
פ' –פה
ג' –גמע
ם' –ממנו משקה
(וכאילו המשקה שנשאר בתוך הכוס משומש, וקצת מאוס)

והמוסר:
גם במקרה שהכוס חסר מאיזה סיבה (ולא ניתן לתקנו)- קרי חסר הישגים (המצוי לא הרצוי), עדיין יש על מה לברך,על המצוי, ולהיות שמח בחלקנו.

* * * * * * * * *

דל

כתר באתב"ש: **לאג** עולה **34** למנין המילה **'דל'**

יוסף היה 'דל' (עבד) ועלה לגדולה וקיבל 'כתר' מלכות.

* * * * * * * * *

שיבה

צבע לבן מצביע על ניקיון מחטא, ולפי זה:
'שיער לבן' עולה **662**
'נקי מהחטא' באתב"ש: זדם יצסנת עולה **663**
(קרוב)

ועוד:
'לשיער לבן' עולה 662 ועוד 8 אותיות **ל70**
כאשר מגיעים לשבעים מגיעים לשיער לבן.

ועוד:
'לשיבה' עולה 347 ועוד המילה עולה **348**
כבן ע' באתב"ש: **לשט ז'** עולה 346 ועוד 2 מילים עולה **348**

ועוד:
"**אני כבן שבעים שנה**" עולה **910**
תשרי עולה **910**
משיגיע ל70 שנה צריך להיות בתפלה ותשובה כמו בחודש תשרי.

ועוד:
ללבן עולה **108**
ע' שנה באתב"ש: **ז' בטץ** עולה 106 ועוד 2 מילים עולה **108**
בגיל שבעים השיער הופכת לבן

* * * * * * * * *

זריזים מקדימים

חז״ל ממליצים לאדם להיות זריז ולעשות מצווה הבאה לידו 'מהר' ולא לדחות אותה 'למחר'.

ההבדל בין המילה **'מהר'** לבין המילה **'מחר'** זה האות **'ה'** והאות **'ח'**.
גם יש הבדל הזה בין המילה **'מצה'** לבין המילה **'חמץ'**.

ואולי זה הרעיון כאן:
אל תגיד שתעשה את המצווה 'מחר', תעשה אותה 'מהר' היום. אל תדחה את המצווה למחר כדי שעשיית המצווה תהיה נקייה כמו מצה (קמח ומים לבד) ושלא תגיע לחמוץ (לאונס ותפספס את עשיית המצווה). וכמו שאמרו חז״ל: ״מצווה הבאה לידך אל תחמצנה״

* * * * * * * * *

ברכות לחנוכת הבית

יש פסוק בפרשת נשא המגשר בין גמר הקמת המשכן (בית לה') לבין חנוכת המזבח על ידי קרבנות הנשיאים.
וככה כתוב:
במדבר פרק ז' פסוק א':
"ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אתו ויקדש אתו ואת כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם ויקדש אתם"

בפסוק הזה יש מן כפל לשון:
"**וימשח אתו ויקדש אתו**", ובסוף הפסוק, "**וימשחם ויקדש אתם**"

במדרש (במדבר רבה י"ב, ט"ו) יש כמה תשובות לדבר.
אחת מהתשובות היא שלמרות שמשה רבינו משח את המשכן רק פעם אחת, "מגיד שלא קידש א' מהם עד שנמשח כולם".
המשיחה של כל חלק וחלק לחוד לא קדש את החלק מיד, עד שמשח את החלק האחרון, ואז קידש את כולם.
(כאן הוא משח החלקים רק פעם אחת, אבל כפל לשון המילים בתחילה "וימשח אתו ויקדש אתו" מראה על משיחה של כל חלק וחלק לחוד. והמילים "וימשחם ויקדש" בסוף', מראה על כל החלקים. שעד שלא גמר למשוח את כולם לא קידש אף אחד מהם).
ונשאלת השאלה:
אם כל חלק וחלק נמשח בשמן הקודש לחוד למה זה "לא קידש" את החלק מיד?
ונראה להגיד:
(מבוסס חלקית על דברי תורה בעלון 'פתחון פה' (מס' 300) של ישיבת הסדר פתח תקווה)
בקבלה ובחסידות 'שמן' מסמל 'נשמה'. הגוף מקבל החיות שלו והקדושה שלו מהנשמה שלו. כך **'משכן'**, שאותיותיו הם אותיות המילה **'כשמן'**, קיבל החיות שלו והקדושה שלו ממשחתו בשמן. לפי זה רק אחרי שמשח את כל חלקי המשכן קיבל כל החלקים קדושה. כי בדומה לאדם שיצירת גופו קדמה לכניסת נשמתו לגופו ("וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי לאדם"), כך הקדושה נכנסה למבנה המשכן רק אחרי שהקים את המשכן ומשח את כל החלקים.

עוד תשובה במדרש - שבאמת משה רבנו משח את המשכן פעמיים.
הוא משח כל חלק וחלק של המשכן לחוד. וחזר ומשח את כולם כאחד.
(כאן משח פעמים, ולפי כפל הלשון ממש "וימשח", כל חלק לבד. "וימשחם", עוד הפעם כולם כאחד. וצריך עיון: אם הוא משח כל חלק לחוד לפני הקמת המשכן, וחזר ומשח את כולם כאחד אחרי הקמת המשכן, הכול ברור. אבל מהמפרשים נראה שכל המשיחות היו רק אחרי שהקים המשכן ואחרי ששם את הכלים בפנים. ואז לא ברור מה משמעות משח כל אחד לבד וחזר ומשח את כולם ביחד).
גם כאן ניתן לשאול:
אם קידש כל החלקים בגמר משיחתם למה חזר ומשח את המשכן כאחד? ואם 'לא קידש' את החלקים עד שחזר ומשח המשכן כאחד, למה משח כל חלק לחוד?
(והשאלות במקומם עומדות גם אם נגיד שמשח את החלקים לפני שהקים את המשכן וחזר ומשח כולם כאחד אחרי שהקים את המשכן. או אם משח אותם פעמיים אחרי שהקים את המשכן).

ונראה לי ללמוד מכל זה מוסר:
ידוע שיש דמיון בין גוף האדם והמשכן. החלקים של המשכן נמשלים לחלקים בגוף האדם. לדוגמה, ארון הקודש נמשל למוח האדם, העיניים למנורה הטהורה, הפה לשולחן, והמזבח (שמקטירים עליו הקטרת) לחוש הריח.
(ולפי "ושכנתי בתוכם", ולא כתוב בתוכו. ולפי 'בלבבי משכן אבנה')

כאשר האדם נולד הוא דומה 'לבית חדש', שטרם מלאו אותו, וטרם קדשו אותו, וטרם חנכו אותו. ובדומה לקידוש המשכן, שלא נקדש המשכן עד גמר משיחת כל חלק לחוד, כך האדם לא נקרא קדוש עד שכל חלקי גופו מקודשים בעשיית המצוות. ואז בגמר קידוש כל חלקי הגוף, 'האדם' קדוש, מבחינת מובדל מהרע ומודבק בקדושה, ותוכו כבורו.
(כי "כל תלמיד חכם שאין תוכו כבורו אינו תלמיד חכם" - מסכת יומא ע"ב, ב').
ובהגיעו לגיל 13, גיל החיוב במצוות, הוא יזכה לעשות כמין חנוכת הבית לעצמו, קרי חנוכת הגוף שלו, בעשיית המצוות בקדושה ובחיוב בפעם הראשונה.

וברכתנו היא:
שהבית הזה יתמלא עם ילדים. ושכול ילד וילד יקדש את חלקי גופו במצוות ואז יזכה בהגיעו לגיל המצוות, לחנך את עצמו, את ביתו האישי (את גופו), בעשיית המצוות בחיוב ובקדושה.

עוד כתוב במדרש:
המשיחה הראשונה קידש את המשכן בעולם הזה והמשיחה השנייה קידש את המשכן לעתיד לבוא.
(כי המשכן בסופו נגנז. ובעתיד כאשר יגלו אותו יהיה מוכן בקדושתו)
גם בית חדש צריך לחנך אותו עם קדושה. בסעודת מצווה, בקריאת פרקי משניות, ובתפלות להצלחה הבית, ולשלום הבית.

וברכתנו היא:
שכמו שמשה רבנו הקים המשכן וקידש אותו מראש לשעתה ולעתיד לבוא, כך גם הבית החדש הזה יהיה בו קדושה לה' מעכשיו, ולעתיד לבוא - לכל הזמנים.

עוד כתוב במדרש:
משה רבינו משח את החלקים מבחוץ וגם מבפנים.
גם בית פרטי צריך להיות משוח בקדושה מבחוץ ומבפנים.
מבחוץ – מזוזה על הפתח, נרות חנוכה בפתח, וילונות לשמור על פרטיות, ועוד.
מבפנים – שלום בית, למודי תורה, צניעות, ניקיון והכנה לשבת ויום טוב, ועוד.

וברכתנו היא:
שישרה בבית הזה קדושה גם מבחוץ וגם מבפנים. שהבית יהיה עטוף בקדושה.

* * * * * * * * *

טעם טעם של אפר בלחמו

<u>תהלים פרק ק״ב פסוק י׳</u>:
״ כי אפר כלחם אכלתי ״

כתוב שלאחרי עוון בת שבע נסתלקה שכינה ורוח הקדש מדוד המלך במשך 22 שנה.
בכל יום מה22 שנה הוא טעם טעם של אפר בלחמו.

ורמז לדבר:
״**אפר כלחם אכלתי**״ ראש תיבות, אותיות: **א׳, כ׳, א׳**, עולה **22**.

* * * * * * * * *

תנופה

כתוב:
משנה ראש השנה (א', ב'): "בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פרות האילן...ובחג נדונין על המים"
ומביא הרב קהתי (בפרושו על המשנה), ברייתא בגמרא:
"מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שפסח זמן תבואה הוא. אמר הקב"ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פרות האילן הוא. אמר הקב"ה הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים החג? מפני שהחג זמן גשמי השנה הוא. אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי השנה"

בשלושת הרגלים: פסח, שבועות (עצרת), וסוכות מביאים קרבנות כדי שתתברך התבואה, פירות האילן, והמים (גשמי השנה הבאה).
בפסח מביאים מנחת העומר מהשעורים כדי שתתברך התבואה של השנה הבאה.
בשבועות מביאים בכורים של שתי הלחם מחיטה כדי שתתברך פירות האילן.
בסוכות מביאים צלוחית מים ומנסכים את המים על המזבח כדי שיתברכו גשמי השנה הבאה.

נוסף על זה, בשלושת הרגלים יש את העניין של 'תנופה'.
ומשמעות מילה 'תנופה' מובא ברש"י ובמדרש רבה:
רש"י (ויקרא כ"ג, י"א): "כל תנופה מוליך ומביא מעלה ומוריד לעצור טללים רעים"

ויקרא רבה (כ"ח, ה'): "וכצד היה מניפו רבי חמא בר עוקבא בשם ריב"ח אמר מוליך ומביא מעלה ומוריד. מוליך ומביא למי שהעולם כולו שלו, מעלה ומוריד למי שהעליונים והתחתונים שלו.
רבי סימון ברבי יהושע אמר מוליך ומביא לבטל רוחות קשות. מעלה ומוריד כדי לבטל טללים קשים"

משמעות 'תנופה' (להניף) - שמוליך ומביא, מעלה ומוריד, משהו.
בפסח הכהן מניף את מנחת העומר לפני הקרבתו על המזבח.
בשבועות הכהן מניף את סל הבכורים עם הפרות משבעת המינים לפני ששמים אותם על יד המזבח (ואחר כך הכהנים אוכלים את הבכורים, וגם מניף את שני הכבשים).
בסוכות כל איש מישראל מניף (נוטל) את ארבעת המינים (לולב, אתרוג, הדס, וערבה).

(הערה: בחג השבועות התנופה זה לא בשתי הלחם שקוראים, מנחת בכורים או לחם התנופה. כי במקרה של לחם התנופה כותב רש"י שפרוש המילה 'תנופה' בשתי הלחם, זה 'תרומה המורם לגבוה'. ומסביר השפתי חכמים שהתנופה של שתי הלחם זה לפני הבאתם למקדש, קרי התרומה, ולא מניפים אותם כמו בעומר שמעלה ומוריד. אבל כן יש תנופה של שני הכבשים חיים על לחם הבכרים. ראה רש"י וחזקוני)

התנופה של העומר בפסח מצווה מהתורה כמו שכתוב:
בעומר – (ויקרא כ"ג, י"א): "והניף את העמר לפני ה' לרצנכם ממחרת השבת יניפנו הכהן"

התנופה של הביכורים בשבועות מצווה מהתורה כמו שכתוב:
בביכורים – (דברים כ"ו, ד'): "ולקח הכהן הטנה מידך והניחו לפני מזבח ה' אלקיך"
רש"י (על "ולקח הכהן"): "להניף אותו. כהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף (ספרי סוכה מ"ז)"

התנופה של ארבעת המינים בסוכות זה הידור מצווה מדרבנן.

במישור הרעיוני:
התנופה נעשתה על יד כהן (בפסח ובשבועות) עבור 'ישראל'. ועל ידי כל אחד ואחד מישראל בחג הסוכות. ומשמעותה להוריד ברכה על צרכי ישראל. ורמז לדבר:
תנופה עולה **541**
ישראל עולה **541**
'התנופה' לטובת 'ישראל'.

באמצעות התנופה בני ישראל מחזקים את אמונתם בחסדי הבורא ומסמלים ומודים בהנפת מינים אלו שאתה מלך כל העולם, 'שאנו עבדיך ואתה אלוקינו'. ורמז לדבר:
ע' – עומר
ב' – בכורים
ד' – ד' (המינים)
ראשי אותיות של המינים המונפים, אותיות: **ע', ב', ד'**,המילה '**עבד**'.

גם השתתפותם של בני ישראל במצווה של התנופה עולה מחג לחג.
ונסביר:
בפסח בית דין שולח שליחים לקצור את השעורים לקרבן מנחת העומר. ועושים את זה בטקס מכובד. מנפים את השעורים ב13 נפה ומוציאים ממנה סולת נקי ביותר של עומר שעורים, קרי של עשירית האפה קמח שעורים. ועושים ממנה קרבן מנחה.
כאן כהן מניף את עומר השעורים לפני הקרבתם על המזבח בט"ז ניסן.
כאן אין שום פעולה פרטית של בני ישראל בעומר, הכול על ידי שלוחי בית הדין וכהן עבור כל ישראל.

בשבועות כל איש מישראל שיש לו בכורים (פרות הדשים משבעת המינים) מביא אותם בסל למקדש. ונותן את הסל עם הבכורים לכהן במקדש והכהן מניף את הסל ומניח את הבכורים על יד המזבח.
כאן בני ישראל משתתפים במצווה והם מביאים את הבכורים שמניפים.

בסוכות הכול נעשה על ידי בני ישראל עצמם. כי כל איש חייב לטול (להניף) את ארבעת המינים.

ובמידה מסוימת זה משקף את שמחת בני ישראל בעבודות אלו. כי ככול שחגי הרגלים מתקדמים ובאים השמחה הולך וגוברת.
בפסח יש שמחת השעורים (התחלת האסיף).
בשבועות שמחת שתי הלחם של חיטה ובכורי פרות האילן (שכולל החיטה)
ובסוכות שמחת האסיף של סוף השנה החקלאי.

בסוגי המינים האלו שמביאים ברגלים כדי שיתברכו צרכי ישראל (התבואה, פרות האילן,

והמים) יש רמז לזה:
ש' – שעורה (בפסח, הקרבת עומר משעורים)
ח'– חיטה (בשבועות, הקרבת בכורים, שתי הלחם באים מהחיטה)
מ'– מים (בסוכות, ניסוך המים)
ראשי תיבות של המילים **שעורה, חיטה, מים**, אותיות: **ש', ח', מ'**, אותיות המילה **'שמח'** ("ושמחת בחגך והיתה אך שמח").

* * * * * * * * *

כלאים

בכלאי הכרם (ירק בכרם) כתוב:
מסכת כלאים פרק ה' משנה ו':
"הרואה ירק בכרם ואמר 'כשאגיע לו אלקטנו'- מותר. 'כשאחזור אלקטנו' – אם הוסיף במאתים, אסור"

אם בעל הכרם רואה ירק בכרמו ונתן לירק לצומח בתוך כרמו והירק גדל 1/200 אחרי שהוא ראה הירק בכרמו. והוא עזב את הירק ולא עקרו, הירק קידש, מדין כלאים, את עצמו ואת הגפן מסביב. וצריך לבער את הירק ואת הגפנים.

יש אומרים שהשיעור הזה מדרבן ויש אומרים שהשיעור הזה מדאורייתא.
לפי פרוש של הרב קהתי לומדים זה ממה שנאמר:
דברים פרק כ"ט פסוק ט': "**לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם**"
"פן תקדש המלאה הזרע", קרי 'מה שיתמלא'. היינו התוספת שהזרע מוסיף בשיעור אחד ממאתיים (ספר יראים).

ועוד רמזים לשיעור של תוספת מאתיים (1/200) מהפסוק הזה:

1) "**אשר**" עולה **501**
מאתיים עולה **501**
"**הזרע אשר תזרע**", אם תזרע כשיעור של "**אשר**" (קרי 1/200), תקדש.
(כאן המילה מאתיים בכתיב מלא)

2) "**לא תזרע**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ל'+א', ת'+ע'**, עולה **501**
מאתיים עולה **501**
(כאן המילה מאתיים בכתיב מלא)

3) "**לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע**"
סופי תיבות, אותיות: **א', ע', ך', ם', ן', ש', ה', ע', ר', ע',** עולה **826**
מה שיתמלא עולה **826**

4) "**הזרע אשר תזרע**"
ראשי וסופי תיבות, אותיות: **ה'+ע', א'+ר', ת'+ע'**, עולה **746**
אם הוסיף אחד ממאתים עולה **746**
(כאן המילה מאתים כמו שכתוב במשנה)

5) "**תקדש**" עולה 804 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **809**
אם הוסיף אחד במאתים כלאים עולה **809**
(כאן המילה מאתים כמו שכתוב במשנה)

6) "**לא תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע**"
ראשי תיבות, אותיות: **ל', ת', כ', כ', פ', ת', ה', ה',** עולה **960**
אם הוסיף מתאים אסור עולה **960**

רמזים באתב"ש:

7) "**פן תקדש המלאה**"
באתב"ש:
וט אדקב ציכתץ עולה 732 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה **746**
אם הוסיף אחד ממאתים עולה **746**

8) "**כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע**"
באתב"ש:
לכתמי וט אדקב ציכתץ צעגז תבג אעגז
ראשי וסופי תיבות, אותיות:
ל'+י', ו'+ט', א'+ב', צ'+ץ', ת'+ז', א'+ג', א'+ז' עולה **746**
אם הוסיף אחד ממתאים עולה **746**

9) "**תזרע כרמך כלאים פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם**"
באתב"ש:
אעגז לגיל לכתמי וט אדקב ציכתץ צעגז תבג אעגז פאשפתא צלגי
ראשי תיבות, אותיות: **א', ל', ל', ו', א', צ', צ', ת', א', פ', צ',** עולה **819**
אם הוסיף אחד במאתיים כלאים עולה **819**

10) "**אשר תזרע**"
באתב"ש:
תבג אעגז עולה 486 ועוד 7 אותיות עולה **493**
במאתים עולה 493

11) "**לא תזרע**"
באתב"ש:
כת אעגז עולה **501**
מאתיים עולה **501**

12) "**כלאים**"
באתב"ש:
לכתמי עולה 500 ועוד המילה עולה **501**
מאתיים עולה **501**

* * * * * * * * *

נחש צפע

(נתרם על ידי בני נועם)
במלחמת המפרץ הודיעו ברדיו על מתקפת טילי סקאד מעיראק על ישראל על ידי הצופן: **נחש צפע**, ומעניין:

צפע עולה **240**
סאדאם חוסין עולה **240**
עמלק עולה **240**

סקאד עולה **165**
אל חוסין (שם של טיל עירקי) עולה **165**

* * * * * * * * *

"שאו שערים"

תהילים פרק כ"ד:
"**שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד**"

"**שערים ראשיכם ושאו פתחי**"
ראש תיבות, אותיות: **ש', ר', ו', פ'**, אותיות המילה '**שופר**'.

בגאולה השלמה (שתבוא אלינו מהרה), כאשר יבוא מלך הכבוד, יתקע בשופר הגדול.

* * * * * * * * *

נח״ש

בפרשת שופטים מובא דיני השלטון, דיני שופט, נביא, מלך, וכהן.
והזהיר כל אחד מהם נגד הדברים שעלולים להכשיל אותו בעבודתו:

השופט – **שוחד** (״ולא תקח שחד״)

הנביא – **שקר** (״אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר״)

המלך– **׳נכס׳**, אותיות: **נ׳, כ׳, ס׳**
נ׳ – נשים (״ולא ירבה לו נשים״)
כ׳ – כסף (״וכסף וזהב לא ירבה לו מאד״)
ס׳– סוסים (״לא ירבה לו סוסים״)

הכהן – **חלק**, **ונחלה** (״לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל״)

הם הוזהרו נגד: נכס, נחלה, חלק, שחד, שקר.
ראש תיבות של הדברים האלו זה אותיות המילה **׳נחש׳.**
רמז שהדברים האלו הם בגדר ׳נחש׳, בגדר יצר הרע, בגדר מפריע, לתפקוד השלטון.

* * * * * * * *

קנאה

כתוב על הקנאה:
<u>משנה אבות פרק ד' משנה כ"א:</u>
"הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם"

ועוד כתוב על הקנאה:
<u>גמרא שבת קנ"ב, ב':</u> " משלי דכתיב (משלי י"ד, ל') 'ורקב עצמות קנאה', כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבים, כל שאין לו קנאה בלבו אין עצמותיו מרקיבים"

מדובר בגמרא בעצמות המת.

נשים לב:
יוסף עולה **156**
קנאה עולה **156**
ושואלים מה הקשר בין קנאה ליוסף הצדיק?

וצריך להגיד לפי המובא בספר 'ארחות יושר' מידת הקנאה, שכתב:
"מובא בספרים בשם הגאון חיים ברלין זצ"ל על הפסוק:
(בראשית פרק נ' פסוק כ"ה) 'והעליתם את עצמותי מזה אתכם'
כך אמר להם יוסף, בעוד מספר שנים תווכחו שלא היה בלבי כל קנאה ושנאה כלפיכם'

כי כאשר הם מעלים את עצמותיו, רואים בעיניהם שעצמות יוסף לא הרקיבו, וממלא לא היה לו קנאה נגדם. אלא כל מעשיו היו לשם שמים.

וההוכחה:
<u>יהושע פרק כ"ד פסוק ל"ב:</u>
"**ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם**"

למרות שקברו את יוסף הצדיק בשכם עשרות שנים אחרי שנפטר, עצמותיו היו קיימים, (ולא הרקיבו).

* * * * * * * *

כבוד

גמרא סנהדרין י״ט:
״והאמר רב אשי, אפילו למאן דאמר נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול, מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, שנאמר ׳שום תשים עליך מלך׳ (דברים י״ז, ט״ו)״

מלך לא יכול לוותר על הכבוד המגיע לו מטעם המשרה שלו.
והוא צריך להיזהר מאוד בכבודו (לדוגמה: לא דנין אותו).

אבל אם המלך דורש כבוד מעבר למה שמגיע לו, נראה שעל זה הוא יכול וצריך לוותר כי אחד מהדברים המוצאים את האדם מהעולם זה הכבוד, ולפי:
אבות פרק ד׳ משנה כ״א: ״הקנאה והתאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם״
כי הכבוד היתר הזה הגזמה מצידו ולא טועם המשרה שלו.

ומעניין, יש קשר בין ׳כבוד׳ לבין ׳לב׳:
כבוד עולה **32**
לב עולה **32**
רגשי הכבוד בלב (ראה ספר החרדים שמביא שכבוד אב ואם מצווה בכבוד לב. שהמצווה תלוי בלב. שיחפוץ בלב לעשות).

ונראה ׳כבוד יתר׳ בלבו של פרעה הכשיל אותו. כי פרעה לא היה יכול לוותר על כבודו ולענות לדרישת ה׳ לתת לבני ישראל לצאת מארצו. אלא, גם בגלל כבוד הוא מכביד את לבו.
(לדוגמה: בהתחלה אמר ״מי ה׳ אשר אשמע בקולו״. לגלג על משה ואהרן כאשר הם עשו מופת הנחש לפניו. כאילו פגעו בכבודו לעשות מופת הנראה בעניו ככישוף ברמה של ילדים במצרים. וכמו כן במכות דם וצפדע)

בחמש המכות הראשונות כתוב איך פרעה הכביד את לבו בעצמו.
פרעה נתן ללבו להשתלט עליו במקום המוח שלו.

אבל אחרי המכה השישית כתוב:
שמות פרק י׳ פסוק א׳:
״בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו״

פירוש המילה ״הכבדתי״ - מהמובן ׳כבד׳. שאין לו עוד בחירה חופשית, לבו כבד מלשנות (החזקתי לבו כדי שיעמוד במכות).

ואולי (גם מידה כנגד מידה) ״הכבדתי״ - מהמובן ׳כבוד׳. חזקתי את לבו בכבוד.
ובגלל רגשי ׳כבוד יתר׳ בלבו, הוא לא יוכל לוותר. זה מתחת לכבודו להיכנע.

ורואים איך פרעה מנסה כל הזמן לחבל ביציאת בני ישראל ממצרים.
מהמכה השישית והלאה הוא מוותר קצת אבל משאיר לעצמו הכבוד וההחלטה ״מי ומי ההולכים״. ולמרות שעמו סובל ממכות גדולות הוא לא מוותר על כבודו להחליט.
רק כאשר נפגע סמל כבוד המשפחה במצרים - הבכורים (וזה גם יכול להגיע אליו באופן אישי) הוא נכנע לזמן מה וגורש את בני ישראל מארצו.

כי ההכבדה הזאת
"**הכבדתי את לבו**"
ראש תיבות, אותיות: **ה', א', ל'**, אותיות המילה '**אלה**', לרמוז:
<u>שמות פרק י' פסוק ט':</u>
"למען שתי אתתי אלה בקרבו"
וכדי:
<u>שמות פרק י' פסוק ב':</u>
"למען תספר באזני בנך ובן בנך איך אשר התעללתי במצרים ...וידעתם כי אני ה'"

* * * * * * * * *

כיבוש ירושלים

כאשר דוד המלך כבש את ירושלים, את מצדת היבוסי, כתוב:
<u>שמואל ב', פרק ה' פסוק ז':</u>
"וילכד דוד את מצדת ציון היא עיר דוד"

<u>דברי הימים א', פרק י"א פסוק ה':</u>
"וילכד דויד את מצדת ציון היא עיר דויד"

אולי יש רמז מהפסוקים האלו לעתיד.

"**היא עיר**", אותיות: **ה', י', א', ע', י', ר',** אותיות, **ה' אייר ע'**
קרי, ה' אייר עצמאות.

בעתיד:
הכרזת עצמאות ציון, ה' אייר, על ידי דוד (בן גוריון)

* * * * * * * * *

ירושלים בתורה

המילה ירושלים לא מופיע בחמישה חומשי תורה.
ולמרות שכתוב בספר בראשית "מלכיצדק מלך שלם", לא כתוב המילה ירושלים.
(ירושלים כן מופיע בספר יהושע י', א'- "אדוניצדק מלך ירושלים")

ולמרות שלא כתוב 'ירושלים' בפרוש בתורה, נרמז בתורה, הא כיצד?
בית המקדש נבנה בשטח של נחלת שבט בנימין שהייתה מובלעת בתוך נחלת שבט יהודה.
בברכה שנתן משה רבנו לבנימין כתוב:
דברים פרק ל"ג פסוק י"ב:
"**לבנימן אמר ידיד ה' ישכן לבטח עליו חפף עליו כל היום ובין כתפיו שכן**"
(והמובן לבית המקדש בנחלת בנימין שבירושלים)
ורמזים:

1) "**ובין כתפיו**" עולה 584 ועוד 2 מילים עולה **586**
ירושלם עולה **586**

2) "**ובין כתפיו**"
באתב"ש: עולה **586**
ירושלם עולה **586**

ועוד:
כתוב (הרבה פעמים) "**המקום אשר יבחר ה'**" או "**במקום אשר יבחר ה'**", ולדוגמה:
דברים י"ב, ה': "**כי אם אל המקום אשר יבחר ה' א-ל-ה-י-כם מכל שבטיכם לשום את שמו שם**"
דברים י"ב, י"א: "**וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱ-ל-ֹהֶ-יכֶם בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם**"
דברים י"ב, י"ד: "**כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך**"

והמקום אשר יבחר ה' זה ירושלים, ולפי:

1) "**המקום**" באתב"ש: **צידפי** עולה 194 ועוד המילה עולה **195**
ירושלים באתב"ש: **מגפבכמי** עולה **195**

2) "**לשכן שמו**" באתב"ש: **כבלט ביף** עולה 153 ועוד 2 מילים עולה **155**
ירושלם באתב"ש: **מגפבכי** עולה **155**

3) "**ה' א-ל-ה-י-כם מכל שבטיכם לשום**"
סוף תיבות, אותיות: **ה', ם', ל', ם', ס'** עולה **155**
ירושלם באתב"ש: **מגפבכי** עולה **155**

4) "**א-ל-ה-י-כם מכל שבטיכם לשום את שמו שם**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ל', ם', ת', ו', ם'** עולה **596**
ירושלים עולה **596**

5) "**אשר יבחר ה' א-ל-ה-י-כם בו לשכן**"
באתב"ש:
תבג משסג מ--ץ ת---לי שף כבלט
סוף תיבות, אותיות: **ג', ג', ץ', י', ף', ט'** עולה **195**
ירושלים באתב"ש: **מגפבכמי** עולה **195**

ועוד:
(ירושלים בהר המוריה)

1) " **המקום אשר יבחר ה'** "
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ה'+ם', א'+ר', י'+ר', י'+ה'** עולה **471**
הר המוריה עולה **471**

2) "**מכל שבטיכם**" עולה **471**
הר המוריה עולה **471**

3) '**מוריה**' באתב"ש: **יפגמץ** עולה **233**
"**בהר ה'** " עולה **233**

4) "**יבחר ה' לשום**" עולה **622**
הר הבית עולה **622**

5) "**אשר יבחר ה' א-ל-ה-י-כם בו**" עולה **861**
בית המקדש עולה **861**

6) "**אשר יבחר ה' א-ל-ה-כם בו לשכן שמו**"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
א'+ר', י'+ר', י'+ה', א'+ם', ב'+ו', ל'+ן', ש'+ו' עולה **861**
בית המקדש עולה **861**

7) "**במקום אשר יבחר ה' באחד**"
סוף תיבות, אותיות: **ם', ר', ר', ה', ד'** עולה **449**
"**בהר ה' יראה**" עולה **449**
(בראשית כ"ב, י"ד)

* * * * * * * * *

מזונותיו של אדם

<u>אמר רבה (ל', א')</u>: "תני, מראש השנה נקצצין מזונותיו של אדם חוץ ממה שמוציא בשבתות וימים טובים וראשי חדשים ומה שהתינוקות מוליכים לבית רבן. אם מוסיף מוסיפים לו, אם פוחת פוחתין לו"

בראש השנה, א' תשרי, נקצצים מזונותיו של אדם (לכל השנה) חוץ מהוצאות '**תשרי**', חוץ ממה שהוא מוציא לדברים הרמוזים במילה '**תשרי**', והם:

ת' – **ת**ינוקות (מה שהתינוקות מוליכים לבית רבן)
ש' – **ש**בתות
ר' – **ר**אשי חדשים
י' – **י**מים טובים

* * * * * * * * *

ואהבת לרעך כמוך

<u>גמרא מסכת שבת ל"א</u>:
"שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור"

"דעלך סני, לחברך לא תעביד", הוא "ואהבת לרעך כמוך".
וזה לפי דברי רבי עקיבא שאמר:
<u>גמרא ירושלמי מסכת נדרים פרק ט'</u>: "ואהבת לרעך כמוך, ר' עקיבא אומר זהו כלל גדול בתורה"

ומעניין:
ביקש ללמוד את 'כל' התורה על רגל אחת. ואמר לו:
"**ואהבת לרעך כמוך**" ראש תיבות, אותיות: **ו', ל', כ'** אותיות המילה '**כול**' או '**כלו**'.

* * * * * * * * *

"בחמלה רבה אמונתך"

<u>בראשית פרק א' פסוק א'</u>: "**בראשית ברא א-ל-ה-ים**"
חז"ל אמרו עלה לברוא את העולם במידת הדין ("בראשית ברא א-ל-ה-ים", א-ל-ה-ים מידת הדין), וראה שלא יוכל להתקיים וצרף לבריאה מידת הרחמים.

ובמידת הרחמים, בכל יום (שאנחנו חיים בעולם הזה) הקב"ה מחזיר לנו את נשמתנו.
ואנחנו מודים לו על זה ואומרים (כאשר קמים בבוקר):
"מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת לי נשמתי בחמלה רבה אמונתך'

כל בוקר שאנחנו חיים אנחנו, בחמלת ה' עלינו, כבריאה חדשה.
ברא, אותיות **ב', ר,' א'**
ב' – בחמלה
ר' – רבה
א' – אמונתך
"שהחזרת לי נשמתי", "בחמלה רבה אמונתך" –בריאה חדשה.
ואולי בזה גם מודים לו שצירף מידת הרחמים לבריאה.
ומשבחים ומכריזים: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית"

* * * * * * * * *

"אשר בחר בנו"

בכל בוקר אנו מבקשים:
"שתזכור לני **ברית** אבותינו", "ותתנהג עמנו ה' א-לקנו במדת **החסד** ובמדת **הרחמים**"
ובמישור הרעיוני אנו רומזים בזה לסגולתנו, "אשר בחר בנו". ומתחננים שנזכה ליחס של:
"**בחר**" אותיות: **ב', ח', ר'**
ב'–ברית
ח' –חסד
ר' –רחמים

* * * * * * * * *

תתן אמת ליעקב

יעקב אבינו לקח אבן, הרים מצבה, היה איש תם ולמד תורה.
וכתוב: "**תתן אמת ליעקב**"
אמת, אותיות: **א', מ', ת'**
א' – אבן (בראשית כ"ח, י"א- "ויקח מאבני המקום אשר שם מראשתיו"),
אבן ישראל (בראשית מ"ט, י"ד- "משם רעה אבן ישראל")

מ' – מצבה (בראשית ל"א, מ"ה- "ויקח יעקב אבן וירימה מצבה") ,
(בראשית ל"ה, כ'- "ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת רחל עד היום")

ת' – תם ("איש תם"), תורה ("ישב אהלים")

* * * * * * * * *

מגדל בבל ומכת שחין

כתב הרב אורי שרקי לפרשות ארא-בא (שבט תשע"א) בנושא עשר המכות - למה ובשביל מי?

"אם כך, מה שיכנע את פרעה שמבחינה מוסרית נכון הדבר לשחרר את ישראל?
תשובה: המכות. בפיסקה הבאה מובאים בקיצור הנימוקים עם המכה המעידה על אותו סעיף.
עם ישראל הוא העם הראוי להוביל את ההיסטוריה האנושית כי הוא: בני האבות, אברהם **(דם)** יצחק **(צפרדע)** ויעקב **(כינים)** ורכשו את תכונותיהם המיוחדות. עם ישראל ישב במצרים אך לא התבולל במצרים **(ערוב)**, ביכולתם לתקן את ההדרדרות המוסרית שחלה בדור המבול **(דבר)**, דור מגדל בבל **(שחין)** וחטאות סדום **(ברד)**. מעבר לזה עם ישראל עלה במחשבה תחילה. בזמן הבריאה ה' ידע שיהיה עם ישראל שייטול את ההובלה המוסרית של העולם. בריאת היש מהאין – **ארבה**, בריאת האין – **חושך**, המחשבה הראשונית – **מכת בכורות**"

רואים מדבריו 'מגדל בבל' קשור למכת שחין.
ורמז:
מגדל בבל עולה **111**
שחין באתב"ש: **בסמט** עולה **111**

* * * * * * * * *

אמרי פי- י' הדברות

דברים פרק ל"ב פסוק א': "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"

"**אמרי פי**" עולה **637**
יוד הדברות עולה **637**
השמים והארץ עדים שבמעמד הר סיני בני ישראל קבלו על עצמם הברית, קבלו את עשרת הדברות, קבלו את התורה (וראה פירוש רש"י).

כי:
עשרת הדברות באתב"ש: **זבגא צקשגפא** עולה 587 ועוד 2 מילים עולה **589**
קבלת התורה באתב"ש: **דשכא צאפגץ** עולה **589**

'**ביום מתן תורה**'
באתב"ש: **שמפי יאט אפגץ** עולה 624 ועוד 3 מילים עולה **627**
י' הדברות עולה **627**

* * * * * * * * *

"בארץ לא זרועה"

ירמיהו פרק ב' פסוק ב':
"כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר ,בארץ לא זרועה"

התורה נתנה במדבר, "בארץ לא זרועה",
ורמז:
"**בארץ לא זרועה**" עולה **612**
'**ברית**' עולה **612**
'**תורה**' עולה 611 ועוד המילה עולה **612**
(ברית תורה בארץ לא זרועה)

ונשאלת השאלה למה "בארץ לא זרועה"?
הלא כבר כתוב "לכתך אחרי במדבר", למה חזרה התורה והדגישה הפרט של "ארץ לא זרועה"?

לפי הפשט משמעות המילה 'מדבר' זה מקום שמקבל רק מעט ממטרים, יבש. אבל יש מדבריות שיש להם קצת צמחיה (סברס ועוד) שיכולים להתקיים בתנאים כאלו.
ונראה שכאן מדובר במדבר שלא רק אין בו מים אלא גם אן בו שום צמחיה ("ארץ לא זרועה"), רק חול- ישימון.

במישור הרעיוני נראה להגיד, לפי:
ילקוט שמעוני (שמות י"ג, רכ"ו):
"מכאן היה ר' שמעון בן יוחאי אומר לא נתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן"

ורמז:
"**לא זרועה**" באתב"ש: **כת עגפזף** עולה 670 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **679**
"**אוכלי המן**" באתב"ש: **תפלכם ציט** עולה **679**

הדגיש בזה מסירות הנפש, והאמונה והביטחון, של בני ישראל בקבלת התורה.
והמוסר בדבר:
למרות שתורה חינם לכול (כמו מדבר), וכל מי שרוצה ללמוד יבוא וילמד ויקיים, רק מי שמסוגל לשכוח הצרכים היום יומיים של גופו, קרי מים ולחם ("במדבר ארץ לא זרועה"), ולעשות את עצמו הפקר כמו מדבר ("לכתך אחרי במדבר"), להתנתק מעולם הגשמי כדי להתרכז במשימה של קניין התורה, רק הוא יכול להגיע 'לעומקה' של תורה.

יש יום אחד בשבוע שכל אחד יכול להתקרב לזה, הלא זה שבת. שבו לא עובדים ומתעסקים בעונג הגוף והרוח. והרמז:
"**בארץ לא זרועה**" ראש תיבות, אותיות: **ב',ל', ז'**, עולה **39**
רמז לשבת. כי בשבת נזהרים ומתבטלים מ39 אב מלאכות ומ39 תולדות שיש לכל אב מלאכה, ופנויים להתרכז בתורה.

וזה 'חסד' גדול שנתן לנו יום אחד בשבוע שבו כל אחד ואחד יכול להעמיק ולהתעמל בתורה, ולפי:
"**לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה**"
ראש תיבות, אותיות: **ל', א', ב', ל', ז'** עולה 72 למנין המילה '**חסד**'

כי מצוות תלמוד תורה שקולה כנגד הכול ושכרה הרבה מאוד, ולפי:
<u>אבות פרק ד' משנה י"ב</u>:
רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק ועסק בתורה...ואם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה לתן לך"

ועוד:
"לכתך אחרי במדבר",
"**במדבר**" עולה **248** (רמ"ח) למנין מצוות עשה שיש בתרי"ג מצוות של התורה.
ואולי גם רמז למה שאמרו בני ישראל:
<u>שמות פרק י"ט פסוק ח'</u>: "ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה"
'נעשה', שרמ"ח אבריהם מוכנים לקיים רמ"ח מצוות עשה של התורה.

* * * * * * * *

'חשד' הדיינים

דיין צריך להסתכל על בעלי הדין העומדים לפניו כחשודים, להעמידם כרשעים, עד שפוסק את דינם, ולפי:
אבות פרק ב' משנה ח':
"...יהודה בן טבאי אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדינין, ושיהיו בעלי הדין עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים, וכשנפטרים מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו עליהם את הדין"

וכדי להגיע לאמת, תפקידו של הדיין לחקור ולשאול ולדרוש את טענות בעלי הדין, והעדים, ואת מה שהתרחש, לפני שהוא פוסק את הדין, ולפי:
דברים פרק י"ג פסוק ט"ו: "ודרשת וחקרת ושאלת היטב..."
דברים פרק י"ט פסוק י"ח: "ודרשו השפטים היטב.."

צריך שיהיה לדיין **'חשד'** באילו שעומדים לפניו בדין:
'חשד' אותיות: **ח', ש', ד'**
ח' – חקרת
ש'– שאלת
ד' – דרשת

וגם:
"**היטב**" אותיות: **ה', י', ט', ב'**
ה' – הדיין
י' – יבדוק
ט'– טענות
ב'– בעלי הדין

* * * * * * * *

על הדיינים

שמות פרק כ׳ פסוק כ״ב:
״**ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו**״
משפטים רבה (ל׳, ב׳): ״...כך הזהיר הקב״ה את הדיינין שלא יפסיעו פסיעות גסות בדין״
ופירוש הדברים:
יפה תואר (על משפטים רבה ל׳, ב׳): ״פסיעה גסה, גלוי ערוה״

וכתוב מיד אחרי זה:
פרק כ״א פסוק א׳:
״**ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם**״
פירוש מהרו״ז: ״בלא דקדוק, דרישה, וחקירה״
מתנות כהונה: ״כלומר שלא ימהרו לפסוק הדין אלא יהיו מתונים בדין״

דיין הגס לבו בהוראה (פוסע פיסות גסות בדין) ימהר להכריע את הדין בלי עיון מספיק ויבוא לידי טעויות.
ועליו נאמר:
אבות פרק ד׳ משנה ז׳: ״**הגס לבו בהוראה שוטה, רשע, וגס רוח**״
שוטה, רשע, גס רוח, ראש תיבות, אותיות: **ש׳, ר׳, ג׳** (בכיוון הפוך) המילה '**גרש**'.
וכתוב:
גמרא שבת: ״**כל דיין שאינו דן דין אמת גורם השכינה שיסתלק מישראל**״ –
אם הוא לא ידון דין אמת בגלל שגס לבו בהוראה (טועה בדין), השכינה יסתלק מישראל, ובהתנהגותו הוא כביכול '**גרש**' אותה.

ועוד:
דיין (הרמוז במילים ״ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם״), שפוסע פסיעות גסות בדין, וגס רוח בהוראה (הרמוז במילים ״תגלה ערותך עליו״), אולי לא ידון דין אמת:
״**ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו**״
ראש תיבות, אותיות: **ו׳, ת׳, ב׳, ע׳, מ׳, א׳, ל׳, ת׳, ע׳, ע׳** עולה **1089**
לא דן דין אמת באתב״ש: **כת קט קמט תיא** עולה **1089**

ויגרום לשכינה להסתלק מישראל:
״**תגלה ערותך עליו. ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם**״
באתב״ש:
ארכץ זגפאל זכמפ פתכץ ציבונמי תבג אבמי כוטמצי
סוף תיבות, אותיות: **צ׳,ל׳, פ׳, צ׳, י׳, ג׳, י׳, י׳** עולה **323**
סילוק שכינה באתב״ש: **חמכפד בלמטץ** עולה **323**

* * * * * * * * *

"כשושנה בין החוחים"

<u>שיר השירים ב', ב'</u>:
"**כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות**"

באחרי מות רבה (כ"ג) חז"ל דרשו את הפסוק הזה על בני ישראל.
שבני ישראל במצרים היו "כשושנה בין החוחים", פרח בתוך הקוצים, בתוך טומאת מצרים.

1) **שושנה** עולה **461**
עמי ישראל עולה **461**

2) "**כשושנה בין החוחים**"
עולה 820 ועוד 15 אותיות ועוד 3 מילים עולה **838**
בטומאת מצרים עולה **838**

3) "**בין החוחים כן רעיתי**"
באתב"ש:
שמט צספסמי לט גזמאם
סוף תיבות, אותיות: **ט', י', ט', ם'** עולה **68**
מצרים באתב"ש: **יהגמי** עולה **68**
(בין החוחים , בין מצרים)

* * * * * * * * *

חבלה

כתוב בנושא של חבלות:
גמרא מסכת סנהדרין ב', ב': "מה לי חבל גופו מה לי הבל ממנו"

ושואל תוספות למה להגיד גופו לפני ממנו, הלא דיני חבלות בתשלום ממון, וזה הפשוט ומזה נשאל על גופו. ומתרץ, שיותר שכיח לדבר על חבלה בגופו מי בממונו.

ואולי רמז:
"**חבלה**" עולה **45** למנין המילה '**אדם**'.
המושג 'חבלה' יותר שייך לאדם כמזיק או כניזק.

* * * * * * * *

ללמד סניגוריא

מובא במדרש שמשה רבנו ודניאל הם שנים שעמדו ללמדו סניגוריא על ישראל, ולפי:
כי תשא רבה מ"ג, א':
"משה רבנו הוא אחד משנים שעמדו ללמוד סניגוריא על ישראל"
וגם:
כי תשא רבה מ"ג, ב':
"(משלי י"ז) 'חמת מלך מלאכי מות'. מדבר במשה כשעשו ישראל אותו מעשה עלתה חמתו של הקב"ה ושלח מלאכי חבלה לחבל בישראל הוי חמת מלך מלאכי מות. 'ואיש חכם יכפרנה', זה משה שעמד ולימד סנגוריא על ישראל וריצה אותם לאביהם שבשמים הוי 'ויחל משה'..."

וכתוב:
מגילת אסתר פרק ז' פסוק י':
"**ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שככה**"

"**שככה**" עולה **345** למנין המילה '**משה**'
וגם:
"**ויחל משה**" באתב"ש: **פמלך יבץ** עולה **302**
"**המלך שככה**" באתב"ש: **ציכל בללץ** עולה **302**
וגם:
"**וחמת המלך שככה**" באתב"ש: **פסיא ציכל בללץ** עולה 453 ועוד 3 מילים עולה **456**
"**ויחל משה את פני ה' א-ל-ה-י-ו**" סוף תיבות, אותיות: **ל', ה', ת', י', ה', ו'** עולה **456**
לרמוז:
בימי אחשורוש (והמן) בני ישראל היו חייבים כליה בגלל שנהנו מהסעודה של אותו רשע. וכתוצאה של צומות ותפלות נצלו. וכאשר נצלו בני ישראל, קרי כאשר תלו את המן על העץ, כתוב "**וחמת המלך שככה**", לרמוז שחמת המלך, הקב"ה, שככה כמו אצל משה רבנו, ובני ישראל גם בימי משה רבנו וגם בימי מרדכי היהודי ואסתר המלכה לא נכלו.

ועוד:
בזכות קבלת התורה נצלו, ולפי:
"**וחמת המלך שככה**" באתב"ש: **פסיא ציכל בללץ**
ראש תיבות, אותיות: **פ', צ', ב'** עולה 172 ועוד 3 אותיות עולה **175**
תורה באתב"ש: **אפגץ** עולה 174 ועוד המילה עולה **175**

בימי משה רבנו בני ישראל קבלו את התורה מיראה ("כפה עליהם ההר כגיגית"),
ובימי מרדכי היהודי ואסתר המלכה קבלו את התורה מאהבה ("קמו וקבל היהודים").

* * * * * * * *

חמדת ימים

התורה מכונה **כלי חמדה.**
ונאמר על השבת **"חמדת ימים אתו קראת"**

חמדת באתב"ש: **סיקא** עולה 171 ועוד 4 אותיות עולה **175**
תורה באתב"ש: **אפגק** עולה 174 ועוד המילה עולה **175**

השבת חמדת ימים כי בשבת יש גלוי רזי תורה (כלי חמדה) יותר משבשאר ימים.

* * * * * * * *

בר מצוה

רמז בן י"ג שנה הוא בר מצוה:
"בר מצוה" עולה **343**
י"ג שנה באתב"ש: **מר בטץ** עולה 341 ועוד 2 מילים עולה **343**

בן שלוש עשרה ויום אחד המביא שתי שערות הוא בר מצוה להתחייב במצוות:
'שלוש עשרה ויום אחד' באתב"ש: **בכפב זבגץ פמפי תסק** עולה **976**
המביא שתי שערות באתב"ש: **צישמת באם בזגפא** עולה **976**

* * * * * * *

מצות ציצת

מצות ציצת שקולה כנגד תרי"ג מצות:
ורמז:
'חוט ציצת' עולה **613** למנין **'תרי"ג'**

ושקולה כנגד כל התורה:
חוטי ציצת עולה **623**
זה תורה עולה **623**

* * * * * * * *

נחת רוח

אבות פרק ג' משנה י':
"כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו.
וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו"

ושואלים:
איך יכול להיות שאם בן אדם מוצא חן בעיני הבריות הוא גם מוצא חן אצל המקום?
הלא יכול להיות שהוא מוצא חן בעיני אנשים לא טובים.

ומסביר:
מדרש שמואל: 'ואפשר הכוונה שאמר כל שרוח הבריות נוחה הימנו כלומר שיש להם נחת רוח בעוה"ב ממנו'
ועוד פרשו חז"ל שהכוונה היא שאם רוח המקום נוחה הימנו אז רוח הבריות נוחה הימנו.

ונראה להגיד:
לכול יהודי יש צד גשמי וצד רוחני. הצד הרוחני זה הנשמה הטהורה, וזה הרוח שבו. הנשמה דומה לנר. יש אנשים שהנר שלהם בוער חלש, ויש אנשים שהנר שלהם בוער חזק.

"**רוח הבריות**" –ונראה שכאן מדובר על נחת לרוח, קרי לנשמה (ובעולם הזה).

ואסביר:
כאשר יהודי, עושה מעשה רע (חס וחלילה) למרות שהמעשה מוצא חן בעיני הבריות מבחינת גשמית (כי אצלם המעשה מקובל), הרוח שלהם (גם אם היא חלשה) לא נוחה ממנו.

מתי רוח הבריות כן נוחה הימנו (מתי לנשמות הבריות יש נחת רוח ממעשיו)?
רק כאשר הוא עושה מעשה טוב. ואז אפשר להבין שגם רוח המקום נוחה הימנו.

* * * * * * * *

שבט לוי

משלי פרק ד׳ פסוק ב׳:
״כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו״

״**תורתי אל תעזבו**״ סוף תיבות, אותיות: **י׳, ל׳, ו׳** אותיות המילה **׳לוי׳**
לרמוז:
שבט **לוי** לא עזבו את התורה.
ולפי ברכת לוי:
דברים פרק ל״ג פסוק ט:
״כי שמרו אמרתך ובריתך ינצרו״

* * * * * * * *

סנהדרין

אמרו חז״ל שכאשר כתוב ״עדה״ או ״העדה״, הכוונה לסנהדרין (ע׳ זקנים)
ורמז:
״**העדה**״ עולה **84**
״**העדה**״ באתב״ש: **צזקץ** עולה **287**
ביחד (84+287) 371 ועוד 8 אותיות (״העדה״, צזקץ) עולה **379**
סנהדרין עולה **379**

* * * * * * * *

כרם ביבנה

בית ראשון נחרב בעוון עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.
אבל בית המקדש השני, חרב בעוון שנאת חינם ולשון הרע (יומא ט', ב').
ואחרי החורבן רבי יוחנן בן זכאי והסנהדרין עברו לעיר יבנה.
בבית השני באתב"ש: **ששמא צבטם** עולה **782**
כרם ביבנה באתב"ש: **לגי שמשטץ** עולה **782**

ונקרא המקום 'כרם' על שם שישבו שורות שורות כמו בכרם (ירושלמי פרק ד' הלכה א').
ומענין:
בכרם ביבנה עולה **331**
שורות שורות באתב"ש: **בפגפא בפגפא** עולה **332**

כתוב על מסעות בני ישראל (במדבר ל"ג, י"ט), **"ויסעו מרתמה"** הנסיעה הראשונה אחרי חטא המרגלים (רתמה אצל קדש ברנע). ומפרש רש"י המילה "רתמה" מלשון 'רמיה', קרי לשון הרע.
"**ויסעו מרתמה**" באתב"ש: **פמחזף יגאיץ** עולה **329**
כרם ביבנה עולה **329**
והרמז: שבעתיד בגלל עוון לשון הרע ייסעו חכמי ישראל לכרם ביבנה.

מלכות רומא, קרי אדום, תתחזק על חשבון מלכות ישראל וירושלים תחרב.
וחכמי ישראל שישארו יעברו ליבנה:
"**ולאם מלאם יאמץ**" עולה **329**
כרם ביבנה עולה **329**

ויש גם רמז בשם הזה למהות המקום:
כרם עולה **260**
סנהדרין באתב"ש: **חטצקגמט** עולה 259 ועוד המילה עולה **260**
וגם:
הכרם באתב"ש: **צלגי** עולה **133**
זקנים באתב"ש: **עדטמי** עולה **133**

המילים 'בכרם ביבנה' מוזכרות במשנה:
מסכת עדויות פרק ב' משנה ד': "שלשה דברים אמר רבי ישמעאל לפני חכמים בכרם ביבנה"
מסכת כתובות פרק ד' משנה ו': "זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בכרם ביבנה"
ורואים מכך, ש'בכרם' היה הרבה לימוד תורה ודיונים בהלכה.
ורמז לזה מהמילה 'בכרם':
בכרם עולה **262**
בכרם באתב"ש: **שלגי** עולה **343**
ביחד (262+343) עולה **605**
ועוד 8 אותיות (כרם, שלגי) עולה **613** למניין **תרי"ג**.

* * * * * * *

סוטה ויין

גמרא סוטה ב', א': "דתניא רבי אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין"

ורמז:
סוטה עולה **80**
היין עולה 75 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **80**

וגם:
סוטה באתב"ש: **חפנץ** עולה **228**
יזיר עולה 227 ועוד המילה עולה **228**

* * * * * * * *

ברכה ראשונה

תהילים (קט״ו, ט״ז):
״השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני אדם״
גמרה ברכות (ל״ה, א׳):
״ת״ר אסור לו לאדם שיהנה מן העוה״ז בלא ברכה וכל הנהנה מן העוה״ז בלא ברכה מעל. מאי תקנתיה? ילך אצל חכם. ילך אצל חכם? מאי עביד ליה, הא עביד ליה איסורא? אלא אמר רבא ילך אצל חכם מעיקרא וילמדנו ברכות כדי שלא יבא לידי מעילה אמר רב יהודה אמר שמואל כל הנהנה מן העוה״ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים שנאמר
(תהלים כ״ד, א׳) ׳לה׳ הארץ ומלואה׳. ר׳ לוי רמי כתיב ׳לה׳ הארץ ומלואה׳ וכתיב (תהלים קט״ו, ט״ז) ׳השמים שמים לה׳ והארץ נתן לבני אדם׳ לא קשיא כאן קודם ברכה״

חז״ל למדו מהפסוק הזה שצריכים לברך גם לפני האכילה.
לפי חז״ל צריך לברך ברכה ראשונה לפני שאוכלים כי אסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה. לפני האכילה ״ **השמים שמים לה׳** ״, הכול של ה׳, קדשי שמים. ומי שאוכל בלי לברך כאילו מעל בקדשי שמים, ולפי:

1) ״**שמים לה**״
באתב״ש:
בימי כ-מ-ע-ק-ץ עולה 382 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **393**
לא ברך מעל עולה **393**

2) ״**השמים שמים לה׳ והארץ**״
באתב״ש:
צבימי בימי כ-מ-ע-ק-ץ פצתגה עולה **1112**
אסור שיהנה מן העול״ה בלי ברכה עולה **1112**

3) ״**לה׳ והארץ נתן לבני**״
באתב״ש:
כ-מ-ע-ק-ץ ץ פצתגה טאט כשטם עולה **1286**
אסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה עולה **1286**

אבל אחרי ברכה ראשונה, ״**והארץ נתן לבני אדם**״, ולפי:
״**נתן לבני אדם**״
באתב״ש:
טאט כשטם תקי
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ט׳+ט׳, כ׳+ם׳, ת׳+י׳** עולה **488**
לברך לפני אכילה עולה **488**
אחרי ברכה האוכל מותר בהנאה.

וגם:

1) "**והארץ נתן**" עולה 802 ועוד 2 מילים עולה **804**
קדשי שמים עולה **804**
אחרי ברכה התיר האוכל שהיה בגדר קדשי שמים לאכילה.

2) "**והארץ נתן לבני אדם**" עולה 939 ועוד 15 אותיות עולה **954**
נהנה מקדשי שמים עולה **954**
אחרי ברכה מותר ליהנות מהאוכל שהיה לפני זה בגדר קדשי שמים.

* * * * * * * *

"המוציא"

כבר דנו חז"ל בנוסח של ברכה ראשונה על הלחם וקבעו:
"המוציא לחם מן הארץ"

למרות שהלחם לא יוצא מהארץ באופן ישיר, אלא החיטה. אפשר להגיד שהקמח שנמצא בחיטה כן יוצא מהארץ (למרות זה עדיין לא לחם), בכל זאת קבעו שמברכים "המוציא לחם מן הארץ"
ומעיין:
בנוסף הברכה על הלחם יש גם רמז לקמח:
"**המוציא**" עולה **152**
קמח עולה 148 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **152**

* * * * * * * *

ראיית הנר בקידוש

יש אומרים שצריך לראות את הנר כאשר מקדשים (ראה משנה ברורה רע"ג, ז'). ולא כתוב הטעם.

ומעניין:
יש קשר נומרית בין המילה 'נרות' לבין המילה 'יין' והמילה 'לחם':
נרות באתב"ש: **טגפא** עולה **93**
יין באתב"ש: **ממט** עולה 89 ואוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **93**
לחם באתב"ש: **כסי** עולה 90 ועוד 3 אותיות עולה **93**

ואולי הקשר ביניהם זה עונג שבת.
הנרות לעונג שבת, ונמצאים במקום עונג שבת, במקום הסעודה, וגם הקדוש במקום עונג שבת, במקום סעודה.

עונג עולה **129**
עונג באתב"ש: **זפטר** עולה **296**
ביחד (129+296) עולה **425**

יין נר עולה **320**
באתב"ש: **ממט טג** עולה **101**
ביחד (320+101) עולה **421**
ועוד 4 מילים (יין נר, ממט טג) עולה **425**

* * * * * * * *

הבדלה על הנר

"**בורא מאורי האש**" ראש תיבות, אותיות: **ב', מ', ה'** עולה 47 ועוד 3 אותיות עולה **50** למנין המילה '**האדם**'.
"**בורא מאורי האש**" סוף תיבות, אותיות: **א', י', ש'** המילה '**איש**'.

לרמוז למה שאמרו חז"ל.
אדם הראשון הוציא את האש בפעם הראשונה.
וזה היה במצאי שבת (בליל יום ראשון). ולפי זה כאשר אנחנו נהנים מהנר במוצאי שבת, מברכים "בורא מאורי האש".

ואמרו חז"ל (ראה משנה ברורה רצ"ח) 'מצווה מן המובחר לברך על האבוקה'.
לברך במוצאי שבת, קרי בליל ראשון.
ורמז:
'**אבוקה**' באתב"ש: **תשפדץ** עולה **874**
'**בליל ראשון**' באתב"ש: **שכמך גתבפט** עולה **874**

* * * * * * * *

"ואהבת לרעך"

<u>ויקרא י"ט:</u>
"ואהבת לרעך כמוך"

<u>ירושלמי נדרים ט', ד':</u>
"רבי עקיבא אומר זהו כלל גדול בתורה"

"**זהו כלל גדול בתורה**" ראש תיבות, אותיות: **ז', כ', ג', ב'** עולה **32** למנין המילה '**לב**'.
לרמוז:
בראש וראשונה האהבה לרעך צריכה להיות פנימית, היא צריכה לבוא מהלב שלך, ולא רק דיבורים.

* * * * * * * *

עשו שונא יעקב

"עשו שונא ליעקב" ראש תיבות, אותיות: **ע', ש', ל'** עולה **400** למנין **'עין רע'**.
עשו שם עינו בממונו של יעקב אבינו.

* * * * * * * *

שנאת האומות

שנאתם באתב"ש: **בטתאי** עולה **422**
אחזתו עולה **422**

אחזתו באתב"ש: **תסעאף** עולה **611** למנין **'תורה'**.

לרמוז:
'שנאתם' של אומות העולם נגדינו זה בגלל **'אחזתו'**, קרי בגלל **'תורה'** שבידינו.

* * * * * * * *

"הרעב"

"הרעב" באתב"ש: **צגזש** עולה **400**
לרמוז:
הרעב יגרום לנבואה "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם **ארבע מאות שנה**" להתממש. כי בגלל הרעב ירדו אחי יוסף למצרים לשבור אוכל וכתוצאה מזה התגלגלו הדברים שיעקב אבינו וכל בית יעקב ירדו למצרים.

* * * * * * *

רחל אמנו ועמלק

בניה של רחל יעמדו בכל הדורות מול עמלק ותרבות עמלק בעולם.
והרמז:
עמלק עולה 240 ועוד המילה עולה **241**
רחל עולה 238 ועד 3 אותיות עולה **241**

ואולי בגלל:
רחל אמנו מסרה את הסימנים לאחותה, מעשה של אהבת חינם (כי לא יהיה לה שום תועלת טובה מזה). ומעשה זו עומד נגד מעשה של עמלק שבא מטעם שנאת חינם נגד ישראל.
ואולי בזכות זה צאצאיה של רחל אמנו (לדוגמה, יהושע, שאול, שמואל הנביא, מרדכי, ועוד) תמיד היו אלו שעמדו ושיעמדו נגד עמלק.

* * * * * * *

פרשת זכור

בפרשת 'זכור' (דברים כ"ה, י"ז-י"ט) יש 178 אותיות ו47 מילים ו3 פסוקים,
סה"כ (רס"ח) **268**.
בהפטרה של שבת זכור (שמואל א', ט"ו) , כתוב:
"ויחמל שאול והעם על אגג ועל מטב הצאן והבקר..."
"**והעם על אגג**" עולה **268**
בגלל שהעם חמל על אגג נולד המן וצאצאיו של אגג, עמלקיים, קיימים לדורות,
ולבני ישראל עסק עם עמלק, ועד היום עם תרבות עמלק.

ועוד:
"**על אגג**" עולה 107 ועוד 2 מילים עולה **109**
המן באתב"ש: **ציט** עולה **109**

ועוד:
"**ויחמל**" עלה 94 ועוד המילה עולה **95**
המן עולה **95**

ועוד:
"**על אגג ועל מטב**"
ראש תיבות, אותיות: **ע', א', ו', מ'** עולה **117**
המן האגגי עולה **117**

"**והעם על**"
באתב"ש:
פצזי זך
ראש וסוף תיבות, אותיות: **פ'+י', ז'+ך'** עולה **117**
המן האגגי עולה **117**

"**שאול**" באתב"ש: **בתפך** עולה **502**
בן המדתא עולה **502**

ורמזים מפרשת זכור (דברים כ"ה, י"ז-י"ט):

1) "**את זכר עמלק מתחת**"
סוף תיבות, אותיות: **ת', ר', ק', ת'** עולה **1100**
בן המדתא האגגי צורר היהודים עולה **1100**

2) "**זכר עמלק מתחת**"
ראש תיבות, אותיות: **ז', ע', מ'** עולה **117**
"**המן האגגי**" עולה **117**

3) "**תמחה את זכר עמלק**"
באתב"ש:
איסץ תא עלג זיכד
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ץ', ת'+א', ע'+ג', ז'+ד'** עולה **576**
"**צורר היהודים**" עולה **576**

4) "**את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח**"
באתב"ש:
תא עלג זיכד יאסא צבימי כת אבלס
ראש תיבות, אותיות: **ת', ע', ז', י', צ', כ', א'** עולה **598**
האגגי צורר היהודים עולה **598**

5) "**זכר עמלק מתחת**"
באתב"ש:
עלג זיכד יאסא
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ע'+ג', ז'+ד', י'+א'** עולה **95**
המן עולה **95**

* * * * * * * * *

טיפול באויבים

<u>תהילים פרק ו' פסוק י"א:</u>
"ישבו ויבהלו מאד כל איבי ישבו יבשו <u>רגע</u>"

המילה "**רגע**" אותיות: **ר', ג', ע'**

אולי רמז לטיפול באויבים שיהיה דומה לטיפול במה שרמוז באותיות '**רג"ע**', שהם ראש תיבות של המילים - "**ראשית גוים עמלק**". ומה הטיפול בו? - "**וסופו עדי עובד**" (כמו שאמר בלעם).

* * * * * * * *

שופר של גאולה

ישעיהו פרק כ"ג פסוק י"ג:
"והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלם"

בעתיד, בגאולה השלמה "יתקע בשופר גדול":
"**קול השפר הולך**" באתב"ש: **דפך צבוג צפכל** עולה **425**
גאולה השלמה עולה **425**

סוף לשרשרת כל הגלויות מלווה בתקיעת השופר:
מצרים בבל מדי יוון אדום עולה **591**
השופר עולה **591**

* * * * * * * *

יובל

ביובל עולה **50**
הגאולה עולה **50**
שנת היובל שנת גאולה לשדות, שחוזרים לבעליהם.

* * * * * * * *

מסכה על הפנים

לפי חז״ל בכל מקום בחללו של עולם יש מזיקים, והרבה.
אני לא יודע אם התכוונו גם לחיידקים ולווירוסים.
אבל היום יש לנו מזיקים כאלו, ובמיוחד וירוס הקורונה.

וככה כתוב על מזיקים במדרש:
<u>דברים רבה ד׳:</u>
״א״ר אבא בר זעירא אין בית רובע בחללו של עולם, שאין בו כמה אלפים מזיקים, וכל אחד פורמא נתונה בפניו שלא יביט באדם ויזיק. ובשעה שעונותיו של אדם גורמים, מעביר פורמא מפניו והוא מסתכל בו ומזיקו״

פורמא, היינו מסכה המכסה על פניו של המזיק ולא רואים אותו (וגם הוא לא רואה אותנו, ולא מזיק לנו).

לפי המדרש אם אדם, חס וחלילה, מגיע למצב שעוונותיו יותר מזכיותיו (עוונותיו גורמים) המסכה על פני המזיק יורד והוא פוגע באדם.
המצב הטוב זה שהמסכה יהיה על המזיק ולא עלינו.
אבל לצערנו היום בהתפשטות מגפת הקורונה אנחנו אלו שנדרשים לשים פורמא על הפנים, מסכה על הפנים, כדי שלא ניפגע.
ומעניין:
פורמא עולה **327** למנין המילה **איסורים** (הפורמא יורד כאשר עושים איסורים)
וגם:
פורמא באתב״ש: **ופגית** עולה **499** למנין המילים **׳נגיף הקרנא׳** (כתב חסר).
(כאילו ירדה הפרמא מעל פני המזיק וניזוקנו)

התיקון לזה אמרו חז״ל:
<u>משנה אבות פרק ד׳ משנה י״א:</u>
״תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות״

ועוד:
׳נגיף הקורונה׳ באתב״ש: **טרמו צדפגפטץ** עולה **611** למנין המילה **׳תורה׳**
שמירת התורה תגדיל את זכויותינו, ויגן עלינו מהנגיף.
ועוד ראיתי שכתבו שהבעל שם טוב, בפרוץ מגפה בזמנו, ענה לשאלה ששאלו אותו, מה לעשות. ואמר להם שהקהילה יכתבו ספר תורה חדשה. ואולי גם כאן רמז לזה במגפה הנוכחית.

ועוד:
׳נגיף הקורונה׳ עולה **515** למנין המילה **׳תפלה׳**
׳ותפלה, ותשובה, וצדקה מעבירים את רוע הגזרה׳

וכל המעשים האלו תחזיר את הפורמא על פני המזיק, והמגפה תיפסק, ונוכל להוריד את המסכה מעל פנינו.

קורונה

בימים אלו אנו בתוך מגפת הקורונה.
מגפת הקורונה, מן הנגעים שיכולה להביא חורבן לעולם, ולפי:
קורונה באתב"ש: **דפגפטץ** עולה **266**
נגעים באתב"ש: **טרזמי** עולה **266**
חורבן עולה **266**

מכתבי חז"ל למדנו שחטא העגל משפיעה עלינו לדורות, ולפי:
שמות רבה מ"ג, ב': "א"ר אסי אין דור ודור שאינו נוטל אוקיא ממעשה העגל"
איכה רבה א', כ"ח: "א"ר אחא: קול קילוס עבודת כוכבים אנכי שומע, רבי יהודה בשם רבי יוסי אומר: אין לך דור ודור שאינו נוטל מחטאו של עגל".
פסיקתא זוטרתא לקח טוב שמות פרק ל"ב: "ועתה לך נחה את העם וגו' - וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם"
"אמר רבי יצחק: אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון"

ואולי גם וירוס הקורונה קשור לזה, ולפי:
וירוס הקורונה עולה **660**
עגל ראשון עולה **660**

גם רושם של חטא המרגלים איתנו לדורות.
ואולי גם וירוס הקורונה קשור לזה, ולפי:
מגפת הקורונא באתב"ש: **ירוא צדפגפטת** עולה **881**
חטא המרגלים באתב"ש: **סנת ציגרכמי** עולה **881**

במישור הרוחני:
גמרא יבמו ס"ג, א': "א"ר אלעזר בר אבינא אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל שנאמר (צפניה ג', ו') 'והכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם' וכתיב (צפניה ג', ז') 'ו אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר'"

כאשר נכנעים ליצר יש מחיר:
מגפת הקורונה עולה **895**
נקמת היצר עולה **895**

התרופה היעילה ביותר נגד מגפת הקורונה:
מגפת הקורונא עולה **891**
נעשה ונשמע עולה **891**
כולנו נכריז בתוכנו 'נעשה ונשמע' כמו אבותינו, והישועה קרובה לבוא.

וגם:
מגפת קורונה עולה **890**
תשובה תפילה צדקה ראש תיבות, אותיות: **ת', ת', צ'** עולה **890**

ידוע שמחלת הקורונה גורמת לקוצר נשימה ופוגעת בריאות.
במאמץ נגד המחלה מנסים הרופאים תרופה שיעילה נגד מלריה ושמה,
הידרוקסיכלורוקווין (Hydroxychloroquine) הידוע בשם המסחרי **פלקווניל** (Plaquenil).

ורמזים לדבר:
מגפת קורונא באתב"ש: **ירוא דפגפטת** עולה **793**
קוצר נשמה עולה 791 ועוד 2 מילים עולה **793**
(מגפת הקורונא גורמת לקוצר נשימה)

קוצר נשמה עולה **791**
הידרוקסיכלורוקווין באתב"ש: **צמקגפדחמלכפגפדפפמט** עולה **791**
(התרופה הידרוקסיכלורוקווין הידוע בשם מסחרי פלקווניל בניסיון נגד מחלת הקורונה שגורמת לקוצר נשמה)

הידרוקסיכלורוקווין באתב"ש: **צמקגפדחמלכפגפדפפמט**
עולה 791 ועוד המילה עולה **792**
נגע קורונא באתב"ש: **טרז דפגפטץ** עולה **792**

התרופה ידוע הרבה שנים. ואולי בזכות ישראל זו התרופה שקדמה למחלה, ולפי:
מסכת מגילה י"ג, ב': " אמר רבא אחר שברא הקב"ה רפואה למכה דאמר ר"ל אין הקב"ה מכה את ישראל אא"כ בורא להם רפואה תחילה שנאמר (הושע ז',א') 'כְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֲוֹן אֶפְרַיִם'
אבל אומות העולם אינו כן מכה אותן ואח"כ בורא להם רפואה שנאמר (ישעיהו י"ט,כ"ב) 'וְנָגַף ה' אֶת מִצְרַיִם נָגֹף וְרָפוֹא' "

רפואה שלימה לכל החולים.

* * * * * * * *

חיסון לקורונה

אבות פרק ד׳ משנה י״ד : ״רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצווה אחת, קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת, קונה לו קטגור אחד. תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות״
המרשם של חז״ל, מרשם להינצל מהקורונה.

נגיף הקורונה באתב״ש : **צטרמו דפגפטץ** עולה **611**
״והיה עקב״ באתב״ש : **פצמץ זדש** עולה **611**
גמילות חסדים עולה **611**
״אשר ידבנו לבו״ עולה **611**
תורה עולה **611**
לקראת סוף הדורות נגיף קורונה. ולהינצל מזה לימוד תורה ומעשים טובים כמו צדקה, גמילות חסדים כתריס בפני הפורענות.

וירוס קורונא עולה **651**
תרומה עולה **651**
תרומה, קרי צדקה, מציל ממות.

אנוכי באתב״ש : **תטפלם** עולה **559**
חיסון נגד הקורונא עולה **559**
תיקן האנכי שלך, קרי תשובה, זה תיקון נגד הקורונה.

התשובה באתב״ש : **צאבפשץ** עולה **563**
חיסון נגד הקורונה עולה **563**
התשובה כחיסון נגד קורונה.

תוכחות עולה **840**
חיסון נגד וירוס קורונה עולה **840**
אם שומעים לתוכחות לא צריכים חיסון לקורונה, התוכחות הם החיסון.

אסכרה באתב״ש : **תחלגץ** עולה **531**
שנאת חינם באתב״ש : **בטתא סמטי** עולה **531**
חיסון לקורונה עולה **531**
חיסון הקורונה יימנה התפשטות המחלה שדומה קצת לאסכרה מחלה שיש בה קושי בנשימה.
לפי חז״ל אסכרה באה כתוצעה מלשון הרע. ולשון הרע היא אמה של שנאת חינם.
ואולי שמירת הלשון וביטול שנאת חינם בינינו יהווה כחיסון לקורונה.

* * * * * * * *

מגפת הקורונה

בפסח מצרים היו מלאכי חבלה מכים במצריים בלילה של ט״ו בניסן.
ובגלל המשחית שהיה בחוץ נאמר לבני ישראל:
<u>שמות פרק י״ב פסוק כ״ב</u>: ״**ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר**״

גם היום אנו עוברים מצב שיש בחוץ משחית, מגפת הקורונה, וכדאי לנו לעשות אותו דבר ולהישאר בבית.

ורמזים:

1) ״**לא תצאו איש מפתח ביתו**״ עולה **1785**
״**ולא יהיה בהם נגף בפקד**״ באתב״ש: **פכת מצמץ שצי טרו שודק** עולה **1785**
(שמות ל׳, י״ב)

לא לצאת בגלל הנגף. כי כאשר פוקד אותנו (את מאזן זכויותינו), מי יזכה בדין.

2) ״**ואתם לא תצאו איש מפתח**״
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ו׳+ם׳, ל׳+א׳, ת׳+ו׳, א׳+ש׳, מ׳+ח׳ עולה **832**
מכת הקורונה עולה **832**

3) ״**לא תצאו**״ עולה 528 ועוד 2 מילים עולה **530**
מנגע קורונה עולה **530**

4) ״**ואתם לא תצאו**״
באתב״ש:
פתאי כת אהתף
סוף תיבות, אותיות: **י׳, ת׳, ף׳** עולה **490**
נגע קורונה עולה **490**

* * * * * * * *

אף על פי

ידוע שהחלק העליון של גוף האדם יותר רוחני מהחלק התחתון.
וככול שעולים מלמטה למעלה בגוף האדם הרוחניות מתגברת.

ובא הפה בתלונה נגד האף. אומר הפה לאף:
למה אתה למעלה ממני בגוף? הלא אני כביכול יותר רוחני ממך.

אתה רק מכניס ומוציא רוח, וגם אני עושה זאת.
אבל נוסף על זה דרכי עוברים יותר מצוות.
כמו מצוות אכילה, אכילת מצה בפסח, שתיית כוס יין לקידוש, אכילת לחם משנה בשבת.
וגם דרכי אדם מוציא דברי תורה ותפילות.

ומשיב האף לפה:
נכון, אבל, **אף על פי**, למרות כל מה שאמרת האף מעל הפה. כי דרכך גם עובר לשון הרע ורכילות, ולפעמים מאכלים אסורים בשוגג. והדברים האלו מביאים ייסורין על גוף האדם ומטמטמים אותו. אתה נבראת עם שפתיים, כמין מנעול על הפתח שלך לשמור עליך.
כי אתה צריך שמירה על מה שאתה מכניס ומוציא. אבל עלי אין מנעול, אין מנעול על האף.

ומסכים איתו הפה, ואומר:
אף על פי, אף על פי.

* * * * * * * * *

'להיות בשמחה'

אמר רבי נחמן מבסלב:
"מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד"

כלומר, כל יום ויום מהשנה:
ורמז:
שמחה עולה 353 ועוד המילה עולה **354** למספר הימים בשנה עברית פשוטה.

ועל אחת וכמה וכמה לקיים מצוות התורה:
"**בשמחה תמיד**" באתב"ש: **שביסץ אימק** עולה **613** למנין המילה '**תרי"ג**'.

ועוד:
השמחה עולה **358**
השמחה באתב"ש: **צביסץ** עולה **252**
ביחד (358+252) עולה 610 ועוד 2 מילים (שמחה, צביסץ) עולה **612** למנין המילה '**דברות**'.
לרמוז:
אין שמחה אמיתית אלא לימוד התורה וקיום המצוות.

* * * * * * * * *

שכר טוב

תהלים פרק צ"ז פסוק י"א:
"אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה"

"אור זרוע לצדיק"
ראש תיבות, אותיות: **א', ז, ל'** עולה **38**
שכר באתב"ש: **בלג** עולה 35 ועוד 3 אותיות עולה **38**

"אור זרוע לצדיק" באתב"ש: **תפג עגפז כהקמד**
סוף תיבות, אותיות: **ג', ז', ד'** עולה 14 ועוד 3 אותיות עולה **17** למנין המילה **'טוב'**.
וגם:
"ולישרי לב שמחה" סוף תיבות, אותיות: **י', ב', ה'** עולה **17** למנין המילה **'טוב'**.

לרמוז:
שמור לצדיקים ולישרים לעתיד לבוא 'שכר טוב'.
וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום:
תהלים פרק ל"א פסוק כ':
"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך"
ורמז:
"טובך" באתב"ש: **נפשל** עולה 460 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **465** למנין המילים **'שכר טוב'** באתב"ש (בסג נפש).

* * * * * * * * *

"אשרי יושבי ביתך"

תהלים פרק פ"ד פסוק ה':
"אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה"

גמרא מסכת סנהדרין צ"א, ב':
"א"ר יהושע בן לוי מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר (תהלים פ"ד, ה') אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה היללוך לא נאמר אלא יהללוך מכאן לתחיית המתים מן התורה וא"ר יהושע בן לוי כל האומר שירה בעוה"ז זוכה ואומרה לעולם הבא שנאמר אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה"

זוכה לאומרה לעולם הבא:
"**עוד יהללוך**" עולה **181**
בגן בעדן עולה **181**

וגם:
"אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה"
ראש תיבות, אותיות: **א', י', ב', ע', י', ס'** עולה **153**
עולם הבא עולה **154**

בפסוק הראשון של 'אשרי' יש רמז לתחיית המתים ולעולם הבא, ולפי:

ורמזים:
"**אשרי יושבי בתיך**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'**+ **י', י'**+ **י', ב'**+ **ך** עולה **53** למנין המילה '**גן**'.

"**עוד יהללוך**" באתב"ש: **זפק מצכפל**
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'**+**ק', מ'**+**ל'** עולה **177** למנין המילים '**גן עדן**'.
רומז על העתיד. אשרי אלו שיהיו בגן עדן. כ' בעתיד בגן עדן "עוד יהללוך".

"**אשרי יושבי**" באתב"ש: **תבגם מפבשם** עולה **907**
עולם הבא באתב"ש: **זפכי צשת** עולה **907**

* * * * * * * * *

"מאין יבא עזרי"

תהלים פרק קכ"א פסוקים א'-ב':
"שיר המעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ"

במישור הרעיוני:
לפעמים אדם לא רואה שום הצלה או ישועה למצוקתו.
והוא מתחיל לאבד תקווה, כי לא יודע איך יינצל?

לא להתייאש.
"שיר המעלות אשא עיני" סוף תיבות, אותיות: **ר', ת' א', י'** עולה **611** למנין **'תורה'**.
שא עיניך לתורה וקח 'מוסר' מן התורה:
"מאין יבא עזרי"– עזרי "מאין"
"מאין" עולה **101** למנין המילה **'מוסר'** באתב"ש (יפחג).

ותתפלל לעזרה:
"אשא עיני אל ההרים"– תכוון תפילתך לכיוון הר הבית (המקדש)
"מאין יבא עזרי"– ולבטוח בה':
"מאין" עולה 101 ועוד 4 אותיות עולה **105** למנין המילים **בטחון בה'** (כולל המילים)
ואז "יבא עזרי", מה':
"יבא עזרי" עולה **300** למנין שם **ה'** באתב"ש (שם של מידת הרחמים).

ועוד:
רק על ידי ה' "עזרי" יכול לבוא "מאין", מכלום ('כלום' עולה 96 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 101 למנין "מאין"), וכמו שממשיך:
"עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ"– בבריאת העולם (עשיית שמים וארץ) ה' עשה 'יש' 'מאין'.
ולמרות שאני לא רואה שום הצלה, ה' יכול להביא את עזרי "מאין".

וכאשר אני מתפלל לה' ושם בטחוני בה',
אני מקבל תחושה של:
"מאי"ן"– מאמין אני ישמור נרי
(נרי כינוי לנשמתי. שיציל אותי מהמצוקה)
כי:
"יבא עזרי"– " עזרי מעם ה' "

וגם:
תחושה הרמוזה במילים:
"אשא עיני אל ההרים" עולה **733**
שיכול להתרחש:
נסים ונפלאות עולה **733**

כי כתוב על הבוטח בה' (תהלים ל"ב, י):
"**והבוטח בה' חסד יסובבנו**" עולה **272**
שופר תרועה באתב"ש: **בפוג אגפזץ** עולה **272**
לרמוז:
כמו שתרועה הופכת את מידת הדין למידת הרחמים, כך אצל הבוטח בה'.
מרחמים עליו והוא 'חי' (ראש תיבות "חסד יסובבנו").

* * * * * * * * *

"ברוך שאמר"

בברכת "ברוך שאמר" המילה "**ברוך**" מופיע **13** פעמים.
וזה מנין המילה "**אהבה**" וגם מנין המילה "**אחד**".
אולי לרמוז:
שנאמר כל פסוקי דזמרה עם "אהבה" מהלב.
ועל החיבור לברכה אחרונה של פסוקי דזמרה, ברכת "ישתבח", שבו מברכים "יחיד חי העולמים..."

* * * * * * * * *

"ומותר האדם...אין"

קהלת פרק ג' פסוק י"ט:
"ומותר האדם מן הבהמה אין"
אמרו חז"ל:
"**אין**"– נוטריקון, אדם יש נשמה.
היתרון של האדם על הבהמה זה הנשמה שלו.

במישור הרעיוני:
"**ומותר**" באתב"ש: **פיפאג** עולה **174** למנין המילה '**תורה**' באתב"ש (אפגץ).
"**אין**" באתב"ש: **תמט** עולה **449** למנין המילה '**הלוחת**'.
לרמוז:
יתרון האדם על כל יתר נפש החיה זה הנשמה הטהורה שבו, הדוחפת אותו לתורה ולקבלת עול המצוות, ולחיים.

ועוד:
לאדם יש:
מצפון ורגש עולה **775**
ונראה שזה גם חלק מהמותר של האדם:
"**ומותר האדם**" באתב"ש: **פיפאג צתקי** עולה **774**

"ומותר האדם", "אין", זה הנשמה הטהורה שבו:
נשמה עולה **395**
והנשמה לא סובלת עבירות, ומפעילה אצלו:
מצפון ורגש באתב"ש: **יהופט פגרב** עולה **395**

ובפעם הראשונה שאדם עובר איזו עבירה:
המצפון ורגש שבו:
מצפון ורגש באתב"ש: **יהופט פגרב** עולה 395 ועוד 2 מילים עולה **397**
פועל כמין סגולה להציל אותו:
סגולה באתב"ש: **חרפכץ** עולה **398**

כי הרגש גורם לו להרגיש אשמה:
רגש עולה **503**
אשמה באתב"ש: **תביץ** עולה 502 ועוד המילה עולה **503**

וזה מביא אותו לחזור בתשובה:
"**ומותר האדם**" עולה 702 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.

* * * * * * * * *

לאהוב את האמת

<u>תהלים פרק קי"ט פסוק צ"ז:</u>
"**מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי**"

"**מה אהבתי תורתך**" ראש תיבות, אותיות: **מ', א, ת'**, אותיות המילה '**אמת**'.

וגם:
"**מה אהבתי תורתך כל**"
באתב"ש:
יץ תצשאם אפגאל לך
ראש תיבות, אותיות: **י', ת', א', ל'** עולה **441**
אמת עולה **441**

נשמת האדם אוהבת את האמת, אוהבת את התורה.
("משה אמת ותורתו אמת")

* * * * * * * * *

משה רבנו

משה בן עמרם באתב"ש: **יבץ שט זיגי** עולה **441** למנין המילה '**אמת**'.
לרמוז:
"משה אמת ותורתו אמת"

משה רבנו שקול כנגד בני ישראל:
"**ומי כעמך ישראל**" עולה **747**
'**משה בן עמרם**' עולה **747**

* * * * * * * * *

"עם סגלה"

<u>דברים פרק ז' פסוק ו':</u>
"כי עם קדוש אתה לה' א-ל-ה-י-ך בך בחר ה' א-ל-ה-י-ך להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה"

"לו לעם סגלה מכל העמים" באתב"ש: **כף כזי חרכץ ילך צזימי**
עולה **515** למנין המילה **'תפלה'**.
לרמוז:
אחת הסגולות של בני ישראל זו תפילתם.

* * * * * * * * *

"אין בנו מעשים"

"אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים"

"כי אין בנו מעשים" עולה 609 ועוד 4 מילים עולה **613** למנין **'תרי"ג'**.
לרמוז:
אנחנו מבקשים "חננו ועננו" כי אין לנו מספיק זכויות, אין לנו די מצוות ומעשים טובים.
ולפי זה מבקשים מתנת חינם "עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

* * * * * * * * *

יצר הרע

יצר הרע דומה לזבוב (לא מפסיק, תוקף וחוזר ותוקף).
ואנו מבקשים:
מלטנו מיצר הרע עולה **750**
ורמוז בזה שיציל אותנו ממתקפות הזבוב.
זבוב באתב"ש: **עשפש** עולה **750**

* * * * * * * * *

מפתח

אמרה דרבי אלעזר (ברכות ל״ב, ב׳):
״מיום שחרב בית המקדש שערי תפלה ננעלו״

ואמרו שהיום צריכים להתאמץ יותר כדי שהתפילה תתקבל.

במישור הרעיוני:
למרות נעילת השער, עדיין אפשר להינצל ולהיענות.
ומה עושים?
ונראה לי להגיד (כמו בכל שער) פותחים עם 'מפתח':
מ'– ממון (צדקה)
פ'– פילול (תפילה)
ת'– תשובה
ח'– חסדים (מעשים טובים)

השילוב של כל הדברים האלו הרמוזים במילה 'מפתח':
מגן (לפי הכתוב):
<u>אבות פרק ד' משנה י״א:</u>
'תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות'
ומציל (לפי הכתוב)::
מתוך תפלת 'ונתנה תוקף' ימים נוראים:
'ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה'
ויפה לאדם (לפי הכתוב):
<u>אבות פרק ד' משנה י״ז:</u>
״יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא״

* * * * * * * * *

על הצדיק

משלי פרק כ"ד פסוק ט"ז:
"**כי שבע יפול צדיק וקם**"
"**שבע יפול צדיק**" עולה 702 ועוד 11 אותיות עולה **713** למנין המילה '**תשובה**'.
לרמוז:
כאשר הצדיק נופל (נכשל בחטא) הוא מיד פותח בתשובה וניצול.

* * * * * * * * *

"מצפון תפתח"

ירמיהו פרק א' פסוק י"ד:
"**ויאמר ה' אלי מצפון תפתח הרעה על כל ישבי הארץ**"

הרעה תפתח מצפון:
מצפון עולה **266**
ויוביל לחורבן:
חורבן עולה **266**

* * * * * * * * *

"דבר טוב על ישראל"

במישור הרעיוני:
"**כי ה' דבר טוב**" עולה **279**
ס' ריבוא עולה **279**
לרמוז:
שיהיו ס' ריבוא ואז ישרה שכינתו אצלם. כי רק כאשר בני ישראל יגיעו לס' ריבוא יכולה שכינה להיות שרויה ביניהם באופן קבוע
(שמות כ"ה, ח'-"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". "מקדש ושכנתי" באתב"ש: ידקב פבלטאם עולה 278).

ועוד:
"**דבר טוב על ישראל**" באתב"ש: **קשג נפש זך מבגתך** עולה **1325**
"**איש תם ישב אחלים**" באתב"ש: **תמב אי מבש תסכמי** עולה **1325**
וגם:
"**דבר טוב**" באתב"ש: **קשג נפש** עולה **833**
"**לא ימוש ספר התורה**" באתב"ש: **כת מיפב חוג צאפגץ** עולה **833**
לרמוז:
לתת להם תורתו. אין "טוב" אלא תורה ("כי לקח טוב נתתי לכם").

* * * * * * * * *

"חקות שמים וארץ"

ירמיהו ל"ג, כ"ה:
"כה אָמַר ה' אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי"
רש"י (על "אם לא בריתי וגו"): "אי אפשר שלא יתקיים הברית שכרתי ליום ולילה להיות בעתם ואי אפשר לחוקות שמים וארץ ליבטל כאלו לא שמתים"

במישור הרעיוני:
"**חקות שמים וארץ**"– העולם נוסד במידת הדין ובמידת הרחמים:
"**בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה**" עולה 799 ועוד 23 אותיות עולה **822**
מדת הדין והרחמים עולה **822**

'תשובה' היא חלק מזה.
"**חקות**"
חרטה, **ק**בלה, **ו**וידוי, **ת**שובה
'חרטה' על העבר, 'קבלה' על העתיד (לא לחזור על החטא), 'וויduי' על המעשה, זה 'תשובה'.
ועוד רמזים:
"**בְּרִיתִי יוֹמָם**" עולה **718**
התשובה עולה **718**

וגם:
"**יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת**" עולה 691 ועוד 22 אותיות עולה **713**
תשובה עולה **713**

וגם:
"**בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת**"
באתב"ש:
שגמאם מפיי פכמכץ סדפא בימי פתגה
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ש'+ם', מ'+י', פ'+ץ', ס'+א', ב'+י', פ'+ה' עולה **718**
התשובה עולה **718**

רש"י: "ואי אפשר לחוקות שמים וארץ ליבטל כאלו לא שמתים"
"**לא שמתי**" באתב"ש: **כת ביאם** עולה **473** למנין המילה '**תשובה**' (באתב"ש: אבפשץ).
התשובה קיימת כל עוד העולם הזה קיים.

ועוד:
רש"י: "ורבותינו דרשוהו לענין ברית התורה ללמוד מכאן שבשביל התורה נבראו שמים וארץ אך אין המדרש מיושב על סדר המקראות"
ורמזים:
"**חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ**" עולה 1201 ועוד 22 אותיות עולה **1223**
ברית תורה עולה **1223**

וגם:
"**אִם לֹא בְּרִיתִי**" עולה 694 ועוד 3 מילים עולה **697**
ברית התורה באתב"ש: **שגמא צצפגץ** עולה **697**
וגם:
"**וָלָיְלָה חֻקּוֹת**" עולה 595 ועוד 16 אותיות עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.

* * * * * * * * *

"זכר לציאת מצרים"

בכניסת השבת אנו אומרים בקידוש על היין:
"**זכר ליציאת מצרים**"
ששבת היא זכר ליציאת מצרים.
הפשט של המילים:
"**ליציאת מצרים**"– שמשהו יצא ממצרים.
אבל גם סובל הפירוש:
"**ליציאת מצרים**"– שמצרים יצאה ממשהו.
לא רק בני ישראל יצאו ממצרים, אלא גם מצרים, קרי תרבות מצרים, יצאה מבני ישראל.
הייתה יציאה גשמית ויציאה רוחנית.
(אמנם היציאה הרוחנית לא הסתיימה עד לקבלת התורה. ולפי: אבות ב', ו'- "חרות על הלחת", "אל תקרא "חרות", אלא 'חירות', שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה")

השבת היא זכר ליציאת מצרים באותו המובן.
השבת יום קדוש, קרי מובדל מיתר ימי השבוע.
כאילו אנו יוצאים בכל שבת מהנטל של 'מצרים', מהנטל של עבודה בימי החול למנוחה הגשמית של השבת. ובשבת תרבות החול יוצאת מאיתנו, ואנחנו מתפנים באופן רוחני ללמוד יותר תורה. התרבות הגשמית של ימי החול יוצאת לזמן קצר, ואנחנו נכנסים למנוחת רוחנית של השבת.
(מעין עולם הבא עם נפש יתירה. "מעין" עולה 170 ועוד 4 אותיות עולה 174 למנין המילה 'תורה' באתב"ש אפגץ).

* * * * * * * * *

שבת שקולה כנגד התורה

בשבת יש ל״ט אבות מלאכה שצריכים לשמור (ויש אומרים שלכל אב מלאכה יש ל״ט תולדות).
ל״ט מלאכות באתב״ש: **כ״ן יכתלפא** עולה **611** למנין המילה **'תורה'**.
לרמוז:
מצוות שמירת שבת שקולה כנגד כל מצוות התורה, ולפי:
<u>גמרא ירושלמי מסכת נדרים פרק ג' הלכה י״ד:</u>
״...מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצות שבתורה... אמר ר' אלעזר בי ר' אבינה מצוות שבת מליא להודיעך שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה״

ועוד:
אמרו חז״ל, ״כל המשמר את השבת כאילו מקיים את כל התורה כולה״
ורמז:
״**משמר את השבת**״ באתב״ש: **יביג תא צבשא** עולה **819**
״**מקיים את כל התורה**״ באתב״ש: **ידממי תא לך צאפגץ** עולה **819**

חז״ל כתבו ששבת שורש האמונה.
(ראה כתבה של הרב זלמן ברוך מלמד בערוץ 7 ז' באייר תשס״ה, שכתב וגם הסביר, למה ״השבת היא שורש האמונה״).
ורמז:
שבת באתב״ש: **בשא**
ב'– בסיס
ש'–שורש
א'–אמונה
וגם:
'שורש האמונה' עולה **913** למנין המילה **'בראשית'**.
והמילה **'בראשית'** אותיות המילים **'ירא שבת'**.
לרמוז:
שורש האמונה היא יראת שבת, קרי שמירת השבת.
כי כאשר בני ישראל שומרים את השבת יש אות ברור וגלוי לכול המזכיר (ומעיד) כי הקב״ה ברא את העולם בששה ימים, וביום השביעי:
״שבת וינפש״ עולה **1148**
לפיכך השומר שבת כהלכתה שכרו גדול. כי אמרו חז״ל שקולה:
'מצות שבת כנגד כל מצות התורה'
באתב״ש: **יהפא בשא לטרק לך יהפא צאפגץ** עולה **1148**

במישור הרעיוני:
״**אשדת**״ עולה **705** למנין המילה **'שבת'** (כולל האותיות).
(דברים ל״ג, ב'-״אשדת למו״)
לרמוז:
מצות שבת שקולה כנגד כל מצות התורה (״אשדת״)
ורמז:
״**אשדת למו**״ באתב״ש: **תבקא כיף** עולה **613** למנין **'תרי״ג'**.
בשבת עוסקים 'בתורה' (העולה 613) שנתן לעמו.

וכתוב:
<u>שמות פרק ל"ה פסוק ג'</u>: "לא תבערו אש בכל מושבתיכם ביום השבת"
"לא":
"**תבערו**"– אותיות המילה 'עברות', שלא תיכשלו בעברות של:
"**אש**"– (דרשו חז"ל) מחלוקת (שלא לשם שמים) במיוחד 'ביום השבת'.
ונדייק, "לא תעברו אש", "אש" לא, אבל "אשדת" כן.
ניתן בעירה "אשדת" (מחלוקת לשם שמים), בעיסוק תורה ביום השבת.
כי השבת ניתנה לא רק לעונג הגוף, אלא גם לעונג הנשמה, קרי לעסוק 'באשדת' (בתורה).
ורמז:
"**השבת**" עולה **707** למנין '**באשדת**'.

* * * * * * * * *

מעין עולם הבא

כתוב, שבת מעין עולם הבא.
וקצת רמז:
"**השבת**" עולה **913**
'**זה אורו של משיח**' עולה **913**
בשבת יש נשמה יתירה ומרגישים (מתגלה) קצת מאורו של משיח המקדים לעולם הבא.

* * * * * * * * *

שבת אות

'בשבת' באתב"ש : **שבשא** עולה **603** למנין המילים **'בני ישראל'**.
לרמוז :
'בשבת' יש אות בין הקב"ה לבין 'בני ישראל', ולפי :
שמות פרק ל"א פסוק י"ז :
"ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם"

* * * * * * * * *

"סתום פיות משטיננו"

'אבינו מלכנו סתום פיות משטיננו ומקטריגנו'
שבת פ"ט א': "דרב חסדא ורבה בריה דרב הונא דאמרי תרוויהו מאי הר סיני שירדה שנאה לעכו"ם עליו"
רש"י: "שלא קבלו בו תורה"
אומות העולם לא רצו לקבל התורה, וירדה עליהם שנאה בגלל זה.

ויש גרסה (ראה הר"ן דרוש ז'), "ירד שנאה לעכו"ם עלינו".
ולפי הגרסה הזו:
מאז שאנחנו קבלנו התורה ("נעשה ונשמע"), אומות העולם שונאים אותנו ומדברים נגדנו.
לפי זה, גם אם כולנו היינו צדיקים גמורים היינו צריכים לבקש:
'סתום פיות מקטריגנו' באתב"ש: **חאפי ומפא ידנגמרטף** עולה **616** למנין המילה **'התורה'**.
סתום גם פיות אלו המדברים נגדנו בגלל התורה.

* * * * * * * * *

"ורוח תשימו"

יעקב אבינו צווה לעבדיו שישימו רווח בין העדרים ששלח לעשו אחיו:
בראשית פרק ל"ב פסוק י"ז: "ורוח תשימו בין עדר ועדר"

חז"ל דרשו את הפסוק הזה על הפורענות. שיהיה הפסקה בין פורענות לפורענות.
וגם:
"**בין עדר**" עולה **336**
"**יסורים**" עולה **336**
לרמוז:
בקשתינו "ורוח", שיהיה הפסקה, גם בין יסורים לייסורים כדי שנוכל לעמוד בהם.

* * * * * * * * *

"לזכות את ישראל"

מכות פרק ג' משנה ט"ז:
"רבי חנינא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר"

"**הקב"ה לזכות**" עולה **575** למנין המילים '**יצר הרע**'.
לרמוז:
למה שאמרו חז"ל על המילה "לזכות". שהמצוות עושים את בני ישראל זכים ונקיים מעבירות. כי התורה (המצוות) תבלין נגד יצר הרע.

רוב הבריאה, מה שאנו קרואים 'טבע', מראה את גדולתו של הקב"ה ונותנים לו שבח. אבל הם פועלים לפי איך שיצר אותם, קרי אין בהם ממש בחירה. אבל בני אדם, אומות העולם ובמיוחד בני ישראל קבלו מצוות, קבלו 'זכות' לשרת אותו מבחירה.
"**ה' חפץ למען צדקו**" באתב"ש: **מ--ץ סוה כיזט הקדף** עולה **606**
עולה למנין המצוות שנתן לבני ישראל נוסף על 7 מצוות בני נח.
לרמוז:
"**רצה הקב"ה לזכות את ישראל**"– כלומר בני ישראל קיבלו 'הזכות' לשרת את ה' 'יותר' מיתר אומות העולם ('יותר' עולה 616 למנין המילה 'התורה'). וזה בתוספת 606 מצוות שקבלו נוסף על 7 מצוות בני נח.
וגם:
"**לזכות את ישראל**"–בקיום התורה והמצוות בני ישראל 'זוכים', כלומר מנצחים:
'**מלחמת היצר**' באתב"ש: **יכסיא צמהג** עולה **239**
בעולם הזה, ואז גם:
'**זוכים בעולם הבא**' עולה **239**
ולפי:
"**לזכות**" עולה **463**
"את ישראל", בחיים:
'**חיים בעולם הזה וחיים בעולם הבא**' עולה **463**

* * * * * * * * *

יום ירושלים

במלחמת ששת הימים, יום כ״ח בחודש אייר (מ״ג יום לספירת העומר) שנת תשכ״ז, צוין כיום שחרור ירושלים.

מתפילת 'על הנסים':
״ועשית עמהם נסים ונפלאות ונודה לשמך הגדול סלה״
עימהם נסים ונפלאות עולה **898**
כך עשה לנו ביום:
כ״ח אייר יום ירושלים באתב״ש: **לס תממג מפי מגפבכמי** עולה **898**

אחרי שהתפללנו, ובקשנו:
״**ה' הושיעה נא**״ עולה **473**
זכינו בנס של:
יום שחרור ירושלים באתב״ש: **מפי בסגפג מגפבכמי** עולה **473**
וירושלים הפכה להיות אחד המקומות שבה עשה לנו נסים:
מקומות שעשה להם נסים באתב״ש: **ידפיפא בזבץ כצי טחמי** עולה **473**

באותו יום:
כ״ח אייר יום שחרור ירושלים באתב״ש: **לס תממג מפי בסגפג מגפבכמי** עולה **1046**
הרגשנו במידה מסוימת שנענתה בקשתינו, ״חדש ימינו כקדם״:
״**ונשובה חדש ימינו כקדם**״ באתב״ש: **פטבפשץ סקב מימטף לדקי** עולה **1046**

כי ביום:
שחרור ירושלים עולה **1310**
נהפך:
מידת הדין למידת הרחמים עולה **1310**

ובכ״ח באייר:
יום ירושלים עולה **652**
'**עשה עמנו צדקה וחסד**' באתב״ש: **זבץ זיטף הקדץ פסחק** עולה **652**

כתוב (בראשית כ״ד, ז'):
״**הוא ישלח מלאכו לפניך**״ עולה **647**
להצליח דרכנו כמו אצל אליעזר עבד אברהם.
וגם להכניע אובינו לפנינו (כמו שכתוב שמות ל״ג, ב'- ״ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי...״)
וככה הרגשנו ביום:
כיבוש ירושלים באתב״ש: **למשפב מגפבכמי** עולה **647**

ומאז:
כ״ח אייר יום ירושלים עולה **901**
הפך אצלנו להיות אחד הימים של:
'**זמן שמחתנו**' עולה **901**
ולרגע קצר הבחנו בקצת:
אורו של משיח עולה **901**

ירושלים היתה מאז ומתמיד מקום שממנו הפיצו תורה וערכי מוסר לעולם.
ירושלים היתה עיר של:
דבקות בתורה עולה **1125**
ועלינו להחזיר:
עטרה לישנה בלימוד התורה באתב"ש: **זנגץ כמבטץ שכמיפק צאפגץ** עולה **1125**
לשמור ולהרחיב מה שקרה ביום:
כ"ח אייר יום שחרור ירושלים באתבש: **לס תממג מפי בסגפג מגפבכמי** עולה **1046**
שירושלים חזרה להיות בידינו אחרי קרוב לאלפיים שנה, כלומר:
להידבק בסם תורה באתב"ש: **כצמקשד שחי אפגץ** עולה **1046**
(התורה נקראת 'סם החיים', ומשה רבנו אמר לנו, "ובחרת בחיים")
לחזור להרגיש ולהגיד:
"**מה אהבתי תורתך**" באתב"ש: **יץ תצשאם אפגאל** עולה **1046**
(תהילים קי"ט, צ"ז- "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי")

* * * * * * * * *

"עורה כבודי"

כתוב:
<u>תהלים פרק נ"ז פסוק ט':</u>
"עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר"

במדרש דרשו את הפסוק הזה.
<u>בהעלוך רבה (ט"ו, ט"ז):</u>
"אמר ר' פנחס הכהן בר חמא כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד כיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו ומנגן מיד היה עומד דוד וכל התלמידים שהיו עוסקין בתורה והיו יגעים ומנדדים שינה מעיניהם והוגין בתורה עד עמוד השחר"

"**וכנור**" באתב"ש: **פלטפג** עולה 202 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **208**
היה מנגן בחצי הלילה:
"מיד היה עומד דוד" עולה **208**
ובהמשך המדרש כתוב שדוד אמר "אני מעורר השחר".
כלומר, עלות השחר לא העיר את דוד המלך אלא ההפך דוד המלך העיר את עלות השחר.

כי דוד המלך היה ער ולומד תורה עם התלמידים:
"עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר"
באתב"ש:
זפגץ לשפקם זפגץ צטשך פלטפג תזמגץ בסג
ראש תיבות, אותיות: **ז', ל', ז', צ', פ', ת', ב'** עולה **616** למנין המילה '**התורה**'.
וגם:
"**אעירה שחר**" באתב"ש: **תזמגץ בסג** עולה 605 ועוד 8 אותיות עולה **613** למנין '**תרי"ג**'.
וגם:
"**עורה כבודי עורה**" עולה 604 ועוד 13 אותיות עולה **617** למנין המילה '**הדברות**'.

היה ער ולומד מחצות הלילה עד עלות השחר:
"**אעירה שחר**"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **א'+ה', ש'+ר'** עולה **506** למנין המילה '**בחצות**'.
וגם:
"**עורה הנבל וכנור אעירה שחר**"
באתב"ש:
זפגץ צטשך פלטפג תזמגץ בסג
ראש תיבות, אותיות: **ז', צ', פ', ת', ב'** עולה **579**
חצות לילה עולה **579**

ובהמשך המדרש שואלים:
"מהו עורה כבודי"
ונותנים תשובה:
"מפני עבודת יוצרי. אין כבודי לפני כבוד יוצרי כלום"
"**עורה כבודי עורה הנבל וכנור**" עולה 973 ועוד 5 מילים עולה **978**
"**מפני עבודת יוצרי**" עולה **978**

וגם:
"**כבודי עורה הנבל וכנור אעירה**" עולה **978**
"**מפני עבודת יוצרי**" עולה **978**

דוד שהיה מלך וויתר על כבודו, על שינה של מלכים עד ג' שעות היום, והיה כבר קם בחצות לילה לעבודת יוצרו ולומד עד עלות השחר:
עבודת יוצרו עולה **794**
"**אעירה שחר**" עולה **794**

* * * * * * * * *